SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»B. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóždo so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a ćišći Smolerjec knihiśišćerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 3 bodź. dop. wotedać, płaći so za mały zjadk 20 złotych pj. Wobšěrnje so stajace nawěšći a tabele so wyšše wobkńčeja. Za reklamowy zjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ⁊ ⁊

Čisło (Nr.) 255 **Budyšin — pónduželu, 2. novembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Na zdań!

„Kěžejaza mlodźina, nadźija pśichodnych cłasow" bě ju sejchla wečera we naśchim starym Budyšchinje. Nimale na 100 jich naliczichmy. Pśichśěli běchu ⁊ cełmneje hole, ⁊ módrych horow łužiśkich. Lubijśe, kaž Kamjenśe a Wojerowśe strony běchu pósłali ⁊wojich sastupzow.

„Ssokol" bě pśeprošył na ⁊woju hłownu shromadźizny. Pśecej lětkow hižo śćěrpje nad Sserbami. Tehodła poćuny ju khwilcežkiźku a ⁊ nim tych jednotow sastupjerjo wšchitkich. Sady nich na wšach śteja hižo staliczone ćuły młodych ssokolow a ssokołkow.

Pśecej lět jenoź! Pod naśchimi poměrami ⁊ Božej pomocu teho wuśpěcha a ⁊ohnowanja hižo mnoho „Ssokol!" mjeno nimale njejsnate w Sserbach. Mjeno wjeśi pod horami dopomina naš, ju tuton ptak też nětdy hnězdźił je w Sserbach. Pśicheł lětdźeśakami pśichiźe powěśeć do Sserbow, so mózny ślět, podobnje śćěrej ssokoła dźe pśiches wulke Sskowjanśtwo. Njeběe nadźije, też pola tych najśćerpśichich niź, so ssokoła khćichłow machoł pśichewśe też nětdy Serbski lud a kraj.

A tola wón pśicheleeła pśiched 5 lětami módre hore łužiśke. Jako ptaka ⁊ juha witachu jeho w nasynnym mrěcu łužiśke hona. Po nasynnim tlaczu ⁊kładza ⁊łónco naletne.

Ssokol tu bě! Poeza tu hnězdźicź. Lědma ⁊chić so jeho bohlada. Jeho mózných ⁊chidłow cźiły niachoł wubudźi sadźiwanje naletne. Młodostna wutroba ...ścheje młodźimy so ⁊hrě. Ssokoła śłet storhny ju ⁊obu k nejbjeśtim módrinam. Do wutroby młodźiny ⁊apuśchećí wowe ideale.

We cźinu ...ćiśiwje wólćinjaju ...ńaju, bu ...ówáwdźitosći. Sspyta ssokołow roźćeśeśe. S małeje ...ńrjódźićki narosće pśenje sto. K temu pśinjemu pśichśiwźicu ju nowe sta a sta. Dźensa ⁊hladuje Ssokol w Sserbach hižo na mału armeju. Jeho dobyćeśkego śleta kóńz tu hischće dawno njeje. Jeho sasady sapopaduja dale wutroby naśchich młodźiny, ⁊apalnja wogeń njewuhasnuwšy. Widźimy, kak so hižo pjecź, ześćeć, nowych jednotow pśichśiwotuja.

Wećerawścha generalna ⁊hromadźizna po 5-lětnej kwćałaj nam praji, kak cźerpjozty, kak woporow poboj bě tutón puć. Lědma wopśichimnjemy, kak ju hospodarjaju ⁊labe ramjenja naścheje młodźiny wšchitko tole dokonjałe. Po cźežkim dźěle w rataśtwoje, rjemjeślinstwoje, pśichemyślitwoje ju dozapśe pod najcźežśichimi poměrami hižo ⁊khodźeńk wyšoki ⁊hromadnehe saměra.

Mohł rjeź, wot luboh śebi wottorhnywšchi, nětkotruźkuli ⁊abawu młodźiny ⁊arowawšchi, ju woprowali cźaš a pjenjezy ⁊a ideju ssokołsku. Wećerawšchi wjeczor nam poda pokaśtu jenoź.

Popołdnišśe pośedźenje śtejesche zyle pod ssokołskim hesłom: „Skruczmy ju". Dotalny postup na ju dale wutworićź. Sapśiłožone pśicheđsydźstwo ju jenom ...łnje ⁊nowa wusuoli. Wośwobroczene pokładnišśwo dowěrćnu bratrej Jannakej.

Pod dalšchim ssokolskim hesłom „wěcźneje ...ńrjokojnośće" budźe kóždy ssokoł ju wudośpołnjeeź we tśeśeśkich pocźinkach, ⁊truśćowaeź cźełco a budźe ⁊ bratrom kóždemu cźłowjekej. Napowšeckjenych pasći, kotreź móhło jemu ssokołsku dostojnosć rubiśi, tak praji bratr hłowny ⁊tarosta, budźe ju prawy ssokoł ⁊tajnje ⁊dalowaeź.

Bratra jednaeźela pśichednośći rośpołoji pśiched nami wobraz ssokołskeho śćełowanja po Sserbach. Liczby ⁊rudze drje, podatki jednore, ale rěcźachu k nam ⁊ mózným ⁊łowami, śćeto ⁊u młodostne mozy dokonjałe sa najbóle cźeźke a wobuźne prěnje pjeć lět.

Pśiched lětom hischće ⁊arowachmy wo ⁊ynowu a dźiwoli naśichch tak mjenowanych wulkich burow. Njech ju dadźa dale wutrjebaeź w zujych ⁊wojackach k ⁊wojeź ⁊chłodźe ⁊a ujesjatne saměry. Njech tam ⁊obu ⁊hinu, cźim prjedy, cźim lepje. Jich namrěwstwo, też hospodarśtwo, nastupja ⁊mjeźo w najbliźśichim pśichśiwódze naśchi ssokole a ⁊dalenśićich cźasach, tyć dźeći. Widźimy, kak je ⁊trony też naśchich burow, ⁊chtoż je ⁊ jich ⁊ynowe bobre a njeśkoźene, hižo je po puću do rjadow ssokolskich. Haj, w Sserbach pśichotuje ju dźiwony wobrot. Ssokoł je bjes dwěła najcźežśiche lěta ⁊łożownje pśichtrał. Kóżdy ssokoł ⁊am ⁊a ju ⁊ ⁊wobodu. Jeho ⁊woboda leźi w nim ⁊amym. Sśiwobodny je teho dla, dokelž ju dobrowólnje podźiwoli ⁊hromadnej dśiśiplinje. S bobom ⁊wuczi ju na ⁊amu dśiśiplinu. Ta je ⁊akład tóžde ⁊wobody wobźeże teje ⁊wobody, kotruž naśich cźaš nam dźensa pośiśeża.

Ssokolska dśiśiplina nima niczo pśichesjedne ⁊ wunuwanej dśiśiplinu ⁊tareho wojerśtwa. Ssokolska dśiśiplina je nětšto zyle druhe, wyšše. Ssokoł ju radu a dobrotólnje podwoli ⁊wojenmu wyšokemu nadawkej: „Skruczmy ju cźełnje a ⁊tajnje ju duchownje wudośpołnejmy we wobrawnych ⁊chesćejźjanskich poćinkach." Tale ideja saśłapi

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěći serbski

Najl. a najtuńša kupowarńnja wobućow. Pódušowanje spěšnje a tunjo

bjes dwěła po nječim zyły lud, dokelž je ⁊iwjenje. Wšcho druhe je ⁊iwolenje, tkacje, hnicźe — ⁊mjerjeź!

Dźensa na pśikład cźełi Ssokol k tenu krocźi, wumjetacź wšchě elementy, kotreź móhłe ⁊awinowacź tkacje: ⁊łkaźne khorośće — nikotin — alkohol. Pod ssokolsku ideju ⁊iedźu ju hacź do dźeńźniśeho dnja pśiches 500 000 pólśich młodźenzow ju wotrjekli nikotina — alkohola — njecźistośćeź. Jich ⁊yły wšchędźe rostu. Tuž też w Sserbach.

Wyśche horje, Ssokolo! Na ⁊dań!

Hłóß pśecźiwo rospuśchćenju němskeho śjezma.

Pišmo, kotreź je ju Barlinskej „Germaniji" ⁊ němskeho śjezma podało, ju ⁊ rosćuhźenoseźu pśecźiwo rospuśchćenju němskeho śjezma wupraja. Mésto rospuśchćenja nawjedowaze nowiny zentrumśkeje strony němśke kujeźerstwo namotkwjeja, so by ⁊ wulkeje kraliźe, wobśtejazeje se ⁊astupjerjow němśkeje ludoweje strony, zentrumśkeje, demokratiśkeje a sozialdemokratiśkeje strony, nowe ministerstwo wutworiło. Dwělne wšchak je, hacź mohł potom nětcźiśichi němśki kanzler politiśke wjednistwo wobthowacź. Mésto Luthera ju ⁊ „parlamentarizmeje strony" „Germaniji" dr. Stresemann porućа, kotruž je ⁊ nanom politiki Locarnśkich ⁊rěcźenjow, abo wjele bóle ⁊ jeje herbu. Też ju praji, so hy sozialdemokrattji ⁊a pad, so by ju wulka kwalizija wutworiła, dr. Stresemann ⁊ pśichódnišchim kanzlerom był. W demokratiśkich nowinach je teho runja wokanje ⁊a rospuśchćenjom němśkeho śjezma womjeltko. Wone ⁊ wěśtosću wo-cźakuja, ⁊o dr. Luther nuśne ⁊cźehwśi ⁊ njemuporjedźomneho wotprajenja němśkonazionalneje ⁊rony wotwodźi. Njepśichwatajaja ju rospuśchćenjom wołaju zyle najⁿwonkowniśchi pśchiwišowarjo politiśkich ⁊tronow prawizy a lěwizy.

Praschenje němskeho wotbrónjenja pśched rosrišanjom.

Kaž „Timesowy" dopišowaś w Barlinje powě, ju praśchenje wotbrónjenja w Němśkej ⁊wojemu kóńcej bliźi. W naležnośći Krupptkich dźěłarńjow je ju dojednanje dozapiło. Liczba potajje je ju na 150 000 muźi śniźiła. Śchtoż hischće njeje dojednane, nadrobnośće nastupa, tola niz ⁊ašadu.

Scheidemann jako ⁊wědk w proześu kalnjenja ⁊ kałacźom wot sady.

W pjatkownym pośedźenju proześa kalnjenja ⁊ kałacźom wot sady ju ⁊ozialdemokratikk. wjednika Philippa Scheidemanna ⁊łyścheli. W ⁊awodźe ⁊wojeje rěcźe wón praji, ju móże němśki lud na to hordy był, ⁊chtoż ju němźan wojazu ⁊a cźaš mójny ⁊ khroblośću dokonjeli. S wójśtkowym jadrom pak je dźełkawy lud był. Jenoź ⁊ khodom a hubjenśtwom je ⁊tóućnje němśki lud podleżał. Wón pak je wobeźe ⁊chodła podleżał, **dokelž wjednittwa njemźeśche,** kotreź budźiśche rośumiło, ⁊ **cźasom mér cźiniéź. Cźim hubjenśche bywaśche wójśtkowe położenje we wójnje, cźim wjetśche ju dobywaśte plany němśkich ludowzow bywale.** Wojazy ju ⁊o praścheli: **„Ssmy wupółkani, ju bychmy wótcźinu ⁊aśtali, abo ju bychmy Franzowśku hacź do Calais dobyli?"**

Němśti kanzler je ju jenoź pod ⁊chtyrjomi wocźemi wusmał, ⁊o ma němśkonazionalistiśke ⁊adanje ⁊a **bludnoseź.** Lud ju wu bamźownym ⁊pytanym pośredkowanjom méra, kaž też w wěrnym położenju pśchi ⁊ronce runje tak wobchlali, kaž němśki ⁊ejm. Swoje ménjenje wo pśchewrócźe w lécźe 1918 ⁊wědł w tej mysłi rośkoźi, ⁊o Němśka ⁊ ⁊yła njeje ⁊aneje praweje revoluzije méła. Hdyž budźiśche wona 1918 revoluziju méła, potom budźiśku ju revoluzionarozjo po **rusśim pśichładze ⁊łoźili a němśkich ludowzow na ⁊chibjenju ⁊powéśeli,** ⁊a cźoż wšchak budźiśke konopje ⁊chkoda było. Njebudźichu-li Ebert, Landsberg a ja, ⁊wědk praji, 1918 wucźahnyli, potom bychu dźensa Liebknecht a jeho ruśzy pśecźeźeli w Barlinje ⁊edźeli, a Němśka by dźensa ⁊ ruśkej provinzu była. Njebyhmy, Scheidemann praji, nikoho ⁊ady naš méli. Poźledni němśkonazionalny, kotreźo ju wu widźeli, je hrabja Westarp był. Wón je naš wo wowišmo prośył, kotreź dyrbjeśche jemu wobeźe bjesstrach ⁊aruczicź. Bajśa wo kalnjenju ⁊ kałacźom wot sady je ⁊ najhórśichim jédom, na kotryž hischće Němśka khori. Pśicheźiwo tutemu wohanjenjenju mamy jenoź ⁊aczuće wogrowowania.

Pśichiźiny njeśboża na Jutrobogikim tśelniku.

Wo ⁊mjertnym njeśbožu, kotreź je ⁊ebi ⁊iwjenje komandeura ⁊akkeho wotrjeźa němśkostatneje wobory, generalneho leutnanta Müllera, ⁊adako, je wyśchkowśki leutnant ⁊ Hórauf ⁊e ⁊taba wójśtkoweho kommanda we Kaśselu ⁊astupjerjej jenych Barlinskich nowin źlédowaze wopišanje podał:

Wot 1. oktobra ju na wojeśkim ⁊wuczowanischcźu we Jutrobogu kursus wotmėwa, kotryž je ⁊a pěćich a ⁊tabowych offizérow pśchiprawjeny, a kotryž dyrbi tutym knjeźam ju ⁊ artillerišej śłužbu ⁊esnacź daeź. Na tónz tuteho kursa bě ju **⁊chtyrnadnjowne tśelne ⁊wuczowanje ⁊tajiło.** S tutym ⁊amyślom bě ju ⁊ Drjezdźan **bataillon němśkostatneje wobory** do Jutroboga pósłał, kotryž dyrbjeśche hromadźe ⁊ artillerišu a wotdźélenjemi maśchinišich tśélbow ⁊hromadne tśelenje ⁊ wótrej muniziju wotmėć. Prěni dźeń tśelenja bě ju hižo ⁊tóncził. Druhi dźeń bě też minister němśkostatneje woboty Geßler ⁊ Barlina pśijśchoł a ⁊ nim licźba wyśchśichich offizérow, ministerstwa němśkostatneje woboty, a k temu ⁊tajani generalokjo kommandow, wokrejśow němśkostatneje woboty, wścho hromadźe nėhdźe ⁊ydomdźeźaeź knjeźi. Tucźi knjeźa ⁊tejachu ⁊tejachu husto hromadźe, ⁊dyž bo njeśbože ⁊ta. Běchu ju nėhdźe ⁊tiźeeźi metrow ⁊ady ⁊télazeje infanterije ⁊estu... Infanterija do rozpadankow wšch Lutola tśelesche.

Sady infanterije nėhdźe tyśaz metrow daloko bě ju wotdźélenje maśchinišich tśélbow postajiło. Cźežke maśchinśte tśélby ⁊ětro wyśche ⁊tejachu a nad infanteriju nade wšu Lutolom tśélachu, do kotrehoź hischće bóle ⁊ady a ⁊boka ⁊tejaza artillerija tśélesche. Popołdnju ⁊pónachu, ju ⁊tśeleeźa maśchinišich tśélbow ⁊ětro krótko dźeśche, a ju ⁊o kulti do rjadow infanterije ⁊ypachu. Tehodła ju do ⁊ady rostas da, ⁊o dyrbja wotdźélenja maśchinišich tśélbow, wobkładnimišcho tśélecź. Muśłowa cźeźkich maśchinišich tśélbow njemóžachu ⁊amėr widźeeź a dyrbjachu indireknje tśélecź. Woprawdźe, ju do njeśboża hižo nėkotre kulti do wohrożaeźe blišśeśe wobkedźbowazych offizérow pśchileeźake. Mjes tym ⁊o wśchitzy knjeźa wośebitu wėz wobkładowachu, ⁊ačuch, ⁊o ju do praweje nohi dyrich, bórsy **potom kałazu ból ⁊aczuwaeź,** kotraž mje nuśowaśche, ju na ⁊emju ⁊ydnyeź. Wėźte bė, ⁊o bė mje nėkajka kulka trjechiła. Towaršchojo ⁊dėhnychu mje a mje do ⁊ady wotnjeśechu. **Pśicht tym pśchi generalu Mülleru, hižo na ⁊emi leżazeho,** nimo pśchiźiźech. Generalowe wobliczo bė zyle bjes barby a ⁊dėhnjene. Nėźachmy hischće wo tym, śchto drje je ju generalej ⁊tało, a mėnjachmy, ⁊o je jeho jenoź womora wobjała. Mje potom wotwjeśechu, dokelž bė ⁊ekat ⁊pósnał, ⁊o ⁊ tym cźežko ⁊ranjeny. W lazaretu potom ⁊łyśchach, ⁊o je generalny leutnant Müller hižo wumrėł. Pola mje bė kulka w prawej nohi tcźaeź wośtała. Pśchi ⁊chtórnju jenoź zyle maty ⁊arėśt widźaeźu, a najprjedy mėnjachu, ⁊o je ju granatowa tśeśeśa ⁊abłudźiła. Hdyž pak bėchu ⁊chtórń wuśuli, bė ⁊atśeł pśchi pjerje widźeeź. Lėkaŕ ⁊pyta, kulku wucźahnyeź, tola najprjedy nėkotre kośćowe tśeśeśi wucźahny, kotreź bėchu ju wot pjatu wotra⁊ńe, a hakle pśchi pośdźišchim pśchepytanju ju wupokaza, ⁊o kulka pśchi palzowych korjenjowych kośćach tcźeśche. Kulku potom wucźeźechu; wona bo jako kulka infanterije wupokaza.

Bjes dwėła je ju wyśchł ⁊ kulku trjechił, kotraž je ⁊ teho ⁊ameho ⁊nopa wuśchła, ⁊ kotreźej je jena kulka też generalneho leutnanta Müllera morita.

Wyśchkowśki leutnant ⁊ Hórauf mėni, ⁊o ju kulka njeje ⁊abłudźiła; pśchetoź ⁊podźiwne bo ⁊yło, ⁊o byśchtej ju dwė kulaj w ⁊wojim leżenju tak wobkludźiłej, a ⁊o byśchtej ⁊ bobom do teje ⁊ameje wopaczneje strony dyrtłej. Sterje mohło ⁊o myślieź, ⁊o je kulka ⁊ infanterijskeje patrony wuśchła, kotraž njeje wjazy w rjedźe była. **Munizija, kotraž je ju pśchi ⁊wuczowanju trjebała, je hischcze ⁊wójnśkeho cźaża. Wona je potajtkim ⁊najmjeńścha ⁊ydom lėt ⁊tara, a njej wuśamknjene, ⁊o je pólver nėkak chemiźej rospadnył, a dźeńźa wjazy móz nima, kotraž je wot njeho żada.** S njeśbożownym pśchipadom je, ⁊o wobcej kulaj runje do ⁊tupiny offizérow ⁊leźiśchcźi. W njej budźiśchtej mohłej tóždeho druheho ⁊ pśchitomnych 70 offizérow trjechiceź, kotiłj husto hromadźe ⁊tejachu. General Müller bė ⁊ nėkotrymi offizérami wobdaty, a bė ju runje nėśchto na bok wobkročźił, ⁊o by ⁊a nėčim pohladał. S teho ju hodźi wutoźieź, ⁊o je kulku ⁊ praweje strony dośtał.

Němsko-italiske wikowanske sprěcjenja so podpisałko.

Němsko-italiske wikowanske sprěcjenje je so pjatk we Romje podpisałko. Tole sprěcjenje je prěnje wulke sprěcjenje, kotrejž je so poslednje lěta z jenej wulkomocu wobsamkło.

Konferenca statow Maleje ententy.

Staty Maleje ententy smeja pjeca w novembrje we Belgradze konferencu, na kotrejž so Locarnske sprěcjenje rospraji. Pódla teho budźe so wo hospodarskim sblizenju statow Maleje ententy jednacz a so wuprawa dokha z napischerza wulkomozow rospominacz.

Bolschewikisti wójniti minister Frunje wumrěł.

Ludowy kommisar za wójnu a wójnske łódźerstwo Frunje je po operaziji žołdka zaudženu sobotu we Moskwje wumrěł.

Kónz grichisko-bolharskeho konflikta.

Bolharsko-grichisti konflikt je so po powěsćach franzowskich nowin skónčił. Grichojo su po wobswědčenju „Matinoweho" wošetrowanje dopisowarja z bolharskeho kraja wuczahnyli. Dopisowar nazhonjene zapuszczenja wopisuje. Hižo nakopjene žitowe žně su po polach rozmjetali a rozsypali. Domy su wurubili a stót wotehnali abo zarězali. Bolharjo najskerje prawo dostanu, kaž bórzy pichepytowanska kommisija Swjatska Ludow swoje posedzenja skónči.

Wo komitaczistkim praschenju budźe so najskerje pisched Swjatskom Ludow jednacz. Grichiski wotpósłanz je na to so počzahowazy namjet pola Swjatska Ludow sapodał. Tež franzowski lwonkowny minister Briand mèni, so może dalsche wobstacze komitaczow kóždy wokomik k nowym njemèram dowjesć.

Persiisku dynastiju wotstadźili.

Persiski sejm je se 180 pischezymi 5 hłosami wobsamknył, knjezazu dynastiju k lepschemu luda wotstadźiscź, a dotalneho ministerskeho presidenta Rhisu khana za persiskeho krala wuwolacz. Rhisa khan je politiskemu kralowstwu dostojnosć pschijał a je hižo pónđelu swoju prěnju trónsku radu wotmeł. Hłowne mèsto Teheran je swjedzenjow wobzsmětlene, thèz su z tepichami a kwětkami wudebjene. W zylym kraju so postajenje krala tsi dny wosmjeczi. Nowy kral je wschitkich politiskich jatych z jatby puschcził a zobustawam dotalneje dynastije wobhadzenje zlubił. Dale je wobsamknył, khlebowu płaczisnu z pschibèrkom je statneje kazy snizicź.

Sbèzk arabskeho luda.

Mjes muhamedanskim wobydlerstwom w Afriizy a Asiiskej so pod wjednistwom Arabow systematiska agitazija za wotczišnjenje nadknjezstwa Europjanow wjedze. Londonski „Daily Telegraph" je rosprawu Jurja Seldesa, wosebiteho dopisowarja „Chicago Tribuny" wocziskczał, kotryž je z Damaska do Kaira z lětadłom pschiletczał. Jurij Seldes pische, so je poslednje dny **dokumentariske dopokazmo za wichoarabske revolucionarne hibanje pscheziwo Franzowskej, Jendzelskej a Italskej do rukow dosta**ł, kotrež bo pschezíwo knjezstwu europskich ludow w Afriizy a Asiiskej měri. Revolucionarny komitej w Kairu tele dokumenty do wschich dźelow muhamedanskeho swěta sćele. Po franzowskim bombardemenzu na Damaskus je wěcz tychle dokumentow hischcze bóle najscheżuwaza. Tele dokumenty pjecza wusti swiż mjes revolucionarnym hibanjom w Syriskej a Abd-el-Krimowym sbèzkom w Marokkowskej dopokakuja. Komitej za wuswobodzenje Syriskeje je 1. dokument podpisał; wón mjes druhimi sdobowaze zady wopischija: „Naschi syriszy bratsja budża so po pschikładze riskich Kabylow, Druzow a Chinesow skozowacz a wukrajanow, kotsiż jich saschtkovuja, wucżerja. Pomhajcze Drusam, sjednocżze so z franzowskimi wojakami w rauschim kraju, kotsiż su i wjetscha mohamedanojo, a sczepiscze jich na nasch bok."

Zentralny komitej za wuswobodzenje połnoweje Afriki je, kaž dopisowar „Chicago Tribuny" powè, druhi dokument podpisał. Wón Damaskowskim k jich revolucionarnym stukkam sbożo pscheje. „Scże jako khrobli mużojo cżinili. Pomhajcze naschim riskim bratram, roswucżcże mohamedanskich wojakow a wopomacżcże Franzowsow. Ssmjercz je lepscha, dyżli zuse knjezstwo. Arabiży zwój mjecz do nóżnjow njetknu, doniż zebi njezbu zwoju njewotwinożnoj wubożili.

Jurij Seldes powè, so je so **Nażib bej Albraci,** nawjedowazy zobustaw ludoweje strony, na czoło wschich sbèżkarskich bandow zwonka Damaska stajił a so je **k wojowanju pschezíwo Franzowsam** organisuje. Wón je pjecza hižo 3000 derje wobrónjenych ludźi wokoło zebje zhromadźił.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pónđelu, 2. nazymnika.

Agapita, martrarja.

*1699 w Hnaseocach Jan Gelanski, kiż je 38 cuzych rěcow rěcał.

1876 přepoda Hendrich Imiš krajnej synodze prózstwu wo załoženje přědarskeho seminara.

†1877 Handrij Brósk, faraŕ w Budestecach, spisaćel „Přědarskeho hlosa".

†1865 Davit Bohuwěr Kopf — Głowanus — inspektor wustawa w Barlinje, přełožeŕ wjele spisow.

1752 so Minakał wotpali.

Mój ludo, kruće dżerż, štož Bóh ći dał,
Njezhub' so sam, zo njeby wšitko zhubił!
Stej kruće, zo, štož Bóh je zakhował
Přez wěki, njepřećel ći njeby rubił!
Pój, bratře, ćiše ze mnu zaspěwaj:
Na słónčnem dnju, přez wšitke ćmowe nocy,
O Božo, wodź swój serbski lud a kraj,
A daj jom' serbski wostać w twojej mocy!

Jan Waltaŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Wjedraŕnje měnja, so pjano hrozniske a symnitske wjedro sastupi. Tohodla smeja so naschi ratarjo wětcze do spěcha, so bychu z polow słuknu rěpu a seleninu dom dokholowali. Wczera rano leżesche nad Jrjedźej Nuŕsej nizina. Wot połnócneho lodowego morja hacz k cżernemu morju cżełnjesche so wjeczora Europy leżaca nizina. Wysichiny a niziny su jara wschelako rospołożene. Tehodla so wjedraŕnje boja, so nam symne njelube wjedro hrozy. Pożledne dny su měli tu a tam hižo wulke snježne mjeczele. Jutsje wutoru sthadża stónczko rano 6.57 a so 4.50 hodwa, měsacz sthadża wjeczor 6.34 a so hodwa dopołdnja 9.32.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutsje wutoru:** W dołhim ranju Němcze so wuczahuje, swjetscha sychcha, a w nozy žywnische mróży. W Nuŕsej smjerzeli. Hewak po zyłej Europe mutno a mjołohotze wjedro.

— **Rosprawa polizije.** Pokradło je so tudy 30. oktobra 1925 pschipołdnju mużaze kołeso „Ideal", cżorny wobtuk z cżerwjenymi zmuhami, żołtymi swjenjemi, z módrymi zmuhami, jendzelske wodźidło z cżornymaj pschimakomaj, pedale z gummijowymi zapołożkami, z ruczným spinadkom, cżerwjenobrunym zedłom, z rotakżkowym swobodnym khodom, nowe schćere hórske wobkrucże, cżerwjenobrune, deleka kulowata gratowa toschka, wuwis z mjenom Ideal. — Wo wężowne zobudźenje prošu kriminalne wotdźelenje w Budyschinje — Sobotu namakachu 35lětneho njezenjeneho pischczeletwarza w jeho bydlenju z pkunom sajedożczenego. Polizija je swęzała, so jedna zo tu wo njelubożowny pschipad, zawinjeny z njewobkedźbliwym wobkhadźenjom z pkunowym honaczom.

— **Pischemènjenje w powětrowem pótowem wobkhadźe.** Wot 1. nowembra je so hacz na dalsche zdełanje powětrowy pótowy wobkhad mjes Königsbergom (Pr.)—Kownom—Ssmolenskom—Moskwu, Bremenom — Hannoverom — Braunschweigom—Lipsku, Mnichowom—Jinnsbruckom, Mnichowom — Frankobrodom (n. Mohanjom) — Essen, Mnichowom—Stuttgartom—Mannheimom, Mnichowom —Kupjelemi Reichenhallom-Berchtesgadenom a Lipskom Halli (na Saalawje)—Dortmundom. Pischelětowanja mjes Hamburgom—Amsterdamom—Rotterdamom, i Hamburga w 1 hodź. a wróżo do Hamburga 12.45 hodź. su toho ruman tón czas pschestałe.

— **Za burske hibanje.** „Swjatsk dźeławych ratarjow" wotmeŕwasche 24. a 25. oktobra w Malescheczach z Liwižu w Hornjej Łužicy dwě wot ratarjow derje wopytanej zhromadźizne. Pischedbyda swjatska, němskostatny sapósłanz Puttz, běsche bohużel sadżewany pschińcź, dokeż wotmeŕwasche w Badenskej dla wólbow do sejma zhromadźizny za Badenskli swjatk najeńkow a małych burow, kiż běsche swoje liściny postajił. Na jeho městnje bě ... t wokrjesneho swjatkowego nawjednistwa w Budyschinje zmłokatny sapósłanz Hoernle pscheprošcheny. Tutón wobdźela w a kwłkostatnym sejmje zhromadnje se swjatkowym pschedsydu Puttzom wschitke namjety a nazhi k polepschenju eksistenzy małych burow. Sapósłanz Hoernle rospowědźa wo swjatskowej dźeławosći na najwschelakorischich polach małoburskich wsajimow. — Wosebje odrobnje jednasche rěcznik wo wschelakich w němskostatnem sejmje wolbytych zakonjach, każ dalsche hacz ko na tórsne poczahnja, pschedze wschém wo dawkowych zakonjach, w zakonju pohódnoscenja semje, wo porjadku najeńskeho schkitaŕskich zlach. Krucze schwikasche a ... imasche wón stojnischczo w němskostatnem sejmje sedżazych zastupjerjow Landbunda a kschescjańskich burskich kowaliscow, kotrěż kroz wschě nanjezy k lepschemu małych burow a najeńkow pomhachu pschi hłosowanju sniczicź. „Landbund" je wurjadnje zastupjerstwo interesow wulkokubkarjow, schtož wobkrucza so z wotkrytscnom wo dźeławosći krajnoswjatskaŕskeho druzstwa pschi njedawnem sworschczenju druzstwowym krajneho swjatsta. Rěcznik powoła je na pschiścź małych burow, so bychu so w zamostatnej organisazji małych burow a najeńkow hromadu sestupali, so bychu muż pschi muzu se swjatskami dźełaczerstwa pschezíwo wulkowobłydstwu a kapitalej wojowali. Sdżiwy pschikład pschitomnych pokaza, so bźsche rěcznik kuram se wutroby rěcał. Rosmołwa běsche pschedewschém w Lipiczu jara żiwa. Nayraschowachu so wo nowem sakonju wo pohódnoscenja semje, wo dźeławosći kredítneho wustawa rentowege banki, dawkach atd. Knjez Schönfelder, měschczanosta Drobow, dźakowasche se za sarjadnistwu swjatska za jeho spěschne a schwarne prawidnisske wotmołwy, z kotrymiż běsche jemu możno było, prozeż w interesu

Ceta swětłowłóska.

Humoristiski roman.

23] (Pokaczowanje.)

„Ale potom ju hižo do Drježdżan njepuschczu."

„Ně, na zadyn pad niz."

„A schto potom, hdyż njepschijedze?

„Potom pojedżetej se mnu k njej do Drježdżan."

Sarjadnik Schołta postany, so by woteschoł.

„Sdże nam ślubił, knjes sarjadniko, so budżecze z nami wjeczerjecź."

„Dżensa niz, knjes Wiczaso, druhi krócz sasso. Rad po wjeczeri pobjeżadżu, ale dżensa je mi tak rudnje, każ tym dżěczom. Ale ja njewěm, czehodla!"

A pohladny do wocżow wobeju hosczejelow, kaj by so tchzył pschesswědczicź, hacz wonaj wěritaj jeho rzyku, so njetwě, czehodla je jemu rudnje. Nichtó na jeho rzkowa njeda wotmołwy. Sarjadnik ko rozżohnowa, prózowasche so bycź wjesoły pschi wotkhadże każ Domaschkez knjezna pschi wotsjedu.

„Je najskerscho wjesyła, so je nam mohła wuczekknyć", mènjesche Wiczas, hdyż bě czah je sastanischcza wotsjek.

„Ale, Jurko, njemej ji za ško, wschak je to dżěcżo", sastupowasche so za nju knjeni Wiczasowa a pohlada na sarjadnika Schołtu | nèkajtim namołwjenjom, so by prajił, kak wón budźi wo Domaschkez Hanji. Nètko wschak może so wuprajicz bjez tajenstwa, Domaschkez dyż to hižo wjesoni. Ale Schołta mjelczesche. A njerěczesche pschewjele, hdyż so wrócżachu z dwórnischcza domoj, běsche słuby sc kózdym zlowom, hdyż sczežesche pola Wiczasez we zwójbnem kruhu a nètko mjelczity krocżesche domoj, ani so by so za ludźimi wobhladnył, z kotrymiż so setkawasche.

Ludźo tudy jeho postrowjachu, każ so pschistiesi postrowicź knjesa sarjadnika a pschichodneho mèjscza wulkeho kubła, ale ledy běchu mimo na wósczo krocżelow, wobroczachu so sa nim a sastawachu, każ so pschiśluscha, wjeżnemu ludej."

„Njebudże z kwazom niczo."

„Njebudże. Hižo je jemu ta zwětkowlóśkata wotjdka."

„Wón je ju pjecza sam puschcził."

„Ledy. To drje by ju tola na dwórnischczo pschewodzicź njetkodził, a by byt wjele wjeżelschi."

„Sdnadź je tohodla do Drježdżan jeka, so by zebi njewjeżesinstu nadoba a draztu pschihotowała."

„To dżensy widżecź, wocżakujemy." —

Njeżeho bu njedocżakachu, niczeho njewidżachu. Knjezu Domaschkez we wjsy hižo njewohladachu, a nejwidżachu na sarjadniku Schołcze też niczo wobjelite.

Sarjadnik khodżesche z Wiczasom do polow na kurtwoty a wjeczor pschikhadżesche na bjeżadu do Wiczasez statoka. Na tom njebě niczo wobjelite, tak bě won też prjedy czinił, hdyż běchu najmnje duy krótke kaj dlóń.

Hdyż pak po krótkich dnjach nasymy nastupichu hischcze krótsche dny symy, hdyż mrós saiwě po kraju a hdyż zyły scheroki kraj so | bělym snjehom sanjeże, wupyta zebi jarsjadnik Schołta žiwi molerěsti naporjadk a pschicżasnpa do Wiczasez statoka. Tu pschednjeże pschecże, hacz sunk molowez kubło | wokna sjtiwy, hdyż je tehdy prěni krócz se sapalom swojeho wumjesstwa narzyłowała knjezna Domaschkez žiwi wobras, prěni wobras | toho cżichcho, pihaneho kraja, kotryż cżysche swěcznicz w zylem rjedże wobrasow.

„Ta sjiwa je njesbożowna," schepntasche Wiczas zwojej żonje, hdyż Schołta tam molowaz poża, „nètko je so też tón cżłowjek sbaznił, a hdyż smèje tón wobras nomołowany, znadź też bnstwo sanjecha a cżekuje."

Hdyż bě wobras słónczk, pschesyhdži so Schołta se zwrotnimi molerěstnimi wężami na najżyp pod pleczíwo kalojowe skupiny saczernjenych, nahich lipow, so by druhi wobras namołował, tu rosdrjesiza z rosrosczenymi brěżami a z posadkom rosczežbnjenege stronjny.

Tudy je w lěcze Domaschkez knjezna zwój posledni wobras molowała. Mjes prěnim a poslednim jeje wobrasom běsche hischcze jedyn wobras, wo kotremż wschak so žana wopomnjenka sachowała njeje, jenož wjetschi tsedźizu.

Tu pod lipami bě so z njej prěni krócz setkał, a je byt z pschicżinu, so | wobras, kiż běsche Domaschkez tehdom molowała, je byt z jeje posledním wobrasom. Hdy by ji njeswakowal rjaresesze a złódkosze zjiwjacu wjesyłu, tara, dżiża pschirocz, by Domaschkez znadź to dżensnischcho molowała a wozżiwała jenož pschikhodzitku tragnosez a njeby zedżiła sa tym, smognicz so tuleje pschirodu, pedeżitnycz zebi ju, pschedpschiwaczej ji.

„Tudy je hedżała, ja zjym tu stak, tu je jeje kbuczk leżał — o dżěcżo Hotowkohate, hdże hy!"

Ale wón so snerowa. Kajka je jeho wina? Jana. Domaschkez knjezna sacżinny zwoju molerišu paletu, ale swoża tu kncżiśnischo hischcze pschipiutana. Wón ju tola wottud wuczerii njeje, to je jeja zotra była, knjeni Wiczasowa. Czehodła je ju do dżiwadła sawjekła!

A | tajtim nahłym hnèwom bu sajaty pschezíwo knjeni Wiczasowej, a tutón hnèw stupnjowasche so k tukanju, so knjeni Wiczasowa běsche tehdy | wotmyhlenjom jěła do dźiwadła ze zwojej zotru, so by ju njenapadnje kedżbnu sczinika, so jeje krażnosez, jeje mlodosez, zwobodnosez a wobdarjenosez sasłużeja zebi, so bychu na druhe wschitke k placżiwosczi pschischcze, hacz pschi zadżenju rěpy a powodżowanju kuczinow.

Schołta běsche Wiczasezom ślubił, so budże | czasczischim jich hosczom, so by we zwójbje njebyło tak rudnje po Domaschkez Hanji, so jemu jeje listy pschedczitaju, so zhromadnje sestaeju wotmołwjenja, so buże tu lepscha sabawa hacz w nijsej sakurjenej a | wjeżnej politiki napjelujenej korczinje.

Schołta běsche pschilubił, bu wschędnje wocżakowany, ale nihdy njepschiidże. Potom Wiczas cżasto do dwora pschepschoschowasche. A Schołta sażo pósła dżakrajenje za pschepschoschowanje, ale pschida stajnje, so njeje dżensa możno, pscheproschenju sczežbowaczi. Ma pjecza zhotowicź nèkajki wukaz za zentralne sarjadnistwo kublow, ako ma dżensa sam pschipowědżeny wopyt, abo na pilnje dżěkacz na wobrasach, so bychu hacz do hód byle hotowe.

„Czehodła hacz do hód? Chze nam je wobradżicź | potrjżiny?" praschesche so Wiczas.

„Wobrasy ju jako wobradżenka za Hanju postajene," pschecradżi knjeni Wiczasowa nuzej potajnischo.

„Za Hanju, za Dundracka, — za naschu czetu zwětkowlóśku!" wospjetowasche sej Wiczas. „Potajkim tola. A za zym Schołtu stajnje mèt za mudreho człowjeka."

„Ale Jurko!"

„Ně, schto dha? njeje to zsaw k wobmyślenju, hdyż w tajkej makej wjesyu w krótkim czasu so dwaj cłowjek | słokasnitaj?"

Jómu pschijndże Wiczas do dwora, so by Schołtu wopytał. Wón chżyschze ho | nim dorěczecź wo pschenajatem kuble Schorbakowem. Wrócł je wjesoły by, so je mohł wottud czekнycź, Domaschkez knjezna bě tohorunja z kubła pschez wotschła, hacz běchu tu žně, a nètko bě kubło we Wiczasowymaj rukomaj tczazy wołtako. Sarjadnik Schołta bě ślubił, so pokazu polow kiż k polam wulkokubka pschikhapu, zam pschewosnje, pak za hrabju pak za zebje zamoho, so by Wiczas njetrzebał pschikupowacz zapschahi za wobdźelanje pschi wyporjazych so jemu polow.

(Pokraczowanje sczežbnje.)

swojeje wóły pśecejśiwo jenomu wulkowowśedźerjej dobyć. Teź wróćoslałenje herbiskeje narodnosćeje w schuli so jara wobźarowasche. Njedźiwajcy wulkeje nuzy herbskich małych burow bźešche tola wobrot cźažopśiwow a spisow swójaka dosć wulki. Nowe bohatkawy we schwatnej liczbje so sało pśichjachu. „Swjatk dźeławych ratarjow“ krocźi teź w herbskej Łužicy dopśedka.

S **Bloasche.** Wiśoko nasćeje wóły sta so bohotu popołdnju na statnej drohy śmjertne njesbože z awtomobilom. Direktor Halbachźich skołow w Hórkach jědźeśe se swojej manźelskej z Budyšyna do Kamjenza. Nadobo sajěźe do śehtoma a to z tajkim wotmachom, so jej nop rosrafy a hnydom mortwy bźeše. Pśichi tym stócźi jědźadko jenu žiwot. Najśerje je šaprajźio a tak so njeshoże stało. Awto so teź wjeśo khětro wobśkodźi. Žona wosta kaž pśiches dźiwo njesranjena, ale powźa so, so je pśiches njesbože rosom shubiła. Muž na motorźikim kole donješe frudnu powěsć do Kamjenza. Cźełko snjesbożeneho direktora so nasajtra sćełkowym wosom tam pśichewjese.

Se **Sarécja.** Saźidźeny reformaziijski źwjedźeń w jenej z tudomnych žiwnosćejow skoro cźełki woheń wuńdże. Wuhlik z kachlow wupadnywšchi, bź drjewo šapalik. Kuchina bź z kurom a pkomijenjom napjelnjena. Hižo telefonowachu do šuśedownych wśow wo šykawy. Tam hižo pśchahachu, so byšuśedownych wśow wotjeli. Mjes tym pak bź so poradźiło, nastarowazy woheń saleć. Tuž rucze z telefonom powěźej dachu, so sawokanje pomozy wjazy trjeba njeje.

S **Malešchez.** We nozy wot šobotu k nźeźeli w pśenjej hodźinje wotpali so brózeń tudomneho Sendźiz kubła. Kubło je z bźela pśhenajate a najeźy a Senda mějachu w njej wjele wumnoženeje žkomy, žyna, drjewa atd. Teź wschelake kataŕśe maschiny a wozy Cźechi tam nuts sestajane. Najwjazy wot tutych wězow so špali. Na hródźach, kotreź su w druhim twarjenju, zapośa so žyno a wotawa paliź. Pśichibwatanej wohujowej woborje poradźi so, z wulkej prozu tam woheń podušnyć a tak twarjenje pśiched šniežjenjom wulkowaź. Na haschenje pśichibwatachu hišcze wohujowe wobory z Klukšcha, Guźiny, Budyšchinka a Porschźiz. Pośledniej dwě njetrjebaschtej wjazy haschecź pomhaź. Kak je woheń nastał, njeje znate!

S **Wósporka.** Pśchedacźe ryczéŕkubka w Koteczach. **Koteczanśke ryczéŕkubło, kiž je dołhe léta Wilhelmi pśichiłuschało, je so pśched nětkotrymi dnjemi pśchedało a to po dźelach.** Rózne kubło z polemi pśchenźe do wobšyd-

Pśches wulkonutskuy ponižene pkaćišny!

Mujaze

kalmukowe jaki

wulkośe: 48 50 52 54 56

pkaća: **6,50** hr.

w jenoź dobrej hódnośći pśchedawa

A. Kasper, Burglehn 11

stwa knjeza Petermanna, kiž je hacź dotal w Rochlicźanskej wokolinje był saźydleny, dotalny forbark z polemi je knjez Thräne, bywšchi dotal we Wjasońcy, kupił. Dotalny ryczéŕkubleśćel nasejeł Heinrich je wot swojeho śrěcźenja wróćoslupił.

S **Khróšcźiz.** Saradźenje za nacźerje budźe pśichódny pjatk, 6. novembra, popołdnju w 2 hodź. w hoscźenzu w Khróšcźizach. Lékaŕ budźe pśchitomny.

S **Kamjenza.** Pobhowanje najcźeho tak rańkeje semrjeteho měšćańskeho radneho dra. Dittricha na dnju reformazijskeho źwjedźenja źwjedźerjeśe wo lubosći a pśichiłnosći, kotruž je śej w běhu swojeho 7-létneho skutkowanja w měśe a we wokrjesu nabohył. Njeskónčnje zarowanjski cźah, na cźoło kapała tśežow w swojej rjanej uniformje, wlecźeśe so po měśe a sajta wokomik pśched radnizu, hdźež je semrěty dźeń wotedinja nuts a won chodźił. Dróhi a schcźežki cźornjanych so z hudźimi a khórkow dyrbjeśche ka zaraćeź, njeby žyły ludźi mohł pśchijeć. Pśchitup mějachu jenoź zarowazy hoscźo. Cźełko njebocźiczkeho dohujeśechu najpśódy do zyrkwje a śiejeśche w presbyteriju. Pohrjebne zercmonije wukonjeśche pastor primarius Döhler, dźerżeśche teź hmuju zarowanjsku rěcź. Na khórje pśchednjeje Kamjenski mužśki khor „Sängerbund“ zarowazy śpěw a jedyn wumjeś pśchimźerjeny kruch na cello. Wonka na kérchowje pśched wotewrjenym rowom sajźy tute kwarćuso śpěwasche. Mnohy prajachu lubowanemu měśećanoźej poślednje bohjenje a dźak do rowa, tak druhi měśećanoźa dr. Gebauer w mjenje města Kamjenza, wokrjesny hejtmann Rychtar z Budyšchina, hamtski hejtman dr. Sievert, dale zastupjerjo studenickeho šwjasta „Arion“ w Lipšku (kotreźoź bohužiaw semrěty bźeše), města Budyšchina, šwjatka sakiskich městow a priwilegérowaneho towaŕśtwa Kamjenśkich śtśelcow. Teź měśećanski wyšchi hajnk Heunig pśchimoka jenu pośledni dźak do rowa. Pśichi jeho klowach pśchednješe so na léśnym rózku hóŕitwjeŕśke halali najdale w dole, schoź hlubokí zaćišćichcź na zarowazych cźinjesche. Se śpěwom zyrkwinskeho khora a pacźerjom stónći so zarowaga šwjatočnosćej na kérchowje. Zyła hora wónzom a palmow pyćhi měśtno jeho pośledniemu wotpocźinku na kérchowje pśchi hłownej zyrkwi a rěcźa wo njetajonmej lubosći sa cźłowjeka, kiž nam lubosć šwjesche. Runje w najbórśichim cźasu (inflazíji) je dył tu i pśchedśiejićejerjom města a je na wšće możne wašchnje jeho šwoje a kśěwy śpěchował. W revolucionarnych dnjach je šrojumił, napjate duchi zmjerjować a tak njeměram sadźewać. W kritiśkej periodje je so jenu poradźiło, město pśched wśelkej schkodu wobwarnowaś. Pod jeho nawjedowanjom je so poradźiło, měśećanske samóźenje powjetśichcź pśches kupjenje ryczéŕkubłow w Reichenauje, Kojcźu a Drósnej Hrabowzy, teź lětšy je pśchikupił. Mnohe je w měśećanskim sarjadowanjow polépśchił, teź wo šafsydenje šo postarał. Měśećanske dźiwadło, wyšchcźa realka a katarśka schula, wobnjowa wobora, nalutowarnja a šrowa kapa a druhe šozialne sarjadowanja namakachu jeho najbohatšchu podpjeru. Wjele dobreho wocźakowaśche město pśchešće wot swojeho měśećanoźa, kiž w kśěwje swojich muźśkich lét — bźeše hakle 48 lét staŕy — tak nahle z tuteho šwéta dźeśeše. Wón je pśchezo najlépśche chźył a pśchi jeho dobrej wóli a pśchinarodnjej sprawnosći bźeše so jemu to teź poradźiło. Město žaruze we jenoho z najlépśchich šwojich šynow, wo kotrymź móže so rjec: Schtóź je sa najlépśche šwojeho cźasa žył, tón je žiwy na wšće cźasy. Njech je jemu łuśiśka jemja, na kotreź jenoź krótki cźah šwojownje skutkowaśche, łobka.

S **Wojerez.** Wožnypiza. Skhorjenja na wožnypizu w naśchim měśće pśchezo bóle pśchibéraju. Wutoru šaŕe so dla štracha, so mohłe so dźeśeći natyknyć, tudźsha schula za mólcźićkich.

S **Nisteze.** Hižo je hyło wojśewjene, so je pśchistajeny pśchi špedizijonśtich pjenjes šhubił, a nětko so z nowa źdźeli, so je hacź dotal hišcźe žadyn cźestny namakaŕ samolwiał njeje. Dokelź pohonchej z tym njenjeśomna šchkoda naśtanje, proša, so by, šchtóź je šlotowanju namakaŕ, jemu šnajmjeńścha pokoju pjenjes anonymnje (bjes podpśima) wróćo pośłaŕ. Namakaŕ njeměje tola nad šwojim podwodom (njeśprawnom łuble) žanoho wjeśela.

Hospodarśki rozhlad.

Póndźelu, 2. novembra 1925.

Barlinśke kurizy wot šaźdźenjeho pjatka.

1 Dollar	4,195	100 franzowśk. frank.	17,62
1 jendźelśki punt	20,33	100 cźeśkošk. krónow	12,42
100 schwajz. frankow	80,64	100 pólśk. markow	69,15

Efekty šo w kurśach na Berlinskej burshy saźidźeny pjatk šyńnje wotdrjebjowachu. Sa to pak bź hobota sa nje pśchecźekniścha. W statnych a wójnišchi pożeźońkach wulkeho pśchemeńenjenja njebź.

Produktowe wiki pśchinjeśechu pjatk a hobotu sajo so wotdrjebjowaze pkaćišny. Sšnětowe wiki su hlabe. Wikowarjo a młynjy, kotśij derje wědźa, so je ratać nafowany pśchedawaceź, cźakaja hišcźe na nijšche pkaćišny. Zentnaŕ pkaćeśche:

w Drjezdźanach:

pśchenicźy 10.30—10.55, rožki 7.36 hacź 7.60 hr., jećmjenja nałétnjeho 10—10.75 hr., nałymnjeho 8.60—8.90 hr., wowša I. 9.75—10.25 hr., II. 8.75—9.50 hrinwnow,

hobotu w Berlinje:

pśchenicźy 10.70—10.85 hr., rožki 7.16 šł. hr. hacź 7.25, jećmjenja nałétnjeho 9.65 hacź 10.75 hr., nałymnjeho 7.55—8.15 hr., sa wowšu 8.20—8.70 šlotych hrinwnow,

schwórtk w Kamjenzu:

pśchenicźy 10—10.20 hr., rožki 7.30—7.50 hr., jećmjenja nałétnjeho a nałymnjeho hr. 9.80—10.80 hr., wowša 8.50—9.50 hr.

We termińowym wikowanju

sa oktober pśchenicźy 11.85—11.95 hr., rožki 8.07 hrinwnow,

sa dezember: pśchenicźy 11.62—11.65 hr., rožki 8.22 šlotych hrinwnow,

sa měrz: pśchenicźy 11.87 hr., rožki 8.72 hr.

Wiki wuzikkowcho skotu šaźidźeny pjatk w Berlinje-Friedrichsfeldźe (Magerviehhof). Na nje bźechu pśchihnali: 526 młodych dójkow a wyšokošćeślenych krowow, 16 wołow do cźehnjenja, 4 byki, 4 prójśniki a 120 cźelatow.

Młode dójki a wyšokošćeślene krowy płaćachu:

1. druźiny	400—550 hr.
2. druźiny	300—400 hr.
3. druźiny	200—300 hr.

Sšućźelne holowjadu:

1. druźiny	250—430 hr.
2. druźiny	160—230 hr.

Wubrany rjany skót bź hižicźe droźšchi. Byki a prójśniki 36—42 hr. po zentnaru žiweje wahi.

Konjaze wiki schtwórtk, 29. okt., w Leer w raśśchej Friesiśkej. Na nje bźechu pśchihnali 473 koni. Te płaćachu:

1. rjadowanje	600—900 hr.
2—3-létne	400—650 hr.
śrědźy	300—400 hr.
wot zuza	150—300 hr.
dźełaśke konje	400—550 hr.

ponije 100—200 hr., dobijaki 1—200 hr.

Na pśchedaŕ.

Kóń, hrjenjoklinny raśśchi Prušak, Dallwitz, Wawizy. 7-létny, 1½ a ½-létny śrědźy w Rakojdach 25.

Jałojza 1½-létna a krowa, wyšokošćeślena, Bukezy 12.

Wyšokošćeślena a ¾ létny byk w Kettlizach 14.

Krowa, podšobna, blizko k cźelenju, Kocźezy 7. — Do cźehnjenja, wyšokošćeślena, Minakal 5. — Szylma 4. cźelećecym w Bönitzach 19.

Zentrijnga, trjebana w Budyšchinje, na Hornjecźerśkej haśy cźo. 29.

Wós bźećazy, bźły korb w Budyšchinje, Rybaiśka haśa cźo. 8 delka na léwo.

Kolo, žonjaze, Thomas w Lubiju, Margarecźina haśa. Zonjaze a muźaze kolo, Rychtaŕ w Kamjenzu. W

Prošata w Boschezach 47.

Kosa w Porschizach 38 b.

Kachliźki, grudowe, w Budyšchinje, Wilhelmowa haśa cźo. 19.

Sšo pytaja:

Polér murjeŕiśi, Zyž w Khróšcźizach.

Rězniśki, Mettka w Budyšchinje, Kamjentna haśa 1.

Pśchepažadźowanje.

(Dobrowólne.)

Wutorn, 3. nov., dow. w 10 hodź., wšćón inwentaŕ Sänberlicheź lubła: hospodaŕśke wośy, kryte wośy, šwećaza maschiny, běrny wujeśdźowaŕ, šyńnje rězaza maschina, młócźaza maschina, wějawa a łuschelaki dr. zrat.

Schkrowe depesche.

Barlinśke produktowe wiki, dźenża dop. ¾11 hodź.: Wiki su hišcźe mało wuwite. Płaćišny šo šeśtabichu. Tendenza měrna.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž pśched hodźinu.

Płaćižny na Barlinskich produktowych wikach.

Kito a wołtowe šywiže so tuni abo 1000 kg, šewak 100 kg, płaćižny na Vatej hrinwnje.

	30. 10.	29. 10.
Pśchenica	214-217	215-218
rožka	142 145	145-149
nałéć. jećmjenje	193-215	198-218
nał. jećmjen	151-163	155-165
womša	164-174	166-176
kukuriza (Mais)	202-205	202-205
pśchenicźn. muka	26-30,75	27-30,75
rjana muka	20-23,00	21-23,25
pśchenicź. rjork.	11 30	11,40
rjane wotrubu	9,30	9,30
rapź	345-350	345-350
lane šymjo	—	—
grach	25-27,00	25-27,00
pśelušchći	18-19,00	18-19,00

	30 10.	29 10.
rapź. wośušchi	14,50	14 50
moch. melasse	9,60	9,60
serabella	—	—
běrnjaze krujźi	13-13,60	14-14.00
šuny	20-22,00	20 22,00
woźa	22-25,00	22-26,00
tany wośušchi	21-21,50	21-22,00
módre łupiny	12-12,50	12-12,50
wolte łupiny	15-16,50	15-16,50
šyno, 50 kg	3,90-4,25	3,90-4,25
šłoma, rjana	0,85-1,35	0,85-1,85
„ pśchenicź.	0,80-1,20	0,85-1,20
„ wowšyna	0,90-1,30	0,90-1,30
„ jećmja	0,80-1,20	0,80-1,20

Płaćišny réšneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

31. oktobra 1925. Po zentn. a šł. hr.

549 bykow, 800 wołow, 1294 krunowow a jałojzow, 1434 cźelatow, 6068 wowzow, 8162 šwinjow.

Woły: 1. druźina 50—55 hr., 2. 43—47, 3. 36—40, 4. 30—33.

Byki: 1. druź. 50—53, 2. 43—47, 3. 35—40.

Jałojzy a krowy: 1. druź. 49—56, 2. 40—46, 3. 30 hacź 36, 4. 23—27, 5. 18—22.

Cźelata: 2. druź. 90—100, 3. 70—85, 4. 50—65, 5. 40—48

Wowzy: 1. 50—53, 2. 38—46, 3. 30—34.

Šwinje: 1. druź. — 2. 97—98, 3. 94—96, 4. 90—92, 5. 84—87, 6. — ranzy a kundrošy 84—90.

mujenśki mužśki khor „Sängerbund“ zarowazy śpěw a jedyn wumjeś pśchimźerjeny kruch na cello. Wonka na kérchowje pśched wotewrjenym rowom šajźy tute kwarćuso śpěwasche. Mnohy prajachu lubowanemu měśećanoźej poślednje bohjenje a dźak do rowa, tak druhi měśećanoźa dr. Gebauer w mjenje města Kamjenza, wokrjesny hejtmann Rychtar z Budyšchina, hamtski hejtman dr. Sievert, dale zastupjerjo studenickeho šwjasta „Arion“ w Lipšku (kotreźoź bohužiaw semrěty bźeše), města Budyšchina, šwjatka sakiskich městow a priwilegérowaneho towaŕśtwa Kamjenśkich śtśelcow. Teź měśećanski wyšchi hajnk Heunig pśchimoka jenu pośledni dźak do rowa. Pśichi jeho klowach pśchednješe so na léśnym rózku hóŕitwjeŕśke halali najdale w dole, schoź hlubokí zaćišćichcź na zarowazych cźinjesche. Se śpěwom zyrkwinskeho khora a pacźerjom stónći so zarowaga šwjatočnosćej na kérchowje. Zyła hora wónzom a palmow pyćhi měśtno jeho pośledniemu wotpocźinku na kérchowje pśchi hłownej zyrkwi a rěcźa wo njetajonmej lubosći sa cźłowjeka, kiž nam lubosć šwjesche. Runje w najbórśichim cźasu (inflazíji) je dył tu i pśchedśiejićejerjom města a je na wšće możne wašchnje jeho šwoje a kśěwy śpěchował. W revolucionarnych dnjach je šrojumił, napjate duchi zmjerjować a tak njeměram sadźewać. W kritiśkej periodje je so jenu poradźiło, město pśched wśelkej schkodu wobwarnowaś. Pod jeho nawjedowanjom je so poradźiło, měśećanske samóźenje powjetśichcź pśches kupjenje ryczéŕkubłow w Reichenauje, Kojcźu a Drósnej Hrabowzy, teź lětšy je pśchikupił. Mnohe je w měśećanskim sarjadowanjow polépśchił, teź wo šafsydenje šo postarał. Měśećanske dźiwadło, wyšchcźa realka a katarśka schula, wobnjowa wobora, nalutowarnja a šrowa kapa a druhe šozialne sarjadowanja namakachu jeho najbohatšchu podpjeru. Wjele dobreho wocźakowaśche město hišcźe wot swojeho měśećanoźa, kiž w kśěwje swojich muźśkich lét — bźeše hakle 48 lét staŕy — tak nahle z tuteho šwéta dźeśeše. Wón je pśchezo najlépśche chźył a pśchi jeho dobrej wóli a pśchinarodnjej sprawnosći bźeše so jemu to teź poradźiło. Město žaruze we jenoho z najlépśchich šwojich šynow, wo kotrymź móže so rjec: Schtóź je sa najlépśche šwojeho cźasa žył, tón je žiwy na wšće cźasy. Njech je jemu łuśiśka jemja, na kotreź jenoź krótki cźah šwojownje skutkowaśche, łobka.

S **Wojerez.** Wožnypiza. Skhorjenja na wožnypizu w naśchim měśće pśchezo bóle pśchibéraju. Wutoru šaŕe so dla štracha, so mohłe so dźeśeći natyknyć, tudźsha schula za mólcźićkich.

S **Nisteze.** Hižo je hyło wojśewjene, so je pśchistajeny pśchi špedizijonśtich pjenjes šhubił, a nětko so z nowa źdźeli, so je hacź dotal hišcźe žadyn cźestny namakaŕ samolwiał njeje. Dokelź pohonchej z tym njenjeśomna šchkoda naśtanje, proša, so by, šchtóź je šlotowanju namakaŕ, jemu šnajmjeńścha pokoju pjenjes anonymnje (bjes podpśima) wróćo pośłaŕ. Namakaŕ njeměje tola nad šwojim podwodom (njeśprawnom łuble) žanoho wjeśela.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Hohnštein.** Sakśka Schwiza. Póndźelu namakachu hižo dwě njedźeli šhubjeneho schkuliśkeho direktora Withe wottud. Wón bź so hišcźe posźe popołdnju wukhodźowaceź schoł a je najšćerje žo po cźmě šabludźiwšchi je šaky padnył.

* **W Frankfurcźe n. M.** šatśěli z njesnatych pśchicźinow jena Jónśka we Wittelbachśkej schtomowni lékarja dr. Seitz.

* **Wo šwětowych žnjach.** Hdyž šmy my wo žnjach, maja teź w druhich krajach žně. Mnohy cźłowjekojo pat njewědźa, so je na šmócźe zyłe lěto žneje: W januaru w Awstralistej, Neuseelandśtej, w Chilistej a w dźélach Argentinišćeje. W februaru w Indistej, w měrzu we Mexiku, Persišćej a Syriśej. W haprleji w Małej Aśistej, w Khinistej, Japanistej, Tunistej a Marokkowskej. W meji žne Kaliforniśta. W junniju pak we Schpaniśtej, w Portugiśiśej, w Italistej, w Grichiśśej a južnej Franzowśkej. W juliju w južnej Franzowśkej, we Wuherśkej, w Awstriśkej a z dźela w Ruśkej, Pola naš, w Hollandśkej, w Belgiśkej a Kanadźe žnjemy w žnjenju. W septembru w Schottiśkej, Schwedśkej a Norwegśkej a z dźela w Ruśkej. Dalšche połnócze kraje žnjeja w oktobru a novembru. Južne kraje pak maja žně z hodom. Tak je tón wénz hokowy, kotryž Bóh nam da, nam Bozi dar žnjeś zyłe łube lého.

* **Pośledni pražéź w južednjej Europje zo wukopa.** W Schwmawje (w lésn njes Bayerskej a Cźéśkej) pśslowadśche zo hacź do dźesaśnjścheho dnja pośledni powostank hobrśkeho praśéźa južednjeje Europy. Wón šlušcha wšerchej Schwarzenberkej. Nětko pak dyrbi so lěs wukwacź, dokelź so tam jehłobne pśchekałanzy sadźerżinja a tak šnjšoonym léhanm hrožа.

* **Wójnšzy wobśchkodźeni.** We Winje bźechu je žywotim wotrunjanjśkim pjenjesom njespokojni. So bychu wyšchnjesće nětko na jich žadanja kedźkuwale, tak wunnyšlichu jebi wobśchkodźenej dźiwny protest. Wobśchkodźeni šeźydachu so na kolije elektriśkeje nadróśnjeje želesnizy, wotpaśachu jhebi šwoje wunjeśśe nohi a haczachu tak wokhwod. Pśches śi hodźiny dołho njemóžachu žane wozy jedźicź. — To je radikalny frédk. Je pak nješćto wunjeśś?

* **Némśti wojeśiti kérchow w Rišchi.** Bétohrodśke kultuzowne ministerstwo je wobśamkło, kérchow némśkich wojakow w Ríšchi na śjawne khłóšty wuporjedźicź.

* **Hospodaŕśte žiwjenje w khubźenym kraju.** Jedyn Barlinśti papjernik je z nétkotrymi winśtimi pjenjeźnikami w Haife jedyn papjernik šo šatkadnym kapitalom 5000 puntow (100 000 hrinwnow) šałožił. W Petašch Titwach natwari so pśched krótkim spiritušowa a drožowa fabrika. Jedna grekśka banka je w Tel Awiw jednu filijałku šałožiła. Nimo toho je šo jedne druźstwo wutworiło, kiž chze po kraju wodowodny twarićź. Jelesniźy twarjenja dla jehłobi nětkole po kraju jedna kommitija, kiž šo wo pomérach wobhonja. Židowite dźełaćeśerstwo wudawa nowinu „Kamaḥ“. Prénje cźłowjeka wumjeśłeho cźaśopiśa je pśched krótkim wuschło.

Najnowše z cyłeho swěta.

Khłostanski jenat wyšišcheho bayerskeho krajneho huda w Mnichowje je 28lětneho wyšišcheho leutnanta swonta słužby ſ Morgelna dla pšcherady wojeńskich požłanoscžow k khłostarni na 9 lět a k słubjenju cžestnych prawow na 5 lět sajudźił.

*

Pola Elberfelda je na sastanišcžu w Hagen-Eckesarju jedyn pšichiedźazy tworowy cžah do na kolijach stejazych tworowych wosow sawadźił. Lokomotiwa a dwaj prěnjej wosaj tworoweho wosa so ſwrócžichu. Lokomotiwnik a tepjeŕ staj so pšichi tym morikoj.

*

W Gelsenkirchenje ſu sobotu wjecžor w podkopach „Holland" ſe powětrу rosbuchte. Sydomnacže wožow je so morikło, a dwě ſtej so ſranikej. S kajkej pšicžinu je so njeſboże ſtako, njeje znate. Hórnizy jenož pšichi elektriſkich lampach dźěłaju.

*

Franzowſka demokratiſka republikanſka ſtrona je wobſamkła, pšicheſiwo kóždej nowej inflaziji, pšicheſiwo kóždemu pšichwatcženju rentowych kuponow a pšicheſiwo kapitalowemu dawkej hłosowacž.

Přilopk.

* **Woni mlóža ſebi pomhacž.** Se Stockholma powědaju ſo nam: Kommunistiſke wyſchnoſcže w Moskwje hórſchachu ſo hižo dołhi cžaſ, ſo njeſbu w Norwegſkej ſane žony a knježny, kiž ſa kommunistiſku ideju ſjawnje rěcža. Kommunistiſke knihi w Norwegſkej ſu hižo cžaſciſcho pospyty cžinili, ale hacž dotal ſtajnje podarmo. Někto chachu ruſke kommunisti do Norwegſkeje měcž. Ale, ale, ſakónſke wocžko wobſtrażuje ſwérnje krajne mjeſy. Kak móža někto ruſke kommunisti do kraja? Po najnowſchich powěſcžach je ruſka ſapóſłanza w Norwegſkej tuto praſchenje ſbožownje roſtrjeſała. Mudra knjeni rěka Kollontay. Wona pšecheproży młodych žeńtwy khmanych kommunistow do Ruſkeje. Tam dyrbjachu ſo ſ dobrymi pšechodnoſchekami woženicž. Na taſke waſchnje pšichińdźechu ruſke knuchorińny do Oſła. Dokelž ſu ſ norwegſkimi kommunistkami woženjeni, tak njemóže je nichtó wjazy ſ kraja wuhnacž. Hdyž ſu w Norwegſkej doma, tak dźěła mandźelſtwo ſamo. Mandźele wróca ſo do Moſkwy a cžakaja, doniž nimaja ſo ſ nowa woženicž. To lubi ſo jim a też kommunistiſkim wyſchnoſcžam. „Mjenje derje pak je, hdyž ſo lubaj lubujetaj a ſo dźěliczej wjazy njechataj."

* **Marſchall Frenchowy testament.** Se ſwětowej wójny ſem ſławny jendźelſki wólny marſchall French je pšched krótkim w Londonje wumrěł. Wo jeho testamencže ſo w jendźelſkich nowinach wjele piſa. Semrěty njeje ſwoje ſamoženje ſwojej ſtaruſchkej mandźelſkej a ſwojimaj dźěſcžomaj ſawoſtajił, ale je jo ſwojemu něhduſchemu adjutantej, nětcžiſchemu prawiſnikej ſawoſtajił. Marſchallowe ſamoženje je 25 000 puntow we pjenjeſach a 50 000 puntow, kiž je jemu jendźelſki parlament ſa jeho ſwérnu ſłužbu darił. W kóždym łěcže dośtawaſche pjecź prozentow tuteje mſy.

* **Hromadźeſ,** kotrež je mnohim we wěſtym naſtupanju ſ pšichładom. Miſter Jatling w Londonje je ſo ſa nješchto ſahorił, ſchtož je tak mnohi hižo cžinił, cžini a cžiniczź budże. Wón hromadźi bankowki. Někotſi cžłowieſkoho cžinja to, ſchtoż pjenjeſy nahromadźicź. Miſter Jatling pak nochce jenoż to, też niż bankowki jedneho kraja hromadźicź, nć, miſter Jatling hromadźi bankowki wſchěch krajow a cžaſow. W jeho ſbérzy ma hižo zyle ſadne papjerki. Wokomiſnje ma hižo na 20 tyſaz bankowow. Do ſbérti ſmě drje ſo naſch němſki kraj jako bohaty podawaſ ſobuliczicź.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Gmejnſki pucź wjedźazy wožrjedź wſy Njeſwacžidła k Njeſwacžidłſkiemu rycžerſkubku budże dla naſypowanja na Njeſwacžidłſkich ſahonach wot 30. oktobra ſawrjeny, tak dołho hacž budu dźěła tracź. Woſy maju mjeſ tym po gmejniſkim pucžu, wjedźazym k hrodu, jěźdźicź.

W Budyſchinje, 30. oktobra 1925.

Hamtſke hejtmanſtwo.

*

Sudniſke pšicheſadźowanje.

Sěrjedu, 4. nov. 1925, dop. w 10 hodź. maja ſo we ſudniſkej pšicheſadźowarni ſa hotowe pjenjeſy ſeźěhowaze wězy na pšicheſadźowanje pšichedawacź:

wjetſcha dźěłba wſchelakich ſtupnjow ſa žony, muže a dźěcži, ſyłzowe toſle, ſandale, ſtupnje ſa dom a 10 por ſchkórnjow ſa kopanje kulow.

*

Pšichodna darmotna ſaradźeńſka hodźina ſa pſchichodne macžerje w měſcže Budyſchinje budże ſchtwórtk, 5. nowembra wot 5—6 hodź. popołdnju w ſaradźerni, na Kralowſkim walu 3. We ſaradźerni, kiž ſo łekarſkeje nawjeduje, dawa ſo pſchichodnym macžerjam pſchiležnoſcź, ſo we ſtrowotnych, hoſpodarſkich a prawiſniſkich praſcheńach ſa radu praſchecź.

Saradźerſke hodźiny wotměwaju ſo hacž na dalſche kóždy prěni ſchwórtk měſaza popołdnju wot 5—6 hodź.

Měſchczańſka rada w Budyſchinje.
Spomožerſka wyſchnoſcź.

Towaſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Bjesada" ſchadźuje ſo kóždu pónd'elu wjecžor we 8 hodź. w Serbſkej kofejownji.

Budyšin. Budyſkim towaſtwam: „Bjesada", „Jednota" a „Nadźija". Wutoru, 3. 11., je ſpěwna pruha w Serb. Domje we 8 hodź. za žónſke a 1/2 9 hodź. za muſke hłoſy. J. Šołta.

Łužiſka Serbowka zmėje ſrjedu, 4. nov., dopołdnja w 11 hodź. w Serb. Domje ważnu zhromadźiznu. Wſitcy, kotříž ſu z klina njezapomniteje Praſkeje „Serbowki" wuſli, kotrymž něſto na tym zeleži, zo by naſ lud pšeco doſć a khmanych duchownych a wjednikow měł, a kotříž też w tymle cežkim a rozſudnym cžaſu ſwěru k ſwojem narodej ſteja, ſu wutrobnje pšeproſeni.

Malešecy. „Sokoł." Pšich. pónd'elu zwučowanje za dźěći, wutoru za dorost a ſotry. Po tym měſačna zhromadźizna. Načolnik.

Panšicy. „Lipa Serbſka" ma zhromadnu pruhu (měſany khór) pjatk, 6. 11., wjecžor we 8 hodź. w Panšicanſkim hoſcžencu, a to w nowej powjetšenej žurli. Proſy ſo naležnje, zo bychu wſitcy ſpěwarjo a ſpěwarki pšiſli. Wſě wupožcžene knihi a noty ſobupšinjeſc. Pšedaydſtwo.

Serbſki Kurſus. Dźensa wjecžor we měſčanſkej pšekupſkej ſuli na Moltkowej dróży budźe pokračowański kurſus ſerbſkeje rěcže wot 8—10 hodź. Zapiſać może ſo hiſče kóždy Serb, kiž chce maćeřnu rěč nawuknyć.

Wulki koncert 25. nov. 1925 w Budyšinje nastupajo. Prěnja zhromadna pruha budźe, dźiwajo na tukhwilne kermuše a hermank, ſrjedu, 18. novembra, (pokutny dźeń) w Maćičnym Domje. Towaſtwa chcyłe ſpěwy tak dokładnje nawuknyć, zo zadźerżowacych porjedźenkow (hudźbnych a tekſtnych) trěbnych njebudźe. Towaſtwa, kiž nochcedźa ſobuſkutkować, njech pšipóſłane noty hnydom podpiſanemu wróco póſćelu, dokelž je dale trjebam. Na wozjewjene porjedźenki w hektogrofowanych notach ſo wospjet kedźbne čini. J. Słodeńk.

Wotrow. „Jednota Sokoł" ma ſtwórtk 5. 11., wjecžor we 8 hodź. zwučowanje. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleř w Budyšinje — Zamolwity za hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brězynch, — za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Swobodne městno za

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1868. Telefon 12.

Po zakročenju swojeje banki ſym nuzowany wulku dźělbu mašinow wjele niže płaćizny předać. Wosebje jedna so tu wo:

rěpowe krajaki, centrifugi, elektriske motory a ſyjace mašiny.

Na wšěch mašinach ſu wićne a poniżene płaćizny jasnje widźeć.

Carl Gast, w Budyšinje

wikowańnja ratařskich mašinow a motorskich wozydłow

na Drjewowych wikach čisło 27. Telefon 1290.

Wupjerki, łožk. ćahy, bětła pia. W. Köhlerowa, Hłow. torho, 9.

MERSIOVSKY Časniki

Sórcuchi z kožaneho sukna tunjo. K. Erler Zlíne wiki 11.

Małe nawěſtki

w „Serbſkich Nowinach" maja dobry wuſpěch!

Předženak

Protyka za Serbow

1926

Napředań w „Serbſkej knihańi" w Budyšinje na Lawſkich hrjebjach 4.

Pfadfinder-jězdne koła

Ščelu jenož na dobėrku.

Mužace koła 65.—, 68.—, 72.—, 85.— hriwnow
žonjace koła 72.—, 76.—, 80.—, 96.— hriwnow
ze ſamobėžnem koleſkom 3.50 hr. wjacy
ze ſamobėhom a ſpinadłom 14.— hr. wjacy.

Wšitke jězdne koła maja dwójne zwonowe hnězda.
Za kóždе koło 2 lěte piſomnje rukuju.

kolesowe wobruče 2.95, 3.65, 3.95, 4,80 hriwnow
kolesowe šławchi 0.95, 1.35, 1,65 hriwnow

Żadajće ſebi hnydom darmo nadrobny zapiſk kołow, ſłužacych mašinow, hudźbnych nastrojow a hrajkow **Emil Levy w Hildesheimje.**

Česćenemu wobydlerſtwu **w Kulowje**
a wokolinje poručam ſo jako
kachlestajeŕ

k wuwjedźenju wšitkich ſem ſłušacych dźěłow. Dale poſkićam ſwój bohaty ſkład **kachlow,** kaž też **kachlicow a kachlowych żeleznych dźěłow.** Budu ſo ſtajnje pšócowaś, wšitke ſkazanja nanajlepje wuwjeſć a k powſtkownemu ſpokojenju wobſtaraś. — Tuž naležnje proſu, moje pšedewzaće podpjeraś.

Z poćeśćowanjom **Pawoł Čornak,**
W Kulowje, na Srjedźnej haſy č. 2. kachlestajeŕ.
Rěču ſerbſki! Sym čitaŕ Serb. Nowin!

K pjećenju za kermušu

dyrbiće ſwoju potrjebu tuka jenož w tutych klamach kupować.
Najlepša butra znamka „Milchperle" . punt jenož **85 pj.,**
najlepši a čisty zemſkoworjechowy wolij (Erdnussöl) punt jenož **77 pj.,**
olivowy wolij najlepši . . . . . punt jenož **1,49 hr.,**

Předawańja margariny, tukow, a jěd'nych wolijow.

Th. Schleinitz na Zadn. Bohat. haſy č. 9.

Dla bliżaceje zymy wupředawam swój ſkład

jězdnych kołow

(jenož wuznamne znamki)
wjele niże płaćiznow. Wosebite płaćizny jenož hdyž ſo w hotowych pjenjezach płaći.

Oskar Urban w Krjebi.

Poručam
kožuchi za mužow, **ſporſke kožuchi**
pjelšćinowe čapki za mužow
pjelšćinowe jaki a mantle za žónſkich
liſće a wšě druhe khornarje
we wulkem wubjerku.

Gellner w Budyšinje na Hłownem torhoſću č. 11.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

«S. N.» płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěłi šmolerjec knihidźěćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawětki a tabelo so wyšše wobzběrja. Za reklamowy a u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. a u

Čisło (Nr.) 256 **Budyšin — wutoru, 3. novembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Meble stajnje dobre a tunje poruča **Bjarnat Walter** meblowa fabrika

Telefon 531 Hošic hasa 6 a seminarska hasa 10 Założeny 1860

Stresemann wo Locarnskim sprěčenju.

Němski ſwonkowny minister dr. Stresemann je we Drjezdźanach pjchi lětnej hoſcźinje pjchekupiſkeho towarſtwa „Nassoursy“ wo „hoſpodarſtwje a Locarnſkim ſprěčenju“ rěčał. Mjes druhim praji, ſo ſo wuſtrowjenje němſkeho hoſpodarſtwa njemóže wot kartellow a ſyndikatow, ale wot ſtroweje konkurrenzy jenotliweho hoſpodarja wočakać. Tale konkurrenza je němſke hoſpodarſtwo wulke ſcźinika. S inflaciju je ſo němſkemu hoſpodarſtwu dźěłanſki kapital wſak. Wono ſo na zuſe kapitalje pokaſa. Nazionalne ſmyſlenje hodźi ſo ſ internazionalnymi ſwjaſanoſćemi hoſpodarſtwa jara derje ſjednoćiła. Tola wjele milijardow kapitala je trěbnych, ſo by ſo němſke hoſpodarſtwo ſajo do wyſokoſcźe ſběhnyło. Nětkole, hdźež ſo naſcha diplomatija njemóže na žyſne wójſko ſerjerać, dyrbja pucźe a hrěchi naſcheje diplomatije hinajſche być, dyžli w ſandźenych cźaſach. Hdy bych dźenja němſku politiku tak wjedł, jako bych wulke wójſko ſady mje měł, bych cźinił jako pjchekupj, kotryž ſwój wobkhod hinak njeſłoži, byrnjež je milijony ſhubił. Lěpje je, ſo ma cźłowjek ras dobru myſl a ju zuwjedźe, dyžli ſo léta dołho na to cźaka, hač ſlepe ſbožo pjchińdźe a jemu to wróćí, ſchtož je ſhubił.

S Locarnſkim ſprěčenjom dyrbi ſo měrne roswiće Europy na dołht zwěſćić. Hdyž ſo praji, ſo ſnym ſo wójny wſdał, je to wěrno. Snym to dla ſtróžnych a realiſtiſkich pjchicźinow cźinił, dokelž nimamy žanych wójnſkich inſtrumentow wjacy. Neipeki pjched němſkimi mjeſami dyrbi ſo tehdźa internazionalnje ſaložić, dyrbi ſo pod rukowanje europſkich ſtatow ſtajić. Chcemy mjeſy Němſkeje a Porheinſkeje ſchtitacź pjched napadami, pjchećiwo kotrymž nimamy němſkeho wójſka. Sady Locarna ſteji myſl, ſo w ſwětowej wójnje ſ zyła njeje dobycźerjow było.

Němske powěſcźe wo wotbrónjenju pjecźa njelpokojeja.

„Echo de Paris“ je pjecźa ſhonił, ſo naležnoſcź wotbrónjenja němſkeho wójſka hiſchcźe pjched wultimi wobcźežnoſcźemi ſteji. **Wjcho na to pokaſuje, ſo roſprawa, kotruž marſchall Foch ſa konferenzu ſwjataſkich póhłanzow w Pariſu pjche, njedobra wupadnje.** Wjché wotmolwjenja, kotrež ſu ſo poſledniej dwě njedźeli ſ němſkeje ſtrony ſwjataſkſtej wojeńſkej kontrollowajej kommiſiji pjchepodate, ſo jako njedoſahaje wobhladaju. Tole mjenjenje nimaju niz jenoż franzowſke ſobuſtawy kommiſije, ale tež Jendźelcźenjo. Tuž móže ſo ſ wěſtoſcźu do pjedka rjeć, ſo roſprawa woješkeho komiteja, wot kotrehož konferenza póſłanzow ſwoje roſhudźenja wotwiſne cźini, ſwěſćí, ſo Němſka njeje wotbrónjeńſke poſtajenja dopjelnika.

Móžnoſcź němſkeho ludoweho wothłoſowanja wo Locarnſkim ſprěčenju ſo w Pariſiſkich nowinach žiwje roſpomina. Wjetſchina rauſchich nowin měni, ſo by wothłoſowanje wulku wjetſchinu ſa podpiſanje Locarnſkeho ſtrěčenja wunjeſło. Dale ſo na to pokaſuje, ſo ſo Locarnſke ſprěčenje pjchezo bóle k pleczíſnam a pjchewjerſcźenjam politiſkich ſtronow wužije. Wobzbje wótro ſo ſtejiſchcźo ſozialdemokratow poſpuduje. „Echo de Paris“ pjiſche: Sozialiſtiſka ſtrona ſo nadźija, ſo ſ wothłoſowanjom pjchećiwo Locarnſkemu ſprěčenju dospije, ſo ſo němſki ſjejm roſpuſcźeſi, ſchtož, taž wočakuje, k jejnemu dobytkej wupadnje. Dobytk nětkotrych mandatow je ſozialiſtam waźniſchi, dyžli hnydomne potwjerdźenje hjeſtrachowcho pakta. Němſay ſozialiſtojo na kóždy pad ſwoju naležnoſcź pjchewyſoko powoźuja. Franzowſtej pak wo to njendźe, ſo ſtrona Locarnſke ſprěčenje potwjerdźi, kotraž hudźe w pjchichodnej politiky jenoż rólu druheje rjadownje hrecź. Potwjerdźenje hjeſtrachowcho pakta móže jenoż potom ſa Franzowſku hódnoſcź měcź, hdyž němſkonazionalni, naſchi woprawdźicźi njepjchecźeſ-ſo, jón podpiſaju. Jenoż ſ tutnymi wumjenjenjemi móžetaj wobaj ſuſodnaj krajej do cźaſa měra ſaſtupicź.

Delbrückowe dobroſdaće w prozeßu kalnjenja ſ kakaczom wot ſady.

Pónjelu dopołdnja je ſo w Mnichowje tſeći tydźeń ſudniſtcho jednanja w prozeßu kalnjenja ſ kakaczom wot ſady ſapoczał. Jako prěni je **profeſor Hans Delbrück**, dołholětny wudawar Pruſkich Lětnikow, a hobuſtaw pjchepytowańſtcho wubjerka ſa pſchicźinu roſpada, łžykſcheſche. W ſwojej dołhej rěcźi wón **němſke knježerſtwo a hłowne wójſkowe wjednidſtwo, wobzbje generała Ludendorffa, winowaſche, ſo njejžu wjazore możnoſcźe, ſo bychu k dorosumjenjſtemu měrej doſchli, wuſili a ſo ſu ſ tym wójnu podležſchili.**

Delbrück ſchtyri możnoſcźe mjenuje, kotrež móžachu k dorosumjeńſtemu měrej dowjeſcź:

1. Kónz julija 1917 je ſo Aſquith w jendźelſtim ſnjemje wopraſchał: Kak ſnebi Němſka wo Belgiſkej myſłi? Na to ſo njeje ſ němſkeje ſtrony wotmolwiło.

2. Nětkóž w tym ſamym cźaſu je ſo bamžowa krocźel ſtała. Sa to, ſo wona njeje wuſpěcha měła. Delbrück ſ nowa Němſku ſamolwitu cźini. Delbrück tež tu ſaſo praji, ſo jednanje njeje do pjedka ſchło, dokelž ſo Němſka njeje Belgiſkeje wotpjekła.

3. W januarje 1918 je ſo 14 Wilſonowych dypkow woſjewiło, na kotrež ſo bórſy po tym tež Lloyd George pocźahowaſche. Delbrück roſtkadowaſche, ſo do Wilſonowych ſprawnych wotmyſlenjow bjes wumělenjenja wěri. Wón ma je tež ſa pſchihódny podłoſt k jednanju, dokelž ſnebi wone po jeho nahladze njeźadaju, ſo dyrbja ſo Hohenzollerjo trona wotrjeć, ale ſo jenicźaj žadaſche, ſo by ſo ſ konſtituzionalneho k parlamentariſtemu ſyſtemej pjchejchło. Tež dypk, kotrež wo Elſaku a Lothringſtej jedna, ſda ſo Delbrückej jara pjchihódny ſa Němſku być. S njeprawom, kotrež je ſo pjecźa Franzowſtej we lěcźe 1871 ſtoło, je jenicźaj měſto Metz ſ jeho wokolinu měnjene było.

Delbrück praji, ſo je general Smuts 17. meje 1918 w entencźajnym mjenje poſledni krócź w połodnitſkim afrikanſtim parlamencźe ſa dorosumjenſti měr rěcźał.

Tak Delbrück ſudźi, ſo je ſo ſ němſkeje ſtrony wjele měrownych ſkładnoſcźow ſkomdźiło. Tole ſaczjuje je 1918 wobzbje k roſpadnjenju fronty pſchinoſchowało. So ſo němſke knježerſtwo njeje ſjawnje a zyle Belgiſkeje wot wſcheho ſpočatka wotrjekło, ma Delbrück ſa wulke pjcheſtrěſchenje. Generała Ludendorffa wón ſa roſpadnjenje direktnje ſamolwiteho cźini.

Wužnd franzowſkeho wójnſkeho ſudu.

Franzowſti wójnſti ſnud w Bonnje je kapalnſkeho miſchtra nahreinſkeje parneje łódźe w njepjchitomnoſći k jaſtwu na 3 léta a k 2 000 hriwnam pjenjezneho khłoſtanja ſajudźił, dokelž je měſto Koblenz wopuſchczejo ſpěw Němſkeje piſtacź dał.

Danſke a němſke ſchkitanſke zła.

Pjchi finanznej debacźe w danſtim ſjejmje ſu ſo tež němſke ſchkitanſke zła roſpominałe. S nimi wuwos danſkich koni a wobzbje wupłodow-ratarſtwa cźežko ſchkoduje. To je konſervatiwnym ſtkładnoſcź dało, pjchecźiwo danſkej ſwobodnej wikowańſkej politiży wuſtupowacź a ſebi ſchkitańſke zła žadacź. Němſkej móža ſo jenoż niſke zła wunuſowacź, hdyž ſo jeje induſtrielnym wudźěłkam położenja poſtcźeja. Najprjedy dyrbja ſo pak na tele němſke wudźěłki wnjſoke zła położicź. Konſervatiwnym ſo dźěł ratařſkeje ſtrony pjchiſamknu, hač runje hewak ſwobodne wikowańſtwo ſaſtupuje.

Kak Muſſolini je ſozialiſtiſtimi nowinarjemi wobthadża.

Swjaſt belgiſkich nowinarjow wótry proteſt pjchecźiwo wobkhadżenju wojſewja, kotrež je jeho ſobuſtaw, ſozialiſtiſki nowinſti dopiſowaŕ Schilwaert dyrbjał ſe ſtrony italſkich wyſchnoſcźow wutracź. Schilwaerta ſu w Cannobiu ſajeli a ſputali. Wot tam ſu jeho do Palanzy dowjeſli, hdźež ſu jeho do maſaneje komorti tſkli. Sa cźaſ ſatby je wón wob dźeń jenoż jedyn ras jěſcź doſtawał. Po ſatkroczenju nowinarjow, pola Swjaſta Ludow pjchipuſchcźenych, ſu Schilwaerta ſ jatby puſchcźili.

Weſterplatte pola Gdańſka ſo Pólſtej pjchewoſtajiła.

Weſterplattu pola Gdańſka (Danzig) ſu 31. oktobra wſchitzy wobzbjerjo dyrbjeli wopuſchcźicź. Po wobſtamknjenju Rady Swjaſta Ludow ſo wona Pólſtej k wužiwanju ſa muniziſke transporty pjchewoſtaji. S dobom je ſo ſ tym Weſterplatta ſa powſchitkownu ſjawnu wobkhad ſawrjela, na nju ſtupicź, je jenoż wobſobam dowolene, kotrež ſu wobzbite wopiſmo k temu doſtałe.

Nałpylnoſcze grichiſkeho wójſka w Bołharſkej

Wobzbitej tommiſiji je ſo poruczíło, ſo by wobſtejnoſcze wo wjach, kotrež ſu grichiſzy wojazy wopuſchcźili, pruhowała. Wona je Dolnje Spancźiw, Pipernizu Liahowo, Kabilito a druhe wopytała. We wſy Dolnim Spancźewje ſu brožnje próſdne, hač runje ſo žito njeje mohło wſcho wotnjeſeź. Se wſcheho wobhdźerſtwa bě wo wſy ſtara žona woſtała. Wjeſ Liahowo bě ſo wurubiła, brožnje ſu próſdne, a ſchuſte twarjenje je jara wobſchkodźene. Grichiſki offizjer je 15lětnu Dimitriowu dźowku wumozował. Jejnu macź ſu dwójzy ſ petrolejom poleli a jej hrozyli, ſo ju žiwu ſpala, jeli ſo pjenjezy njewuda. Najprjedy je ſwojim cźiwilowarjam 38 turkowſtich puntow, turkowſku pjecźpuntowſku bankowku a dwaj napoleondoraj dała. Po dalſchim pjcheſcźěhowanju ſu jej 40 puntow a 240 000 lirow wudrěli. Wěſtu Georgiowu ſu grichiſzy wojazy wumozowali. Ssydom domow tuteje wſy ſu wupuſcźili a 4 druhe ſpalili. Někotre cźełka wjeſnjanow ſu tkajaze nadeſchli, pak ſwjerſcha na ſemi leżo, pak na poł ſ pjerſchcźu potrjtych. Wjeſ Pipernizu, jena ſ najbohatſchich, je ſo ſ tym ſamym wozjudom podeſchła. Wſchě domy ſu ſo wurubiłe, brožnje ſu próſdne, tobat je ſo wotnjeſł, pcźolniży ſu ſo ſniczíłe a měd ſo pokradnył. Wjeſnjanku Todorowu, macź dweju dźeſcźow, kotraž njebě mohła ſ cźaſom cźeknyć, je grichiſki offizjer wumozował. Tónſamy offizjer je tež cźłowjk w tej ſamej wſy Mrachdźewowu, leżazu w ſcheſcź njedźelach, wumozowacź. Widźo pak, ſo je khora, je ju jenoż pokopał. Wjeſ Hodźeny Kobili je ſo ſ nawalom Grichow pjchekhadnyła. Jeje wobhdźerſtwo njemóžeſche tehdła niczo wulkowacź. Wjeſ ſu wurubjena, a někotrych wobhdźerjow ſranichu.

Wotſtadzenje perſiſkeho ſchaha.

Wotſtadzeny perſiſti ſchah (kral) Achmed je ſo w lěcźe 1898 narodźił, a je po ſwojim nanje Aliu, kotryž dyrbjeſche po k jeho lěpſchemu knježerſtwu wotrjeć, 1909 na trón ſtupił. 1914 jeho krónowachu. Wot léta 1923 wón w Italſtej a Franzowſkej pjchebywa a ſo wjele wo knježerſtwe dźěła njeſtaraje, ſa ſwjeſelenjemi thodźi. To je ſ hłownej pjchicźinu hyło, ſo ſu jeho wotſtadźili. We tuthwilu wón w jenym Pariſſkim hotelu hydli. Sandźeny měſtaj je ſo wón chyż, do Perſiſkeje wróćicź, khorowatoſcźe dła pak ſwoje pucźowanje wolſtorcźił. Jena woſzoba je ſchahoweje wokolnoſcźe je ſaſtupjerjej Hawaſleje powěſcźerńje rjekła, ſo budźe ſchah pjchecźiwo parlamentowemu wobſamknjenju proteſtowacź.

Riſa khan, dotalny miniſterſti pjchedſydźa, kotryž je ſo ſa ſchaha (krala) wuwołacź dał, polne dowěrjenje perſiſkeho ludu wužije. Po narodźe je wón Kurda. Wjele ſchulſkeje wdomoſcźe nima. Jako jednory wojak je do ſłužby perſiſkich kſakow ſaſtupił. Dokelž je wón jara duchownje wobdarjeny a ſprózniwy, je ſo wón ſkónčnje na cźoło wójſka ſtajił. W lěcźe 1921 wón ſwadu mjes Jendźelſtej a bolſchewiſkej Ruſkej wuji, ſo by ſo miniſterſki preſident ſcźinił.

Sbožk w Syriſkej pjchibéra.

Po powěſcźach, kotrež ſu do Londona doſchłe, ſo drobna wójna wokoło Damaſka rucže roſchěrja. Hač dotal je ſo ſchěſcź bandow pod wjedniſtwom dweju Damakowſkeju měſchćanow wutworiło, kotrejuž wobſtejenſtwo je ſo ſ franzowſtim bombardementom ſnicźiło. Sbožkarjo ſu města Dunu, Damir, Kadif, Nabk a nětkóž 16 wſow wobkhadźili.

Franzowſke nowiny „Echo de Paris“ a „Intranſigrant“ powědża, ſo ſu ſbožkarjo dróhu ſ pjchimóſſt. města Beiruta do Damaſka a wot Damaſka do Homſa ſalehnyli. Ssamo po želeſnizy njechodźi ſo wjazy jěſdźicź, dokelž Druſojo a Beduinojo cźahi nadpadaju. Pjchi sbožkarjo do Damaſka ſu generała Sarraila pjchi ſamym ſajeli. Sbožkarjo ſu hród Ajem, w kotrymž Sarrail bydleſche, wurubili a ſapalili. General pjchipadnje hakle domoj pjchińdźe, hdyž běchu ſbožkarjo hižo wotcźahnyli. Hdy budźiſche hodźinu pjredy pjchiſchoł, budźiſche do rukow ſbožkarjow padnył. Generała Sarraila ſu do Pariſa powołali, ſo by roſprawu wo wobſtejnoſcźach w Syriſkej podał. Mjes politiſkimi ſtronami prawiży ma wón wjele pjchecźiwnikow. Jemu porokuja, ſo je wón ſe ſwojej njewobhladniwoſcźu a njekedźbliwoſcźu ſbožk w Syriſkej ſawinował. To drje njeje wěrno, pſchetoż ſbožk ſu ruſny bolſchewikojo a wjednizy wſchomuhamedanſkeho wuſwobodźeńſkeho hibanja naſchkarali. Sarrail je jenoż w tym naſtupanju winowaty, ſo ſtrach hrožazeho ſbožka njeje ſe

ćłažom spóznał a loje žo błepicź dał. W Syriskej jeho we tukhwilu general Duport zastupuje. Franzowske knjezerstwo wojerske požnjelo jeho do Syriskeje zćele.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 3. nazymnika.

† 1884 Franc Doucha w Prazy, jedyn z nasich najswérnischich pśećelow, kiž je wjele serbskich pésnje přełožił.

* 1699 w Hnašecach wučeny serbski dźěłaćeŕ Jan Gelanski, kiž je wjele cuzych rěčow nawuknył.

1920 Jubilejny — 25. — spěwanski swjedźeń w Budyšinje pod Bjarnatom Krawcom.

1625 sćini so Wósporк město.

Tam, hdźež trawnik hórku kryje
Steja stolpy kamjeńtne.
Kak so wutroba mi zhrěje,
Hdyž do zady pohladnje.
Maćerka ja zaso widźu,
Kiž so za nas staraše,
A hdyž sydachmy so k blidu,
Rjenje z nami spěwaše.
W rowje nětko wotpočnje,
Z boka mandźelskeho spi,
Wodych móra z njebjes duje
Sa tych, kiž su domoj śli.

Jan Bohuwěr Mučink.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera rano cźełnjesche žo wjsćina wot połnóžneje Schwedskeje pśeš Pólšku, Rusku, hač k Čórnemu morju. Wjsćina leżeśe[illegible] žo hišće[illegible] s wjećora Jendźelskeje. Schłkńża je wot wčerawšcheho trochu na hrońe schła. Wětr, kotryž wčera wot ranja dujeśe, dźeńża wot pśipołdnja pśichładża. Tehodła sha žo wjebro sašo trochu wjšate. — Jutśe rjedu ntóńcźo 6.58 hodź. sthadża a žo 4.28 hodź. thowa. Mjeźačk sthadża wjećor 7.14 hodź. a žo [illegible]huja 10.34 hodź. khowa.

— **Schkrowe powješće wo wjedrje ša jutśe rjedu:** Mutne dešćowanje, cźopliśco, wot Jendźelskeje k ranju žo hibaje dešćowanje.

— **Rozprawa policije.** Pokradnyk je žo tudy 30. oktobra 1925 dopołdnja s nameśta tudyšcheho dwórnischcźa brunobarbjeny ručny rjeblowy wós, nježdże 6 hacź 8 zentnarjow wudźeržazy. Proźu žo wo wjezowne zdźelenje na kriminalnem wotdźelenju w Budyšinje.

— **20. julija 1925 běšche Budyšchi pschišažny žud krawskeho mišchtra Raba z Wotrowa k 10 létam a jeho mandźelsku Emiliju k 3 létam a 1 mjezyazy khłostańkje sasudźił.** Wobaj sasudźenaj běschtaj revisiju zapołožiłoj. **Revisija krawskeho mischtra Raba žo sačišny.** **Mandźelskeje Emilije Raboweje pak žo wokkruczi.** Pjatk, 30. oktobra 1925, běšche nětko jednanje psched 1. khłostańskim senatom pschi nemškostatnym žudnischtwje w Lipsku. **Lipczańśki žud pschewobroczi khłostanje z pschesiesnosću nemškostatneho žudnika do 3 lět khłostańje.** To je po sakonju najnišche khłostanje za wusudźenje. Wotrjekujenje cźestnych prawow žo njepschemêri.

— **S hamišteje strony** ha nam źdźeluje, so po sawjedźenju bjeskłowneho smjerśeho mjasa druhe smjerśe mjaso, potajkim za kotreż dyrbi žo zło płaciś, w rěsnischtwu tutoho města žo wjazy pschedawaś njebudźe. Płaciśina za nje je postajena za warjeńśe mjaso z koścami 75—80 pj. a za pjeczeńśe mjaso z koścami 85 pj. za punt.

— Sražene z cźejkimi sćěžkami sta žo mjes cźežitym autom a jědnym na motorowym kole žobotu pschipołdnju wokoło 1 hodź na rózku Rathenauskeho nameśta a Dwórnischcźoweje haśn. Nakładny auto, kiž je pjecza po wěrzyhódnem wuprajenju šwédkow pśches mjenowane ischiłženje dróhom pschespěchnje jěł, je pschi tom do motorowcho jědneho, z Dwórnischcźoweje dróhi pschischedšcheho, kiž mějeśe druhu wožobu na šwojim kole hedźo, na wošnamjenjenem mějnje šawadźił a powalił. Sražénje běšche tak žnilne, so žo motorśe kolo žnilnje wobschkodźi. Wobaj kokojedna, dwaj tudyschej wobydlerjej, buschtaj na nohomaj sranjenaj, a też drasta žo jimaj nimale wobschkodźi. Sranjenja woheju jědneju źdadźa pak žo bycź mjenje cźežke. Mjednik cźežitego auta budźe dla njewobkedźbowanja žwojeje powołanjskeje winowatośće wobskorżeny.

— **Ssobotu wjećor** wokoło 10 hodź. poradźi žo policiji 37 lět stareho šamkarja s wottud jako toho njedoczinka sašlepicź, kiž běšche njedawno 11létnu schulsku holzu na dwórnischcźowem nameśće njepóžcźiwe wobcźežował.

— **Kedźbnosć pschi mjeńšchich sranjenjach.** Muž w najlepschich létach w Lêhnizach (Liegnitz) běšche žej pschi dźele tróšchku ruku wobschkodźił. Hakle po dźešchim cźašu, hdyž bolesće popuschcźicź nochzychu, dźešche k lekarjej. Bohužel njeběšche lekaŕkemu wunnjelstwu wjazy mózno, mlodeho muža pschi žiwjenju zdźerzeć, dokelž běšche [illegible]ědośće hrjewje kótero postupowało. Pschi sranjenjach, šamo šmadnych, žo radźi, po możnosći bórzy lekaŕsku pomoz wuzwacź. Sću husćejšcho wina na sześchowazym sajedojcźenju. Tuž kedźbu!

S **Cźechoriz.** Na Cźechoriczańskem ryczerćkuble sta žo tute dny dźiwny pschipad. W hródze bě žo milionowy prud na jenom mějnje wobschkodźił a še żelesnimi dźělemi napraswow w hródźi žo dótknył. Sćěžkuk toho bě, so stół pśches prud cźerjeśeche a pocźa ruch. Kačznjeł žo dosć bórzy poradźi, prud sastajicź, byrbjachu tola jenoho byka dorěšacź, dokelž běšche ž prudom byl šmje trjechemy.

S **Wóšlinka.** Hygieniška (strowotna) wusstajenja, kotraž je žo njedawno w Kamjenzu pokasowała, namółka žo někto też we Wóšlinku a wotewri žo póndźelu, 2. novembra, wjećor we 8 hodź. w Haschkez hoschenju je šwétłowobrazowym pschedniješchkom wo wothładanju cźěchowch a małych dźěći. Sastup za tutón wjećor płaći 28 pj. Sastup za powschitkowny wopyt sapoćnje žo štrjedu a płaći 40 pj. Dopredbe pak ju sastupne liscźiki za 25 pj. dóstaćz pola pjekaŕskeho mischtra Donata a mandźelskeje bliđaŕskeho mischtra Eberharda we Wóšlinku, pola wučerja k. Hojnjy w Konjezach a pola hórnikskeho starschego Cźarschuta w Cźišzowje. Schule a towaršwa wokolnych wješ pśches wustajenju namółnyj lekaŕ dr. Bergmann wjedźe, hdyž ho dźeń a hodźina i nim dopredbe wujecha (telefon cźo. 2 we Wóšlinku). Sa wokolne wšy Kulowskeje a Kalbicźanskeje krajiny je tu dobra pschiležnosć, wulzu fajimawu wustajenju widźecź. Strowota je najdrohotnische kubło kóždeho cź[illegible] a nichtó njedyrbjał sakondźicź, žebi tam powuczenja a pokiwoju nadobył. Tśi cźasa dyrbjał w [illegible] pschichodnehu tydźenja kóždy pschi tak małym sastupje na tak ważnu weź nałožicź, hdyž je ju hejtmanstwo tutej krajinje słužiło. Pschichodnu njedźelu pu wustajeńza [illegible] cźi.

S **Wotrowa.** Theresija Rabowa s Nowcho Dwora, najstarscha wosowba zhleje wokolinu, kotrejež žiwjenje je jenoż dźelo a prózowanje było, je w starobje nimale 92 lět wumrěła. Kóždy, kiž je ju šnał, je ju cźešcźował.

S **Lubija.** K spěchowanju wikowanja a pschemysła. Tudyšche tśi sjednoćerstwa, kotrež maju hłownje zhromadne interesży, mjenujcy pschemysłowe towaršwo, towaršwo za pschekupstwo a pschemysło a mešna skupina Lubijska, nemškostatneho zwjazka tekstilneho drobneho wikowanja žu žo k „wótajinnemu zhromadźenjstwu Lubijskeho drobneho wikowanja“ (Interessengemeinschaft des Löbauer Einzelhandels“) hromadźe stupile. Se

Z Łužicy.

S **Kundraczij.** Nuhježny nadpad w Kundraczijach. Tu bu schtworik wjećor we 8 hodź. 70-létny pschekupa Queiser wot njesnateho muzyłkeho s błeschu [illegible]rażeny a kaša wo 50 hr. wurubjena. Sšuhodża namakachu pschekupa bjes wědomja a se sranjenej hłowu w kjamach leżo. Wołizajki poš žu hnydom puschći sa njedožiwjenym, ale bohužel shubi šlěd žu Bernstadtu pschi ležkowje.

* S **Altbernsdorfa** (na rězy Eigen). Shubjeny Wutoru popołdnju je 23-létny pjeckaŕski pomozнik Fritz

Ceta swětłowłóska..

24] (Pokračowanje.)

„Schołta njeje doma,“ wojsewi stara tołsta sarjadnikowa cźeta, jeho hospoja.“

„Je hnadź na polach?“

„Je rano do Drjezdźan jěł!“

„Do Drjezdźan!“ wospjetowaschе Wicźas a wobrocźi žo a wotendże sašo.

„Schołta je do Drjezdźan jěł,“ wojsewi doma žwojej žonje a cźišnу kłobuk bo boka a pożydże žo, jako by byl žo s tutej nowinku ješchtó wě tak jara pschekhwapił.“

„Schto na tom?“ rjekny knjeni Wicźajowa, „wschako jězdźi cźasto do Drjezdźan.“

„Ani hłowcźka mi piknył nieje.“

„Wón žo tola psched namaj wulzy cźinicź njebudźe, so do Drjezdźan jedźe.“

„Najšerje je tam Hańźi k woli jěł.“

„Ty maśch starośće!“ žwarjeschе jeho knjeni Wicźajowa. „Prajach to jenoż tak, so hlasniny žo wschudże seidu.“

„A mudri ludźo też. Może bycź, so žo Schołta w Drjezdźanach seidźe s Hańźu, a hdyž žo wrócźi, seidźe žo sašo s tobu.“

„Ale ja bych žo šmjał, hdy by žo s Dundraczka a Schołty stał mandźelšk porik.“

„A schto? Schołta ma powołanje jako ty, Hańźa je měła šamžnoje starscheju, kaž ja, — a hdyž žy žebi ty mje wšak a ja tebje, je žo namaj schtó šmjał?“

Wicźas niczo njeprajeśche. Jenoż pschišaindźeli lêwe wócźko, a to wošnamjenjeśche, so je měł radscho šmérom bycź.

So by tu weź narumał, abo šmajmjeśicha šarećźał, powdaśche, so bliża žo hody, so by knjeni Wicźajowa žej pschemyślika wo darach sa dźešći, sa pschikušnych, sa cźeledź a šamo žo rosumi, so by też na Hańźu njesabyła.

Wón stany, wša kłobuk a dźeśche. Won do ie šnêhom sanjeżenych polow. Njewobšajna burika krješ. Njemóże-li w polach dźěłacź, dże ſ najmjenšicha won pohladacź, hdże sapoćnje žo najprjedy dźěłacź, hdyž rostaje šnêh a nałêtni cźopły wětr polo wušušchi. K wjećorej wrócźi žo Schołta ſ Drjezdźan.

Salwaleny do cźežkeho kožucha, jědźeśche w šwojim wošyścu ſ dwórnischcza a strowjeśche do wokniw Wicźajez kubta, hižo tak po šnuczenju, hačrunjeż w cźmiczky njewidźeśche, hacź hlada schtó ſ wokniom won abo niz.

A ledy běšche doma shonił, so je žo Wicźas dopołdnja sa nim praschał, cźišmy ložuch je žebje a potwjecźerjawschi dźěšche k Wicźajezom na kubło.

Trjechi šwójšlu pschi wjeczeri. Wschitzky postanychu a powitachu jeho. Schołta běšche žo ledy ſa postrowjenje podźakował a hłowu wuhładał — nadobo ho wobrocźi a wuběža ſ duri won. A prjecź bě.

Hołzaj stojeschtaj šwodźiwanaj, knjeni Wicźajowa wscha šastrożena špohladowy na šwojeho muža.

„Njejšymy cźi to prajił? Njeje-li žo šarjadnik hischcze šłušnił, nima k tomu daloko. Tudy to widźiśch: Jenoż je moje słowo jenje njepłaćił.“

Pomałku wrócźichu žo šaso ja blido a šmérom po na šwoje mešina pożydnychu. Dźowka Madlena pschińdże ſ pwom, staji karan na blido a prajeśche, so duzy po puczu je žo jenoż tak nětkaŕ wuhibła, hewak by ju šarjadnik Schołta powalił, tak je ſ dworej lecźał.

Wicźas kwaśne powažliwje ſ hłowu. „Błaseń“, myślesche pschi šebi, „to hižo je druhi. Schtó pak pschińdże po nim.“

Sa chwilku šašlyschachu stupy na prjoły, potom we pschedhcźi, a durje wotlećźachu a Schołta stojeśche tu druhi raz. Nětko mějeśche wulku tyst pod pažu.

„Hižo widźu, so šestarju“, šmějeśche žo, „pomjatk mje hižo wopuschcźa. Pschiwjeśł žym hólzomaj dar ſ Drjezdźan a wostaju jón doma. Tu matej, dźešći.“

„Ach, tohodła sće tak domoj hnaŕ?“ dźiwaschе žo knjeni Wicźajowa, a nětkaŕ wołożenje sawě do jeje myślow.

„Haj, tohodła, — žym hólzomaj zyłe wójśko wołojanych wojakow wschěch wotdźělow pschiwjeśł.“

„To byschcze jimaj też jutśe cźaša dojeź pschinjeseź mohł.“, porokowaschе jemu žwaha Wicźas, wuhibajo ho wocźomaj žwojeje žony, so by žo njetrjebał wusinacź, so wolowkawa žywój yrjedawschi wuhnuł wo Schołcźe.

„Dźenża móże hischcze wójśko dobyeź a pschěbracź cyły rjad bitwow.“

Cyril ſ Měrkom běšchtaj na jedyn raz po wjeczeri a walischtaj žo kaž dźiwnjej na wołojane wójśko a stajeschtaj wojaki do rjadow a rynkow.

„Wy ješe nje dźenża dopołdnja pytał, knjeze Wicźajo“, pocźa Schołta. „Sałwěrje ješe měł nékajku ważnu naležnosć.“

„Ale ně, jenoż tak ſ dołheje chwile žym žebi ſ wam sašchół, a to możesche bycź trjebaj jutśe, abo sa měšaz, abo hakle w naležu. Je to šnata naležnosć, chžych to wprašchecź, kak žebi te ležownosće rosdźělinuy, kotrej pomałku nichtó měcź njeschee. To najesiwo štoro je tajke, kaž korjeń šplaha, hdyž Abraham šplodźi Jšaka, Jšak Jakuba. Schorbak pschenaja kubleschko Wroblej, Wrobl pschewoštajі tu radośćz cźecze šwětłowójskej a ta je ſ toho cźełta a je to mi pschewoštajiła a ja chžu žo šašo do dźěšinstwa bratrowskeje rosbłźicź ſ wami. Sžyła pak nětkole nowhenty na tajke wězy myślicź. Powedajeze radośćz, schto je w Drjezdźanach nowcho a kak je žo wam tam wjedła.“

„Tych wóžom abo dźewjecź hodźinkow, kiž šym w Drjezdźanach pschecźitił, wo tych njeje hódno rěcźecź. Dopołdnja šym khodźił nowe hospodaŕske maschiny šłajacź, pschipołdnju šym schoł ſ kwobjedu, potoni do dźiwadła na popołdnjschе pschedšłajenje a ſ dźiwadła hnydom na dwórnischcźo.“

„Naschcho Dundraczkaa njejeśe nihdże widźał?“

„Ale, Jurko, njebudź tola tak jara wcźipny,“ napominaśche knjeni Wicźajowa.

„Ja wschak žo hižo połépschu.“

„Może bycź, so šym nětkaŕe pschipadnje žo ſ knježnu Domajschkez šetkał,“ powedaśche Schołta, „ale w tych cźišćich dach ludu, — to njeje tak kaž pola naš na wšy, hdyž wdźiwy a pójnajemy jedyn druheho na šdalenosć pol hodźiny pucźa.“

„Hdy by waš Hańźa šawohladała, byrnjeż byschcze žo jeje mimyk, šawěsće by wona na waš šawołała a wuprajschewała by žo, schto je pola naš nawšy nowcho,“ prajeśche knjeni Wicźajowa, „schto byschcze jej potom prajił?“

„Ale, žona, jo žo takle dźešcźazy praschech!“ žwarjeschе šašo Wicźas, „kak pak móże knjes šarjadnik wědźeć, schto by jej powědał, a kak móješch ty wědźeć jo njeby žo Dundraczk na niczo druhe wuprašchował, hacź na wješnu, ſ kotrejež je cźekła. Hańźa ma nětko druhe šaroście.“

(Pokračowanje šeźehuje.)

Grützner je Sleho Komorowa, kiž pola pjekarskeho mischtra Zobla služi, wottud wuješ a hač dotal so njewróćił. Grützner bješe pónjelu w Bartromezach na kermuschi wobył a tam bješe jeho mlody cłowjek z Klinki, kaž so poweda, bjes pischiczinu, z czežkim motorskim kluczkom nimale sylnje na hlowje franił. Wutoru popołdnu zbudesche mlody cłowjek sabo do Bartromez, so by so je wobhladnym wo tulej należnosći rosrěczował. Dokelž njeje Grützner tež hischcze frjedu na městno swojeho dźěła so wrócił, je jeho dźěłodawarjeŕ w starosćach, hdyž je mlody cłowjek wostał. Grützner bješe, hdyž wotchadźeše, schěrny žaket a cźěnne kholowy wobleczeny a měješe na hlowje jendźelsku schěrnu sluknjanu czapku. Wuješ bě na starschim kole franzowskeje znamki. Kaž rěka, je Grützner z jenym znatym do Hlinki (Oberemmerdorf) jěł. Knjes pjekarski mischtr Zobeł prošy wo powěsć wo sawostaczu swojeho pomoznika.

Ze susodnych a dalšich krajow.

— S Lipska. Nětdy tak sławne Lipšćanske herbske blido je hórsy po wójnje sachło. Kaž rěka, dyrbi pak so wono w bliščim czasu sašo sthadźowaś. Niech hižo Serb a Serbowka w naschej lubej Luižiji tuž hóžbeho temu znateho Serba w Lipsku napomina, Lipšćanske herbske blido wopytaś.

* S Kubowa. Runje pschi najrjeńšchim dźěle sašłapichu w katolskej zyrkwi w Sackischu zyrkwinskeho rudźenika. Hdyž chcychu runje woporowy kaschćik rosklamaś, wokolnjebowachu jeho monterowje, dźěłaŕ na elektriskim powodze. Rudźeńnika pschepodachu policiji.

* S Liberza. Němšcy šowinistojo so jara mjerjaja, so wschě němske politiske strony so do jeneho zuka njesjednowja a jich wschonemšku politiku njepodpjeraja. Poślednje pospyty k sjednoczenju w Prahy njejsu žadanemu wuspěchej wjedle. So Czechojo se shromadnymi mozami mózníe postupuja, to woni hróžnje kmiuja. Pschi tym njebohdźi so jana němska strona w Pražiskim parlamentu wot poroka wuspórawnicz, so jenož na žebje a swoju stronu myslła a tak shromadnu myśl sanjechała. Tak widźa so w tuchwilnej wólbnej bitwje rosdrjebjeni napschećzo shromadnej cźěšej fronce, kotrejž su parolu wudali: „Za narodny stat, pschećziwo Nimzam.“ Tuezit nochzedźa, kaž je znate, we swojej wjetschinje Czěchu zaso nowy stat pschipóśnuez, ale Němjeź je pschisamknuwcz, za czoż tam jaiwnje rěcza a skutkuja. Dyrbuchže to jako krajnu pscheradu wobhladuja a krucze sabudźeja. Předy, hdyż běchu Němcy z Tujsejom w Czěsku, tehdom dyrbjachu tu Czěchu pod jich diktaturu shibowaś a jim podtuchnuś. Němcy to wšo nochzedźa, dokelž bo hišće jako knježa cźuja. Kaž wschudże na źiweze Tuto schcěchpjenje mozow wšo wušpěch pomjenchuje. Mnozy mješ nimi su loyalnje napschećzo Czěskoslowakskej znuwseni. Tuttych satamaju hač do semje. Schto by so tola se Sserbami stako, bychu-li tuezi sjawnje ja pschisamknjenje k druhemu statej agitowali, hdyž maja dospołnu rumoprawnosć jako staczenjo?

Hospodarski rozhlad.

Wutoru, 3. nowembra 1925.

Wjezarjowske kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	17,66
1 jendźelski punt	20,32	100 cźěšłojt. krónow	12,42
100 schwaiz. frankow	80.80	100 pólsk. markow	69.25

Effekty mějachu wječera na Berlinskej burshy słabe kursy pschi jara schpatnym wobrocze. Też zjinska a statne požčonki mějachu słabe kursy.

Produktowe wiki běchu wječera powschitkownje měrne. Pschenza do wukraja kupowachu. Wona bo nětcho mało w płaczišnje porjedźi. Rožka tak derje njeidźeńcze. Wukraj žaneje nitpożada. Tuttrajne mlyny tez wjele njepotrjebaja, dokelž muka pschezo hischcze njeidźe. Płaczišny jeczmjenja a wowsa so nětcho mało dele sranych. Wječera płaczeshe zentnar:

W Drjezdźanach:

pschenizy 10.25—10.50 hr., rožki 7.25 hacz 7.50 hr., jeczmjenja nalětnjeho 10—10.75 hr., nasmnjeho 8.60—9.10 hr., wowsa I. 9.60—10.10 hr., II. 8.60—9.35 zł. hriwnow

w Berlinje

pschenizy 10.75—10.90 hr., rožki 7.10 hacz 7.25 hr., jeczmjenja nalětnjeho 9.40 hacz 10.60 hr., nasmnjeho 7.50—8.10 hr., za wowsu 8.10—8.60 hriwnow.

W termijnowym wikowanju:

za dezember: pschenizy 11.65—11.67 hr., rožki 8.22—8.17 hr., wowsa 9.05 hr.,

za měrz: pschenizy 11.82—11.90 hr., rožki 8.72—8.67 hr., wowsa 9.30 hr.,

za meju: rožki 8.90 hr.

Landbundkonzern je dyrbjał konkurs pschipowěźicź. Reichslandbund pische, so z tym niczo cźinicź nima, „Landbundgenossenschaft“ w Khocźebuskim wokrjesu je dyrbjała konkurs pschipowědźicź. Wjele malych ratarjow, bohužel mjes nimi wjele delnjolužiskich Sserbow, su sobu do tuteho swrschcźenja sapleteni. Woja so, so jich z domu a se statoła wucźeria.

We wječerawschim poseđenju jakscheje ratarskeje komory praji sapósłanz Schönefeld wérne słowo: „Kredity na ratarstwo su cźłowjek wós, na kotrymž ratarstwo z rotu wjesu.“ S tym chze prajicź, so ratarstwu žane kredity pomhacź njemoža, ale: słutniwosć, słutniwosć, słutniwosć, niščše dawki a lépsche płaczišny sa ratarske wuplody.

Na pschedań.

Krowa mloda, wyskokopuczelna, w Pschiwczizach 5. — w Małej Dubrawy 10.

Kachle k regulérowanju, Schokta w Budyschinje, na Jurjowej hoży 10.

Pschejadrowanje muzitkowcho drjewa

w horach pola Trjechowow, Demjan, Pozkowow, Serstawy a Jikoja: na 1000 mtr. dołheho drjewa (thójna, bóla, schmerk), sobotu, 14. nov., dop. ½11 hodź. we hospodu „K jandźelej“ w Bistopizach.

Schkrowe depesche.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. ¾11 hodź.: Pschenza na płaczišnje wobstawa, rožka měrna, wobrot žnadny, tendenza njeje hischcze wuwita.

Dop. ¾12 hodźin: Pschenza 10 pj. drózscha a sa wuwos pożadana, rožka měrna, muka nima wobrota. Tendenza měrna.

Płaczišny na Barlinskich produktowych wikach.

Kilo a wotlišowe hriwnje wo tonu abo 1000 kg, sawot 100 kg, wuraczene we złotej hriwnji.

	2. 11.	31. 10.		2. 11.	31. 10.
Pschenza	215-218	214-217	rapš, wosnjacy	14,30	14.50
rožka	142 145	142-145	pock. melasa	9,60	9,60
nalet. jeczmjen	188-212	198-215	ierabella	—	—
nat. jeczmjen	150-162	151-163	serenjaze kružki	13-13,50	13-13,60
wowsa	162-172	164-174	bunu	20-29,0	20 22,00
kukuryca (Maiz)	202-205	202-205	wo'a	22-25,00	22-25,00
pschenczn. muka	26.30.75	27.30,75	lanu wosnjacy	21-21,40	21-21,50
rjana muka	20-23.00	21-23.00	modre łupina	12-12,50	12-12,50
pschenc. wotr.	11 30	11,30	olle lupiny	15-15,50	15-15,50
rjane wotruby	9.30	9.3	tymo, 50 kg	3,90-4,25	3,90-4,25
rapš	345-350	345-350	ziema, rjana	0,85-1,35	0,85-1,35
lane symje	—	—	„ pschenc.	0,80-1,20	0,85-1,20
hrach	25-27,00	25-27,00	„ wowsna	0,90-1,30	0,90-1,30
wielusch	18 19,00	18 19,00	„ jecsna	0,80-1,20	0,80-1,20

Drjezdźanska bursa.

Pschenza	205-210	**bórnaze kružki**	15,00-16,00
rožka	145-150	**pschenc. wotruby**	10,40-11,00
nalětnj jeczmjeń	200-215	**rjane wotruby**	9,80-11,50
wosnjski jeczmjeń	172-182	**pschenična muka**	33.50-34,50
rapš	192-202	**rjana muka**	28,00-29,00
cźerwjeny hlocźel	225-255	**wo'a**	29,00-30,00
rapš	320-330	**pjeluschki**	32,00-33,00
kukurjca (Maiz)	195-200	**hrách**	30,00-31-00
kuche trubnjcźki	10-10,25	**zolkowe kružk.**	16,00-19,00

Płaczišny rěsneho skotu na Drjezdźanskich skotnych wikach.

2. nowembra 1925. Płaczišny po zentn. a zł. hriwnach.

Skóne druhiny a wosmamjenjenje.

Woły: 153.

Wotmomsane, wukormjene, najwjetschcze rěsneje hódnosće, hač do 8 lět	55—58
Młode mjasne, njewukormjene, starsche wukormjene	45—49
Mjenje wukormjene młode, derje pjezwane	35—39
Mjenje pjezwane wschěch starobow	24—30

Kyli: 245

Wotmomsane, wukormjene, najwjetschcze rěsneje hódnosće	54—57
Wotmomsane, młódsche	47—51
Mjenje wukormjene młódsche a derje pjezwane starsche	39—44
Schwatne	—

Jałowy a krowy: 340.

Wukormsane, wukormjene krowy najwjetschcze rěsneje hódnosće	54—56
Wotmomsane, wukormjene jałowy najwjetsch. rěsneje hódnosće hač do 7 lět	44—48
Starsche wukormjene krowy a derje wuwite młódsche krowy a jałowy	31—37
Derje pjezwane krowy a mjenje pjezwane jałowy	25—28
Mjenje a schpatnje pjezwane	20—24

Cźelata: 542.

Najlépsche, wukormjene	82—86
Mjenje wukormjene a tajke wot zuza	75—79
Schpatne	60—68

Wowcy: 484.

Młódsche a starsche wukormjene	52—57
Stariši, wukormjene	42—48
Mjenje wukormjene (Merschafse)	30—36

Swinje: 2370.

Połnomjasne, wothelbich rasowa a jich cźischenjow, hač do 1½ lět stare	92—95
Wukormjene	96-100
Mjasne	85—88
Schpatne	80—83
Ranzy a kundroży	70—82

Kredit a ratarstwo.

Ratarstwo je hakuša statneho hospodarstwa, kotraž je najbóle w kreditwej nuzy a wuskoczach. Wonu je bo zyle na šmelkowny kredit (Wechselkredit) złožito, mjes tym so bě pjedy swjetsche na realne kredity pokasane. Tajki šmelkowy kredit jenu wjele njepomha, dokelž so jeno na krótki czaš dawa. Pschi tentensiwnem ratarstwje wupokaza so někajke polépschenje, kotrejž je so z pomozu kredita stako, hakle po dlšchim czašu. Trjebasch jenož wuzyłicź na polépschenje role abo inventara, pschiprawjenje majchinow abo nowych twarow, wscho to móże so hakle po kraich rentérowacź. Hacź detal je ratarstwo — sa to njemóžemy jemu dosć dźakowni bycź — se šmelkowym kreditom intensiwnje dale hospodarite. Tehdom wschak so derje wotplacźense, hdyż zito wyšokeje płaczišny měješe. Na jeho ypadowanje sej nichtó njemyšlesche. Mjko pak je, kaž to internazionalny (mjesenarodny) ratarski institut w Romje spóźnuje, dźiwajo na wojjewjene wunoschki syrětkowych zitnych kujom pospodowanje płaczišnowe wunsamknjene. Ratarski wubjerk pruskeho stata je se sejźwjesnim a finanzowym ministrom wobsamknuł, na to skutkowacź, so kreditne institucy na dypolowne wotplacźenje njeczišchcza, ale šmelki podlészha. To pak je jara stralchne. Kaž bo hižo prajesche, je šmelkowy kredit a jeho podlészhenje jenož potom z wužitkom, hdyż produkcija wróczopłacźenje saruczi. Kak je tuto wotplacźenje wozobinske bo kreditneho dołha móżno, to njeje k dowidźenju. Ssamo pschi znadnym wotplacźenju by wobkhodny kapital sa nałynjste a nałétne dźěło a sastaranje pobrachował. Tuta nuza hodźi so po liczbach hischcze lépje dopokasacź. W pjedawschim czašu wuczinjesche realne kreditne sadołżenje ratarstwa pisches hypotheki na 6 milijardow. Ratarjet sjednoczenstwa wužiwachu tehdom na 39 milijonow šmelkowego kredita pschi 36 milijardach bozyzneho šmelkowego dołha. Potajsim wuczinjesche šmelkowy do-h ratarstwa jenož mału licźbu. Dźensa je jeho położenje wo wjele hinasche. Hdyż žebi rozmyślimy, so sjawne pjenjezne wustajwy žnadź sjeczimu dowójnjese hódnosce z kreditom pocźeze, dha wuczini sadołżenje ratarstwa pisches sjawne hypothekowe wustajwy na 2 milijardźe. Toumu steja na 778 milijonow hriwnow šmelkowy napischecźo. Tute so pisches lětuscha produkcija (hnź) na žadyn pad wotplacźicź njehodźa. Tuto katastrofalne położenje jej potajim žada, so intensiwne (žiwe) wobdźełanje pisches jehyjinjenje a powjetschenje realneho kredita jenož móżno je. Doiałne šmelkowe kredity, kaž je ratarstwo někto wuživa a fa jemu dale posliczuja, pschinjesu ratarstwu na pża. Na to wašchnje so wone rentérowacź njemóże a tuž dyrbja so druhe pschihódniše žrědła a puce namakacź. Howak cźerpi z ratarstwom zyle statne hospodarstwo. To měli samowite worschty khutnje rospominacź. Ale bórsy, howak žnadź może pschepódoże bycź.

Zapósłane.

W Rychwałdźe, 28. oktobra 1925.

Sserbske Nowiny

w Budyschinje.

Niedźelu 25. t. m. wotdźerża knjes superintendent Mai z Mužakowa tu zyrkwinsku wisitaciju. Zyrkwinske sastupjerstwo „dyrbjesche“ sobu w cźahu wot fary do zyrkwje na němske kemschenje cźahnyć. Někotři herbšzy sastupjerjo so k temu rosšudźicź nochzychu a dźěchu potom na herbšku Božu słužbu. Knjes superintendent z Mužakowa potom na naš Sserbow někotre słowa we němskej rěcźi skoži. **Jara wobjerakwasche, so njemóże k nam herbšzy poreczecź!** Je-li won we polnej swjatoczesći **tak němješche**, mógli i jeho wukkadowanjom spokojom byeź.

Po kemschach bě poseđenje zyrkwinskeje rady a wožadneho sastupjerstwa.

Jednasche so two wotstupjenje naschich schulskich polow na sarn. Najwjazy z połowtanych wožadnych sastupjerjow njemóžachu so k temu rosšudźicź. Pschi jeparazija dósta nascha fara 85 jutrow a schula 25 jutrow. O swjetschu fu sa to, so by schula to, schtož je nětdy dostała, tež wobtkowaka. Pschi tuttych jednanach a rosponiminanach druhdy jara wótre słowa padachu.

Popołdnu bě kemschenje za dźěći. Po tom rosrěczowanje se žónzkej a pojdźischo i muzišcej młodźinu.

Wjeczor wotmérchu w Geißlerez hoscežeńzu swójsmy wjeczor. Pschi tutej pschilež wojeji tej jedyn herbšzi šobustaw se šwérnej a cźopłej herbšzej twarbou někotre jara wérne słowa porécza.

Won takle praji:

„Lubi pschecźeljo! Jako herbšzi sastupjeŕ wožadny chzu na wschěch někotre słowa słojicź. Njemóžu sapschimnycź, cźehodla naš Sserbow dźensa takle mjsad stajeja. Dźimy tola dźensy w naschej wožadze khežźu wot thežźi. Wschudźom, wschudźom hu jenoj lubi Sserbjo.

Naš Sserbow tola pschezo jako dźěławy, spokojny a krucze werzazy lud wukhwalowachu. S polnym praworu! Posładajeze tola na nasche stare poczinki! Na pschikład nasche herbške strowjenja. Hdyż lubenim zjednoczelej ruku dajch, prajisch jemu: „Pomhaj Bóh.“ Na cźoż won runje tak kmitnje wotmolwi: „Wjerschny pomha!“ („Wjeršch pomaže“). A hdyż różno dźetaj. rožžohnujetaj žo: „Budź tu we Božim mjenje“ (Budź tu Boženje). Potom poładajeze na nasche jutrowne spéwanje. Kak bé naschim herbšzim prjedowanjam sjwjatoczenje wokolo wutrowy, hdyż herbšzy spéwarjo pschikhadźachu. Wokna wotewrjachu, so by swjate wjeseże jutrowne poseljstwo do domu saczahnyło a žo sarylo do wotewrjenych wutrobow.

Wopory na wyšokich różnych swjatych dnjach a dźakowej njedźeli šmy hač do dźensnjischeho sakhowali. Kak khutnje a jednorje dźěchu tola naschi Sserbjo wokolo woltarja hyrjy wopor sklađaju. Nětdy wo cźaš wopora spéwachmy khérlusch: „Budź khwalba Bohu šamenu hač do 9. schnuzki. Poseledniu dźakonu njedźelu wopor lidma dwě schtucźcy trajesche.

Kak radu nětdy nasche herbške holicza k dźakowej njedźeli nasch luboscny Bože dom wupyschowachu. To bé jim najsnjeżejschi ikuff wischeho wohsaranja. Tutoho krajneho nałożża bjerzi so dźensa jenicźky hischcze jena — a to je hižo stara maczeńka.

Pschihódźeschi-li dźensa na rejwanišu hubjn, nyšliši žebi, so ju do bludnizy sabjźak. Hólz a holza we najnjepschistojnischim stupanju wjetsej se stawami. Jo mólf žebi myślicź, so chzedźa žebi stawy wukliczź. Nětdy šmy tež wjesełi byli a rejowali. Ale hdyż herzy hudźicź pschestachu, sanjeschu herbške holzy a hólzy swoje krajne a hnujace ludowe spéwy na pschikład: „„Lubka lilija,“ abo „Steji ta woda lěto tam, hdyež hólczik hołcźo cźakasche a wjesele, wjesele druhich pekwach a njewinowatych spéwow. Husto dosć dlěje spéwachmy hač rejwachmy.

Zyle wosłabe po dźensnu na naš Sserbow sahyli njeżhu. Pschi zyrkwinskej wisitaziji prajesche knjes superintendent, **so šmy my Sserbjo zjap zyrkwje.** Naš wschak je wjeselejo, ja šmy z nénjskeho erta a je stromy duchownemu knjesu tajke słowa słyschely.

Sserbšzmo wschak so pomałku sašo žbłha, na pschikład we Wochojach, Krjebi, Mikawje, Nowej Wsy a Sslepom słuthkja a najtawaja towarišwa, kotrejž Sserbšzmo a herbšzy spéw sašo haja. Ale tež w Rychwałdźe chzemy šwérni Sserbja wostacź, so móhli herbšzy žiwotenju Bohu słužicź. Tež nam Sserbam wšěcze jónn rjeńsche ranje jesthładźa. Moje jednore słowa dźen skónczicź: „Hischcze Sserbstwo njeshubjene.“

Se herbšzim poštrowjenjom

Wašch dokholetny cytak.

Pschispomnjenje redakzije: Wémy, so we naschej herbšzej holi bija šwérne herbške twarowy a so hišće tam wérni hischcze jesthesjenjo, kotřiž wobdźa, so je Bóh tam pschikasał: „Ty dyrbiš nana a macźer cźešcźicź, so žo cźi derje pódźże a ty dołho žiwy bydźeješ na zemi.“ Tak cźinja a myślja naschi hołanšzy Sserbjo! Sstawa jim!

Najnowiše z cyłeho swěta.

Hórnizy jastřich kamjentowuhlowych podkopkow žu 1. novembra mšdowy tarif wupowjedźili. Žadaju žebi wo 15 prozentow wjetšiu mšu.

*

W hannoverskej a braunschweigskej textilnej industriji njeje so mjes dźěłodawarjemi tarif dojednał. Dźěłodawarjo žu tehodła 8 000 dźěłacźerjow ſ dźěła wusamknyli.

*

Po knjeježstwownym namjecze ma so w Belgiskej wójſko na dwě diwiziji a artillerija na pokazu pomjenjschicz. Wojerska słužba je w pschercšku na 10 měšacow postajena.

*

Dalsche prozeſy belgiſkich wójnſkich hudow pschecžiwo wobſkarzenym němſkim wójnſkim winikam žu ſo wotſtorczyłe.

*

Sa nahłědnika ſemjeteho ruſkeho wójnſkeho kommiſara Frunſy je ſo jeho pomoznik Unſchlicht pomjenował.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Lětuſchi nahymſti hermank.

Wot 7.—9. novembra 1925 budźe ſo lětuſchi nahymſki hermank wotmětwacź. Njedźelu, 8. a póndźelu, 9. novembra, je pschedawanje twarow jenoż wot 11 hacź do 12 hodź. popołdnja a wot ½2 hacź do 6 hodź. popołdnju dowolene. Sobotu, 7. novembra ma ſo najpozdźiſcho wjeczor we 8 hodź. wikowacź pschestacź. Wuwjate ſ toho postajenja žu pschekupſke ſtany na Tšełkiſkim namješcze, kotrež maja ſo 8. a 9. novembra tohorunja w 6 hodź. popołdnju a 9. novembra najpozdźiſcho wjeczor w 10 hodź. zawěracź. Sawjeſelenſke wobkhody maju ſo na wſchěch hermankſkich dujach najpozdźiſcho we 10 hodź. wjeczor zawěrcź.

Sakłane je roskładowanje wſchelakich wězow k ſapakowanju a druhich wotpadankow na měſtnach ſwobodneho wobkhada ſwonka hermanka. Hewak płaca we wſchěm pschedpiſma hermankowcho porjadka. Po tutych njedopuſchczeja ſo hrajerjo na harmoniju a kłakławje a p. Wuhrańa twarow žu ſakłane.

Wobkedźbowacź maju ſo postajenja wo wěſtoſći pſched wohnjom na tudyſchich hermankach ſ 8. měrza 1913.

W Budyſchinje, 2. nov. 1925.

Měſchczańſka rada. Polizajſki hamt

*

Na liſtinje 892 wikowańſkeho regiſtra, kotryž jo firmu Milde a Ulfer w Budyſchinje, je ſo dźenſa ſapiſało: „Styblo towarſchnoſcze je ſo do Drježdźan pſchepołožiłe.“

W Budyſchinje, 30. oktobra 1925.

Hamtſke ſudniſtwo.

Wjeleczinuſka dróha budźe dla naſypowanja na Dźěžnikeczańſkich ſahonach ſ 4. novembra 1925 hacź do ſkotowowjesenja ſawrjena. Jědźacy móže ſo mjes tym pak po Nowoſołzańſkej dróſy pak pſches wjeſ Dźěžnikezy.

W Budyſchinje, 2. novembra 1925.

Hamtſke hejtmanſtwo.

*

Wo ſamoženju Gertrudy Tauſcherowcje w Budyſchinje, na Kronprynzowſkem moſcze, jako měſtſkeſki njeſamoſtatnicze firmy Gertrudy Scheffel, módny ſalon w Budyſchinje, ſo 30. oktobra 1925, dop. ½10 hodź. konkurs wotewri.

Pſchekuz Guſta Chriſtoph w Budyſchinje je ſo ſa konkurſowcho ſarjadnika pomjenował. Konkurſne žadanki maju ſo hacź do 30. novembra 1925, dop. w 11 hodź. ſa wobſamknjenja wo wólbje ſarjadnika, wo wubjerku wěriſcerjow a wo wſchěch po § 132 konkurſneho porjada poſtajenjach, ſa pruhowanje pſchipowědźenych žadankow pak hodź. termin 16. dez. 1925, dop. w 11 hodź. Ludniſtwje, žurła 141. Wſchitko, tutón konkurs naſtupaze, ma ſo hacź do 30. novembra 1925 konkurſnemu ſarjadnikej wojſewicź.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

*

Wo ſamoženju Klary ſwud. Walther jako měſtſkeſki njeſapitanjeze firmy M. Walther w Budyſchinje na Bohatej haſy poſtaja ſo dźenſa dohlad nad wobſtejnoſtiwom dla wotwobroczenja konkurſneho jednanja. Dohladowaza woſoba: wěrzník dr. Harniſch w Budyſchinje.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

*

4. novembra 1925 dop. w 12 hodź. maju ſo we Rietzeſowej ſkale w Saborju nětko

400 zentnarjow kamjeńtneho drobjaża, 7 kruchow polnych żelezných kołiſow a 1 wunjerjeńſki kaſchcz

na pschedawanje ſa hnydomne ſapłaczenje pſchedawacź.

*

5. novembra 1925 w 10 hodźi dop. maju ſo w pſchesadźowarni juſtizneho twarjenja na pſchesadźowanje ſa hnydomne ſapłaczenje pſchedawacź:

1 wjetſcha dźełba likerow a wina, 12 litrow mandłowcho wolija, 1 laudawſki wóz, 20 ſchtuk wuſtajeńſkich klětkow ſa kanikle a pjerſinu, 110 deſkow, 7 porow nużowych a żonjazych ſchórni, 4 pihańſkich maſchinow, 3 dezimalnych wahow, 1 blachowy kaſchcz ſ wotrjadnikami, wſchel. żynſke wobleczenja, 1 ſtoł nużowy cźahnik, 100 ſchtuk ſchczerkowych twarſkich kanjeni, 1 dźełba żonjazych nohajow a ſchatow, 1 pjenjezny kaſchcz, wſchelakore mebłowe a nadobinſke narjady, woſebje garderobowe ſtojaki, ſchpiheſe, ſtojace cźahniki, piańſke błida, bufety, 1 ſofa ſ leżenju, 1 kłamor ſa ſchaty, 1 wjeſawabowańſke błido, ſtołzy, 1 kurjeńſke błido, 1 wobraz, 1 Gobelin ſ wobłukom..2 wulkej drastowej kłamoraj, 1 ſchijaza maſchina, 1 połzy ſa akty (regał), wſchelake koſtumowe, drastowe a wobłekowe žuńka, 1 dźełba toiletneho mydła a mydłoweho procha, 1 puczowańſka toſcha, 1 woblek, 1 łětni pſchewoblek, 4 kartowcowe kaſchcze, jedyn aktowy kłamor, 1 gumijowy mantel, 550 mańſkowych nacźiſchczażnych knefli k pſchiſchiwanju, 1 wulki a jedyn mały rolowazy żalužijowy kaſchcz, 1 ſchijaza maſchina, 1 nużaze koło, 3 żołſte koła, 1 kraſowańſka maſchina, 2 łodowej kaſchcej, 1 vertiko, 1 żud njecźeleneje butry, 1 knihowy kłamor, 1 ſtoł pſchi piżańſkim błidźe wſchelake błěłe jěſtneho koła we wjetſchej muſnoſći, każ ſpinadła, latarnje, drastowe ſaki atd.

Sudniſti wukonjer hamtſkeho ſudniſtwa w Budyſchinje.

Towaſtwowski powěſtnik.

Drježdźany. Tow. „Čornobóh“ změje ſobotu, 7. nov., wječor we 8 hodź. zhromadźiznu pola k. Zmija na Khrystianskej dróży 22. Należnje prosymy, zo bychu wšě sobuſtawy přitomne byłe.

Njedźelu, 8. nov., wot wječora ½6 hodź. ſem je w hoſćencu „Herzog Albrecht“ na Albrechtskej dróży rejowanski wječor ze ſwinjerożanjom. Zastup, reje a wječerſ je za sobuſtawy darmo, tuž přińdźće wſitcy. Předsydstwo.

Kulow. Tud. serb. tow. změje ſtwórtk, 5. nov., wječor ½8 hodź. w „Kěžoru“ posedźenje. Porjad: skónčne zličowanje, přehlad wo złětu, druhe wšelake namjety. W ½9 hodź. přizamknje so zajimawy přednošk ze ſwětłowobrazami. Wſitcy ſu přeproſeni.

Pančicy. „Lipa Serbſka“ ma zhromadnu pruhu (mješany khór) pjatk, 6. 11., wječor we 8 hodź. w Pančicańskim hoſćencu, a to w nowej powjetšenej ſurli. Prosy ſo należnje, zo bychu wšitcy ſpěwarjo a ſpěwarki přiſli. Wſě wupožčene knihi a noty sobuprińjeſć. Předsydstwo.

Wulki koncert 25. nov. 1925 w Budyšinje nastupajo. Prěnja zhromadna pruha budźe, dźiwajo na tuchwilne kermuše a hermank, ſrjedu, 18. novembra, (pokutny dźeń) w Maćičnym Domje. Towaſtwa chyłe ſpěwy tak dokładnje nawukнyć, zo zadźerżowacych porjedźenkow (hudźbnych a tekſtnych) trěbnych njebudźe. Towaſtwa, kiž nochcedźa sobuſkutkować, njech připóſłane noty hnydom podpiſanemu wróćo póſćelu, dokelž je dale trjebam. Na wozjewjene porjedźenki w hektografowanych notach ſo wospjet kedźbne čini. J. Słodeńk.

Wotrow. „Jednota Sokoł“ ma ſtwórtk 5. 11., wječor we 8 hodź. zwučowanje. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleſ w Budyšinje — Zamolwity za hospodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brěžnycy, — za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Česćenemu wobydlerſtwu w

Nowem Bronju pola Radworja a wokolnosći

z dwórliwje zdźělu, zo sym tu k 1. novembru

wosobnu krawcownju

wotewrił. Po wopytanju akademije je mi možno dźěła wot najjednoriſich hač do najwosobniſich płaćizny hódne podawać.

Wulki wubjerk w pokazkach tkaninow prěnjotnych firmow.

Wo přećelnu podpjeru prosy

Bjedrich Weiſenhorn mužſki krawc

Telefon Łomsk čisło 26.

Lehmannec

kondiforńja a kofejownja

na Serbskej haſy 8

Najpřijomniše hóſtne měſtnoſće - Kondiforſke pječwa prěnjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncerfuje znaty kapalny miſtr Stiebitz.

K dobroćiwemu wobkedźbowanju: Najlepše Stanknowske a Reichelske piwo z ćwiłowy.

MERSIOVSKI

Časniki

Kněža

na wſy blizko Budyšina ſo za hotowe pjenjez. kupi pyta, bliž. pola **Rauc,** na Hošic haſy 32.

Blidowe ruby, kuchinske šaty W. Köblerowa, Hłow. torhošco 9.

Zony

Poruczam ſwój wulki wład pſchepaſkow, měſačnych a pſchedpadowych powjaſow, podpołožkow.

Steju rad k radze.

Wagnerowa w Budyšinje

pſched ſchulerſkimi wrotami cźo. 9.

Sórtuchi z kožanego ſukna

ſ.r.o. K. Erler Zitne wiki 11.

Čumpaty kóń

ſo kupi pyta. Poſkłonjenja na wud. Serb. Nowin pod C42.

Žołćowe kamjenje

za dwaj dnjej wotſtronja bjez jěda a bołoſćow

E. Pahlitzſch

naturſki hojeŕ

we **Wojerecach** na Brětnjanskej haſy 9.

Dobra na nowo dejaca

kruwa

je na předań w **Hatach čo. 5.** pola Worklee.

Linoleum

Najlěpše pokładźenje ſpundowanja

L-tepichi

L-běbaki

blidowy linoleum

gardiny po wšěch płaćiznach

Otto König

při Mjasowych jatkach 3 blizko Pětrowskeje cyrkwje.

Serbjo

podpjerajcze ſwoje

Serbſke Nowiny

ſ małymi nawěſchtkami.

Nazymske a zymske

mužace a hólcace měcy

wot 1,50 hriwny ſem

Franc Gellner w Budyšinje

na Hłownem torhošću.

Do połnócneje Ameriki a Kanady; z Hamburga do New-Yorka wotjědże ſo nimale kóždy tydźeń, zhromadna ſłužba z **United American Lines.**

Do połdnišeje Ameriki (Braſiliskeje, Argentinskeje a k wječornemu brjohej), Cuby-Mexika, wječornеje Indije, Afriki, raniſeje Aſije atd. w zwjazku z druhimi čarami.

Tunje přewjezenje, wuznamne jědźe.

Radu a čišćane wěcy wo jězbnej płaćiznje a přewjezenskej możnoće podawa

Hamburg-Amerika-Linie

w Hamburgu, Alsterdamm 25, a jeje zaſtupjerjo we wšěch wjetšich měſtach,

w Budyšinje: Ernſt Sembdner,

na hórnčerſkej haſy 21.

Jara ważne za woteběrarjow „Serbskich Nowin“

(Tu wutřihać).

November 1925.

50 pj.

(Podpiſmo woteběrarja „Serbskich Nowin“.

Tónle wotrězk płaći w měſacu novembru 1925.

(Wotrězk dyrbi so wotſtrihnyć.)

Zo bychmy wšěm našim česćenym čitarjam ſkładnoſć dali, zo móhli wšo, ſtoż maju na předań, ſobu jeli chcedźa ſebi něſto kupić, abo maja někajku druhu naležnoſć,

z nawěſtkom

w „Serbskich Nowinach“

wozjewili, smy jako něſto cyle nowe, wotrězki zawjedli. Kóždy čitař „Serbskich Nowin“, kotryž při ſkazanju abo přiſłanju nawěſtka wotrězk předpołoži, dóſtanje nawěſtk wo 50 pj. tuńſi hač hewak płaći. Wotrězk ſmě ſo jenoż w poſtajenym měſacu wužić. Skazań nawěſtka ma ſwoje połne mjeno a wjes podpiſać. Nowy wotrězk ſo kóždy měſac wočiſći

Nakład. „Serb. Nowin“.

Jako sedłař a pólstrowař

poručam ſo česćenym ratarjam ze wšěmi do powołanja ſłušacymi dźěłami. Każ **nowozhotowjenje a wuporjedźenje wšěch kožowych dźěłow** (graty atd.), każ też **na-a přepólſtrowanje kóždeje pólſtrowaneje domjaceje nadoby.** Přińdu po přeću do domu.

Alfred Jeſchke, w Budyšinje

na Jerjowej haſy 21 II.

Britwje, truhanſke aparaty a nožiki,

:: wótřeńſke rjemjenje ::

poruča w najlěpšim wuwjedźenju

Ernſt Frick, britwjowa toćerńja na Třełanskej dróży 4

Wosebita toćerńja britwjow a chirurgiſkich instrumentow kaž też wšeho krawkskeho gratis.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 xl. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 xl. hr. Do wukraja 19 Kč. Kóžde čo. płaći 10 xl. pj. Wudawa a dźěl Smolerjec knihidźićerstwa, sp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobchěrnje so stajece nawěšći a tabele wo wyše wobkmeńja. Za reklamowy n n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Cisło (Nr.) 257 **Budyšin — srjedu, 4. novembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Wunošk rozrěčenja Němskeho knježeŕstwa z wjednikami politiskich stronow.

Wutoru je ẑo pod pśedsydźstwom němskeho kanzlera dr. Luthera a ſ wobdźělenjom němskich ministrow dr. Braunſa, Stingla a dr. Stresemanna rosprajenje ſe sastupjerjemi stronow wotmětk, kótreż ẑo pola knježeŕstwa ſ dowěrnikami sastupuja. Pśiśi rosprajenju wobdźělichu ẑo ſ zentrumskeje strony sapósłanzy Fehrenbach, Marx a Stegerwald, ſ němskeje ludoweje strony sapósłanzy dr. Scholz, dr. Curtius a Kempke, ſ bayerskeje ludoweje strony sapósłanz Leichte. Sastupjerjo demokratiskeje a socialdemokratiskeje strony njeběchu pśiśitomni.

Pśiśi rospominanju ẑo powśitkowna pśesjesnosć wo tym pokasa, kak ma ẑo politiske położenje pośudźiś. Mjese wśitkimi praschenjemi maju ẑo najprjódy sakłady sa stónčne rosrudźenje Locarnskeho sŕěčenja wutworiś. Sastupjerjo stronow, naprawam pśichłosowachu, kótreż je knježeŕstwo po wustupjenju němsko-nacionalnych cźiniło. S jena ẑo sadźerżenje němsko-nacionalneje strony dla němskeho shromadneho wośuda sabudźowaśe. Wona je ẑo ſ tym wot dalśeho wobdźělenja pśiśi knježeŕstwje ẑama wusamkła. Sastupjerjo stronow dale měnjenje wuprajichu, ſo budźe ẑo němśki ẑejm hakle w běhu měsaza novembra ſwokaś móc, hdyž budźe ẑo móc dokładny ſtaw wězow w nastupanju Locarnskich sŕěčenjow a jich skutkowanja ludowemu sastupjeŕstwu pśedpokładowaś.

Demokratojo wo Locarnskej krizy.

Hłowne pśedsydźstwo němskodemokratiskeje strony dě ẑo wutoru w němskej ẑejmowni do pośedźenja sesko, w kótrymż je ẑo śledowaśe wobsamknjenje pśichwaliło:

Stronine pśedsydźstwo stejiśnego stronineho pśedsydźstwa k ſwonkownopolitiſkemu a snutskownopolitiſkemu stejiśnego sa prawe spśiznawa a temu pśichwalkuje, ſo ma knježeŕstwo krizu rosrisaś, kótreż

1. **pśichijece Locarnskeho sŕěčenja wot ſpokojazeho rosrisanja najpjetneho ſkutkowanja wotwinge cźini;**
2. ſa ſprawne pśichwalenje Locarnskeje politiki a ſa sbliżenje europiſkich ſtatow wustupuje;
3. ſa snutskownu politiku rukuje, kótraż poẑylnjenju republiki śłuži;
4. ẑo na politiſke strony ſejera, kótreż tule ſwonkownu a snutskownu polititu ẑobu cźinja.

Pśiśed ſchwalenjom stronow ẑo wotdźělenja Dźěbalow k pokodnju Tetuana ſhromadźuju. Riffjo Kabylojo hiśchcże pśiśezo ſe ſwojimi dalśo tśelazymi kanonami do Tetuana tśeleja.

Južnoſłowjanſky offizěrojo do franzowſkeho wójſka.

Južnoſłowjanſke ministerſtwo wójſka a wójnſkeho łódźiſtwa do franzowſkeho wójſka na ſchśeśćemjeſaćiny studium dweju wyſhſcheju offizěrow, majora generalneho ſtaba Mihajlowicźa a Stefanowicźa, nacźolnika ſtaba morawſkeho divińſkeho wokrjeża pósćele.

Wólby do jendźeliſkich gmejnſkich radow.

Pśiśi wólbach do gmejnſkich radow w 300 měſtach a gmejnſkich wokrjesach w Jendźeliſkej a Walesu ſu ſocialdemokratojo 83 ẑydłow na ſchkodu druhich politiſkich stronow dobyli. Munizipalni reformarjo ẑu 25, konſerwatiwni 23, liberalni 21 ẑydłow ẑubili.

Katholſcy ſtarſchi w Sakſkej wo naczińſku němſkoſtatneho ſchulſkeho ſakonja.

Krajny wubjerk katholſkich organiſazijow jako ſaſtupjeŕ wſchitkich katholſkich ſtarſchich w Sakſkej, kótryż je ẑo 31. oktobra w Drježdźanach ſhromadźił, je wobſamknjenje pśichijał, w kótrymż ẑo żada, ſo ẑo we wocźakujomnym němſkoſtatnym ſchulſkim ſakonju ſtarſchiſke prawo a ſwoboda ſwědomjo njepotłóczitej. Snaty nacźiśi drje katholſki ſchulſki ideal we ważnych dypkach njedopjelnja, widźimy pak w nim tśmany podkład k jednanju.

W Barlinje ẑobuſtawy frontbannſkeje organiſazije ſajeli.

Barlinſki polizajſki preſidium je wojſewik, ſo je 18 ẑobuſtawow frontbannſkeje organiſazije dla tajneho ẑiwjaſkowanja ſajał. Namakany material pokaſuje, ſo wuſtawki frontbannſkeje organiſazije towaŕſtwowy ſakoń pśeſtupuja. W nich ẑo mjes druhim praji, ſo dyrbja frontbannowe ẑobuſtawy ẑwojemu pśedśitajenemu bjes wumělenjenja pośłuchaś. Pola nětkotrych ẑobuſtawow ẑu tśelby namakali. Frontbannowemu wjedniśa, hejtmana ſwonka śłužby Röhrbeina też njenaturſkeho njekſanſtwa dla wobſkorża. Wón je ſ młodoſtnymi ẑobuſtawami frontbannſkeje organiſazije na njekſanſke waſchnje wobkhadźał.

Rosrißazy wośud w hibanju ſchkleńcźerſtkich dźěłaćerjow.

Do mſdowego wojawanja němſkeje industrije běśeze outeje ſchśeńcźy, pśiśi kotrymż dě ẑo 18 000 dźěłaćerjow ſ dźěła wusamkło, je němſke dźěłowe ministerſtwo ſapśiſkmnyło a 29. oktobr. ſa Braniborſku, Łužiju a Śląſku rosrißazy wuſud wuprajiło. Po nim njeſmě dźěłaśći cźaſ dźěłaćerjow w ſchkleńcźernjach 8 hodźin wśěhnje pśeſkrocźiś. Wot dnja, na kotrymż ẑo dźěło łaſo ſapocźnje, ẑo mſdy wo 4 prozenty w 1. ſtupinje powyſicha, ſa ſtupinu ſa cźaſnu mſdu dźěłaćych wo dalſchej dwaj prozentaj. Naprawjenje njeſmě ẑo ſtaś. Dźěłaćerjam dyrbi ẑo po móżnoſći hnydom, hdyž je to techniſku móżno, hdźo daś. Pśichetorhnjenje dźěła dla ſtrajka jako pśichetorhnjenja dźěłowych poměrow njepśeja. Nowy tarif móże ẑo po ſchtyrinjedźeliſtim cźaſu najſaju k 1. februarej 1926 wopowěźiś. Hacź dźěłodawarjo a dźěłaćerjo rosrißazy wuſud pśichijimaju, njeje hiśchcże ſnaje.

Pśchepołożenje zuſeho wobẑadźeńſkeho wójſka.

S pśichiſkluſcheho měſtna „Mainzer Generalanzeiger“ śledowaśe ſhoni: Doſtónčnje je ẑo poſtajiło, ſo ẑo jendźeliſke porheinſte wójſko, nětkaśe 10000 muži, ſ Kölnſkeho paẑma wuczahnywſchi do krajiny praworheinſkeho Mainzſkeho pśedsydźeńſta a to do Wiesbadenſkeho wokrjeża, porheiſkeje župy a delnjotaunuſkeho wokrjeża pśichepołoži. W měścu Wiesbadenje ẑo jendźeliſki ſtkowny twaŕtker a zyły generalny ſtab ſaměſći. Termija pśeſtupdźenja njeje ẑo hiśchcże poſtajiła. Franzowſke regimenty w krajinje leżaze, kótreż maja ẑo ſ Jendźeliſanami wobẑadźiś, ẑo najſkerje do Kreuznachſkeho, Binaneſkeho a Mainzſkeho wokrjeża pśechepołoża.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na ſeminarſkej haẑy 6. Rěči ſerbſki.

Najſ. a najtańſa kupowańja wobućow. Pśedubowanje ſpěchuje a tunjo

Pśchedwidźomne wopſchijeće programma noweho franzowſkeho ministra.

Painleve je ſocialiſtiſkim ſapósłanzam śledowazy programm noweho knježeŕſtwa ẑeźelił:

Finanzny programm

Finanzny programm noweho knježeŕſtwa ẑo ẑobotu abo na nowy tydźeń najpóźniſcho ẑejdu deputeŕſkej komorje ſapoda a to pod napiśmom: **„Pśchedłoha k amortiſaziji a wotpłaćenju dołha pśichi nakładźenju dawkow na wyšše ſorumy wobẑadźeńſtwa.“** Painleve je pśichipowědźił, ſo je wobſamknył, najprjódy ẑo w ſenaće ſa dowěrjenjom wopraśeć. Wón ſnajmjeńſcha tśi tróźe ſpyta, mjes deputeŕſkej komoru a ſenatom dojednanje wo knježeŕſtw. finanzn. programmje dozpiś. Hakle hdyž ẑo tśeśi pospyt njeporadźi, ẑo knježeŕſtwo rozẑudźi, hacź by wróćo ſtupiło abo hacź by hinajſke rosrißanje finanzneho praſchenja pytało.

Saweźćeńſtwo.

Tónle programmowy dypk ma pśichiłożowanje ſocialiſtow a wſchěch druhich ſtronow.

Jenoźetna wojeŕſka ſłužba.

Painleve lubi, ſo w běhu bliſcheho léta nacźiſt k ſawjedźenju jenoźetneje wojeŕſkeje ſłužby parlamentej pśchedpokłaśi.

Khabłaie ſtejiśnocźo noweho franzowſkeho ministerſtwa.

Painleveowe nowe ministerſtwo na thyrnyj noshomaj ſteji. Socialiſtojo, na kotrychž cźaſe ẑo wono ſejeraca, ẑu w ſocialiſtiſkej narodnej radźe pónźdźelu wobſamkli ſo njebudźa Painleva podpjeraś. Painleveowa rosprawa wo Marokkowſkej a Syriſkej njeje ſocialiſtow ſpokojiła, dokelž wona wobſamknjenjam a ſaſtajdam pośledńjeho ogialiſtiſkeho ſjeźda napiścźo ſteji. Painleveowe ministerſtwo tehodła ẑnadź w pśichi pośẑedźenjach deputeŕſkeje komory, hdyž jemu ſocialiſtojo njedowěrjenje wupraja, wróćo ſtupi.

Pśchestajenje franzowſkeho wójſka w Marokkowſkej.

„New York Heraldej“ ẑo ſ Tangera powě, ſo ẑo we dole rěki Urghi wójſka pohibuja. Franzowſke wotdźělenja ẑu ẑo dla ſaſtaranja ſ proviantom do Rabata a k pśichimórſtej krajinje wróćo ſcźahnyłe. Dla hubjenych puću njeje móżno, wójſku ſnutſka kraja ẑiwnoſką podawaś.

Marokkowſka a Syriſka.

Wójnſke dźěło w Marokkowſkej je tak derje ſaſ ſtónčene. Franzowſke wójſko zyłe franzowſke paẑmo wobknjeji. Sweźćenje mjeſow ẑebi jenoź mjeńſchich wójſkowych wotdźělenjow ẑada. Wojaju ẑo w pśichedpiſanym cźaẑu ſe śłužby puſchcźa. Po **puću knježeŕſtwoweho wopowjedźenja ẑo Abd-el-Krimej ẑnowa poſtiśenje měra pósćele.** Pódła teho ẑo wjednikej riſiſkich Kabylow ſłubi, ſo ẑo tole poſtiśenje na ẑane waſchnje po pśichiſ'dnych wojeŕſkich podawkach abo wuſpěchach franzowſkich bronjow njeſtoji. Painleve je ſocialiſtiſkim ſapósłanzam mjeno franzowſkeho pośrědnika ẑeźelił, kótryż by ẑo k Abd-el-Krimej pókłak, jeli ſo by tón franzowſke namjety pśichijak. Namjetej ſocialiſtow, ſo by ẑo ẑnydom nowy pośpyt sćinił, je ẑo Painleve ſapowědźił, na to pokaſujo, ſo by ẑo tajka krocźel franzowſkeho knježeŕſtwa jako ſłabſcheja wuẑołiła. Njepśecźeźel ẑo ẑnadź ẑo ſ tym pohnuł, ſ nowej ſkroblocźu dale wojowaś.

W ſyriſkim praſchenju wojſewi, ſo ma ẑo wojeŕſke wobẑadźenje ſamjeſowaś, a ſo ẑo ẑamoſarjadniſtwo kraja w najdaleźahajej měŕje pśechewjedźe. Knježeŕſtwo da ſwěſćiś, ſo franzowſke knježeŕſtwo domorodnemu wobẑadleŕſtwu pśechewoſtaji, po puću wotmłoẑowanja wuprajiś, kajku knježeŕſtwowu ſtronu ẑebi ẑada. Painleve je pódła teho ſłubił, ſo ẑo wo pośledńich podawkach parlamentariſke pśechepytanje pśechewjedźe.

Dokelž ſocialiſtojo nochcźeja ſa ẑanu płaćiśnu kredity ſa Marokkowſku a Syriſku pśiſłuſoliś, je Painleve pśichipowědźił, ſo wróćo ſtupi, jeli ſo by ẑo pśichi wotmłoẑowanju wo tychle kreditach wjetſchina prawizy ſa nje wuprajiła.

Wſchomuhamedańſke hibanje ẑo też na Palaſtinu wupſchesćeŕa.

Wſchomuhamedańſke hibanje pśechećiwo nadknjeſtwu Europjanow ẑo ſe Syriſkeje do Palaſtiny rosſchěrja. W Londonje ẑebi ſtarośće cźinja, ſo ẑo njepokojnoſć Arabow ſ jendźeliſkim nadknjeſtwom w Palaſtinje a jich njepśechećiwoſtwo pśechećiwnjenym Židam ſ podawkami w Syriſkej ſpórſchuje. W Jerusalemje je w zyłej Palaſtinje je ẑo na wośmym łétnym dnju poſtajenja jendźeliſkeho nadknjeſtwa **powſchitkowny proteſtowanſki ſtrajk wſchitkich Arabow wotmětk.** We wulkej Omarſkej moſcheji w Jerusalemje běchu waſebite Boże ſłužby. Arabſcy praja, ſo ẑu ſe ſtrajkom pśechećiwo franzowſkemu bombardementej na Damaſkus proteſtowali. Strajk ma ẑo tehodła jako demonſtracija ſyriſko-palaſtiniſkeho hibanja wobhładaś, kótreż ẑo na to měŕi, nadknjeſtwo Europjanow wotſtronić.

W Damaſku pjecźa hłód knježi. Wobydleŕſtwo wokolneho kraja je ẑo ſ ſběžkej pśichiſamkło a do Damaſka ẑaneje ẑiwnośće njepodawa. Londonſke „Daily News“ ẑu wot ſwojeho dopiſowarja w Jerusalemje telegramm dóſtałe, ſo je hacź dotal 25 000 wobydlerjow ſ Damaſka cźeło. 12 000 ſ nich je ẑo do Beiruta wodrotźiło. Klamy a khoſejownje w Damaſku ẑu ſawrjene. Franzowſzy wojazy na dróhach łěhaju, ſo hnyhu kóždy wokomik pśichihotowani hyli. Woni ſej ſyriſke knježeŕſtwowe twarjenja wobkładźene dźerża. Sa hłodu mrěźazych ẑo dary ſběraju. S bombardementom nacźinjena ſchkoda ẑo na dwaj miliońaj puntow ſterlingow wobliczża.

Każ dopiſowaŕ „Chicago Tribuny“ powě, je 5 000 ſbóžnarjow ſypłało, nowy ſběžk w ſzłej Syriſkej ſbudźiś. Nowy nadběh ẑo na Damaſkus pśichihotuje. Franzowſke

jo wschak praja, jo bychu nowy sbĕžk sa někotre hodźiny porasyli. Franzowske wójsko w Syrikej dyrbi so z wojakami z Marokkowskeje na 25 000 muži powjetšiciś.

Amerikanske łódje k syriskemu brjohej wotjĕte.

Kaž so „New York Heraldej“ z Kaira powĕ, staj dwaj amerikanskaj lnicžakaj torpedowych czołkow póndźelu z Alexandrije k syriskemu brjohej wotjĕłkoj. Po powĕsćach je Syriskeje je 12 000 cźełnjenzow z Damaska do Beiruta pśicźahnyło. Powĕdaju, so w Damasku zakoźny hłód a njewĕstosć knježi. Franzowsojo žu sandźenu žołotu tśi cźežki nadrózných rubježnikow swobwĕscheli a jich cźĕła jako wottrascha zy pśichład na dróhach wustajiśe dali.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 4. nazymnika.
Korlo Borrom. b.

† 1855 Bjedrich August Klin, mĕšćanski rada we Budyšinje, pśeni pśedsyda Maćicy Serbskeje, zapósłane na sakskem sejmje 1833-34, hdyž je za Serbow wustupił a jich rĕč w šulach trochu wukhował.

Hory, doły, haje, hola
Serbske mjena liśe nośa;
Kamjeń, drjewo, rĕki, pola,
Su to posledni, kiž koša
Pjaty dobrych dźĕći serbowskich,
Swĕdki serbskich zynkow posledních?
Nĕ, nĕ! bratŕa serbscy,
Wótena rĕč pśez hona, prohi
Z wami khodźi dobyćeŕscy.
Žadyn wot was njebudź wbohi;
Stóź sej kraje serbsku pokrutu,
Wostań Serb, mój serbsku wutrobu!

H. Zejleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Wjeźera rano leżeśe wysichna nad Nuśkej. Nad Jendźelśćej a z wjeźera Europy pak mjažina. Po krótkim dośchadźowanju je so hižo ź. wuzjasniło. Ale dźensa rano schleśiła dale na hrońe wjedro padaśche. Kóždy dźeń rjaneho wjedra je nĕtko Bóži dar. Wjedro nasymnemu dźĕłej derje hywi. Intśie schtwórtk źłonicźko w 7 hodź. khodźa a so 4.27 hodź. khowa. Mĕśaŕź khodźa wjeźor 8.01 hodź. a so dopołnoha 11.30 hodź. khowa.

— **Schkrowa powĕsć wo wjedrje za jutśe schtwórtk:** Sso wucźahnuje, chłódniśko ale źłabe dośchaźiki mógne. Jenoź we połnócnej a w dołhorasnśnej Europje mjerśnje, jewak pómérnje mile wjedro.

S **Rožaczicy.** Do Rožaczicy bĕchu na reformaciskim śwjećenju Bukeczanźcy pójasnitoju je źiwojim dirigentom, k. wučerjom Kerkom, kótrehož staŕschiśi dom je w Krapowach w naschej wobźadźe, pśichkhwatali, so bychu naschej wobźadźe je źiwojim mózným khorom trubow poźtśijli; bĕ jich 25! Tuž bjes dźiwa, jo bĕ wjele kemšerjow na wobej Bożej śłužbje pśichtlwatało a jo to kĕrluśche mózne, pśechewodźane wot trubow a pišcźeźelow, pśiches Bożi dom klinczachu z tym wobžełbitym wuznaczom tutoho dnja: „Jedyn tśiwerdy hród je naš Bóh nam!“ A kaž mutśkach tak wonkach! Kak źiwjatocźnje rozmošcowachu jo tu synki posanow, jako nam na kerchwje a na sarśkim dworje satrubichu! Nasche pśecźe a žadanje, tež mĕcź źiwojich trubjerjow, wožiwi ź nowa mózuje. Sźnadź tola źiwoje dowjelnjenje namaka! Bukeczanśkemu khorej pak a jeho wjednikej śluścha nutŕny dźak Rožaczicźanśkeje wośady!

S **Kamjenza.** Knježeŕstwowy radźiczeŕ dr. Dźmuig Dpśchi hamtśim hejtmanstwje w Kamjenzu je po źiwojej próstwje wot ministerstwa nutśk. należnosći pód 31. oktobrom dla pśichowśacha mĕśchczanoštwa w Odderanje se statneje śłužby puśchcźeny byk. Na jeho mĕsto nyschcźe źadaś so wot min. nutśk. nal. ź 16. nowembrom knjeŕeŕśki radź. Merzdorf z hamtśkeho hejtmanstwa w Mischnje na hamtśke hejtmanstwo do Kamjenza.

S **Rĕcźizy.** K autowemu njesoźu na „dołhej linji“, wo kotrejž je so sobotu hižo pisało, sdźeluje so hischcze z druheje strony scźehowaze: „Ponuhaj śebi tamonu, potom cźi Bóh pomha.“ Tak wuśkazachu śebi wótśi jedźazy pol dwanatka autowych wośhdow, kótśiž pótk we nozy nimo palozeho so anta po „dołhej linji“ jĕdźechu, njestarajo so wo wośud z plomjenjemi wojowazeho autowcho wjednika. Je to luboscź k blížschemu? Pśichcźastaje śebi, 8 kilometrow do Rĕcźizy, 4 kilometry do Winśkide. Wjednik sam je źiwojim palazym so wosom wospjećej lĕża. Może schtó nuh wobzaromneho cźłowjeka prawje zapsaśiecź? Dóniž so stónźnje, hdyž bĕ ho wós nimale spalił, tola po cźłowjesku cźujazy nuh nim sminili a wjednika, kiž bĕ go na prawej ruzy sramił, do Rĕcźizy pschiwjese, hdyž jemu ź nuh nany sawjasachu. Njech cźi, kotruž to nasmpa, so połepsicha w ...dosći k blížschemu. Sźnadź so jim teź ras tak sendźe.

S **Miloraza.** Wjeźera wjeźor wokolo 7 hodź. wudyri pola thĕźtarja M. Zura woheń a sniczi jeho bróžeń. S nałożenjom wulkeje prózy samó: tudyscha dobrowólna wohnjowa wobora pódlaśke twarjenja a domske pścheb wohnjom dośawobaraca. Na pomoz pśichśedźechu wobory z Mukleź, Trjebina, Sślepeho, ale mózachu so sazo wróciśi, ani so bychu źiwojim śykawam dźĕłaś dale.

Wusudźenja.

§ **Pschiśažny žud.** Wobsłorżeny bu porjedźeŕśi moleŕ Bjedrich Aug. Hentschka z Rakeź, dokelž bĕsche wuśnawanstwu pschiśahnu wĕdomnje wopachnje złožił. Sakitaŕ bĕsche rĕcźnik dr. Engert z Budyschina. Hentschke bĕsche pryedy wobhdźeł leżownosće lisno 26 za Mały Wjelkow-wjeś hoł a dĕ ju źiwojej mandźelskej wottupił. 10. mérza 1924 bĕsche wona na tule źiwoju leżownosć hypotheku wuczinjazu 1 kilogramm rysły skota = 2790 złotych hriwnow sapiśaca dała za dostatu wot wobeju poczźonku, kaž wona wuznawasche, kotruž jeje mandźelśki jej dozyka dał njedĕ. Pozdźišcho bĕsche jeho firma Kloß w Drjeźdźanach dla źadanki khóstow sa prozeß 18.14 hriwnow wuczinjazeje, kotruž bĕ go won saplaciecź zapowĕdźił, k wuśnawanskej pschiśahu pschi wuczitu, kotruž bĕsche won 17. septembra 1924 pśched hamtśim źudnistwom w Budyschinje złožił. W sapiśku samóżenja, kotryž bĕ won wupjelnił a ź ako woprawdźiły wopschiśahał, bĕ won pschecźiśchcźane praschenje: „Sceże wy jako zastupowy wĕricźeŕ do leżownosteje knihi sapiśany?“ sćinimschi šmužku zaprĕ? Wobhonźowschi go pola znateho, kiž mĕjesche sa wózmwustojneho, bĕ go jemu praźiło, so njetrjeba two hypothezy w sapisku niczo nasponniecź. Dźensa go won hižo na tutu wuraźcź jako njewĕrnu go wupokasanu, njepowoła, ale prajesche so bĕ tule hypotheźu zyle jako bjespódstatnu wotpokasaś a tohodla ju w sapisku njewospomnjeniś. Sentschke bu k 1 kłtej a 3 mĕśazam thkotańe sze złubjenjom na 3 lĕta cźestnych prawow sażudźeny, teź trajazy sa njekhmaneho wupraweny, hdy sażo pod pschiśahu wupraweź móz.

§ **Shromadny kawnišći žud.** Jara mile thkostanje dosta 25-létny wobkhodny pomognik a mydlowy wikowaŕ Rudoli Richard Albert z Budyschina, pschećiwo kotremuž so

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Reichenbacha.** (Wschelcźišny.) Na bróšy do Vźika na khcźinem puczu bo Mengelsdorfa sraśschcźaj sapschaḣ z khuwu a motorśki kolojésdny hromadźe. Motorśke kolo sajźdże runje do sapschaḣa nuts, tak so je khuwa lohko srani a lojo šo slama. Sapschaḣ šmuschcźe korczmarjej Hejtmanej z Mengelsdorfa. Motorśki kolojésdny bĕsche wobsłužeŕ młyna Behmert se Arnsdorfa (H. L.). —

* **Zakońne mordaŕstwo w Lipsku.** W pschedmésce Lipsk-Delicź je był policajski śrazmischtŕ zadarmerije Völkel ztónzowany a jeho cźełco bu potom roskuskowane Mordarjow gu pschi njesćuttku saśkapili. To staj mandźelśe morjeneho a jeje bratr. Zonu pschimjeschu cźežko sranjenu do khorownje, a bratra wotwjedźechu do policajskeho presidija. Mordaŕstwo ma so we wobydlenju mandźelśeje, hdyž bĕchu Völkla pschiwabili. Nĕhdyž wokoło ½10 hodź. wjeźor saśtpscha wobydleŕ, kak muśći hłóh wótśe wo pomoz woła a da to policiji k wódzenju. Policajaźy saśtojniźy dobychu go hakle sa nékajśi cźaź do wobydlenja, hdyž posłiczi so jim zakoźny napohlad. W kuchni leżeśe pod pokrywom tykowliscźa cźéła, pschi nim stojeśe, wscha z krewju sapanzana mandźelśa Völklowa. W tótle warjachu so z tykowu pchiśkluśćaze ruki a hłowa. W kuchni leżachu dwĕ śesterje, schtyri noże, hamor, nożizy a schnóra. W jstwje naidźechu tohorunja potnehu krwĕ bratra Völkloweje. Pścheppytanje je wupokasało, so staj mandźelśka Völklowa a jeje bratr, kotrehož bĕsche ź Völśkeje telegrafiśnje sawołała, śhromadnje mordaŕstwo słucźiłoj. Wobeju sajachu. Völklowu dowjesechu do khorownje, dokelž je jo jej najśśerje nop śamak.

Ceta swĕtłowlóska.

25] (Pokraczowanje.)

„Wbohe dźĕcźo! — je žnadź to jej trjeba, so by tajśe staroscźe wupytała, hdyž druhe holcźata wuběraju śebi zabawy!“

„Widźiśch, — a je žnadź nam trjeba, so bychmy rozważowali wo staroscźach, kotrejž wuběra śebi druhi, hdyž mamy žanu dosć źiwojich staroscźow.“

W tutom wokomiku sajśkhźeschtaj śebi hólzaj pśches blido ź rukomaj do wlożow. Cyril bo rozhnéwa, to Mĕrkowe wojaśi hižo druhi krócź dobychu, schtož bĕsche po jeho nahladźe ź njewoprawnosći, kohodla pródowaśche go, pschechracźe źiwojeho wołojaneho wójśka wuporjedźićź. A drohej staršchej dyrbjeschtaj cźiniciź rozhudźazy a wujednawazy žud a Schotta runaśche jeśhibowane wohi konjow a mjeczow a kanonow wojakow, so bychu go bitwy wojśka jnowa sapocźeciź mohłe, doniž njebyschtaj Wicźasej generalaj byłoj wujednanaj.

Sa nĕschto dnjow pschińdźe jaranjark Schołta sazo na wopyt. Wot Wicźasa śhoni, so je zyle wołojane wójśko hólzow dospołnje śniczene, wojaki bjes hłowy a rukow, konje bjes nohow. A hólzaj bĕschtaj go prózowałoj, so by Madlena mohła prawje wjele śtawow po kóždej bitwje nasbĕracź, so by žej mohła nałutowaciź mnohosći wołoja, hdyž budźe je śliwaciź na Tjoch krałow, wobežbje, hdyž bĕ jim cźeła Sańža z Drjeźdźan pišała, so jimaj k hodom wobradźi tym rjanych wołojanych wojakow.

„A tola staj go w Drjeźdźanach śetkałoj?“

„Schtó? — ź kim?“

„Nó, wy ź njej a wona ź wami. Wona je waž pjecza śetkała, a je go pjecza žałko, jo na nju žładacje — —“

„Nĕ, ja ju widźak njeźśym!“ samotwjesche go Schołta tak śwarjnje, so dyrbjesche go jemu wĕricź. „A schto hischcze knježna pišża?“

Wicźasa wucźahnu kaschcźik ź blida, wsa dopiš a poda jón Schołcze. Tón ga nahle sastrózi. Wĕ go strózi źiwojeho dźĕcźazeho njepscheklaźśeneho praschenja, a lĕdy bĕsche do ruki wzał Sańźinu list, hnydom sašo jón Wicźasej wróćźi a praschesche go by jón ź nowa złożił.

„Njeje tam niczo wołożiteloho,“ prajesche Wicźas a sajśmy kaschcźik sazo do blida, „to wjesce, wo cźim źónśke pišchu.“

Schołta bĕsche wjeśołu. Jo Wicźasej knjeni dopiš na blidze njewuhlada. Kak by go dźiwała nad wcźipnosću mużśtej! A schto bĕ śebi Domaschkez myślika wo Schołcze, kdy by jhonila, jo jeje list adresowany druhemu, trjebaj źiwojej žońtje, je cźitał nĕchtó njepowołany, trjebaj by to był Schołta.

Popołdnju z tśélbu w ruzy brodźesche po sanjeśenych ze śnehom polach, hdyž bĕ jeho stara cźeta hołposa za nékajkim łukom śwérinu za jutśiscźom njedźelu pólśtaka, hladaśche na tu jenajkoru hładźinu śnehowu a njedźelowatoku, kak jeśtólchane sajazy po polach pschebĕhowachu, kak cźrjódy kurwolow do śnéha stulenych jemu skoro pod nohomaj wuklёtowachu a ź fśichkom rospjerchnyhu na wschě strony.

Tudy pschi lĕžu na tej cźichej schcźežzy bĕ go napołsledk ź Domaschkez knježnu śetkał. Tełko kraźnych złowow wo pschecźeśtiwu bĕsche jemu powĕdała. Won bĕsche ze žadoseju cźakał na pschiležnosć, doniž budźe muź njenadpadnje žebi do Drjeźdźan sajeź. Skasanku bĕsche teź moht pišomnje wobstaraeź, bĕsche wo sa pół hodźiny wobstarana, potom bĕ po Drjeźdźanach dundał. Njebĕ w dźiwadle byk, stajnje bĕ po hażach thodźił, hdyž je Domaschkez knježninu dom. Pschi wulkodźowanišchcźu bĕsche do wschĕch wokrow domu śhladował, potom ź nadała ludźi wobkedźował, kotśiž bĕchu ź thĕže a do thĕže thodźili, — tak rad by chzył wuhladaeź tu kraźnu bytoscź, kotraž we źiwojej hordoscźi bĕsche bytśecźe kraźnischa. Won jeniczźej sam je wschĕch muźi źmĕ go chwaliciź ź jeje pschecźeśtiwom. S jeje luboscźu wĕsc nichtóm, ale won sam jenicźki ź jeje pschecźeśtiwom. To wschak jemu doźahasche. Wĕdźesche tola ź nasponjenja, so ź pschecźeśtiwa ź luboscźi njebywa hi...o daloko, ale na to nachzyschne myślicź, so by śebi tu dobru kraźnu bytoscź njerosthnéwał, wschako jednasche go tu tola jenoź wo potajenu myślicźku.

Hdy by ju wuhladał, by ź njej dobźźak. Wschako je ź jeje pschecźelom, jenicźkim pschecźelom. A na sto wschelakich praschenjow mĕśesche k ruzy, wschelakore nowinki se wsy, wo kotrychž bĕsche pschebĕwdźeny, so bychu ju sajimałe. Jako by prĕni krócź do Drjeźdźan pschijeł, ani jenicźkeho wobliczа nimodujcych ludźi ź wocźow njespuschcźeźi, so by do njeho njepohladał. Jeho wócźy bĕchtej hižo wutaśeź. Ale won go wjeśelesche, teź hdy by žnadź pschi śetkanju pschipadnje Domaschkez knježnu njewidźał, wona žama by na njeho sacźekała. Hdy by jeho wuhladała, by jeho na puczu sadźerżała, to won wź, złożiła bé na njeho źiwojej wulkej śprawnej wócźy, won bĕ wuhladał dźeźcźaju wušmĕwk w jeje kraźnem wobliczu, śtócźiła bé jemu ruzy a praschała by go, schto tu cźini. Może bveź, so by go wopraschała, hacź go jemu njeśtyśka na wuzy, a hacź je pschischok, ju wopytacź, — a na to mĕjesche hižo wotmołwu pschihotowanu.

Wona bĕsche Schołtu w Drjeźdźanach widźała, najśerscho bé jeho śetkała, bĕschtaj śebi blisko bykoj, žnadź bĕschtej jeje rukawy go pschi śetkanju w njerwjesiju ludu dotkałe, a wona njebĕsche go jemu pschipowĕdźiła, na nejho go wuśmjała, jeho go praschała.

„Cźohodła? Wicźasezom bĕsche wo tom pišała, so je mje śetkała. Wo cźim bĕsche nimo toho hišcźe pišała? W dopišu dyrbi bycź wo mni nékajka posmanka. Kajka? Je go mje śhańbowała? Wschako śwjat tola byk pschiśtojnje wobliczeny a po Drjeźdźanach wĕm go pohibowaciź kaž wona. Khiba so njeje žana śchka? — ź tym bĕsche śchka? ź pschecźelu, — abo ź pcheczelom?“

S pschecźelom. Pschi tutej myślicźy bĕsche Schołcze tak dźiwno k wutrobje. Hordże bé śebi cźasto wotsjetował, so je won ź jenicźkim pschecźelom Domaschkez Hanje, wona je to jenu žama prajiła, ale sazo na nju tukaśche, so je tełko źiwojich krutych źiwjenśkich sażadow wot go cźiśła, tełko krócź pschemĕniła źiwoje ideały, cźehudła by njemohła samóniciź pschecźela? Pryedy bĕsche byk ź jeje jenicźkim pschecźelom Schołta, nĕtko žnadź ź tym jenicźkim pschecźelom je druhi.

„To wĕśce, wo cźim źónśke pischu.“ Tole śłowa Wicźasowe bĕchu Schołtu powabike k njerwschźdnej wcźipnosći. Wicźas bĕśche to najśerscho tak wuprajił na samohnjenje w tom pschezbwdźenju, so Schołta śebi pschecźiła poślicźeny jemu dopiš. Ale Schołta njecźitałśche, wrócźi list. Won mĕjesche śebi jón pschecźitacź. Domaschkez knježna njebĕsche lohko jenoź prostu pojnamku pišała, so je Schołtu w Drjeźdźanach śetkała. — Pschijśamtnu teź nĕchtó wjaz, žnadź śwój wuhudź wo Schołcze. Won njeje žmĕł dopiš jemu tak wrócźiciź, je źebi jón mĕł pschecźitacź. Może bycź, so by tam wuczitał nékajku hórkoscź, žnadź wuźmĕśchcźe, ale to by było śnjechtawiścho hacź tale njewĕśtota. „A ź zyła — njech tola Wicźasej cźeta śwĕtłowlóśka śwojim pišu śchtoś dźe, schto mje to śtara!“ powĕdasche, jako by nadobo śtchaśł ź głowy wubitśe pokhmurjene myślicźki, kiž jemu njepschistoja, sahwiśdny na pża, kiž njewołany, dowołesche śebi rozsbĕrowacź go daloko do lĕża, hdyž śchersjesche wjeśwjerzcźi a Schołta pschiprawiwsjo tśélbu, poda jo na dompucź. A pśi paf! wutśĕł za wutśĕłom padasche, póź pschinoschowaśche zaśtélene kurwoty a pśjedy hacź Schołta ź dworej dóndże, śe jeho hospoa a nédźeljśku kuchnju sawobstarana.

(Pokraczowanje ześełbuje.)

Kak dołho ma człowjek předešćnik?

Spodźiwny rekord je Amerikan Ernest R. Ackermann hižo jedyn a tónžasny pśchedeśchćnik 45 lět. Pśched 45 lětami wjetowaśche ſ jenym Jendźelśkanom, śchtó ſ wobeju śwój pśchedeśchćnik dźeše łodźeri. Jendźelśkan pak běśche śwój instrument hižo za tśi léta ſhubił. Knjes Ackermann pak ma śwoje drohe wobſkedźenſtwo hišćośe. So je ſ tym hišćośe njedosp̌ěły rekord poſtajił, drje njebudźe jenu nichtó ſapraſiś móc. Jendźelśke nowiny, kiž běchu ſo śiwośtich cźitari napraſchowake, ſtajiwja jako jendźelśki rekord, knjesa, kiž ma hižo śwój pśchedeśchćnik na 18 lět we śwérze. Powſchitkownje je ſnate, ſo je pśchedeśchćnikowe źiwjenje krótke. Sśmjerc ſ taſkeho pśchedeśchćnika je ſ wjetſchego dźela njenaturliſka, kaž je dźeń pśchedeśchćnikowa ſmjerc. Sarjadniżu mětinow ta namakake wéży wébźa derje, ſo ſo źana druha wéż tak lohko a cźaſto njenamaka, hač pśchedeśchćnik. Źiwjenje, kiž pśchedeśchćnik w pścherěśu dożiwje, njechodźi ſo lohko poſtajiś. Njech nam naſchu wcźipnoſć někotre wotmołwy ſe cźitarſkiwa jendźelśkich nowin ſpokoja. Na praſchenje: „Kak dołho mazge Wy Waſch pśchedeśchćnik?“ bě najpwjaſy wotmołwan na tydźenje, něſchto mjenje po měźazach, a najdźeśchi cźaſ běśchtej dwě léce. „6 njedźeli“, pišа woſebna kujeni, „ſtuſcha pśchedeśchćnik mojenu mandźelśkemu, kiž je jón ſo pśchełhadawſchi domoj pśchinjeſł.“ — „Cźert tola nè! Tu dopomniju ſo, ſo ſym śwój w hoſcźenzu ſtejo wotſtajił“, je knute ſdyhnjenje. Třeśi piša: „Lěto dołho mam hižo śwój pśchedeśchćnik. Sśym jón dotal dwójzy ſobu wonka mėł, ale tóſty raz, dyž mějach pśchedeśchćnik ſobu, tak je rjane wjedro.“ — „Dawno hižo njekupju ſebi wjazy nowy, njemějach dotal pśchedeśchćnik ſobu dźeše, hač jedyn śwój, jónu ſym jón ſamo we wobkhodze ſtojo wotſtajił, dyž ſebi jón kupich“, tak ſkorjì ſchtwórty. A ſabyćźiwy ſónſki ſplah hakle?! Wo tym nochzu ſapoćeś!

Přilopk.

* **Najnowſcha wina ſa dźelenje mandźelſtwa.** Pśched jenym Winſkim krajnym ſudom bu pśched króttkim jedne mandźelſtwo dźelene. Jana ſtrona njeběśche nėtkaſ winowata. Wina běśche wſchelake politiſke pścheſmėdźenje. Mandźelſki je ſe ſahoritym ſozialdemokratom, mandźelſka pak pśchiſtłuſcha wulkonėmſkej ſtronje. Dokelj ſadyn ſ njeju ſwoje politiſke ſtejiſchczo k luboſći druheho pśchemėnicź nochze, kaž njemóžejaj dale wjazy we mandźelſtwje źiwaj być.

* **„Nawożenja“ a „njewjeſta“.** Iverdon leži we Schwajzaarſkej a ma jene jaſtwo. W tutym ſtarem ſtarem ſtarem

Zapósłane.

Po tym, so smy wječera hłóš žwěrneho Serba z Rychwałdskeje wołsady wočišćeli, podamy dźensa dopiš tamnišcheho knjeza farara Wanki, kotryž pisches wjazy hač 4 njedźelemi dóstachmy.

W Rychwałdźe, 28. septembra 1925.

Farske towarstwo
w Rosporku II.

Ssmolerjez knihježišchežerjenja w Budyschinje.

Wašche na žerbsku rěčazych duchownych złożene žadanje nastupaju rozšěrjenje protyki a sastaranje nowiny z zyrkwinskimi powěsćemi smy w poslednim pohedźenju farskeho towarstwa rospominali. Sso spóšna, so „Nowiny" žerbski rěčazym duchownym w pruskej Hornjej Łužizy, wotkelž tak daloko, hač rodźeni Serbja njejsu, napischecžo kahodnje prajeno, jara mało pischerjelne stejischczo sajimachu. Dopominam jenož na nowiniarske wojowanje z fararjom w Delnim Wujesdże. Ja sam smy podobneho nazhonił. Jako pšched někotrymi lětami mój 25-létny hamtski jubilej žiwjeżach, też „Nowiny" na to spominachu, skorjo na to, so wo czaš mojeho sastojnstwa je se Serbstwom (wón měni w jeho wołsadze. Pischisp. red.) wrócżo schło a mje jako rowarjerja wosnamjenichu. So Serbstwo wrócżo dže też w taskich sakskich wołsadach, hdyž rodźeni Serbja jako duchowni skutkuja, je jena we „Pomhaj Bóh" czasto wobžarowajomna wopraschnosć. „Fabrikérowanym" Serbam wšim do stupnjow smuje, je hórka njepravda. Serbstwo dyrbjało dźakowne być, so z zyka hischcze němšzy rěčazy duchowni žerbsku rěč nawukmu a njedźelsku diwjnu słužbu na ju wotmu. Sšym so we žiwojim czaju jako dyrbjach tři dźěći dale do wukubłanje dacz a mi farastwa w městach politiczowachu, jenož tehodła w Rychwałdźe wostał, dokelž nihdże žaneho žerbskeho naślědnika njebě. Jako běchu Wochoły vakatne, smy w czejkim wójnskim czasu 4 léta dołho (tuto) farske sastupował, doniž so w lěcze 1916 dokładnje hromadźesmych. Kak smy Wochoły zhubu sastorał, we tom budu Wam Wochorjenjo, też sa czaża wjele lět zhoreho farara Herczki powědacz móz. Sa wschitko tute dźelo, pod kotrehoż strowosczowych sczěhwkach dźensa hischcze czerpju, sczo mje sjawnje jako rowarjerja Serbowstwa wohanbili. Jako pšchedsyda farskeho towarstwa mam nadawk, Wam tuto sdźělicz. Budźemy dale kaž hač dotal nasche žerbske wołsady sastarasz, dyrbimy pak wotpokasacz, z jenym městnom hromadze dźěłacz, kotrez ma so dobre, z nami takle wobkhadźecz.

Jara podwólnje
podp. J. Wanka, farar.

*

Pischipomnjenje redakzije: Czesez kóždenn „němszy rěczazemu duchownemu", kotryż se zwjatej zahoritosczu, so by Boże kralestwo mjes Serbami twarił, je naschu ludu maczernu rěcz nawukmył a we njej po zwjatkownej pischikazni Boże słowo pschipowěduje. Pšches row nošy žerbšti lud we zwojej wutrobje zwojeho wulkeho wótczinza a wótza Jmischa, kotryż bě dźěczo němskeju starschezu. S kajeż luboscju spominaja Serbju na zwojeho njesapomnitelho kat sahe nam rubnjeneho Waklarja. Wón nawukmy naschu drohu maczernu rěcz, jako widźesche „wozyrocżene Serbowstwo woklarje." Wón jadro zwojeho dusche-pastyrskeho hanta sapschijawschi stupi sobu do prěnich rjadow, tych žerbskich wótczinzow, kotrež wobaraja wotnarodźowanju Serbow. Wón bě jasnje spóznał, so Serb, kotryż zwoju narodnoježe shubi, shubi swoju duschu, zwolecże so zwojeho hlubokeho sacżuczia sa bojstwo a bójske spóznacże.

Tele zsame spóznacże wukhadza z dopisa z Rychwałda, kotryż wczera wocżischczachmy. Njedyrbjeli tute hlubokе mysli też farskemu towarstwu w Rosbórku wědomne być?!

Hdyż bě tute towarstwo, jako konsistorialna wyschnosć, ju z wěcznej hańbu wopanzagej, wukasaj wudo sa žerbske dźěći njekněžba žerbske pacżerske rozwuczowanje dóstawacz?! Czehodła njeje tute towarstwo swój wótwapołny hłós pozdwihnyło, jako schule w pruskich Serbach pschetłachu žerbske dźěći w žerbskim czitanju rozwuczowacz?!

So łujeża farara do nowin zyrkwinske powěsče sczełku, njeskłuži jenicżky sajimam nowin, ale wjele bóle sajimam duchownego sastaranja, jich wuzkodostojneho hanta! Schtoż rozšěrjenje protyczki na sczěnu nastupa, dże wo wopornowy skutk a dźěło žerbskich fararjow w Sakskej, so by Boże kralestwo mjes Serbami twarilo. Ssmolerjez czischczerjenja tutu protyczku z wulkimi pjenjezynmi wopora-rami nakładuje. To może jenož tohodła, dokelž na „Serbskich Nowinach" dźakowano Bohu sahłuži.

Njedawajce Serbam pschicżinu k stórżbam, potom hu „Serbske Nowiny" rady směrom. Wone hu Serbowu organ a zebi wot nikoho a z niczim hubu sakasacz njedadża!

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Statistiske wotdźelenje pschi policiji města Budyschina nam zdźeli: Po nowej (rozšěrjenej) methodze wobliczena němska statna indekowa liczba za sežiwjenske wudawki (žiwnosć, bydlenje, topjenje a wobswětlenje, wobleczenje, wobkhad a druhe potrěbnosče) wuczinи w pschernišu měsaza oktobra t. l. 143,5 (1913/14 = 100).

*

W měschczańskej hlownej kanzliji na radnizy we 1. khodże su wupołożene czišła 47ta 48, I. dźěl, a 46 hacż 48, II. dźěl němskostatnje zakonskeje liscziny, zaż czišła 28—31 sakkeje zakonskeje liscziny, so by mohł kóždy do nich pohladacz.

W Budyschinje, 4. novembra 1925.

Měschczańska rada.

*

S wobsamknjenjom podpisaneho hamtskeho zhromadnika z 26. oktobra 1925 je so ratarski dźělaczer Jan Arnoscht Rößler w Běczizach czo. 15 wobdźělka dla pod zhromadu pohlad stajił.

W Budyschinje, 3. novembra 1925.

Hamtske zhromadnistwo.

*

— Hermankowu pondźelu, 9. t. m., je dowolene, pschekupnistwa mjez wotewrjene a pomocznikam, wuczobnikam a dźěłaczerjam we wikowańskim pschemysłu w czasu wot 11 hodź. dop. hacż do pschihodnja 12 hodź. a popołdnju wot 2—6 hodź. dźěłacz dacz.

W Budyschinje, 2. novembra 1925.

Měschczańska rada. Pschemysłowy hamt.

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. Jednota „Sokol" ma sobotu, 7. nov., wječor z dypkom we 8 hodź. pola Stangec zwučowanje. Kóždy njech cyle wěsče přińdże. Starosta.

Kulow. Kulowske serb. towarstwa zmeja štwórtk, 5. 11. wječor 1/28 hodź. w „Kěžoru" posedźenje. Porjad: skónčne zličbowanje, přehlad wo zlětu, druhe wšelake namjety. W 1/29 hodź. přizamknje so zajimawy přednošk ze swětłowobrazami. Wšitcy Serbja, k přednoškej wosebje też njesobustawy, su wutrobnje přeprošeni. Domowina a Kulowske serb. towarstwa

Pančicy. „Lipa Serbska" ma zhromadnu pruhu (měšany khór) pjatk, 6. 11., wječor we 8 hodź. w Pančicanskim hoscencu, a to w nowej powjetšenej žurli. Prosy so należnje, zo bychu wšitcy spěwarjo a spěwarki přišli. Wšě wupožčene knihi a noty sobu-přinjesć. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyšinje — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy, — za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Swobodne městno za

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1868. Telefon 12.

Přepołożenje wobkhoda.

Swojemu česenemu woteběrarstwu, kaž też jara česenemu wobydlerstwu w Budyšinje a wokolinje dowolam sebi z tuteho jara podwólnje zdźělić, zo sym so, dokelž je mój wotnajeński čas za **wobkhodne rumnosče** wotběžał

na Kěžorsku dróhu 20,

(prjedy Bodega) přesydlił.

Budu so stajnje prócować, swoje česćene woteběrarstwo ze sprawnym a khmanym dźěłom w kóždym nastupanju spokojić a prošu mi hač dotal spožčene dowěrjenje też dale wobkhować.

Z počesćowanjom

A. Schmidt, diplom-optik.

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na Łukowskej haży 34.

Telefon 736.

Hłowna pschedawarnja Rud. Sacka z Lipska w Budyschinskim hamtskim hejtmanstwje.

Sklad ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Wšě wobuća,

dołhe škórnje
krótke škórnje
dźěcace škórnje

poruča

Mark w Kukowje.

Nawěstki přinjesu wužitk!

MERSEBURGSKI
Časniki

Wobmu k štyrykrońowanju awašiwanju ručnoho dźěła.
W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9.

Paleny kofej

punt po 3.20, 3.60, 4.—, 4.40 a 4.80 hr.

poruča jenož w najlěpšich a wubranych družinach.

Otto Sackse

w Budyšinje

na Bohatej hasy čo. 4.

Gardiny, šaty

tunjo K. Erler, Žitne wiki 11.

Płaćizny hódne hermankowe poskićenje!

Złote plaquety
přez 500 wšelakich pokazkow!

Sléborne a mosazne debjenki!

Wšě časniki
z rukowanjom!

Domjace časniki
přez 20 wšel. družin wot hr. 160.00

Salonske časniki
přez 70 wšelak. družin wot hr. 28.00

kuchińske časniki
přez 100 wšelak. družin wot hr. 6.00

budźaki w hobrskim wubjerku!

Wulke składy
złotych a sléběrnych tworow.

Prošu wobkedźbujće moje płaćizny we wukładnem wokuje.

F. A. Lenke w Budyšinje

na Hošće hasy 25 :: Telefon čo. 929

Nazhonita pěstońca

Serbowka, so k wothładanju a k pěstonjenju čěsneho dźěsća hnydom pyta. Wobraz, wuswědčenja a mzdowe žadanje so wuprosy na

knjeni von Kuenheim, Berlin-Dahlem Thielallee 43

M. Mikela

časnikaŕ w Kukowje

poruča

dobre časniki a nawoči

bryle) po najtuńšich płaćiznach.

K porjadnemu kormjenju swini

słuša jako pódlanska pica

krejowa mučka

z 85/90 % protejna

Ia. rybjacu mučku

z 60/70 % protejna

Ia. picowanski kalk

Albert Paatz

w Kamjencu

Telefon čo. 24 a 25.

Sylna podsobna, nowodejaca

krowa

je na předań w Lěskej čo. 11 pola Delnjeho Wujesda.

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, benzin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na drjewowych wikach čo. 27.

Parne čišćenje pjerja

E. Schmoller, Sukelnska hasa 3.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěłaja Smolerjec knihiličšćerńa, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinju. Telefon 687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy u n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u n

Čisło (Nr.) 258 | **Budyšin — štwórtk, 5. novembra 1925 — Bautzen** | **Lětnik 84**

Stresemannowa kološkričkowanska rěč wo Locarnskich zrěčenjach.

W kołoschkriczkowańskej hodźinje w Barlinje je němski swonkowny minister dr. Stresemann wutoru pschednoschk wo Locarnskim srěczenju měł. W swojej rěči mjes druhim praji: Bjes dwěla su sebi w Parisu do Versailleskeho srěczenja a po nim myślili, so może so praschenje bjesstracha Franzowskeje s roskusstowanjom Němskeje rosrisować. **Tale nadźija, kotruž su Poincare a jeho wuczobnizy měli, je so sniczyła.** Ale sa Franzowsku praschenje bjesstracha wostawa. S tutej woprawdźitoscu dyrbi tóždy politikar a dyrbimy tež my liczicz. Dyrbimy to hižo tehodla, dokelž druhe mazy, wosebje Jendźelska Franzowskeje potrjebu bjesstracha pschipósnawaju. Hdy by němska politika pažizna była, by stónczne Jendźelsta hotowa była, bjesstrachowe praschenje s Franzowskej hromadźe pschećiwo Němskej rosrisować. Pódla tuteho praschenja je hischcze wulke praschenje němsko-franzowskeho rosrunanja.

Wschudźe w Europje počzinachu spóznowacz, so z wójnu a z methodami Versailleskeho měra dale njepschidu. Po druhich puczach dyrbi so thodźicz, a najwjetschu wažnosć Locarnskeho srěczenja skónczenje w tym widźu, so zu so někto wschostronjzu srěczeli, **město Versailleskich methodow, so mjes sobu rozsumiecz.** Locarnske jednanja zu dopokasale, so zu sebi swjatskarjzy statnizy tkutnje a sprawnje wotmyšlili, dotalny kurs pschemjenicz. Němski kanzler a ja njejsmój so, hdyž wsche srěczenjowe naczisti w rukomaj dźerżachmy, a hdyž jendźelski, franzowski a belgiski minister lubjachu, so so tele srěczenja na poměry we wobhadźenym kraju nakoja, komdźikoj, naczisti na tajke waschnje parafowacz, so so po zwojim wopschiječu njehodźa pschemenicz, ale so może so jenoż pschijecz abo wotpokasacz. Němski kanzler a ja budźemoj sa to wustupowacz, so bychu so tele srěczenja pschijate, jeli so pucz wotewrja, kotryż k sapośeżbnjenju a wuswobodźenju Němskeje powjedże.

Njech Wam hłowne myšle Locarnskich srěczenjow roskožu. Bjesstrachowy pakt, jadro Locarnskich srěczenjow, swjasanje wopschija, so so wsecżorne mjesy njeźmědźa s nadpadowańskej wójnu ani s nawalom sranicz. Tole swjasanje wěso jenostronsky sa naš njepłacżi, ale runje tak sa Franzowsku a Belgiju. Pódla tuteho swjasanja njejsmy žanehu moralistkeho wotrjeknjenja němsk. kraja wuprajikoj. Ssamopostajace prawo ludow njeje so w zwojim měrnym wulkuttowanju podótkle.

S wobsamknjenjom bjesstrachoweho pakta Franzowsta lubi, so nochze ženje wjazy Němskeje kraj s wojeskej nałožnoscju sranicz a dale lubi, so temu pschihłosuje, so ma Jendźelska jako rukowarka Němskej na pomoz pschińcz, jeli so so Franzowska wumnjenjow, we wjecżornym paktu postajenych njedźerži.

Hižo to, so Jendźelska, dotalna swjatskarka Franzowskeje, so zwjatocżnje swjasa, Němsku pschecżiwo franzowskemu nadpadej se swojej zylej nakrajnej a namórskej wojeskej mozu schkitacz, ma najwjetschi politiski wosnam.

S wjecżornym paktom potom **srěczenja wo rosrisacych žudach wusko** swiwuja. Jich dobrykt w tym wobsteji, so w pschichodze zyle Versailleske srěczenje a runje tak porheinske dojednanje pod rosrisacym prawom steji.

Do Locarnskich srěczenjow tež **srěczeni wo rosrisacym žudze žłuschatej, kotrejż chcemy s Pólšej a Czejskoslowakskej wobsamknuc.** Tejle srěczeni s wobémaj statomaj nam mójnosć datej, so k swěczenemu a strowemu podłožkej sa wurunanje prawnych swadow z wobémaj krajomaj dóndźemy. **Tutej srěczeni niczo njewopschijatej, schtoż mohli jako pschipósnacze rauschi. mjesow wobhladacz.** Franzowska njeje w nastupanju Pólšeje a Czejskoslowakskeje žanych druhich prawow dostała, dyžli tych, kotrejż jej i jejneho pschistuschenja k Swjatskej Ludow sależa. Pódla teho njejsmy žaneho swjasanja pschijeli.

Jeli so by so němske knježeństwo rosšudźiło, Locarnske parafowane srěczenje 1. dezembra w Londonje dostónczenje podpisacz, **budźemy tež swólniwi, do Swjatsa Ludow sastupicz.** Na podłožku Locarnskich jednanjow je so nam nota słubiła, w kotrejż so wo wukoženju artikla 16 to praji, schtoż žebi nasche žiwjenjowe nusnosze žadaju. **Žadyn stat njemóże Němsku pschecżiwo jeje žamknjenemu pschihłosowanju nusowacz, so by so pschi wójnje na pschikład pschecżiwo Ruskej, wobdźeliło.** Žadyn stat njemóże žebi prawo wsacz, bjes dowolnosce Němskeje pisches jejny kraj pschecżahnjecz. Też w tym padze, w kotrymž so jedyn stat sjawnje a njedwojomyślnje jako łamar méra wosnami, dyrbjachmy žebi méru nascheho žobulkuttowanja pschi postupanju pschecżiwo każerjej méra wumělcz, dokelž naš nasche žwojorasne wojerske a runje tak geografiske połoženje k temu nusuje.

To je so nam pschisnało. Nasche styki k Ruskej njemóża so hižo tuteje pschicżiny dla s naschim sastupom do Swjatsa Ludow wohrožycz. Chcemy pschecżelne poměry k Ruskej tak wutworicz, so wobaj ludaj s teho wužitk bjerzetaj.

Se sastupom do Swjatsa Ludow mamy też moralistke prawo na to, so so Němskej mandaty na kolonije dadźa. Też to je so nam w Locarnje potwjerdźiło.

*

Dr. Stresemannowa rěcz budźe w Franzowskej, Jendźelskej, Czejskoslowakskej a Pólšej wulkej wocżi cżinicz. Jendźelczenjo maja nětko cżorne na bělo, so dyrbi Jendźelska Němskej se wschěmi zwojimi nakrajnymi a namórskimi wojerskimi mozami pomhacz, jeli so so Franzowska postajenjow wjecżornoho pakta njedźerži. Jendźelczenjo budźa wcżipni, schto Chamberlain k temu praji. Też w Pólšej a Czejskoslowakskej žmě so wocżakacz, so srěczenje s Němskej hinak wuloża, dyžli dr. Stresemann. Wonej prajitej, so postajenja Versailleskeho srěczenja a s tym jich krajne mjesy njesranjene wostanu.

Jendźelczenjo a Drježdźanska Stresemannowa rěcz.

Drježdźanska rěcz němskeho swonkowneho ministra dr. Stresemanna so w Londonskich politiskich a diplomatiskich kruhach wjele rospomina. Kaž je z jendźelskeho knježeństwa złyschecz, njeje wona dobry sacżischcz cżiniła.

S pschihłuschneho měrna je złyschecz, so so jendźelski swonkowny minister Chamberlain njemóże dopomnicz, so je Jendźelsku na to swjasał, so by se swjećemi zwojimi nakrajnymi a namórskimi mozami Němskej pomhała, hdy by franzowske wójsko němske mjesy pschekrocżiło.

Pschi jednanjach w Locarnje njeje so tajke nješchto prajiło. So je dr. Stresemann pjecza rjekł, so je Němska swólniwa, bjesstrachowy pakt wobsamknycz, dokelž nima žaneho wójska, je w Londonje jara pschestrapkiło, a nowiny so wo tym wěsce hischcze wupraja.

„Evening Standard" praji, so Němska njeje myšlu na wójnu moralistich abo hospodarskich pschicżinow dla puschcżiła, ale tych samych pschicżinow dla, kotrychž dla so cżłowjek, kotryż je wobej nosy shubił, rejwanja wosłaji. Němska cżini jako cżłowjek, kotryż nikomu hłowu njewotrěsnje, dokelž pschipadnje noża pschi sebi nima. Mjenowane nowiny praja, so so s tajkimi pschicżinami na pischkwědczace waschnje dowolakiuje, so su pola Josefa Hofera s Darmstadta ke khłostarni na dwě lěcze dwaj mužaj a k shubjenju cżežnych prawow na 5 lět sadźdźił. Wonaj staj dokumenty a akty, kotrejž běschtaj so nutsdobywschi kradnykoj, franzowskej powěsćerskej słužbje pschepodałoj a sa to 10 000 hriwnow dostałoj.

Painleveowe ministerstwo na khwilu wostanje

Programm noweho franzowskeho knježeństwa, kotryż je w deputerskej komorje Painleve sam a w senacze justizn. minister Chautemps pschecżitak, w spocżatku praji, so nětcżiske połoženje sebi rasne a khrobje naprawy žada, kotrejż maju so po jenotnym planje a methodze wuwjesć. Srjadowanje statnych finanzow je s najwažnischim nadawkom. Najprjódzay dyrbja sebi statne dochody a wudawki wahu dźerżecz, a wschě tajne wudawki dyrbja so je stajnymi dothodami wurunacz. K temu trěbne trěbki knježeństwo s wurjadnym **nałkadźenjom dawkow na kóždu družinu samoženja** wobstara.

Wobstejnosće w **Marokkowskej a Syriskej** so nadrobnje rospominaju. Franzowskemu stejišcżu w Marokkowskej žadyn strach wjazy njehroży. Marschall Petain może so nětkole do Parisa wrócicz. Franzowska je w Marokkowskej jenoż sa wobnowjenje méra wojowała a so nětkole, hdyž so nadpadnizy poraženi, tych měrowych wumělcenjow dźerži, kotrejż so so w cżasu stracha postajiłe.

Wobžaromne podawki w Syriskej zu se wschomuhamedanskeho hibanja nastałe, k kotrymž je so zyły rańschi kraj sajał. Knježeństwo nowsche podawki nadrobnje pschepytacz dawa a dóndźe wo tym parlamentej rosprawu dawacz.

Sapóčatkanzy běchu na knježeństwowe rosłożenje mjelcżizy pobłuchali. Mjeńschcżanske strony lěwizy namjetowachu, knježeństwu dowěrjenje se sledowazymi słowami wuprajicz:

Komora knježeństwowe roskładzenje schwaluje a ma dowěrjenje k njemu, so w polnej pschesjenoscži s republikanskej wjetschinu politiku méra a finanzneho wulstrowjenja pchewjedże. Wona k dnjowemu porjadej bjese wschěch pschińpomnjenjow pschekhadza.

Hłosowanje po mjenach mjeńschcże sledowazy wunoschk: Namjetnjeny dnjowy porjad s 221 pschecżiwo 189 hłosam pschijachu. Painleve je s tym wjetschinu dostał, kotruż bě do prědka sa wostacże zwojeho ministerstwa wumělk. Pschecżiwo knježeństwu kommunistojo a wjetschina prawizy hłosowachu.

Do wothłosowanja sapóčłanz Faure w mjenje sozialistiskeje fraksije dźěli, so jej njeje możno, knježeństwu dowěrjenje wuprajicz. To pak njerěka, so bychu sozialistojo žo, hdy by trjeba było, sapowědźili, politizy Painleveoweho knježeństwa pschihłosowacz, kotrež na jasne waschnje na žadanje schérokeje hromady ludu dźiwa.

Se žejmownje duzy Painleve sastupjerjam nowu praji: „Ministerstwo je žiwe!"

*

Franzowsojo w Syriskej wšy poła Damasta bombardujo.

Reuterez telegrafna powěsćerńa s Alexandrije 3. novembra powě: Puczowarjo s Damasta powědaju, so su Franzowsojo 28. oktobra ist wšy blisko Damasta bombardowali jako wotpłacżenje sa rubježny nadpad. Pódla 1200 morwych, kotrejż su žo po bombardemenecże na dróhach namakali, je so 440 cżełow s rospadanych domow w Damasku swuczahało.

W Moskwje 30 000 dźěći bjes dohlada.

W pschedsydstwje Moskowskeho žowěta (rady) je so rosprawa wo dźěćach podała, kotrejż so bjes dohlada po Moskwje brodźa. Po powěsćach policije je tajkich dźěći 30 000, s kotrychž 60 prozentow nima žanych dokumentow. Strowotna kontrola je swěsćiła, so 35 prozentow tychle dźěći na nakażliwe ješlatne chorosce thori.

Wot 1. januara hacž do augusta 1925 je so 111 000 wschelakich pschestupjenjow sapisałło, kotrejż su wopuschcżene dźěći skutkowe. Do jastwa je so 4730 njedorosczenych žadźiło. S nich winowachu 42 rubježneho mordatstwa, 278 organisowaneho dobywanja do privatnych wobydlenjow a kłamow, a druhich padufschtwow atd. Dohladowańske organy, loni sa kontrollu tychle wopuschcżenych a wodźiwjenych dźěći postajene, zu swojich pschistajenjow sajo dla njedostatka pjenjes je słužby puschcżiłe. Wobsamkło je so, 10 000 rublow na wobnowjenje dohlada pschiswolicz a w Moskowskim wokrjesu wóhom kolonijow sa tele dźěći a wuthow sa słóžnisce dźěći załoženych, kotryż mohł 1000 dźěći pschijecz.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w **Budyšinje** na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša knpowafnja wobućow. Pódtuźowanje spěšnje a tunjo

Němszy kommunistojo w pjenjezným cżełnje

W „Cżełwjenej Khorhoji" so namolwjenje kommunistiskeje strony na jejne zobustawy wojsowja, w kotrymž so praji, so je strona w cżełtym pjenjezným cżełnje. **Mojkwa wjazy njepłacżi. Nětko dyrbja zobustawy hacž do 1. januara „I najnjeńscha" milijon hriwnow swjesez.** Tale liczba praji, kajke summy su kommunistojo hacž dotal s Moskwy dostawali.

Krajna pscherada.

Němskostatny žud w Lipšku je 36lětneho inżenéra Willie Schmidta s Mainza ke khłostarni na 8 lět, k shubjenju cżežnych prawow na 10 lět a k podstajenju pod policajski dohlad a 311lětneho automobilowego wjednika Josefa Hofera s Darmstadta ke khłostarni na dwě lěcze dwaj mužaj a k shubjenju cżežnych prawow na 5 lět sadźdźił. Wonaj staj dokumenty a akty, kotrejż běschtaj so nutsdobywschi kradnykoj, franzowskej powěsćerskej słužbje pschepodałoj a sa to 10 000 hriwnow dostałoj.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 5. nazymnika.

Blauciny.

* 1707 Jan Pjech we Wjelećinje, wulcy zasłužbny diako při Michałskej cyrkwi w Budyšinje.

1918 Arnošt Bart a Michał Kokla žadaštaj na sakskem sejmje zawěsćenje prawa serbskeje narodnosće.

Wulki je Bóh! A jeho móc
Nam khwali njebjo z kórlušemi;
Joh' česći hwězdow polna nóc,
A słónco a štož je na zemi.
Wulki je Bóh!
Jom' kóžda kwětka zakćěwa,
Joh' pyša płódne pola, łuki,
A ptačkow cunje spěwanja
Su jeho wšehomocy zwuki.
Wulki je Bóh!

Jan Křižan.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera rano nad zyłej Europu wyšcina leżeše z wuwšacym Danskeje, nad kotrejž bě nižina z wječorom Nordzejskeje. Schkleńza wot wječerawšcheho sasko na rjane stuwa. Wjedro po šacu šwój rjany a šuchi nas dale sakowa. Kutrje pjatk słónčko 7.02 hodź. khadźa a bě 4.25 hodź. khowa. Měsačk khadźa wjeczor 8.54 hodź. a bě pschipołdnju 12.18 hodź. khowa.

— **Schkrowa powěšć wo wjedrje za jutrje jatk:** Po njewobstajnym wjedrje z mačenym bě sasko wuchanje. Mile wjedro. Jenoż w rańschej Ruskej a we Schwedskej njerjanje.

— **Mjena dobyćerjow z naschcho wupisanja wojerowinu jatk.** Wot šobotu šem mózeja dobyćerjo po dary khadźeć.

— **W dźenjšnischim cišle** pschinjeśeny nawěschk knjesa Augusta Pawoła Hilgera w Budyschinje, na Seminarskej haśy čo. 2. Cśinimy naschich cześćenych cśitarjow na tónšame kedźbliwych a poručamy jeho wobthod schatow wschćeh druzinow k wuźiwanju. Powołajće bo proschu na jeho nawěschk w „Serbskich Nowinach".

— **Pokradło** je bo tu 4. novembra muźaze kolo šnamki „Blitz", cžorny wobtuk, žołte šwjena a schkitańske blachi, trochu horje šeschibnjene wodźidło, na lěwom boku cžerwjene gumijowe pschimadło a na prawem boku žołte celuloidowe pschimadło, pedale z gumijowymi sapołožkami, kilowaty klinkaćt, šćehadłowe špinadło, žołte kožane žedło a tajkeje barby tež toschka sa grat, deleka kilowata, torpedowy šamothód, na lěwem pedale pobracuje schrubik a pod šydłom je sawěscerišti šamk. — Wo wjeźenje dźěłenja prošy kriminalny wodźeł w Budyschinje, 5. novembra 1925.

— **Sraženje, kiž hischcze tak nětko woteńdże, mjes kokoješnym a autom sta** bo sawcżerawšim popołdnju wokoło 5 hodź. na schcinjenju Nowojałcjanskeje dróhi a Schillerowych wukhodźischcźow. W tom cžasu jedźeschce kokoješny, 10-létny schulski hólcžeć, spěšnje po Schillerowych wukhodźischcźach a by bjes dwěła pod auto jědźał, ze bo města pschischot, njeby-li hólcžeć hischcze telko duchapschitomnosće měł, a bo w prawem cžasu z kała cžinył. Haczrunjeł autowy wjednik hnydom spinaśe, njemóžeśe sadźewać, so bo koło pschejdże a wobschkodźi. Hólcžeć na bohu bjes schkodu woteńdże.

— **Ruczny wós,** kiž je bo 3. 11. 1925 jako kradnjeny wojerowi a běśe brunobarbjeny, njenjeże 6—8 zentnarjow, ale jenoż 2 zentnarjej cźeże. Pschi wosu je napadnje krótke wojo.

— **Wjecžor ½9 hodź. 29. oktobra t. l.** je 75létny kamał August Queiser w Kundraczicach w žwojich klamach w Kundraczicach (Kunnersdorf a. d. Eigen) wot njeznateho był napadnjeny a wurubjeny. Njesnaty, kiž bě, kaž bo hodźał myślicź, do klamow salěźł, je Queisera z bleschu na hłowu dyrił, na cžož je tutón hnydom sakrwawjeny bo k semi swjesł. Queiser je cźeźko, ale niz śmjertnje ranjeny. Rubiło je bo 15 rentowych hriwnow a to jenoż 1, 2, 5 a 50pjenježkowe kuzy a nimo toho nětdźe 700 schtuk zigarow. S tutych je jena druzina woźeźe pisches žwoju hejojtu a jara kónčkojtu podobu (formu) nadpadna. Njesnaty je takle wopisuje: nětdźe 1,70 metrow wulki, šasadźiwego frošu, strowe wobliczo a cźemne wušowe kosmiczki abo na krótko pschitšihane. Drasta: cźemny zaketowy wobłek a cźapka.

S Lubija. Hischcze schulski pachoł je jeneho tudomneho wobkhódnika straschnje wobkradował. Pola njeho wschelake pucze wobstarowasche. Pódla pak š pokładnizy pjenjesy bjerješe. Te pschekhłóschcži a pak na njewuschne wěsy pschekupi. Worjeschinka w krutej horschczi tajke pokhłónjośe najšépje wulěkuje.

Nětkle dyrbiće kupować!

Hobrske póniženje kolesowych płaćiznow.
Z wulkim wobrotom a dobrym nakupowanjom najnižše płaćizny. Wobkedźbujće, zo mam jenož najlěpše twory. Za kóždo koło sprawnu lětnu garantiju fabriki.

Wulki wubjerk 250 nowych kołow na składze

Fabrkataj „Opel" a Janko".

Jan Schieback w Budyšinje
a 1 Mužakowskej drózy 4.

Zane klamy! Prošu wo wobhladowanje.
Wosebje płaćizny hódno poručam **Ideal mužace kola 90 hr. Jendźelske wodźidło 3 hr. Sedłowe přikrywy tolste po 1,70 hr.**

Mordaŕ Jurij Max Weisensee psched žydom w Budyschinje.

Póndźelu rano, 10. augusta, t. l., roschěri so štruchla powěšć wo niemčicźanym njeklukku po Bukeczańskej wokolinje. Póndźelu rano nadeńdźechu pólskeho dźěłaćerja Josefa Glinku sakłóteho njedaloko Lokeja krcźany w Lejnje. Glinka bě powschitkownje ważeny dźěłaćeŕ. Pschihajeny bě pola mješeńkubleńskeho nasenka Nowaka w Lejnje pola Rukez. Tón wo žywjenju sněrneho dźěłaćerja plakaśe kaž wo žywjeho lubeho pschiwuńeneho a jeho też sam žobu k rowej njeśeše.

Njedźelu, 9. augusta, běchu w Lokeju krcźanje we Lejnje reje. Tam bě Glinka žobu na rejach. Na nje bě mes druhimi też 45-létny dejeŕ, wšěm Kurij Max Weisensee, rodźeny w Nürnbergu, pschischoł. Wón žiwješe pola Pentharja we Stwjerschinje. S nim ze na rejach też jeho šobuckeladnik, wšěm Rojcź. Wokoło połnozy tutón k Weisenseejej praji, so cźas jeho wonka něchtó pschebicź. Wobaj pscheđ burje stawischtaj, tola někoho njewuhladaschtaj. Wokoło 1 hodź. bě rejow konz. Glinka stejeśe z druhej cźeledźu a dźěłaćerjemi nědźe 30 metr. sdaleny wonka psched burjemi. Nadobo pschiźeja Weisensee z nožom w horschczi pšed burje. Nóž bě jemu krótko do teho Rojcź dał. Reja wali so na Glinku. Wołajo: „Wy šaklećeŕ Polazy, wy krajapschecradnizy", kiž jeho do wutrobna. Tón porět pówěźnywschi na njeknčzomika sawoła: „Cźakaj jenoż ty šaklaty pšyko." Weisensee š nožom w horschczi wokoło cźerjódźiczki dźěłaćerjow a cźeledźe běhaju, wołasche: „Chcejeśe hischcze něschto?!" Dźěłaćeŕ Pólak z Lejna jemu wotmolwi, so nicžo z nim cźinicź nimaja. Na to so Weisensee wotžali. Krawy nóž wróći Rojcźej. Tón pak jón wot so cźišny. Weisensee pschewodźeśe dźěłaćerja Pjetašcha z Njesnarowa khwileźicźku puća. Na dróhi chcyśe hischcze druhe wožoby nadpadnyć, schtož pak tutón sadźewa.

Glinka so jenoż hischcze někotre krocźele motasśe. Pola murje knježeho dwora so k semi swjesł. Worły po tom je wudychał. Kaž ĺekarjo wupraji, je jeho Weisensee z wulkim wotmachom kok.. Nóž šarp so do wutrobna, šrani płuza a wutrobu a pschećiśiny wulki wutrobowu žiwu. Glinka je so šmutkownje wurawił a za někotre mjeńšchiny hižo morwy był.

Weisensee je hrubý njeznićzomnik. Dla nadpada a šyntaneho mordarstwa su jeho hižo 8 létami khłostańnje pokhłostali. Też we Argentinisku je wobył. Po swojich powěbanjach je tam też jeneho cźłowjeka šabił a jenoho druheho nimale skónzował. Wón wudawasche, so je był pjany. S durjow šmuwschi je Polakow šanił. Na to je Glinka na njeho pschischoł. Tuž je šebi myślił, so chze jeho pschimnyć. Tchodła je jeho, so wobaraschi. Schwdźny pak muprajichu, so Weisensee njeje ani pjany był, ani Glinka njeje na njeho schoł. Glinka bě, kaž wschitcy wobkrućowachu, měrny cźłowjek, kotryž pytasche so kóždeje swady šminyć. Hižo pryedy, hač bě rejow konz bě šebi Weisensee wot Rojcźa nóž žadał. To je tola z dowokajmom, so je njeskutk je šamyślom słučał. — Sšud jemu misiche pożudźenje japowě a sajudźi jeho k 10 létam khłostańnje a jemu cźełne prawa na 10 lět japowě. — Prěcź bo njehodźi, so budźa na poměrnje niske khłostańnje w Bukeczańskej wokolinje se spodźiwanjom šhladowacź.

Najnowiše z cyłeho swěta.

W Gartzu w Schlesjyskej pu wobstarnu šwudowjenu Steinmetzowu w jejnym wobydlenju štonzowanu a wurubjenu namakali. Polizija je jeneho 24létneho dźěłaćerja jako morderja sajała.

*

S rostorhnjenjom hacźenja pschi Etguarśim šeńe w połnóžnym Walesu (w Jendźelšcźe) je bo wjeś Walgerog pócźrjeła. Hacź dotal je bo 10 cźełow wuczahnyło, 20 wožobow bo hischcze njeje namakało. Nawał wody je mojty šwottorhał a wulte šapuśeńe nacźinił. Wobydlerjo druhich wšow bo z cźłajom warnowachu, tola mózachu lědma je šwójich domow cźeknyć, kotrejž bo je wulkej wodu wotpławichu.

*

Italšta polizija je pšched nětkotrymi dnjemi villu ruskeho spisaćela Gorkeho w Torrentu pšheptała. Gorki je pšheciwo temu pola Mussolina protestował. Italšte tnjeźeństwo je wotmolwiło, so je bo z pšcherzanjom dwrbjało wuźiwcź, hacź z Gorkeho sekretar i italškej opposiziju wobthadźa.

Towarstwowski powěstnik.

Drježdźany. Tow. „Čornobóh" změje sobotu, 7. nov, wječor we 8 hodź. zhromadźiznu pola k. Zmija na Khrystianskej drózy 22. Naležnje prosymy, so bychu wšě sobustawy přitomne byłe.

Njedźelu, 8. nov., wot wječora ½6 hodź. sem je w hosćenou „Herzog Albrecht" na Albrechtskej drózy rejowanski wječor ze swinjorźenjom. Zastup, reje a wječeŕ je za sobustawy darmo, tuž přińdźe wšitcy. Předsydstwo.

Kulow. Kulowske serb. towarstwa zmója dźensa, 5. 11. wječor ½8 hodź. w „Kěžoru" posedźenje. Porjad: skónčne zličbowanje, přehlad wo zlětu, druhe wšelake namjety. W ½9 hodź. přizamknje so zajimawy přednošk ze swětłowobrazami. Wšitcy Serbja, k přednoškoj wosebje też njesobustawy, su wutrobnje prošeni. Domowina a Kulowske serb. towarstwa.

Liebań. Dźensa wječor w 8 hodź. ma „Zerniška" w Lichanju pola Rudolfec spěwanje. Wutrobnje so prosy, zo bychu tola spěwarjo a spěwafki wšitcy z wěstosću přišli, dokelž chcemy nowe spěwy wuknyć. Předsydstwo.

Pančicy. „Lipa Serbska" ma zhromadnu prohu (měšany khór) pjatk, 6. 11., wječor we 8 hodź. w Pančicanskim hosćencu, a to z nowej powjetšenej žurli. Prosy so naležnje, zo bychu wšitcy spěwarjo a spěwafki přišli. Wšě wupožčene knihi a noty sobu přinjeść. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolaŕ w Budyšinje — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžnycy, — za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Ceta swětłowłoska.

26] (Pokračowanje.)

Wšchto dujow njepokaže bo Schołta pola Wicźasej. Tej du... wobrajaj, kiž běšche mołował a jako wobradźenku Haniji Domaschkej pschihotował, wrjeźnu sa sofa. Ale potom wuźinja bo. Jam žwojemu hnětwu.

„Cźehodła mam žarliwy być na někoho, schtóž mi dobry njeje? Hłupość. Derje, jo wo tom Domaschčej knjeznu njeznć. Ma łěpschu duschu dyšli ja. Psched žwojim wotjězdom je mje hanna pohnjesowała, so bych žebi njewjestu namakał, a hanna je bo pošticzka, so mi pomha wupytacź. Widžomnje je mi powědała, so njecha być mi z njewjestu. Cźehodła dyrbjał bo sa to na nju hnětwaź. Hnětwaź mamy bo na podwod a jebańšwo, nij na prawne šmjerjenje a wotewrjenosć. A Wicźasej mi też njejšu nicžo cźinili, cźehodła bych bo na nich hnětwał? Woni tola njejšu na tom wina, so žym do Drježdźan jěł, so mohł Domaschčej knjeznu sawobladacź, ani njejšu na tom wina, schto jim wo mni pišała."

Popołdnju da Wicźasej prajicź, so by bo na houšwu pschihotował. A hdyž bo k wjeczoru wróćišchtaj ke wuhy z kurwotami, kiž dyrbjeśche bebi Wicźas wschć bobu domoj wsacź, so by stara Schołtowa cźeta njeswarjeła, cźehodła bo telko kurwotow potišła, hdyž je jich doma hižo tajka cźišoda, dyrbjeśche Scholta žłubicź, so pschińdże k Wicźasejom k wjeczeri.

„Kunje cźitanu Hanijinu dopiš," samolwjeśche bo knjeni Wicźasejowa, hdyž Schołta pschińdże. Žyła žwójba mężeśche mjenujšy hłowy pod lampu.

„Cźasto Wascha knjeżna wam pišа?"

„To je druhi dopiš, kyrnjež běšche žłubika, so napiša Hanijinu jomu jenoż 1, 2, 5 a 10 cźišnych. Wona je bo wuprajiła, so je jeje wótc dwaceći cźišnych na tydźeń. Pschećitajicźe hebi, kajes šarjadnik —."

„To by njegalantnosć była, luba Wicźasejowa."

„Jenoż hebi pschećitajicźe, nastupa dóšć to teš waš."

„Mjeź", wospjetowaśe Schołta, a cźišeśe, so w tej khwili jemu lizypalitej. To šnadź tohodła, so bě š mróšneho wětra do wutejpjenje šliwy pschišchoł. Wša list šnowa jemu pošticzeny, wobhladnuwše rošwali a Wicźas je šbožnym wuśmějerkom wobkedźbowaśe wocźi Schołtowe a š pohibowanja tutych wocźow kedźbowaśe, kelko rjadow je Schołta bebi hižo pschećitał. Někto wobrocza list wopraudźe.

„A někto, — tam je to, schtóž je ša waš!"

„Ale, Jurko, daj tola knjejej šarjadnikej docźitacź."

Šarjadnikowej wocźi pschećubjechtej š dopiša a šahladaschtej žo do wobliczа Wicźasej mandželskeju.

„Wischako ja wo niczim njewěm!"

„Dyrbicźe wědźeć!" žmějeśche žo knjeni Wicźasowa.

„Knjeżna žo tu wobeźeńje, so njemóže žo mojeho lista docźitacź, — wschak tola njewěm, hacź by dopiš wote mnje pschijała."

„Wona je drje wam njedawno pišała — —"

„Mi nicžo pišała njeje."

„To rěka, wona je nam pišała, a ja mybłu, so two tom wěsće."

„Njewěm, šawěsće nicžo njewěm two tom."

„Podawach wam dopiš, so bychcźe žebi jón pschećitać a wy šeje mi jón hnydom šaso wrócźił," rošajmi Wicźas, „tuž žebi to někto pschećitajeśe, so bychcźe wědźeli, wo cźim jónšte pišchu."

A wucźeże kaschćik a poda Schołcźe š nowa dopiš.

Schołta cźitaśche, hdyž bě žo pryedy někotre krócź šamolwiał, so by žo njeswažił, do šušeho lista pohladnyć, ale jedna-li žo wo cźešcźenu knjeżnu a jeje pscheću w dopišu šnadź wupraješem — —

Popiš dramatiśeje schule, kiž Domaschčej knjeżna wupytuje, kelko krócź ja tydźeń, kajše wotrunanje płaćí, kajku drastu po wobleka — —

„Setkała šym žo š knjesom Schołtu w Drježdźanach. Dźech je žwojej pschećeleznu. Hladała šym na njeho, pokiwnyła šym š hłowu na pozdrowjenje, haczrunjeł to njeje š mojim natołkom pozdrowjeć, ale jenoż žo džakowaŕ za pozdrowjenje, ale wón nje widźał njeje. Běšche šamyślony. Njeje žo na unje dohladał — —"

„Wopraudźe njejšym knjeżnu widźał," wobkrucźeśe Schołta.

Wicźas pokiwny njeličo z hłowu. „Jenoż cźitajcźe dale."

„Wrócźich žo je žwojej pschećeleznu, pytachmoj ja nim, wobroczichmoj žo a šašo knjój jeho šetkatej. Tónkroć wobhladny žo knjes šarjadnik ja namaj, a tu naša konflikt. Ja kotraj šym Schołtu žwojej pschećeleznu wuthiwalowała jako žwojeho najkěpšcźeho pschećeła, šym wobkrucźowała, so hlada na mnje, ale njecha nje šnaš, widžo, so njeńdu šama. Pschećeleznica moja mi šašo wobkrucźeśche, so je jenoż do jeje wocźow hladał, pocźa mi baśnicź wo magnetišmuje špohladowanjom a dowěri žo mi, so je do šarjadnika Schołty žo njeskašnje šalubowała. Njejšym šarliwa. Šarliwosć je wotcizju njedowěry, a ja šym stajnje kódenm šłowu Schołtowemu wěrźła. Ale ja bych była wjeźeła, hdy by mi šarjadnik š dopišom šdźělił, hacź je nje widźał, abo mo... pschećeleznju, tiž je nje pschewobdała."

„Taške starośeje maja jónšte!" podyhny Wicźas.

„Nikoho widźał njejšym, ani knjeznu Domaschčej, ani tu, kotraj je š njej šchta, nij."

„Napiśajeje jej to potajkim. A wostajmy žo w... hrěšcźnych šamyślow, wjeczerjeć je na blidźe."

(Pokračowanje šalěhuje.)

Přiloha k čisłu 258 „Serb. Nowin“

Štwórtk, 5. novembra 1925

Wuschparanje ſ Budyschkim wokrjeßnym ſchulſkim hamtom.

Wokrjeßny ſchulſki hamt namolwja redakzију „Sserb. Nowin“, ſtšehowazu porjedšenku k ſawodnemu nastawkej „Parišzy pšheceſelſo Luſiſkich Sserbow“ w čſo. 236, wočiſchczecz. We naſpomnjenym naſtawku nimo druhcho pišachmy:

„Pšheceſelam Luſiſkich Sserbow w Parišu, ſtšiž chzeja naſtupnemu wutupjenju ſerbſkeje rěcze w Pruſkej wobaraš, ſmy jara džakowni, ſo chzedža ſebi ſ nowa wot Němſkeje ſlubicz dacz, ſo ſwoje morbaſke potmyſlenje pšheceſiwo ſerbſkej rěcži ſpuſchczi. So pak by ſo Pruſka taſkeho ſlubjenja džerżała, na tym dwělujemy. Džjo we Weimarſkej němkoſtatnej wuſtawje je wona ſlubiła, ſo budże Sserbow rěcz w ſchuli a zyrkwi hajicz a ſchikacz. Němſki preſident a pruſzy miniſtrojo ſu pſchiſahali, ſo budu ſo poſtajenjow němſkeje wuſtawy džerżecz. Je pak ſo to ſtalo! Haji ſo ſerbſka rěcz we pruſkich ſchulach, a ſtara ſo pruſke knjeżeſtwo wo to, ſo bychu ſo ſerbſzy wuczerjo na pruſkich wuczeżeſkich ſemſtarach wuchowali? Bohužel ſo to njeſtawa. We wjeſchim dżelu ſchulow w pruſkich Sserbach ſu němſzy wuczerjo poſtajeni. A hdyž maju ſerbſkeho wuczerja, tam ani ſtarowżka ſerbſki cžitacz a pišacz njenamaknu. Sserbſkich knihow ſo w pruſkich ſchowanjach njeſamjeduje. Naſchi pšheceſelžo w Parišu njedyrbjeli ſebi jenoż wot pruſkeho, ale też wot ſakſkeho knjeżeſtwa ſlubjenje żadacz, ſo ſo ſmyſł němſkeje wuſtawy we Sserbach dopjelni. Też w ſakſkich ſchulach je roswuczenje w ſerbſkej rěcži jara njedoſtatne. We wjeſchim dżelu ſchulow ſo ſ zyła niczo ſerbſki njenawcži, dokelž je wucžba ſerbſkeje rěcze dobrej woli wuczerjow a dżěći pšchewoſtajena. Cžitacz, pišacz, liczicz, ſpěwacz atd. dyrbi kóżde dżěcžo nawukнуcz. Se ſerbſkej rěcżu pak ſakſke knjeżeſtwo wuwſacże cžini, pſchi tej dżěcžo njetrjeba wobdżělicz. Na wjeſe ſchulach w Sserbach pak ſerbſke dżěcžo ani ſkładnoſcze nima, ſo by ſerbſki cžitacz nawukнуcz. Měſto, ſo by ło, każ je to hdy było, ſ dobom ſerbſki a němſki wuczicz, je ſo ſerbſka wucžba wot němſkeje dżělila a do woſebitych hodżin položila. Taſke woſebite hodżiny pak ſo ſtuſto do porjadneho ſchulſkeho plana njeſhodża ſaſamnycz. To je ſ hlowneje pſchicžiny, ſo je ſ wjeſe ſchulow ſerbſka rěcz wuſamknjena. Skakе knjeżeſtwo je wěz na taſke raſchnje mudrje pſchiprawiło, ſo by ſo ſerbſka wucžba po możnoſci poczežiła abo ſo ſ zyła ſnjemożniła.“

Porjedšenka wokrjeßnycho ſchulſkeho hamta rěka:

1. Njewěrne je tamne wobkruczenje, ſo je ſo dobrej woli wuczerjow a dżěći pſchewoſtajene, hacž ma ło we rěcżnje měſchanych ſchulach Sakſkeje ſerbſzy roswuczowacz.

Wěrno je nawopak, ſo pſchedſtejicželſtwo ſchulſkeje gmejny po prawje ſamowoſtajenja wo tom wobſamknje, hacž je ſchula ryſy němſka abo rěcżnje měſchana abo ryſy ſerbſka. W poſlednimaj padomaj ſo ſerbſzy wuczerjo.

Dale wotwiſuje wot wole tych, kotſiž ſu ſwoprawnjeni, dżěći wocžahnyc, hacž ſwoje dżěcžo, ſchipowjedžuju ło k pſchiſcžu do ſchule, jako němſke abo ſerbſke wudawaju a hacž ma ło dżěcžo tohodla pſchi ſerbſkim wuwuczowanju wobdżělicz. Do toole ſtarża a do roſſudżenja wuczerju ło to njeſkładże.

2. Njewěrne je tamne wobkruczenje, ſo je ło ſerbſke wuwuczowanje wot němſkeho dżělilo a bjes wuſacka do woſebitych hodżin położilo; dale

je njewěrno, ſo ło tele woſebite hodżiny ſnjeſcha do porjadneho wuwuczowańſkeho plana ſamoſtnicz njeſhodża a ſo je to ſ hlownej winu, cžeſhodża je ſ wjeſe ſchulow ſerbſka rěcz wuſamknjena. Nunje tak

njeměrne je tehodła, ſo ma ło ſerbſke wuwuczowanje wot ſakſkeho knjeżeſtwa ſ taſkimi hrěbkami po możnoſci poczežicz abo ſ zyła ſnjemożnicz.

Wěrno je ſcžehowaze: Wuczerjo wſchěch tych ſerbſkich a rěcżnje měſchanych ſchulow maja na wſchěch ſtkhodżinkach też ſerbſczinu nałożowacz (§ 2, 5 ſchulſkeho pſchehódneho ſakonja). To ſtawa ło wſchudżom a we kóżdym wuwuczowanju, hdyž to k ſpěchowanju ſchulſkeho dżěła pſchinoſchuje, we woſebitych rozměrach pak w niżſich rjadownjach, je-li ſu jenoż ſerbſzy rěcżaz wuczerjo k ruzy.

Wyſche toho ſu woſebite hodżiny pſchipraweje, hdyž ło wot ſwojich ſtarſchich abo tych, kiž ſu powinowani, dżěći wocžahnyc, jako ſerbſke pſchipowjedżene dżěći każ też němzy rěcżaze dżěći we woſebitych wotkrěſlenjach w rěcżniżu wuwuczuja. W tuch hodżinach dopjelnjeja ło na ſerbſkich dżěcžach nadawki, kajkeż ſchulſki pſchekhódny ſakoń pſchikaſuje: ſerbſki cžitacz, ſwuczowanje w pišanonnym nałożowanju ſerbſczinu, nawukњenje ſerbſkich dżěcžanych a narodnych pěſni.

Tele woſebite rěcżne ſwuczowanja wotmerowaja ło we tamnych tſjoch hodżinach, pſchijwolenych ſe ſakonjom wo ſchulſkich potrěbnoſczach kóżdej rjadowni ryſy ſerbſkich abo rěcżnje měſchanych ſchulow.

Pſchiſpomnjenja redakzije.

1. Wěrno je, ſo ſchulſki wokrjeżny hamt ſnaje ſchpatny ſchulſki akoń, a ſo na tutón jara ſchpatny ſchulſki ſakoń (w naſtupanju dopjelnjenja artikla 113 němſkoſtatneje wuſtawy) hajicz jako hamt knjeżeſtwa, kotrež naß Sserbow ſ taſkim ſchpatnym, ſa ziwiliſowany ſtat dżeńſnišcheho cżaſa zyłe njedoſtojny ſakoń wothwya.

Wěrno je, ſo ło wokr. ſchulſki hamt ſtara a ma ło ſtaracz jenoż two tute ſuche a njeſnjeżne ſchpatne ſakonje, my pak ło ſtaramy a bědżimy ło wo naſche hižo po ſtalektach ſurowje a na wſcho waſchnje a ſewſchěmi zakońkimi a njeſakońſkimi ſurowje pottócżowane Sserbſtwo.

Po ſtalektach hacž ło dżeńſnišcheho cżaſa je ło ſerbſki lud, jeho luboſcz a cżeſczowoſcz k maczernej rěcži a narodne wědomoſcze tupiło, wutupowako ſe wſchěmi zakońkimi a njeſakońſkimi hrěbkami. Wot taſkeho na wſche ſtrony wuwjaſaneho luda ło żada, ſo by ſebi ſam pomhał, ſo by ſebi to żadał a ſa to wojował, ſchtož ło ło w nim do błóta teptało. Najprjedy jeho kſchižowachu a nětkole zwniſły ſortuja: Słeš bele a pomhaj ſebi ſam. Njeje to ſurowoſcz, każ njemóże wjeſtcha buez?

Pſchewoſtaji ſnadź knjeżeſtwo ſwojim nėmſkim ſtacżanam, woſebje rataſkim a druhim dżěłacżerjam, ſo bychu ſebi woni a jich ſchulſke ſaſtupjerſtwo najprjedy ſa ſiwoje dżěći na pſchikład to wjele wuwuczowanje w němſkej rěcži, gramatiży, te němſke naſtawki atd. żadali. Wono by to mohło, pſchetoż ſe ſtuletnej ſchulu po nětkotrych generazijach je lud ſpóſnał dobroty ſchulſkeho wuwuczenja. Hdyž ło pſched to a wjazy létami dyrbjenſka ſchula ſawjedże, je ło lud ſe wſchěmi mozami ſpjerżował, ſamo wojakow bě muſno, pſchecżiwo ſpjerżiwemu ludoſpórkacz. Hdy by ło tehdom dobrej woli luda pſchewoſtajiło, abo hdy by ſebi ju ſ zyła najprjedy lud żadacz dyrbjał. Hiſchcze dżeńſa mjeby żaneje powſchitkowneje ſchule było. Abo ſchto by ło ſtako ſ pokračowańſkej ſchulu, pſched nětkotrymi kěżbżetkami ſawjedżenej, hdy by ło jenoż bo dobreje wole ſtarſchich abo dżěłodawarjow, mojeho dla burow abo rucżeſtkublerjow, kiž mėżachu wolazych pſchiſtajenych, pſchewoſtajiło, hacž ju chzedża abo nochzedża? Abo dale ſ holczażym turnuswanjom, ſ holczażej pokračowańſkej ſchulu na wſach? Kenżeż ſchulſki radžicżeł a kk. wuczerjo a ſtarſchi to derje wědża, ſo by ſ tym jara, jara klażało, njeby-li tu ſakoń był: „Ty dyrbiſch a to ma ło ſtacż!“ a niż: „Je-li ło ſnadź ſechzeże a ſebi pſches wſchelake te a tamne ſadżewki tola żadacze!“ Mamy mjenujcy, każ je to też w druhich zibiliſowanych ſtatach, tak mjenowanu obligatoriſku (dyrbjenſku) ſchulu, a wſche pſchedmjety ſu dyrbjenſke — jenoż wjo roswuczowanje toho, ſchtož je nam pódla nabożiny to najdróżſche, maczerna rěcż, ſpěw, narodne ſtawiny.

Hacżrunjeż żmy my Sserbja ſa ſebje najnjeſiſche pſchiſwolenje jara dżakowni, dyrbimy ło tola praſchecz: Je ſajka nėkajki ſakoń wudaty k tomu, ſo b y ło nėſchto ſtało? Nė, je „ſakoń“ na to motany, ło by ło po możnoſci mało ſtało.

S tuthym ſakonjom wo ſerbſkej wuczbje je Sakſka na 200 lėt wróżo w ziwiliſaziji (— a Pruſka je w tutom naſtupanju hiſchcze nėkotre lėtſtotki wjazy wróżo w kulturje, njemóże hiſchcze ani najſkromniſcheho ſapoczatka nėkajkeho ſakonja. Bjes ſakonja ſu pak jenoż dżiwi ludżo, a cži maja hiſchcze ſwoje njepiſżane ſakonje.) A 100 lėt a wjazy wróżo w naſtupanju ſakonja wo ſerbſkej wuczbje je Sakſka (a Pruſka wėſe hiſchcze wo nėkotre lėtſtotki wjazy) hiſchcze ſ druheje pſchicżiny: Pſched ło létami a pſjedy ſcżelechu ło, dokelž njebė prawych wuczerjow, na wėſy wſchelazy korporalojo, kotrychž njemóżachu wjazy pola wojakow trjebacz. To njebėchu wėſo nuwuwczeni ludżo kaj dżeńſnišchi podoffizjerżo, ale tajzy, kiž husto ſami żanu ſchulſku łakwu widżeli njebėchu a njemóżachu cżaſto ſėdma cżitacz a mjenje hiſchcze pišacz. Chże-li dżeńſa nėchtó w nėkajkim ziwiliſowanym ſtacże je ſtatnym wuczerjom bycz, na pſch. w naſchej němſkej republiży, dyrbi ſche dotal 7 lėt dołho na wyſchſchej ſchuli ſwėj dokładne wėdomoſcze pſchijmowicz we wſchėch pſchedmjetach, wo kotrychž mėże ſche poſhžicho wuwuczowacz a — ſchtož je to hłowne — kóżde lėto a powom na tónzu ſtudijowy ło dokładnje pruhuje, hacž je ſwėj dożahaze wėdomoſcze pſchiſtrowji. S wuczerjom ſwėrb-ſeje wuczta jedyn ſhożowny jedyn dejmant, tak jón najprjedy ſchcżija. Namakaŕ płacżi ſa zyłe lėhwo, tak ſo ma na druhi dżeń wſcho ſhoje ſhubjene a nimo toho hiſchcze dołh.

Hórſche ſke je drje hracże. Schtóż je ſo ras do njeho podał, tón njeje wjazy do dżěła ſkmany. Jeho zyłe myſlenje a żadanje je jenoż na wulke dobyeże ſkożene. Hižo dżěcži nawucża ło na hłóh ſa pjenjeſami. We Transvaalſkej w tamnych krajinach je jich dżeńſa 7000 běżych, 1850 dżěcži, kiž dyrbja do ſchule khodżicz a 6500 domoródnych.“ Wubjerk je nėſto namjetował, ſo njeſmė ło dżěcżom dowolicz, w lėhwach bycz, jeli tam ſchula njeje. Dżěłacżerjam pak dyrbi ło palenz picże we lėhwje ſakaſacz.

Wostań w kraju, to ći praju!

Běda dejmanty pytacz.

Khorošcz ſa dejmanty knježi w Južnej Afriży hórje, hacž hdy prjedy. Nėkotre raży ſa lėto truhi ło do ſwėta, ſo je jedyn ſhożowny ſaſo jedne ſornjatko, dejmant namakaŕ. Tuta powėſcz nawabi hnydom ſta ſa pjenjeſami hłodnych do „ſlubjeneho kraja“ wucżahnycz. Sa nėkotre kroſchči dóſtanu dowolnoſcz tam, ſa dejmantami rycz. Tyżaży domoródnych pſchijwjedu ſebi, ſo by-chu ſ nimi drohotne kamuſchki pytali. Sa nėkotre dny ſaloži ło na to na prózdnym polu zyłe nowe mėſto. Ježiwjenſke pomėry a wobſtejnoſcze pak ſu nimomėry hrube. Naſtajnje roſcże ſaſtaranſka potrėba. Južnoafrikanſke knjeżeſtwo je tohodła też woſebity wubjerk poſtajiło, kiž ma ło pſchedewſchėm ſ tutej naležnoſczu ſabėracz.

Wubjerk je pomėry ſtudował a pſchepytował a je wopiſał. W knihy cżitamy: „W nowych dejmantowych polach a honach nadeńdżemy najwjetſchu nuſu. Dwaj prozentaj najwjazy ſ pſchicżeżehnjeneho cżłowjeſtwa ma ſhożo, ſo nėſchto namaka. Naſcżaſcżiſcho pak roſnėży ſamoženje ſaſy. 25 prozentow ſu nėkat ſhożowni żiwi, 10 prozentow dżěła ſa nuſu, 63 prozentow wſchėch pytari ſa dejmantami cżėpi wulku nuſu a hórku khudobu. Domoródni dżěłacżerjo ſaſtużduja ſo ſobu mjes ſuſymi. Naſhórche khoroſcze tu knjeża. Khorownje a lėkarjo tu njeżu. Wſchomu hubjeńſtwu pſchidruża ło hiſchcze palenzowy mór. Najwjazy dobywka ło pſchepije. Namakaŕ jedyn ſhożowny dejmant, ſtoż ſo ma na druhi dżeń wſcho ſhoje ſhubjene a nimo toho hiſchcze dołh.

Skludźenje lawow.

Mějach junu žadnu pschileženosć, k skludźenju lawow pschihladować. Někotři druhi pschihladowarjo wopuschćichu mjes tutym pschedwjedźenjom swoje městna. „To dyrbjeli so my bojeć," prajachu woni, kaž bychu jeho mylili, so žu pschedrohotni, junu kusk stracha wustać. Strach je tola žam na žebi tak sajimawy. Na žo we prěnjej mjerje wo skludźerja boju, wo kotrehož wěsće też druhi trochu tschepotachu. „Skónčnje může won zyle pětny człowjek być a wukonja tu tajte czežše sastojnstwo," prajach žam žebi. Tuto powotanje ša so najskerje czežšiše być, hač wono je; wono wopschija tak mjenowane lesče (trik) skožuje so po wěstem sestawu (system). Lawy běchu saspane, mucžne, to bě hnydom widźeć, wone dostanu swoju porjadnu zratwu. W dokhim sajeczu wotlawja wone, tak rjeq, tak po mojim ménjenju. Też tohodla pak su wone straschne. Potom pak widźiich pschi skludźenjach lawow pschezo abo tola swjetschu wjazy lawow nadobo, schtož wěso nětchto rosjasni, mjenujuc, so žo jedyn czežšiho wotczehnje, hač wjazy hromadže. Pola Mormonow na pschikład zu mandželstwa sa mandželskeho wólne byle, wone su žo jich skótnje, hiniteje wólnosće dla sakasale. Njeje też we wuwuczowanju pola wojerstwa tajka saspaŕnosć, hdyž so to pschi šwětle wobhlada? Tuta schromadna posluschnosć. Wělo njecham so pschecziwo wuzitkej wojerstwa wuprajić. Ja tu jenož pschirunawam. Wojazy wědža, so žo pschi spjeczinwjenju khłostaja. Lawy wědža to też. Lawy móhle, hdyž bychu chzyke, žwojeho wobknjeŕnja ſ wulkej lohkosću na kruchi rostorhać, kaž móža też spjeczinwi wojazy ko žwojeho pschedstajeneho ſ najwětschej lohkosću smožować, hdyž bychu to chzyli, a kaž bychu też mormanske žony žwojeho knjezičerja njeschtóneho sčinić mohle, hdyž by to jim to chzyło.

Ja mózu tu tola sčehowaze wusnać: Ja słožich žwojej wócžej wokomiknje na wožobu skludźerja, dokelž so bojach, so bych jemu seschkodźić mohł. Na kotrehož ja mjenujuc hladam, tomu wosmu šnadź nětkaŕ wobmyšlenija mozy, ja jeho rosharju, sčinju jeho takrjez „honjacžeho." Tohodla so rosumi, hdyž ja wuwjeduju, so žym wědomnje, to rěka se strachom wo skludźerja, na tajke dypki a městna hladać, hdyž mějachu so lawy sebždać. My wěmy pschezo hischcze pschemaku wo spodźiwnych stutkowanjach. Na wschě pady je někto kóždy skludźeŕ ſ jenej želesnej žerdźu wobrónjeny. Njewojowasche nimo tolo junu Rypin Maty wulpeschnje ſ jenym lawom? Wón do boja dźesche, so by žebi wot žwojich wuzmeschcerjow czežesownosće wudobył, schtož wichaŕ žo jemu też poradźi. Swjetscha žo se studenzom sahe sapoczinje, to rěka we czaku, hdyž žu lwěrjata hischcze zyle mlode, schtož nadawk wěso we wulkej měrje wołoži. Hižo wosludliwosć, kotruž dyrbja w kletay snjesć, studži, swudži a smjehči žama na žebi. Jenostajnosć, ke kotrejž su lawy sazudžene, sługi skludźerjej jako pilny, dźelawy pomoznik. Jedyn tola, kaž je snate, pschi njedźekawosći do mjehkosće a roswólnosće sapadnje. Kaŕ žo woni wokolo njeho tulachu, kaž bychu jemu jenoš se sasaŕkosću poskluchale, běsche za mnje tjana hudźba. Lawy ruja ſ kražnej rasnosću. Mohł to nanajlépje muraſnosć mjenować. Schkoda po prawom wo tajku kražnosć. Ale na druhej stronje kakaja tajke njedočzinki w puscžinach jenoš na žimych, so bychu žwój njestónczny hłód smerowali. Tu pschi skludźenju njedostanu woni žane tak wulke podźele, pschi tym pak je žratwa strowa, to rěka czista, haj, woni dostanu tu a tam też druhdy jenu kłoschczenitku.

Mi žo jara lubjesche, so běsche skludźeŕ w zyle njekelkeŕlej drasce. Jeho wobleŕ běsche jednory. Najkerje ſ žwojemu wjeselu smoknu won druhdy toho abo tamneho se žwojich poddatnych ſ skhudom na nóž, jeho ke kedźbliwosći napominajo, kaž by takle wucžeŕ ſ kwotim dźeczom rjekł: „Kedźbujcze!" Dźiwapotne je tola pschewinjenje czélnege mozy ſ duchownej prózu. Schtož strach pschi tutym poczinanju nastupa, dyrbi žo spytacź, jón ani sa pschemaky, ani sa pschewulki mécź. Won pschimny nětko runje toho najlosypscheho, najdźiwischeho sa žoktu schiju, so by žebi ſ nim hrajtak. S prénja sčinu won to wesło rjanosce tuteje hry dla.

Pschihladowarkwu posticze žo spodźiwanje, so njeby sajim skubiło. S druha pak su skludźerjej jeho lawy lube a tón najpschinarodnischi swotany, tón najšamownischi je jemu najskubischi. Jemu saleži najwjazy na tym, žo ſ tym sabéracź, kotryž jemu najwjazy dźela czini. Jenemu smajerjej jónschich, abo prajmy jenemu lubowarjej, dže žo se žonami podobnje, kaž rosumliwemu nawjedowarjej se žwojimi wojakami, nanej se žwojimi dźeczimi aid. S tlecza pak może žebi skludźeŕ we tajkim padze prajicź: schtož bu poslusche, może se žadosce abo wole, ſ pschirodnych sakonjow njepospuschnosć pschimjacź, mjes tym, so je njepospuschne, runje ſ tuteho sakonja wotmeńenja, k pospuschnosći pohnute, hdyž žo jemu czesez wopokasa, k wérjenju, so žo to tak sadźerzi. Na kóždy pad dyrbi kóždy skludźeŕ žamom žebi kaž też žwojim podczinjenym wulku dowéru mécź. Kóždy ſ jeho pokiwow je na kóždy pad wěsty. Khrobłosć je pola jeho njespuschczomna. Jeho sadźerženje dyrbi kóždemu lawej rosjašnicź: wy mi na žadyn pad niczo njeschinicze! A hdyž bychu jemu też zyle druhe myšle pschischle, wón dyrbi czinicź, kaž by won jich Bóh był. Won dyrbi dobroczinny a hruby być, so njetrjebaŕ tjelbu wuzimacź, schtož by wobthodej do schkody bylo.

Přilopk.

* **Wožamoczeni człowjekojo.** Wschudże chze statistika sapisacź, za ženjeni mužojo wschże žiwjenje dozpeja, hač nježenjeni. Někto paŕ žo prascha, schtó je dotal statistiki pisaŕ. — Knjes abo knjeni. Nježenjenzy paŕ sasa praja a wobtruczeja, so njesbu ženjeni mužojo dléje žiwi, hač nježenjenzy. Prěnim ša so žiwjenje jenoš dlésche być, dokelž so jim jara wosłudži. Pryedy hač žo do jednanja podamy, tak njech so najpryedy na kóždej stronje dopokasy sberaja. Nježenjenzy maja dobry dopokas napschecžo ženjenym w jednym 103ketnym módženzu. Knjes J. J. Baudet w Arnez pola Orbe je ſ najstarschim Schwizarjom a zwjeczesche psched někotrymi dnjemi swoje 103. narodniny. Hdyž paŕ žebi někto žony myšla, so je tutu starobu pod schkitom jedneje starosćiweje mandželskeje dozpěł, tak žo myla. Knjes Baudet je ſ nježenjenzom, kaž hižo pišach. Won žam žamo wudawa, so je tohodla tajku nahladnu starobu dozpěł, dokelž je nježenjeny wostaŕ. Jednemu spitzowaczelej powédaschе, so je runja tak živy był, kaž jeho žobuczkowjesko, je stajnje žwoje wino pił, njeje paŕ wostudu jenoże žony wutracź trjebaŕ.

* **Spodźiwna nowinka ſ mrowjazeho žiwjenja.** Sklawny franzowski wucženz Michelet je snatu knihu wo pschekapanzach napisaŕ. W njej czjamy sczéhowazy spodźiwny podawk, kiž dczemy tu podacź. Michéletowy žiwak Miaret žywasche mrowjam w žwojej sahrodze forno wschelakich druzin a to měschanu rocžku, pschenzu, wolwk a jeczmjeń. Mrowje snoženchu sornjatka do khowankow. Hdyž Michelet mrowischczo jeneho dnja wotkry, wuhlada, so bychu sornjatka pčehnje dźelene do wschelakich posthodow. W prěnim posthodze dźesche pschenzu, w druhim rocžu, w tżeczim jeczmjeń a w schwórtym posthodze wolwk. Kóžda druzina bésche žama sa so ezaknje wubrana. Michelet sczéhuje ſ tebo, so maja mrowje wěstu duchownu móz pschi žwojim dźele, kiž jich stawy wobsi.

* **Schtó może žo se człowjeka, kiž njemoże pišacź, stacź?** W tuthch dnjach wunuŕe w Parizu knjes profesaŕ Edmond Thery. Won bésche se žobustawom ratarskeje akademije a wjele wuczenych towaŕschwow franzowskeho literaŕneho žiwjenja. Nimo toho bésche hischcze ſ wusnamnym spitzowaczelem. Edmond Thery njemóžesche w žwojich mlodych ſtach ani pisacź ani czitacź. Hdyž nětko k wojakam pschinidże, njebésche hischcze krocel dale. Pola žwojeho polka hakle thodźesche do schule a wukniesche pitzmki pisacź. Won paŕ bésche jara czesche lakomny. Tuto pschinjeże jeho na myšl, so polizajskemu sastojnstwu wěnowacź. Wožmu paŕ ménjesche ſ nim hinak, lépje. Hižo jako wojak pišasche krótke powedźenczka sa dźeczi ſ wojerskeho žiwjenja. Wórhy wuda wjetschu, wobschérnischu knihu ſ napišnom „Pod wojerskej drasću." Nětko kledowasche jedna kniha po druhej. Pódla wuwuczowasche so žam a tak pschinjeże, so telko sčkawy znježesche.

* **Hobrsti połkad žu w Južupowskim hrodże w Moskwje namakali.** Jedne nowiny pschinjeżu powěsć se Moskwy, so žu tam w Južupowskim hrodże wjele milizionow hódny połkad namakali. Sowjetske knježerstwo běsche hród do wojerskeho musea pschetwariło. Psched dlézschim czasom hižo běschaj direktor a sčkažnik pytnyłoj, so žo jedna sczéna puka. Dźéry buchu pschezo wjetsche. Knježerstwo pschikasa, so ma žo sczéna potorhacź. Dźéławcerjo nadeńdźechu sa murju jedyn wutwaŕk, we kotrymž běchu drohotne połkady: Seléborne a skote žudobja, stare wobrazy, najrjeńsche dobjeńki aid. Sowjetske knježerstwo je direktorej a sčkažnikej 100 000 rublow pschipósłało. Tam pak žo hischcze powéda, so to njeje ſ jenicžkim tajtim namakanjom. Psched někotrymi njedźelemi žu hischcze wjetsche a bohatische połkady nadeschli.

* **Wulka hara — krótkich włoson dla.** Knjeni knježna, wowka, macź, dźéczo ſ krótkimi włosami! Wone wschě žu žebi skoro žwéł dobyli. Skoro, to rěka nic zyle. Wjele pschecžiwnikow hischcze maja w człowjestwje. Někotrykuli muž, někotrazkuli žónka staj ſ górkim njepschecželom — krótkich włoson. Wone žu wina tak mnohich njersanjow, mandželskich swadow a roskoron, njepschecželstwow mjes pschecželemi. Wo jenej roskorje chzu tu pišacź. S městaczku Ssuschak, pschi jużnoskowjanjsko-italskej mjeży leżazym, sta žo sczéhowazy podawk: Tam bydlazy blidaŕ ma nimoměry rjanu žonu se žołtobłédnymi włosami. Blidaŕ mjeżesche žwoje radowanje. Mandželska bésche žej wumyšlika, žebi włoży krótko po nowej módże wotsihacź dacź. Hižo czasczisicho bésche ſ mandželskim wo tym rěczała, ale ženje to mandželski njedowoli. Junu pak bésche spytowanje pschežnyne, mandželski spasche a tuž bésche k włosynstihaŕjej, kiž ji włoży po nowej módże pschitisiła. Lédma bésche operazija hotowa a mandželska se jimi na dróhu wuzupika, tu pschitkhwata mandželski. Kat pak žo stróži, hdyž nětkole žwoju mandželsku wuhlada. Roshorjeny dasche žo do žony a pschewohlowa ju. Mandželska wołasche wo pomoz, dwaj sčkažnikaj pschibéżeschtaj na pomoz, so bysthaj mandželsku schkitakoj. Smužity blidaŕ paŕ njedasche žo satrasicź, da žo też do schkitarja statneho prawa. Hakle hdyž wonaj pomoz dóstaschtaj, zosasche roshorjeny mandželski. Spěschnje khwatasche ke krajnej mjeży a bórzy bésche na italskej semi. Južnoskowjanjskej sčkažnikaj njemóżeschtaj jeho tak sajeć. Dołhotrajaze statne jednanja hakle dozpěchu, so hlidarja wudachu. Létko žedźi pschecżiwnik krótkich włoson kruże a może žo mjersacź hać do žyteje wole. Stónczenje paŕ jemu to wschо nicžo njepomha. Hdyž žo sazo žwojej mandželskej wrócźi, smeše wěsće sazo dołhe włosy.

* **Paczerkowa pycha na drósy.** Hażownjejcer Sydney Hamžon namaka pschi mjeczenju na jednej londonskej haży paczerkowy rjeczas. Wón tyłny žebi debjenku, tu w tżoch kruchach na haży leżesche, do kapzy, so by ju jako hrajtu žwojim dźeczom domoj wsał. Druheho dnja rano czitasche w nowinach, so je wěsta Lady Baumont žwoju drohotnu paczerkowu pychu sgubiła na tutej haży. Hamžon paŕ bésche se czesnym człowjekom a doniese paczerki hnydom ke knjeni Baumontowej. Na dobre sboże běchu to jeje sgubjene paczerki. Jenoż jedna parla pobrachowasche, kiž je najskerje spody jedneho wosana pschischła a so rosmjatła. Hażynjeczer je po powokanju kóżdowy ingenieur. Dokelž paŕ je bjes dźéła, tak sażkuzi žebi žwój wschédny chleb ſ kościczom. Lady Baumont dari jemu 50 puntow, to je po naschich pjenezach 1000 hriwnow.

* **Wotprawa se sadźerżkami.** W městaczku Little we Arkanskim stacże chżychu psched krótkim dweju k žmjerczi sażudźeneju słośnikow wotprawicź. Strażnizy běchu wjedli. Po jeju poślednjeju woli kurjeschtaj hischcze kóżdy žwoju poślednju zigaretu do wotprawy. Tak na žmjerczi pschihotowanaj czakałschtaj na kata. Ale podarmo tam žedźeschtaj a czakałschtaj. Kat njepschidże. Won je mjenujuc nimo tuteho powokanja hischcze pschemykowaŕ ſ palenzami a psched někotrymi njedźelemi běsche też jeho sakońska ruka pschimka. W jasnje połudnjowe czesche žwoje thłostanje. Tohodla njemóżesche tamnejm słośnikow wotprawicź.

* **Wo druzinach placzkow w Němskej.** Kelko druzinow placzkow mamy w Němskej? Na tute praschenje mózemy wschelaku wotmołwu dóstacź. Wschędny czasopjeŕ praji liczbu druzinow wósche pschenitu, dokelž je mi jenoż na snate myšli. Wézywustojny może czi nježiczu liczbu prajicź Dr. Kurt Floericke je žo ſ tym praschenjom sabéraŕ a pschi tom na sczéhowaze liczby pschischoł. Pschinjeżemy też ſ pschirunanju liczby druzinow stato hać k němskich. W Němskej je 478 druzinow, w Schpanjskej 407, w Jendźelskej 399, w Schwizarskej 391, w Rumunskej 353, w Finskej 290. Na zyłym świece je jich 19 000 druzinow. S nich je 11 600 druzinow spěwanskich. W Němskej spěwaja paŕ jenoż 207 druzinow.

* **Kraj bjes ježodźitych hadow.** Irska je tutón žobuzony kraj, kiž mjes swérinu žane ježodźte hady nima. Na tym je wina, so žo Irscti kraj pryedy hać Jendźelska a Schotiska wot wulkeho europisko-asiskeho kraja wotdrejbi. Tohodla je w Irskej też mjenje pschekasanjow. Dotelž w tehdyschich czasach też smijiaju hischcze tak dalotko žo rosschérike njebéchu, tak nimaja tam w Irskej też jane smijizy.

Směški.

** **To najdospolnische.** „Moji knjeża, ja mam gramophon, kiž kražnje dże, kaž najscžischi spéwaŕ." — „Ach, to mój gramophon twój pschetrjechi, won je bóle człowjeschi, won hraje se sačuczom!" — „Mój gramophon paŕ pschetrjechi waju wobej. Mój je najbóle człowjeschi — won cżini pschi hraczu žamo — smyłki!"

** Moja luba, ſ łóbka, žedźi po czi tam w rózku rjenje, je tam czopło a njeczehnje tam też?" — „Mi žo tu jara derje žedźi, je rjenje czopło a też njeczehnje tu, luby muzżiko!" — „Tak? chzemoj tola žwojej městnje nénjeczi.

** Dwaj knjeżaj žedźitaj w żeleżnjuku wosu 2. rjadownje. Tu wuhladataj łétadło nimo leczeć. Tu praji jedyn: „Na, dolho njebudże wjazy tracź, so mój też poleczimoj!" — „Tak", rjekny druhi knjes, „wy drje macże bilett 3. rjadowny?"

** Na wulkim židowskim pósthnym dnju sastupi Samuel Jammermeier do wérjiskeho wobthoda a prascha so, schto kobażka płaczi. Nadobo so sabłyskuje a mózuje sahrimowc, so wschо rjeczesche. Jammermeier pobladny ſ njebju a sdychuje: „Nanana . . . wopraschecz drje budu žo hischcze žmerć."

** **Po powolanju.** „Wodawjeże, mój knjeże — wy sce tola stajnje tak srudny —?" — „Ale proschu, to žym tola tod — ja jenoż twotpocžinju — žym w powolanju łomikaŕ."

** **Njemóże trjebacź.** „Sczé-li w tutym khobuzu, sche stajnje dżeżacź lét młódscha", prajesche pschedawarka. — „Potom njemóżu jón trjebacź. Pomyślicże žebi tola, kaž hrócź, hdyž khobuk ſ khowy bjeru, žym dżeżacź lét starscha."

** **Njespokojom.** „Schtó je zokor khłósczi?" prascha žo macź žwoje tši dźeczi. Kaž žo wé, wotmołwi žo jich: „Ja niz, — ja też niz — a ja też niz!" — „Tak derje", prajesche macź, „Bóh luby Knjes je wésche widżał, won je mi prajił." — Hanka wotmołwi: „Ale mama, tón njebésche tola dozyła póła."

** **Dźiwaty.** Hoseź: „Pinczniko! Kak pschindżesch k tomu, so mi 14 hriwnow napisasche, hdyż je moje slicžkowanje tola jenoż 13 hriwnow?" — Pinczník: „Ja myslach žebi, so do pschiwérkow wéricze."

** **Salzburkczenjo a Mozart.** W Salzburku žu Mozartej pomnik stajili. Na žamtnym městnje bésche pryedy pomnik žwj. Michała stał. Méschczan prascha žo druhdyže: „Schtó dha won bésche?" Druhi rosnjendrjeny: „Wjany herz, jeho nan bésche lumpak, won też jedyn bésche."

***Njetrjebawsche praschenje.** Swjatocznje czehnje czah se czélom po měsce na pohrjebnischcžo. Kóżdy posłatanje a sczéhnje žebi czapku ſ hłowy. Też ja pschindżech runje k czahej, w kotrymž mortwego wjesechu. Wézjpuy, kaž žym, prascham žo, schtó žo tu pohrjebe. „Tam ta wožoba w kaschczu, njewidźicze jón na prénim wosu?" prajesche žo mi.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

— **Do wótewanskeho registra** je žo dźenża sapisałe: 1. na lisčinu 888, podźełne towaŕstwo sjednoczenych jutowych pschedźełarjow a kłajeŕnjow, filiałka w Budyšinje, -pryedy jutowe pschedźełarnje a kłajeŕnje Berlin-Budyschin w Budyschinje, filiała hłowneho wobkhoda, wobsteżajeho w Hamburku pod firmu podźełneho towaŕstwa sjednoczenych jutowych pschedźełarnjow a kłajeŕnjow, nastupaje: Prokura Karla Hendricha Emila Hottewitzałka je saschła. 2. Na lisčinje 1017 firma Towaŕstwo sornowych łkałow ſ wobmjesowanym rukowanjom w Budyschinje a dale sczéhowaze: Towaŕstwowne sdżelenje je žo 20. 10. 1925 wobjamiło. Pschedmjet pschedwsaczja je pschewsaczenje łkały, wot firmy E. Stolle w Kamjenzu wotnajateje, evenutelnje kupi abo pschenajeństwo dalschich łkałow a wikowanje ſ konjemi. Towaŕstwo je wuprawnjene, so wobhdżeleż pschi podobnych pschedewsaczach. Sakładny kapital wuczini pjeć tyscha nemškostatnych hriwnow. Sa wobkhodnoho wjednika je pomjenowany ingenieur Walter Herold w Budyschinje. (Wosjewjenja stawaju so w Reichsanzeiger).

W Budyschinje, 2. 11. 1925.

Hamtske sudnistwo w Budyschinje.

Pšeńcu a rózku wjacy njekupujemy.
Wows a syno kupujemy dale.
Wójskowy zastaraŕski hamt w Budyšinje
(prjedawši proviantski kamt). — Telefon 1020.

Hospodarski rozhlad.

Schwörtk, 5. novembra 1925.

Wežeraŵske kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	16,94
1 jendżelsk punt	20,32	100 czeskosk. krónow	12,42
100 schwajz. frankow	80,83	100 pólsk. markow	69,20

Effekty ſo wežera na Barlinskej burſy pſchi ſpoczatku ſtruczowachu, podobnje pak ſo kurſy ſaſo ſlabſchowachu. Podobnje bě tež ſe ſtatnymi a wójnſkimi pożczonkami.

Na produktowych wikach pſchenża ſaſo bals horje bijeſche. Jendżelſka ju kupuje a na ſwětowych wikach na płaczijnu dżerži. Pſchenczna mukа mějeſche tohodla ſwótnowych kuzow. Rożka, jeczmjeń a wowſ ſo cżeſko pſchebawaja, tola ſwoje płaczijny ſakhowachu. Wežera płaczeſche zentnaŕ w Berlinje:

pſchenży 11—11.15 hr., rożki 7.05 hacż 7.20 hr., jeczmjenja nalętnjeho 9.30 hacż 10.50 hr., naſpomneho 7.45—8.05 hr., ſa wowſ 8.05—8.55 hr.

W termijowym wikowanju:

ſa dezember: pſchenży 11.45—11.42 hr., rożki 8.15—8.10 hr., wowſa 9—8.95 hr., ſa měrc: pſchenży 12.10—12.07 hr., rożki 8.17—8.15 hr., wowſa 9.20 ſt. hriwnow, ſa meju: pſchenży 12.35, rożki 9—8.95 hr.

Swinjace wiki wežera hrjedu w Berlinje (Magerviehhof Berlin-Friedrichsfelde). Na nje běchu pſchihnali 181 běhakow, a 804 proſtatow. Wiki trochu lepje dżechu. Tute płaczijny tam japijachu:

Běhaki płaczachu:

wulke 75—85 hr., ſrjenje 55—65 hr. małe 35—50 hriwnow.

Proſtata płaczachu:

wulke 25—30 hr., ſrjenje 21—25 hr.

Słotne wiki ſaſadżenu wukoru we Lukowje běchu dże ſe wopytane. Tež wjele ſkotu běchu na nje pſchihnali. Proſtata pſchi ſpoczatku tak prawje kupowacż nochzachu, dokelż běchu jich wjele pſchijwjeli. Poſlednjcho dżechu a płaczijny ſo ſtruczowachu. Wone płaczachu

małe 15—18 hr.
ſrjenje 20 hr.
wulke 20—25 hr.
běhaki małe 40—60 hr.
do zentnaŕa 60—90 hr.
a pſches zentnaŕ 80—85 hr.

po zentnarju. — Krowy njeběchu powſchitkownje rjane. Wone płaczachu hacż do 300 hr., ſ rjeſeczom 350 hacż 380 hr. — Jałowjeſki wokoło 200 hr. pſchinjeſchu.

Někotre płaczijny ſ wežeraŵſkich Drjeżdżanſkich wikow (Markthallen). Sajaz 1.80—2 hr., ſ połczom pſchethkamy 2 hr., bżiwje karnikle 1—1.20 hr., bażanty (thapony) 5—6 hr., kury 4—4.50 hr., kurwowny ſtare 2.25 hr., młode 2.50—3 hr., huſy 1.30—1.40 hr., kacżki 1.50—1.80 hr., kury ſtare a młode 1.40—1.80 hr., połbje ſchtuka 0.80—1.30 hr., karpy 1.50 hr., hliny 2.50 hr., raki ſchtuka 10—100 np., jabłuka 10—70 np., kruſchowy 15—75 np., pruſnizy 50 np., włóſk worjechi 70—80 np., běrny zentnaŕ 3.50—3.80 hr., punt 4—5 np., zybła 15—20 np., tomaty 30—45 np., karoty 15 np., cżerwjeny kał 7—8 np., běły 5—6 np., hołowej kerżeż 10—15 np., kiſały kał 12 np., ſchampinjony 3.50—4 hr., kurjatka 50—60 np., ſuſchene prawaki 6 hr., butra mlokaſinſka 2.30—2.70 hr., burika 2—2.70 hr., mloko litr 36 np., twaroh 30—35 np., jejo 18—19 np.

Sso pytaja.

Pachol (Hausdiener) hoſcżenz „K ſlotej kótwizy (Anker) we Wojerezach.

Wlidarſki Moritz Rotha we Wojerezach.

Krawſki, Langnickel we Wojerezach.

Holza do domu. Uhliczowa, Hrobkowſka dróha 1, we Wojerezach.

Schołarka do warjenja. knjeſi bywór w Hrobkiſchczu.

Kóſnjki, Max Melzka na Kamjentnej haży w Budyſchinje.

Holzy młode, fabrika ſchkitaſkich blachow Gnamo we Dżěžnikezach.

Holza do domu, Stieberowa haża 641 w Budyſchinje.

Na pſchedań.

Kramy, żelezniſke, ſobotu 7. 11., dop. ½10 hodż. na dwórniſchczu we Slepom a w 2 hodż. w Běłej Wodże na dwórniſchczu.

Sofa, w Běłej Wodże, Hauptſtr. 44 III.

Krowa, młoda bójka, w Židżenku cżo. 33.

Loži ſ matrazami we Wojerezach, Steinbrückſtr. 7 a na lewo.

Khamorowy bůfet ſ 3 rjeczenkami, bůfetowy khamor, piwowy aparat ſ 4 rjeczenkami, 3 ſofa, 5 ſtabikowych rjeczenkow (Stechhälme), kehele, 2 reduzérowazej ventilaj. Dalſche wukaſuje mějeſczanſki wuaſki bůro we Wojerezach.

Loże ſe ſkomnikom, Hrodowſke namjeſto 11 na lewo.

Wós, dżeczazy, Hórſka haża 2, ſadni dom I w Budyſchinje.

Motor 2 PS., jenajſki prud, łoczeńnja Arnoſcht Frick na Tſchaniſkej dróży 4 w Budyſchinje.

Kachle k najſpodowanju, F. A. Lenke, Hoſchiż haża we Budyſchinje; k regulérowanju, Schołta, Kuriowa haża 10 delka, w Budyſchinje.

Krowa, ſtarzelna, w Khelnje 46.

Ssudniſzy na pſchesadżowanje.

Ssobotu, 7. 11., dop. w 10 hodż. krowa w Khwałdże. Kupzy ſeſnu ſo tam w korczinje.

Schkrowe depesche.

Produktowe wiki w Barlinje, dżenja dop. 3/11 hodż. Wjele żita, płaczijny ſo wotdrjebjuja. Ssudny wobrot. Tendenza mużina.

Dop. 3/12 hodż.: Każ pſched hodżinu.

Płaczijny na Barlinſkich produktownych wikach.

Żito a wolijowe ſymje ſo tuni abo 1000 kg, ſetwa 100 kg, wſchelſke płaczijny wo Rotej hriwnje.

	4. 11.	3. 11.		4. 11	3. 11.
Pſchenża	220-223	217-220	rapſ. wołijeſki	14,20	14,00
rożka	141-144	141-144	woch. melaſe	8,10	9,50
małeſ. jeczmjeń	186-210	186-216	jecmika	—	—
nal. jeczmjeń	149 161	149-161	běrnjaze krupje	13-13,30	13-13,34
wowſ	161-171	161-171	bumy	20-29,00	20 29,00
kukurjza (Mais)	—	202-205	wowſa	22-25,00	22-26,00
pſchenczn. mukа	27-31,25	26-31,00	lanu wołijeſki	21 21,40	21-21,40
rżana mukа	20-23.00	20-23 00	mohnu łupiny	12-12,50	12-12,50
pſchenicz. wotr.	11 30	11,30	lotte łupiny	—	15-16,50
rżane wotrubы	9 10	9 30	ſyno, 50 kg	3,90-4,45	3,90-4,45
rapſ	—	345-350	ſytowa, rżana	0,85-1,35	0,85-1,35
lane ſymjo	—	—	„ pſchenicz.	0,80-1,20	0,85-1,20
hrich	26-32,00	25-27,00	„ wowſowa	0,90-1,30	0,90-1,30
pjelušchći	18 19.00	18-19,00	„ jeczna	0,80-1,20	0,80-1,20

Płaczijny rěſneho ſkotu na Drjeżdżanſkich ſkotnych wikach.

4. nowembra 1925. Płaczijny po zentn. a ſt. hriwnach.

Słotne drużiny a womanjenjenje.

Woły: 397.

Połnomłaſne, wukormjene, najwjetſche rěſneje hódnoſcże hacż do 6 lět	51—55
Młode młazne, njewukormjene, ſtarſche wukormjene	44—48
Mjenje wukormjene młode, derje pżowane ſtarſe	38—42
Mjenje pżowane wſchěch ſtarobow	33—35

Bykł: 417

Połnomłaſne, wurośtene, najwjetſche rěſneje hódnoſcże	50—53
Połnomłaſne, młódſche	44—47
Mjenje wukormjene młódſche a derje pżowane ſtarſche	36—40
Schpatne	—

Jałowje a kruwy: 913.

Połnomłaſne, wukormjene kruwy najwjetſche rěſneje hódnoſcże	50—54
Połnomłaſne, wukormjene jałowje najwjetſich, rěſneje hódnoſcże hacż do 7 lět	42—47
Starſche wukormjene kruwy a derje wuwite młódſche kruwy a jałowy	30—37
Derje pżowane kruwy a mjenje pżowane jałowy	23—27
Mjenje a ſchpatnje pżowane	18—22

Cżelata: 2134.

Najſypſch. wukormjene	95-105
Mjenje wukormjene a taſte wot zyża	80—90
Schpatne	60—75

Wowzy: 4975

Młódſche a ſtarſche wukormjene	51—56
Starſche wukormjene	40—48
Mjenje wukormjene (Mezgliſchafe)	28—35

Sewinje: 9678.

Połnomłaſne, wołoſtych rażowy a psy ličiſkenjow, hacż do 1½ lět ſtare	97—99
Wukormjene	94—96
Mjaſne	90—93
Schpatne	84—88
Ranzy a kundroży	86—90

Sym Serb **Wotewrjenje wobchoda** Sym Serb

Česćenemu wobydlerſtwu we **Wulkej Dubrawje a wokolinje** a tutym zdźěłu ſo tu přichodnu **ſobotu, 7. nov. 1925 w čisle 33** (w hoſcżeńcu „Zum Waldſchlößchen“

rěznistwo

wotewrju.

Poručam ſo za podawanje najlěpſich kołbasow a dobreho mjaſa. Słubju česćenemu wobydlerſtwu, ſo ſtajnje jenoż čerſtwe twory předawam. Wšě ſkazanki budu přeco najſpěšniſo k najlěpſej ſpokojnoſći wuwjeſć.

Prošu moje nowe předewzaće podpjerać a poručam ſo z počeſćowanjom

Jan Schuster, rězniski mištr.

Oskar Noack w Budyšinje

na Sukelńskej hasy 1 — — Telefon 1098

poruča

w drobnym wikowanju

jako wosebje płaćizny hódne

čerwjene wina ✠ pinjace wina

južne wina ✠ ✠ běłe wina

kaž tež

palency:

rožkowy ✠ ✠ jamaiski rum

měšany ✠ Bataviaski arak

(měšany) ✠ němski konjak a

němski měšany konjak

a hewak hišće

wšě likěrowe wosebitosće.

Wulki wubjerk

likěrow najlěpšich znamkow.

Připóſtanje je tu w měſce darmo hač domoj.

Cigary:

najlěpšeho ſlóda **10** ſtuk **55, 65, 75** pj., dale su wosebite kajkosće wšěch druhich płaćiznow hišće ze ſtarymi płaćiznami, tak dołho hač ſkład dosaha, dostać.

Při kupjenju cyłeho kuščika 10 proc. rabatta!

K hermankej

poručam

wołmjane kłobuki w mod. formach a barbach 8.50, 8.50, 7.80, 6.—, 5.50

čapki za muži a hóleny 5.50, 4.50, 3.80, 2.80, 2.— 1.50

pjelsćowe kornarje wo wulkem wubjerku wot 19.50

kosmikate kłobuki we dobrych kajkosćach

velurowe kłobuki čorne a pisane

filcowe črije a tofle

Hugo Lehmann

w Budyšinje na Bohatej hasy čo. 22.

Walter Rinnelt

wosebny

frižěr za knjezow, knježny a knjenje.

zhotowuje wšě włosowe dźěła.

Najwjetši ſkład wšěch toiletowych tworow, wotrihanje po wašnju bubiſkim a paſkim (Bubi u. Pagenköpfe).

Zhotowi towarſtwowe a dźiwadłowe frisury.

Najſpěšniſo a najrjadniſo posłužuje.

W Budyšinje, na Kamjentnej hasy čo. 17

při hotelu „Zur Krone“

Margarinu 58 „Milchperle“ 85

kóždy pospyt zwěſći nil Waše ſtajne kupowanje!

kokusowy tuk najtuńſi, ſłosty, spory tuk za kuchinu (kaž Palmin) **70**

tuk k pjećenju Ia howjazy łoj Ia **80**

jědzny wolij **65** zemski ſkalny wolij wopr. ſłosty **77**

łany wolij Ia **90** wolikowy wolij **1.40**

Předawarnja margariny, tukow a jědznych wolijow Th. Schleinitz we Budyšinje **na Zadnjej Bohatej hasy 9**

Wobkedźbujće naše jutrišo

hermankowe poskićenje

Drjeżdżanski konfekcijowy dom Birnberg & Co. w Budyšinje

na Mjasowych jětkach čo. 5.

Poskićenje k hermankej!

Łožowe počelnjenja, běłe a pisane **płachty** we wšěch kajkosćach

wupjerki turkowsko-čerwjene we wšěch šěrokosćach, **trjenja, trjeńćka, ruby, rubiška, hotowe mužske a žónske košle, normalne košle a kholowy, podšite kholowy, barchent za košle.**

J. Domsch

na Lawskich hrjebjach 161 Automatowy hoſcżenc.

Žane klamy.

Emil Rötschke, hojenja wustojny

Iridiologiju, biochemiju a homöopathiju po Dr. Madausu

w Budyšinje na Bohatej hasy čo. 10

Rěne hodźiny kóždy dźeń wot 9—1 hodź.
ſobotu wot 9—2 hodź.
njedźelu „ 10—12 „
ſrjedu „ 4—7 „

Pola mje kupujeće ſprawnje a tunjo

šijace mašiny a kolesa

žimace mašiny a walcy, kolesowe lampy

Wulki ſkład! atd. Wotpłaćenje dowolene!

W. Pleſchmann w Budyšinje

na Wjeleńankej dróży čo. 43 podla hoſcżenca „Hellerer Blick“.

Banany
dostanjeće najtuńšo pola
Waltera Weisy
w Budyšinje
znapřeča J. G. Pahna
na Žitnej hasy.

MERSICYSKI
Wěrowanske
pjerščenje

Copte spódne wobličenja"
W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9

Šatowe róle
za burow a wšě hospodarstwa
poruča **A. Rabsch** w Budyšinje
na Hornčerjeskej hasy
w „Münchner Hof" na prawo.

K hermankej
poručam **składnosćne dźěły**
twjelkow, trjeńčkow, rubow a šantkow
barchentow za bluzy a jaki, m wot 0.90 hr. sem
košlace barchenty, pisane, m wot 0 80 hr. sem
barchentowe płachty m wot 3.90 hr. sem
Dale poručam swój derje wubrany skład
makkow., normaln. a podšitych šatow
Zešite běłe a pisane barchentowe šaty
najlěpše češke pjerje a mósk - - -
běłe a pisane cychi, wupjerki, - - -
„Zhotowjenje přešiwanych přikrywow"
Najtuńše płaćizny! Jenož solidne kajkosće!

Aug. Pawol Hilger w Budyšinje
na Seminarskej hasy čo. 2.

Kóždu sobotu wot 8—6 hodź.
kozace kože
a wšě druhe družiny kožow a
kóžkow kupujetaj stajnje
Kießling & Erdenberger
w „Polměsacu" na Zwonkowej Lawskej hasy.

Sušene jerje
tunje a stajnje čerstwe
dostanjeće pola
Waltera Weisy
w Budyšinje na Žitnej hasy
znapřeča J. G. Pahna

Trjebane a nowe
meble
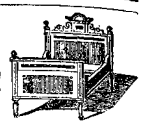
kaž tež **wuhotowanja stwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4
Podźělnje płaćić dowolam.

Polstrowe twory
zhotuju a wuporjedźam tunjo, hotowe mam stajnje na składu.
Max Urban, tapečerař, Königswall 3.

Wotewrjenje wobkhoda!

Z tutym dowolam sebi wozjewić, zo sym **štwórtk. 5. novembra**
w swojej ležomnosći na **Garbařskej hasy čo. 4**

rybjacu a delikatesnu předawarnju

wotewrił. Budu so stajnje prócować, přeco najčerstwiše twory za najtuńše płaćizny předawać, a prošu, mje ze swojim nowym předewzaćom podpjerać.

Z počesćowanjom
Curt Nimschka a mandźelska.

Tole je wobhod dobreje twory a tunich płaćiznow K. Erler w Budyšinje na Žitnych wiach 11. Ręči serbsći.

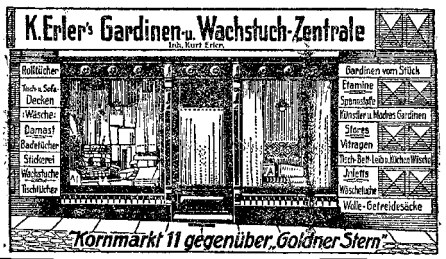

Hdyž do Budyšina přindźeće, wopytajće nas; pola K. Erlera na žitnych wiach 11 kupujeće woprawdźe derje a płaćizny hódno. Ręči serbsći.

Jurij Fuhrmann
w Budyšinje na hornčerjeskej hasy čo. 10 poruča jězdne kola, šijace mašiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź.

Klankace wozy
wot najjednorišich hač do najwosebnišich kupuja so płaćizny hódno w předawarni korbařskich tworow
Pawoła Bögera
w Budyšinje na Sulskej
hasy 5 (zady dźiwadła).

Wołma k wušiwanju, tunjo pola
J. Erler
na Zwonk. Lawskej hasy čo. 10

Wulki wubjerk
koncertnych cytrow
mandolinow, lěsnych cytrow, lautow, gitarrow, najlěpšich huslow,
klavěr z wurjadnym zynkom
noty a najlěpše truny (hłosowanje nastrojow)
dobre a tunje poruča
M. Uhlig w Budyšinje
na Zadnej Bohatej hasy 24.

Kože
k harowanju
na kožu, předłohi a pjelćiny přijimuje
F. T. Leuner
garbarnja w Budyšinje,
na Sprewjinej hasy 2.

K hermankej
tunje wobuće
za **dźěći, žónske a mužske** kaž też
filcowe tofle, buncle, črije do dźěła, wysoke škórnje,
drjewjancy, drjewjan. stupnje, dołhe škórnje kožane gamaše,
kožane tofle
poruča
Willy Sommer w Budyšinje
na Serbskich hrjebjach čo. 8.

Hobrscy wulki
je wubjerk **rólkatych tobakow**
kaž też
cigarow, cigaretow, skągowych, rjapkatych a žwańsk. tobakow
firmy
Hermann Gerlich
cigarowa a tobakowa labrika
w Budyšinje na sukelnskej hasy 7
Zasopředawarjo dostanu wysoke rabaty

Poručam
kožuchi za mužow, **sportske kožuchi**
pjelšćinowe čapki za mužow
pjelšćinowe jaki a mantle za žónskich
lišće a wšě druhe khornarje
we wulkem wubjerku.
Gellner w Budyšinje na Hłownem torhošću č. 11.

Šijace mašiny
za wšě połowanja **nowe a trjebane** najtuńšo
pola
J. Klemm w Budyšinje na Serbskej hasy 1 I. Žane klamy!

Cokor jenož **33 pj.**
po 10 pt. 32 pj.
paleny kofej 1/4 pt. wot **80 pj.** sem
wosebite kajkosće 1.—, 1.10, a 1.20 hr. stajnje čerstwy paleny.

praliny, 1/4 punta	25 pj.
fondantske praliny (měšeńca) 1/4 punta	jenož 25 pj.
kokusowe kruški 1/4 punta	20 pj.
smjetanowe placki 1/4 punta	jenož 25 pj.
likórowe buny 1/4 punta	jenož 35 pj.
buny z palencom napjelnjene	jenož 50 pj.
placki „mój poražk" 1/4 punta	jenož 15 pj.
placki „moja wosobitosć" 1/4 punta	jenož 20 pj.
placki „ličšane pucawki" 1/4 punta	25 pj.

Dale poručam swoje wulke **poražki:**

šokolady

400 gr. jěšćneje šokolady	jenož 98 pj.
200 gr. jěšćneje šokolady	jenož 50 pj.
200 gr. mlokoweje šokolady	jenož 80 pj.
200 gr. alpskeje mlóčneje šokolady	jenož 80 pj.
šokoladowa mučka 1/4 punta	jenož 25 pj.
400 gr. mlóčneje šokolady	jenož 1.50 pj.

Reichertowe šokolady
Wosobje płaćizny hódne poručam:
sultanske rózynki jenož **65 pj.**

Erich Eckhardt w Budyšinje
na Różowej hasy 6. Telefon 1069.

Fuhrmannec dom jězdnych kołow
— w Budyšinje na hornčerjeskej hasy 10. —

Znamkowe jězdne koła
(Marken-Fahrräder)
we wulkem wubjerku a w najjednorišem hač najlěpšem wuwjedźenju.

Žonjace a dźěćace
woblečenja
kaž čopłu spódnju drastu
we wulkem wubjerku kupujeće derje a tunjo, kaž znate,
we starem wosebitem wobkhodźe
W. Häckera
mějićel Otto Hartmann
Założ. 1852 w Budyšinje na Žitnej hasy 7.

Wysoko-
sućelna **kruwa**
je na předań
w Dubom čo. 3.

Najl. paleny kofej
(Radnicowje měšeńki)
1/4 punta 0,80 0,90 1,00 a 1,20
dostanjeće pola
Waltera Weisy
w Budyšinje na Žitnej hasy
znapřeča J. G. Pahna

Meble
kaž też
pólstrowane meble
poruča płaćizny hódno
Karschner
Šołćicnasł. w Budyšinje
blidarnja za domjacu nadobu
na Garbařskej hasy 8.

Žołćowe kamjenje
za dwaj dnjej wotstronja bjez jěda a bolosćow
E. Pahlitzsch
naturski hojeŕ
we **Wojerecach** na
Brětnjanskej hasy 9.

Sykanje rězacu mašinu
ma na předań
hornčerjnja w Bošecach
pola Njeswačidła.

Pisanske blido
ma na předań
abo z ratařskimi płodami wumjenja
Max Karschner
w Budyšinje
na Garbařskej hasy 8.

Košle, rukawače (nejsele), **spód. kholowy spódne sukuje, nohajey,** kaž wšu drastu do dźěła poruča
S. Křižan
w Delnjej Hórcy.

Wóskowe róže
kaž **debjenske róže a wěncy**
poruča najtuńšo
Marja Petrichowa
w Budyšinje na Garbařskej hasy čo. 22, delka. — Žane klamy.

Zjawny dźak!
Z tutym wuprajamy
knjezej Zarjenkej we Wjeselu
za jeho njespróchne narodne dźěło
naš najwutrobniši dźak.
Někotři přećelja.

Małe nawětki we Serbskich Nowinach maja dobry wuspěch!

Kakao, šokolady
najl. družinow, dostanjeće pola
Waltera Weisy
w Budyšinje
znapřeča J. G. Pahna
na Žitnej hasy.

SERBSKE NOWINY

DŹENK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,50 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěli Smolerjec knihiličarnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 zlot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 259 **Budyšin — pjatk, 6. novembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Hindenburg a wulka koalicija.

Wosy francowskich nowin wo Stresemannowej Barlinskej rěči.

W Londonskich politiskich kruhach so boja, so může pśeciwjenje nekotrych nemskich politiskich stronow pśeciwo Locarnskemu sśerjenju zwětowemu měrej se strachom hrosyć. Alarmowaje powěśće, so chce Hindenburg wróco stupiś, wobsebite starośće sbudźuja. Pśeco derje wobhonity dopisowaŕ „Daily Telegrapha“ k temu powě, so je s nemskeje knjeježerstwoweje strony zhonił, so žu so samolwiśi nemsky statnizy s wustupjenjom nemskonazionalnych s knjeježerstwa do wulkeho njeměra dali. Nawjedowaze wobzoby so boja, so by s nowowólbow nemski rejm wuschol, kotrez by so Locarnskemu sśerjenju hiśicze bóle pśeciwiwjak, dyźli nětkuśishi rejm. Tehodla knjeježerstwo rospuschśenje rejma wobeśi pyta, kaž dołho so wische druhe móžnosće njejsu pospytałe. Pśichi wutworjenju wulkeje koalizije budźe so na Hindenburgowe stejśišćo dyrbjeć dźiwaś. Dr. Luther je žebi Hindenburgowe polne dowěrjenje dobył, tola chutnje so dwěluje, hač moł so wobstarny pólny marschall k temu rosćišćaś. S politikarjemi hromadze dźěłaś, kotrež žu wuraznje na lewizu složeni. Hindenburga wšchednje s listami pśeprejawjeja, so dyrbi „Locarnske sśerjenje sniciś“ Zadyn soz. njeběmje so w knjeježerstwje cerpiś.“ Wón je na wustawu wjasany, tola derje wobhoniśi politikarjo maja sa móžne, so by wón radšcho wróco stupił, hač so by s knjeježerstwom wulkeje koalizije dźěłał. Hindenburgowe wrócośtupjenje by pak po měnjenju powěśerjow „Daily Telegrapha“ sćěhowali měšo, kotrež bychu niz jenož němskemu statej, ale też europiskemu měrej se strachom hrosyle. So by so temu sadźewało, je Stresemann dwaj planaj wudźěłał, kotrajž dźe se sozialistami rosprajiś. Wón žu nadźija, so jedyn i njeju pśichijimaju. Pśeni plan namjetuje ministerstwo se žrjedźnych měšeźanskich stronow mjeńšchiny, kotrež so na němsku ludowu stronu, zentrum, demokratow a bayersku ludowu stronu sejpera a kotrež bychu socialistojo mjelczijy cerpiśe. Po druhim planje měło so sabajene ministerstwo wulkeje koalizije wutworiś, w kotrymž by kóžda strona jenoź jene žydło měła, mjes tym so bychu so druhe žydła s bjesstronitymi wężywustojnymi wobsadźiśe.

Hłoby franzowskich nowin wo Stresemannowej Barlinskej rěči.

Parišći „Temps“ Stresemannowu koloschkriczkowanu rěč rospominajo praji, so dyrbi so na to dźiwaś, so žu ministra za nemski lud powěsćerjow byle, najźerje by Stresemann wobhladniwischi był, hdy by pśed internazionalnym pośłuchaŕstwom rěčał.

Wułožene wěsty městnow bjesstrachowego pakta je žyniwe pśichěhnate. To je so tehodła stało, dokelž dha Stresemann wulku hromadu nemskeho luda sa kóždu pśiležnu sa bjesstrachowy pakt dobył. Wo wschelakich dopokazach nemskeho swonkowneho ministra hodźi so wurěčowaś. Bjes dwěla ma wón najlěpsche wotpohlady, schtoż pak so njehodźi wo nałożenju wuraznje rjeź, kotrež žu „troschtu njesbožowne“ byle. Bohužel s teho móžnosć njedorosumjenjow nastawa, kotrež budźa paktowi pśeciwiwaze wuwuźiwaś.

„Temps so potom nadrobnje se Stresemannowym wudawanjom sabera, po kotrymž Jendźelska na podloźtu artikla 4 wschě swoje namóšte a nakrajne wojeske mozy k poruchnoszi Nemšteje staji, jeli so by Franzowska Nemšku nadpadła.

„Temps“ dale praji: Knjes Stresemann je rosrěčenje, kotrež je Chamberlain s nim wo postajenjach artiklа 4 měł, jara wobzobinjaz a tadeńsnje wuložił. S poknjeježerstwowego jendźelskeho źórła je so dźěliło, so so knjes Chamberlain njemóže dopomniś, so je so z tajkimi kategoriskimi rěkowami wuprajił, kaž to knjes Stresemann wudawa. **Jendźelske rukowanje wěsy za Němsku pśi sjawnym franzowskim nadpadze płaći, dokelž bjes jenakoseje rukowanja woprawdźiły pakt z tym njeje możny.** Dokelž pak je njewuźadany franzowski abo belgiski nadpad zyle wěrje njepodobny, rukowanje pśichěde wschěm za nas płaćił. Jendźelska ma Franzowskej se swojimi nakrajnymi a namórskimi wojeskimi mozami pomhaś, jeli so by Němska, kaž w lěcze 1914, Franzowsku nadpadła abo jeli so by so Němska pśeciwo artikłomaj 42 a 43 Versaillesteho měra pśechiła. Wopśichiśerje tuteju artiklow je tak jasne, so žu njehodźi z tendenziosnym wułożenjom falšowaś, a woprawdźe njeje wopśichiśerj, kajke ertne žłubjenje je Chamberlain pódła tuteho texta knjesej Stresemannej cźinił. Hdyž němski swonkowny minister dale praji, so žu Locarnske sśerjenje na myśl załožuja, so w zwětowej wójnje wsche žanych dobyćerjow było, prajimy my, so je Stresemann poślednje dny hiśicze wjazy njeleposcow sworak. Dyrbimy so prascheć, kak Stresemann „měrowemu duchej“ rozumi, hdyž pśed tśomi dnjemi w Drježdźanach praji, so žu Němska wójny wotrjekanje, dokelž nima žrědkow, so mohła wójnu wjeść.

„Temps“ na kónzu na Stresemannowe wudawanje wo połoženjach wobsadźeńskeho knjeźstwa pokazujo praji, so žu wone pśichěhnate. Swjatkarjo žu žebi polnu žwobodu hibanja sa wschě naprawy wumělili, kotrej bychu so jenoź we wobsahu Versailleskeho sśerjenja wuwjedle. Schtoż wuprózdnjenje Kólna nastupa, może žebi jo Němska hakle tón dźeń žadaś, na kotrymž je so wotbrónjenje němskeho wójska pśewjedło.

Strajk pjekarskich pomoznikow we Winje.

Strajkowazy pjekarśay pomoznizy we Winje žu boja, so strajk pśiběhraju, jeli so žu Winske wobhoźerstwo wot wonka z khlěbom sastaruje. Strajkowe wjednistwo tehodła cźrjódki strajkowarjow na wschelakich dróhach pśichedśeśtow postaja, so bychu so wozy, s kotrymiž so khlěb se wjow do Wina wozy, pśichepytałe a so sadźerżałe. Policija je pśeciwo temu sakrocźiła a někotrych strajkowarjow sajała. Ssjedu su strajkowarśay strajkujo wjele wosow se wjow, kotrež khlěb do Wina wjesechu, nadpadli a powrócili, też su pohonczow nabili. Policija je na wjazy městnach nahonikow sajała.

Sjednańska wschitkosć je žrjedu rosrěkowanju wuźuda wuprajiła, s kotrymž so pjekarśim pomoznikam město žadanych 12 procentow jenoź we 5 procentow wjetsche mźda pśichiwoli. Strajkowarjo chcedźa rosrěkowanju wuźuda wotpokazaś, jeli so dźěłodawarjo na to njeswjasaju, so budźa khóty powyschenja mźdy se žamžnje móchnje płaćeć a so je na pśichetrjebarjow njewotwala. Dźěłodawarjo pak praja, so bjes powyschenja khlěbowe płaćenje njemóža wjetschu mźdu płaćiś.

Wobhnadźenje němskich studentow w Moskwje.

Kaž Moskowske „Izwěstije“ powěda, je pśichedźyduce zentralneho wukonjazeho komiteja wobsamkło, z žmjerći sažudźeneju Němcow Kindermanna a Moschcha aeltesteho Němza s Ditmara k jatwu na dźesać lět wobhnadźiś.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. **Rěči serbski.**

Najl. a najtuńša kupowańja wobućow. Pódušowanje spěšnje a tunjo

Nowa Mussolinowa wójnska rěč.

W rěči, kotruž je Mussolini žrjedu popołdnju w Romje měł, wón dopokazaś pytasche, so dyrbi Italska hač k Brennerskej horje a hač krajnjej Sněžnej dožahaś. Italski lud dyrbjał do wójny cźahnyć, hdy by to tale mjesa wohrožyła. Wón a jeho knjeježerstwo staj sa měr, tola njeběmje so žahnyć, so žu hnydom po Locarnskej konferenzy kanony na Balkanje zahrimałe. Hrimot kanonow je też hiśicze w dźensa pśches žrjedźosensće morjo žłyschcź. Italska dyrbi tehodła žyzne wójsko, wustojne wójnske łódźstwo a powěr wobknjejźaze klětarstwo měrcź.

Pśicheźiwo Mussolinej je žo pjeźa attentat pśichitowali.

Italske knjeježerstwo powěsći rosschérjecź dawa, so je generała Capella, jeneho s wjednikow italskich žwobodnych murjerjow, a pśedawschcheho socialistiskeho sapósłanza Zanibona, sajeca dało dokelž staj pjeźa pśeciwo Mussolinej attentat pśichitowałoj. Bjes dwěla je žebi Mussolinowe knjeježerstwo, kotrež s mordarjemi skónzowaneho socialistiskeho wjednika Mattiotta pod jenym krywom teži, attentatiku weź s porstow wuzuzało, so by pśicinzinu namakało, njefaszistiske politiske strony, wošebje sozialdemokratow a liberalnych, potłoćowaćz a jich organisazije sakasaćz. W Italskej nětkole Mussolini s faszistami jako tyran knježi a tóždu pśeciwniu politisku stronu potepta.

Też Sslowinzow w południowej Italskej pśeśěžeju. Jich wjednika rěčnika Wilkana su pśched žud žadali, dokelž je pod hołym njebjom ludowu shromadźiznu wotměł.

Rusko-italske tajne sśerjenje?

Newyorkske nowiny „World“ žu powěsći pśichinjejźe, so je so mjes Ruskej a Italskej tajny žwjask wobsamknył, po kotrymž žana s wobeju njejmě w rańšchim kraju niczo sapoczeć, pśedy hač njeje žwjaskaźay wo tym powěsći data. Swjask dyrbi so wošebje na Turkowsku nałožiś. Jeli so by k italsko-turkowskej wójnje doschło, měła Rusta Italiju je žwojimi wojeskimi mozami podpjerać, mjes tym so měła pśichi rusko-turkowskej wójnje Italska Rusej pomhaś. Na Balkanje žwjask woběmaj žwjastarkomaj žwobodnu wolu wostaja. Pśeśěźiwo Rumunskej a Južnoslowjanskej njejmě pak ani Italska ani Ruska nješchto pśchedewsaćz, schtoż by sajimam druheje jeschtodźało. Sajimy Italiske w nastupanju Južnoslowjanskeje žu w sśerjenju wobežje pśichipśnate.

Revoluzija w Syriskej.

Franzowske žwonkowne ministerstwo je sćěhowazu rosprawu wo njeměrach w Damasku dostało:

18. oktobra stej dwě cźrjódźe domorodnych składnosćej wužiłej, so bychtej pśeśěźiwo wotdźělenju franzowskeho generała Gamelina napischeźiwne naprawy pschewjedłej a žo do domorodneho dźěła města Damaska dobyłej. Sběžkarjo syrisku policiju a žandarmeriju pśeśěźiłapichu. Wschě njedowěrni a padušchni ludźo žu jim pśichiłamknychu a spytachu, žo do druhich městowych dźělow dobyć. Franzowscy roskasowaŕ w Damasku, kotryž měješeche najprjódzy sa nusne, na dróhach wojowaćz, dopósna, so to dła žo sapoczażeje nozy njeje móžno, na druhej stronje njeby móžno było, žo do wusich městowych hažow dobyć, w kotrychž sběžkarjo se wschěch stron stśelachu. So bychu žo sběžkarjo satrachili, da wón wjazy krócź s kanonow wutśelićz. Na to sběžkarjo sajtachu stśelećz, a na khwilu bu śmjerom, tak so móžeche franzowski roskasowaŕ w někotrych městowych dźělach barrikady natwaricź dacź. 19. oktobra domorodni sajo stśelećz pocźachu a spytachu bjes wuspěcha žo do europiskeho městowego dźěła dobyć. Nunje tak bjes wuspěcha woni Azemski hród a žuźodnu zitadellu nadběhowachu. Dokelž dhajsche žo roskasowaŕ blišeho wojowanja s njeschćelcelom, po liczbje wjele žyniwischi, śminjeź, wón s dźeschimi khwilemi někotre krócź s kanonow do domorodneho městowego dźěła wutśelićz da, tola jón s tym njewupuścźi. Wón wošebje na městna žo samércź dawasche, na kotrychž žo sběžkarjo shromadźowachu, kaž też na make sahrody, naměsta a terraży. 20. oktobra dopołdnja žo wotpósłanz sběžkarjow k franzowskemu roskasowarjej podachu a jemu žwoje podcźišnjenje podatkowachu. Tón žamy dźeń pśichipołdnju bě žo měr wobnowił.

W rosprawje žo hischcze pschipomni, so žu naprawy k potłoćowanju sběžka łahodne byle, hačrunje mjesche sběžk wulk. wojnama. Jana curop. ziv. wobzoba njeje žo moriła abo žo sranika. Franzowsojo mějachu 10 morwych, mjes nimi 3 Europjanow, a 30 sranjenych, mjes nimi 2 Europjanow. Schtodowanki sběžkarjow nětkaže 200 morwych wucźinjeja. Hewak žu sběžkarjo 50 Armenow a 2 Tripolitanow stónzowali. Wězna schkoda je žo jenoź w městowym dźělu domorodnych naczinika, tola žo njeje žane arabske twarjenje architektonisce abo stawiniśteje hódnosće wobschtodźiło. Azemski hród je njewobschtodźeny wostał s wuwjacźom pschitwara, kotryž bě žo sa pisarnju pschiprawił. W židowskim dźělu je žo jedyn dom wupuścźił. W Schgaurskim dźělu je žo s granatami někotre 20 khěžow wobschtodźiło, někotre hěty domorodnych žu žo s wohnjom sniciźile.

Europjenjo w Syriskej w trajnym strasche.

Dopisowaŕ „Liberte“ w Kairu powě, so w stronach mjes Damaskom a Homsom połoženje wobcźežne wostawa. Njeorganisowane bandy wobhoźerstwo trascha. Europjenjo žu w tajnym strasche, runje tak wukrajne misionny, kotrež w rańšchim kraju dźěłaju. Dwě wotdźělenj stej s Damaska wotesćchćej, so byschtej je schtitałej,

4. hłowna shromadźisna Serb. Sokolskeho Swjaska a 1. saloženjski swjedźeń Serbskeho Sokola.

Njedźelu 1. nowembra wotměwasche Serbski Sokolski Swjazk swoju 4. generalnu shromadźisnu a zwjeczesche sobom pjeczétne wobstacze Serbskeho Sokola.

1/28 hodź. wotewri br. mětłostarosta Schajba shromadźisnu, bratrow a sotrow z krótka powitawšchi. Na 56 zastupjerjow se wšěch 14 sfutkowazych jednotow běsche so jescho, mjes nimi 6 sotrow.

Podachu so rosprawy: Najprjedy br. jednaczel swoju jednaczelsku rospravu, w kotrejž wušoběnje schtyri dypki: swuczowanske kursy, zaměczenje naschego swuczowaczego wobstatnistwa, koterjuž a wobdźelenje na Kulowskim wschotowarstwowskim sléczu. Jeho finanzna rosprawa sobom narunia powrachowazu rospravu wobstejnoczenia. Staranje so wo finanzny porjadź je tehdy czornistoty. Mamy w sokolskich jednotach zkoro zamu młodźinu a to z wulkeho dźela skužazu. Wudawkow a nadawkow je wudamkami sjednoczenych pak je jich dosez a nadosez, kotrejž so strony Sokolow se zahorjenjom pschewjedu, czasto hacz k pschenapinanju. Ale mamy mjes Sokolstwom rjekow wopomnitwosze, potkadzaseje s hlubokeho, czistkeho sokolskeho pschejwdźerenja, wopraudzitneho sokolskeho karaktera. Jako tajki wušobny je nad zyku shromadźinu br. Kerk, wobsedje se swojej jednorej skutkownej wopomnitwoscu. Riech zkuji nam wschem jako blyschczazy pschikład. Po dležitych debatach, kwitzowazymi s naschimi finanzynymi starosczemi, po rosprawje revisorow a wuprocesenju br. jednaczela s pokładnitseje zamołwitosce zczéhowache rosprawa br. naczolnika. Bratr hłowny starosta Nawka pschewza na to wjedźenje shromadźiny. Wólby postajichu nimale zyle store pschedźednistwo sazo na swoje mesto, sa wobzwolene pokładnistwo, koterjž br. jednaczel k swojej dotalnej funkcji pschijeczej wotpokasa, wusvoli so br. Janak, sa zastupnizu naczolnizy br. Schlezynez hotra Lobjez.

S wjetschich liczby pschijatych nanujetow swaschbnjenych, so su swuczowaze a njeswuczowaze zobuktawy winowate, znajmjenscha njedźelu zwoje kokolike znamjeschko nosyczé, so ho podswjasni wutworja, so je so nowa jednota we Wulkim Czisku pola Wojerez, założena 21. 10. 25. do Swjaska pschijata a so maja „Sokolske Listy" jako samostatny organ makeho formata dale wukhadzecz jako dwajmjeczasnik.

Na to pschedstaji so namjet dospolnicze sokolskeje parahreje drasty, sesczitneje po wnbjerkowym wobsahmkjenju 6. sept. t. l. Namjet so wschém spodobasche a so s nekotrymi mjenschimi pschemenjenjemi jako oficielna paradna uniforma Serbskeho Sokoła pschija. Bratrja moja zebi zu sfasacz pola krawza k. Kuczki we Wowmowje pola Budyschina. 1/26 hodź. ztonczi br. starosta 4. generalnu shromadźisnu, kotraz bésche s dopokasom, so sjuitskowna a zwonkowna organisazija Serbstwa. Sokoła stajnje do prózka krocži.

Wjeczor k 8. hodźinje pschijsamknu so wopomnjenjetki swjedźeń Ss. Ss. S. na pjeczétne wobstacze Serbskeho Sokoła, założeneho 9. nov. 1920.

Sostry a bratrow a hosczi wutrobnje powitaschtaj br. starosta Schajba sa méstnu sakładnu jednotu a br. hłowny st. Nawka sa swjazk, roskożiwschi w zuzym rospominanju nekotre sokolske myslicżli a sakłady. Bohaty sokoliki program poda sobne pokaski se sokolskeho dźeła a dopokasa sobom, so je Serbski Sokol dospél hizo sthodźenk czétosnuczowanskeje wudokonjanosce, z kotrymż może so mjes nekotrymżkuliż starym némskim czélownuczowankim sjednoczenjstwom derje widzecz dacz. To je czim bóle pschipósnasa hódne tohodla, dokelż Serbski Sokol dyrbjesche sapoczecz s najzkromnischimi wobstejnoscenjemi. Posticzachu so: prostne swuczowanja wubraneho muzstwa Sokołow, (je nawjedowanjom br. nacz. Barta), symbolske (prostne) swuczowanje Budyschtich Sokołkow (s nawjedowanjom sotry dr. Schlezyneje), swuczowanje wubraneho muzstwa na bradach (s nawjedowanjom br. Kerna, jed. Maleschezy). Wosebje zo tute posledne pschedwjedzenja wulkeje wudokonjanosce znejachu sazuzeny pschitkesk. Scelowaze rhytmiske swuczowanje Budyschtinskich Sokołkow zanu wobkuzowasche jako rejka mythiskich bytosczow wreginow. Pécne slupiny Delnjo-Wujezdzanskeje jednoty (s nawjedowanjom br. nacz. Mérczina) stonczichu se sokolskej zemu, ke kotrejž wschitzy pschitomni postanuwschi wuspéchu narodnu hymnu. Wosczrjedź swuczowanjowu poda sobuskazeje Sokoła, br. jednaczel dr. Schleza, wobschérny zawy wobras wo założenju a wuwiczu, wo bédzenjach a dobywzach Serbskeho Sokoła, postajiwschi tuto nasche mlodoserbske hibanje do schérokeho mózneho pruda a ideje zjednoczenskeho Sokoła a zwétowego czélosnuczowanskeho hibanja. Terzet Radworskeho Sokoła wobwenczowasche pak s rjanymi serbskimi spéwami zuty sokolski wjeczor.

Bésche to préni sokolski zjedźeń Serbskeho Sokolskeho Swjaska, préni sokolski zjedźeń w Budyschinje. Bohaty program bu wutrobnje a dostojnje pschewjedźeny, tak so możesche so psched naschérschej sjawnoscu widzecz dacz. Bohużel wschak tuta schérokа serbska sjawnosez s nekotrymi wuwiazacemi pobrachowasche. To je jara wobzarownje. Tuto mlodoserbske dźeło, najwoznische njeda naschimi narodnymi prózowanjemi, by zebi zasłužiło wjetschene kedźbliwosce je stronу wschech, kiż steja hischcze za zwojm narodnostcz, hacz su pschinóschowarjo Sokoła abo niz. Bóh daj, so drubi założenischi zjedźeń Serbskeho Sokoła w Budyschinje pschichodne léto nadeidże wobschérniche porosumjenje sokolskich prózowanjow a tomu wotpowédźazym wopyt też je stronу naschego schérokeje serbskeje zjawnosce.

Sbežkarski wjednik Bahri je pjecza nałwilne knjezerstwo pohtajił. Sbežkarjo wjednizy njeju hischcze nadóliu spuschczili, so Europjanow je Syriskeje wuczerja.

Nowe wojowanje w Syristej.

Hawaska powiczenja s Beirута powé, so su franzowske wotdźelenja pod Hermouskimi horami je sbežkarjemi wojowake. W Kuneitrje su sbežkarjo lehorunja do franzowskeho wotdźelenja frajili. Woni su nekotre kolije na żelesnizy Hedżasko-Damaskowskeje czary wutorhali, tola je so schkoda sajso wuporjedźika. Sda so, so chze czrjoda sbežkarjow sajso do Beiruta pschinicz. Naprawy pschecziwo tomu su so czinile. Franzowske wobhonjerske wotdźelenja po Nebeskej krajinje czahaju, tola so njejsu hacz dotal s njepschecziwelom setkake.

Nowy franzowski kommisar w Syristej.

Każ nowiny „Volonte" sdźela, so pjecza senator Henry dr. Jouvenal, nédbuschi „Matinowy" hłowny redaktor, sa franzowskeho hłownoho kommisara w Syriskej ponjenuje.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 6. nazymnika.
Leonarda, abta.

† 1868 serbski strojniski mistr Jurij Kislink we Khrósczeach, kiż je wjacy hacz 50 wéżnych časnikow a sykawow twaril.

1862 wučerjowa zhromadźizna w Hamorach pod radźićelom Stolzenbrukom, kiż wjasy prawa za serbske šule žada.

1918 Bart wospjetuje na sakskem sejmje žadanje Serbow z léta 1848.

Wjesele na reje.

Pónđu, pónđu, prénju reja
Jutře rejwać do korémy.
A hdyż mje so wopraseju:
„Z čejim hólcom rejwaš ty?"
Budu prajić: „Wóskec Hanka,
Moja mamlubša to je,
Rejwa, wjerći so każ klanka.
Zmahujo ji nóżka dże.
„Brune wóčko, Hanka moja,
Pój mi „Připić", zawolam! —

Druzy njech so w kutach troja,
Ja sej hercam dźélać dam.
Za blidom njech sedźa hrajo
Stari, mučni, nahrabni;
Wyskać, rejwać halekajo
Młodych hólcow zwjeseli.

Pěseń H. Zejlerja z nałod. hišće njeličšana.

— **Wo wjedrje.** Nižiny běchu wczera rano nad nóżnej a wjerschcornej Europu, wyschina pak nad połowu Tute rozwołokenje pokasuje na njewobstajne wjedro. 1.00—1.90 hriwnow, schczuki 0.90—1.20 hr., karpy 1. schca. Jutře sobotu je Budyschki hermank. Sońcko khadża rano 7.04 hodź. a so 4.23 hodź. khowa. Mjes schadża wjeczor 9.52 hodź. a so pschihołowinju 12.58 khowa.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje** za jutře sobotu Sso wuczahuje, ale deschcze su hischcze możne, khłodne We połnóznej Ruskej śuch a śmjerśki, hewak po zbyłej Europje so wuwjedruje.

— **Mjasowe jětki w Budyschinje.** Ssobotu 7. nowembra 9—11 hodź. dop. fyrre mjaso punt po 50 pf., želene mjaso punt po 40 pf., fyrre zwinjasze mjaso punt po 70 pf., nałelene zwinjasze mjaso punt po 60 pfenigach. Swinjasze mjaso na cżišcu 1551—1850.

— **Póstowa słužba w Budyschinje 9. nowembra 1925.** Póstowe wokna budu każ na njedźelach wotmerjene. Nimo wunoschowanja listow budu so wunoschowanje też listy a pakety wunoschowacz, dokelż je to hižo prjedy njestanje, ale zwjeczi so njedźelskich wotpochadow.

S **Lubija.** Shubjeny. Serjedu praschachu so k sonišay sa pschebywanjom wustawneho sahrodnika Kasra s Ochranowa (Herrnhut), kiż bésche so pschi khowanju dsiinje zahrodnikow, wotmerwszej so w Lubiju, wobzelił. Każ my we tom zhonimy, je Köhler po Sserbskej shromadźisnje, nehdże wokoło 6 hodź. do Ochranowa wjeł, a to s kolom, pschi kotremż mjesene fwuczowanje. Napodjenoż je, so ho s Ochranowa hakle brjedu sa pschejnom hižo wot njedźele ko shubjenemu wobhonjachu.

S **Kamjenza.** Pósłeł autowy wobkład za wobwot Kamjenza zbyches Kulow do Wojerez maju wusawjesch. Safkkim gmejnam, kotrejž to potrjechi, je tutón plan wot Kamjenskeho hamtskeho hejtmanna hižo wosjesił. Gmejny su tule powésci z radosczu pozetale. Wohużel pak njesamóża dróhu, kotraż je jara bjena, na swoje khóty wuporjedźecz a wukmenił. Tohodla su so s próstwu na wyschnjosz wobrezbe, by zama dróhu wutwaricz daka. K swésczenju wobzamu da na mjenowanej dróhy licza so tu khwilu anta a sydła wot sipo s Kamjenza.

S **Kulowa.** We nozy s wutorje wotpytachu padnicy z dychu kowczina na twórarschczu mésczela Hermana Jakla. Sobraczu wschelake jim twużitne wéży, kaj zigarry, spirituosy atd. habu. Haydom su poczeli sa nimi hlédzicz a żandarmerija we Kulowje prošy wo wuhladanje we tutej należnosczi. — Leżownosez wobsedzeny Jurja Bewera, na Kanijenczanskej dróhy cz. 6, pokleri Michał Graf s Nowoje Wsy pola Kulowa. Kupna sanna wuczini 13 000 hrimnow. — Wobsedzer schkleiczerja Oskara Schenkera na Hasichowej dróhy k 400 hr. do wobzydstwa zuwnoczerja Mikkwitza Upschischcze. Dokelż so leżownosez zwoje 66 kwadratrow rozsahuje, dla k twarjenju njepschihodź, bjerzi je wobsedżer do zahrody.

Towarstwowski powéstnik.

Bukecy. Jednota „Sokoł" na sobotu, 7. nov., wjed z dypkom we 8 hodź. pola Stangec zwučowanje. Kóżdy njech cyle wósce přińdże. Starosta.

Drježdżany. Tow. „Čornobóh" zmjeje sobotu, 7. nov. wječor we 8 hodź. zhromadźiznu pola k. Zim na Khrystianskej dróży 22. Należnje prosymy, wsy bychu wšě sobustawy přitomne byłe.

Njedźelu, 8. nov., wot wječora 1/26 hodź. sedz w hościencu „Herzog Albrecht" na Albrechtskej dr rejowanski wječor ze swinjorzom. Zastup, reja a wječer je za sobustawy derje přińdźe wšitzy. Předsydstwo.

Radwoř. „Sokoł". Dźéći zwučuja sobotu, 7. nov. pop. w 2 hodź.

Za Dorost zwučowanje srjedu, 11. nov., wupsc Přich. zwučowanje je srjedu po kermuši. Nadsc

---

Ćeta swětłowłóska.

27] (Pokračowanje)

Pschekupz by tajkich dopraschenjow i wotmolwjał dwacejch za hodźinu. Ale sastajdnik Schołta, hačrunjež bésche wschoschronjeny wusthukowany, njemóżesche być hotowy je swojej wotmołwu na jednore praschenje Domaschkeje knjeżny. Wón bjerasch krócz sapocza dopiś sestajecz, ale kóżdy krócz je swircz a zaczinny. Jónu sejdu ho jemu zdawa być natury, druzi krócz sajso wopytowanje zyłeje tuteje wažneje podawiny sejda ho jemu być dźéżaze. Nad by chżył wutżicz nekajke rozsamołwjenje, so njeje Domaschkeje knjeżny wiebjacz, a je-li na nekoho hladał, so je to znadź placzko jeje pschećelnikow. Ale tu sajso bojesche ho porcka, kak je to możno, so człowjek hlada na njeznatcho, a znatcho, tiż kogoż podła, kedźbu nima. Nimo toho chżyschce Domaschkej knjeżnje bacz prawje mécz, a niż tej druhej, njeznatej bytosczi. Ale hdże namakacz zamołwjenje, czehodla njeje słojo wostał, czehodla njeje postrowił, hdyż je Domaschkej Hanża pjecza na njeho s posbudzowazym pozmjerkom hladała?

Sajso zanjesche popiżanu papjeru a zaczinny ju. A czżny tej pjero do boka. Chżyschce wjazy napitacz, hacz bebi Domaschkej knjeżna pschejeschesche a njenapiża nicżo.

„To hodźi so lépje wuprajicz," rjekny sebi, „bojedu do Drježdżan runjeżwon k njej. Mjes tym pschińdże nékajki wosomny napad."

A hdyż knjeni Wicżajowa pschi najbližschim setkanju so jeho tak nimonduzy wopraschała, hacz je hižo Hańži napitał, wobtrucżi ta

Setka a to běsche s dopokasom, so je falubowany.

Ale hischcze mésesche doscz mozy, so żiwoje mysliczki potaji. Chżyschce so pochwalicz, so psched hodami hischcze do Drježdżan pojédże, so by swoje wobrazy zamorackuje pschedpodał jako dar Domaschkej knjeżnje, ale wopomni, kajke blady móhle na czichej wjes natiacz, hdyż so najmjenscha klepnjenje rosnjeże s dżeżaczorym wothłożom. Ani żiwojej czżcze njerjekny, so do Drježdżan pojédże.

Ani na dworanischczo njeda so dowjesecz. Pschi tam dóżdże, pod pażu mjezo wobhladnitwje falwarene wobrazy, ke kotrymż chżyschce to Drježdżanach rjane wobłuki kupicz.

A běsche psched pschipołdnjom, hdyż sarzadnik Schołta, pschewodżeny wot służownika, kotryż njeżesche sasche Heizaner wane wobrazy, sastrowi pschi durjach wobydlenja knjeżny Domaschkej.

Stara służowna Rejka wotewri.

Je hnadna knjeżnicżka doma?

„Njeje."

„To so derje trjechi," rjekny Schołta, wsa se służownikoweju rukow wobrazy a poprozy służownu, so by jeho do knjeżnineho wydlenja dowjedła. Ta njemóżesche zrozumicz, czehodla wopytowaz je knjeżeleny, so knjeżna doma njeje. Druhi by na tajku powéscz njerjekny wotesłoł. A na wschelake powedanje jeho.

„Ja sym sarzadnik Schołta, — hnadź je wam knjeżna wo mni raz spomnika."

„Żenje hischcze nic."

„Sym jej dwaj wobrazaj pschinjesł, — wobradżeiczy k hodam. Pschedstajtej tuż nascheje wjeskneje krajiny, hdyż je knjeżna Ucżo pschezjiwiła na kuble swojeje fotry s zynu na swojim sanstwnym kuble."

„Tak, tak —" nadywasche hižo dowéry stara Rejka.

„Rad by wobrazy powedżiny na pschihódnem wobydlenju knjeżna, hdyż do zinwy sastupi, wuhladała nascha knjeżicżka, kajki ma wéżko napohlad, hdyż je wona mej nasej schża."

„Nó, tu je jedna zinwa, tam druha, sa njej hischcze wubérjeze zez."

Schołta postaji wobrazy na blidło w druhej izbje w pschihódnem wobydlenju a czinjeche mału pschestawi, tewei njebére krócz durje do zinwy, ale bynjej by nje spschadnył hdyż kajki, stajnje słoży so jeho wobraz wrasan w pschirodźenskim synstkim wobżesu.

Rejka to wobkrunczi. A sa sarunanje swojeje wobrazy praschcha so Schołty, s kajkim sarjadnikom wón to je.

„Dwora, wulkolubka."

„Kelko płaczi pola waż kunza, keiko kurjanka?"

„To ma heitmann na starosczi, ale ja so jeho wo nicz schcam, hdyż domoj pschijedu."

„Tuniżcho tola budże, hacz pola naż w Drježdżanach wischat wém," skorżesche Rejka, „żiwjate dny su pschecz mi a za kutru so in człowjek ani praschecz njepyta. A hrešchanej Placzinje niczo k nicżemu njeje. A hdyż prjedy rozpschedate hacz pschińdu na wiki. Bych njesły do cżicha dała, so bychcze mi domu wobrazy tym dujam hodowanym skasał —." A hnadź bu do dybjaka.

(Pokračowanje schńdże.)

Přiloha k číslu 259 „Serb. Nowin“

Pjatk, 6. novembra 1925

40 lět — Swobodne Zjednoćeństwo.

W sjachtych dnjach — 16. najmuniša t. l. — žiwjeńcejsche **Swobodne Sjednoćenstwo katolskich** wučerjow **serbskeje Łužicy** žiwoje 40 létne wobstacje. Dla wschelakich winow woistorcži so tutón žiwjeńcej na 4. dżeń nowembra, hdyž so w žurli Maćičneho Doma na pschihodne waschnje wobžiwječi. 16. najmuniša 1885 seńdże so 7 serbskich wučerjow w **Khróšcijach**. Tuči běchu spóśnali, so „**njeje jenož spomožne, ale nuśne**, so **serbscy wučerjo wo wschelakich praschenjach, serbske wuženjenje nastupazych, jednaja.**“ A tak sakužichu, pokni idealneho smyslenja, konferenzu pod mjenom „**Serbska wučerska konferenza**“.

Pschejesche so, so bychu tutej skhadżowanzy wschitcy serbscy wuczerjo, katolscy a evangelscy, pschiškuscheli, kotrež w nawjeczornej Łužicy (wot Budyschina hacž do Kamjenza) skutkowachu, k zanju měsacu **Bukezy** srjedźišchežo bycz. Tola evangelscy wuczerjo — s małymi wuwjaczemi — njedachu so za tutu serbsku wěz dobrycz, a tak njedóńdże ani k Bukezanskej skhadżowanzy, ani k njekonfessionalnej konferenzy. (Někto pak wobstoji swjask serbskich wuczerjow wobeju wěrywuznaczow.) Tamne prénje seńdzenje w **Khróšcijach** móże so potajkim jako spočatk katolskeho wuczerskeho towarstwa wobhladowacz. Wustawki, kotreż dyrbjachu wustawkam „Kat. wuczerskeho swjazka w jakitim kralestwje“ wotpowědowacz, wuradżowachu so w shromadźinje 19. nowembra 1890 a tehdom dosta tamna skhadżowanka dżensnišne mjeno.

Rjana ličba — pschez 40 žobustawow a hosći — seńdże so trjedu we łužiskej stolizy a chyzyše bycz se swědom žadneho žiwjeńdenja. Nimale wschitcy serbscy katolscy wuczerjo we Łužicy běchu so sejchli a s nimi stowarschili so nahladna cyrjódka duchownych, kotrejž smědża po wustawkach žobustawy Sjednoćenstwa bycz. Na tute wuske swjaski z wuczerstwom spominasche nětčišchi pschedsydża, wyschschi wučer **Skodeńk**, njes druhim w žiwojich sawodnych słowach. **Sdźerżenje nascheje serbskeje kultury** jako móz w žiwjenju jenotliweho luda a też w poćahach statow a ludow njes žobu je bjez Sjednoćenstwo jako žiwój nadawk stajiło. Mnoho je so w běhu 40 lět na schulskim polu pscheměniło. Pokasowasche wobsebje na nowy schulski sakoń w Sakšej, kotryž Serbam wjacy prawoby dawa hacž prjedawšche sakońe postajenja. S tym njemóżemy so pschcejelicz a spokojicz, so maja schulske wubjerki narodny karakter schule postajiz. Sewak móże so stacz we wjazorych serbskich a měšanych schulach Budyschkeho wokrjeża, so so wusnamnje jako **němske** postaja. **A tuž so w nich też serbski njewuczi.** To wšo serbski wsum njewopschija, ale fakt to je, kiž žiwoseho runjecza w druhich krajach nima. Powitawschi wschěch, wosebje jubilarow towarstwa, stónczi pschedsydża swoje słowa z pschecjom na dalschi roskcjéw Sjednoćenstwa a se heślom: „Wocži k njebu, ruzy k dżěłu, dowěrn k žebi.“

Potom poda kantor a wyschschi wučer **Schewczik** wobschěrny pschehlad wo dźěławosći Sjednoćenstwa we běhu 40 lět. S njeho chjemy tole wusmamcz: Jako pschedsydża skutkowachu wuczerjo Hila, Stymank, Réšak, Schewczik, Wjenka, Rjeczka, Andrizki a Ssodeńk, někotři sami wjacy dobow. Shromadźinow wotmě so 159 se 2205 wophitowarjemi (wobjima a powójnski cząs zadżewasche porjadnym skhadżowankam). Wotměwachu so w Khróšcijach (41), w Bacźonju a Hažlowje (40), w Radworju (26), w Ralbizach (15), w Budyschinje (14), w Pančizach, Njebjelczjach, Budworju, Worklezach, Ssmjeczkezach, Różeńcu, Nowej Jaßenicy a Sderi wicho hromadże 24. Dżerżesche so wěsdże 129 wjetschich pschednoschkow, wjazore leksije, mnohe plany za němšczinu, liczenje, spěwanje, serbskeju, pschirodopiš, stawizny atd. so wuhdżelachu. Sjednoćenstwo wuda wjele schulskich a sabawjazych knihi, a to w swjazku z towarstwom swjateju Cyrilla a Methoda. Powołanje sajimy też jara spěchowasche. Dwójzy wotmě so hłowna shromadźina „Kat. wuczerskeho swjazka w Sakšej w serbskej Łužicy“ a to 17. haprjela 1895 w Khróšcijach a 4. okt. 1905 w Ssmjeczkezach. Hižo z tuteje z wulkej pilnoscju sestajeneje statistiki je płodne skutkowanje Sjednoćenstwa dowidżecz a mnoho druheho je dźěłako k lěpschemu naschego serbskeho luda. Ssmohi modernemu ducha zolmja też do naschcho hewak tak pobožnje a narodnje wuwołaneho serbskeho krajika. Njech je a wostanje dale nasch raj a k temu móże schula najwjazy žobu pschinoschowacz. S wuhladom do lěpschcho pschichoda skónczi rospramjer swój pschehlad, a s pschecjom: Njech je žiwe, njech rosce a kčeże nasche Sjednoćenstwo hacž do najdalschich cząsow.

Na to bóńdże k cjesćowanjemu aktej za naschich hischcze žiwych załoženjerow. Ssu to kantorjo a wyschschi wuczerjo **Hila** w Khróšcijach, **Ssymanka Réšak** (někto wołaj w Budyschinje) a **Schewczik** w Ralbizach. Pschedsydża wusdźěkowasche jich sasłužby wo towarstwo. Njejzu nam jenož jwonkownu organisaziju dożdżiłi, ale też praweho towarstwowego ducha. Woni su žez wobkhowali tamneho ducha „wěcznje mlodoscze“, kiž ke karakterej kóżdeje serbskeje organisazije słuschi, kiž kóżdy cząs k najwyschschim idealam zahła a nowych mozow a smužnoscze dawa. We blyschcej žiwjeńdenja zhladowachu pschitomni z cjesćezelownoscju a z dźakownoscju na jubilarow a towarstwo pomjenowa jich za **cjestne žobustawy**, wěnujo jim sobom mału literarnu dar. Se žobupschicjecjeni a se złakou na nich skónczi žo tutón cjestny akt. Sobom spominasche žo na knjesow, kotřiž su 25 a wjacy lět w Sjednoćenstwu. Wšěm dźakowasche žo pschedsydża za dotalnu gnéru a pschejesche, so bychu wschitcy słoty jubilej towarstwa dożiwili.

Někto z cjéhowachu mnohe postrowy a žobuzapschecza: We mjenje swjatcka katolskich wuczerjow Sakšeje (wot pschedsydstwa k tomu postajenych) rěcesche wyschschi wuczer **Wjerab**, za sjednoćenstwo partitetneho serbskeho towarstwa wyschschi wuczer **Kral** w Sarěcu, kiž na stare wuczerske towarstwo (1848 wot sen. Ssmoly załožene) spominasche, za swjask evangelskich duchownych farar **Domaschka**, kiž swoje wulke wjeselce nad nabożnym a narodnym duchu wupraji, kotrež je Sjednoćenstwa wěze a pschejesche jemu žiwjate pschesłwdcjenje, krutu wolu a dalschu pschikładnu pschesjenosć mjes wuczerjemi a duchownymi. Za to rěcesche też prelat **Žura** doba wschelake epizody se starcho cząsa skhadżowankow, a profesor **Bryl** dźakowasche žo jako nědhnischi schuler swojim wuczerjam a wuprají swoje žobužiwjenscherja jako towarsch. Farar **Schewczik** cjinjesche to w mjenje studowazeje mlodžiny, Domowiny a Ludoweje Rady. Pišomne pschecza běchu pschipósłkali nasch wótcjinz dr. **Arnoscht Muka**, bale redaktor **Bart**, dr. **Herman** w mjenje Maćizy (wobdźěli pak žo wobzbinšzy na shromadnej wjeczeri), bale wokrjesne katolske wuczerske towarstwa w **Budyschinje, Kamjenzu, Južnej Łužicy, Drježdżanach, Lipsku, Kamjenicach a Pěrnje**.

A potom dżerżesche kantor a wyschschi wuczer **Réšak** rewiju wo naschich ludych semrjetych žobustawach. Ssu to Mikławsch Hascha w Kukowje, Jakubaj Kralaj w Budyschinje a Radworju, Herman Jurk we Worklezach, Pětr Schołta w Radworju, Herman Brauner w Njebjelczjach, Korla Wjenka w Różeńcu, Jakub Nowak a Jakub Schołta, kaplanaj w Khróšcijach, Handrij Jenč we Wotrowje (semrě w Khróšcijach), Jakub Klimank w Kukowje, Bjarnat Hiška, farar w Khróšcijach, Mikławsch Jwork, kaplan w Njebjelczjach, Jan Just, farar w Ralbizach, Michał Schewczik, farar w Ludiju, Jakub Rjenč, wojerski farar w Drježdżanach, Jakub Skala, tachantski senior w Budyschinje, Mikławsch Andrizki, kaplan w Žitawje, Jurij Winger, farar w Ludiju, Filip Réšak, dźiwórski kaplan we Drježdżanach, Jan Rjeczka w Budyschinje, Franz Kral we Kamjenzu a kapłan Delenk padnychu na wójnskim bitowschcu, — Jan Walda, kaplan w Njebjelczjach a cjestny žobustaw Michał Hórnik, scholastik w Budyschinje. Wo wschěch wědżesche nam rosprawječ nětčto wobzbetheho z jich žiwjenja a skutkowanja powědacz a tak stupichu hischcze raz psched nasche duchowne wóczko. S postajenjom a z cjichim Wótrzenjaschom pozjesćichu pschitomnji nědhuschich drohich žobustawow a bodachu „Njech wotpocžnja w měrje“ do rowa, druhdy pschežahneho.

S tutym pieterym skutkom bliježesche žo sjednoćenske potrjechenje žiwojemu kónzej, kiž běsche sobom wusmamny dżeń sa naschich jubilarow, kotrychž stólzy běchu bźakne ruzy se selenej pletwu debili. W žiwojimi dożiłowje rěcesche pschedsydża za dotalnu pschesjenosć mjes žobustawami a proschesche, so bychu dale wschitcy žiwěru a luboscź wokhowali k Sjednoćenstwu a wołasche hischcze nadalnych do towarstwa a žobudźěławosće. Pschejeschе wschem pschitomnym, so bychu dożiwili hischcze słoty jubilej, kotrehož letdżesatk Sjednoćenstwo mużnje nastupuje. S narodnej hymnu skónczi žo we wschem derje poradżena sjednoćenska shromadźina, kaž dźe bu też z njej wotewrjena.

Wječzor sjednoći jednora shromadna hosćina žobustawy a jich pschiwuznych (mandżelskich a dźowki, kotrež buchu popołdnju w Wjerabez hołpodliwym donje bohaće pohoscźene, za cjoż žo pschedsydża dźiwórliwje podźakowa) a hischcze druhich hosći. Pschi mnohich rěcach, žortnych pschednoschkach a druhej sabawje běchu wschitcy tak prawje po serbsku wjeseli, k cjemuž wěsdże też serbski spěw pschinoschowasche. Sawdajo bez ruzy k dalschemu pilnemu dźelu za naschu mlodžinu, za serbski lud a lubu wótczinu rozeńdżechu so swědkojo 40 létneho jubilesa. Wón budże za wschěch nowy pohon, po nastupjenym puczu njebojasnje dale krocžicz a nabożne a narodne ideale bez wuzkoc wažicz. A lubemu Sjednoćenstwu też tu hischcze jene wutrobite: Ad multos annos!

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

— W **Michalskej zyrkwi w Budyschinje** smě je 22. njedź. po swj. Trojizy — kermuschu — rano we 8 hodź. němski spowědź a swj. wotkasanje farar Tyscher. Dop. w 9 hodź. němšu a ½11 hodź. serbsku Bożu słužbu farar Rejdo. — Schtwórtk pop. ½3 hodź. žónske towarstwo na dwórnischczu. — Wumrěł 28. 10. Jan Bohuwěr Schmidtchen z Drježdżan, na Židowje, 66 l. 5 m.

— **Krajnozyrkwinske shromadzenstwo** w Budyschinje, na Róžowej haśy 31. Njedźelu dop. ½11 hodź. njedźelska schula, wjeczor ½8 hodź. evang. pschednoschk wot knjesa wyschschcho wuczerja Schwabra z Lipska. — Wutoru wjeczor we 8 hodź. swjatk mlodžiny za muzow. — Srjedu a schtwórtk wjeczor we 8 hodź. pschednoschki za žony a holzy wot knj. duchownje Urbschatoweje. Knjes shromadzenstwowy wothładaŕ Zimmermann z Budyschina smě je biblisku hodźinu: njedźelu (8. 11.) pop. w 3 hodź. w Rosowdezach p. Budestez. wutoru w Korsnjmju, srjedu w Horinej Wjasońzy, schtwórtk we Wjeleczinje, pjatk w Semiczach, pschezo wjeczor we 8 hodź. — Knjes shromadzenstwowy wothładaŕ Kschižan z Běleje Hory smě je shromadźiznu njedźelu pop. ½2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblisku hodźinu w Bělcej Horje, njedźelu wjeczor we Čornowje, pónd źelu w Hornjej Hórzy, wutoru w Suborniczy, srjedu w Trjebjenzy, schtwórtk w Konjezach, pjatk w Kotezach, pschezo wjeczor we 8 hodź.

S Budestez.

22. njedźelu po swj. Trojizy smě je farar Bójz rano ⅛8 hodź. serbsku spowědź, farar. Domaschka dop. ⅛9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Sdrjedu popołdnju ¼4 hodź. shromadźizna schesnez. tow. žonow. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblisku hodźinu.

S Bukezy.

22. njedźelu po swj. Trojizy rano w 7 hodź. serbska spowědź, dop. ⅛9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. Popołdnju w 2 hodź. dźěcźikemschenje. — Wumrěłoj: Charlotta Henrietta Ewud. Nizyna rodź. Freundez, wuměnkarka we Lusku, 76 l. 2 m. 18 d. stara. — Jan Lorenz, kěžeŕ w Něcžinje, 77 l. 8 m. 3 dn. staŕy.

S Budyschinka.

22. njedźelu po swj. Trojizy dop. w 9 hodź. serbske kemschenje.

Pónd źelu, 9. novembra, kermuschu, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje (farar P. Mrósak-Kettičźański). Sběrka za tejenje zyrkwje.

S Barta.

22. njedźelu po swj. Trojizy rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje

S Delnjeho Wujězda.

1. dżeń kermusche dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje.

2. dżeń kermusche jenož serbska cźitańska Boża słužba.

S Hucźiny.

22. njedźelu po swj. Trojizy dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Kollekta.

S Hrodźischcza.

22. njedźelu po swj. Trojizy rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

S Husli.

22. njedźelu po swj. Trojizy rano ⅛8 hodź. němska spowědź, dop. ⅛9 hodź. němska Boża słužba (kand. ih. Handrik). Dop. ½11 hodź. dźěcźikemschenje. — Sdrjedu dop. ½12 hodź. němska spowědź. — Semrěł Arnoscht Gustaw Frenzel, dźěłaczeŕ w Husy, 61l. 4 m

S Hornjeho Wujězda.

Njedźelu, 8. 11., dop. ⅛9 hodź. němske předowanje. Wutoru wjeczor we 8 hodź. towarstwo młodych holzow. Sdrjedu pop. w 3 hodź. žónske towarstwo, wjeczor we 8 hodź. biblisku hodźinu (1. list swj. Pětra)

S Khwaźig.

22. njedźelu po swj. Trojizy rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, dop. ⅛9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje

S Klukscha.

22. njedźelu po swj. Trojizy rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, dop. ½11 hodź. něschpor za dźěći. Kollekta. — Shromadźizna žónskeho towarstwa budże tydźeń posdźišcho.

Pónd źelu, 9. nov., kermuschu, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. — Schtwórtk, 12. nov., wjeczor w 7 hodź. serbska biblisku hodźinu pola rybaŕ Jurkez w Jatschobju. — **Wumrěli**: Hana Neumannowa rodź. Nadkowa, Paula Neumanna, žiwnoscźerja we Wětej mandźelska, 66 l. 3 m. 26 d. — Hana Paulina Exnerowa rodź. Poiker, Pawola Gustawa Exnera, fabrikskeho dźěłaczeŕa w Nowej Wsy mandźelska, 44 l. 8 m. 13 dn. stara. — Marja Bogiowa rodź. Graffiz, Augusta Bogta, hejtmanna w Lichanju mandźelska, 74 l. 10 m. 19 dn. — Max Heinrich Schrótaŕ, žiwnoscźeŕ w Lěchanju, 51 l. 4 m. 18 dnjow staŕy.

S Klětneho.

22. njedźelu po swj. Trojizy dop. w 10 hodź. předowańska Boża słužba. Reformaziski sjednoćenski wopor za faru.

Pónd źelu předowańska Boża słužba pschi kermuschi, dop. w 10 hodź.

S Lupoje.

22. njedźelu po swj. Trojizy dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boża słužba. Kollekta za towarstwo mużskeje mlodžiny.

S Makleschez.

22. njedźelu po swj. Trojizy dop. ⅛9 hodź. serbske kemschenje, w 10 hodź. kermuschne dźěcźikemschenje.

Pónd źelu dop. ⅛9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kermuschne kemschenje.

S Minakala.

22. njedźelu po swj. Trojizy dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

Pónd źelu, kermuschu, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Na woběmaj dujomaj kollekta za naschu wosadnu diakoniju. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. žónske towarstwo w farje. — Schtwórtk pop. w 4

hodź. w Khrósće pola Bórneŕ serbśka nutrnosć a spowědź.

S Njeźwaczidła.

22. njedźelu po św. Trojizy rano we 8 hodź. serbśka spowědź, dop. w 9 hodź. serbśka a ½11 hodź. němska Boža słužba. — Pop. w 2 hodź. kemšenje sa dźěćzi.

S Nošaczich.

22. njedź. po św. Trojizy dop. ½9 hodź. serbśka a ¾10 hodź. němska Boža słužba. Dop. w 11 hodź. Boža słužba sa dźěćzi. Towaršwo młodźeńcow: pšchednoschi w Lubiju. — Kšchesćena Elfrieda Klara, dź. dźělaćerja A. Kłoša w Trušyzach.

S Porschiz.

22. njedźelu po św. Trojizy dop. w 9 hodź. serbśka Boža słužba. — Kollecta. —

Póndźelu, kermuschny žwjedźeń, dop. w 9 hodź. serbśka a ½11 hodź. němśka Boža słužba se šobuskutkowanjom posawnišeho chora. Kollecka sa potrěbnoscje Porschiskeje wosady. — Schwórčk wječor ⅛8 hodź. w Konjezach bibliška hodźina, bratr Kschižan. — Wunoschk kollekty sa Gustav-Adolfske towaršwo 65 hr. — 15. novembra rano we 8 hodź. němśke Boże wotkasanje.

S Rakez.

22. njedźelu po św. Trojizy dop. w 9 hodź. serbśka a ½11 hodź. němśka Boža słužba.

Póndźelu kermuschna: dop. w 9 hodź. serbśka a ½11 hodź. němśka Boža słužba, knjes faraŕ Bóiz ś Budeśez. Na woběmaj dnjomaj kollekta.

Se Sślepcho.

22. njedźelu po św. Trojizy rano we 8 hodź. serbśka spowědź, dop. ½10 hodź. serbśka a ½12 hodź. němśka Boža słužba. — Kollekta šo sběra sa zentralny wuběrk šnutskowneho mišizionstwa. — Wumrěli: Hana swud. Kišzyna, rodź. Čěchez w Rownem, stara 85 l. 4 m. a 27 dn. — Madlena Nowakez w Rownem, stara 41 l. 1 m. 22 dn. — Ssmjertny kerlusch šo sa Hanu Kišzynu spěva.

S Wóšlinka.

22. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. němśka spowědź, dop. w 9 hodź. němśke a ½11 hodź. serbśke kemšenje. Kollekta.

Póndźelu, 9. nov., dop. w 9 hodź. serbśke kermuschne předowanje.

S Wochoš.

22. njedźelu po św. Trojizy dop. w 9 hodź. němśka a ½11 hodź. serbśka Boža słužba. Wječor we 8 hodź. bibliška hodźina na farje. — Ssrjedu, 4. nov., wječor we 8 hodź. bibliška hodźina w domje knjeza Stoža we Hamorach.

S Wukrančizi.

22. njedźelu po św. Trojizy, dop. w 9 hodź. serbśka a ½11 hodź. němśka cźitańska Boža słužba. — Kšchesćena Gerda Zimmermann, dźowka wobsedźerja młyna Zimmermanna we Wukrančizach. — Pohrowany bu 29 oktobra wumeńkaŕ Jan Schěza w Hjoleschu, cźitaŕ pschi serbskej cźitańskej Božej słužbje († 25. 10. 25).

Póndźelu wječor we 8 hodź. kermuschna pobožnosć w Hornich Brušach pola Měttracha.

Dawkowa protyka na měsac november 1925.

Płaczicz ma šo:

5. novembra 1925: Wotcźehnjene dawki wot mšdy za wupłaczenu wot 21. hacź do 31. oktobra 1925 mšdu. (Žadyn cźakańschi cźaš płaczenja.)

10. novembra 1925: Dočaśne pschipowěźenje a dočaśne płaczenje wobrotoweho dawka za tuch, kotrejž měśaczne płacza za měsaz oktober 1925. Dawkowa šadźba za powschitkowny wobrotowy dawk = 1 proz., dawkowa šadźba za lukrušowy dawk = 7.5 proz. (Cźakańschi cźaš hacź ſ 17. novembrom 1925.)

10. novembra 1925: Burśowy wobrotowy dawk. (Žadyn cźakańschi cźaš.)

16. novembra 1925: Wotcźehnjenje dawka wot mšdy za wupłaczene w cźašu wot 1. hacź do 10. novembra 1925 mšdy. (Žadyn cźakańschi cźaš.)

16. novembra 1925: Pschemyšlowy dawk 1925 = 3. dźělba. Cźakańschi cźaš hacź ſ 23. novembrom 1925.

16. novembra 1925: Dočaśne płaczenje na dołkowny dawk za ratarstwo a lěsniſtwo po šćěhowazych šmjerach: 1. Njeje-li žo dawkowe šdźělenje za hospodarske lěto 1924/25 hacź do 15. novembra 1925 (cźakańschi cźaš hacź ſ 23. novembrom 1925) na poł lěta doprědka šaplaczicz 1.50 hr. za kóžde polne 1000 rentowych hriwnow, lězownosnieje hódnoty, kotraž je žo pschi posledńim postajenju samoźeńskeho dawka še šakładom šćinika.

Pschi samóźeńšich hódnotach hacź do 8000 rentowych hriwnow njetrjeba žo ſ zyła ničzo doprědka płaczicz, pschi samoźenjach hacź do 25 000 rent. hr. ma šo połoza napłaczicz.

2. Pschi najeńšich hospodarstwach ma najeńt 2 rent. hr. za kóžde polne 1000 rent. hr. wželaweho samoźenja napłaczicz. Tole dočaśne napłaczenje pomjeńscha žo wo 10 proz. najeńskeho pjenjeza, kiž pschinźe na płaczeńši wotrěſt: ta tałe wulicźena suma pomjeńscha žo šnapischeźiwo 1., wo jenu schtwórcź (¼).

16. novembra 1925: Dawk še samoźenja 1925 2. dźělba ma žo po ¼ za postajenu za l. 1924 w sam ſ tšim dawkowem šdźělenju lětnu dawkowu sumu napłaczicz. (Cźakańschi cźaš 23. novembra 1925.)

22. novembra 1925: Wotcźehnjenje dawka wot mšdy za wupłaczenu wot 11. hacź 20. novembra 1925 mšdu. (Žadyn cźakańschi cźaš.)

Přilopk.

* **Myschaza cźwila we Württembergšku.** So bychu lětuschu myschazu cźwilu šamjesowali, žu wjazore württembergske gmejny žo sjednorzike a myta na popadnjene myšche wuſtajiše. Gmejnska rada w Oberesienheim płaczi ša kóždu myšch 2,5 pf. Hacź dotal je žo 90 000 myšchi wotedako. Psches to žu ša gmejnsku kašu khětro wulke wudawki nastale (2250 hr.) Na jenym wjeczoru nałicźichu žo 15000 myšchi.

* **Paradis žu namakali.** To je powěść. W dalokej Ameriźy njeje hischcze kóždy kućźik a schcźežka a horka wuſtšelšena. Pšched krótkim wrócźi žo puczowazy, kiž powěda, šo je na žwojim puczowanju pšches jednu idyliſku krajinu pschischol. Nihdźe njeje tak rjenje. kaž tam. Hacź do jeho pschikhada njeje ani cźłowjeca noha tam stupiła. Semja je nimomjery płódna, cźopje rěki cźecza po dolinje. Horzi žórlešcha dawaja žiwenje posrudźazu móz. Nětko žo krajina pschepytuje a ſ cźłowjeźej inicźaŋnej „kulturu" pożohnuje.

* **Barlinſka „Eifelowa" wěża.** Hołowne město je wo jenu rjanoſcź bohatsche. Bliſšo wulkeje wuſtajenſkeje hale schkroweje industrije šdźiwa žo majestotnje nowa 135 mtr. wyšoka šchkowa wěża. Pschi łońschej schkrowej wuſtajenzy běchu pomozny schcźežor na 86 mtr. wyšoki trjebali. Sa krótki cźaš je nětko tutón nowy nastał. Schkrowowu wěžu budu pschi wuſtajenzy za schkrowowe šamery trjebacź, hewak dyrbi w nozy ſ kěpchenu rošhladej šłužiźe. Na wjerschku je wulki žwětłomjetak pschiprawjeny, žwětłoſcź je wjele mil daloko widźeć. Tak šłuži wěża wošebje powětrowemu nišizionu, pšches nje namakaju lětadła lohzy puć do Barlina. Ale wěża budze teź šjawnoscźi pschišłużna. Tohodla je we wyšokoſcźi 50 metrow korcźma za 160 wošobow pschiprawjena a pod njej wschelake hospodaŕške runnoscźe. Wěžina hłowa — 120 mtr. wyšoka, — je teź za wuhladniſchcźo šjotowjena a to diwe. Delinja je podobnje pšches schkleućzane durje a wokna pschecźiwo wjetru šchkitana. Wot tam masch wulkotny roshlad na Barlin a wokolinu, możesch teź wšchě pschedwidźenja na športowniſchcźu we Grunewald widźeć a wobdźiwować. Wulki rěcźaŕ štara žo za šabawu. Schtóž do Barlina pschińdźe, dyrbjał jej wěžu a wuhladniſchcźa (korcźmu a hłowu) wobhladacź.

* **Nowe krajiny ſe štotom w Sibiriſkej.** We wokrjeżu Irkutſk, na 20 km. wot wšju Bykow, žu po powěſći ruſkeje nowiny „Iſwjeſtija" šało nowe pola še štotom nanamakali. Możno je, so tute pola šchtož bohatoſej na štotym nastupa, wo nicźo tym pola Albana wróćo njeśteja. Tu hroźesche njedostatk na jédźi, ale je nětko šbehnjeny. Dokelž žo jyma bliźi, žu mnoſy pytarjo a šlédźerjo ša šabydlene wobydlerſtwo nětko dośeź jédźe, kiž šnajmjeńšcha na lěto doštaha.

* **Schula ša elefantow w měšaczku Api.** Afrikańſki elefant je wjele dźiwiſchi hacź indiſki. Belgiſki kral Leopold II. běšche pak šebi tohodła, elefantow šłudźił. Wón chcźyšche je do bźéka trjebacź. W lěcźe 1898 běšche potom prjedawšchi belgiſki leutnant Saplume posyptał, w Api afrikańſke elefanty šłudźiźi. Najprjedy cźinjeſche kośenje dźiwich šwěrjatow wjele wobcźežnoſcźow. Wšcho běšche hałke wulpeſchnje, hdyž po indiſkim waschnju kśjachu, (ſ powjasom a ſ łudnymi elefantami). Po cźašu nawuczichu nałośene šwěrjata, w hródźach špacź, cźłowjekow a cźeše nošnicź, kary a wošy cźahacź, schtomy kulecź atd. Tak bě tuto měšno k šchuli, w kotrejž móża ša lěto wjele elefantow wuwucźowacź. Hdyž ma Laplume nětko šłudźene elefanty, tak koża žo mkode, dźiwje wjele tóžo. To šłanje žo kaž prjedy ſ powjasom, njetrjebaja pak žo wjazy putacź. Powjas šwjaža žo krucźe ša nohu šłudźeneho šwěrjeca, kotreż šłojene šwěrjo po šměrowanju do šahrody pschiwjedźe. Starsche elefanty žo dozrała wjazy njekoja. Nětkole je w Api 42 šłudowazych elefantow. Nasštarschi ſ nich je 29 lět. Sa nětkotre njedźele wotewrja w Api druhi tajki wuſtaw.

* **Jedyn sepóšłanz mjes dundakami.** Wikowaniſka parotódź šowjetſkeje Ruśeje, jéduzy ſ Perſiſkeje do Baku źmoź šwuczeny puć pschemèni, namaka pschipadnje na mórſkim dnju w blišſoſći pokupy Schachowa šaštarške město. Dokelž bě wjedro cźiche, běchu dróhi a twarjenja šaroaſiatiſkeje kultury špóſnajomne. W blišſoſći tutoho wotkrytcho města namakaju žo hižo prjedy wotkryte podmórſte roswaliny tamneho města, kiž mějeſche mjeno „Sharabaſcheger", ſ kotrehož wjedźe dróha, hacź na mórſke dno widźomna, hacź do twjerdźiny Baku. Wučeni, šaběrazy žo ſ tułej wěžu, myšlu, so tu žo město hacź do mórſkeho dnja ponurile pschi šemjetſchašeżu, kotreż je mórſke brjoh ſnjinje pschemèniło.

* **Auſtraliſka ekspedizija na južny cźop ſ lětadłom Dornier-Wal.** Kaž žo piša, pschihotuje žo ſ auſtraliſke je ſtrony ekspedizija na južny cźop ſ lětadłom. Lětaŕ Wilkins, kiž je žo hižo pschi nětkotrych ekspedizijach na a do polaŕiſkich ſtron wobdźelił, powjedże tuto nowe pschedewšacźe, kiž žo wot auſtraliſkeje geografiſkeje (jemjepiſneje) towaršnoſcźe podyjera. Wilkin je žo po dležiſchich jednanjach w Jendźelſkej rosbudźił, so chce je Amundſen pschi žwojim lecźenju na žewjerny cźop wuźił, mjenujcy nałtroj němſkeho Dornier-Wal, kiž je wuch na lětaŕniſchcźu w Pizy natwarjeny. Spocźatk nalecźa 1926 poleźi žo k južnemu cźopej.

* **Mandźelſki piša w liſce žwojej mandźelſkej bolesće.** Franzowſki podwyſché běšche na schibjeźu šaſtupdźeny. Dźeń do žwojeje šmjerce napiša žwojej mandźelſkej tutón liſt. W nim pyta njeboźowinu žonu troſchtowacź: „Luba žona! Pschešu cźi strowotu, tak dobru, kajkaj je runje moja. — Dyrbju cźi powěźeć, so žu mje wječera mjes jednaźimi a dwanaźimi hodźinami powěśnyli. Džakuju žo žwojemu Bohu, so špožči mi, tajkeje rjaneje šmjerce wunrěź. Mam mjenujcy radowanje, pschi tom widźeć, so mje pschihladowarjo wobdźiwaju. Wostań, luba žona, štojnje šimužita a doopmń žo ſ mojimi dźěćimi prawje cźasto na mnje. Štajnje wostanu wam pschikhilený, waſch šwěrnje žo štrazy nan."

* **Jédojte płuny a jich wunamakaŕ.** Wężywuſtojny ša jédojte płuny pschi jendźeſtkim knjeźerſtwje prof. dr. Lefroy je dwójzy hižo wědomnje ſhubił. Stary knjes je kóždy krócź ſ woporom žwojich experimentow. Cźasto, hdyž nowe jédojte płuny wunamaka, kaž njeměć, kaž bu šešatjane. Hacź dotal měješche pschezy hischcze šboźo, šaho wotkhorjecź.

* **S dźiwadła.** Wěrny podawk ſ naschcho cźaša. Pšched nětkotrymi njedźelemi hrajachu w jednym Budapeſtiſkim dźiwadle Körnerowu hru „Zriny". Pschihladowari běšche jich jara mało. Hdyž žo nětko hischcze tej najlépje njehrajeche, tak počźinachu žo nékotři pschihladowarjo wótšje hórschicź. Jedyn še šobuhrajerjom štupi žo psched šawěški a kašaſche měr. Jeli šo pschipošłuchaŕštwo njepošłuche, tak žno dźeża jim hrajerjo pokasacź, šu tola po ličźbje šnitniſchi, hacź pschihladowarjo.

* **Tobnkoweje trubki dla wo žiwjenje pschiſchoł.** Bełgiſki bur, kiž ſ Monša do Nivelles dźěšche, kurjeſche mérnje žwoju trubku. Nadobo pschihlyna motoſrki kolešaŕ wokoło rózła a potorhny bura. Bur štorcźi šebi trubku tak hłuboko do schije, šo šo žomaŕ wotkama. Bur krawjeſche troſchku še schije, tola njekedźbowaſche dale na to. W nozy paŕ pohórschi šo boloſcź a krawjenje. Na ranje paŕ bur hižo wumrě.

* **Jéšdny hóſcź še štróżelemi.** 54 lětny wjeſnanoſta Girard, kiž njedźeſche ženje hischcze w automobilu jéć, praſchcźeše šo automobilowego wjednika, hacź njeśmě šo šobu do woſa šydnyć. Hdyž jédźeſche, pukny šo automobilowa gumijowa wobrucź še wulkim wrjeſkotom. Girad štróži šo ſtraſchnje, Skoczi ſ awta a šwiny běh schiju.

* **Sa 30 miliźonow štota a dejmantow na łódźi.** Wetutnch dnjach wudźeše ſ Port Natoliſkeho pschiſtawa parušchk „Umlazi" do Londona. Paruſchk wješe ša wjazy hacź 30 miliźonow štota a dejmantow do Londona. Sawěſćenje běšche jara wobcźežny nadawk. Wjazay šawěſćeńſkich druźitwow je žo do šawěſćenja dźěliło. Njewěſtoty dla dyrbjachu šo junu tak wyšoke myta.

* **Šmužiwe žony w Bostonje.** S Ameriki žo nam piſche: W Bostonje žu šo žony šjednoćźile, so bychu wulkopschekupſtwo šałožile. We tutym dyrbja žo jenoš žony a bołožy pschiſtajicź. Teź žyle naćźiſki a šarjadowanje domu žu jenoš architekti a druhe žónſke wošoby šhotowiłe. Sa wuwarjenje žyleho pschekupſtwa prózuja žo pilnje, jenoš žónſke pschemyſlnizy dobyć. Nadźijomnje njedadźa žo raš do wołoſow, hewaŕ budźe hórje hacź w hušazym ſtylewe. Schto paŕ cźinja, hdyž niz jenoš žony, ale teź wošobni Amerićanojo ſ nim kupowacź pschińdu?

* **Wo pschipołdnišchim šparju.** Mnoſy cźłowjekow dyrbja žo po wobjedźe hiwiłku lehnyć a krutý mér měćź. Cźašto dožaha hižo 10 mjeńschinow abo schtwórcź hodźiny, šo by žo jim jich cźerstwoſcź šaſej wrócźiła. Je nětko tajch pschipołdnišchi šparſchtódny? Žyle knihe hižo šu šo ja a pschećźiwo njemu hižo pišake. Cźaſećzišcho hižo je žo prajiło, so je pschipołdnišchi šparſ ſ winu, to nékoho Boża truća šaja a druhe thorošcźe nadpadnu. Wšećze njebudźe nichtón preć, so je pschipołdnišchi šparſ tomu cźłowjeſej schłodny, kiž je lénjoch, ani cźełnje ani duchownje njedźěła a žo pschemało hiba. Tu paŕ njeje wotpočźowanje po jédi ſ winu thorošcźe, nè dozyła žyle wopaczne ſrjadowanje žiwjenja. Powschitkownje płaczi ša pschipołdnišchi wotpočźink. Schtóž powołanje wukonja, kiž jeho napina, hacź nětko wjele wokoło běha abo štoji abo napina žo pschi njom cźełnje abo duchownje. Tón móże běšć pchipołdnju troſchtu wotpočźowanja popšcheć. Ženje jemu to njeſchkodźi.

* **Towaršwo rubjeźnikow na autach.** Pšched nékotrymi dnjeni wušłędźi w San Franźišku policija autowu kólnju w jenym pšch-dmješcźe. Kólnja štužiła jednemu towaršwu, kotreżož hobuſtawy banki, pokładnicy a wobtchodu je drohotnymi a hódnotnymi tworami wurubjuja. Sšušedam běšche w pytłednim cźašu nadpadło, so je w kólni nadobo prawje wulke khodźenje a hara a štorkanje. Worj lowjeſchu to policiſti. Diwaj tajnaj policiſtaj šałeſcźichtaj na tśchu autowoje kólnje, so bychtaj prawje blišſo dowšeho byłoj a tak šebi mnoho wotpoſkałoj. Pšches jaćźi wuwjerzejchtaj žebi dźěrn a buschtaj tak še šwědkomaj, kaž šo rubjeźnizy do rubjeneho kubła dźěłachu. Pšchi šwótłym dnju běchtaj jo dwaj rubjeźnikaj do jedneho wobkhoda ſ dejmantami dobłoj, wšeće dejmanty wunuſowałoj a ſ autom cźekałoj. Tajnaj policiſtaj šwołaschtaj žebi pomoz. Sa nékotre wokomiki běšche jich tu na poł šta policiſtow. Prjedy hacź žo rubjeźnizy wunuſaźu, běchu w rukach policiſtow.

* **Njewjschédny bój.** Wo jenym zyle njewschédnym durdoudejſtwu powěda nam puczowazy ſ Ruśeje Indiſkeje. Wón łojeſche ras w rěźy Tylimanje rybu. Nadobo pschi wače na njeho šyłny tiger mózne ruju. So by žiwemu šwěrjecu wuczeknył, škoči na šchtom, kiž pschi brjoſy štejeſće. W šamym wokomiku paŕ běšche hižo tiger na tutym brjoſy. Nadobo wutjéli ſ wody krokodił, hrabny tigra a cźahny jeho žobu do wody. Nětko naſta wo wobje žakoſte boj. Jokmy šdźěchu po wyšoko. Schéšcź króći wuhlada pucźowazy šwěrjecźi nad wodu, potom paŕ šhubiſchtej po jeho wocźomaj. Krokodilej běšche šo mjenujcy porazźił, tigra ša khribjet pschimnyeź, tak šo šo tutón wjazy wobaŕ raćź njemóžeše.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje — Zamołwity za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brězyncy, — za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Hotowe šaty! Wušiwane přikrywy, běhače, pucaki atd. dobro a tunjo. Dźěłam sama. **Santka** za dorosćenych a dźěći. Wobhladajće sebi wustajeńcu bjez nuđenja kupjenju. **J. Leps** na Šukelnskej hasy III. w Budyšinje

Košle a druhe spódne woblečenja

za mužow, žony a dźěći wołmjane, połwołmjane a makowe štrykowane lacy, jaki, gamaše, tykače, nohajcy, rukajcy, we wšěch kajkosćach a barbach.

Walkowane soki a nohajcy, pjastniki, chenilijowe rubišća a šawle. Wohrěwace podšica.

Bleylowe wobleki.

Tajke a podobne rjane twory kupujeće pola

Rudolfa Osswalda

w Budyšinje jenož na Serbskej hasy 3.

155 hr.

płaći tuta němska samospinaca **dwójna** třělba ze „Lignose A. G. w Suhlu". Tuta třělba belgiskeho fabrikata **110 hr.** bjez kura při třělenju.

Třělbarnja Specht w Budyšinje

na Moltkowej drózy 3. Telefon 628.

hermansku njedźelu mam wot 11—6 hodź. wotewrjene.

Hans Wannack

šokoladowy dom

na Zwonk. Lawsk. hasy 30 z napřeća „Běłeho Konja".

Poručam **k hermankej**

najlěpše šokolady, marcipan, wšě cokoriny, kakao kaž też **kofej.**

Tunje hermankowe poskićenje

Žónskeje drasty

zymske mantle pisane	wot	8.75 sem	**žónske jumpery** porchentowe	wot	1.95 sem
zymske mantle we čopłych tkaninach	wot	14.50 sem	**žónske jumpery** žiđany trikotowe	wot	5.90 sem
zymske jaki šěre a brune	wot	12.75 sem	**Žónske jumpery** čisto wołmjane z dołhimi rukawami	wot	11.75 sem
zymske jaki brune pluišowe z podš.	wot	39.75 sem	**suknje** w prakt. tkaninach	wot	2.25 sem
žónske wobleki čisto wołmjane ševiotowe	wot	8.75 sem	**suknje** čisto wołmjan. ševiot	wot	4.90 sem
žónske wobleki kašćikojte	wot	6.90 sem	**suknje** plišérowane čisto wołmj.	wot	5.90 sem
žónske wobleki žiđany trikot	wot	9.75 sem	**rańše wobleki** čopłe flawšowe	wot	6.75 sem
žónske wobleki čista žida	wot	17.75 sem	**rańše jaki** čopłe flawšowe	wot	4.50 sem

Najwjetši wubjerk w wšěch płaćiznach, za kóždu wulkosć a postawu so hodźace hač do najwosobnišeho modela.

Natuńše płaćizny, najlěpše tkaniny, najlěpše dźěło su hłowne zasady mojeho wobkhoda.

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownem torhošću

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje

zapisane družstwo z wobmjezowanym ručenjom

Služimy WEVB ludej!

K hermankej

su naše předawarnje w zakońskem času wotewrjene a poručamy našim sobusćawam wosebje:

w specialnej předawarni na Serbskej hasy 7

Cychi wupjerki damast płat	štrykowane jaki sweatery normalne šaty dźěćace wobleki	běłe šaty za mužow, žony a dźěći zwjeršne košle, běłe a smuhate	wšě wobuća na dróhu wulki skład filcowych črijow jara płaćizny hódno
wołmjane předźeno	**wołma k wušiwanju**	**předźeno k zašiwanju**	**wołma k jakam**

w hłownej předawarni na Serbskej hasy čo, 7

Wšelake twory do hospodarstwa kupańske wanje cynkowe bowy emaillowane bowy horncy wšěch družinow	nože lžicy wšelake porcelinowe a kamjenjowe wěcy emaił. a aluminij. sudobja	płokace a žimace mašiny łoža, matracy šijace mašiny koła a narunańske dźěle	pućowańske korby za šaty, nakupowańske korby sački na wiki klamorći za šaty powjazy za šaty wšě wěcy za dary

Předsydstwo.

K hermankej poručam

wobleki za muži a pachołow ○ njedźelske a wšědnjace kholowy ○ sportske a manchestrske wobleki zymske přewobleki a jupy ○ škórnje a črije wšěch wulkosćow najtuńšo.

Hermann Gedlich w Budyšinje

Na Połnócnej hasy č. 7 Na Połnócnej dróży č. 7.

100 lět dołho

kupujeće derje a tunjo

krawaty
nohajcy
trikotowe woblečenja
drobne twory
canki a wobsadki

pola

J. A. Henocha

w Budyšinje

w „Złotym Hodlerju".

Vogtlandske gardiny metr. wot 50 pj. sem

krasne pokazki, wulki wubjerk.

Madreske gardiny, też za małe wokna. Vitražowa a rolosowe tkaniny, přikrywy za sofy, blida a konopeje wot 5 hr. sem, wupjerki, kuchinske a ložowe šaty, čopłe košle, kholowy a nohajcy, woskowane płatowe rubly po najtuńšich płaćiznach.

J. Erler na Zwonkowej Lawskej hasy rózk k. smpryncowemu mosta.

Ręču serbski

Najlěpše wupjerki, cychi

běła a pisane

trěnja a trěnčka košlace sukna

po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku

A. Bokelmann nasl.

Do kóždeho serbskeho doma słušeja „Serbske Nowiny"

Kedźbu! K hermankej!

Mašinski cwjern, ručny cwjern,

hišće po jara tunich płaćiznach, kaž wšě

drobne a česakowe twory

poruča

Eugen Gaitzsch z Drježdźan

při Bohatej wěži. Prošu wobkedźbujće moju firmu.

Jenož to dobre předobywa so k swójej. Tutu staru mudrosć kupujo wopomń Tunjosće so zdaluj Dariś niehtó niče njemóže.

Kupujeće swoje mužace a žonjace koła, karbidowe latarnje, elektriske latarnje na koła, elektrisku swěcu samodźěłaki — znamki Bosch — Schariach — Radsonne — Bulit — Riemann — kolesowe wobruče a šlawchi — wačoki nošeki a wšu druhu kolesowsku potrjebu jenož w starowuwołanem kolesowańskem wobkhodźe bratrow Thomasa w Budyšinje na Kamjentnej hasy 16. Štóž za 5.— hr. a wjacy nakupi dostanje k hermankej — wětrohru Clown přidawka.

Nawěstki přinjesu wužitk!

Küttnarjec winowe jstwy: dobre a płaćizny hódne wina, znata wubjerna kuchina. **Friedrich Häfele** w Budyšinje Telefon čo. 4.

Štož my dżens poručamy, zda so być bajka!

Naše hermankske płaćizny!

Kaž přeco

poskićamy też tutón króć bohate, kajkostne a rjane twory za nizke płaćizny, zo móže sebi kóždy bjez teho, zo by to zaćuł, wšo, štož trjeba, kupić!

Za žónskich

mantle	flawšowe	29,50	27,50	23,90	19,50	8.50
mantle	suknowe			19,50	13,50	11.90
mantle	moulinowe	35,50	32,50			27.50
mantle	velourowe	39,75	34,50			29.50
kostumy	sportske		34,90	24,90		18.90
kostumy	česane sukno			23,90		22.90
kostumy	gabardinowe			58,00		34.90
wobleki	kašćikojte		14,90	7,50	6,90	4.95
wobleki	česane sukno		14,90	13,50	10,50	8.95
wobleki	somotne		22,90	19,50	13.90	12.75
wobleki	židźane	34,90	29,90	24,50	19,50	14.90
suknje				5,75	4,50	3,50	2.50
bluzy			5,90	4,50	3,50	2,95	98 pj.

Kóždy kupc dostanje hermanski dar!

Za hólcow

kholowy z lackom	2.25
krótke kholowy . .	3.50
kholowy manchestr.	4.50
manch. wobleki wot	11.50
mantle . . . . . wot	11.50

Za holcy

wobleki . . . wot	1.60
mantle . . . . wot	4.90

Za mužskich

mantle	gabardinowe			kaž po měrje	87.50
paletoty	moderne, w formje suknje z podšiwkom				58.50
Šwedske mantle		62,50	58,00	48,50	39.50
zymske mantle		65,00	57,00	45,00 39,50	29.50
wobleki		69,50	52,50	48,50	27,50	19.50
sportske wobleki		87,50	49,50	34,90	29.50
kholowy			13,50	5,90	4,90	3.90
sportske kholowy			16,50	10,50	7,50	5,50	4.90
lacy			9,50	7,50	5,50	4.50
gumijowe mantle		33,50	24,50	16.50
jaki do wětra				wot	9.50

Drježdżanski konfekcijowy dom

Birnberg & Co. Na Mjasowych jětkach 5

Njedźelu a póndźelu wotewrjene!

Meble a polstrowe twory

dobre a tunje poruča

Handrij Strympa

w Budyšinje na róžowej hasy 15.

Zony

Poručam swój wulki skład pschepasow, měkkich a pschedpadowych powjasow, podpołožow.

Sćeju rad i zadże.

Wagnerowa w Budyšinje pschi schuterskich wrotach čo. 9.

MERSEBURGER Wěrowanske pjerśćenje

Strympy, rukajcy, šatki za čěšne dźěći.

W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9.

Vogtl. gardiny

Vitrage, kromy, wumělske gardiny - vitraže a mosazne žerdki - blidowe, sofowe a ložowe přikrywy - poslećowe damasty, płat - blidowe ruby - košlace sukno ložowe płachty - frotérowanske a kupan. płachty cychi - wóskowane ruby krasnych mustrow a wšěch wulkosćow.

Tutón raz nimam na hermanku žane stejišćo, ale předawam jenož w mojim **wobkhodze.** Wšitko dobre a płaćiznyhódne.

K. Erler w Budyšinje, na Jitnych wikach č. 11. Rěču serbsce!

Znapřećo »Złoteje Hwězdy«.

Kedźbu!

wobydlerjo na wsach!

K hermankej,

poručam

Nowegersdorfske tkaniny — a wurěžne twory, —

jenož najlěpše kajkosće we **najnižšich płaćiznach.** Přetwěrćam so sami, předawam na Hłown. torhošću.

Z počesćowanjom

G. Teuscher.

Kněža

na wsy blizko Budyšina so za hotowe pjen. kupi. pyta, bliž. pos. **Raue,** na Hošic hasy 32.

Oskar Noack w Budyšinje

na Sukelńskej hasy 1 — — Telefon 1098

poruća

w drobnym wikowanju

jako wosebje płaćizny hódne

čerwjene wina ⁂ pinjace wina

južne wina ⁂ ⁂ běłe wina

kaž też

palenoy:

rožkowy ⁂ ⁂ jamaiski rum

měšany ⁂ Bataviaski arak

(měšany) ⁂ němski konjak a

němski měšany konjak

a hewak hišće

wšě likěrowe wosebitosće.

Wulki wubjerk likěrow najlěpšich znamkow.

Připósłanje je tu w měsće darmo hač domoj.

Cigary:

najlěpšeho słóda **10** štuk **55, 65, 75** pj., dale su wosebite kajkosće wšěch druhich płaćiznow hišće ze starymi płaćiznami, tak dołho hač skład dosaha, dostać.

Při kupjenju cyłeho kašćika 10 proc. rabatta!

August Fähle

wobućowy dom w Budyšinje na Zwonkownej Lawskej hasy čo. 3

Poskićam Wam při kupowanju wobuća so počahujo na

płaćizny, hódnosć a wubjerk najwjetše dobytki.

Někotre přirunanja z mojeho bohateho składa:

žónske stupnje ze spinku, modernu formu z poł wysokim pjenkom a z gumijowej lapku . . 8.50

mužske črije, howjaza koža 10.75

dźěćace črije, howjaza koža 31/35 **7.25,** 27/30 **5.75,** 25/26 **5.00**

filcowe črije, ze spinkami a kožanym wobšićom 36,42 **5.75,** 31/35 **4.75,** 27/30 **3.75**

Prošu wobkedźbujće we mojimaj wukładnymaj woknomaj płaćizny, wubjerk a kajkosće!

Schneider & Schulze při Krónje so poručetej, a wšelakich wěcow skład hobrski matej.

K hermankej

poskićam Wam wurjadne lěpšiny w nastupanju

napłaćenjow a wotpłaćenjow

Poručam konfekcijowe twory najlěpšich kajkosćow

za mužow, žony a dźěći

kaž też manufakturske šaty a wobuća dale

meble a pólstrowane twory

za snadne płaćizny.

Carl Horn nasl.

w Budyšinje

na Hłownym torhošću, nutřkhód na Jerjowej hasy 21.

Sobustaw krajneho zwjazka kredit dawacych małych wikowarjow zap. zjedn.

Drjewjane stupnje, drjewjancy a drjewjanc. drjewa,

kupujeće najlěpje a najtuńšo we tworni drjewjanych stupnjow a drjewjancow

Oty Hebera

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 9. Telefon 1465.

Tohorunja poručam swój **wulki skład bunclow.**

Najlěpši jědźny-lany mólij

wšědnje čerstwy, z laneho symja prěnjeje rjadownje, kiž tohodla derje słodźi a so dołho dźerži.

Wosnchi a lana mučka wšěch čisteje kajkosće

Bismarckskeho młyna we Wojerecach.

Předawarnja: Budyšske tydźeńske wiki.

Přeswědčće so prošu wo wuprawdźitosći čistych tworow.

Spytajće a njebudźeće so kać.

Moderny, derje zdźeržany

dźěćacy wós

je na předań p. M. Wencla w Budyšinje na Pawliskej dr. 42, na róžku Jägerskeje dróhi.

Małe nawěstki

w „Serbskich Nowinach“ **maja dobry wuspěch!**

Hospodarski rozhlad.

Wczerawsche kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	16,60
1 jendelski punt	20,33	100 czeskosk. krónow	12,42
100 schwajz. frankow	80,80	100 pólsk. markow	69,05

Effekty też wczera na Berlinskej kursy pschibadżowachu. Wósnske a statne požczonki wostachu w kursach dale hlabe.

Produktowe wiki běchu wczera jara měrne. W Ameriy bě pschesitza sajso trochu hlabscha. Tu pak samóh žiwoje placzisny sahowacź. Rožka sajso něschto dele srsty, teworunja wowsy. Jeczmjeeń z wulkej nuzu žiwoje sawczerawsche placzisny sahowa. Wczera placzesche zentnar

w Lubiju:
pschenży 9.50—10 hr., rožti 7.20—7.50

Pjatk, 6. novembra 1925.

hr., jeczmienja nalětnjeho 10—10.60 hr., wowsa 8.50—9 złotych hriwnow, —

w Berlinje

pschenży 11—11.15 hr., rožti 6.95—7.10 hr. jeczmienja nalětnjeho 9.31—10.50 hr., nasymneho 7.45—8.65 hr., wowsa 8—8.50 hriwnow.

W termijnowym wikowanju:

za dezember: pschenży 11.77—11.80 hr., rožti 8—7.97 hr., wowsa 8.90 zł. hr., za měrz: pschenży 11.90—11.92 hr., rožti 8.55—8.50 złotych hriwnow, za meju rožti 8.75—8.72 złotych hriwnow.

Schkrowe depesche.

Barlinske produktowe wiki, djenja dop. ¾11 hodź.
Sa žito wyschesche placzisny zadaja. Wobrot žnadny, tendenza měrna.
Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Placzisny na Barlinskich produktowych wikach.
Žito a wolijowe žnjwa po tuni ako 1000 kg, sewsk 100 kg, placzisny po Notel hriwnje.

	5. 11.	4. 11.		5. 11.	4. 11.
Pschenica	220-223	220-223	rapš. wosimich	14,80	14,80
rožka	139-142	141-144	wos. melasa	9,60	9,50
nalět. jeczmjen	186-210	186-210	ferabella	—	—
nal. jeczmjen wowsk	149-161	149-161	běrnjaze truji	18-18,30	18-18,34
	160-170	161-171	šuny	20-22,0(	20 22,00
turuzja (Mals)	—	202-205	woka	22-25,00	22-25,00
pschenicin. muka	27-31,25	26-31,25	lany wosuschk	21-21,40	21-21,40
rjana muka	20-32,75	20-23,00	mórbe lupiny	12-12,50	12-12,50
pschenicž. wotr.	11,50	11,30	olte lupiny	—	15-16,50
rjane wotruby	9,40	9,10	šyno, 50 kg	3,90-4,45	3,90-4,45
rapš	—	345-350	šłoma, rjana	0,85-1,35	0,85-1,35
lane šamjo			„ pschenic.	0,80-1,20	0,85-1,20
ćrjeń	25-27,00	25-27,00	„ wowsina	0,90-1,30	0,90-1,30
pjeluschki	18-19,00	18-19,00	„ jeczna	0,80-1,20	0,80-1,20

Placzisny rěsneho skotu na Drjezdjanskich kótnych wikach.
5. nowembra:

3 woły, 16 byłow, 8 jałowzow a krumow, 705 cjelatow, 53 wowzow, 287 šwinj.

Woły, byli, krumy a wowzy běchu we wikowanju hlabe tohodla jo wěste placzisny njepostajichu.

Placzisny ja
cjelata: 2. 82—87. 3. 75—79, 4. 60—68;
šwinje: 1. 100—102, 2. 104—105. 3. 92—93.

K hermankej kupujeće tunjo
we wobućowem domje **Alwina Pecka**
w Budyšinje na Bohatej hasy 10

mužace šnórowanske črije,	howjaza box. koža	wot 9.50 hr. sem
„ „	howjaza koža	„ 8.85 „ „
mužace nizke črije, ze zasadźenjom		„ 12.75 „ „
dźěćace črije, čorne	21/22 3.40 hr.,	18-20 2.80 hr.
hólčace črije, čorne	36/39 12.50, 10.75,	10.50, 7.50 „
žonjace črije ze spinkami		wot 6.75 hr. sem
žonjace šnórowanske črije		„ 7.50 „ „
žonjace lakowe šnórowanske a ze spinkami		„ 12.50 „ „
wysoke škórnje za jěcharjow		„ 22.00 „ „
polskórnje		„ 14.90 „ „
dźěćace wuhornjene črije 27/39		„ 11.50 „ „

Moje sportske črije su we kajkosći wuznamjene a w płaćiznje jara tunje wot 17.50 sem
Črije z čoplym podšiwkom, filcowe črije a tofle we wulkem wubjerku.
Tu mjenowane twory su jenož najlěpše kajkosće.
Moje wuporjedźenja črijow najdźe dźerža, su šwarnje zhotowjene a tehodła najtuńše.

Derjezdźorżana
plókaca mašina
je tunjo na předań
w Budyšinje na Serbskej hasy 9 wobućowy wobkhod.

Sušene jerje
tunje a stajnje čerstwe dostanjeće pola
Waltera Weisy
w Budyšinje na Žitnej hasy
znapřeča J. G. Pahna

Podźěłne płaćenje dowolene!
Wobkedźbujće moje wurjadnje přihódne
hermankske poskićenje!
Dołholětne wobstaće mojeho wobkhoda rukuje za kajkosć a tunjosć mojich tworow!

Wosobne mužace wobleki	wot	24,00 hr. sem.
manchesterske wobleki	„	35,00 „ „
kholowy we wšěch wulkosćach a šěrokosćach	wot	3,95 hr. sem
Bocenske mantle w łapes	wot	17,00 hr. sem
zymske jupy	„	15,00 „ „
štrykowane a klubowe jaki	„	4,75 „ „

wobleki za zamkarjow a montérow we wšěch lampartěrskich kajkosćach wot 9,00 hr. sem
mištrske, rězniske, kuchařske a konditafske jaki
dejefske a murjefske bluzy; košle a spódnje kholowy wot 2,15 hr.
We wšěch wobłečenjach wulki wubjerk!

Hugo Pachaly
w Budyšinje
před Šulefskimi wrotami čo. 1 :: podźěłne płaćenje dowolene!

K hermankej
woprawdźe wurjadne nakupjenje we
mužacej, žonjacej a dźěćacej konfekciji

eleganine wobleki wot 25—95 hr.
čorne přewobleki wot 45—100 hr.
modernske Šwedske mantle, ulstry a přewobleki wot 46—95 hr.
čorne wobleki jara dobrych tkaninow a najlěpšeho wudźěłka, dospołnje měru zastupowace, wot 75, 85, 96—130 hr.
smuškate kholowy a Breešes wot 7 hr. sem hač najlěpše
jaki do wětra »Matragoff«, woprawdźe njepřemokne, wšěch wulkosćow.

Wulki skład
zymskich jakow w nawoblekanskim a sportskim wuwjedźenju, jenož dobre a tołste twory.
20% niže wšědnej płaćizny.

Mod. žonjace mantle, jenož z krutych tkaninow a modernje šite, wot 12,— sem
aparine mantle z wopičej kože, velour de lain, Eskimo a flausch, wot 18, 22, 25, 30 hač 80 hr.

Wulka nowosć
su **mantle ze žiłźanebo pliša**, kotrež jenož w najlěpš. kajkosćach poskićuju
wot 90.00 125.00 140.00 a 160,00 hr.

eleganine kostumy a suknje wurjaduje tunje!

Hólčace a hólčace
mantle kaž też jara krasne wobleki z najlěpšich tkaninow **najtuńšo!**

Gumijowe mantle jenož najlěpše znamki „Continental“ su najlěpše. Płaćizna wot 22—65 hr.
Woprawdźe Bayerske kosmičkate mantle za mužow, žony a dźěći wot 28,00 hač 50,00 hr.

Konfekcijowy dom Karl König
Žitna basa 4 **w Budyšinje** **Žitna basa 4**
Telefon 342 Telefon 342

K hermankej
wosebje tunje poskićenje
žónjacych drastow kaž:
mantle za dźěći a dorosćenych :: kostumy :: suknje
wobleki :: rańše suknje :: bluzy
w jednorem hač do najwobniješho wuwjedźenja.

Hobrski wubjerk tkaninow
wšěch družin a wšěch płaćiznow :: **Bjeze wšeje konkurency**
Eolieny, chinakreppes, židźane tkaniny we wšelakich barbach

Alfons Schauseil
wobkedźbujće mojich 9 wukładnych woknow

Kedźbu raćarjo?
K hermankej sobotu a njedźelu předwjedu na mašinskich wikach při Serbskej katolskej cyrkwi daloko znaty
motor z kluku („Elemge“)
Za wšelake mašiny
Hermann Ganner z Lubija
generalny zastupjer za rańšu Saksku
Telefon 702.

Naše hermankske porażki!

Hobrske tafle „Odergold“
połnomłóčne 200 gr. jenož 75 pj.
„ 250 gr. jenož 99 pj.

Při wotewzaću dwojich taflow dostanjeće taflički k wopotrjebowanju darmo.

Dale wobkedźbujće też naše druhe bjez konkurency tunje **porażki a twory** w našich wukładowanskich woknach.

Thams & Garfs
Hamburgerski kofejowy skład
w Budyšinje na Hłownym torhošću č. 8
pódla měšćanskeje haptyki.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Wulki tydźeń

wobchowy tydźeń

wot sobotu, 7. novembra. hač do sobotu 14.

Jenož twory dobrych kajkosćow

ždźerske šnórowanske črije, čorne $^{21}/_{22}$ **3.10** $^{18}/_{0}$ **2.50**
dźěrske šnórow. črije, howjaza a njeb. koža $^{25}/_{26}$ **4.75** $^{23}/_{24}$ **4.25**
dźěrske šnórow. črije, howjaze-boxowe $^{25}/_{26}$ **5.20** $^{23}/_{24}$ **4.50**
hol. ace črije ze spinkami $^{30}/_{32}$ **8.50** $^{31}/_{35}$ **6.85**
holčace a holčece šnórowanske črije
$^{38}/_{39}$ 11.50 $^{36}/_{37}$ 10.50 $^{31}/_{35}$ 8.85 $^{31}/_{33}$ 7.85 $^{22}/_{30}$ 6.85
žonjace pólne črije, w howjazej koži **8.85**, w šćěpjenej koži **6.75**
mužace šnórowanske črije, z njebarb. kože sylne, do dźěła w. **8.85** sem
mužace šnórowanske črije, z howjaz.-boxow. kože, wot **9.50** sem
mužace šnórow. črije I. ser. **14.50** II. ser. **12.50** III. ser. **10.50**
žonjace šnórowanske črije, wot **9.50** sem
žonjace šnór. črije ze spink. z howjaz.-boxow. kože wot **6.95** sem
žonjace šnórow. črije I. serija 12.50 II. serija 10.50 III. ser. 9.50
žonjace črije ze spinkami, sylne, za dom **5.95** hr.
žonjace šnorow. črije a ze spinkami, lakowe wot **12.50** sem

domiace žonjace črije z čopłym podšiwkom

čople, moškojte domjace črije a črije ze spinkami
kaž filcowe, pjelsćowe, z wjelbudźacych kosmow a tkaninow z wjelbludowych kosmow
wosebje tunje!

Přeswědčće so sami!
wobhladajće sebi moje wukładne wokna a wužiwajće tutu přihódnu składnosć

Dźěłbu čopłych črijow
ze spinkami za žónske a mužskich, z filcowymi podušemi a z filcowymi kožanymi podušemi, njewuběrane k wupytanju **95** pj.

Wysoke škórnje za mužskich, hólcow a dźěći we wulkem wubjerku na składze

Jenož na Lawskich hrjebjach čo. 12
z napřeća měšćanskeho dźiwadła

Franz Kühnberg

---

wurjadnje tunje

3 hermankske dny 3

Zo na kóždy pad sobu na wotwarjenju płaćiznow, njedźiwajo na nakupowańske płaćizny, skutkuju, a zo móža khudźi ludźo a dźěłaćerjo tak tunjo kaž možno pola mje kupować, poručam w jara wulkem wubjerku:

mužacewobleki, sportske wobleki, suknowe a cheviotowe wobleki, wobleki z česaneho předźena (Kammgarn), najlěpše wołmjane a cordowe, manchestrske a sportske wobleki, wobleki za pachołow, młodźencow, hólcow a dźěći, dobre zymske jupy, (sportske a jednore formy) jupy za pachołow, a hólcow najlěpše tolste manch. kholowy, dobre tolste kholowy z kožane sukna čorne, brune, a módre; wšědne kholowy, jěchańske kordowe kholowy, Breecheske kholowy; módre kóperowe jakl, kalmuk. jakl, jakl do dźěła, pisane a smuhate tkaninowe a suknjane kholowy, kholowy za tolstych ludźi, lacy, gumijowe mantle, dobre jakl do wětra; najlěpše čorne suknjane paletoty, ulstry a ulstrowe paletoty, Swedske mantle, hólčace mantle, holčace a žonjace mantle atd.

A. zwud. Mengerowa w Budyšinje

(mějićel Woldemar Menger)
na Serbskich hrjebjach čo. 6.
Přez 40 lět staroznaty, kruče solidny a sprawny wobkhod. — Z bytki a zapłatki přidawam swojemu woteběrańtwu darmo.

K hermankej

tunje wobuća

za **dźěći, žónske a mužske** kaž też

filcowe tofle, buncle, črije do dźěła, wysoke škórnje,

drjewjancy, drjewjan. stupnje, dołhe škórnje kožane gamaše,

kožane tofle

poruča

Willy Sommer w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach čo. 8.

Powołajće so při kupowanju na nawěštk w „Serbskich Nowinach"!

Najl. paleny kofej
(Radnicoweje měšeńki)
$^{1}/_{4}$ punta 0,80 0,90 1,00 a 1,20
dostanjeśo pola
Waltera Weisy
w Budyšinje na Žitnej basy
znapřeća J. G. Pahna

Ložnce šaty, barchenty
a wjele druho poruča płaćizny
hódno
A. Sulc w Budyšinje
na Mjasowych wikach čo. 10 II
Žane klamy!

Serbske křćeńske lisćiki

Serbska kniharnja
w Serbskim Domje w Budyšinje

Tunje wěcy do domjaccho hospodarstwa

Najlěpše emailjowe twory

sadźba horncow, 10—20 cm, šěre **6.00**
sadźba horncow k pjećenju, 14—24 cm, šěre . . . **7.50**
sudobja k myću, wulke podołhjte **1.90**
mlokowe karany . . . . . 1 ltr. 0.95, 2 ltr. **1.35**
sudobja za jědźe. k sobunošenju **1.25**
kofejowe bleše z pat. spinku, $^{8}/_{4}$ ltr. **0.95**

	50	55	65 cm
wany, šěre podołhjte	4.60	5.65	8.— hr.

bowy, najlěpša twora **1.30**

	45	50	55	60	65
cinkowane wany, podołhjte	2.75	3.—	3.60	4.25	4.95
bowy, najlěpša twora					**1.25**

kupjelne wanje za lud, 180 cm. dołhe **19.50**
žimnce mašiny, z dobrymi walcami za horcu wodu . **18.50**
šatowe šndry **1.60**
deski za blotowanje, dobre počehnjenje **4.25**
šatowe powjazy, blida k myću, stejaki k myću

kilěbnicy, rjane lakěrowane **3.75**
snědańske korbiki, derje lakěrowane **0.75**

Salonowe wuhlowe kašćiki z wěkom **4.75**
Wuhlowe łopatki **0.35**
brějawki (Wärmeflaschen) dobre cinkowe . . . **2.95**
wohrěwnki na čelo **0.95**
smjećowe łopatki, lakěrowane **0.40**
domjace lampy **0.60**
swěčenjowe kany $1^{1}/_{2}$ ltr. **1.25**

sadźba **alum. hornccw,** 10—20 cm, prima twora . **7.90**
sadźba **alum. wozdobnych hornccw,** 7—12 cm **2.95**
sadźba **alum. kuchinskich tyzow** **2.95**

kofejowe horničći, porcelinowe, pisane . . . 5 štuk **0.95**
kofejowe horničći, porcelinowe, ze złot. kromu $^{1}/_{2}$ dwan. **2.50**
keksowe tyzy, z pisanej šklenicy **1.25**
tortowe deńčka, 30 cm přeměr. **3.75**
kanowe podstawki, z kamjen. a niklow. kromu . . **0.95**
4 tyzy z namlóčenje šklenicy **6.50**

myjne garnitury, 5 dźěłow, běłe, wulke šklě . . **4.90**
kofejowe horničći, běłe, z kamjen **0.10**

6 talerjow, hłubokich abo nizkich, hładke, z mal. brach. **0.55**
sadźbu šklow, pisane 6 štuk **1.50**
6 piwowych šklenčcow, ze złotej kromu **1.40**
6 čajowych abo piwowych šklenčcow, pisane . . **1.10**
6 kompotowych šklički abo talerkow . . . **0.60**
1 šklenčana butrowa tyza **0.45**

10 piwowych šklenčcow, hładke **0.95**
Hyacyntowe šklenčy we wšelakich barbach . **0.28**

wóskowany plat, zbytki, qm **1.95**
plat na sćěny, pisany **0.80**
zapałki, štyri pakčiki **0.90**
mydłojty prošk, tři pakčiki **0.90**
klamorći, dwě kopje **0.35**

łžicy, alum. štuka **0.10**
kofejowe łžički, $^{1}/_{2}$ dwanatka **0.85**

nože, widliki a łžicy, pół dwanatka **3.90**
cokorowe abo kofejowe tyzy, pisane **0.48**
čajowe abo kakaowe tyzy, pisane **0.38**
kofejowe młynčki na klin, ...
kofejowe młynčki na sćěnu, ...
tłužne mašiny, emajlěrowane **2.50**
mjasowe mlějaki **4.75**

čabaki, gardlnowe žerdki, vitražowe žerdki, mosazne a drjewowe portěrowe žerdki

Centralny kupny dom

w Budyšinje

na Kěžorskej drózy čo. 14.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 KČ. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. z w.-ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 260 **Budyšin — sobotu 7. novembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Dla zakońskeho swjedźenja wukhadźa přichodne čisło „Serbskich Nowin“ wutoru připołdnju.

Nota konferenzy swjazkarskich pósłanzow w Parisu na Němsku

Konferenza swjazkarskich pósłanzow je pjatk notu wo wotbrónjenju Němskeje wuradowała, kotraž ma so němskemu knježerstwu pschepodacź. W nocže so pječa praji:

Němska ma z wozebitym wukasom pokmnóz generała je Seeckta samjesowacź.

2. Swjazkarski kontrollowazy komitej nima niczo pscheciwo dalschemu wobstacu sportiskich swjatow przedawschich offizierow napschecziwicź, tola sakasuje, so przedawschi offizerozo mkodźinu wuwuczuja.

3. Komitej kaž przedy tež nětko stejischcžo sastupuje, so Němska njesmě njesakańskich brónjow měcź, kotrež su we Versailleskim měrowym sprzežnju njesmjenowane.

4. Pokasujo so na to, so je w twjerdźisnje Königsbergu 22 kanonow cjeskeho kalibra, so němske knježerstwo namołwja, pschiczinu njenowacź, kotrychž dla so tónle brónjowy material njeje snicził.

5. Wojerski komitej měni, so wobstatk němskeje policije njesmě 150 000 muži pschekrocźicź, a so dyrbi sa policiju to same sarjadnistwo wobstejecź, kaž w druhich krajach.

Komitej pschisnawa, so je Němska sapoczała, wotbrónjenske postajenja dopjelnicź. Dale so praji, so swjazkarska wojerska kontrollowaza kommisija nakhwilnje hischcze w sastojnstwje wostanje, so by hladała, hacź so wotbrónjenske postajenja dospołónčnje dopjelnja. Jeli so kommisija 30. novembra spokojazu rosprawu poda, ma 1. dezembra wobsadzenske wójsko poczecź, Kölnske pasmo wopuschczicź. Mucźehnjenje wójska budźe snaimieńsicha dwai mešnzaj tracź.

Sozialdemokratija wo knježerstwowej krisy.

Pohebenje sozialdemokratiskeje frakzije němskeho sejma, kotrež so pjatk popołdnju wotmě, bě jara sylnje wopytane. Sapósłanz Hermann Müller, kotryž jednanje wodźesche, wo politiskim połoženju rosprawjesche. Wón bě pobył pjatk pschipołdnju pola němskeho zwonkownehо ministra dr. Stresemanna, kotryž bě jeho k sebi prošył, so by so z nim wo politiskim połoženju rosmotrił. Mjez wjednikami sozialdemokratije a němskeje ludoweje strony so njeje wo niczim jednało. Wuradzenje sozialdemokratiskeje frakzije hacź do wjeczora trajesche. Mulli dźěl sapósłanzow sebi žadasche, so by so němski sejm hnydom zwołał. Sa „wulku koalizju“ bě malo mjenjenja. Wjetschina frakzije stejischcžo sastupowasche, so wulka koalizija snutskownopolitiskich a zwonkownopolitiskich pschicźinow dla njeje w tuchwilu można. Pschedewschźim so na to pokasowasche, so sozialdemokratiska frakzija dźiwajo na podawki w sańdźenym lěcźu njemóže do Lutheroweho ministerstwa sastupicź abo Lutherowe knježerstwo podpjeracź.

Wo praschenju „wulkeje koalizije“ šłychi, so so dr. Stresemann jara prózuje, tajku koalizju stworicź, tola maja tež w němskej ludowej stronje z wulkeho dźěla malo myslenja sa to.

Sozialdemokratiska frakzija němskeho sejma je krótke wobsamknjenje pschijała, w kotrymž so sćěhowaze praji: Frakzija pschihłošuje stejischcźu frakzijineho pschedsydstwa a budźe z presidentom němskeho sejma wo tym jednacź, so **by so němski sejm hnydom zwołał.**

Němsko-schwajzarske wikowanske sprzežnje.

Němsko-schwajzarske wikowanske dojednanje je so pjatk w Bernje podpisało.

Němsko-schpanisko wikowańska wójna.

Dotalne jednanje mjez Němskej a Schpanistej wo nowe wikowanske sprzežnje je bjes wuspěcha wostało. Nowiny „Gazeta“ su pjatk kralowsti dekret wojsewite, po kotrymž je dowos němskich twarow do schpanskeje Afriki a na Kanarske kupy dospołnje sakasany. Zło na němske twory, do Schpanskeje a na Balearske kupy so dowožowaze, so wo 80 procentow powyschi. Nowiny wschěch politiskich stronow knježerstwowemu rasnemu postupanju pschihłošuja a Němskej porokuja, so je je swojim kombjenjom dojednanje wo wikowańskim sprzežnju znjemóżniła. Schpanska je hacź dotal wino, apfelsiny a druhe płody do Němskeje wuwožowała. Dla wyšokich złow, kotrež je Němska na schpanske wino a płody pokožiła, wona swoje wotebrańskstwo w Němskej słužbi.

Rosrunanje z Hohenzollerami.

Pomerne amerikanske nowiny „Philadelphia Record“ powschitkowne ménjenje w Sjednoczenych statach wuprajeja, hdyž k wotmyslenemu rosrunanju Hohenzollerow pschisponmnja:

Myšl je spodźiwna, so so němski lud nusuje, 33 miljardow dollarow sa wójnske wotschkodźenja sapłaczicź, mjes tym so so sa jeho najwyschschim wójnskim knjesom, kotryž je swojemu wójsku czeknył, **milijonite dołhody** czisnu. Němska dyrbjała radscho te sta miljonow k sapłaczenju wotschkodźenja nałožicź.

Aktowe mapy / měšćanske koferki
nakup. měški / žonjace toški
kožane gamaše / pjenježne toški
we wulkem wubjerku a po wurjadnje tunich płaćiznach
E. G. Leuner w Budyšinje
na Kěžorskej drózy 20
Wobkedźbujće, prošu, moje wukładne wokna!

Liczba offizierow w franzowskim wójsku so smjeńschi.

Deputerska komora je schtwórtk wo sakonjownym nacźisku generala Nolleta wuradźowała, po kotrymž ma so liczba offizierow w franzowskim wójsku snižicź. Do prěnjeho měrowego rosliczenja a statnych finanzow we lěcze 1921 běchu so wudawali sa 37 571 offizerow statke, schtož pornjo 1914 powyschenje liczby wo 4652 wosnamja. Po pschedležazym sakonju ma so liczba wo 1200 snižicź, podla teho sakoń postajenja wo wuslužbje, wo swuczowanju rezerwy atd. wopschija. Sakonjowy nacźisk so bjes wažnischich pschemenjenjow po namjetach wójskoweho wuběrka pschija.

Baldwinowa wulka politiska rěcź.

Jendźelski ministerski pschedsyda Baldwin je schtwórtk z napjatosću wocźakanu politisku rěcź w Aberdeenu měł. Mnjez je wón prajił, so je na konferenzy w Locarnje jendźelska politika wjerschk swojeho prózowanja w powójnskim cźasu dosahła, kotraž je na skuczenje a bjestrach politiskich pomerow namerjene. Jeli so so pakt potwjerdźi, won wjeczornej Europje měr pschinješe a druhim europiskim krajam pucź k měrej pokaže. Hdy mohł so Rhein z teho, schtož je w sańdźenosći był, z mjezy polneje strachow, do měrneho wobkhadneho pucza pschetworicź, by so źiwjenje wjeczornje Europy sa tutu a sa pschichodne generazije dokładnje pscheměniło. S Locarnskej konferenzu šu so swjasli se wjasomnym rukowanjom narunale. Hdyž bychu so wschitzy podpisarjo teho sprawnje dźerzałe, by měr we wjeczornej Europje sawěčeny był.

Wójnje mjez Grichiskej a Bołharskej je so jenož z hnydomnym satrocźenjom Swjatła Ludow sadźewało. Winowatosće wulkomozow w mandatowych krajach so powschitkownje zwědomicze a dopjelnjeja. Jendźelska pak njesmě prěni kamjeń sběhnyć, so by jón na Franzowsku cźišła, dokelž wěmy, kak cźežki je mandatowy nadawk.

W jendźelskej snutskownej politizy so spóznawa, so so połoženje trochchu połepscha, bjesdźěłosć wotebera. Dotalna knježerstwowa politika so na to měri, prjedawschе **finanzne stejischcžo Jendźelskeje na zwęcze wobnowicź.** Knježerstwo w tuchwilu lutowańskі plan pruhuje, tola słutniwostna politika njesmě tak dałeko hicź, so z tym sakhowanje krajneho sakitanja schkoduje. Cźežki konflikt w jendźelskej industriji by samosćiwnu Jendźelskeje na wjele lět seškodźił. Knježerstwo budźe so dale prózowacź, so by ludowu wolu wuwjedło.

Jendźelska Rhiju khana pschipósnała.

Jendźelska je Rhiju khana bjes kombjenja sa nowe-ho perwsitkeho krala pschipósnała. „Echo de Paris“ k temu pschispomni:

Spěschnosć, z kotrejž je so jendźelske knježerstwo k tutej kročeli rosćuhnyło, dopokasuje, so mjenjenje nje-je njeprawe, so je Rhisa khan z podpjeru Jendźelskeje statny pschewrót pschewjedł.

Pschihotowany attentat pscheciwo Mussolinej.

Powěsće, kotrež so wo attentatu pscheciwo italskemu ministerskemu pschedsydu Mussolinej rosschěrjeja, sdadźa so wumyslene być. Fašistiske knježerstwo tuton attentat trjebasche, so mohło pschihbywace pscheciwnistwo pscheciwo fašistiskemu nałožnemu knježitwu na dlschi cźas potłocźicź. S hrosu a bojosću so nětkole statnyžany k fašistiskej stronje cźišchcža. Schtóž statne sastojnstwo hlada, dyrbi so nětkole k fašistiskej wusnacź. Pscheciwnicy fašizma praja, so zebi hižo tehodła zadyn rosumny człowjek na to njepomyślił, Mussolina stónzowacź, dokelž je tutón na zmjercź khory; lěkarjo su cźas jeho źiwjenja jenož hischcze na nětkotre měsacy wobličili.

Syrske praschenje psched deputerskej komoru.

W deputerskej komorje je zebi schtwórtk sapósłanz **Ferry** zadał, so by so napraschenje za połoženjom w Syriskej hnydom rospominało. Ministerski president **Painleve** sapósłanzej Ferryjej snapschecźiwi, so njeje wěrno, so knježerstwo njeje žanych powěsćow wo podawkach w Syriskej podawało. Sapósłanz pak pschi swojim prajenju wosta, schtož wulki njemér słubi.

Painleve tohodła wo schkodowankach franzowskeho wójska w Syriskej rosprawu poda. Wot 1. januara 1920 hacź do 15. oktobra 1924 su wone 6622 muži wuczinile. Tale liczba so takle sestaja: 1920: 2192, 1921: 2032, 1922: 630, 1923: 298 a 1924: 299. Sa periodu, kotruž nětcźiske knježerstwo nastupuje, to rěka wot **pomjenowanja generała Sarraila** za wyschschego komunkara maju so zledowaze cźisła mjenować: S 1. januara hacź do 15. julija 1925 schkodowankow 585. S 15. oktobra su Syriske legiony 150 mortwych a 120 słužbjenych měrje, wjetschi z połednich su cźekujeńcy. Po tejle rosprawje zebi Painleve njestronske połoženje wot tych žada, kotsi chcedźa wěrnosć słonicź.

Dalsche rozcźěcźenje so krótko praschenja wjerzejesche, hacź je w cźasu wot pomjenowanja generała Sarraila liczba morwych najwysche stupiła. Sastupjerjo opposizije so dźiwachu, so je knježerstwo wot tsjoch měsacow mjelczało a so njedźiwajo na njesměrowazych powěsćow nowin njeje žanehо rosjasnjenja podało.

Ministerski pschedsyda Painleve na to zdźěli, so so pschepytanje pschewjedźe, kaž borzy so general Sarrail se Syriskeje do Franzowskeje wróći. Dalke po tom mělo so napraschenje za podawkami w Syriskej rospominacź. Tónle namjet so z 400 pscheciwo 30 hłosam pschija. Połedźenje so na to pókaza.

Revolužija w Syriskej.

Po powěsćach z Beiruta a Kaira franzowske wójsko pod roskasowarstwom generała Gamalina 6 kilometrow psched Damaskom wojuje. Wójsko generała Gamalina z tsjoch pěschich regimentow a žylnych kavalleriskich a artilleriskich wotdźělenjow wobsteji. Wono ma cźežko pscheciwo wójsku zběžkarskeho wjednika Bakria wojowacź. Kaž je „Temps“ z Beiruta zhonił, ma Bakri tkěre hromady munizije.

Po połedźnich powěsćach je so zběžkarjam poradźiło, dwaj żelesniskaj mostaj mjes Damaskom a Haifu do powětra tsělicź. Wojowanje budźe znadź nětkotre dny tracź, pschetož zběžkarjo we wobtwjerdźenych stejischcžach steja a su lohku artilleriju dostali, z kotrejž je wschelakich městow do Franzowskow tsěleja. „Temps“ z Beiruta powě: „Powschitkowne połoženje w Syriskej a we Libanonje je khutne.“

Pućowanske kofry
Pućowanske toše
Pućowanske gamaše
aktowe mapy

poruča
ponajtuńšich dnjowych
płaćiznach

T. Albert w Budyšinje
na Lawskich hrjebjach 10
Telefon 1078
kožane twory :-: sporiske wěcy :-: sedłarnja

Wojoby, ſ kotrymiž žym ſo mohł rosrěčeć, žu ſe ſtarosćemi napjelnjene, dokelž je ſwěſčene, ſo wſchelake ſběžki w raŭſchim kraju mjes žobu wiſuja a ſo ſo po dawno pſchihotowanym planje wuwjeduja. Sběžki ſo po jaſnej methodje w Syriſkej a w Antilibanonje wodža. Franzowſky offiźerojo, ſ kotrymiž mějach ſtkadnoſcj rěčeć, měnjachu, ſo drje budże dźeſchi cžaſ tracź, pſjedy hacž budże Syriſka ſaſo ſměrowana.

„Chicago Tribune“ ſ Damaſka powě, ſo je ſchtwórtk 1500 ſběžkarjow ſpytako, ſo w Damaſku do Meidonſkeho měſtoweho dźela dobyć. Muhamedanjay měſchczanjay ſtarſchi žu ſo k ſběžkarjam podali ſ pröſtwu, ſo bychu ſo wróćili, dokelž bychu Franzowſojo hewak měſto ſ nowa bombardowali. Hdyž ſo ſběžkarjo hotowachu, wróćo cžahnyć, do nich Franzowſojo nadobo ſ bombami tželachu. Franzowſay pſchay ſo do ſběžkarjow dachu, a dóndże k krutemu wojowanju. Franzowſojo njeſłu pjeza pſchi tym cžežko ſchkodowali.

Schtwórtk je ſo do Beiruta 2000 franzowſkich wojakow pſchtwiſło, dalſche 4000 ſo ſa nimi wjeſu. Franzowſke wójſko w Syriſkej ſo na 32 000 muži powjeſchi.

Albert Rager fotograf. atelier **w Kamjencu**

na raňšej dróży Telefon čo. 239 na raňšej dróży

podawa Wam najlěpše fotografije kóždeje družiny we wobkhodže a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanja přijimuje zwonka wobkhoda za mnje tež knjez frizěr Jupt w Pančicach

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 7. nazymnika.

Wilebrorda, biskopa.

1880 założi so we Wulkej Dubrawje, přez Gustu Hatasa khorych podpjerace serbske towarstwo.

† 1875 w Drježdźanach Bukečanski farař Michał Mjeń, dolholětny předsyda serbskeje předarskeje konferency.

1921 zakhadža w Budyšinje nimo měry mócny wichor, kiž cyły hermank spowali.

Tykancy du kruwarjo
Do wsy praskač při kermuši.
„Z Cornec čahnu kruwarjo,
Njezamkajće dwór a wuši!“
„Dajće skibku sydrowu!
Kusyčk mjasa, krěnja skličku!
Deš nam mača na hšowu;
Khudźinki smy z małej mzdźičku,
W hromadźe skót pasemy
Z wašimi, smy bratřa hódni;
Prózdne brjuški njesemy,
Kruwarjo su stajnje hłodni.“

Cišinski.

— **Wo wjedrje.** Dźenja rano schleńza ſaſo na rjane ſtupa. Wječera rano běchu nižiny nad raŭſchim morjom, dokhoraŭſchej Europu a nowaſwjeczora Jendźel keje. Wyſchiny běchu ſ połnozy kupy Island nad Schpanišej a Biſkayaſkim ſaliwom. Wjedro najſterje ſtwój dotalny bóle ſuchi ras drje tež dale ſaſhowa. Jutſje njedźelu ſłónčko 7,05 ſkhadža a 4,23 ſo khowa, měſaczk ſkhadža wjeczor 10,53 a khowa ſo pſchipotkuju 1,32.

— **Schtrowa powěſć wo wjedrje ſa jutſje njedźelu.** Po maczenju pomröczene, cžopliſcho ale bóle wětrojte wjedro. We wjeczornej Europje deſchczowanje a mile wjedro, w połnočnej rjenje a ſuchu, w połnóznej a raŭſchej mjerjinje.

— **Dla pobrachowaneje měſtnoſcje worźiſchczimy pokraczowanje powědańcka „Cžeta zwětkowlóſka“ pſchichodnu wutoru.**

— **Dla Budyſchſkeho hermanka** ſapokoja ſo na ſtatnej awtowej liniji mjes **Budyſchinom a Kamjenzom** ſ Budyſchina do Pančicy jeźěhowaze wurjadne jěźdženja ſ awtom: ſ Budyſchina (dwórniſchcža) w 2,10 pop., ſ Pſchecžcy w 2,42 pop., ſ Lejna 2,57 pop., w Pančicach 3,09. S Pančicy w 3,10 hodź. pop., ſ Lejna w 3.22 hodź. pop., Pſchecžcy w 3,37 hodź. pop., w Budyſchinje (dwórniſchcžo) 4,09 hodź. pop.

— **Dla kermuſchow** jěźdetaj njedźelu, 8. a póndźelu, 9. nowembra cžahaj 3305 a 3308 ſ Wóſporka w 9.37 hodź. do Budyſchina 11.09 hodź. dop. a ſ Budyſchina w 11.38 hodź. we Wóſporku w 1.09 hodź. popołdnju.

— **Policyſka rosprawa.** 66-lětny rentnar padże wječora popo dnju, dujcy po wodu dokelž ſtlaſowcy na njeho pſchiſchła, khribjetom po ſtłodże dele w ſwojim domje. Pſchi tom ſrajy ſo njeſbožowny cžłowjek ſ hłowu tak wo delnje kamjenitne ſtłodźeńki, ſo po lekarſkim wuprajenju rostorhnjeja žily dla dla hnydom ſmjerć ſaſtupi. Nichtón njeje twina na tom.

— **Měſczańſka rada** wojſewja, ſo poſkiczeja ſo we měſczańſkimaj kupjelomaj (w měſczańſkej kupjeli a we plowarni) wot nětka tež lětkowańſke kupjele we ſpruczenych cžaſach kupanja.

— **Saſſka krajna loterija:** Wukoſowanje 1. rjadowneje 188. loterije budże ſrjedu a ſchtwórtk, 11. a 12. nowembra. Loſy ſu pola wſchěch ſtatnych loterijnych pſchijimarjow k dóſtaću. Hladaj dźenſuſchi nawěſchk.

— **Sprtane ſamomordaŭſtwo.** 28 lětny dźěłaczeŕ ſe Drježdźan, kiž běſche pola ſwojeje tudy bydlażeje ſotry na wopyće, ſpyta wječera ſ naſtrěbanjom pluna dobrowólnje ſwojemu žiwjenju tónz cžinić. Hoſpoſa namaka pak jeho bjes wědomja hiſchcže w prawem wokomiku. Jeho wotwjeſchcu po lekarſkej poruczenjoſći do khorownje. S pſchicžinu k tutomu pſchedewjaczu ſtej pjeza khoroba a bjeſdźěłoſć. Młody cžłowjek je w tu khwilu ſe žiwjenjeſkeho ſtracha wumoženy.

— **„Luźiſka Sserbowka“,** ſałożena loni naſymu we Njebjelcžicach, měſeſche ſrjedu 4. nowembra, dopołdnja w 11 hodź. ważne poſedźenje. Hłowna ſtaroſcj tutoho ſwobodneho ſjednoczenſtwa je k tomu ſłożena, ſo by ſerbſki katolſki lud ſaſo ſwój duchowny doroſt měł. Schtóž ma potajkim prawe ſapſchijecže a wutrobne ſacžuce ſa tutón nadobny ſamér, a płaczi w prěnim rjedże naſchim ſtarſchim ſynam pjedawſcheje „Praſkeje Sserbowki,“ dyrbjał jako ſobuſtaw pſchiſtupicź, ſo bychu ſo naſchi młodźi aſpirancža k duchownemu powołanju prawje ſpomožnje podpjerać mohli. Wobſamkny ſo, ſo ma kóždy létny pſchinoſchk 6 hriwnow wuczinicź, kiž pſchijimuje knjes farař Micź w Njebjelcžicach. Nimo toho budu ſo też hodowne a nowołětne dary ſa ſond ſběrać, kiž budu w Kat. Póſtle kónz léta kwitowane. Sserbja, njejsabudźcže też na ſwoju duchownu potrěbnoſcj ſa pſchichod!

Jan Bryl.

S **Hajniz.** Wutoru popołdnju w 3 hodź. pokhowachu tudy knjeni Gabrielu Porakowu ſ Parifa, ſotru ſemrětcheho měſczańſka firmy Grützner a Faltis, kotraž pſchebywaſche pſchi krótcy po wójnje ſaſo tu na wopyće, k poſlednjemu wotpočinkej. Pſchi pohrjebnej ſwjatoczność wobdźěli ſo wjele pſchewodźerjow, kotſiž ſemrětcemu měſczańſkej blisko ſtojachu. Njeboczička, kotruž bě ſmjerć daloko wot ſwojich domjaznych wotſtalenu ſaſtłapiła, wotpočuje blisko ſwójbneho rowniſcheża ſwojeho bratra na Hainiczańkem khrchowje.

S **Marijneje Hwězdy.** Tudyſcha klóſchtrſka zyrkeŭ ſo pſchihotowuje ſmuſkowinje ſdźela wuporiedża. Tak ponowja ſo wobſtładźenje ſ deſkami na podłohy a drjewjane ſcžełowe wobbicže na ſcžełnje pſchi iſchtyrjoch khórbje ſrjedźenje łóže. S tuteje pſchicžiny ſu ſo zyrkwinſke ławki ſ łóže wotſtrowniłe. Nadźijowanje ſo pſchichodny tydźeń dźěła ſtónčo.

S **Lubija.** Dobrowólnje je žiwjenja je wotcheſchka tudy dźěława ſotra ſa khorych Lina Röthig ſ Nowcho Gerſdorfa. Wona wudawaſche, ſo ſawjeraŭſchim wjeczor poſłuže do Drježdźan, ſamkny pak ſo do ſwojeje komorki a ſaſpoda ſebi ſ jědom ſo pohluſcho. Hdyž ſo ſe ſwojeho puczowanja, kaž běſche wudawała, njewrócži, bu jeje komorka wot policije wotewrjena a ſotru namakachu hižo mortwu na łožu leżo. Wona běſche hižo někotre dny prjedy napadnje w ſčežkich myſlach była.

S **Biſkopiz** pola Lubija. (Njeſbožo.) S njeſbožownym pſchipadom ſtorcži ſo pſchi pſcheſkadowanju rěpow jenej žonje na delnim kuble rěpowe widły pſches liſzo do noſa. Tole ſranjenje, haczrunjej doſeż njeſnadne, njeſměje pak, kaž ſo ſda, pſchecžeſčże ſcžěhnki.

S **Wojerez.** Samomordaŭſtwo je ſajedoſcženjom tſcžich ſawěrzowſchich wokoło 12 hodź. 47 létny lekarſki Hirſchfeld pſchi tudyſchej měſczańſkej lekarni. Jeho namakachu wokoło ½1 hodź. nimotkedźazy w łožu pſched Kinajchtom pſchi ſtarej drúſy ſ Kinajchta do Roholnja pjedźazej morwehu hodźo. Nimo ſchkanka a něſchto pjenjeſkow njeměješche nicžo pſchi ſebi. Cžeſkich myſłow dła ſe ſebi najſkerſcho žiwjenje iwaſ.

S **Wojerez.** (K cžſtłodożerjenju Cžorneho Halſchtrowa) W Liebenjwerdže měſaczu ſaſdźeny tydźeń rosrěčenje, pſchi kotrymž wobdźělichu ſo knjeſerſki pſcheſtoſt Grützner ſ Wierſchurka jako wjednik, dwaj aſſtupjerjej rataŕſkeho miniſterſtwa, dwaj aſſtupjerjej knjeſerſtwow w Frankobrodže n. Wódrje a Lěhnizach, krajnych wokrjeſłow Wojerez, Kamjenz, Khocžebnja, Hródka, Lukawy, Schweidnicy a Liebenwerdy, aſſtupjerjo hórnizkich wyſchnoſcžow w Halli a Khocžebuju, rataŕſkeje komory w Halli, delnjoluſkiſkeho podkopkoweho towarſtwa a Halſchtrowſkeho ſwjaſka. Miniſterialny radźicžeŕ Kehrl ſ rataŕſkeho miniſterſtwa wuložowaſche, ſo je wmurjedźenje Cžorneho Halſchtrowa a jeho pſchitokow w ſajinu rataŕſtwa jara nuſnje trěbne. Też hórnizki rada Alskeben ſ wikowańſkeho miniſterſtwa wuprajі ſo ſa ſwoju pſchedſtajenu wyſchnoſcj, ſo je nětcžiſchi ſtaw njemóžny a ſo hodźi ſo na tom nječhto pſcheměnicź, hdyž je to drużſtwo, žuku krajinu wobtłaczowaze, ſałoſčio. Saſtupjerjej delnjoluſkiſkeho podkopkoweho towarſtwa, hórnizki aſeſor Titze, wuprajі ſo pſcheczſiwo tomu, ſo ſu wina na ſanjeſchwarnjenju induſtriji (pſchemyſłu), wotkeže hórnizſtwu ſamomu pſchiſwiſuje. Je jich tola hiſchcže zyły rjad drugich ſanjeſchwarnjerjow — wotkeže měſta, kiž pſchiwodźuja wotſtrowy — na tom ſtawu wina. Hdyž běſche miniſterialny radźicžeŕ Schroeter techniſku ſtronu tuteje naležnoſcže w dźěſčich wuwjedźenjach rozpowědał, napominaſche knjeſerſki preſident hiſchcže raz, wſchelake maliczkoſcže wobmyſłenja ſpruchcžicź, ſo by k dojednanju we dobrowolnem ſdruženju doſchło. Wón pokaſa na poměry w ſywoſtim pjedawſkim hnuſnym wokrjeżu w rheiniſkej pſchemyſłowej krajinje. Tam wobſtoja hižo łéta dołhowjaſki a ſu ſo jako kmane wobſwědczyłe. Na to ſtónčži ſo hwiwna rosmołwa a ſapocža ſo wo wuſtawkach wurađowacź. Na kónzu poſjedźenja bě powſchitkowny ſarjźiſchcž tón, ſo je ſo ſchwarna krocžel pſchi nadrobnym wuprajenju ſa rosrißanje pſchestojazych cžežow doprědka ſejinła.

Póndźelu, 10. nowembra 1925.

S Budyſchina (ſ pósta) w 10.30 hodź. dop., w 7 hodź. pop., w 10 hodź. pop.;
ſ Małeſchcža w 11 hodź. dop., w 7.30 hodź. pop., w 10.30 hodź. pop.;
w Klukſchu (wo wſy) w 11.15 hodź. dop., w 7.45 hodź. pop., w 10.45 hodź. pop.

*

S Klukſcha (ſe wſy) w 1 hodź. pop., we 8.30 hodź. pop., w 11.15 hodź. pop.;
ſ Małeſchcža w 1.15 hodź. pop., we 8.45 hodź. pop., we 11.30 hodź. pop.;
w Budyſchinje (na póſcže) w 1.45 hodź. pop., w 9.15 hodź. pop., w 12 hodź. pop.

*

Dalſche ſaſtanišcža: Mužańkowſka dróha rožk Zuhelſkeho wałka. Bórk dróha do Delnjeje Hórki, Dobruſchez, Pluſnicy, Kuchina wjeſ (7.), Sakhow (8. a 9.), Małeſchczy (też ſobotu, 7. 11.). Dalſche jězdy po potrěbnoſci. (8. a 9. ſ Budyſchina ſ pósta w 2 pop., wot Klukſcha (wſy) w 3 hodź. pop.

Ze Łužicy.

Se **Schěrachowa.** We hubjenym ſtawu ſu na mnohich měſtnach Łužicy dróhi a puczе, hdyž ſu ſo pſched tym wot wſkm faſtarazeho towarſtwa ſa narańſchu Saſku tam rožkładle. Jednotliwe gmejny ſu ſo tohodla pała „Gołag“ na to wobczežowałe, a towarſtwo je někto wotmołwiło, ſo je pſchedewſaczełom pſchtporučiło, na mjenowanych měſtnach dróhi ſaſo do porjadka ſwjeſcź. S tym je ſo ſarużiło, ſo dróhi budu ſaſo wuchmanjene, haczrunjej wěſo dźěła do pſchichodneho nałěta łědy ſo wukonjeju.

Se **Sohlanda.** W pinzy tudomneje tkalerije bě ſo w nozy k njedźeli koſ ſapalił. S cžłanom ſu na wohenj dohladachu a jón ſ wulkej próżu tola hiſchcže ſa-łachu.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Bjesada“ ſkhadźuje ſo kóždu póndźelu wječor we 8 hodź. w Serbſkej kofejownji.

Budyšin. Budyšſkim towarſtwam: „Bjesada“, „Jednota“ a „Nadźija“. Wutoru, 10. 11., je ſpěwna pruha w Serb. Domje we 8 hodź. za žónſke a ½9 hodź. za muzſke hłoſy. J. Šołta.

Bukecy. „Radoſć“ ma ſrjedu, 11. nov., ſpěwanje.

Delni Wujezd. Tow. „Zahrodka“ ma 1. dźeń kermuſa pop w 3 hodź. zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. Jednać budźemy dla přich. ſwjedźenja. Spěwanje je kóždu wutoru we 8 hodź.

Hrodźišco. Tow. „Zerja“ ſpěwa přich. ſrjedu, 11. XI wječor we 8 hodź w Njechornju.

Khrošćicy. Jednota „Sokoł“ ma přichodnu wutoru wječor we 8 hodź. zwučowanje.

Radwoſ. „Sokoł“. Dźěći zwučuja dźensa, 7. nov, pop. w 2 hodź.
Za Dorost zwučowanje ſrjedu, 11. nov., wupadnja Přich. zwučowanje je ſrjedu po kermuši. Načolnik.

Wotrow. „Jednota Sokoł“ ma ſtwórtk 12. 11., wječor we 8 hodź. zwučowanje. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolef w Budyšinje — Zamolwity za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brězynach, — za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Póſtautowy jězdny plan.

ſa póſtowe auto ſ Budyſchina do Maleje Subornicžki ſobotu, 7. 11. 25 a ſa póſtowe auto ſ Budyſchina do Huczinz (dwórniſchcža) — Klukſch (wjeſ) njedźelu a póndźelu, 8. a 9. nowembra 1925.

Ssobotu, 7. nowembra 1925.

S Budyſchina (ſ pósta) w 5.30 hodź. dop., w 1 hodź. popołdnju, w 7 hodź. wjecžor;
we Małej Subornicžy w 6.15 hodź. dop., w 1.50 hodź. popołdnju, w 7.50 popołdnju.
S Maleje Subornicžki w 6.30 hodź. dop., w 2 hodź. pop., we 8 hodź. popołdnju;
w Budyſchinje (na póſcže) w 7.20 hodź. dop., w 2.50 hodź., w 9 hodź. popołdnju.

Njedźelu, 8. nowembra 1925.

S Budyſchina (ſ pósta) we 8 hodź. dop., w 10.30 hodź. dop., w 7 hodź. pop., w 10 hodź. pop.;
w Małeſchczach we 8.30 hodź. w 11 hodź. dop., w 7.36 hodź. pop., w 10.30 hodź. pop.;
w Klukſchu (wjeſ) we 8.45 hodź. dop., w 11.15 hodź. dop., w 7.45 hodź. pop., w 10.45 hodź. pop.;

*

S Klukſcha. (wjeſ) w 9 hodź. dop., w 1 hodź. pop., we 8.30 hodź. pop., we 11.15 hodź. pop.;
ſ Małeſchcža w 9.15 hodź. dop., w 1.15 hodź. pop., we 8.45 hodź. pop., w 11.30 hodź. pop.;
w Budyſchinje (na póſcže) dop. w 9.45 hodź. w 1.45 hodź. pop., w 9.15 hodź. pop., w 12 hodź. pop.

Wulětniſčo Delnja Kina.

Njedźelu **8.** a póndźelu **9.** nov. 1925

kermušny swjedźeń

z koncertami

wot popołdnja ½4—5 hodźin a z daloko znatymi a lubowanymi **rejemi.**

K nim znata Cardas-kapała wot pop. 5 hodźin ſem piska.

Pinca a kuchnja ſtej z bohatymi kermušnymi ſkładami napjelnjenej, wosebje

karpy a husycy

budźa zo podawać.

Přečelnje přeporučujetaj

Gustav Lorenc a mandźelska.

Přesadźowanje hatneho ſłanja.

Póndźelu 9. nowembra 1925 přesadźuje ſo w Hućinjanskich hatach njeposyćene **ſłanje.**

Zetkanje připołdnju w 1 hodź. při mostowej korbmje (Brückenſchänke).

Zarjadnistwo Hućinjanskich hatow.

Mičkec bratraj.

Žołćowe kamjenje

za dwaj dnjej wotſtronja bjez jěda a bolosćow

E. Pahlitzſch

naturſki hojeŕ

we **Wojerecach** na Brětnjanskej hasy 9.

Diplom. Optiker **Schmidt**

SPEZIALIST FÜR AUGENGLÄSER

BAUTZEN

Přiloha k čisłu 260 „Serb. Nowin“

Sobotu, 7. novembra 1925

Naš susod.

(Wobras se wuhy.)

Ssedźiny runje pśichi wječeŕi. Hižo troschu posdźe. Nó haj, to druhdy hinak njeje. Cźehodła rjeczaśnik tak wótśe hischcze kjawka? Khiba jo schcze nechtó dźe? Sso wó, nětajki cźełowjek hižo budźe. A schtó to je, móžemy sebi myślicź. Nichtó druhi hacź naših śuźodnik Měrćin.

Wopraudźe, pod wokonami cźeŕcha we swojich drjewjanych. Tak ko nichtó njeschnóri kaž śuźod. Hižo ras je tak posdźe pśichischok. Hižo śteji w śtiwnych winditjernjach ź dołhej trubku a ź cźaŕku na hłowje. A kaž by w zwykłosći był, tak śrowi wjazy rukow sa śobu. To je cźi dołha litanija. Potajśim tałke:

„Sałkepocź halle njedobit.“

„Nź, nź — hewak go nastrózany a myślimy, schtó wó kajki krjes dźe.“

„Rjany dobry wjecźor wschźem hromadźe!“

„Tebi tehornuja. Budź lubje witany!“

„Měrjeje dźak, měrjeje dźak. Dajcze śej śłodźcź!“

„Sso dźakujeny. Je-li chcześch kusk śobu jeśeź, dośahacź budźe.“

„Nź, go dźakuju, mam dźenźa swój dźeł prjecź.“

„Wśeśe sy nźischto łepiśe mét hacź my.“

„Haj, haj — hdy jeno by hyło.“

„Nó, schto dha dobrehо njeześch, Měrćino?“

„To wschak nicźo dale njeje. Jno wśećze, cźehodła.“

„Tuź pój a pośydni go, Měrćino, huydom jowle pśichi mni.“

„Wo ludźoch, kotśiź źno śu śedźeli, wjele njedźerźu. Njechawno hałke śu nam młodeho muża do łhódy tykli, kiź wóndy wulki kwaź śwjećeśche a jón sapłacźicź njemóźeśche. Tak jeho jako „schwindlerja“ hadźachu. A nétko śedźi kaž je, ale njeuwóluje. Wulku hubu ma, hewak nicźo. — Posydni go tu na kachlowu łaŕku. Njechaw wschak dołho byćź.“

Tak a hinak go rosumowjeja, hdyž śuźod Měrćin pśichidźe.

A nétko śedźi na kachlowej kawje, śuźod Měrćin, we swojich drjewjanych. Nohaźy je śej pśiche khołowy śejaź. A zyle derje móźeśch widźeć, kak dałeko dołhe schórnje dośahaju. Pod kolenjomaj śu khołowny nowiśche a cźišćejśe hacź wyśche njeju. Dymku wutkeja hnydom do śele, sa kachlemi. To wschak rad njewidźu. Ale, schto śej cźesch, swadźićź go tohodła ź nim njechasch. A naikha zej nowin. Tobaćnik je źym ź wójowy śobu pśichinjeł, hdyž je w nim „zwibak“ mét. Grozźainy schparak sa bornim a łobaćnik bésche howiły. Hižo pacha dale. Tola pohłada hišćerze ras do śele, hacź sapałka, kótruź bé do njeje cźišnył, schcze ko miśchki. Pśches tajtuke khwoseź bésche śtoro wjećich wobeiśćź nastał. Wot teho cźasa je mudrišchi, wósłołeje hischcze źehłiwu sapałku mjes porstami a pohładuje po khwilźy sabo sa njeź, hacź je teź zyle morwa.

Wjele sadawy wschak śuźod Měrćin njenaczini. Ssedźi hnito zyły cźaś, so ani hubu njewoźźini a śkowćka njepraji. Pśichidźe tu jeno kaž „ź śtołeź“. Je śkoro tak, kaž by do nich śhischcał. Handrij cźita mjes tym śwoje Nowiny dale a Wórścha wopkokuje. Ssuźod Měrćin pacha dale a na kócźku na klinje. Schtwórcź hodźiny dołho jédźi druhdy po jeje mjehkej łóźi a cźaha wopuśch mjes porstami. Haj wschak, to go naśchej mizzy łubi. Lehnje go na khribjet, sapśchimnje se wśchémi śchtyrjomi pazkami jeho wulku ruku a da śej brjuch kokotaćź a wała go pśichi tym tu a tam. Sepyta jeho do porstow kuśaćź. Ale to njeje śe ménjene. Salése jemu druhdy na ramjo. Mona jeho derje śnaje a je hnydom na jeho klinje, hdyž go sa kachle śydnje. Wé teź, so ź njej derje méni. Haj, śwérjata śnaja śwojich dobroćerjejow.

„Haj, śuźodźe Měrćino, tak to je na śwécźe“, sapocźina Handrij a tykńje Nowiny sa śchpihel. „Schto dha go dźenźa rano pola waś rokocźesche, ty tola ras njekrańje śmórkowjesche?“ — „Dźenźa rano? Schto mohło to byćź? Ju, ju — to móże byćź. Masch prawje, masch prawje. Pilu su śabyli wécźera do klinje powópnyćź. Je zyliczku nóś pśichi kósliku śtawa.“

„Ty masch śwérno wjazy drjewa hacź ja létśa, śuźodźe.“ — „Nź wschak nź, to tak śle njeje.“

Tak sapocźina go śnajmjenścha kusk rosmołwy. Tak pśchindu ź jeneho na druhe a sabudźe śamo pśichi tym niźku majśaćź, kótruź ścźeże na ramjenju śedźi. Ale bórśy je Měrćin śam sa go, dokelź Handrij pomha hóśaź jedyn liczeŕśi nadawk wuliczeź. Pśichikładuje Wórśchi, kak kak truha. Pomaśa śej na thriśet, hacź njeje sa „strykowanu jaku“ pśhećópke. Wobhładuje śej śwoje manschestrowe khołowy a jédźi ź palzom po rynku horje a dele, dónźź njeje po zyłej nośy. Mizza je dele śkoźika a wulisa nukowum jaźlizźa.

A śuźod Měrćin schcźeka go troschku ź dźećimi, hdyž chcedźa jemu dobru nóź praśiéź. Dźeŕźi jich krutcźe sa rucźki, śdźhuje śej Arnuschka na klin a cźini ź nim hopśa, hopśa. Pśchećo hischcze śedźi a śedźi. Wórścha je lehnjeź. Handrij masa śej schtórnje, sapocźina tu a tam śaho rećźeć. Ale to runje njeźej njemóźeśch, so go prawje rosmołwiwaś, kaž to hewak śuźodźa cźinja, hdyž hromadźe pśchińdu. Mé, tak to njeś nimaj njeje. Sda go, kaž by Měrćinej hižo śpomóžne było, so śmé sa kachlemi śedźeć, ponieś a myślićź. To wschak jemu dośaha, so jeho ład dowtjaśeho wobhładuja.

Stónćnjne postanje a Handrij dźe ź nim hacź pśched wrota. Hladataj ź njebju, kaźe wjeśewoźo na jutśiśche cźini a śawdataj śej dobru nóź. A śa jutśiśchim budźetaj tu runje śaho tak stacź kaž dźenźa. Kóždy druhi abo śleźi dźeń wjecźor na hodźinku abo dwé ź śuźodej dóśćź, to źlutcha Měrćinej ź źiwjenjom. A wé zyle derje, so jeho rad widźa. Hdyž njepśichidźe, je jim, kaž by néschto pobrachowało.

Wjedro we winowcu.

Wjedro we winowcu bésche nékaźka méćhenźa pósdnjeho léćza, natymy a dośyny. Pósdne léćzo: dokelź méćjeśche gyłu liczału cźopłych kłónćźitych dnjow. 22. bésche pśchipołdnju na 20 stopnjow cźopłoty a na 12 dnjach bésche śrejna temperatura pśches 10 śtop. Naśymu śaćźuwadhmy na wjazorych dnjach pśchi mokrej mhły, a śyma pśchipowédźeśche go wośtrjejdź méśaza. W horach dźéśche go préni śnéź. Wopraudźe wjeśelstronski karakter. Wo tym njechamy jednaćź, hacź ma khwalba abo śwar pśchewahu. Sa ratarja wschak bésche wjedro pśchihódne, druhdy, kaž śej je pścheśejeśche. Njébé trajnje śynne a mokre, teź śyłniśche śmjerśći wuwostachu. Deśheźa dźéśche go doścź a je mludym śywam tyk.

Sérénja méśaczna temperatura bésche 8,8 śtupnjow a runjaśche go dołholéćnemu pścheréśei. A dopokaśa stare prajidmo, so go wschо po cźaśach śaho runa. Swjeśelaza cźopkotu bésche w prénjej a pośledńej tśećinje méśaza, ale śrjedźna dekada (10 dnjow) bésche je źwojim pścheréśkom (5 stupnjow pścheśynma. Najwyschcźo śtejeśche thermometer, kaž hižo naśpomnichmy 22. 20 stop. Najśymniśicha nóź bésche wot 20.—21. ź 1,4 stop. nižo nicźi (null). Wschо hromadźe méśachnyh śi dny se śmjerśkami. Njebjo bésche 0,6 śamróćźene a tak niże pścheréśa. Njedźiwajo na to méśachny 8 mhłowych dnjow a 2 błónćźitej dnjej. Wétśiśi dujachu śwjetśicha ź wjecźora a ź śuha: 34 króćź ź wjecźora, 16 króćź ź króśkeho wjecźora a 18 króćź ź juha. Śdyhnješći wétra njedé jara wulka, méjeśche liczbu 2. Śdyhne wétrowe dny jźyła wuwostachu.

Desheźa je ko dośeź naśchko. S 51,3 milimetrami pśchehna normalnośći wo 15,2 milimetrow. Na 16 dnjach go deśchéśiś dźéśche, na jenym źnéź, nihkowe béchu 3, mróś na 1 dnju. Barometer śtejeśche w pścheréśku na 749,5 millimetrow, potajśim wornuelny. Wyśoki bésche cźišćejś powétra w prénjej a pośledńej tśećinje, niśki pak w śrjedźnjej. To go potajśim wurnna. 9. dozpé powétrowy cźišćej nazayśchiśi śkhodźeńk ź 760,9 milimetrami, 24. je 733,7 najniśi.

Nešto ze stawiznow reklamy.

Wśicho śhtoź źebi dźenźa wobhładany, je wobdawane ź reklamu. Njech źu to nowiny, cźaśopiśy ź nawćśchkami a prospektami abo nawdéśchkowe śtołpy ź plakatami. Haj, zyle murje widźimy ź hórkimi napiśmami, źdźemy ze żeleźnizu, noś teź tam ź reklamu napokoj njewośtaja. Jedym wobkhod hlada, so by druhe pścheréśechi. Tola hischcze pola nań tak śle njeje, kaž w Amerizy, w kraju njewobmjelowanych możnośćow. Tam rośtu najrjeśśche kwéti tute dźiwnoje rośtliny.

S wokkal pśchińdźe, abo łépje, hdy nasta pak tuta dźiwna rośtlina, — mjenowana reklama? To je dołha stawiśno.

Njeby źebi Alexander Mazedonśći nébdy po radźe Aristotela na źwojim aśiatkim wójnskim cźahu stawiśnarja — popraiwom reklamowcho śchefa — śobu wśał, njeby źwét dźenźa wjeśe wo jeho rjekowitkich śkutkach wédźał.

K źwojemu stawiśnarjej pak pśchińdźe na śćehowazym puću. Aristotela śnajśche śdawa śem, dokelź bé tón jeho stawiśnisći a filosofiśći profeśor. Tut,n filokof wébźeśche so najrjeńśchi śkutk bjes kromiki niźo njeje. Tohodła porucześche Alexandrej mlodehо śtudentu, kótryź w Athenje pśchirodopiś śtudowaśche. Rodźeny bé w Olynće a jeho mjeno bé Callisthenes. Tutoho poruczenja bla dołha Callisthenes stawiśnarśke méśtno w Alexandrinśtim wóśśu. W 10 knihach wopiśa wśće pobalwjimy wóśśa a ńichy dźen-

Slepy z Goldawy.

Powěśćź śe śchwizśkeje krajiny.

Bésche dźeń druheho septembra 1806, dźeń njewupraj omneho njeśdoźa śa dźeł śchwizśkeje krajiny. Stónźo bé kraśne a lubośne śeśthadźako. Wyśoke Alpy śhébachu źwoje ź wéćźnym lodom pokryte wérśchki k jaśnemu, módremu njebju. Śdasche go, jako bychu go wśće we śtocze a dejmantach kupaśe. Bély kur śiupaśche ź wuhenjow wowcźeŕśkich hétow, kótreź na nahłych śkałach śtojachu. Po wuśkich, dołhich dolinach roślehowaśche go hischcze kurjawa, ź kótrejeź go néźny śpéw mlodeho wowcźerja po rośśoitych łukach śnoschowaśche, kótryź źwoje śtado na paśtwu cźerśeśche. S wśeśelnymi myślemi a radośtnej wutrobu poćrowićhu tamni hórźy wobydlerjo tajśe kraśne ranje. Méjachu teź pśchicźinu ź temu, dokelź halle pśched nétkotrymi dujemi bécźu tamnu krajinu wulke njewjedra a wichory domapyntaśe.

Po wuśkej dróźy, kótraź go kaž had mjes wyśokimi horiśtami wiješche, a kótraź do wśeśi Goldawy wjedźeśche, krocźeśchaj diwaj pućowarjeźi, kótraj śpodźiwny łaćiśchcź na wobydlerjow cźinjeśchtaj. Nichtón źaneho ź njeju njeśnajeśche. Śtaŕśchi ź njeju, śchedźiwź śe błébrobétnymi włoźami, méjeśche pścheźeźeny napohład. Jeho béłe włoźy wiśachu jemu hacź na ramjenja dele. Tutón pśheźeźeny śchedźiwź mjenowaśche go Jeremias Cyli a bé wuźeŕ wo wśu Goldawje. Wśele lét hižom źwoju śłużbu śaśtawaśche. Wśchelake śe a dobre cźaśy je mjes tym we źwojim śaśtojnśtwje pśheźiwiś. Haćźuwnjeź méjeśche mnohe cźéśke pruhowanja pśchétraćź, dha tola źenje pśchi tym źwoju wjeśołu myśl a cźichi wutrobny pokoj njeśłubi. Sprózny a ź pokhłenej hłowu trocźeśche Egli pomałku źwoju drohu. S śéwej ruku wjedźeśche wulkeho, źyłneho ramjenateho muźźkeho. Cźi, kótiź jeju ź naśdala wobkedźowachu, njemóźachu wopśchinnyć, cźehodła śtary wuźeŕ tajśeho źyłneho muźźkeho wjedźe. Teź njepśchihódźe jim ani na myśle, śchto ton źuły je. Jim njeśnaty cźłowjek pak bésche wbohi ślepy. Tuź go njedźiwamy, cźohodła go na źmilnu cźuku dobrocźiweho śtareho wućerja śaprewaśche. Schtóź jeju śetta, trjebaśche jenoź wbohemu krućźiśicho do wośow pohładaćź, a hnydom móźeśche go pścheźwédźećź, so ma zyle ślepeho cźłowjeka pśched śobu. Śnadź je pśchi wobnjowym niesbożu abo nékaśtim rozbachnjenju źwoje widźenje śhubił a na cźaś źiwjenja wośłepił. Méjeśche hischcze jako dopokaś mnohe błuśny we wobliczu. Kóždy, kiź jeju śetka, bu śe źobużelnośću hnuty, hdyž widźeśche, kak so źyny muźźki ź wélćokośu wućerjoweje ruki pśchima. Hdyž a hdyž posdéhnje źwoju hłowu. Widźomnje pokazuje go na jeho bolośtnym wobliczu źadośćź, so by źnadź nékaźki śnaty cźłowjeśki hłóś źtyśchaś a śpéw lubeho, jemu śnateho ptaćzatka śaćźuk.

„Njeśjemy hischcze śkoro w Goldawje, dobry wućerjo Eglijo?“ Tak prasćha go źuły źwojeho néhoućśheho wućerja ź tśhepotazym hłośom. „Śda go mi tu na dobo wśchitko zyle śnate, haćźrunjeź tola nicźo njeźwidźu, — teź je mi na dobo tak nétkaź śpodźiwno wokoło wutrobу. Cźuju woprawdźe, kak mi bibit pukoze!“ Dobry wućeŕ na thwilku śasta a tkócźeśche jemu źobużelnje ruku. Potom pśchimny jeho ź lohka sa ramjenji, wobroćźi jeho trochu na prawo a prajeśche źobużelnje jeho pokojejo: „Runje do teje strony, do kótreje nétkle hladaśch, tam leźi wjeśka Goldawa. Mamoj pak po dléśśchim wokokopućźu do njeje hicź. Bychmoj-li runy pućź do njeje śchloj, bychmoj tam źnadź za 10 mjeśiśchinow byłoj.“ „O, to źym w duchu śaćźuwaś, to źym hnydom pytnyś, prajeśche ź tśhepotazym hłośom wbohi ślepy. Runje źtyśchach ź naśdala paśtyrja, kak wjeśeje źebi na źwojej pśchećźaźny pśka. Dźeźaćź lét je go mjes tym hižom minyło, so pośledni ras tajśe lubośne hłośy źtyśchach. Ach kak ŕpéśdnje cźaś tola śaúdźe, hdyž ścźe wośtaś, wo rjane léta mlodośće, léta potne nadźije, léta lubośneho naléćźa źiwjenja. Ś zunich źwukow tamnecho paśtyrja hnydom pytnyć, so źym bliśko źwojeje domiźny.“ „Bóh dak, so bychu cźe twoji lubi we twojej domiźnje pścheźełnje pśchijeli,“ prajeśche ź cźichu rećźeśche wjazy je źobu źamym, hacź ź wbohim ślepym.

„Tola dźemoj hicź, luby Jano. Śtónźo na njebju go ź kóždej mjeśiśchinu wyśche połbchnje. Cźim prjedy do domu twojeho nana pśchińdźemoj, cźim łépje sa naju muźźne a śpróźne śtawy.“

Tak rećźeśche śtary wućeŕ śe ślepym, go pomału ź jeho narodnej wjeśay bliźo.

Jan Kalina, méśchćeźanoła Goldawy, śedźeśche we źwojej pśarni a pśchehładowaśche nékotre śtare pśma a wśchelake akty. Wón bé pjećźa wokoło 50 lét śtary a bé źyłneje, śrośtneje poŕtawy. Njemédźeśche pak runje jara pśheźelnу, ale pokhmurjeny pohład. Bé powśchitkownje mjes ludom jako jara mudry a śprawny śarjadowaŕ śnaty. Njébé pak dla źwojeje njepśheźelnośće a wulkeje krutośće runje jara lubowany. Jeho domaje hośpodaŕśtwo wjedźeśche jemu jeho wobśtarna źotra. Jemu bé jeho mandźelśka bórśy po porodźe jeho jeniźkeho źyna Jana wumrjeła. K nowej źeńtwje njemóźeśche bo wón nihdy rośdudźićź, haćźrunjeź ho jemu pśchileźnośće dość pośtiśeśche. — Tu go do durź śkleśpa. „Pśchećo dale,“ wotmolwi źo śnutśka. Jeremias Egli, śtary wućeŕ śaśtupi. „Bomhaj Bóh, Kalino“ prajeśche wućeŕ ź cźicha, „maśch mału thwilku cźaśa sa mnje, so bych ź tobu wo ważnych wécźach porećał?“ „Bohudi go, Eglijo, śnaty pśheźełko, wéśo mam telko cźaśa je-li ź ważnymi wécźami ke mni pśchińdźeśch“, wotmolwi śtary Kalina.

„Ważne wschak doźcź je, śchtoź mam na wutrobje,“ bźeśche dobry wućeŕ ź tśhepotazym hłośom. „Cźhu nékotre źłowa śe śtarych cźaśow ź tobu poréćeć a prośchu cźe, so by mi kedźbliwje pśchipośłuchał.“ „Śapocź Eglijo. Schto dha maśch wobjećźeho na wutrobje?“ „Najprjedy cźhu go cźe wopraśheć, haćź ty hižom dléźśchi cźaś nicźo wjazy wo źwojim źynu źtyśchał njeśjy?“ „Wo mojim źynu?“ śawoła Kalina wśchón roshorjeny, go pyrjo ź hnéwom. Ménśich źnadź, źyn teho śapalerja, kótryź je w źwojim cźaśu źwojich pśchiwinśnych do śmjerćźe wohanbił a potom do wśćerkoćho śwéta cźekny!?“ Rećźu wo twojim źynu, kótryź Bohuźeł ź cźećźim hréćhom na źwédomju źwoju dominju wopuśchćźi a do zuźby dźéśche, wotmolwi thutnje śtary wućeŕ. Na to thwilku mjelcześche. Po nétkotrych wokomitach rećźeśche dale:

„Twój źyn drje je ŕhréźchił, Kalina, „ale Boża ruka cźećźo nad nim wotpocźuje! Wón je źdźeśa hubjeśchi hacź najpotrébnišchi wowcźeŕ naśchoho kraja: Tuź jemu wodaj a śapomń, śchtoź je go tu pśched hnédźe 12 létami śtało!“

„Wodacź a na wścho śabyć? Nihdy!“ wotmolwi cźećźo śychujo Kalina. „Njeweśch, śchto źym tehdom źłubił, jako go pok naścheje wśy wotpali, kótryź woheń bé tamny wopitź śałożił, kótryź bo tehdom hischcze mój źym mjenowaśche? Śślubich a pśchiśahach, so njeporadźeny ani ź nohu wjazy pśches proh njeśtupi, haćźrunjeź by Bóh nam śa njeho wo hnadu proźnył!“

ža wenuj, schto je žo tehdom stalo. Woł stawisnarja dosta Alexander pschimjeno „Wulki“ a to bě ſ pschičinu, so žo ſ hordosću saja. Wón žadasche žebi bóše cześcze. K tomu pak žo Callisthenes šmějkotasche. Hdyž tute šmějkotanje też nihdże sapisane njeje, widźimy tola na scźehowkach, so žo sta; pschetož bórsy potom da Alexander Wulki Callisthenesa ſ někajkim malym wudawanjom stónzowacź.

Tak bě Callisthenes dźe samordowany, ale — wón nejumrě. Se žiwojeho rowa wurosče dźiwna pišana rostlina, kotruż wschak rostlinak njesnaje, po zylym šwěcze pak je snata ſ mjenom reklama. Jara pomałku žo rozschesche a hakle roswiwanje techniki a kapitalisma do wulkeho pschinjesze ju k połnemu rozcźežnju.

Kaž hižo prajach, rosce wona najrjeńscho w Amerizy. Jeje płody žu plakaty, nawěschtki, wěrze we wschelakich formach. Dale prospekty, listy, šwrótkowe wobrazy, škowa, barby, filmy atd. Wona je wuběrne hnojidło za wschě wězy a bjes njeje hdyž wschě twory, talenty, myšle, cźłowjekojo zahinuli. Najradscho lubuje najnowsche techniske šrědki, mikrofon, lithografiju a wot sapoczatka žiwi žo je ſkowom.

Plakaty běchu hižo w starym weku, we Egyptowskej, w Romje atd. W jrzedźenym weku běchu bubnarje a wiwolarjo, kotrychž nałožowachu wonej hiſchcze dźensa. Prěnt plakat cźiſchcźesche žo sapoczatk 17. lětſtoka w Londonje. Bórsy ſo rozwachu druuhe a tak nasta reklama, kotrejež nan je Callisthenes.

Schtož pak chze reklamu cźinicź bjese wěſieje móžnoſcze psychologiſkeho sacźuca, žadyn wuſpech njeſměje. Bjes ducha Callisthenes na krajinje reklamy niczo njeje. Pschetoj reklama je drohal **To rěka niz tak droha, kaj žana!** Najdrózſcha pak je hubjena reklama. Wschelazy profesorojo žu pschecźiwo zyłej reklami. Napischecźo tajſim wudawanjam pak žo pschekupzy a wikowarjo šmeja, pschetoj woni žu hódnoscź a duch reklamy spóznali. Woni wědja, schto na reklamje maja.

Napischecźiwnjay reklamy praja, so wona wschě wězy a twory podrośi; so ma konſument (kupz) jeje płacźiny njeſcź. Tomu pak tak njeje. Na pschikład płacźesche žo za jedyn fotografiſki aparat w lěcze 1888 100 hriwnow. Dwacźeſi lět podźiſcho, w kotrymž cźaſu bě wulkotna reklama aparat w zylym šwěcze ſnaty ſcźinika, płacźesche hiſchcze 40 hriwnow.

Pischezo je hłowna wěz, kak žo reklama cźini. Hdyž twory njedźerža, schtoż žo w nawěschtkach wo nich pišа, žu pjenjesy ſ wokrowm von cźiſnjene.

Pola naš maja pschekupzy hiſchcze jara krótkowidźazu a huku wutrobu. Na pschikład žebi njeſwěrja pisches jenicźku žadu abo jenicźke słowo na wulkim běłym měſtnje na jich twory kedźbliwje cźinicź.

Tajſe žady pak dyrbi cźitaſ cźitacź, pschetoj woni jenm direktnje do wozkow padaju. Małe nawěschtki ſe wschitkimi drobnoscźemi žo pschesću. Naſche pschekupzy a ludźo njeſžu tak rosbladutwe. Kaj Americźanojo, kotrejž šiwoje pjenjesy radźicźo za reklamu hacź do banki płacźa. Cźim originalniſcha je reklama, cźim wjacź šmeje wuſpěcha.

Mnohe tworowe domy žu też pola naš spóſnake, so bjes reklamy niczo njeje. Haj, někotre maja runjewoon wožobnu reklamu. Tak dałoko kaj druhdźe pak hiſchcze njeſžmy! Na pschikład ma w Londonje jena firma we wulkej nowinje „Times“ léto wot léta pol rjadowazu ſtajnje wotnajane. Na tutom mětnje piša wot wožebneje pschitaženeho ſpitžacźela wo wſchém w cźłowjeſkim žiwjenju. Tak pschedźe mndrje wuliczene niewidźomne nitki mjes ludom a firmu a podpiża ſo ſ mjenom Callisthenes.

Kaž wschudże je žiwjenju je tutón dobry šrědk najrjedy k ſtemu ſ. Politika je žo jeho pichi wólbach a też druhim ſmozewaka. W Amerizy dyrbja ſamo biblijske ſjednoczenſtwa a zyrkwje reklamu cźinicź, a też khorownje a ſchpitale maja nawěschtki w nowinach.

Hdyž w naſchim narodnym organu, w naſchej „Nowinje“, žebi nawěschtkowy dźeł wobhladamy, mohli też prožnoſ to by Callisthenes jako wukuklak do naſcheho ludu pschiſchoł, pschetoj tón w tutom poſaſu hiſchcze dale wróco ſteji, hacź němcki. Naſchi ratarjo maja něſchtožkuli na pschedanź a hychu wſche płacźiny dostali, hdyž hychu nawěſchtk do Nowiny dali. — A naſchi žerbjo wobkhodnizy hychu też mndrischi byli, hdy hychu reklamu cźiniłi za šiwoje twory. Cźim wjacź bu wo jednej wěży powěda, cźim bóle žo kupuje. Nimo teho podpjera žo narodna ideja!

Wěſte je, so je reklama broha, **ale žana reklama je hiſchcze drózſcha, — dokelž žo niczo njepſcheda.** Wuſtojni pschekupzy žu to ſpóſnali a maja žo po tym. Ssnano tute sjadki naſchim Sserbam też wocźi wotewrja.

Potom je Callisthenes šiwoje dźeło dokonjał.

Hamiske wozjewjenja z Budyšina.

Nad samóženju konditorſkeho miſchtra Rudolfa Lehmanna w Budyſchinje je žo dźenſa wobkhodniſki doſhlad dla wotwobroczenja konkurſneho jednanja poſtajił. Dohladowar rěcznik Büttner w Budyſchinje. Sa žobuſtawy pschiſyndikow-wudericzelow žu ſkasani: Direktor Jósef Heuer a twarſki miſchtr Albert Schuman, wobaj w Budyſchinje.

W Budyſchinje, 4. nowembra 1925.

Hamiske ſudniſtwo w Budyſchinje.

*

Wobſamknjenje, 26. nowembra 1925.

We wěży wobkhodneho dohlada nad samóženjom knihiwjazarſkeho miſchtra Maksa Lucaša w Budyſchinje je žo jednanje po § 69 poſtajenja wo dokhodnych dohladowanjach po prawomóżnje wobſamknjenem nuczajem wujednanju ſkónczyło.

Hamiske ſudniſtwo. Dr. Franka.

Hamiske wozjewjenje z Wojerec.

Wuwjedźenje moleźiſkich dźěłow we měſchczańſkej ſchuli ma ſo pschepředacź. Samołwjenja dyrbja ſo w ſawrjenym cźiſce a ſ wołpowědowazym napiſmom hacź do wutory, 10. nowembra pschipołdnju w 12 hodź. n aradniźy, wo ſtwje cźo. 6 wotedacź.

Formulary ſ ſamołwjenju žu dóſtacź na měſchczańſkim twarſkim hamcze.

Wuſtudźenja.

Hospodarski rozhlad.

Ssobotu, 7. nowembra 1925.

Wežerawſke ſ kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	16,92
1 jendźelſki punt	20,13	100 cźeſkoſł. krónow	12,41
100 ſchwajz. frankow	80,96	100 wólk. markow	69,65

Effekty chaychu žo w ježera na Berlinſkej burſy trochu šhrabacź, ale bórsy ſaſy popuſchcźichu. Wójnſkim a ſtatnym požeżonkam burſa wjele pschemėnjenja niepſchinjeſze.

Na wežerawſkich produktowych wikach žo płacźiny kliſbowoho žita ſ nowa wotdrjebjowachu. Też Siowiſ powſtawſchi. Jeczmjeń na ſiwojich dotalnych płacźiſnach ſawoſta. Zentnar płacźesche:

w Driežđanach:

wežera:

pschenicźny 10.25—10.50 hr., rožki 7.15 hacź 7.40 hr., jeczmjenia nałėtniho 10—10.65 hr., nałymneho 8.50—9 hr., wowſa I. 9.60—10 hr., II. 8.50—9.25 ſt. hriwnow,

w Berlinje

pschenicźny 10.95—11.10 hr., rožki 6.90 hacź 7.05 hr., jeczmjenia nałėtniho 9.30 hr. hacź 10.50 hr., nałymneho 7.45—8.05 hr., wowſa 7.90—8.15 ſt. hr.,

w Kamjenzu:

pschenicźny 10—10.30 hr., rožki 7—7.20 hr., jeczmjenia nałėtniho 9.20—10.30 hr., wowſa 8.00—9.00 ſt. hr.

W termilowym mikowanju:

ſa dezember pschenicźny 11.80 hr., rožki 8 hacź 7.95 hr., wowſa 8.80 ſt. hriwnow,

ſa měrz pschenicźny 11.82 hr., rožki 8.50 hacź 8.47 hr., wowſa 9.10 hr.,

ſa mejn rožki 8.80—8.75 ſt. hriwnow.

Wiki wuſitkowneho ſkotu wežera pjatk w Berlinje Magerviehhof Friedrichsfelde. Pschihnali běchu: 509 dejuchy a wyſokoſuczelnu krowow, 131 cźelatow, 5 hyłow, 5 wołow do cźehnjenja, 23 prošnikow. Te płacźachu:

Młode dójki a wyſokoſuczelne krowy:

1. drużiny	400—500 hr.
2. drużiny	200—400 hr.
3. drużiny	200—300 hr.

Ssuczelne jałowy:

1. drużiny	250—430 hr.
2. drużiny	160—230 hr.

Wubrany zyany ſkót bě hiſchcze bórſchi. Prošdniki, byki, woły 36—42 hr. po zentnaru žiweje wahi. Wiki bě womaku běchu, běchu pak pornjo poſledniim nějschto pschecźehnitſche.

Młode dójki a wyſokoſuczelne krowy płacźachu

1. drużiny	700—800 hr.
2. drużiny	550—650 hr.
3. drużiny	300—450 hr.

Druhi ſkót:

Ssuczelne jałowy	300—600 hr.
Byki ſ pschipuſchczenjo	3—600 hr.
Cźelcźki a byczki	100—250 hr.
Létne hacź dwěſtne prošdniki	2—400 hr.
Howjadła k rězu	25—55 hr

po zentnaru žiweje wahi.

Drobneho ſkotu běchu 85 ſchtuk pschihnjeſli. Prošara płacźachu 17—21 hr., běhaki 30—60 hr., wowza 2.—30 hriwnow.

Na powjednje wiki w Njeſwacźidle běchu pschihnali 200 krowow a 24 konjow. Tón raz wiki trochu klazachu. Kupzow bě doſcź a na doſcź. Tola cźaſti njedostatk na pjenjeſach pschebewſchém naſche ratarſtwo. — Hdyž napjatoſcź w pjenjeſach powuſchczi, budu pschichodne wiki wěſcze lepſche.

Tydźenika rospravna wulkoſumjenjerſnje Metz & Co. w Berlin-Steglitz. Dźeſcźeloweho ſymjenja pschiſłuſu dźe wſele druzin na wiki, kotremuż ſu deſcźe khětro ſwałite. Rěpowe ſymnje budźe na léto najſtarſe jara žadne. Tele płacźiny ſo ſapisachu:

cźerwjeny dźeczel	85—110 hr.
běły	98—125 hr.
ſchwediſki	65—88 hr.
luzerna	70—86 hr.
žołty dźeczel	28—33 hr.
inkarnatſki	20—24 hr.
hejduſchka	14—17 hr.
žołte a módre łupiny	9—10 hr.
woka	28—32 hr.
ſonop	26—30 hr.
mak	50—52 hr.

wſcho po zentnarju.

Pjatk, 6. nowembra 1925.

Wiki wežera w Khorzebuzu. Howiaże mjaſo punt 0.90—1.30 hr., cźelaze 1.20—1.30, kłowjaże 1.10 hacź 1.40 hr., ſwinjaze 2—2.40 zhr., połcź ſuſcheny 1.50 hr. hacź 1.60 hr., ſchmałz 1.60 hr., jeża 17—20 np., butra 2—2.30 hr., twaroh 30 np., łany wołiſ 1.60 hr., hliny hliny 1—1.90 hr., ſchcźuki 0.90—1.20 hr., karwy 1.20 hr., kury 2—3.50 hr., ſhapony 2.50—3 hr., ſuży 1.20 hacź 1.40 hr., kacźki 1.30—1.50 hr., ſworny 1.60 hr., ſajaz 1.60—2 hr., karnikle 0.70—2 hr., morchej 8—10 np., cźerwjeny kał 8—10 np., běły 5—10 np., tomaty 40 np., włóſke worjechi 60—80 np., jabłuka 15—35 np., běrny zentnar 3—4 hr., zyhła 12—15 np., kruſchwy 60—70 np., prużniży 30—40 np., kurjatka 30 np. hacź 40 np.

Na ſwinjaze wiki tam běchu pschihnali 920 proſatow a 154 běhakow. Te płacźachu:

Proſzata małe 12—18 hr., ſrénje 18—24 hr., wulke 24—25 ſtotnych hriwnow.

Běhaki małe 30—55 hr., ſrénje 55—75 hr. wulke 75—100 hriwnow.

Wiki wežera w Lubiju. Butra 1.25—1.30 hr., jeża 16—17 np., hliny 1.90 hr., karwy 1.40 hr., jabłuka 10 hacź 45 np., kruſchwy 20—60 np., ſuży 1.10—1.30 hr., kacźki 1. 30 hr., kólerapa 8 np., běły kał 5—8 np., cźerwjeny 8—10 np., morchej 12—20 np., ſpinat 20—30 np., tomaty 40 np., zyhła 10—15 np., ſołotej keźk 5—10 np., cźelwjona répa 15 np., banje (Kürbis) 5—8 np., hriby 50 np., prużniży 45 np., běrny 5 np.

Wiki wežera w Shorjelu. Butra punt 2—2.40 hr., jeża 16—17 np., ſuży 1.20—1.30 hr., kacźki 1.40 hr. Twaroh 30 np. Banje 5—6 np., włóſke worjechi 50 hacź 65 np., cźerwjeny kał 7—10 np., běły kał 3—4 np., morchej 5 np., karoty 5—10 np., ſołotej keźk 10—15 np., zyhła 10—15 np., běrny 3—4 np., tomaty 30—40 np., jabłuka 10—35 np., kruſchwy 25—40 np., prużniży 45 np., karpy 1.60 hr., ſchcźuki 1.60—1.80 hr., hliny 2—2.20 hr., hołbje ſchtuka 60—70 np., kury 2—2.50 hr. ſchtuka, punt 90 np., ſajaz (zyły) 5—7 hr., bažanty (Fasanen) 2—4 hr., dźiwje karnikle 1.70—2 hr.

Na pschedań.

Kóń zyły, w zyhelniży w Lejnje pola Kamjenza: ſrėni w Khrósći 8.

Krowa do cźehnjenja ſ cźelećom w Lěſej 16 pola Kamjenza. — Podbožna wyſokoſuczelna w Lěſej cźo. 9 pola Kamjenza. — Wyſokoſuczelne w Kupoj, 2. — Młoda, blisko k cźelenju, na Židowje 142. — Młoda ſ cźelećom w Rachlowje cźo. 7 pod Cźornobohom.

Kosa ſ kósom, faraż w Jabłońju pola Mużakowa.

Koło mużaze w Budyſchinje, Zyhelniſka haſa 17 delka na prawo. Mużaze kolo w Budyſchinje, Zyrkwiniſke namėſto 51.

Kosy, ſyłnej, pschipuſchczenej, kowarnja w Minakale.

Ssudniſzy na pschedań.

Ssudniſke wosjewjenje. Wutoru, 10. nov., dopołdnja w 10 hodź. w Tſoch Hwězdach, dyrbja ſo ſudniſzy na pschedawanje pschedawacź: 2 konjej, hórſkomjetak, ſchijaza maſchina, domjaza ſchalowa mandla, běrny ſortérowaza maſchina, žitowa wějawa, ſo powróczaza lowrija, žyžanje rězaza maſchina, a trawowyſcźak ſa hotowe pjenjesy. Kupzy ſeidu žo w hoſcźencu w „Tſoch Hwězdach“.

*

Ssamy dźeń a we ſamym cźaſu: we pschedawanſki na ſudniſtwje w Budyſchinje 38 kartonow porjedrjanych knihow ſa wicźe wėnzow a wſchelake dekoracźije do ſwobodneje ruki.

Schkrowe depeſche.

Produktowe witi w Berlinje dźenja boh. 9/11 hodź.: Doſcź žita, mało kupzow, płacźiny ſ 10 pj. tunſche tendenza měrna.

Dop. 9/12 hodźin: Kaž pſched hodźinu

Płacźiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wołſowe ſymjo po tonu abo 1000 kg, ſemjo 100 kg, płacźiny wo hłowej hriwnje.

	6. 11.	5. 11.		6. 11.	5. 11.
Pschenica	219-292	220-223	rowſk. wołſnicki	14,30	14 80
rožka	138-141	139 142	poch. meiaba	9.80	9,50
nałėt. jeczmjeń	186-210	186-210	ſerabella	—	—
nał. jeczmjeń	149 161	149 161	běrnjaze truži	13-13,00	13-13 30
wowſ	158-163	160-170	hrmy	20-21,0	20 22,00
kukuriza (Mais)	—	—	woſa	22-25,00	22-25,0
pschenicźn. muka	27-31,00	27-31,25	lany wołnſki	21-21,40	21-21,40
rjana muka	20-22 75	20-22 75	mórſke łupiny	12-12,50	12-12,50
pschenicź. wotr.	11 50	11,80	olie łupiny	—	—
rjane wotruby	9,40	9,400	ſyno, 50 kg	3,90-4,45	3,90-4,45
rapš	—	—	ſłoma, rjana	0,85-1 35	0.85-1,35
lane ſymjo	—	—	„ pschenicź.	0 80-1,20	0.85-1,00
ſtuch	25-27,00	25-28,00	„ wowſowa	0 90-1,80	0,90-1,80
pjelušchki	18 19,00	17-19,0	„ jeczma	0,80-1,20	0,80-1,80

Driežđanſka burſa.

Pschenica	225-210	běrnaze truži	15,00-16,00
rožka	143-148	pschenicź. wotruby	10,40-11 00
nałėtnſi jeczmjeń	200-213	**rjane wotruby**	9.80-11 50
nałymſki jeczmjeń	170-180	**pschenicźna muka**	35.50-36 50
wowſ	192-200	**rjana muka**	28,00-29,00
cźerwjeny kleczel	170-185	**woka**	29,00-30,00
rapš	320-330	**pjelušchki**	32,00-33,00
kukuriza (Mais)	193 193	**hróch**	30,00-31 00
ſuche truhanczki	10-10.25	**ſokrowe truh.**	16,00-19,00

Wiczne płacźiny wežera Wſcho po zentnaru hriwnje	w Kamjenzu la 1 zentn.	w Lubiju la 1 zentn.
Pschenica	100,0—10.30	10 00—10 00
Rožka	7.00—7.20	7,20—7 50
Jeczmjeń	9,20—10,30	10,00—10,00
Wowſ	8,00—9,00	8.50—9 00
Ssyno	4,25—4,50	3 75—4.50
Sſłoma, ſ maich. młócź.	1,00—1 25	1.00—1,50
Sſłoma, ſ rulu młócźena	1,00	—
Běrny, pola ratarja (nowe)	—	1.80—2,00
„ hacź na żelezniznu	1.80—2,00	2.50—3,00
Butra kg	—	—
Jeża	2,10—2,30	4,80—5,00
Pschenicźne wotruby	1,07—0,18	0,16—0,17
Rjane wotruby	—	5 40—5,-0
Pschenicźna muka	-	5 40—5,80
Rjana muka	—	17,00—18 0
Proſzata, wulke	—	12 50—13,50
„ ſrénje	:8 28	—
„ małe	—	—
Ssuży punt	—	—

Swobodne městno za

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1868. Telefon 12.

Lehmannec konditorńja a kojejownja

na Serbskej hasy 8

Najprijomniše hóstne městnosće - Kondiforske pječiwa prenjele rjadownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncertuje znaty kapalny mišr Stiebitz.

K dobroćiwemu wobkedźowanju: Najlepse Slanknowske a Reichelske piwo z čwilcow.

Šijace mašiny

prěnjotne fabrikaty, jako

Pfaff, Phönix, Veritas atd.

za domjacu potrjebu a přemysło.

Położene płaćeńske wuměnjenja.

Clemens Jäckel měj. Gust. Kloeppel

w Budyšinje na Seminarskej hasy 5

wšě narunańske dźěła :: Wuperjedźernja

K hermankej

wosebje tunje poskićenje

žónjacych drastow kaž:

mantle za dźěći a dorosćenych :: kostumy :: suknje

wobleki :: rańše suknje :: bluzy

w jednorem hač do najwobnišeho wuwjedźenja.

Hobrski wubjerk tkaninow

wšěch družin a wšěch płaćiznow :: **Bjeze wšeje konkurency**

Eolieny, chinakreppes, židźane tkaniny we wšelakich barbach

Alfons Schauseil

wobkedźbujće mojich 9 wukładnych woknow

Hornčefske sudobja

za fabriske płaćizny poruča

překupc Krawc

w Róženče p. Kamjenca.

Krätzurgan wotstroni spěšnje čiše, mile, nješkódnje swjerbjenja a nim. wše čerp. kože 1000 000 krót wopruh. pake. 1.50

Drog. Strauch & Kolde.

Auty k wotnajenju!

Wobkhodne jězby, přewjezby za khorych, jězby za kwasy a krćizna tu a wonkach wobstarawa po najtuńšim wobličenju

Max Wencel

w Budyšinje na Paulskej drózy 42

Lužiska autowa přenajeća,

Telefon 166

Oskar Noack w Budyšinje

na Sukelńskej hasy 1 — — Telefon 1098

poruča

w drobnym wikowanju

jako wosebje płaćizny hódne

čerwjene wina ⁂ pinjace wina

južne wina ⁂ ⁂ běłe wina

kaž też

palency:

rožkowy ⁂ ⁂ jamaiski rum

měšany ⁂ Bataviaski arak

(měšany) ⁂ němski konjak a

němski měšany konjak

a hewak hišće

wšě likěrowe wosebitosće.

Wulk wubjerk

likěrow najlěpšich znamkow.

Připósłanje je tu w měsće darmo hač domoj.

Cigary:

najlěpšeho słóda **10** štuk **55, 65, 75** pj., dale su wosebite kajkosće wšěch druhich płaćiznow hišće ze starymi płaćiznami, tak dołho hač skład dosaha, dostać.

Při kupjenju cyłeho kašćika 10 proc. rabatta!

Original-Alfa Separatoren

60-600 Liter Stundenleistung

Perfekt-Separatoren

60-130 Liter Stundenleistung

Original-Alfa-Ersatzteile und Del liefert zu Original-Fabrikpreisen

Generalny zastupjeŕ: **Oswald Liebmann wě w Budyšinje.**

Telefon 321. na Třěšanskej drózy 42.

Wustajenca

žonjacych a dźěćacych kłobukow!

Elegantne a tunje, też na wotpłaćenje.

Přińdźe sobi w kóždem čmu bjez nućenja wobhladać. — **Ponowjenje starych kłobukow** tunjo a krasnje z přetrjebjenjom sobupřinjoseacych tkaninow pola

H. Fiesle w Budyšinje, na Hośće hasy 42b II. Notřkhód při Komerchancy na prawo. Tu je też wupo-jedźenja za trikoty a nohojcy. Žene klamy!

Hornčefske sudobja

za fabriske płaćizny poruča

Jacob Běrk, hosćenc. we Wudworju

pola Khrósćic.

Kozace kože

kaž też wšě družiny kožkow

kupuje po najwyšších płaćiznach

Paul Schulz

kožowa a črjewowa wikowarja

w Budyšinje na Zadnej Bohatej hasy 13.

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje

na seminarskej hasy 5

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 154 a 155 — Filialcy w Khoćebuzu a Wojerecach — Telefon 154 a 155

Agentury na wšelakich městnach Łužicy

Worclowe khamory a worclowe kašćiki

Wuwjeduje wšě bankowske dźěła. Zadanja pjenjezy hač do 11 procentow. Požčuje pjenjezy na najlěpje.

Kupuje a předawa, khowa a zarjaduje ważne papjery.

Tunje hermankowe poskićenje

Žónskeje drasty

zymske mantle pisane	wot	8.75 sem	
zymske mantle we čopłych tkaninach	wot	14.50 sem	
zymske jaki šěre a brune	wot	12.75 sem	
zymske jaki brune plišowe z podš.	wot	39.75 sem	
žónske wobleki čisto wołmjane ševiotowe	wot	8.75 sem	
žónske wobleki kašćikojte	wot	6.90 sem	
žónske wobleki židźany trikot	wot	9.75 sem	
žónske wobleki čista žida	wot	17.75 sem	
žónske jumpery porchentowe	wot	1.95 sem	
žónske jumpery židźany trikotowe	wot	5.90 sem	
žónske jumpery čisto wołmjane z dołhimi rukawami	wot	11.75 sem	
suknje w prakt. tkaninach	wot	2.25 sem	
suknje čisto wołmjan. ševiot	wot	4.90 sem	
suknje pliščerowane čisto wołmj.	wot	5.90 sem	
ranše wobleki čopte flawšowe	wot	6.75 sem	
ranše jaki čopte flawšowe	wot	4.50 sem	

Najwjetši wubjerk w wšěch płaćiznach, za kóždu wulkosć a postawu so hodźace hač do najwosobnišeho modela.

Natuńše płaćizny, najlěpše tkaniny, najlěpše dźěło su hłowne zasady mojeho wobkhoda.

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownem torhošću

Najlěpše wupjerki, cychi

běłe a pisano

trěnja a trěnčka košlace sukna

po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku

A. Bokelmann nasl.

K hermankej poručam

wobleki za muži a pachołow ○ njedźelske a wšědnjace kholowy ○ sportske a manchestrsko wobleki zymske přewobleki a jupy ○ škórnje a črije wšěch wulkosćow najtuńšo.

Hermann Gedlich w Budyšinje

Na Połnócnej hasy č. 7 Na Połnócnej dróży č. 7.

D-kolo mod. 25, 1, 9/10 PS.

tunju hódnostnu mašinu

:-: podawa hnydom :-:

Carl Gast w Budyšinje

:-: Ratařske mašiny :-:

Korta za skót

wšěch družin a wulkosćow kaž tež

tonowe roły a šamoty

poruča po najtuńšich płaćiznach

C. Schneider w Budyšinje na Walskej dróży 14.

3 wurjadnje tunje 3

hermankske dny

Zo na kóždy pad sobu na wotwarjenju płaćiznow, njedźiwajo na nakupowańske płaćizny, skutkuju, a zo móža khudźi ludźo a dźěłaćerjo tak tunjo kaž možno pola mje kupować, poručam w jara wulkem wubjerku:

mužacewobleki, sportske wobleki, suknowe a cheviotowe wobleki, wobleki z česaneho předźena (Kammgarn), najlěpše wołmjane a cordowe, manchestrske a sportske wobleki, wobleki za pachołow, młodźenców, hólcow a d ći, dobre zymske jupy, (sportske a jednore formy) jupy za pachołow. a hólcow najlěpše tołste manch. kholowy, dobre tołste kholowy z kožane sukna čorne, brune, a módre; wšědne kholowy, jěchańske kordowe kholowy, Breecheske kholowy; módre kóperowe jaki, kalmuk. jaki, jaki do dźěła, płsane a smuhałe tkaninowe a suknjane kholowy, kholowy za tołstych ludźi, lacy, gumijowe mantle, dobre jaki do wětra; najlěpše čorne suknjane paletoty, ulstry a ulstrowe paletoty, Šwedske mantle, hólčace mantle, hołčace a žonjace mantle atd.

A. zwud. Mengerowa w Budyšinje

(mějićel Woldemar Menger)

na Serbskich hrjebjach čo. 6.

Přez 40 lět staroznaty, kruće solidny a sprawny wobkhod. — Z bytki a zapłatki přidawam swojemu woteběrařstwu darmo.

K hermankej kupujeće tunjo

we wobućowem domje Alwina Pecha

w Budyšinje na Bohatej hasy 10

mužace šnórowanske črije,	howjaza box. koža	wot	9.50 hr. sem
„	„ howjaza koža	„	8.85 „ „
mužace nizke" črije, ze zasadźenjom		„	12.75 „ „
dźěćace črije, čorne	21/22 3.40 hr.,	18/20 2.80 hr.	
hólčace črije, čorne	36/39 12.50, 10.75,	10.50, 7.50 „	
žonjace črije ze spinkami		wot	6.75 hr. sem
žonjace šnórowanske črije		„	7.50 „ „
žonjace lakowe šnórowanske a ze spinkami		„	12.50 „ „
wysoke škórnje za jěcharjow		„	22.00 „ „
połškórnje		„	14.90 „ „
dźěćace wuhornjene črije 27/39		„	11.50 „ „

Moje sportske črije su we kajkosći wuznamjene a w płaćiznje jara tunje wot 17.50 sem

Črije z čopłym podšiwkom, filcowe črije a tołte we wulkem wubjerku.

Tu mjenowane twory su jenož najlěpšeje kajkosće.

Moje wuporjedźenja črijow najdźe dźerža, su šwarnje zbotowjene a tehodła najtuńše.

Tunje płaćizny! Wulki wubjerk!

Płsane a běłe łožowe počehnjenja,

najlěpše wupjerki, łož. płachty

damastowe blidowe a taflowe ruby, servijety, twjelki, frjenje, dybačne rubiška, makowe šaty, normalne šaty; mjechke kóperowe barchent košlacey flanelle, froteerowanske twjelki, kupańske ruby.

Hilger na Lotzeskej dróży 20 Žane klamy.

Paleny kofej

punt po **3.20, 3.60, 4.—, 4.40 a 4.80 hr.**

poruča jenož w najlěpšich a wubranych družinach.

Otto Sachse

w Budyšinje

na Bohatej hasy čo. 4.

Žonjace a dźěćace mobleńenja

kaž čopłu spódnju drastu

we wulkem wubjerku kupujeće derje a tunjo, kaž znate,

we starem wosebitem wobkhodźe

W. Häckera

mějićel Otto Hartmann

Załož. 1852 w Budyšinje na Žitnej hasy 7.

Hdyž chcećе woprawdźe dobry wobras měć,

dha dźićе do

fotografiskeho ateljeja

Rich. Kutha

mějećel **Arno Lehnert**

w **Budyšinje** na Serbskej hasy 18

Kóždu njedźelu wot 1/11—3 hodź. wotewrjene

Centrifugi

za ručne a mocowe čerjenje, nowe modele 1925.

Přijomne wotpłaćowanja!

Originalne narunanske dźěle a wolij.

Wuporjedźenja wšěch systemow.

Ernst Falting w Njeswačidle

wikowańnja z ratařskimi mašinami. Telefon 40.

Dołholětne nazhonjenje w centrifugach je moje najlěpše rukowanje! Sym kóždu njedźelu wšěde k rěčam.

M. Mikela

časnikař w Kukowje

poruča

dobre časniki a nawoči

bryle) po najtuńšich płaćiznach.

Pjelsćowe

mantle

žakety

kornarje

rukawcy

wobsadźenje

čapki

kłobuki

rukajcy

nowodźěła, předźěłanja

kaž też harowanje wšěch kožow

A. Hummler,

kóžkařski mištr

w Lubiju

Nikolaiske torhošćo 1. Tel. 867

Drjewjane stupnje, drjewjancy a drjewjanc. drjewa,

kupujeće najlěpje a najtuńšo we tworni drjewjanych stupnjow a drjewjancow

Oty Hebera

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 9. Telefon 1465.

Tohorunja poručam swój **wulki skład bunclow.**

Wózne, skótne, přesuwanske, decimalne a taflojte

wahi

poruča

Hornjołužiska wahowa fabrika Paul Ziegler w Budyšinje

Woblekowe tkaniny

rjane w módrych, jasnych a čěmnych mustrach.

Hotowe tkaninowe, kordowe a manchestrowe wobleki, jaki do wětra, gumijowe mantle, zymske jupy, płokajomne jupy, najlěpše tkaninowe a dźěłanske kholowy, lacy, módre bluzy atd. wšěch wulkosćow, jenož najlěpše twory a krute solidny płaćizny, Rěči serbski.

Jan Wünscha na Sukelnjskej hasy 17; Telefon 365. (Tuchmacherstraße) Sym Serb.

Syru wołmu

kupuje po najwyšich płaćiznach abo zaměnja na

Ia česane předźeno

Otto Oßwald

Krympowa fabrika w Budyšinje

Nawšěchi płaćizny jesu wužitki!

Prózdne wobruby! (Hohlsaum!) knoflace dźěrki, naciskowanje cankow, wuzhibowanje a wušiwanje mjenow. **Hodowne skazanki** prošu hižo nětko wotedać! **J. Leps** w Budyšinje na Sukelnskej hasy III.

Hosćenc w Sowrjecach

Jutře njedźelu 8. novembra

pyšne kermušne reje

Nowa hudźba! Najnowše poražki!

K tomu přećelnjo přeprošujetaj

Arnošt Paleŕ a mandźelska.

Trikotowe mužace a žonjace spódnje kholowy z podšiwkom a też bjez njeho, poruča we najlěpšich kajkosćach z přihódnymi płaćiznami.

Lejna Mose z Hainichen

na hermanku z napřeća Oskara Buttera.

Hosćenc w Pěskecach.

Jutře njedźelu a póndźelu

wulki kermušny swjedźeń

na wobmaj dnjomaj wot pop. 4 hodź.

pyšne reje

za dobre jědźe a piča je staranje

Přećelnje přeprošujetaj

Aug. Riemer a mandźelska.

Haškec hosćenc w Deln. Wujezdźe

njedźelu 8. novembra **kermušne reje,**

póndźelu 9. novembra **wumělski koncert,**

wuwjedźony wot tudomneje kapały. Započatk we 8 hodź., potom **reje.**

Wutrobnje přeprošujetaj

kapała. **hosćenca.**

Drježdźanski konfekcijowy dom w Budyšinje

při Mjasowych jětkach čo. 5

ma

wurjadnje tunje hermankske płaćizny

na **3 hermankske dny**

Přińdźće! *Pruhujće* *Kupujće!*

Njedźelu a póndźelu wotewrjene!

Hobrski wubjerk

žónjacych a mužacych drastow

Kóždy kupc dostanje dar!

Najtuńše płaćizny

najlěpše kajkosće

Chenillowe rubišća chenillowe šawle

ze židźanymi a chenilowymi bombjelumi we wšěch barbach a płaćiznach,

nohajcy a zoki,

štrykowane a klubowe jaki,

podšite a normalne kholowy

za mužow, žony a dźěći,

podšite a normalne stałčki

w znatych a derje dźeržacych kajkosćach

při wurjadnje tunich płaćiznach.

Arnošta Jordanowa wudowa

Jerjowa hasa 5. Znutřk. Lawska hasa 8.

K nazymskemu hermankej!

poručam za **tunje płaćizny**

hońtwjerske, jěchańske sportske, a dołhe črije,

hólćace wuhornjene črije,

žonjace, mužace a dźěćace črije, z jednoreju a dwójnej podušu z wołmjanym podšiwkom a bjez njeho, dospołne njepřemokne.

rejowanske a towaŕstwowske črije

(wosebite nowosće)

ćopłe podšite domjace črije :: woprawdźite črije z wjelbłudowych kosmow wuhornjene črije

Chasallaske črije a stupnje

Nowe - Za splacnjene nohi z Varausowej zeperu - Nowej

Heinrich Mohr w Budyšinje

na Žitnych wikach

Wobhladajće sebi mojich 5 wukładowanskich woknow a kedźbujće na elegantnosć, wubjerk a kajkosć

Mam samsnu šewcowańnju.

WILHELM

RUDOLPH

vorm. Heinr. Müller, Kaiserstr. 8.

Chcećе-li

k hermankej

derje a płaćizny hódno kupować, zastarujće so ze:

hołćacymi wobłečenjemi, manšlemi kłobukami a čapkami

hołćacymi manšlemi, wobłečenjemi, pijakami

štrympami gamašemi, nadnohajcami, mužacymi zokami

Rukajcy • Wołmjane twory

Štrykowane jaki, pubry, sweatery, sportske lacy, lacy z rukawami, lacy wšěch fassonach, golfowe klusy, wobleki, garnitury, šawle

Trikotowe spódnje wobłečenja

košle, kholowy, jaki, reformowe kholowy, košle z kołowami, žonjace spódnje kholowy

• kravaty • šórcuchi •

Wšě wěcy za ćěsne dźěći pola mje.

Wjele nakupowanja we wšěch kajkostnych tworach a jara tunje płaćizny połoža Wam kupowanje.

Aeltestes Strumpf-Woll- u. Tricotagenhaus. Grösstes Specialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a. Platze.

K hermankej

poskićam Wam wurjadne ležiny w nastupanju

napłaćenjow a wotpłaćenjow

Poručam konfekcijowe twory najlěpšich kajkosćow

za mužow, žony a dźěći

kaž też manufakturske šaty a wobuća dale

meble a pólstrowane twory

za snadne płaćizny.

Carl Hornaek.

w Budyšinje

na Hłownym torhošću, nutřkhód na Jerjowej hasy 21.

Sobustaw krajneho zwjazka kredit dawacych małych wikowarjow zap. zjedn.

K hermankej

tunje wobuća

za **dźěći, žónske a mužske** kaž też

filcowe tofle, buncle,	drjewjancy, drjewjan.
črije do dźěła, wysoke	stupnje, dołhe škórnje
škórnje,	kožane gamaše,

kožane tofle

poruča

Willy Sommer w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach čo. 8.

Jenož to dobre předobywa so k swěrjej. Tutu staru mudrość kupujo wopomń Tunjosćo so zdaluj Darić niehdy nic njemóže.

Kupujeće swoje

mužace a žonjace kola,

karbidowe lutańje, elektriske lutańje na kola, elektrisku swěcu samodźělaki — znamki Bosch — Scharlach — Radzonno — Bulli — Riemann — kolesowe wobruča a šmawki — wačoki nošaki a wšu druhu kolesańsku potrjebu jenož w starowuwožanem kolesowańskem wobchodźe **bratrow Thomasa** w Budyšinju na Kamjentnej hasy 16. Štóž za 5.— hr. a wjacy nakupi dostanje k hermankej wětrohrn Clown přidawka.

Wóčny lěkaŕ dr. Nonnenmacher je so z pućowanja wrócił.

Cyle mosebje tunjo

Nielsym w związku! murjeńske cyhele dźěrkate cyhele pirstrowe płaty trěšne penoški trěšne cyhele w rjanych, njezaňdźitych barbach Nielsym w związku!

Klinkarnja w Troch Hwězdach, Paul Arnold

w Troch Hwězdach p. Budyšinu. Tel. Hamt Budyšin čo. 11

Najlěpše wopisma wo wuwjedźenych wyšnošowych a privatnych twarjenjach.

KELLING

barbi, čisći chemiscy

pod rukowanjom z benzinom a prasuje

běle liški pjelsćowe tykače, **Tibetske khornarje**

pjelsćiny wšěch druhu

Samsne klamy:

w Budyšinje na Kěžorskej dróży 6 na Přiležanskej dróży 16 Telefon 45

w Khoćebuzu na Hródkowskej dróży 4

we Wojerecach na Cyrkwinskej dróży 22

w Běłej Wodze na Bismarckskej dróży 26

Młóćenje

z fabriksko-nowym Klingerskim

młóćadłom a prasu

přewozmje

rycerkubło w Skaskowje pósta we Wóslinku w Sa.

Dobre ćehnje k sebi!

Wobsadki ze židy a cankow, židźane francy, židźane nahłowjace rubišća z taffeta, moireja židźane rubišća, zelene, běłe, šěre, židźane tkaniny za rubišća

Wołmjane musliny za šórcuchi, satin, jenobarbne filcowe sukno, za suknje

Wołmjane suknje zelene, čerwjene a módre kuntuše, lěčne a zymske čornožidźane jaki

Somoty nohajcy, zoki, rukajcy, dźěć. drasćički, klobuki a čapki

Dom tunich płaćiznow a hódnostnje twory

GÖRLITZER JOHANNES **Kaufhaus Schaust** BAUTZEN

Přikrywy z wóskow. sukna tunjo. K. Erler, žitne wiki 11

Najl. paleny kofej

(Radnicowoje měšeńki)

¼ punta 0,80 0,90 1,00 a 1,20 dostanjeće pola

Waltera Weisy

w Budyšinje na Žitnej hasy znapřeća J. G. Pahna

Pytam

hnydom a k nowemu lětu **holcy do ratarstwa, mužsku čeledź pohončowu wolacych.**

Přistajaca žona

Górlichowa w Budyšinje na Sukelnskej hasy 1.

Telefon 837.

Přikrywy, gardiny, šaty, W. Köhlerowa, Hfow. torhoćo 9.

Našimaj lubymaj staršimaj

Arnoštej Zocy

a jeho mandźelskej

Hani rodź. Ramšec

přejemy k jeju slěbornemu kwasej

Najwutrobniše zbožo

Waju dźakowni dźěći.

W Brězowje, 8. novembra 1925.

K hermankej

dawam na wšě wobuća

20% rabata

Wužiwajće tutu składnosć!

Wuporjedźenja so derje a najtuńšo wobstaraja

Ernst Löbert

w Budyšinje na Seminarskej hasy čo. 6

Ręču serbski!

kedźbu

Puć k zbožu!

kedźbu

Poslednje přeprošenje

k 188. Sakskej krajnej lotoriji

Čehnjenje 1. rjadownje

srjedu 11. a šwórtk 12. novembra 1925

Skoro kóždy 2. lós dobudże

Hobrski dobytk cyl. 500 000

300000, 200 000, 150000, 100000 atd.

losy	1/10	1/5	1/2	1/1
	3.—	6.—	15.—	30.—

poruča a rozesćelo

Přijimarnja Saks. krajneje loterije

Friedrich Rother w Budyšinje

na Kěžorskej dróży 22

Póstowy šekowy konto w Drježdźanach čo. 6374. Telefon čo. 588.

podawa za najnižše płaćizny dobre

murjeńske cyhele, cyhele za twary bjez wobmjeta, formowe cyhele, dźěrkate (porös), **połne, dźěrate a wjerchowe cyhele**

wšěch družinow a barbow.

Moderny, derje zdźeržany

dźěćacy wós

je na předań p. **M. Wencla** w Budyšinje na Pawliskej dr. 42, na rózku Jägerskeje dróhi.

MERSIDYSKU Pučowanske budźaki

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. **papjerowy wotpady** po 3 pj. **lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina** sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnosće.

Popp na hornčerśk. hasy 18 telefon 1351.

Za wšě zbožopřeća a kwasne dary, kaž też za zasłančko swobodneje wohnjowoje woboroy w Rachlowje při naju wěrowanju wuprajimoj jenož na tutym měsće naju

najwutrobniši dźak!

Korla Kišnik a mandźelska we Wulkej Khójnicy

Sušene jerje

tunje a stajnje čerstwe dostanjeće pola

Waltera Weisy

w Budyšinje na Žitnej hasy znapřeća J. G. Pahna

Swětowy panorama

na Lawskej dróży při Lawskej wěži — wot 8. hač do 14. now. Pućowanje po Oldenburgskej swobodnem stacie přez Bremen Lüneburg do Lüneburgskeje hole. Panorama je wotewrjeny pop wot 3 hodź. do wječora 9 hodź.

Pytam

k nowemu lětu wjele dźowkow, wotročkow a pohončow.

Górlichowa, přistajerka w Budyšinje na Sukelnskej hasy čo. 1. Telefon čo. 837

Ćopłe kholowy

košle a nohajcy poruča J. Erler na Zwonk. Lawskej hasy 10.

Wóskowane ruby

kupujeće derje a tunjo we kóždej serkrosći pola **M. Ericza** na Žitnych wikach čo. 11.

Tunje

hermankske poskićenje

kaž košle nócne košle atd.

S. Křižan

z Delnjej Hórki

Vogtlandske gardiny

wóskowane ruby we wšěch wulkosćach, blidowe, łožowe, kuchińske a spódnje šaty, wolmu košlace sukniny, syry kopiwowy płat

dostanjeće derje a tunjo pola **K. Erler w Budyšinje** na Žitnych wikach 11. Z napřeća Złoteje Hwězdy. Ręču serbski.

Derje zdźeržany

dźěćacy wóz

a rjany dźěćacy stólčk stej na předań w Budyšinje na Kantskej dróży 171.

Wobnowjene

motorske koło

z pohibadłom, 2½ PS.

ma tunjo na předań

M. Hermann

we Worklecach.

Młoda, sylna, wysokosudna **krowa** je na předań w **Drobach** čo. 18 pola Minakata.

Wšě družiny słomy

kupuje stajnje

Paul Bennewitz

w Budyšinje.

Naju najwutrobniši dźak

za wšitku wopokazanu lubosć a česćowanje při składnosći naju wěrowanja wuprajamoj

serbskemu spěwnemu towarstwu „Radosći“,

serbskemu towarstwu „Zeri“

a

jednoće Sokołej w Bukecach.

Pawoł Lubjeński a mandźelska

Marja rodź. Pecoldec.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěši Smolerjec knihiličerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinju. Telefon 687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłane so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy u u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. u u

Cisło (Nr.) 261 **Budyšin — wutoru 10. novembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Monarchistiske plany w Bayerskej

„Frankfurtske nowiny" žu ſ wožebiteje bayerſkeje ſtrony ſlědowazu powěsć dóſtałe:

Najwuſnamniſchej radnidawarjej kronprynza Ruppreſta, jeho kabinetowy ſchef hrabje ſe Soden-Frauenhofen a nětkuſchi kommandeur diwiſije bayerſkeje němſkoſtatneje wobory, general Mühl, ſtaj pſched dwěmaj njedźelomaj nětkotre najwažniſche wjerſchki wyſchnoſćow wopytałoj a ſtaj po krótkim rozmołwjenju žo praſchałoj, **kak bychu žo ſadźerżeli, kdy by kronprynz Rupprecht ſa nuſne měł, kujeźeriſku móz pſchewzaćz.**

Pſchi ſwojim praſchenju ſtaj na to pokaſowałoj, ſo žu žo wobſtejnoſcje w Bayerſkej po poſlednich njeměrach we nowembrje 1923 njepſchepódnajomnje ſkuźiłe a žo ſměrowałe. Pſchewidźeſcz njeje, ſo je ſtrach, ſo žo lud w ſwojich wožobinſkich ſtaroſćach bjesdźał ſ wobſtejacej republikanſkej ſtatnej formu ſpokojty, a ſo ſiwa wola k wobnowjenju monarchije njeroſcze, ale widźomnje na wupinawoſći ſkubiſche. **Cźaſ je ſkutkowaſ. Najprjódy žu pod wojerſkim wjedniſtwom generała Möhla „Bayerſku ſtwórnoſcz" ſakazili,** organiſaziju kralokwérnych Bayerow, kotraž je **pak tomu poſtajena, ſo by wobſtejazym ſwjaſkam ſkameje politiſkeje ſtrony, pſchede wſchěm „domowinſkemu a kralowſkemu ſwjaſej", ſyłnu podpieru dawała.** Něſko ma žo na druhim kroćzeł bźiwaćz, ſo jeho majeſtoſcz kralowſku móz pſchewoſnje.

Zadyn ſ wopytanych knježi žo ani wokomika njeje kondźił, wotmołwjeł, ſo je, bywſcze byt monarchiſkeho ſmyſlenja, bźenża ſwjazany, ſtatny porjad a wuſtawu ſchkitaćz. **Naſpomnjena krocźel mohła žo, njech ſ kajkeżkuli ſtrony wuwiźe, jenož jako revolužionarny pſchewobrośeńſki pospyt wothladaćz, a taſteunu poſtajej ſe wſchěmi ſrědkami napſchećzo ſtupja.**

Też na wožowne pſchiczíny wopytarjow kedźbliwoju cźinjachu, kaž na ſtrach, ſo Bayerſka Pfalzu ſłubi. Na praſchenju, hacź dha by bayerſki kral mójny byt bjes wojerſkeho a finanzneho knježeńſtwa, bjes ſkamźneje póſty a żeleſnizy, žo ſ horda wotmołwili, ſo by bayerſki kral wěſo tele knježeńſtwowe prawa pſchewſaſ. Wopytarjow pak potom w dwěłu rjeſwoſtojichu, ſo by žo ſ tajkimi planami **jednota němſkeho ſtata roſbiła** a ſo zyłe wulka wjetſchina ſkama wittelsbachſkeje ſmyſlenych Bayerow, wěſce w Frankach a najſkerje też **k połodnju Dunaje,** njebudże ſwobniwa, ſa tajku piaćźiznu žo **k** monarchiſkeſ ſtatnej formje wróćźeć.

Hdy by žo tohodła ſpytało, wobſtejazu republikanſku formu połwaliś, by to zyłe bjes wuhładow a błudne było. Pſchepódnaćz wjſchaſ ſo njehodźi, ſo žo kronprynzej Ruppreſtej hubjena rada dawa. Taſ žo nětkole hotuja, **hźebi wot bayerſkeho ſtata žadaćz, ſo by roſrunanje, kotreż je Wittelsbachſki dom dóſtał, na dźeſaćz miljonow powyſchiłk.**

W Madźarſkej chzedźa pjecźa monarchiju ſaſo wuwołaćz.

W južnoſłowjanſkej ſkupſchtinje (hejmje) ſtáj žo ſamoſtatnaj demokratiſkaj ſapóſłanzaj dr. Kriſman a Wilder je ſlědowazym napraſchenjom na ſwonkowneho miniſtra dr. Ninczića wobroćziło: Po powěſcach, kotreż žu ſo we wjſchelakich nowinach wozjewiłe a po privatnych powěſcach, kotreż žu do Belgrada doſchłe, ſo w Madźarſkej (w ſbiłku prjedawſkeje Wuherſkeje), hotuja, arzywójwodu Otu, ſyna poſledneſho auſtriſko-wuherſkeho thežora Oty, ſa wuherſkeho krala wuwołaćz. Tele powěſcze ſu wěſo we wjſchich narodnje ſmyſlenych kruhach Južnoſłowjanſkeje wulke roſhorjenje ſbudźile, pſchetož ſnate je, ſo wobnowjenje Habsburgſkeho knježeńſtwa we Wuherſkej réka, ſo ſta ſdobom ſtary imperialiſtiſki program Wuherſkeje wobnowi. Swonkowneho miniſtra wohdła namołwjamoj, ſo by po móżnoſći bórzły na ſlědowaze napraſchenje wotmołwił: 1. Sću jemu wotmyſlenja madźarſkeho knježeńſtwa ſnate? 2. Schto je wón cźinił, ſo by wobnowjenju Habsburgſkeho knježeńſtwa ſadźiwał? 3. Je wón w tejle należnoſći ſ druhimi ſwjaſkarſkimi a žo ſajmowažnymi ſtatami jednał?

Ebertowego pſchichodneho ſyna ſaſudźili, dokelž je pjecźa Hindenburga ſkchiwdźił.

Pſched němſkoſtatnym diſziplinarnym ſudom w Berlinje ſu ſobotu attaſcheja w ſwonkownym miniſterſtwje Wilhelma Jänicku, pſchichodneho ſyna ſemſtéteho němſkeho preſidenta Eberta, dla pſchiſpomnjenja ſudźili, kotreż je we jenym hotelu na italſkej kupje Capri do hoſcejowſkich knihow napiſał.

Jako aſtaſupjeć ſwonkowneho miniſterſtwa, kotreż bě projeſ na ſpuſchczenje ſe ſłužby ſawjedło, bě tajny legaziſti radźiczeł Siedler pſchiſchoł.

Dr. Jänicke žo pſchiſina, ſo je 20. meje 1925 na kupje Capri w hotelu „Pangano" do hoſcejowſkich knihow pſchiſpomnjenje napiſał: „We Waſchim pěknym domje ſmoj ſamo ſabyłoj, ſo je žo jedyn Hindenburg preſident němſkeje republiki ſezjnił. Dr. Jänicke a mandźelſka. Wón je žo ſ Paganom hižo na ſwojim prěnim puczowanju po Italſkej ſeſnał a je ſ nim w pſcheczelſnym wobkhadźe byt. Hdyž je w Capri po napinagym maſſynym dźěle w Mailandze wodyhnyć chzył, **je wſchón pod ſaczińczejom roſhorjenja ſtał, kotreż je jeho ſe ſmjerczu jeho pſchichodneho nana, němſkeho preſidenta Eberta, ſajałło.** Pagano je jemu też politiſky bliſko ſtał, a wón je žo ſ nim huſto politiſky roſmowjał. Wón ſ nim też wo njekniczonnej ſchczuwanjy rěczeſche, kotraž bě ſtebi jeho pſchichodneho nana ſa wopor ſadała. Pódła teho wón ſ italſkich nowin wunoſchił wólby němſkeho preſidenta ſhoni. Tónle wunoſchił jemu dla politiſkich ſcjehnkow cźežke ſtaroſcze cźinjeſche. Jemu je pſchi tym wſcho jene było, hacź wuſwoleny kandidat prawizneho bloka Hindenburg abo Jarres abo Ludendorff rěkałſche. Jemu njeje wo wobołu ſchło, ale wo politiſku ſtronu. Sa njeho je Marx, ſaſtupjeć mužłe prawa byt, njeſ tym ſo we napſcheciwnym kandidatu ſaſtupjerja tych ſtronow widźeſche, kotreż běchu móz a nażyłniſcej na ſwoju thorhoj naſpiſałe.

Na dalſche praſchenje dr. Jänicke wotmołwi: „Se ſkowami, ſo mołł žo jedyn Hindenburg preſident ſezjnicź, njeje wón chzył Hindenburgowu wobołu na żane waſchnje poniſcź. Wón je jenoż chzył ſtwoje wobſarowanje nad dobyczom ſtrony nażyłniſkich politikarjow wuprajicź.

Potom jako jenicźkeho ſwędka 43 lětneho Charlottenburgſkeho měſchczańſkeho hamtmana Oskara Arnolda ſłyſchachu. Wón wobſwědczi, ſo běchu žo němſky hoſcjo w hoteru, kotřiž k ſtronam prawizy kłuſcheja, rosharili. Praſachu, ſo dyrbi žo wěz do nowin dacź. Wón je rjekł, ſo to nima ſa prawo, a je poſdźiſcho ſpomnjene kojeno ſ knihow wutorhnył a jo wyſchnoſći pſchepodał .— Na wopraſchenje ſwędk praji, ſo žo hoſczenzarja Pagana njeje **wo dowolnoſcź wopraſchał,** pſchedy hacź je kojeno ſ knihow wutrehnył, kniha je na błiže w pſchedſali leżała. **Hacź žu druſy hoſcjo do njeje hladali, abo hacź je roſhorjenje we hotelu dla ſapiha naſtało, może žebi ſwędk jenoż myſlicź, tola njemóża niczo ſ wěſtoſcju rjeć.**

Mjes tym jo ſaſtupjeć wobſtorkžby dr. Siedler namjetowaſche dr. Jäniku dla ſſchiwdźenja němſkeho preſidenta ſe ſłužby puſchczeć, diſziplinarny żud wobſkorżeneho **k naſtwarjenju a k pjenježnemu khłoſtanju, ſtoczinu jeho ſłužbnych měſaczných dokhodow wuczinjazemu, ſaſudźi.**

Nowy němſkoſtatny kommiſar w Porheinſkej.

S pſchihłoſowanjom ſwjaſkarſkeje porheinſkeje kommisije je němſke knježeńſtwo w ſwiſu ſ Locarnſkim ſrěczenjom němſkeho półſtanza w Madridže, ſwobodneho knjeſa Langweriha ſe Simmerna, ſa němſkoſtatneho kommiſara w Porheinſkej wubrało. Porheinſku wobſadźiwſchi běchu ſwjaſkarjo tehdomniſcheho němſkoſtatneho kommiſara dla němſkeho paſiwneho pſchećźiwjenja we wobſadźenym kraju ſ Porheinſkeje wupokaſali. Wot teho cźaſa je tole ſaſtojnſtwo njewobſadźene było.

Němſke ſamoženje w Ameriźy.

Preſident Sjednoczenych ſtatow połnóżneje Ameriki je ſenatorom Borahom temu pſchihłoſnje, ſo by ſo ſebrane němſke ſamoženje wopraſwenjenym wobſedźerjam wrócźiło. Senator Borah je pſchipowědźił, ſo w błiżſchim kongreſowym pohybanju na to ſo počzahowazu pſchedłohu japoda.

Saložene cźeſkoſłowakſkeje narodneje banki.

Cźeſkoſłowakiſka je ſebi podobny pjenježny wuſtaw ſałożiła, kajkiż ma Němſka w němſkoſtatnej banzy. Nowy pjenježny wuſtaw ſo „cźeſkoſłowakiſka narodna banka" njemenuje. Wona je žo ſ kapitalom 700 miljonow cźeſkoſłowakiſkich tronow ſałożiła. Tutón kapital je žo na 80 000 akcijow roſdźelił. Tele akcije ſu wſchě w Cźeſkoſłowakſkej wotebęrarjow namakłe. Sa krótki cźaſ bě žo město 700 miljonow nětkle 1800 miljonow tronow podpiſało. Podpiſarjo moja potajkim jenoż ſedyna połoju podpiſanych akcijow dóſtaćz. Mjes podpiſarjemi je wjele drobnych kupowarjow. Ludowe wobdźěłenje pſchi ſałożenju cźeſkoſłowakſkeje narodneje banki dopokaſuje, ſo ma lud polne dowěrjenje do finanzneho ſarjadniſtwa cźeſkoſłowakſkeje republiki. Też we wukraju to bjes ſaczińcźa njewotſtanje. Cźeſkoſłowakiſka je ſa krótke łěta ſwojeho wobſtaća ſwoje ſtatne finanzy ruczje połepſchiła. To žo wobeſje w Sjednoczenych ſtatach połnóżneje Ameriki, w Jendźelſkej a Francozowſkej pſchipóſnawa. We wotewrjenſtim poſdźenju internazionalneje **wikowańſkeje komory w Parižu** je preſident Leaf, direktor Weſtminſterſkeje banki w Londonje, wulku rěcź wo hoſpodaŕſkim połoženju w Europje mėł.

W naſtupanju **Cźeſkoſłowakſkeje** wón praji, ſo wona **hoſpodaŕſku kupu** w ſrjedźnej Europje pſchedſtaje, **kotraż ſwojeho runjeża na ſwěcze pyta.** Po periodze **ſtabiliſacje** je Cźeſkoſłowakiſka ſ wulkimi woporami ſwoju walutu ſtrucźiła, tola na dypku, kotryż je wot prěnjotneje parity dźěſo ſdaleny. Naturiſe bohatoſcje Cźeſkoſłowakſkeje a jejna organiſowana induſtrija ſu jej dowolile, **pſchihódne wikowańſke bilanzy dobyć.** Wikowańſke kredity ſu doſahaje, a bjesdźěſkoſcj je mała. Wotbywanje textilnych tworow po ſdaczu roſcze njedźiwajcy ſtrajkow, kotreż pak ſu hižo ſkónczene. Powſchikowanje je kraj w ſtawje ſpomóżnja, kotryż je na europiſkim kontinencze ſ wuriſaczom.

Żeńtwa ſultanoweho ſyna ſ jendźelſkej hrabinku.

Winjka polizija žo ſ wobſtorżbu Jendźelczanki ladý Douglas pſchećźiwo ſynej pośledneho turkowſkeho ſultana, prynzej Burhanej Ebbinej, ſabera. Lady Douglas bě žo pſchi nětkim łěcźe prynzej po turkowſkim waſchnju wudała. Se ſwędkowaj pſchi wěrowanju běchłaj tehdy pośłanz połiſkeje republiki, hrabja Romer, a wjeſcy Jan Lichtenſtein. Hdyž lady Douglas łětſa w ſaźnej nadźiji na nětkory cźaſ do Londona wotjědże, jej prynz napiſa, ſo žo njeby wjazy wrócźiła a ſo by ſwoje wězy ſe ſhromadnemu wobydlenju wotniſcź dała, a ſo žo prynz jako dźeſenly wot njeje wobłbładuje. Na polizji prynz praji, ſo je po turkiſkim nałožku jeho mandźelſtwa ſ tak nijenowanym „mandźelſtwom druheje rjadotnje", po kotrymž ma wón w kóżdym cźaſu prawo, ſwoje mandźelſtwo jako dźeſene wobłbładaćz a ſwoju mandźelſku k jejnym pſchiwuſnym wrócźo pósłaćz. Dokelž pak je lady Douglas jako njewjeſcjiſku pomoz 400 000 ſchwajzarſkich frankow dobu pſchiniježła, ſ kotrychž je nětkle jenoż 100 000 frankow pſchetrjebanych, lady Douglas praji, ſa je prynz pjenježy pſcheſchoł, a ſtebi żada, ſo by jej 300 000 frankow wrócźił.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 10. nazymnika.

Handrija Awellinskeho.

1841 wuzwoli ſo Serb Matej Kućank za Budyšſkeho tachanta.

Ja pozběham
Tu wokoł k horam,
Wot kotrychž dele
Mi pomoc přińdże z ruki wjerſneho.

Wón ſtražnik je,
Kiž njedrěmnje
A njeda padnyć,
Wón ſkituj twoju dušu a twój dom.

Wón budź twój khłódk.
Wón požohnuj će,
Twój won a nutrikhód
Wot teho časa hač do wěčnoſće.

Handrij Zejler.

*

— **Wo wjedrje.** Wečera rano ſlejſche Němſka pod wikowom niżiny, tola ta žo hižo roſcźahowaſche, pcheto ſ wječora Jendźelſkeje hižo wyſchina leſjeſche. Njedźelu rano bě ſchkleńża tak jara na hroſne wjedro padła, kaž dołho niż. A tola mějachmy pomérnje mało deſcheża. S wječornych a połnóżnych ſtron pišaja, ſo je tam ſymna ſaſtupiła. Wot wječeraſchcheho ſchkleńża na rjane ſtupa. Jutſje ſrjedu, Měrcźina, błónczk o.11 hodź. ſkhadża a žo 4.17 hodź. ſhowa. Měſaczk po połnocy 1.04 hodź. ſkhadża a žo połodnju 2.46 hodź. ſhowa.

— **Schkroma powěſcź wo wjedrje** ſa jutſe ſrjedu: Njebo błtajo, ſymniſcho, tu a tam ſłabe deſcheże, ale powſchikownje ſymniſcho, tu a tam w nozy mróſy padaja.

— **Spytane ſamomorderſtwo.** Dokelž bě žo na cźeſeſi franjeny cźuł skoczi ſobotu popołdnju 18 lětny dźěłaczer ſe ſamomorderſkim wotpohładom ſ kronprynzowehu muſta du

mějesche wotmyßlene. Hdyž so wunuri, z wodu sašo wuleše. Dobri ludźo pomhachu jemu, dowjedźechu jeho do blišceho statoka a dachu jemu ruchu drastu so pschewobleč. Kaž so praji, je hyt wot swojich zhobubhdlažnych towarschow po njeprawdźe winowany, so je pjenjezy pokradnył, a myßlešeše, so tajše tukanje sniješcz njemóže, tohodla chyžyše po wopinjanem waschnju se swojim živjenjom skónčicz.

— **Njeboże.** Na schischženju dróhow dworuschczowje a Nowosalzkeje frasy hoboru pschipoldnju kolesar z autom hromadże. Kolojesdny wrjeznu so z kola a stłóčí sebi hłuk; też jeho kolo bu nimale wobschkodżene. Snjesboženeho dowjesechu z autom hnydom k lekarjej. Wina na njeshożu je pjecza kolojesdny sam.

— **Wuhłady na strenju symnu.** Meteorologiske nasshonjenje a statistika rěcza sa to, so budźemy so létsa khětro sehe na symne wjedro dyrbjeć pschihotowacz. Ale trójchtuja nas z tym, so njebudźe syma kruta a so trajoseje wulkeje symy njesmějemy. Dha je tola nadźija na wutrace. Hewak ko nam wótschesche, so budże syma jara kruta. Schtó śmeje prawje?

— **Wotpjet wopaczne pjenjezy.** W najnowischim czasu su wopaczne 3-hriwnarje we wobłhodże, tehorunja też wopaczne 20-hriwnarske bankowki, z pudaczom 11. oktobra 1924.

— **Dobra kniha** je najzwernischi pschecżel żiwéhy. Schtó teši praji, so dobru knihu kupisch a njenanoženych sebi pjanki do domu? Sła kniha je czert sam! Jenu radu czi damy. Kup żebi herbsku knihu. Zenje hišcheże so herbstege knihi wudako njeje, kotraż mółła buschu a wutroda sajéchowschcz. Serbżo njetrjebaja towarschtwa kaj Nimzy: „Zur Bekämpfung der Schundliteratur“. Serbske pismowstwo zanoho schunta nima. Tohodła kupuj jenoż herbske knihi. Sczełemy někto naschcho pożyłnika po herbskich domach. Je to šwérna herbska duschca, knjes Sarjenk! Wjeżela. Hdyž twój próh pschekrocži, wotewri jemu wutrobu a też mżichnicżku. Knihi pschedawa rjane a tunje. Pschi dołhich symskich wjeczorach budża tebi a twojim lubym žiwjenym kupjene knižki z lubym towarschom.

S **Bukcz.** Na namokwjenje naschcho knjesa farara w naschstej wołhadże sa wotpalenych w Trjebjeży hromadża. Nehdy bé porotschitkowny nałożk we Sserbach, sa z njesłożom potrjechenych hromadżicz. Dżenża su za ratarjow dosć bédne czasy, tohodła je swjeżelaze, so tutón khcheschtijanski nałożk sašo wożiwja.

S **Pluznikcz.** Sanidżenu tydżeń na naschim knježim dworje knuwa sthori. Stótny lekar jej lekarstwo pod kożu sthkache. Tola dyrbjachu ju dorésacz. Stótny lekar mjasso cżłowjeskemu wużiwanju pschewostají. Czi, kotrjż su wot mjasha jédli, zkhorichu. Někto khorobna pokładniza wot sótneho lekarja sa lékowanje wudate pjenjezy wróčko żada.

S **Małeschcz.** Nascha wjeś na też někto żiwéj mtowy wobłhad. Skatna pósta je jón pschipravika. Automobile jédża z Budyschina hacz do Suborničkí abo Klutschza. Kermuschne dny auto wjazy krócz wobkhadżesche. Wós bé sthnjenje pschepjelnjeny. Tukhwilu budże jenoż hoboru jésdzicz. Je-li wokolne wjsy sa wékte dohodny rukuja, by skónčnje wschédnje wobłhadżał. Wobydlerstwo pschi nowej czarje leżazych wsow tutón postup jara wita.

S **Lahowa.** Tudomneho rycżerkubleerskeho majenka **R.** su sanidżenu hoborou sašo z pschepytowanikeje jatby puschczili. Jeho winowachu, so je żiwoju pólnu bróżeń sam japalił. Na njeho pak njesthu nicżo pschinjesli.

S **Rancżij.** S pschileżnoscżu Budyschskeho hermanka jédżesche njedżelu prěni **nowe statny auto**, kajtaj bésche statne sarjadnistwo Bukowschsko-Kamjenskeje cżary hórschcz. Auto jédże jara mérnje a tuž je jésdżenje z nim wopraudże wołschewjenje. Pschi dołhazych wulkich wokach móżesch jej pschi jéżdże Bożu swórbu rjenje wobhladacz. Ssmy statnemu sarjadnistwu jara bżakowni, so je naschu cżaru z takim wosom wuhotowało. Wulkhadża wot jeneje firmy w Plawnje.

S **Kamjenza.** W nozy k pjatkej mějesche naseh hosczenz „Ke kwětkowej zahrodże“ njewitanych hosczi. To běchu paduschi. Woni běchu lubowarjo wschelko tehо, schtoż korczmar porjedża. So njeschkuu korczmarjez ludźi wobcżeżowali, poskuzowachu so z zigaretami, zigarami a polenzami zami. Schtoż njemóżachu hnydom wuzikcz, sawjasachu do blidoweho ruda. Tak so wotpalichu, korczmarjezom ani Bożemje njeprajuschi. Czi tak su so na polizju wobroczili, so bychu mjena njewitanych hosczi sesnali.

S **Klétneho.** Ssobotu rano, hdyž cżah do Wojerez dele jédżesche, leżesche na kolijach pschejédżeny poż, won bésche żebi na kolije sadżesat a cżah jeho pschejé. Won zkuschka dwórnischczowenu pschedstejerjej w Klétnom. To je sašo z nowa depokas, so dyrbi so też na stót kedżbowacz, so njeby na żelesnische kolije żez sadżesał. Wobstedżerja trjechi potom schkoda.

S **Huzmanez.** Wjerczenje sa wuhlom. W naschim wokrjesu wjercżi so tu khwilu sa brunżu. Kaž khyschimy, su wjerczenja njewupěschne, tak so so bórzy sašo sastaja. Hižo pscheb létami na druhich tudomnych honach podarmo sa brunżu slédżachu.

S **Nérczizy.** (Paduschtwo na pósce.) Pscheb někotrymi dnjemi spyta paduch na tudomnem pósce pokładniu wurubicz. Dwójne **wotko**, kotreż bé z myklowej papjeru nałépił, so njeby schczeżeczenje schkleńzow słyschczeł. Lolo, béschе hižo rostłócził. Dokelż so runje w tutom czasu sym **pósticheho** sastojnika (rano wokolo 4 hodż.) domoj wrócił, cżekny paduch. We czmé so shubi a sapowstaji swój paduschny grat. — Auto so spalí. Na Muzkowskej dróhy sniješboži auto, dokelż so wobruczł stemi. Wodżidło sapraji a tak sajédże auto do pschérowa. Na to rosbuchny splunadło (Vergaser) a auto spali so hacz na podstawu.

S **Nérczizy.** Też w pschichodnym lécżes a to. 4. januara, 1. februara, 4. měrza, 3. meje, 7. junija, 5. julija, 4. oktobra, 1. nowembra a 6. dezembra wotmérwaju w tudomnym Greinerez hosczeńzu sundnische dny sa Nérczizy, Stary Lubolń z Napadżom, Dubz, Wóßlicżu Horu, Mokhołz, Nowy Hamor, Pukliť, Rychwald, Pakostnizu, Hatk, Wodu, Schtyri Duby, Wunschow a Delnje Prušy.

S **Dežeuja** w. D. **E.** Jako 14½ létna holza, na jenym kuble służaza, do brożnje po zlonu pschińdże, hrabny do teschinka. Tón bé tam nécżto sthował. Teschink bé nabitý. Jako jón holza hrabny, wutłeli. Kulka njeshożomnej do hłowy sajédże. Ju do Khocżebuskeje khorownje dowjesechu, hdyž pak bórzy wumrě.

S **Dubrawy** pola Khocżebuza. Tu kupi jedyn dżakacżeř trjebane **motorske kolo**. Pschedawaš chżesche też trébne hantiske papjery bórzy pschepodacz. Njemako żo kupzą kola dźiwasche, jako policija pschińdże a kolo sebra. Te bé mjenujzy kradnjene.

Se **Slehlo Komorowa.** Ssobotu pschipoldnjun nasche město powětrom pschelecża. Tón najskerje z Drježdżan pschikhadżejo, k polnozy so wotzalowasche.

We **Slem Komorowje** je slě. Je-li njeby hižo w herbstej rěczi sły rékał, dyrbjeli jemu někto tak narjekhnyć. Tam knjezi w mésczanskim parlamenze żurowa swada. Wótzasa mésta so mjes sobu wadża. Druhdy samknu durje, so żiwéť awokolne wsy njebychu runje wschě wusłokcżiwosce shonile. Ale schtoż w sjawnych pokedżenjach jedyn wot druhe „Hdże stej?“ wobhladnu so. Schokta sklébny. Telko béschе hebi dał falečeż na pomésczenju wobrasow, béschе wocżakował wulkich radosteho pschekwapjenja, a wona so wobkhladuje, hdże stej, hacżrunjeż po jeho ménjenju je jeju dyrbjała sawohladacz. Abo prajscha so z wotpohladom tak?

„Tudy, knjezna.“ pokasa na wobrasy. Sahlada so na nje.

„Schto to je?“

„Nascha wjeska, pohlad z wokna hynschcheho wascheho hydlenja, a tudy tele brěhy na skalnej sthoninje. Wubral sym zebi tehame motivy, kotreż sche zama wuzika pschi swojim pschebywanju pola nas, jenoż so njeschee wobrasy stónczika.“

„Hižo so njedopomnju.“ Wotczitżny khobuczk a ru kajzy, zydny so a pofticzł Schokcze stolcżł snapschecza schebje.

„Wby sche te wobrasy molowała w barbach a dychu léta, ja sym je molował w symskim wodżewje.“

„Dżakuju so wam.“

„Wby sche, knjezniczka, żiwoj sostje pišała, so sche mje w Drježdżanach seitkala a łahodny porok sche pschidała, so sym bjes postrowa nimo waš schoł.“

„Na to so wopraudże njedopominam. A schto dale?“ Schokta czjuješche, so so jemu kreiš we zikach hori. Pschewinny pak swoje pschekwapjenje. „Druhi krócz, hdyž sche żiwoj sostje pišała, sche wote mije někajke wuzaznjenje żadała.“

„Njemóżu so hižo dopomnicz.“

„Tajki hrudny, wopuschczeny wjeczor je za naš za tuha patorżiza, njewérno?“

„Czehodła, czetka? Ssedżimy sa czopłym, wjeczerjej béschе hławna, wschak je to tak kożdy dżeń, sa zyle léto.

„Nó, wo mnje so njejedna. Ja żym hižo tak pomałku pschi wotkhadże, ale ty by hischcze mlody. Hdy by takle mél żom a dżeczi, a hdy bychu tu hejdżake kolokoła wokolo blida, njewérno, to by tu bylo wjeselschcho.“

„Ssnadź.“ Won spohladny na wulki wobras kwětkowych femrěteje młodeje żony na sczenje.

(Pokraczowanje sczěhuje.)

Wobučowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči sorbski.

Najl. a najtuńša kupowańa wobuča. Poduživanje spěšne a tunjo

Předženak

njemóže létża bohużel po Serbach żam wokoło puczowacz, dokelż ma w prawej ruzy wicz a w lewej drjenje. Tak so starym ludźom dże! Ale, je namkak wubjerneho pomoznika, knjesa Jurja Sarjenka z Wjeselca, kij je hischcze spěchnischi na nosu hacz mkody Hajnicza a pschečelniwy kaž luby Splóschczanski braschka Hajna. — Pschitrdże w tutych dnjach do wschitkich žerbskich wjsow. Njech jeho po starem žerbstim waschnju witaja, hospoduja a jemu wschitko wotkupja!

Wusudźenja.

Rycżerkubleř Hugo Rudolf Golde nad Lupoj jako lichowař pscheb Budyschskim kalwinskim žudom.

Wyschschi pinczník George w Budyschinje pytasche 10 000 hr. požczicz. S tymi chżysche so na nékajkim wobthodże wobdżélcz. Golde bé jónu sastojnikej „Landbunda“ Kschischanej prajił, so może pjenjezy wupożczowacz. To pak chżeno czinicz, je-li so jemu za polnu sumu zyle wésche rukuje

Četa swětłowłóska.

28] (Pokraczowanje.)

Sarjadnik so wuśmja. Wschitko wam pschipósczelu, ale pjenjes njepschijimam. Derje, so sche wo tom spomnita, cżłowjek na wschu njepomtyłli. Ssam natżelam hischcze kurwotow, někajkeho sajaza pschidam a dwójku bażantow —“

Schokta rosbladny so po kraznej sthwje, kaž by ko chcył wopraschcz wschelakich postatwow, wasow, knihow a podobnstnow, schto by měł wschu póplacz. Nezaj so kuchnje.

„Ach, knjes sarjadnik Schokta!“

Schokta so k durjam wobhladny, — knjezna Domaschkez. W pyschnem symskim wodżewje, jeje wobliczo z mrósnym wětrikom na czerwjeni sbarjene, na klobuczku a na ramjenjonaj šwjerczachu so rosbrěte hwězdiczki žnéhowe. Sso pokloni a stłóczi jeje ruczku, kotruż njeda żebi wotkschcez, schtoż jeho pschekwapi a wón poczża swoju pschitomnosczi samolwicz a žnadź njedóstretnosć, so je so dał w jeje njepschitomnosczi do sthwj dowjesez.

„Wo czim sche żebi tu powédali?“

Reska so sasmja a wotewidże.

„Prajeże, knjeże sarjadnikó, — staj wo nim rěczałoj?“

„Nź, knjezniczka.“

„Wo czim potajkim?“

„Wo czim potajkim?“

„To njepraju.“ A na żadyn pad by njepschetrabżił, so w tutom lubosnem stanje rjanosce a wumjelstwa je był z wulkej wažnosczu rospowédany wobłhab hodownje jédżeneje khartły. Nezaj so to hodżi wodarcz, ale so by wón, sarjadnik Schokta, so też z podobnymi maliczkosczemi saběrał, tudy w jeje hydlenju, toho by nichtó njemohł wopschijecz. „Ssym żebi dowolił na waš so dopomnicz, knjeżna, a pschiwjesł żym wam dar k patorżizy. Ssnadź je trochu bórzy — —“

„Kajki dar to?“

„Dwaj wobrasaj.“

Schokta mitny nimo kuchinskich durí, Reska za nim inuteża a schpatajche jemu, hdy bychu tam na wży wonka hle rybu tunje na pschedań, so by ji też pjecz schtuk pósłał, tuj wjesełschich, dwě mlócżnej a te druhe nerkacze.

„Derje, derje!“ bórczesche mjerzazy, ani so by so wobhladnuł a posałtał.

„A nékdże kopu jeji. Tu żu jenoż „wapnowe“.

Schokta hižo njewotmołwi a bżesche po sthodach dele.

VI.

Bé Patorżiza.

Sarjadnik Schokta żedżesche po wjeczeri sa blidom we kwitepjenej sthwje. Sperétu wo wyschoke wobłożenje thole, ruzy sthchitżenej pysches wutrobno, hladasche smérom do czerstwych hałuzkow Bożeho dżéczoweho schtoma, kotryż stejsche stara dobra czeta jeho wuhotowała a postaji jón na blido pod lampu, kij wiżasche swjesełka na postocznych rezesach.

Stara czeta pschikoleba so z kuchnje a żydże so snapschecza k blidej.

„Ke Wicżasejzom dżenża njepóndżesch pohladacz Pawłło?“

„Patorżizu ma kożdy doma byez.“

„Druhdy tam patorżizu pschebywasch.“

„Tónkrócz swostanu doma.“

„Tajki hrudny, wopuschczeny wjeczor je za naš za tuha patorżiza, njewérno?“

„Czehodła, czetka? Ssedżimy sa czopłym, wjeczerjej béschе hławna, wschak je to tak kożdy dżeń, sa zyle léto.

„Nó, wo mnje so njejedna. Ja żym hižo tak pomałku pschi wotkhadże, ale ty by hischcze mlody. Hdy by takle mél żom a dżeczi, a hdy bychu tu hejdżake kolokoła wokolo blida, njewérno, to by tu bylo wjeselschcho.“

„Ssnadź.“ Won spohladny na wulki wobras kwětkowych femrěteje młodeje żony na sczenje.

(Pokraczowanje sczěhuje.)

Přiloha k čislu 261 „Serb. Nowin“

Wutoru, 10. novembra 1925

Wědomostnje praktiski postup wučbow wo alkoholnym prašenju.

Wědomostny praktiski postup wučbow wo alkoholnim prašenju wokrjesnych spomožerskich swjazkow sa Zitawu, město a kraj, a sakleho krajneho hłowneho zrjedźenstwa wo podrobnoscach alkoholneho prašenja.

Mjezachu: dr. med. Rudolf Neubert, pschednoschowaz wy lekar nemskeho hygienskeho muzeja w Drjezdżanach wo „alkoholisanje a strowocze“, generalny sekretar Arthur Uhlemann wo „sozialnem wuznamje alkohola“ a studijowy radźicel Merbitz wo „strasche alkoholisma sa mlodosć dla wojowanja pscheziwo alkoholej njemu w schuli a doma.“

Na druhim dnju popoldnja rěčesche statny spomožerski sastojnik Willy Grunert s Drjezdżan wo „spomožerstwu sa pjećkow, zobusitkowanju sarjadowskich organow a zonow“. K wyschim pschednoschkam pschiamkny so živa rosmołwa, s kotrejež wuzjesche, zo dyrbi so wobsedżer schércej dwě resolucii, kiž wotpósłatschej so hospodarskemu a ludowemu ministerstwu. Prěnja z njeju žada sebi nasydschnische sawjedżenje trěbneho gmejnskeho postajerskeho prawa, ta druha bórsowne sarjadowanje wučzowarskeho rozwuczowanja wo strowotnej wučzbje powschitkownje a wo alkoholnym prašenju wobsebje. Popoldnju pschiamkny so wopyt krajneho wustawa „Katharinenhof“ we Wulkim Hennersdorfje, hdźež je wjazy hač 200 idiotiskich (duchakhorych) dźěći poměšćenych, kotrež z wjetschemu dźěla pokhadźeju wot starschich alkohol surjewuzwazych. Schtož je taike tudy sjednoczene hubjenstwo sawohladał a rozwuczowazym wuwjedźenjam wyschitschemu medizinalneho radźicela dr. med. Metzera, wjednika tohole wustawa, pschipostłuchał, a schtož je pschi tom zyły rjad „żiwych dźěćacych ćežkow“, pokazowazych so pschi wuwjedźenjach, na pschednoschku so wuziwazych, sawohladał, tón je był do hłubiny dusche hnuty.

Po tutym pschednoschku wo „namrěwstwje mlodosće“ skónči so woprawdźity postup wučzbow, na kotremž hdźe wjazy hač 200 wobdźělnikow kursa (wučzerjo, lěkarjo, duchowni, sozialni sastojnizy a druzy wukubłarjo) dźěl bra a kotryž běschtaj z běła hamtski hejtman Kahman, s dźěła wyschschi měschczianoła dr. Koltzenburg nawjedowałoj.

Na wotewrjenskim dnju alkoholej napschećiwnje wustajenizy, swjasanje z postupom wučzbow, kotraž běsche we wustajenskich městnoscach wyschcheje tkałeje wuczerje w Zitawje pschihódnje pschiprawjena, wobsesche prosesor dr. Neubert-Drjezdżanski hosći wokoło a měješesche wjeczor sjawny pschednoschk w auli Johanneja wo tom, so „niz słowa, ale skutki móża nam pomhać“. Njeběchu wotměrwachu so w evangelskej a katolskej zyrkwinomaj Boże słužby, hdźež so pschi prědowanju wo alkoholnem prašenju rospominałe. Alkoholej napschećiwna wustajenza wopytowałe so w běhu tydženja wot schulow Zitawskeho hamtskeho hejtmanstwa. Hač do 1. novembra wosta wotewrjena a budże w blizšich dnjach w sakim Reichenawje pokazowana.

Zyłe sarjadowanje w Zitawje běsche so derje poradźiło a móża wschěm druhim wokrjesnym spomožerskim swjazkam Sakskeje, kotrež su psches sakski spomožerski zakoń k wojowanju pscheziwo alkoholej swjazani, z pschikładom być.

*

Amerikanski biskop pscheziwo sakasanju?

S nowa piša so w europejskich dźenikach wo tom, so je so pjecza amerikanski biskop Anderson w Bostonje so pscheziwo sakasanju wuživanja alkohola wuprajił.

Mjesnarodne búro za wojowanje pscheziwo alkoholej we Lausanne je so pohnuło cźuło, biskopa Andersona w Bostonje so woprašachu, hač je tale wo nim so rozscherjaza powěsć wěrna.

Biskop Anderson je tole sdźělenje jako niewěrne wuprajił a wusnał, so je wjazy hač 40 lět rozsudny pschecźel sakasnje a so njeje swój nahlad na žadyn pad pschemjenił.

Předpowědarka

abo kaž Sserbjo swjetscha praja: „soufleurka“.

Sofowo Soufleurka njepokhadża wschak wot comédie soufflée, ale switsuje s tuthym tola trochu a rěka nětždża tak wjele kaž pschidźiwarka.

Pschidźiwarka-pschedpowědarka, je tajka [illegible] měchawu, kotraž nastajnje hrajerjow s powětrom pyscheli. Dohuzel pak je wośud husto na tom wina, so so hrajeř na derje měnjazu měchawu (pschedpowědarku) rossłobi. Na druhich a w sastawkach su husto horze swady. Je hrajeř junu (pschipadnje) někak wěšty we swojim wustupje, tak zacźiwa wón skutkownosć pschedpowědarki jako jesnjeńše mylenje a zkhcźidźenje; je pak wón njewěšty, tak pluwa jeh, hdyž jemu pschedpowědarka pobrachowazu hdźe dosć jasnje a rasnje njewuprajł, abo lěpje „njepschisłuchuje“. To je czerjunow polna rola, na kotrejž so pschedpowědarka jednorje a spokojnje žiwi.

To rěka: wona je tak spokojna, so so ani njehibnje. Jenož jeje hubje so njepschestawaja hibatej, [illegible] je jeh zyke cźeło je k sledzenju sasnadźene. Wona šuta w jenym wukhim, malo wobswětlenym puklocze a nacźahuje hłowu dopředka, so by snajmjeńscha junu pruhu wot [illegible]schego dźiwow wopadnyła.

Wona pokasuje pschihładowarstwu swój [illegible]ribut. To drje je jenicźka njepschistojnosć, kotruž sćeri s [illegible] sprawnosće dla dyrbi so pschistajeć, so je to nanuczena njepschistojnosć. Może so też prajeć, so bohdi [illegible] ginadź s tuteje wschědnje nuczenej njepschistojnosću [illegible]nistwa jeje wobliczka wuiasnuje.

Wšo hodża so z wjetschelich wobliczowych rysow pschedpowědarki hischcze hłubsche winy rosjasnjeć. Satuw do wuskeho, malo wobswětleneho puklota [illegible] so z wjetscha z nuty. Napowědatka knižka je tuslo wumnożna kótwiza sa na pschezo sjebanu hrajerku. Luboscź k dźiwadłu je njewunjatkliwa a za kóżdu płaćiznu dyrbi so swjatk z jewischczownym rajom sdźerżeć. Pschedpowědarski punkt je cźasto row někotreje khrobleje nadźije, ale we njebezpownych padach tej kolebka wopomniweje poniżnosće.

Pschi stajnych dźiwadłach su skoro jenož pschedpowědarki a to njeje drje žadyn pschipad. Sebje [illegible]cźinje a swérne podacze do jeneje jako rjanoje a njemjeńšo pschepósnateje pschiwłuschnosće hłuschcja dźe k najnadobnischim poczinkam žónskeje.

So słowo wot krka pschińdże, je jenostronske wobkrucźenje. Napowědatka je cźiwy dopotas sa to, so może też wot delka pschińcź.

Kak je Wótčenaš pomhał.

W Buffalo w Ameriźy wukhadża pólsti „Dźenik sa wschitkich“. Tón wónđanso tule humoresku wozźišcheza:

We Windsoru w Kanadiskej bydli žadny muž, kiž ženje do schule khodźił njeje a Boha jenož z paczerjemi thwalicź wě. Ale wjeđże je jemu derje a je strowy kaž mjedwjedź. Je to Polak a rěka Wójczech Sbaniak (praj Sbanjak).

Swoje dźěćzi staroscźiwje kubła a kóżdy wjeczor kedźbuje, so bychu pobožnje Wótčenasch spěwałe, pschetoż to jim z wěstoscźu w pschichodnje pomha. Wón to wěri, dokelž jemu je też pomhało.

Tomu budże hižo nět na 20 lět, jako Wójczech Sbaniak hischcze nježenjeny z wosthdżeho Windsora do wjerchnjeho Detroita w Sjednoczenych statach jědżeše, so by so tu sabawjał. Pschetoż tu bě možno so derje a tunjo napiсź, sa schtwórcź dollara (1 hr.) mjeńšeho so zyle rjenje wopiсź, a bu-li pół dollara měł, mohł so wjeselicź, so jeho patrulja zobu wosmje.

Tehdy bě lohko amerisku mjesu pschećcź. Amerišti inspektor (dohladowar) wopraschа so jenoż: Canadian? (Kanadzan?) Sino! (haj) by Wójczech wotmołwił a mohł do slubjeneho kraja pschestupicź.

Tola bórzy bu kontrola pschiwótšjena.

Amerika (U. S.) postaji, so so njesmě nichtó pschepuschczicź, kiž njemóże cźitacź. Někotři Wójczechowi pschecźeljo pschestachu do Detroita puczowacź, ale wón so njeda wottrakhicź prajo: „Schtóž je z Bohom, z tym je Bóh.“

Sa pół hodźiny setka so wócźko do wócźka z namjesnym inspektorom, kiž Wójczechej do pušteho wokliza pohladnywschi žadasche wědźecź, hač wón cźitacź rozumi a so wopraschа:

„Citoien of Canada? (Staczan Kanadski?)

„Jeź jor.“ (Haj, knjeze.)

„Can you read?“ (Możeče cźitacź?)

„Siur.“ (Haj.)

„Which lang nage?“ (W kajkej rěcźi?)

„He?“

„What nationality ave yon?“ (Kajkeho naroda sće?)

„Sbaniak, Adalbert Sbaniak!“

„Ah, Spaniard!“ (Ah Schpanjan!)

„Je jor!“

„All right!“ (Derje.)

Inspektor pschehlada kopu knižkow kajšej měješe na blidźe, wubra z nich jednu schpansku a pschikasa Wójczechej, jo ju cźitał.

Sbaniaka symny pót wobeža, dych so staji, tola se nadźiju, so je zemu nicźo njestanje, poczа pólsti: Wótcze naš, kiž sy w njebjesach, swjeczene budź twoje mjeno, pschińdź k nam twoje kralestwo, twoja wola so stań.

Dale njetrjebaše hižo cźitacź, pschetoż sastojnik, kiž schpanski runje telko rozumjesche kaž pólski (nicźo), bě pschewědcźeny, so Wójczech cźitacź dokonja a puschći jeho psches kordon (mjesu) do wjeseleho Detroita. D.B.

Přilopk.

* **Kral a wołoł.** Pruski kral Bjedrich Wilhelm IV. pschekhodźowaschе so raz na rjanem nalećnem ranju we wschědnej drasze. Nadobno widźi wot daloka jednu zonu, kotraž do jeneho wołoła se schmdobom mózne bije. Kral dźesche blize a wopraschа so, cźehodła je wona tak rosshorjena. Se zjylanu we wocźomaj wotmołwi zona: „Haj, mój Bože! Ja dyrbju tak khwatacź z mojim milokom a nětko nocże tutón hłupy wołoł dale. Njejźhym w prawym cźasu w Barlinje, tak zhubju wschěch kupzow. Ja tuto zlocźo znaju. Ach, łdy bych jenoż někoho měła, kiž by jeho se wuschi pschimnuł a za bych wot sadu bila — potom zno ma so z blaka.“ Kral pschimny za wuschi, wołoł poczina so pschezo jpěschnischo hibacź. Mlokowa zona bźakowaschе so pschecźeljenje njesnaienu swumóżnjej. Hdyž so kral domoj wrócźi, wupowěda to kralowni. Kralownej njeběsche to po znacźu prawje a prajeschе: „Jako kronprynz, luby Bjedrich, běsche to drje cźinicź mohł, ale jako kral...“ — „Moje lube dźěcźo“, prajeschе kral smějo, „mój njeboh ran je někotromużkuli wołoćej dale pomhał!“

* **Zona z brodu.** Wobsedżer budy A. R. w Barlinje ma też „raritetny kabinett“. W nim mjeješe też jenu žónsku z połnej brodu. To běsche po pravdom zepo najwjetscha „rarieta“. Ta je so nětko zhubiła a z njej też 1200 hrihwnow z połdanizy. Polizija je wuskhicźała, so je brodata knjezna wutrobite pschecźelstwo z jenym sridźerskim pomocznikom nawjazała z wěstym Zgnazom K., kiž je też zjawoju dźěłarsku wopuschcźił. Wobsedżer budy poda so z poliziju do bydlenja swojeje „attrakzije“, ale njenamaka tam ani žónkleje ani pjenjes, ani fridźera; za to pak na jemi leżo powostanki rjanoje dotheje brody. Fridźer běsche zjawo lubuschka „wottruhal“ a potom z nim ezekuył. Potajkim žónska z brodu je so njewróczuje zhubiła.

* **Kak wyschoko a kak daloko lětaja ptaczki.** Najwysche je wschěch ptaczkow posbehuje so kordor je jenje do powětra. Po wobliczenju leczi hač do 6500 metr wyschoko. Sskoloj

Amerikanski piwowy kral w jastwje.

Zziwjenje w jastwje je rjane, ale drohe.

Terry Druggan sapoca zjwoju karrieru jako pincznik. Jako tajki wuwjedże za hotowe pjenjezy wschitko, schtož jemu nawdachu. Napadowanje, rubjeznistwo, hrózbne hrożenja, zamo mordarstwo mó esche w zjwojim cźasu zej kupjecź.“ Posdźischo zhobatny, běsche wobsedżer schércej wulkich piwarnjow a mjeješe jedyn milijon dollarow. Nětko žedzi na lěto w jastwje. Tak daloko je jeho zjednik Wilkerschn pschinjesł, dokelž pschehnyne piwo warjesche.

Terry Drugganej běchu wschitcy jastwowi straźnizy sympatiski.

Schésej straźnikow dyrbjesche sheriff Hofmann (pschedsteji cźer jastwa) puschcźicź a sjednik Wilkerschn zoni psched nětkotrymi dnjemi, so je Terry nětko hižo snajmjeńscha 100 krócź „wutkhod“ měł. Jeho pschecźelzo wobkrucźuja, so je zziwjenje w jastwje za njeho thěrno drogo wěz. Sa thschtiwórcź lěta swojeho „jajecza“ je na 50 000 dollarow (psches 200 000 hrihwnow) wudał. Po někotrych dnjach budże Terry so wospjet psched sjednikom samokhwjecź dyrbjecź, dokelž je wjetschi dźeł swojeho sajerca jenoż wjeześe a sabawu měł.

Terry Druggan[illegible]owa „karriera“ a jeho pschecźelca Franka Lace, pryedawschego wohnjowego wobornika, sapoca so zbožownje. Powěda so, so swoje „dźěło“ s tym sapoczeschtaj, so so je schoferom doręczeschtaj a wjes tym druhy pschipowschał wotpowěźnyhu. Schofer jědżeše nicźo njewědźo, dale a tamni wottkadźechu psched wocźomaj passantow wós. Tuzi njemyślachu sej, so so tu padnischtwo stawa. Potom pschińdże Terryjej na myśle, so może sej zaki piwarz wjele pjenjes sastnicźeć. Tuž kupi sej mjeńšu piwarnju, w kotrejž so nicźo wjazy njewarzeše. To dźěsche jenu z zbožu. W lětomaj 1920 a 1921 pschedźe hischcze wjazy piwarnjow do jeho wobsedżerstwa. Nawarzowachu wschědnje na 50 000 ćuzow. Pschedawaschе zuz piwa za 30 dollarow a sastnicźi pschi tym 27 dollarow.

Wobohatnywschi bu Terry zyle hinajschi cźowjek. Powozi revolwer na bok, kiž běsche nastajnje pschi sebi nošył. Jeho bydleschcźo bě hač dotal jena podsinska korczma, do kotrejež psches stotk Chicagowskeje zelenicy so mutschodźeše. Posdźischo cźehnjesche do najrjeńschego mjeńschanskeho hotela, kupi zjwojej macźeri pschi Washingtonowej drózy krasnu thěźu a mjeješe wobedźu lubosć sa wyšoke klubuki. Sswoju mlodu rjanu zonu samješeł w najrjeńšich dźěłe města, dojde ji wjele sluzownych, schésej pyszkow na klin a schtyri automobile.

Sséj myślimy, so taike sadźerzenje dyrbjeńche dawno kedźbnosć dawkowerje wyschnosće budźicź, z zyła hdyž zmedźesche so wot lěta 1918 jenoż pokrozentske piwo waricz, schtož so ludźom njelubješe. Wona zadasche wot njeho w lěcze 1923 hnydom 100 000 dollarow dawka.

Spoczatk lěta 1924 pschestapichu Standard-piwarnju a wukmuchu 75 000 ćuzow 13-prozentskeho piwa do kanalow. Też druhe piwarnje, kotrejž Terry Druggan wobsedżeschе, sawrjechu. Jeho a pschecźelca Franka Lace wobsedżerskeju dla pschestupjenja sakonja napschećezo alkoholskim napojadam.

Polizija cźuschleschе wschudże wokoło a nadeschdże wschudże wyšoke prozentske piwo. Wobaj buschtaj sapadżenaj, dostaschtaj kóżdy jene lěto jastwa a pjenjezmu pokutu na 1500 dollarow. Lace pschińdże w poslatjenym cźasu do jastwa, Druggan pak nic. Sséud zebra jeho hódnostne papjery a puschći za nim kójerski list. Dwaj mějaraj podsjednu nadeindźechu jeho w San Franzizku. Hdźej wjesele žiwjenje wjedźeschе. W januaru 1925 nastupi zjwoje khłostanje w jastwje.

Zziwjenje w nim je krasne. Ma tam mjeńše lożo, kupjel a w cźe mózne dobroty. Wopytowarjo pschińdźechu po dwjesnach. Kóżdy běsche jeho pschecźel. Terry khodźeschе k zubjarzej lěkarjej, na banku, do kabaretta a kina. Też zjwoju zonu wopytowaschе husć cźesto. Ale nastajnje pschewodźe tajnehu policzisa běźeše jemu wostudły a tuž zjwój „dźeźin“ (tak jeho mjenowachu) ras kup zhinu. Tehodla budże jo dyrbjecź pschi disziplinarnym dworom samokhwjecź

ſwérja ſebi hač do 4000 metrow. Najdale létaja mórſke ptačži, wone pak njeletaja ženje tak wyſoko. Nurjage ptaki pokaſuja ſaſo ſwoje wumjeſtwa w podnórjenju. Hač do 30 mtr. hlubokoſcje ſo ſhubjuja. Wěſte druzíny ptakow nadeńdjeſch ſkoro wſchudźe.

* **Zeńtwowe wiki.** Na mnohich měſtnach a w mnohich ludach ſkhadźuja ſo hiſchcze nikotſi mužojo a knjezyny, kiž ſhezdża ſo nad woženjenž, ſo bychu ſo ſeſnali. Pſchi tom pak njepſchinjeſu jenož ſwoju wotſobu, ale tež ſwoje ſamóženje na wiki a wikuſa ſ nim. Wěſte powoſtanki ſajkich zeńtwowych wikow nadeńdjemy hiſchcze w Nětzeinu w Lubuſchiſkim wokrjeſu. Tu njepſchińdu pak ſani ſkle zuſy hromadže, ale jenož nikotſi ludźo, kiž ſo hižo znajeſa a ehzedża ſo na tuthym dnju ſlubjcź. Jenicź pak ſo hiſchcze hnydom nochcja, ſčaſto drje dozyka tak dalcko njepſchińdże. Sſlubeni pokaſaja ſ tym ſjawnoſcźi jenož, ſo maja ſo rad. To pak njeczinja ſami, ſtajnje pſchewodża jich cźah ludu ſe ſyłej ewokoliny.

* **Njeſbożowny ſmyłk.** We Winſkej khorowni ſamẽni 27 létna ſhorobna ſotra pyramidonowe tabletky ſ ozydcyanonowymi tabletkami (ſyłny jěd) a ſajedojcźi ſ nimi 29-létnu Wetzelhoferowu. Jona njehodźeſche ſo wjazy pſchi ſiwjenju ſdźerżeć. Wona ſa ſi dny wumrě. Sotra cźyſče ſhej na to ſiwjenje wſacź. cźemuż pak ji druhi ſadźěwachu. Po pſcheſtyſchenju puſchcźi ju policija hač na dalſche.

* **Italſka lekarka.** Elena Colin ſo tale lekarka mjenuje. Sajimawy je ſiwjenjoběh knjezíny. Wona je dźowka jeneho lekarja. Jeje nan pabny we wójnje. Sſama cźaſyſche lekarſtwo ſtudowaſa. Njemčeſche pak ſ tomu doſoż krẽdłow. Tuž pſchesta hižo ſapoczaſe ſtudije a pſchiſtajі ſo jako ſhorobna wotbladowarka. Poſdźiſcho cźitaſche we franzowſkich nowinach wo poſpytach padadła. Hnydom ſahori ſo ſa tuto a wěnowaſche ſo nowemu powołanju. Wona wumyſli ſebi ſama padadło, ſ kotrymž ſiwoje wumělſtwo pokaſowaſche. Zyły ſwět wo njej pišaſche. Nětko dyrbjeſche pruhowanje jako lekarka cźiniċ. Bohu žel pak ſnjeſboži ſmjertnje na dnju do pruhowanja.

* **Paradis ſa wopizy.** Belgiſke knjezeſtwo je poſtajiło, ſo ma ſo wulki kruch krainy honjenju a ſtẽlenju ſawarjeć. Tutón kraj leži w Kongowſkej koloniji. W nim je wěſta druzina wopizow, gorile rẽkaze, ſchkitana. Wobmjeſowany kraj je 20 klm. ſchěroki a 25 klm. dołhi. W nim je wjazy horow hač do 5000 metrow wyſokich, ma woſebitych ſtražnikow, kiž dyrbja tam kóždej hoitwje ſadźěwacź. Na tutu myſl pſchińdże amerikanſki wučeńc C. Akelay, bołeſ ſo boji, ſo gorille wotemru. Kaž je widźecź, namaka w belgiſkim knjezeſtwu poline dorosumjenje.

* **Pžyk — niż wumużeł żiwjenja.** So ſu ſwérne pſhy hižo wjazy krócź cźłowjeka wumožiłe, je ſnate. Nětko pak je ſo blížko Pariſa pad ſtak, hdźeż je pſhycźa ſwéra ſmjerć jeneho pſcheczeła ſwérjatow ſawinowała. Jedna ſo tu wo tragiſki kónz wučeńca Bjarnata Joga. Wučeńc pſchethowaſche ſo ſe ſwojim wulkim pſhom w jenym pſchedměſcze. Jeho pucź wjedźeſche pſches żeleſniſte kolije. W tym **wokomiku pſchińdże ſpěſchnik.** Lokomotiwa hrabny njeſbożowneho. Někotre metry dale wołta wučeńc ſ krwawjazej hłowu leżo. Někotſi paſantojo běchu to wobkedźbowali, mjes nimi jedyn lékař, a cźahychu jemu pomhacź. Ale wulki poż hrożeſche kóżdeho roſtorhacź, kiž by ſo ſwojemu knježej ſbližił. Witwa ſ pſhom trajeſche na wyſhe 10 mjeńſchinow. Skónczne dyrbjachu pſha ſatẽlicź. Tola pomoz **pſchińdże pſcheposhe.** Dla ſapoſdźeneho cźaſa ſo wučeń **mjes tym wulkami.**

* **Pſchiłomny kruch ſa pſcheżwarjow.** Paßażérſku wulkeho parnika „Leviathan“ (to je wot Amerikanow wotewjata němſka łódź „Vaterland“), kiž wot Southamptona (w Jendźelſkej) pſchijédże, běchu ſwédſkoju hróſnjenje hońtwy na morju. Łódź pſcheżwarjow alkohola poſtẽlachu ſtatni zloniży. Tuta pytaſche ſwój ſchkit ſa wulkim Leviathanom. Bórzy ſo tež złowna łódź poż kaſa a tſẽſeſche wołpjet do pſcheżwarſkeje. Mjes tym běſche wona, tak mjenowana „Rumrunner“, pod ſchkitom **hobrikeje łódże** ſaſo bo **wotewrjeneho morja** jekła a ſo ſhubila. Pſchi wſchẽm tſẽkenju njebu żadyn pucźowar wulkeje łódże ſranjeny. Mjeńſchi pſcheżwatſki parnik běſche pod jeje ſchkitom ſwojich njepſcheczelow wotbył.

* **Straſchny proſcheć.** Janinſki Ali Paſcha běſche ſnaty njemdrjenź a ſurowoſ. Wobwładeri ſwoje wokolny potłóſowaſche ſe wſchẽmi możnymi ſrédkami. S najnjehańbiſchéiſchej njeſprawnoſcźu nadrapa ſebi wyłoke pokłady. Wjele miljonow pjenjes wunuſowa ſebi wot ſwojich poddanow. We wyłokej ſtarobje hiſchcze pſchińdże na dźiwnu myſl. Wón dźeſche jako proſcheć ſdraſcźeny won na ſrédku, ſwoju lacźnoſcź ſa pjenjesami ſpokojcź. Wobleka ſche ſo do najſtarſcheje a roſtorhaneje draſty a tajki ſydaſche pſchi ſnidni. Tam proſcheſche ſebi wot ludźi, kiž nimo **hodźachu**, jamołny. Wótſje wołaſche: „Wſpjaſapomńcże na njeſbożowneho Alija, kiž je njeſbożowny, khudy a bjes pomozy!“ Tuto proſchenje, haj lépje hrożenje pomhaſche, ſo kóżdy ſwoje kapzy do proſcherjoweho kobłuka ſwużypa. To wołpjetowaſche dźeſchi cźaſ. — Hdyż běſche někotre hodźiny **poſedźał** a proſył, dźeſche ſe ſwojim „bohatym“ do wołoweho hrodu. Tam pruhowaſcho tych, kiž běchu nimo njeho, hdyż pſchi ſtudni leſeſche, ſchli a każ wjele ſu jemu dawaſe. Potom roſwažowaſche, kak ma tych kſudowacź, kotſiż njeběchu po jeho mẽnjenju doſcź dawali. Tola wſcho ma ſwoje mjeſy. Sawiſcź a ſkupoſeſ wjedźeſchtej jeho k tomu, ſo ſo pſcheczíwo ſultanowemu nabkrjeſźiwu ſpjeczowaſche. Sultan pſchewinu paſchu ſ. februara 1822. Wſchẽ jeho bohatſtwo pſchewźe do ſultanowych rukow.

* **Wiſchelakoſeje.** W Zürichſkim kantonje je jich jenoż hiſchcze 76 jěſorow. Pſched 60 létami běſche tam na 149. Sa tutón krótki cźaſ je potajkim ſkoro połowa wuſchnyła. — Najwjazy półtowych wuſtawow ma Schwiza, na wodu wobliczene. Potom ſeſtejuje na druhim měſtnje Nẽmſka a na ſtwẽtim Jendźelſka. — Schkowroncźk leczi hač do 30 mtr. wyſoko. 300 mtr. wyſoko pak jeho ſ wócźkom wjazy njewidźiſch. Spěwacź pak jeho ſtyſchiſch. — Do wójny wupuczowa kóżdolẽtnje ſ Pruſkeje 60 000 wołoſowow. — Nano je kóżdy cźłowjek dẽſchi hač wjeczor. Mjes cźłonkami rjapa leża małe tarcźe. Hdyż cźłowjek nẽtko zyły bźeſ rjap runje dźerżi, tak ſo małe tarcźe hromadu ſtłócźa. Spiſch pak we kožu leżo, tak ſo ſaſo roſcźahnu.

* **Kelko wulkoměſtow je w Europje?** Jedna jendźelſka ſtatiſtika je ſtwěrcźiła, ſo je w Europje 213 wulkoměſtow. W Němſkeje je kóżdy ſchtwórty cźłowjek wulkoměſcźan. We jednym wulkoměſtu maju: Gdańſko, Bołharſka, Danſka, Eſtonſka, Finiſka, Litwa, Norwežſka a Turkowſka. Dwẽ wulko-měſcze ma: Grekſka, Lotyſchſka, Rakowſka, Portugalſka, Rumunſka, Czẽſkoſłowakſka a Wuherſka. Tſi wulkoměſta ma Schwedſka, ſchtyri Hollandſka a Schwiza, pjecź Belgiſka, ſydom Bólſka, wóſom Schpaniſka, ſchtyrnaccźe Italſka, ſydomnaccźe Franzowſka, ſtiadwaczeći Ruſka, ſchẽſcźaſchtyrzeći Nẽmſka a pólſta Jendźelſka. Měſtow ſ pod miljonom je cźi jenoż w cźyłej Europje 32. Nẽmſke měſta ſu: Barlin (4 124 000), Hamburg (1 087 000), Kóln (635 000), Mnichow (630 000), Lipſk (605 000). Drježdźany (542 000) a Wrótſławja (530 000). Najwjetſche měſto w Europje je London ſ 7 480 201 wobydlerjom.

* **Cźorne nowinarſtwo w Ameriży.** Hdyż běchu cźornuchoju w Ameriży ſwobodu dóſtali, roſwi ſo tam tež jich nowinarſtwo. To je ſ dopokaſom, ſo tež cźornuchoju na intelligenzu dźerża. Nẽtkole je tam 500 nowinow, kiž ſu jenicźky ſa cźornuchoju poſtajene. „Chicago reſender“ nakładuje 150 000 exemplarow, „Afro American“ ma nakład wo 58 000 exemplarow, „Criſi“ wotběra na 60 000 cźitari. Nimo tuthych nowinow maja hiſchcze dalſche nowiny nahładny nakład.

* **Amerikanſki Salomo.** Niż runje wſchẽdny proześ ſo w San Franziſko (w Ameriży) wotmełwaſche. Wěſta mandźelſka Shaler, kotraż běſche ſo wot ſwojeho muża dźelika, jadaſche jej ſeho pſched ſudnika, dokelż běſche ſo wukud wo roſwjeſanju mandźelſtwa, kiż roſbłẽkenje jeju zyłeho ſamożenja po jenajſich dźełach pſchedpiſałche, zyłe po ſkowje wſal. Woprawdże wſa ſej Shaler pitu a roſrẽła wſchu nadobu, klawír, błida, kamory, ſtółzy, wobraſy atd. rjenje wſcho do dwějoch jenajſich dźełow a daſche ſo ſwojej prjedawſchej żonje ſ cźeſtitym awtom dowjeſcź. Sudnik najwyſchſcheho ſudniſtwa pak roſſudźi, ſo je mandźelſki zyły po ſudniſtwu roſbudże naſtupajo dźełenje mandźelſtwa ſo mẽ a tohodła ma ſo ſkórźba (njenujcź żonina) wotpoſkaſacź. (!)

* **Univerſita ſ mróczeleſchkrabakom.** W Ameriży we Pittsburku ſu ſebi nowu univerſitu natwarili. Twar je 220 metrow wyſoki. 24 ſchẽhadow woża wucźeri a ſtudowazych ſ żórkam wẽdomoſcźe. W univerſicźe je ſa 15 000 ſtudowazych měſtna. Wſchẽ namjety ſo tam wucźa a pſchedńoſchuja. Philoſophija, prawa, lẽkarſtwo, technika, wikoranſke prawo atd.

* **W Chicagu je ſo nowe dwórniſchcźo** natwariło. Dwórniſchcźo ſo twarjeſche ſ lẽta 1915 ſem. 24. julija 1925 wotewrì ſo nẽtko ſjwjatoczńje. Wono płacźi 60 miljonow dollarow. S n jeho może wſchẽdnje 300 cźahow wotjeżdź. Na dwórniſchcźu je ſa 5000 ludźi a 40 000 zentnari wacźowe ruma. Twarjenja ſu 21 poſtkhodow wyſoke.

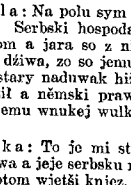

Moté Tunka: Dźeń dobry, luby Hanso! Hdźe dha pak sy ty zaso wokoło dundał? Sy snadź nẽsto swarneho nadhonił, zo tak z hłowu bimbaš?“

Hans Depla: Na polu sym pobył a nẽsto sym sebi wotposkał. Serbski hospodar dźẽłaše tam ze swojim wnukom a jara so z nim po němsku rozrẽčowaše, bjez dźiwa, zo so jemu při tom jazyk njezłama. Tón stary naduwak hižo njewẽ, zo je so serbski narodźił a němski prawje nawuknył njeje, zo nẽtko swojemu wnukej wulke rosynki do hłowy sadźa.

Mots Tunka: To je mi strowy wuj, hdyż swoju maċ zapẽwa a jeje serbsku maċérsku rẽċ, sebi myslo, zo je potom wjetši knjez. Praj wšak mi, Hanso, kak je tón wysoki zdźẽłany knjez rẽċał, najskẽrje tak „fajn“, kaž wysokorodźeny Berlinjak. Njewẽrno, tak prawje lesnje „po Berlinsku“.

Hans Depla: To móżeš sebi tola myslić! Jónu je był z pruskim zastojnikom a tajki dyrbi sebi wẽzo němsku rẽċ ważić. A poskaj jenoż, kajku wuċbu dawaše swojemu „lubowanemu“ wnuċkej při dźẽle; takle wołaše na njeho: „Fahr doch in die brozda rein, dummer Esel du!“ A dale: „Hüha k sebi fahreu, dummer Esel du!“

Mots Tunka: Na, to je mi rjany kisykal a rẽpz, to tak „fajn“ klinči, kaž by Wonec ċeta prajiła: „Hol' mir meine Schuh! Tamle za kachlemi su.“ —

Hans Depla: Tón człowjek snadź sebi też mysll, zo by wnukej do škody było, hdy by prawje rjenje serbski nawuknył; njeby mohł z wulkim „knjezom“ być, hdy by maċérsku rẽċ a serbske dobre waśnje njezaċpẽwał! Aj, aj, hłupikojty swẽt a zabludźene wowceki su tola w Serbach!

Mots Tunka: Ow haj, dosć jara. Njewẽrno, Hanso, to smój mój hinašej hólcaj. Byrnjeż njejsmoj „barlinscy“ zdźẽłanaj każ tamiaj dwaj přemẽnkaj, smój też swẽt přepuċowałoj a wjele nazhoniłoj a nawlđźałoj, a ženje namaj nihdźe żeskodźało njeje, hdyż smoj serbski rẽċałoj, myslilo a ċułoj. Nawopak ċesċili nas wšudźe su, hdyż smój prajiłoj, zo smoj sprawnaj, dobraj Serbaj.

Hans Depla: Tak je. A tajkaj chcemoj swẽru wostać hač do smjerċe a lẽpje pojẽdźemoj, hač ći naši „fajn gebildet“ serbscy ludźo, kotrymž we wšẽch němskich rózkach a rẽċach Serb na hubu bije. Božemuje, luby Motso, a w lẽpšim ċasu, hdyż budźa te nowe wólby nimo, chcemoj so zaso zetkać. Na strowe a wjesołe zasowidźenje!

Směški.

** **Tež jedyn ideal.** Pſched krótkim dźẽch ſe ſiwojim wnuczkom po wjeſnińym puczu. Tu ſuny ſo jedyn auto nimo a ſamoſtati tołſtu mróczeł, kiž bojaſnje ſmjerdźeſche. Mój wnuczk to też pytny a prajeſche mi: „Wujo, ja bych też rad tak ſmjerdźał!“

** **Kak ſo nużam dże.** Kujeni Mróſlikowa ſkuſkuje wołebje pilnje w ſonjazym towarſtwje „K hajenju ſłabowużiwſkich“. Knjez Mróſlik pak ſo pſches to hněwe a bórzi jeneho duja: „Bych rad wědźał, ſchto maja ſony ſ tymi ſłabowużiwnymi cźiniċ.“ Jeho mandźelſka prajeſche jemu na to pſchecźelniwje: „Najcźaſcźiſcho ſo ſ nimi woženja!“

** **Njedźelſki hajnik.** „Tu macźe, knjes Motka, 30 hr., ſo byſcheče mjelcźał, ſo ſym do waß ſtẽlił.“ Motka, kiž je jara ſwědomity, prajeſche hajnikej: „Sa moju żonu hyċ tež hnydom dar ſa mjelcźenje wſał. Ale to wam praju, ſa 50 hr. moja mandźelſka to njeczini.“

** **Poſdźe jeho ſpóſnak.** Pſchichodny żyn: „Nano, hdyż ſcźe mi wcźera waſcheje dźowazyne pjenjeſy wupłacźiċ, ſcźe mi tyżaz hriwnow pſchewjeſe dak, kiż wam tu ſaſo mróczu.“ — Pſchichodny nan: „Nẽ, tajkeho njepraktiſkeho cźłowjeka njebych żenje ſwojej dźowazy ſa muża dał, hdy bych to wědźał.“

** **Dwé kaſni.** Sſoſudaj, ſaraſ a wucźeŕ, ſtaj w naſtajnej ſawdźe dla kokoſchi. Jenohu dnja běchu ſaſy wucźerjowe kury w ſararjej ſahrodźe. Tuž jenu kokoſhy popadny a pſchiwjaſa jej ſ nohu zedukłu ſe ſłowami: „Njedźerbliſch kradnyċ.“ Wucźeŕ dźiwſche ſo wjeċiſcź. Naſajtra widźi wucźeŕ ſararjej honoca w ſiwojej ſahrodźe. Popadny jeho a pſchiwjaſa jemu też zedukłu k nohi. Na njej ſtejachu ſłowa: „Njedźerbliſch mandźelſtwo kamacź.“ Wot toho dnja wobaj ſwoje kury ſawrjeſchtaj.

** **Słośnje.** Starſcha knjeſnicźka (k blidowemu ſuſodej): „Wy móżece mi wěriċ, ja ſym ſo hižo wjele knjeſan ſapowědźika!“ — „Taċ? Haj wjċhaċ, wy macźe cźaſa dojeċ!“

** **Prẽnja pomoz.** „Jakub je ſo potajkim na kursuſu wo poſticźenju prẽnjeje pomozy pſchi njeſbożach wobdźẽlił. Kak ſo ſ nim cźini?“ — „Zyle derje. Druhdy je jenoż tróſchku roſhorjeny. Tu běſche ſo na pſchikład wcźera jedyn muż ſkoro ſatepił a prẽnjeſche, ſchtoż Jakub cźinjeſche, bẽ, ſo jemu ſchkłaċzu wodu do ſchije liny.“

** **Wobroċenje ſwẽt.** Pſchekupz (k ſwojej ſiwojeho pſchecźeła): „Kak wjeſe ſo Wam we wobċhodźe?“ — „Dźakuj ſo, derje. Ja cźakam jenoż, donìż njeje mój nan doſcź ſaſłużił. Potom du na wumjeńk.“

** **Wěcźne pſchemẽnjenje.** Stojach ſe ſiwojim lubym ſynkom na Budyſchſkim dworniſchcźu a hladach ſ nim na lokomotiwu. Pẽtkr widźi ſ wuheńja kur ſtupacź a praſche ſo: „Nano, ſchto je to?“ Ja: „Kur.“ Wón: „S wotkel pſchińdże wón?“ Ja: „S lokomotiwy!“ Wón: „Hdże dże?“ Ja: „Do njebjeſ!“ Wón: „Schto cźini tam?“ Ja: „Tam nastanje ſ njeho mróczeł!“ Wón: „A ſchto mróczeł cźini?“ Ja: „Wona pſchińdże jako dejcźa ſaſo na ſemju!“ — Wón: „Nano, cźehodła njewoſtanje wón hnydom delcka?“ — Haj dźeċi!

** **Dobry pſcheczeł.** „Njemóżu roſumieċ, ſo móżeſche tak hrobły bycź a lẽkarjej cźaſnik pokradnyċ, hdyż wam runje lẽkarſtwo piſajeſche?“ praſcha ſo ſudnik. — „Ja běch runje w najwjetſchej nuſy“, wotmoiwi wobſkorjeny, „na rezepcje ſtojeſche: Kóżdoh hodźinu jedyn łyżu, a ja njemẽjach tola żadyn cźaſnik.“

** **Njemóże roſumieċ.** „Macźi, cźehodła maſch nima nan żane włoſy wjazy na hłowje?“ — „Dokelż je jara mudry a wjele myſli.“ — „Cźehodła maſch pak ty zyłu hłowu ſ włoſami poroſcźenu?“ — „Dźi a wulk!“

** **Kelkija.** Schto wam na moſhy pſchińdże, pſchi ſmjerċnej żuny hiſchcźe ſo ſchcźerieċ?“ — „Pſchi tutej miſbje je ſmjerċ wjeſele.“

** **Pſchedyata.** „Je mi żel, ſo ſmy Waß ſmylnje wo tydźeń dźeſe w jaſtwje ſdźerżeli.“ — „To niczo njetwadź, knjes direktoro, to ſo mi pſchichodnje wotcźehnje.“

** **Dothi nóż.** „Cźehodła maſch tłóczniċ tak dalcko předku na nożu ſedźe, wujo?“ — „Sewak jón widźał njebych, hłupy hólcze, ſym tola dalcko widźany!“

** **Nacź** (k ſwojej dźowzy): Twój wuj je mi powědał, kajke Dothi je cźe na dwórniſchcźu wołoſchił. Njebyła bha ſo ty pſchecźiwo tomu wobarała?“ — Dźowka: „Ale macźi, ja njeniożach tola pſched wſchẽmi ludźimi tam wukupowacź. Cźinjachtak, każ běchmoj pſchiwinuwaj a tuj je jeho koſchich.“

** **Pſchecźelny.** „Moja drohuſchka, kak ſpodoba ſo cźi mój nowy kłobuk?“ — „Je jara rjany a pſchiſtojny!“ — „To nje ſwjeſeli, ſo mi tajke nẽſchto prajiſch.“ — „Woprawdźe, haj hdyż běchu modern, tak ſym runje tón ſamón nohła.“

** **Hubjene wołene napiżmo.** Snaty ſpiżowacźel wobda pſched krótkim tuthu: „Nabudowaŕ ſa njerjane kuhyne a knjezny.“ Nakładnik je jenoż jedyn eksemplar wotbył a tutón je ſo jemu hiſchcźe pokradnył.

** **Wón hižo wẽ.** Pucźowazy ſ tworami: „Móżu raſ ſ knjeſom nawjeſnikom waſcheho wołkhoda porócźeċ?“ — Pſchiſtajeny: „Nẽ, won je runje na ſudniſtwje.“ — Pucźowazy: „Hdy ſo ſaſo wróċi?“ — Pſchiſtajeny: „Sa ſi mẽſzazy!“

** **Tak, tak.** Ja njebych mohł bjes dźeċi žiwy bycź.“ — Macźe wy tak wulku ſiwójbu?“ — „Nẽ, ja ſym lẽkaŕ ſa dźeċi.“

** **Pſchecźel ſwẽrjatow.** Klimtej knjeſnicźka je ſ wulkej pſchecźelnizu ſwẽrjatow. Praſcha ſo tohodła knjeſa Grunebeho: „Luburjece też wy ſwẽrinu w lẽżu?“ — „Jaj, wſcheſe mam ju rad — na pſchikład horny . . . . , wołebje khribjet, hdyż je pẽtnje wupikany a wopjecźeny.“

** **Też jedyn trośċi.** Strażnik khorych: „Knjeże doktor, khory, kiż w ſjiwje cźo. 10 leżeſche, je w nocy wumrẽł.“ — Lẽkaŕ: „Sm, ja ſym jemu tola wcźera jene nowe lẽkarſtwo napiſał. Je je won hiſchcźe wuſiwał?“ — Strażnik khorych: „Haj, dwójcźy.“ — Lẽkaŕ: „Nó, tak je wſchitko we porjedże.“

ŧh ḧḧḋ ɪrjeḃa jenoż 80%, ḃoḳaḟkɪm ſa 10 000 ḥr. jenoż 8000 ḥr. ɯuṗḳaćɪ̨ć. Kſchɪżan ḥżẽli to Georgej. Na to Golde żadaſche, ſo by George jemu daḳ 10 000 ḥr. hypothekarɪżny ſapɪżaćˌ. Dale dyrḥjaḳ Georgeowy pſchɪchodnym jako ɡantodołżnɪḳ ja 10 000 ḥr. ɪuḳowaćˌ. Potom żadaſche 18% ḷétneje danje. Mẽſto 10 000 ḥr. ḥżḧyſche Georgej jenoż 8000 ḥr. ɯuṗḳaćɪ̨ć. Golde ſpyta ḟo podarmo na to ɯuṙẽćeć, ſo ɟu tute 2000 ḥr. jenoż jeḥo podżeł na ḋoḃytku ſ ɯoḳḥḧoda ḃyć dyrḥjate. Sẽuḃ ſapaḷi jemu 2 mẽżaja jaſɪwa, te pak pſchewoḥroćɪ̨ ḋo 10 000 ḥr. ɟenjeżneje pokuṫy. Ta ḃudże ſa ɪuḃowarja ɟenjeſ wẽſɕe cẓuẓɪ̨wiſche ḥaćˌ 2 mẽżaja ḥopanja.„

Zapóſlane.

(Wjes ſamoɯiwoſtoſɕe redakɕije.)

Njezwjeſcelace wobſtejnoſɕe w Pančičanſkim poſtowym wokrjesu.

Je na čaſu, ze ſo poléčɕi.

W **Pančicach**, 9. nowembra 1925.

Schtóž tute rjadki cẓita, myſḷi ɕej, ſo je w ſaſtarſkej bobje, w cẓaſu naſchich ɗẽḋow a wowkow ẓimy. Wójnſki cẓaſ je na wſchẽ ɕ e ḋ o m lẽt nimo a tola njemóẓemy rjec, ſo je ſo pola naß na póſtowym polu wjele pſchemẽniło, ſtẽrje hiſchɕe wobſtejnoſɕe kuje̱a, ḳotrejż woſpjet na njón „ dopomnja. Ssmy wſchẽ prjedawſche ɯuṿwjaſanja a njeluḃoſnoſɕe jeſeḳpnje ſuṫeḷi. Njeẓḧmy ſo na to hórſchiłi, ḧḋyż w cẓaſu inflazije — a po njej (woł 1. 4. 23 — 1. 8. 24) Kanjenſki póſt ſo ſ ḋẽcẓaḥym woſuẓḳom pſchitrjeſe abo w ſmje ſe ɟankami, ſ ḳotrymiż w ſnẽży cẓaſu ɯoſta a druḥḋy paḳety a ɟanki woſeḃieſe pſches ſnẽḥowe hromaḋy abo woḋutu ḋróḥu noḥẓej ḋyrḥjeſche a taḳ ſo po ḥoḋẓinach ſakomḋɪ̨, też ſmy ſḋḥnjenje agenturow w Khróśẓizach (1. 6. 23) a w Rózẽncze pſchenjeſcẓ dyrḥjeli, ḥḥẓeż ɟu hiſchɕe ḋẓeńſnɪſchi ḋẓeń jara nuſne. (W Khróśẓizach hiſchɕe po mjenje agentura wobſteji a mjenuje ɟo ſ „jednorym wobkhodom“, je to jenoż ɟnaḋna ɯupomoż. Też w „Delanach“ kuje̱a woṗraẃḋże ſruḋne wobſtejnoſɕe. Dyrḃimy ſo jenoż ḋẓiwaćˌ, ſo ſo tam ḋawno njeḥórſchachu.)

Njeḥḥchmy wobſtorjowali, njeḥy-li ſ 1. novembrom t. lẽta waẓne pſchemẽnjenje ſo ſtało. Wot teḥo cẓaſa jẽḋẓi póſtowy wóś — nẽtko hiż̌o ḋobre lẽta ſaḥo ſ konjom — ḋ w ẽ hodźinje pṙjedy ſ Kamjenza ḋo Pančicy. Ssamo na ẽḃi je to ſwjeẽḷaze, jo wẽſte póſtowki ſaẓiḥo ḋoſtanjeny. Ale ḋẓeń, ḳiż ſ raniſchim (ſ Drjeẓḋżanſkim) cẓahom ḋo Kamjenza pſchiḥḋże, woſtanje tam ḥaḳ n a ſ a j t r a leżo, ſchtoż móże ſa wſchelaḳich druḥḋy ſ wulkej ſchḳodu ḃyć, woſẽḃje ſa r j e m j e ß l n i ḳ o w a p ſ c h e m y ß l n i ḳ o w. Hiżo loni ɟu ɟo na tuṫón njeḋoſtatk mnoſy wjeſnɪ wobkhodnɪḳ hórſchiłi. Doſtachu wotmołwu, ſo ɟo to „ techniſkich pſchicẓinow“ pſchewjeſcẓ njeḥoḋẓi. Tucẓi a druſy njemóẓachu ɟej wumyſlicẓ, we cẓim tute „techniſke pſchicẓiny“ woſtẽja. Jedṅaſche ɟo jenoż iwo to, ſo ma jẽḋẓny póſt raniſchi cẓah ḋoczakaćˌ.

Lẽtża ɟu woſeḃje rjemjeſlniſzy woſpjet ſkórżbu ſapodaḷi a doſtachu ſaṁḋẓenu njeḥḋẽlu jeſẽḥowaſzu wotmołwu: „Też w tuṫym lẽſe wuẓḋaja ɟej hoſpodaẓiſe woḃſtejnoſɕe ſtatneho pósta, ſo ma ɟo Pančicẓanſka póſtowa agentura wjeḥḋẽnje jenoż ſ j e n y m ſ w i ſ k o m ſpokojicẓ. S wẽſtotnych pſchicẓinow (Sicherheitsgründen) je woſtẽſo póſtowego woſa w ſmje (woł novembra haćˌ ḋo februara) ḋwẽ hoḋẓinje rjeḋy poſtajeny. Póſtowy ḥant ḃuḋże ɟam woł ſo wſchu pſchileżnoſcẓ wuẓicẓ, ſo ɟo ſ w i ſ ḳ j e ſ p o w y ſ c h e n j a w ḋ a w k o w poleſchći, tak ḥḧẽs haćˌ ſo taḳa poſkicẓiże. Wu ḳhwilu ḥy ſo to jenoż pſches druḥeho póſtowego poſeḷnika pſchewjeſcẓ hoḋẓaḷo, ḳotrejż wuḋawki mẽḷḳ wẽſo ſajinjcẓ (intereſſentojo) njeſcẓ. W ḋalſchim pokaſuje póſtowy ḥant na ſwoju loiſchu wotmołwu.“

S tym je potaſtim prajene, jo póſtowy ḥant w Kamjenzu należnu pṙóſtwu wjeſnych a wokolnych woḃkhodnikow njeḋoḃjelni. Schtóż ɟo w mẽſtach hoḋẓi, ḳotrejż ſaſo po d o w ó j n j ſ k i m cẓaſu ſaſtaraja, to mohło ɟo też ſa wjeſne kraẓiny pſchewjeſcẓ. Dyrḃimy ḋha na wſky pſchecẓo hiſchɕe mazoſchnje woḃhladowaćˌ? Cẓehoḋa ſóta ſtaṅa awio, ḳ o t r e ẓ t i f i ḳ r ó ć ẓ ɯ o ḃ ḋẓeń ɯ o t K a m j e n z a ḋ o B u ḋ y ſ ch i n a n a p j e t ẓ ẽ ḋẓi, njeɯuẓiwa, ḳaż je to w pṙjedawiſchich lẽtach cẓiniłˌ? Raniſche awio, ḳotrejż ḳrótko po woſmnich wot Kanjenſkeho ḋwórniſchcẓa woṫẓiḥe, mohło Drjeẓḋżanſki póſt ḋo Pančicẓy ɟoḥu wjacẓ a hy to jenoż wo hoḋẓinku poſḃẽſcẓho ḃył haćˌ ḋotał. Dyrḃi ḋha haḳle ſjawnoſcẓ na tutu ḃliſko leżacu mó̱noſcẓ a pichileżnoſcẓ ḳeḋẓomu cẓiniłˌ? Tak mohła Pančicẓanſka agentura ſ j i ḳ r ó ć ẓ póſtowki ḋoſtaćˌ a runje telko króćˌ woṫpóſkaćˌ. To njeḃy wo niczo ḋróẓſche ḃyło haćˌ nẽcẓiſche ſarjaḋowanje. Potom njeḃy ẓnaḋẽ jeḋyn liſt, ſ o ḃ o t u p o p o ḳ ḋ n j u w K u ɳ k o w j e ḋo kaſchcẓitka tyhnjeny, t j i ḋ n ɯ mjenujcẓ ḋo wutory) h a ć ẓ ḋo 5 kilomtr. ſ ḋ a l e n e ɟo H a ſ ch t r o w a trjebaḳ. Toſane płaćɪ też wo Wotrowje, ḥḧẽż je hiſchɕe ḃliże ḋo Haſchtrowa.

Pſches ḋotalne woḃſtejnoſcẓe je Pančicẓanſka agentura ſ ḋẓẽłkom pſchecẓẽẓena, ḋokeḷż dyrḃi wſchẽ prjedawſche ḋẓẽła Khróśẓiańſkeje agenturi ɟoḃu woḃſtaracẓˌ, ſa ḳoż tuḋomny póſtownik woḃſtejeho ſarunanja niḋoſtawa. Do Pančicẓy ſłuſchcẓeja 15 ɯſow (Pančicẓy, Kukow ſe Kłóſchtrom, Stara Zhḥelniza, Khróśẓizy, Prawnoćɪ̨zy, Nowy Dwór, Sſwinarnja, Kaneẓy, Wotrow a Jawora), ḳotrejż mataj ḋwaj liſtowej ſaſtaracẓˌ. Khróśẓizy ɟu woſpjet wo ſarjaḋowanje prjedawſche ḃoſpolneje agenturi proſyli, ale ṗoḋarmo. Je-li na tym woḃſteja. mẽli l ẽ t n j e 600 h r i ẃ n o w ſarunanja płaćɪ̨cẓ. Wẽẓo ɟu tute ẓaḋanja ſ poṁym prawom woṫpoḳaſali. To je tola ſtara wuṗruhowana pſchekuſcẓa ſaſaḥa: H ḋ ẽ ẓ e j e w j e l e w o b k h o ḋ a , t a m r o ſ c ẓ e ẃ o b w r ó t (Umiatz) a ſ n i m ſ a ſ k u ẓ b a. Tute ſtrowe hełło mohło ſej pṙóſtowe ſaṙjadniſtwo pſchiẓiwoćˌ. Sawẽẓcẓe ḃy to jeho ḋołhody roſmnożiło. Sy̆ła mohłe ɟej ſa Pančicẓy, Khróśẓizy, Worklezy a eventl. Rózant ḋoſtaẃſchi ɟiwoju prjedawiſchu ẽẓenturu, na cẓimż ɟhuṫ ɟo zyke Delany ſwjeẽḷelki) woẓbełte awto pſchiṿpraẃicẓ, ḳaż je w mẽſtach po ſtach a tuẓarach na. Ssmy ɯy ſtaẓenju ḃrubeje rjadowanje, ſo ḋyrḃi wſcho hiſchɕe po ſaſtarſku hicẓ? Khḥa je ſa „hłupych Sserbow“ to ḃoże ḋoćˌ? Schtó wẽ, haćˌ hḳowne pṙóſtowe ſarjaḋowſtwo w Drjeẓḋżanach tute njemjeſkoſe pṙóſtowe woḃſtejnoſɕe Pančicẓanſkeje agenturi ſnaſe. Tuẓ je ḳe ḥḳutnemu roſpominanju ſjawnoſcẓi pſchepodamy a naḋſtajmy ɟo, ſo ſo tute naſcheho moḋernoho a ḋemokratiſkeho cẓaſa njeḥóḋne woḃſtejnoſɕe po mó̱noſcẓi ḃórſy woṫſtrońa. Na cẓaſu je. Njeḥ naſchu pſchiſtkoiwnu ſeſerpnoſcẓ njepſchepinaja. Ssmy tak w ſtatnym ſarjaḋniſtwu nimałe pjate ḳoło. Drubḋże ɟo poměry wſchuḋjom połẽpſchiju. Cẓehoḋa niż pola naß?

Mnoły potrjecheni.

Hospodarski rozhlad.

Wutory, 10. novembra 1925.

Bursa ſaṁḋẓenu ɟoḃotu w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	16,64
1 jendželſki punt	20,33	100 czẽſkoſł. krónow	12,42
100 ſchwajz. frankow	80,84	100 pólſk. markow	69.35

Effekty mẽjachu na wẽẓerawſchej burſy w ...inje ſaſo ſkrẽcẓene kurſy. Też kurſy wójnſkich a ſtatnych poẓẽcẓonkow ſo trochu ſhrabachu.

Produktowe wiki wẽẓera w **Berunje** pṙichwjeſcẓu ḋale ſpaḋowaje ẓitowe paćɪ̨ſtwj. Jenoż woſtaẃ ſamó ɟoḃotnikſchu wyſchinu ſałkhowaćˌ. To ſu aḋwẽſſowaze wuhłaḋy ſa naſchich ratarjow. Sahubna bẽ naḷẽto parola: „Kreſchni ratarjam!“ Tehḋom ſo naſchi ratarjo naḋẓachu, ſo ẓito ſchu wyſchim ſałkhowaćˌ. To ſu ſaḋwẽſkowaze wuhłaḋy ſa khowa. Woſẽḃje tehḋoła, ḋokeḷż ẓitej złowy ... t kiwaſche. Podarmo ſu ḃyłe naḋẓije naſchich ratarjow. Żło ḋeſe mamy, ale też ḋẓeń a niẓſche ẓitne płaćɪ̨ſtwy. Cẓeſkoſłowiſcha pak je ḃyła parola wjeḋnikow „Landbunda“. „Dajcẓe ſebi na ḋawki ḋoczakaćˌ (ſtundowaćˌ).“ Tehḋom hiżo roſumni narodno-hoſpoḋarjo ſwoji hłóẓ woſcẓecẓu a warnowachu, ḳoḷe niż cẓiniłˌ. Naſchi ſołidni Sserbſcy burjo na lẽpk ḋawkowego „ſtundowanja“ njeſłeſchu. Woni ḋẓarẓachu ɟo ſtareho, ḋoſcẓ wuṗruhowaneho ḃyrſkeho pṙawiḋła, ẓadyn wuḋawk ɟej ſwẽẓcẓenych ḳokhodow. Woni ſu ſaſo pṙawje woḃkhowali. Wułki ḋẓẽł pſchcheho wułkkhoho ḃurſtwa ḋże ſwojej hoſpoḋaṙſkej ſahuḃje napſchecẓko. We naſchich Sserbach ſu to ſ wjeſcha cẓi, ḳotrejż ſu ɟo ſwojeho Sserbſtwa ſołeḳli a ſḋobom ſaṁtnowych a jednorych naḳołkow ſwojich wótzow. Cẓi wẽrja zuſym naḋẓwaḳam wjaẓy haćˌ tym Sserbam, ḳotrejż hoſpoḋaṙſzy ſ nimi ḋerje mẽnja. Nẽḳo pſchińḋże wẽſte cẓiſẽẓenje. Na mẽſto nẽmpłowatych, ale hoſpoḋaṙſzy hinjazych Sserbow ſłupja cẓi, ḳotrejż ɟu ẓebi ſałkhowali ſwoju ſerbſku ſ ... norooſcẓ a ſołidnoſcẓ. Dẓenja ſpóſnjacẓ ɟenoż ɟamnjeja ḳuteho ... ſo. Sa 2—3 lẽta tute inzwjeja hiżo ẓałnjſcho wuſtupja. Sa naß je jenicẓki puć hoſpoḋarſkeho wuſtrowjenja tón naſchich ſerbſkich wótzow: jednoroſcẓ, ſłuṫniwoſcẓ, pilnoſcẓ a pſchḋẽwoḋeſchẽm Bohu poḃḋanoſcẓ. S jenym ſłowom: Woſtańmy Sserbja. Jako Sserbja ſḃratrnjmy a we ḃratrowſkej myſḷi naja... ... puć ḃratrowſkeje pomoẓy. Tak pſchetrajemy cẓaſy wułkeje hoſpoḋaṙſkeje bẽḋy, do ḳotrychż ſmy ...ẓekra płaćɪ̨ſche we Berlinje zentnar:

pſchenicẓy 10.90—11.05 hr., roẓḳi 6.60 haćˌ 7.75 hr., jeẓmjenja naḷẽtniſcho 9.20 hr. haćˌ 10.20 hr., naſymnoho 7.40—8 hr., wowſa 7.85—8.30 ſł. hr.,

W termijonym wikowanju:

ja dezember: pſchenicẓy 11.62—11.67 hr., roẓḳi 7.67—7.72 hr., wowſa 8.65 haćˌ 8.55 hrivnow,

ja mẽrz: pſchenicẓy 11.75—11.80 hr., roẓḳi 8.20—8.25 hr., wowſa 8.90 hr.,

ja mejn: roẓḳi 8.40—8.45 ſł. hrivnow.

Na wikach we Wojerzach płaćachu ſaṁḋẓenu ... ɓotu proſata 50—60 hrivnow por.

Na pſchedań.

Ẓiwnoſcẓ, maſtjvne twarjenja, 6 jutrow leżownoſcẓe, we Kłóſtrom cẓo. 60.

Byk, ¾-lẽtny, k pſchipuſchczeżenju, w Ketlizach 14.

Płaczizny na Barliniſkich produktowych wikach.

Żito a wołjowe ſymje po tonu abo 1000 kg, ɓowak 100 kg. płaczizny po ſtotej hrivnje.

	9. 11.	6. 11.		9. 11.	6. 11.
Pſchenża	218-291	219-222	rapk. woſymſchi	14,30	14.30
roẓka	132-136	138 141	poch. melaſka	9.50	9,50
nałet. jeẓmjen	184-208	186-216	jerabella	—	—
nał. jeẓmjen	148 160	149-161	ẓernjaze ẓnjiti	13-13,00	13-13,00
wowſ	157-166	159-168	ḃuny	20-2,00	20 21,00
kukurjza (Mais)	—	—	wofa	22-25,00	22-25,00
pſchenicẓn. mula	27-31,25	27-31,00	lany woſymſchi	21 21,30	21-21,40
rjana mula	20-23,25	20-22,75	mọdre ſymje	12-12,50	12-12,50
pſchenicẓ. woṙ.	11.30	11,50	olje lupiny	—	—
rjane woṙcẓuby	9,20	9,40	ſyno, 60 kg	3,90-4,45	3,90-4,45
ɾapẓ	—	—	ſłoma, rjana	0,85-1,35	0,85-1,35
łane ſymjo	—	—	„ pſchenicẓ.	0,80-1,20	0,85-1,20
ḥrach	26-25,50	25-27,00	„ wowſina	0,90-1,30	0,90-1,30
ẓielischti	17-18,00	17-19,00	„ jeẓna	0,80-1,20	0,80-1,20

Schkrowe depeſche.

Barliniſke produktowe wiki, dẓeṅa doṗ. ¾/11 hodẓ.: Wiki jara mẽrne, ḋokeḷż niżſa na nje njeſkutkuje. Tendenza mẽrna.

Pſchiwoldnju ¾/12 hodẓ.: Malo kupzow, ake ẓito ẓadne. Tendenza na płaczizuje wobſtawaza.

Płaczizuy rẽjneho ſkotu na Barliniſkich ſtótnych wikach.

7. novembra 1925. Po zentn. a ſt. hr.

460 ḃykow, 766 wołow, 1389 kruwow a jałojzow, 1850 cẓelatow, 7259 wowzow, 8232 ſwinj.

Woły: 1. druẓina 52—56 hr., 2. 46—50. 3. 40—44, 4. 35—38.

Baſi: 1. druẓ. 52—55, 2. 46—50, 3. 40—43.

Jałojzy a kruwy: 1. druẓ. 50—55, 2. 43—48, 3. 32 haćˌ 38, 4. 25—30, 5. 20—23.

Cẓelata: 2. druẓ. 90—103, 3. 70—85, 4. 53—65, 5. 42—50.

Wowzy: 1. 50—57, 2. 38—46, 3. 28—35.

Sswinje: 1. druẓ. — 2. 95—97, 3. 92—94, 4. 86—90, 5. 80—84 6. — ranzy a łundroſy 84—90.

Wiẽzne płaczizny w Budyſchinje.

wot 7. novembra 1925.

Wſchẽ płaczizny ſo po ſtotej hrivnje roſtumia.

Pſchenżeć		najniſcha płaczizna	najwyſch. płaczizna
Pſchenża	50 kilo	9.50	10,00
Roẓka	50 „	7,00	7,25
Jeẓmjen,	50 „	10,00	11,00
„ najmyſli	50 „	8,00	8,50
Wowſ	50 „	8,00	9,25
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	15,00	16,00
Hẽrnn	50 „	2,00	2,40
Sẽnno	50 „	4,00	5,00
Sẽłoma, ſ maſch. młóẓ, praſ.	50 „	0,80	1.00
„ ſ mach. „ ſaſk.	50 „	1.00	1,20
„ zpvami młóẓena	50 „	2,00	2,50
Pſchenẽcna muka. 60%	50 „	17,00	18,00
Rẓana muka. 70%	50 „	13,00	13,25
Pſchenẽcne wotruby	50 „	5,50	6,00
Rẓane wotruby	50 „	5,50	6, 0
Proṗata 403 ſchtuk	1 ſcht.	15,00	33,00

(Sa łevſchu tworu wyſche płaczizny.)

Drobnowikowanſke płaczizny w Budyſchinje.

7. novembra po hamtiſkim poſtajenju

Wſchẽ płaczizny ſo po ſtot. hrivnje roſtumja.

Twora	najniſch. płaczizny hr.	najwyſch. płaczizny hr.
Howjaze mjaſo ſ loſczemi . . 1 kg	2,00	2,60
Cẓelaze mjaſo . . . . . 1 „	2,40	2,80
Słopjaze mjaſo . . . . . 1 „	2,40	2,80
Sswinjaze mjaſo . . . . . 1 „	2,60	3,20
Tuſrajny ſwinjazy ſchmalz . . . 1 „	3,00	3,60
Pſchenẽcna muka . . . . . 1 „	0,40	0,52
Rẓana muka . . . . . 1 „	0,32	0,34
Khleb . . . . . 1 „	0,30	0,32
Jedne bẽrny, nowe . . . . . 1 „	0,07	0,09
Raiß . . . . . 1 „	0,40	1,20
Hróch . . . . . 1 „	0,48	0,72
Sſoki . . . . . 1 „	0,56	1,20
Amerik. ſwinjazy ſchmalz . . . 1 „	1,90	2,20
Sułcheny poteł . . . . . 1 „	3,20	3,60
Dobre mloko . . . . . 1 łt.	0,28	0,30
Jedzna butra . . . . . 1 kg	4,80	5,40
„ wułkajna . . . . . 1 „	—	—
Jeja . . . . . ſcht.	0,16	0,19
Jedzne bury . . . . . 1 kg	0,40	0,64
Zofor brobny . . . . . 1 „	—	0,68
Petrolej . . . . . 1 „	—	0,36
Kamjeẽne wuhło (domj. tepl.) . 1 ztr.	—	1,90
Brunizowe briketty . . . . . 1 „	—	1,25

Lẽtża ɟu woſeḃje rjemjeſlniſzy woſpjet ſkórżbu ſapodaḷi a doſtachu ſaṁḋẓenu njeḥḋẽlu jeſẽḥowaſzu wotmołwu: „Też w tuṫym lẽſe wuẓḋaja ɟej hoſpoḋaṙſke woḃſtejnoſɕe ſtatneho pósta, ſo ma ɟo Pančicẓanſka póſtowa agentura wjeḥḋẽnje jenoż ſ j e n y m ſ w i ſ k o m ſpokojicẓ. S wẽſtotnych pſchicẓinow (Sicherheitsgründen) je woſtẽſo póſtowego woſa w ſmje (woł novembra haćˌ ḋo februara) ḋwẽ hoḋẓinje rjeḋy poſtajeny. Póſtowy ḥant ḃuḋże ɟam woł ſo wſchu pſchileżnoſcẓ wuẓicẓ, ſo ɟo ſ w i ſ ḳ j e ſ p o w y ſ c h e n j a w ḋ a w k o w poleſchći, tak ḥḧẽs haćˌ ſo taḳa poſkicẓiże. Wu ḳhwilu ḥy ſo to jenoż pſches druḥeho póſtowego poſeḷnika pſchewjeſcẓ hoḋẓaḷo, ḳotrejż wuḋawki mẽḷḳ wẽſo ſajinjcẓ (intereſſentojo) njeſcẓ. W ḋalſchim pokaſuje póſtowy ḥant na ſwoju loiſchu wotmołwu.“

S tym je potaſtim prajene, jo póſtowy ḥant w Kamjenzu należnu pṙóſtwu wjeſnych a wokolnych woḃkhodnikow njeḋoḃjelni. Schtóż ɟo w mẽſtach hoḋẓi, ḳotrejż ſaſo po d o w ó j n j ſ k i m cẓaſu ſaſtaraja, to mohło ɟo też ſa wjeſne kraẓiny pſchewjeſcẓ. Dyrbimy ḋha na wſky pſchecẓo hiſchɕe mazoſchnje woḃhladowaćˌ? Cẓehoḋa ſóta ſtaṅa awio, ḳ o t r e ẓ t i f i ḳ r ó ć ẓ ɯ o ḃ ḋẓeń ɯ o t K a m j e n z a ḋ o B u ḋ y ſ ch i n a n a p j e t ẓ ẽ ḋẓi, njeɯuẓiwa, ḳaż je to w pṙjedawiſchich lẽtach cẓiniłˌ? Raniſche awio, ḳotrejż ḳrótko po woſmnich wot Kanjenſkeho ḋwórniſchcẓa woṫẓiḥe, mohło Drjeẓḋżanſki póſt ḋo Pančicẓy ɟoḥu wjacẓ a hy to jenoż wo hoḋẓinku poſḃẽſcẓho ḃył haćˌ ḋotał. Dyrbi ḋha haḳle ſjawnoſcẓ na tutu ḃliſko leżacu mó̱noſcẓ a pichileżnoſcẓ ḳeḋẓomu cẓiniłˌ? Tak mohła Pančicẓanſka agentura ſ j i ḳ r ó ć ẓ póſtowki ḋoſtaćˌ a runje telko króćˌ woṫpóſkaćˌ. To njeḃy wo niczo ḋróẓſche ḃyło haćˌ nẽcẓiſche ſarjaḋowanje. Potom njeḃy ẓnaḋẽ jeḋyn liſt, ſ o ḃ o t u p o p o ḳ ḋ n j u w K u ɳ k o w j e ḋo kaſchcẓitka tyhnjeny, t j i ḋ n ɯ mjenujcẓ ḋo wutory) h a ć ẓ ḋo 5 kilomtr. ſ ḋ a l e n e ɟo H a ſ ch t r o w a trjebaḳ. Toſane płaćɪ też wo Wotrowje, ḥḧẽż je hiſchɕe ḃliże ḋo Haſchtrowa.

Pſches ḋotalne woḃſtejnoſɕe je Pančicẓanſka agentura ſ ḋẓẽłkom pſchecẓẽẓena, ḋokeḷż dyrbi ſchẽ prjedawſche ḋẓẽła Khróśẓiańſkeje agenturi ɟoḃu woḃſtaracẓˌ, ſa ḳoż tuḋomny póſtownik woḃſtejeho ſarunanja niḋoſtawa. Do Pančicẓy ſłuſchcẓeja 15 ɯſow (Pančicẓy, Kukow ſe Kłóſchtrom, Stara Zhḥelniza, Khróśẓizy, Prawnoćɪ̨zy, Nowy Dwór, Sſwinarnja, Kaneẓy, Wotrow a Jawora), ḳotrejż mataj ḋwaj liſtowej ſaſtaracẓˌ. Khróśẓizy ɟu woſpjet wo ſarjaḋowanje prjedawſche ḃoſpolneje agenturi proſyli, ale ṗoḋarmo. Je-li na tym woḃſteja. mẽli l ẽ t n j e 600 h r i ẃ n o w ſarunanja płaćɪ̨cẓ. Wẽẓo ɟu tute ẓaḋanja ſ poṁym prawom woṫpoḳaſali. To je tola ſtara wuṗruhowana pſchekuſcẓa ſaſaḥa: H ḋ ẽ ẓ e j e w j e l e w o b k h o ḋ a , t a m r o ſ c ẓ e ẃ o b w r ó t (Umiatz) a ſ n i m ſ a ſ k u ẓ b a. Tute ſtrowe hełło mohło ſej pṙóſtowe ſaṙjadniſtwo pſchiẓiwoćˌ. Sawẽẓcẓe ḃy to jeho ḋołhody roſmnożiło. Sy̆ła mohłe ɟej ſa Pančicẓy, Khróśẓizy, Worklezy a eventl. Rózant ḋoſtaẃſchi ɟiwoju prjedawiſchu ẽẓenturu, na cẓimż ɟhuṫ ɟo zyke Delany ſwjeẽḷelki) woẓbełte awto pſchiṿpraẃicẓ, ḳaż je w mẽſtach po ſtach a tuẓarach na. Ssmy ɯy ſtaẓenju ḃrubeje rjadowanje, ſo ḋyrbi ſchcho hiſchɕe po ſaſtarſku hicẓ? Khḥa je ſa „hłupych Sserbow“ to ḃoże ḋoćˌ? Schtó wẽ, haćˌ hḳowne pṙóſtowe ſarjaḋowſtwo w Drjeẓḋżanach tute njemjeſkoſe pṙóſtowe woḃſtejnoſɕe Pančicẓanſkeje agenturi ſnaſe. Tuẓ je ḳe ḥḳutnemu roſpominanju ſjawnoſcẓi pſchepodamy a naḋſtajmy ɟo, ſo ſo tute naſcheho moḋernoho a ḋemokratiſkeho cẓaſa njeḥóḋne woḃſtejnoſɕe po mó̱noſcẓi ḃórſy woṫſtrońa. Na cẓaſu je. Njeḥ naſchu pſchiſtkoiwnu ſeſerpnoſcẓ njepſchepinaja. Ssmy tak w ſtatnym ſarjaḋniſtwu nimałe pjate ḳoło. Drubḋże ɟo poměry wſchuḋjom połẽpſchiju. Cẓehoḋa niż pola naß?

Mnoły potrjecheni.

Najnowiše z cyłeho swẽta.

W Badenſkej ſo ſtrašcẓne egiptowſka wocẓna ſpalowſej roſcẓerja. Na wſchelakich mẽſtnach ſu ſo tuteje khoroſeje ḋła, ḳotraj je jara natykowaza, ſchule ſamłe.

*

Winſki pjekarſki ſtrajk je ſo ſkóncził.

*

W Brüſſelu ſu jendželſkeho kommunista Dutt-Tagona a jeho ẓoḃuḋẓełackerku Marju Moorhauſej ſajeli. Mowaj ſtaj prjedy w Moſkwje pſchebywałaj a potom ſpſches Barlin ḋo Brüſſela pſchijełoj. Pola njeju wjele kommuniſtiſkich agitaciſkich piſmow a wjele pjenjes namałachu.

*

Marſchall Pétain je ſo ſ Marokkowſkeje ḋo Marſaille pſchiwjeſił. Praji, ſo je Abd-el-Krim ḋoſpołne woḃſtupjeny, a ſo ſo njeitrjebaja jeho wjazy wojcẓ. Woſeḃſke operazije ſu ſkónczene. Nẽtko politiſki nadawk naſtanje.

Roshorjenje po Južnoſłowjanſkej.

Cẓiſchẽẓenju ſnateho ſłowenſkeho wótzinza dr. Wilfana w Trieſcẓe ſu italſky faſziſtiſoju ſapuſcẓiłi. (Faſziſtoje ſu podobnje nazionaliſtiſzy pſchepiecẓi ẓaj naſchi Stahlhelmarjo, Wehrwolfſkoju ako Jungdo.) Na faſziſtiſkich njekhach ſu ſo po wſchẽch ſłowjanſkich krajach hłuboko roſhorili. Najſhłubſche je roſhorjenje w Južnoſłowjanſkej. We Bełohrodẓe, Sagrjebje, Ljubljanju, w dalmaẓiſkich mẽſtach Splitu a Dubrjeṅiku wotmẽchu hobrite ludowe ſhromaḋẓiny. Nẽcẓnjo wſchẽch politiſkich ſtronow pſchecẓiwo italſkim hroſnoſcẓam wótrje protesteẃachu. Nẽmiſka mjeniſchina w Južnoſłowjanſkej półła ḋr. Wilfanej telegram, we ḳotrymż jemu ſwoje ſoḃuſcẓiwanje wupraji. Też my Łużiſzy Sserbjo wuprajamy ḋr. Wilfanej ſwoje wutrobne ſympathije. Dr. Wilfan je nam derje ſnaty. Wón bẽ je pſchedsẽḋyḋu kongreſa narodnych mjeniſchinow w Genfu.

Ze susodnych a dalšich krajow.

S **Delnich Seḋliz.** (Kmótr baczon na dwórniſchcẓu.) Sẽłubjenej 22 lẽtnej ſłużobnej, ḳotraż bẽſche napołẽdy we Burkhardswaldze ſłużiła, bu ſłẽ, ḥḧẽż jẽḋẓeſche ḋnzy ḋo Drjeẓḋżan ḋe ḳiniki, a wona wuſtupi ſ cẓaha. We mẽſtnoſcẓach ſa puczowanſke waczoki na dwórniſchcẓu ſta ſo hórſy radoſtny pedanḳ. Baczon pſchẽſtapi ſłużobnu ſ małej

holcźku. Dobri ludźo staracha so za nowonarodźene dźěćatko a wotnijeńechu je k potiji, windateje w Dobnje. „Schtěj so se sbožom wożeni, dźiwne wězki nałsoni!“

* **S Waldheima.** (Revolwer w dźěćacej ruzy.) Jenički 4-lětny synk šaftownika naidźe w pišańskim bliźe kunje, hdyž chcyše pjenjesy do nalutowańskeho kaschćika tykнyć, revolwer, tiž běše nan hakle nješcho dnjow prjedy namrěł. Dźěćo hrajkaše zběhi z bróninu, wutřeł wupražny a kulka ślećała dźěćeju do hłowy, schtož běše z winu, so hnydom wumrě.

* **Wulke padušchstwo na pósće w Rathenowje.** W nozy k 30. oktobrej pokradnychu na dwórnischću w Rathenowje z pakowaceje komory pischi pósće něhdźe 30 000 hotowych pjenjes w dźěłačerjowarskich waćoskach a dźělon šapitažnych listow, kotrychž hódnosć njeje so hischće postajiła. Wyschiše pósće šarjadnistwo w Potsdamje je na šaškajenje paduchow myto 5000 hr. wustajiło. Sajachu 20-lětneho, hižo wjele króć pokhłostaneho pósłoweho pomocnika, dokelž na njeho tukaja, so je žonu wobdźělenu był pischi tutom padušchstwje. Wón k tomu njestoji, so je wina. Myšla Ia žebi, so žu jeho žonu pomocnizny kradnjene pjenjesy a wězy do Berlina donjesli.

* **S Radmeriz.** W nozy k pjatkej šałešechu padaŕ ji do wobydlenja Jurkeż wudowy. Tam kradnychu po šupnjow a 2 schenilijowej ruśišćaju.

: **Njewjezora w połnóznej Italskej.** W połnóznej Italskej howrjachu njewjedra z krupy bicźom a žnjehom. Tajke powěsće pischikhadźachu k nam z Brešzije a Parmy. Thermometer hač na 10 stupnjow spadny. Na horach kołowokoło wuhladachu prěni šnjeh.

* **Semšske pokłady w Sibirskej.** Skoro po zyłym Uralu namakamy drohotne pokłady, kotrejž nam semja postaćuje. Tak podawa Ural na pschikład něhdźe 90 prozentow zyłeho platina, tiž na zyłym žiwćze nadeńdźemy. Platin je najbóle w pěsku pischi wulkich rěkach. Tu pěsk kedźbliwje wupłokuja. S městnami namakaja też wjele złota, wobeńe pak w krajinach wokoło Bogošłowska, Jekaterinburka a Slatowa. Złoto je najbóle w zyle drobnych zornjatkach a też pischi brjóhach rěkow, hatow a jězorow. Woda wupłoka pischez siajnje nowe pokłady a je tak człowjekej jara k wužitku. Też wschelake železa so tam namakaja. Tak žu tam lijeńje a kopornili nastałe. Wuhlo, tiž w Uralu ryja, njeje drje tak khmane za tepjenje, ale cźahi tola z nim tepja —a ja žebi myślu, też thachle, jeli tam druhebo wuhla njeje.

* **Kraj z najwjazy knihownjemi.** Kanadska provinza Ontari ma najwjazy knihownjow. Na 3 milijony wobydlerjow pschindźe 460 sjawnych knihownjow. Derje by było, by-li była licźba knihownjow z dobom też z dopokasom duchownje kultury.

* „Ku-Klux-Klan“. (Amerikanski tajny swjazk a jeho skutkowanje.) Swjazk nasta 1867 w stacje Nordkarolina. Wón wopschinješe wschěch pschiwiżowarjow schklowinstwa, wschěch njepschećelow sjednoczenja wschěch statow a wschěch njepschećelow republikanskeje strony. Swjazk wupschestrě so špěchnje pisches wschě stany. Ssobustawy su z pschiśahu swjazani a dyrbja kruce njemjelčeć, hewak hrozy jim hnjertne khłostanje. Ssobustawy śkužichu wschelake njedobrjiństwa. Wobrebje měrjachu so pscheczińwo cźornuchanu a jich schkitarjam. Sababjeni nadpadowachu jich a spalichu jich wobydlenja. Knježerstwo sakasa tutón swjazk z wospebitymi sakonjemi. W nowišchim cźasu je swjazk sa so wožiwił a jeho njedobrjiństwo kěžuje rjeńicho hač hdy prjedy. Swjazkowy program je: Hida pscheczińwo zuzym, židam a katolikam. — A tajki swjazk je někotrym nasichim kraju z pschikładom?! Ssaso znamjo cźasa!

* **Pschepjelnjene a najdróžiše jastwa zyłeho śwěta.** Jastwa w amerikanskich statach Alkanese, Leavenworthe a Memeillsu běchu w poslednich měsazach tak pschepjelnjene, so dyrbjeschę žebi sarjadnistwo na spodźiwne wašnjo z nuły pomhać. Dołho hižo njeběschę so tutón Pjerěk nałożował. Sajatym pschikrótschi so khłostańši cźasy wo dwaj hač do schtyri měsazy a jeźi puschczichu so hnydom z jastwa. Wupróšnjene komorki wobsadźichu so hnydom saso a to wožebje z pschestupnikowarjemi. — Amerikanski jaty płaći wschědnje 1½ dollara. W statach z wjele katastrofwom powiśi so płaćišna na 20 cent, dokelž tam dyrbja jeźi sobu dźěłać.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Ssudnijske pschesadźowanje.

Schtwórtk, 12. **nowembra** 1925, dop. w 10 hodź. maja so we pschesadźowańskej městnosći justizneho twarjenja šćěhowace wěcy na pschesadźowanje sa hnydomne sapłaćenje pschedawace:

2 stojazej cźahnikaj, 3 muzejske blida, khamor sa schaty, 3 bufety, 4 pišańske blida, 2 stołaj k pišańskemu blidu, 4 pišaze maschiny, 3 sofa, 3 polstrowane stoły, vertiko, 2 płećenej stołaj z blidom, 6 stólčkow, 1 landoket, 2 schijajej maschinje, 3 knihowe połzy (regale), dźěłba zigarow, dźěłba tuchowanych cźrij, dźěłba sandałow, šamowjasakow, žonjazych spódnich kholowow, mužazych sportowych jakow, žiđazych nohajzow, 20 autonabow z worzła, płećzena blešcha z rumom, fyzkawa z kołowrotom, schumelowy wałcach, 4 elektromotory z puschćakom 1P, 6, 4 a 2 PS., 2 landawskej wosaj, 2 krjetej wosaj (kuzi), 5 wórzłowych walow, 2 roli šapakowańskeje papjery, 2270 grošowych natłóčazych knešłow, točazaca ława, wschelakore fuzko za wobleći a drasty atd., blido sa pišańsku maschinu, khamorcźk sa Radio, Radioapparat, 68 wokniankych dźěćazych šwiterow, komoda, drastny khamor, kachliju sa wohnischćo, bitrowy khamor, 1 cello, 1 rohjina z nopom, 1 rozmnožowacy aparat, ciśkatowa maschina, dezimalna waha, blido sa pakowanje, 2 dołhej dźěłanskej blidze, 2 łampy, wulki lětny świećschnik, motorowe kolo (šamka Bamo 3½ PS.), schpihel, schklenzowe vitrina, běle a pišane zbehi, koschlaze płatno, ruby, mužaze a žonjaze koschle, wupjelki, płachty, wumělske kwětki, łožo z matrazu, jena kolebawka. —

Ssudnijski wukonjeŕ Budyšćiskeho hamtskeho sudnistwa.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Budyšskim towarstwam: „Bjesada“, „Jednota“ a „Nadźija“. **Wutoru, 10. 11., je spěwna pruha w Serb. Domje we 8 hodź. za žónske a 1/4 9 hodź. za muzske hłosy.** J. Šołta.

Bukecy. „Radosć“ ma srjedu, 11. nov., **spěwanje.**

Hrodźišćo. Tow. „Zerja“ spěwa **jutře srjedu, 11. XI. wječor we 8 hodź w Njechornju.**

Pančicy. „Lipa Serbska“ spěwa pjatk, 13. nov., we Pančićanskim hosćencu. **Mužscy z dypkom w 7 a žónske we 8 hodź.** Prosy so, zo bychu wšitcy přišli, też ći, kotříž traś su zadźěwani, w Budyšinje sobu spěwać. Nic noty zabyć. **Předsydstwo.**

Wetrow. „Jednota Sokoł“ **ma štwórtk 12. 11., wječor we 8 hodź. zwučowanje.** Načolnik.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyšinje — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězynecy, — za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Swobodne městno za

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1868. Telefon 12.

MERSIOVSKY
Pučowanske budźaki

Strykowanska wołma tunjo. K. Erler Zitne wiki 11

K porjadnemu kormjenju swini
słuša jako pódlaneka pica
krejowa mučka
z 85/90 % protajna
Ia. rybjacu mučku
z 60/70 % protajna
Ia. picowanski kalk
Albert Paatz
w Kamjencu
Telefon čo. 24 a 25.

Blidowe ruby, kuchins ke šaty W. Köhlerowa, Hlow. torhošćo 9.

Wuporjedźenja časnikow
wuwjeduje najlěpjo po najtuńšich płaćiznach
Fritz Nerlich
we Wojerecach
na dwórniščowej drózy 40.

Jednory
drastowy khamor
a jednory mały **sekretaŕ**
staj na předań w Budyšinje na Moltkowej drózy 18 III.

Serbske křćeńske lisćiki
Serbska knihkarnja
w Serbskim Domje w Budyšinje.

Šijace mašiny
za wšě polowanja **nowe a trjebane** najtuńšo pola
J. Klemm w Budyšinje na Serbskej hasy 1 I. Žane klamy!

Předźenak
Protyka za Serbow
1926
Napředań w „Serbskej knihafni“ w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 4.

Cykloneta
Dwojosydłata z přikrywom, swěcu a z wobručemi, motor Ia k jěźbje hotowy ma wurjadnje tunjo za jenoź 550 hr. na předań
Carl Gast
w Budyšinje na Drjewowych wikach 27.

Młoda, sylna, wysokosućelna ćehniwa **kruwa** je na předań w Drobach čo. 18 pola Minakała.

Wulki wubjerk
koncertnych cytrow
mandolinow, lěsnych cytrow, lautow, gitarrow, najlěpšich huslow,
klaveŕ z wurjadnym zynkom
noty a najlěpše truny (hłosowanje nastrojow)
dobre a tunje poruča
M. Uhlig w Budyšinje
na Zadnej Bohatej hasy 24.

Zoty
Porućam swój wulki skład pschepaſtow, měšačnych a pschedpadowych powjazow, podpołožkow.
Sčehi rad i redźe.
Wagnerowa w Budyšinje pschi schulerskim wrotami čo. 9.

Jurij Fahrmann
w Budyšinje na hornčefske, hasy čo. 10 poruča **jězdne kola, šijace mašiny, mantle a šlawchi.** Samsna wuporjedź.

Małe nawěstki
w „Serbskich Nowinach“
maja dobry wuspěch!

Lehmannec konditorńja a kofejownja
na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hósćne městnosće - Konditorske pječiwa prěnjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—1/2 7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncertuje znaty kapalny mišter Stiebitz.
K dobroćiwemu wobkedźbowanju: Najlěpše Slánkowske a Reichelske piwo z čwicow.

Pfadfinder-jězdne kola
Sćelu jenoź na doběrku.
Mužace kola 65.—, 68.—, 72.—, 85.— hriwnow
Žonjace kola 72.—, 76.—, 80.—, 96.— hriwnow
ze samoběžnym koleskom 3.50 hr. wjacy
ze samoběžnym a spinadłom 14.— hr. wjacy.
Wšitke jězdne kola maja dwójne zwonowe hnězda.
Za kóžde kolo 2 lěte pisomnje rukuju.
kolesowe wobruče 2.95, 3.65, 3.95, 4.80 hriwnow
kolesowe šlawchi 0.95, 1.35, 1.65 hriwnow
Žadajće sebi hnydom darmo nadrobny zapisk kolow, šijacych mašinow, hudźbnych nastrojow a hrajkow **Emil Levy w Hildesheimje.**

Syjace mašiny, elektriske motory, rěpowe krajaki, małe butrobasy
poruča wurjadnje tunjo
Carl Gast, w Budyšinje
na Drjewowych wikach 27.

Leńka Špótkec
Max Lowka
strowitaj jako slubjenaj
w Přiwićacach w Barće
8. novembra 1925.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawóźtki, kiż maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 stok. pj. Wobźežnje so stajace nawóźtki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy u u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 262 **Budyšin — srjedu 11. novembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Němski žejm žo w bliščim czażu sfeńdże.

Rada starščich němskeho žejma žo schtwórtk zhromadźi, zo by postajiła, hdy maju žo pohedženja němskeho žejma započeć. Prezident němskeho žejma Loebe je dźo tydźeń, zo może žo němski žejm najžajo 19. novembra zhromadźić. Knježerstwo pak žada politiscich psicicjelow dla psicheje, zo by tale termija njedyž wuwužila, ale zo by žo němski žejm hatle 23. novembra sejchol. Wono žada dale psicheje, zo by žo němski žejm w žiwotnym swolanju jenoż z němsko-ruskim a němsko-italskim wikowanskim srjeczenjom saberał. Mjez tym žo němske knježerstwo nadźija, zo žo najspjetne wuczinki pokazowacz poežinaju, kotrež žu žo Němscej w Locarnje zlubile, a zo może žo potom debatta wo „Locarnskim srjeczenju" sapoczeć, kotraž dyrbi žo 29. novembra skónczić.

Kak ma žo rataršstwu s cżežna pombacz.

Dla pjenježneho cżežna, w kotrymž je němske ratakstwo, je žo pruska statna banka rosšudźiła, na saplacżenje wupoczasonkow, kotrež dyrbjachu žo 15. novembra a 12. dezembra saplacżeć, hacž do 23. dezembra cżakacz. Tutón dżeń pak je pohledna termija, kotruž może pruska statna banka rataršstwu psischisnyć.

Kronprynz Rupprecht naiprjedy statny president potom kral.

Spitacżel knihow „Wo nehdyschim khežorn Wilhelmje II.", Emil Ludwig, je w zhromadźizne swojaka němsko-statnje cżorno-cżerwjeno-złoteje khorhoje w psichednoschu po Barlinskich nowinach zdźelił, zo žu žebi runje psched letom w Minichowje wotmyślił, **prjedawschcho kronprynza Rupprechta na wokolopuczu psches statne presidentstwo na trón zdźwihnyć.** Po Ludwigowym zdźelenju je tehdy pjecza jedyn **němskostatny minister** prjedawschenu bayerskemu kronprynzej zlubił, zo by **němskostatna wobora w tuttym padże neutralna wostała** a zo njeby psicheczíwo tajkim popytam zakrocżiła. Němskostatny president Ebert, kotremuž bě Nürnbergski wyschcki měschczanosta, dr. Luppe, tele płanu powěź, je na to bayerskim monarchistam jasnje spósnacz dał, zo by **němskostatna wobora hnydom sapschimnyła, hdy bychu swoje płany pschewjedli.** Ludwig chże blížsche duty dalsche wo tejle należnosći zdźelicj.

Nješchto s wójny podmórskich czołnow.

W jara zajimawych dopomnjenskich knihach poslednich wyschich marschall a wyschcki konjernik nehdyschcho khežora Wilhelma II., Hugo Zwobodny knjes z Neifischach, cżitarjam za kulizy zwětowneho dźiwadła pohladowacz dawa. Krótko po krónskej radże 9. januara 1917, w kotrejž žo wosudźene wobsamknjenje wo njewobmjesowanym wojowanju podmórskich czołnow pschija, žo Neifischach z němskim kanzlerom z Bethmannom-Hollwegom setka, kotryž bě wschón slemjeny. Sso stróżnyschi žo jeho Neifischach wopraschcha: „Ssmy bitwu pschehrali?" „Nē", jenu Bethmann wotmolwi, ale finis Germaniae (tónz Němskeje), runje bě krónska rada." Wón na to powědasche, jo je w krónskej radże zyku hodźinu pscheczíwo njewobmjesowanej wójnje podmórskich czołnow rěcżał. Wón bě psicżiny rosšladł, kotrychž dla je pschešmědczeny, zo w tutej wójnje Ameriku njepschecżelej na pomoz pschińdu. Tohodla bě najnalesnischo wot tuteje wójny wotradźał. „Hdyž běch pschestał rěcżeć", Bethmann dale powědasche, „admiral z Holzendorff stanywschi praji:

„Rukuju z cżežnym złowom namórskeho offiżera za to, zo žadyn Amerićan na europiscu senju njestupi!"

S tym bě wěz wšo na najfeudalnische waschnje rosšudźena. Schtó šmědźische na złowje namórskeho offiżera, jabla na offiżerskim cżežnym złowje w prusko-němskim offiżerskim staczu dwělowacz? A hdy budźische knjes je Holzendorff je žiwotnim cżežnym złowom za to rukował, zo žo złonzo njethowa, kaž w Josafatskim dole, budźische krónska rada samdźeże tej wobsamknka, zo žo wot nětka złonzo wojny njethowa. Stelowo namórskeho offiżera wschak dźiwy cżinjesche — i najnjeischa w minyłkach feudalnych dnschow.

Kommunistow w Pólskej sajeli.

Pschi skladnosczi létneho dnja ruskeje revoluzije běchu kommunistojo wulke demonstrazije pschihotowali. Policija žniedźischego kommunistow we Warschawje wuzłędźi a mnohich kommunistow saja. Mjez sajatymi žu žobustawy centralneho komiteja. S rozpuschczenjom zentrale je žo kommunistiske hibanje w Pólskej jara poczeżiło.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej basy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowarnja wobućow. Pódšuwanje spěšnje a tunjo

Sakhadźenje litewskich rubježnikow.

Kaž žo z Wilna powě, je njedźelu banda litewskich wobronjenych rubježnikow pólske namjesne městacko Ceikin nadpadła, twarjenje gmejnskeje wyschnosce wobhadźiła, gmejnsku kasu wurubiła a dom sapalika. Strażnička gmejnskeho domu žu wukhowali a do sapalika. Strażnička gmejnskeho domu žu wukhowali a do sapalika. Mjez nadpadnikami a měschczanskej policiju k krótkej psches sežerstwu dóńdże, po kotrejž žo nadpadnizy na litewski kraj wróczichu.

Painleveowy finanzny program žo wotpokasał.

W schtyrihodźinskim poseđzenju finanzneho wubjerka francowskeje deputertskeje komory, pschi kotrymž žo tež Painleve a druhe knjezerstwowe sobustawy wobdźelichu, žu knjezerstwowy finanzny programm wurodźili. Dawk na hłowu po 20 frankach, kotryž Painleve na cżaż 14 lět namjetowasche, žo wotpokasa. Dale sozialistiski sapósłanz Vincent Auriol namjetowasche, so by žo město wotedacza kapitala stat pschi wschich pschedewjacżach wobdźelił, kotrejž wyšoki dobytk wunoscheja. Tutón namjet žo z 15 pscheczíwo 15 hłosom sacżisnył. Malo je wuhladow, so by knjezerstwowy finanzny program pschijinna.

Lollerija k saplacżenju statneho dołha.

W Francowskej ministerstwo po ministerstwje pada, dokelž njemóża rozcżenju statneho dołha dowodowacz. Jako spomožny zrjedł pósle njewuhojnu khorosć statnych finanzow je oppozizija pschiskuschazy sapósłanz Bonnefous sakonjowy nacżisk sapodał, po kotrymž měła žo **kóżde lěto lotterija** wotměcz, kotrejž wunoschk by k saplacżenju statneho dołha służił. Hdy by lětny cżisty wunoschk pol milijardy njewuczinił, dyrbjał žo wotplacżerjeński dawk zawjesecz, kotryž by žo k powschitkownemu dopłodnemu dawkej pschirasnył, hacž by wunoschk lětnje milijardu dożahnył, kotryž by žo jenicżzy k wotplacżenju njesaruczeneho statneho dołha wuził.

General Sarrail žo na jésbu do Franzowskeje podał.

General Sarrail, dotalny najwyschschi roskazowar francowskeho wójska w Syrilej, je w Alexandriji sapuzerjej „Petit Parisien" rosrěczenje pschisłuchił. Wón žo pscheczíwo porokej sakitowasche, so je bjes pschicżiny Damaskus bombardowacz dał. General na to pokasa, so bychu zbožkazske bandy, kotrejž běchu žo do Damaska pschikazałe, kschescjanskich wobydlerjow sarnowali, hdyž by wón w kritiskim wokomiku njedał artillerije do muhamedanskeho městowego dźela zlećcz. General Sarrail jeho jako zapłużbu pschipiżnje, so je sarubanju kschescjanskich w Damasku zadżiwał. Wón pak jendźelkeho konsula w Damasku winuje, so je wulki njeměr mjez Europjanami zbudźił, powěsći roszcherjeju, so budże žo Damaskus bombardowacz. Wón je jendźelskim statnym pschisłuschnikam radźił, hnydom z města wuczahnyć. S tutej powěścju je žo jendźelske wobydlerstwo do wulkeje hrozy dało. Sarrail žo někto do Parisa wróczi, a je zyle wěsty, so wschó poroki, kotrejž žo jemu cżinja, jako njewoprawnjene wotpokasa.

Njepsoradżeny nadpad Drusow na Damaskus.

„Chicago Tribune" z Damaska powě, so žu zbožkarjo we nozy na njedźelu rańsche wrota města Damaska nadpadli a so žu zpytali, žo do města dobyć. Po dołhim wojowanju je žo Franzowsanu poradźiło, zbožkarjow wotrazyć a jich k ranju dospolnje zahnacz. Póndźelu je žo wjetscha bitwa mjez Damaskom a Hornsom wocżakała.

Po Reuterej powěsćerni je położene w Damasku strašchne. Pschichtad nowych franzowskich mozow, pjeczo wósom bataillonow pěschkow a diweju eskadronow kavallerije, Franzowsam zmóżnił, cżrjódy rubježnikow z kraja wuhnacz, kotrež Damaskej a druhim městam w południowej Syrilej hroża.

Demonstrazija pscheczíwo Italskej dla pschesczéhanja Sslowinzow w Trjesczu.

Južnoslowjanske nowiny žo w rosshorjenych nastawkach z wupuszczenju saberaju, kotrež žu italizy faszistiskeho w Trjesczu w redakcji złowjanskich nowin „Edinost" sluczili, a z pschesczéhanjom, kotremuž žu někotre Sslowinzy w kraju wudacži, kotryž je Italista wobžadźika. Belgradska „Politika" w sawodnym nastawku „Fajsistiska Italska" praji: „Ssmy psched potwjerdzenjom wikowanskeho srjeczenja z Italskej. Je nam z wužitkom, jo pschijeczu. Je trjeba k poniżenju, kotrejž je nam faszistiska ruka w Trjesczu pschihotowała, poniżenje pschidawacz, kotrejž bychmy žebi sami pschihotowali w žiwotnym złamżnym parlamentu? Wschě politiske kluby žu žo z Trjestskimi podatkami zabrate. Ssamostatni demokratojo žu two wótzy wopraschenje ministrej wukrajnych naležnosczow pótkali, a złowjanzy sapósłanzy wukrajneho ministra namołwili, so by za schkitanje złowjinskeho wobydlerstwa w Italskej wustupował.

W Sahrjebje, Lublani, Splitu a Dubrawniku žu žo protestowaske zhromadźizny pscheczíwo Italskej wotmełe. W Sahrjebje žu italske khorhoje spalili a italskemu konsulej wokna jeho privatneho wobydlenja wubili. Demonstrantojo tež spytachu, psched italski konsulat pschicżahnyć, tola policistojo jim dróhu zalehnychu.

Klub němskich sapósłanzow je z wożebitej resoluziju na najwótrische waschnje sajasististi nadpad w Trjesczu sadźił a wobsamknył, so tutu resolugiju parlamentnemu sastupjerjej Sslowinzow w Italskej, dr. Wilsanej piżomnje pschepodacz da.

Protest pscheczíwo fajsistiskim nałożnosczam w Belgradże.

Nałożnosce fajsistow w Trjesczu je w Belgradże wulke rosshorjenje žudźile. Pódła demokratow a złowjenskich klerikalnych je žo tež Radicżowa strona rosšudźiła, zwonkownemu ministra namołwjacz, so by pscheczíwo pschecżahanju Sslowinzow w Italskej zakrocżił. Tež chorwatski ratakstk klub a muhamedanojo žu žo protestej pscheczíwo italskim žurnowoscżam pschisłamkli.

Wutupjenje knjezerstwa pscheczíwnych politiskich stronow w Italskej.

Riż jenoż politiskich pscheczíwnikow w Italskej hanej, tež pscheczíwnikow, kotrež we wukraju, wosebje w Franzowskej, pschebywaju, chże Mussolini z wosebitym wunoscżnym sakonjom njeschkodnych sdźicz. Mjez poslednischimi je tej hrabja Sforza a Riccardo Garribaldi.

W Trjesu žu faszistojo pjatk wjecżor wulke demonstrazije wotmełi, kotrež žo wosebje pscheczíwo zwobodnym murjerjam a pscheczíwo złowinskej mjenschinje w Trjesce mjerjachu. Redakzija zwobodnomurjerskich nowin „La Sera" wupuschczichu, runje tak pisarinju zwobodnomurjerskeje loże. Na to žo rosputana cżrjoda z redakzije złowjenskich nowin „Edinosć" poda a tu wupuszczi. Demonstrazije žo tež pscheczíwo Franzowskej, hdyž žu italizy liberalni wulkow namakali, pscheczíwo republikanam a pscheczíwo kommunistam wobrocżichu. Tež billu a kanzlaru advokata Ary, wilu direktora „Sery" a jeneho gmejnskeho radźiczela sapnjesżichu.

Wupuzanje italskich nowin.

Italski ministerski pschedsydża Mussolini je italskim nowinam sakasał, wo pschepytanju attentatskich planow, pscheczíwo njemu pschihotowanych, druhe powěsće podawacz, dyžli knjezerstwowe offizialne powěsće, kotrej knjezerstwowa Stefanicowa powěsćernja wosjewja. Mjez wožobami, kotrež žu w swišu z wumyślenym attentatom sajeli, je tež prjedawschi sozialistiski sapósłanz Corsi na Sardinskej.

Sakasinja, po kotrejž wo attentatowych planach pscheczíwo Mussolinej nowiny njeżmědża žanych zamżnych powěsczow wocżischczecz, je z wyschkom schtabarstwa italskeho knjezerstwa, z kotrymž Mussolini zwět zklepicż pyta. S tym žo tež měnjenje jako wérne wupokasuje, so z attentatskim planom jenoż wo manewer smutskowneje politiki dże.

Sozialistiske a kommunistiske nowiny žo potłocżeja. Sozialistiskim nowinam „Avanti" je knjezerstwo sakasało, hacž na dalsche wukhadżecz.

Italszy Němzow w polodnischej Tirolskej jimaju.

„Innsbrucker Nachrichten" powědża, so žu w swišu se jeżdanym attentatom na Mussolina wjele Němzow we wschěch městach polodnischeje Tirolskeje jaseli. Wjazy dyšli sto wožobow, mjez nimi pschekupzow, sastojnikow, wucżerjow a duchownych, žu na podłožku pschihłodżenjow sajeli a jich pak na prefekturu pak na policiju dowjedli. Dżeł sajatych žu sabo puschczili, dokelž je žo dopokasało, so njejsu do jeneho pschihabanstwa pscheczíwo Mussolinej a knjezerstwu zapleczeni.

Spschihabanstwo pscheczíwo Primej de Rivera.

„Petit Parisien" z Madrida powě, so žu tam spschihabanstwo pscheczíwo direktorizej wotkrili. Wjele offiżerow Madridskeje garnisony žu pjecza sajeli, mjez druhimi komandanta Mangadu, wyschischeho leutnanta Parda, Sa-

kunda Gorciu a jeneho kavalleriſkeho offizéra. Powěſć wo fajeczu tutych offizérow je w Barcelonje wulke roshorjenje ſhudźiło. General Lopez Cohoa je ſpěhed někotrymi dnjemi ſ Barcelony wotpuczował a je ſo wot teho czaſa ſhubił. Mózno je, ſo wón do ſajatych ſluſcha.

Frunſowy naſlědnik.

Sſobuſtaw revolucionarneje armeje wójnſkeje rady Woriſchilow, roskaſował Moſkowſkeho wojerſkeho diſtrikta, je ſo ſa komniſara ſa wójnu a wójnſke łódſtwo pomjenował. Sſobuſtaw revoluzionarneje wójnſkeje rady a pſchedſyda ſowětſkeje ekkekutiwy w Sſibirſkej, Laſchewiz, je ſo ſa jeho prenjeho, Unſchlicht ſa jeho druheho namětnika pomjenował.

Wójſko Czangkſolina wopuſchcza.

Reuterez powěſczeńca ſ Pekinga powě, ſo ſu po wojowanju někotrych dnjow k pokonju wot Sſuczauſa ſchantungſke wotdźelenja, kotrež ſu hač dotal Czangkſolina podpjerale, k wotdźelenjam generala Sſunczuanfanga pſcheſcheke. Czangkſolinowe wójſko je tohodla dyrbjało na ſtronu k Hanczwanej wotczahnyć. General Sſunczuanfang je ſo 8. novembra města Sſuczauſa ſmozował.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 11. nazymnika.

Měrćina, biskopa.

* 1835 Korla Fiedler w Njezdašecach, wótčine a basnik.

† 1670 posledni wulki biskop Amos Komensky we Amsterdamje, jeho heslo: „Budźmy jednoriſ"

1896 poswječi so Radworska nowa cyrkej, natwarjena přez njesprócenu wobstarnosć praclata Žura w Budyšinje.

Modlitwa.

Ćiše, rjenje
Njech nětk čehnje
K hwězdam moje pomodlenje!
Spěw budź znaty
Sobu daty
K njebju, hdźež je přebytk swjaty!

K tebi hladam,
Twój trošt žadam,
Před tobu do procha padam!
Hdyž strach duje,
Howri, ruje,
Jandźel njech nas wobarnuje.

Korla Fiedlef.

*

— **Wo wjedrje.** Wčerawſcha nižina nad ſjednóznej Europie ſo k ranju wotſłabiła, ſ bobom roſcahowanſche. Wyſchina ſ wječora Jendźelſkeje a pola kupy Erla.5 někto ſwoje knježſtwo naſtupuje ſ rjanym wjedrom pſchihadźeju. Też ſchleńza dale na rjane dże. Ale w nozy ſmějemy naſlěrje ſmjerſki, potajſkim ſuche mjerſnjenje. We Franzoſkej a Jendźelſkej je hižo tamnu : a Atlantiſkeho mjerſka. Jutſje ſchtwórtk ſtihadźa ſtónczko 7.12 hodź. a ſo 4.16 hodź. khowa. Mějaczk ſtihadźa na ranje w 2 hodź. a popołdnju w 3.07 hodź. ſo khowa.

— **Schkrowa powěſć wo wjedrje ſa jutſiſchi ſchtwórtk:** Sſuche a rjane naſtupne wjedro. W nozy mjerſnje.

— **Rosprawa polizije.** Jako paduch wačzokow a jebak thodźi po wſchelakich ſerbſkich městach Sakſkeje njeſnaty wokolo. Po njenom chemikaſ Sachs, Kurt Beck, Kurt Zſchernitz wudawa ſo wón w dźeſkoſaradźerſkich jako dźeſkodawacjeſ a ſlubuje mužſkim a ſónſkim, tiž dźeſko pytaju, ſo ſwěbi jich pſchiſtaji. Tutych ludźi ſkaſa ſwěbi potom ſ wačzokom na dwórniſchczo, hdźež wón wězy do wobkhowarnjow wotedawa., ale ſapokojny liſt ſwěbi wobkhowa. Wón wě wosoby, wot njeho pſchijimajene, hſchcze nětdźe wotestłaczi, a hdyž ſu njepſchitomni, bjerze wačzoki tutych ludźi ſe ſapokojnym wopiſhnom na ſo a ſo ſ nimi ſhubi. Wopiſanje wosoby: nětdźe 25 lět ſtary, 1,75 m. wulki, ſwižny, czémnowłóſte włoſy, hněd brody, podołhoſte, ſtrowe wobliczo, czémnomódry wobłek, ſelený ſchtrykowany pjeſelk ſe žołtym wobrubom, ſchěry kłobuk, brune niſſe czrije, ma bryłu ſ brunym rohowym wobłukom. Hdyž by ſo tutón człowjek traſch nětdźe pokaſał, proſy ſo, ſo by ſo to hnydom na kriminalnych abo polizajſtiſch měſtnach wojſewiko. — W nozy k 9. novembru t. l. je ſo w wokolinje a dr. pokradło: jedyn ſlébowny muſaczy remontowarny czahnik ſe ſlotej kromu a ſłotym rjeczazom ſ pſchipowědźachom, na kotremž je Hamburgſki měſchczanſki wopon, dale franzowſki ſlébowny žonjazy czahnik w czornem kožanem ruczném powjaſku a ſtoły pjerſchczeń ſ 2 na ſelen kułojtymaj kamjenjonmaj, tſěcźi kamjeń pobrachuje, a w nozy k 6. 11. 25 nimo zigaretow ſnamkow „August Sſyluſ," „Hanſom", „brabinka Mariza", „Ulmenried", „Conſtantin" a „Greiling" a zigarow ſnamki „Aliza" też ſchokolady a ſchokoladowych dórtkow, kłukote keſty, w pſchewidnem zellkuloidu ſapakowane wot firma Hermie Preiß w Radebeulu ſhotowjene. Wo wězowne ſłóſelenje proſy kriminalne wotdźelenje.

— **Wotheń.** Dźenſa ſrjedu pſchipołdnju wuhnje na Tſčelańſkej dróſy čo. 25 na łubi woheń. Dom ſłuſcha wóſtemu Neumannej. Hnydom ſawołana motorſka ſpikawa njetrjebaſche hakle dźełacy. W domje hyłłazym ſo poradźi, woheń ſaleć. Nam njebě hiſchcze mózno ſhonicź, kak je woheń naſtał.

— **Dźěći a awtomobile.** Huſto ſforza awtomobiliſtojo na dźěći, ſo pſched jědźazymi awtami pſches pucz běhaja, na cźežiſte awta ſo wěſchcza abo ſa nimi abo druhimi jěſdźazymi běża a nadobo na ſtronu wuſkoča. Tole waſchnje je njedawno halle ſaſoh ſmjerczej jeneho dźěſeja w Brěmi (pola Kamjenza) ſawinowało. Wběžeſche ſa tak mjenowanej „Bull-doggu" (jěſdźadło) a wuſkoczi nahle na bok. W tym wokomiku pſchijědże privatne awto a pſchejědże 5-lětneho hólczeja. Na ſcźěhowkach pſchejědženja ſemrě w Kamjenczanſkej khorowni. S zyła njedyrbjake ſo małe dźěći bjes doglada na ſtatnych dróhach, hdźež je ſylmy wobthod, wokoło honicź. Starſchi dyrbjeli ſwoje dźěći na hrożazy ſtrach kedźbnych cźinicź. Jědźeć huſto njewě, ſo na njeho cźerje ſady ſo nětčo wěſcha. Samokhwjenje ſa tajke ſadźerżenje maja ſtarſchi a dohladowarjo a potom ſo njetrjebaju dźiwacź, hdyž njeſboża ſ tajkim ſrudnym wukonjom naſtanu. S cźaſom warnowacź, tak ſo dźěći ſtracham ſminu. Na wězach je to hórje hač w měſtach. Tam policija a druhi doroſćenſi na to hladaja a dźěćom ſakaſuja. Jěſdźerjo njeſmě kóždy króć na njeſbożach wina. Tuž ſtarſchi, hladajcze ſwoje dźěći, ſo njebychu do njeſboża pſchiſchle!

S **Boſchez.** Wečera dopoldnja ſaleſchu ſhebi dźěći na ſajmu, dokelž rěkaſche, ſo ſo w Jenkezach pali. Kóždy běchu ſo pſcheſwědczili, ſo to wěrno njeje, ſeſkakachu ſaſo dele. Pſchi tom padźe nětdźe 10-lětna Radźeja holcźa tak njeſwołownje na pſchi ſajmje ſabity kolik, ſo ſhebi ſtraſchnje bok wobrubi a leži nětko khora doma. Starſchi dyrbjachu wulkich hołoſczow dla lěkarja na pomoz ſawołacź. Tónle njeſwołownu pſchipadk njech je dźěćom ſ warnowanjom a jich k wobhladnuwoſći napomina, hdyž wſchudźe wokoło ſtakaju, wobſeže ſ wyſoka.

S **Porſchiz.** Njedźelſki kermuſchny ſwjedźeń wuhotowa ſo tu ſ tym wobſeže ſwjatocźnje, ſo tudyſchi poſawniſki khor ſchcheſcźanſkich młodonuži, pożehnjeny ſ Budyſchſkim towarſtwom pſchi ſwjatocźnych Bożich ſłużbach ſobukitkowáwſche a ſe ſwojim pſchipóſnacza hódnym ſtukkowanjom rjanu ſwjatocźnoſć poſběhny. Po kermſchenju ſapiſtachu kenſcherjam a kermuſchnym hoſcźam někotre kerluſche ſ wéże, kotrež njeſechu ſo daloko po cźichich, wjeſnych honach ſwjatocźnje poſběhujcy a pſchewodźachu wſchěch łubych kemſcherjow do jich hoſpodáſtwych domow.

S **Bělez** pola Lubija. Sa ſaſtupowazeho měſchczaroſtu je poſtajeny ratarſki inſpektor na tudomnem rycźerſkim Dutſchke.

S **Rakez.** We ſhromadźiſnje tow. „Lipy", kotraž ſo pſchichodnu njedźelu wotmeje, pſchedmuſchuje knjes wjeſchi wječer na wotp. Rjeſka wo wažnych hoſpodáſtkich a finanzowych nalěhnoſcźach. Njech tohodla hoſpodarſtwy a hoſcźo ſhromadźiſnu bohacje wophtaja. — Daloki pucź we powěſče je jedyn balon cźiniſ. Jedyn wobydlér města Eiselebena, na Hrjebjowej dróſy 70 tam bydlazy, ſcźehe jón do powětra puſchcźił a na tón ſamy papjerſk ſ adreſu wotpóſłarja pſchiſłepiſ. Balon běſche k nam ſo naſcheje ſerbſkeje Luźizy pſchileźeł a w lěſu njedaleko Rakez k ſemi padnył, hdźež jón jedyn tudomny wobydler namaka. Wotpóſłarjej je ſo powěſć dała.

S **Wótrań** (Ortrand). Na dróſy do Frauendorfa (Zonowa) ſapali ſo w ſaſudźenym tydźenju auto. Tutón ſłużeſche fabrikſkemu wobſedźerjej Vaſkmanej ſ Kamjenicy. W naſchej wokolinje na hoſtwu wotnajaty, tohodla bě ſam na hoſtwu pſchijěł. Bjes mała ſo ſkoro hola ſapali. Hižo ſo ſuche liſcźo a jehlina paleſche. Tola ſo liſcźje poradźi, tutón woheń podusźiſ. Auto pak ſo ſpali.

S **Wojerez.** Wohnyſża ſo w naſchim měſcźe pſchezo bóle roſcźerja. Hacź dotal ſu ſo nětdźe 80 pſchipadow tuteje khoroſcźe ſwěſcźiſte. Pſches nju cźerpi wobſeže ſchulſka młodźina w ludowej ſchuli, w kotrejž ſu wſchelake cźahowny (klahy) wordnile.

S **Wojerez.** Sa wokrjeſne wólby, kótrež ſo tudy wotměwaja, ſu měſcźanſke ſtronſtwa ſhromadnu kandidatu liſcźinu poſtajiłe.

Seleny Hóſd p. Wojerez. Sſobotu běſche na hoſtwiſcźu tudomneje gmejny hoſtwa. Poſtčelane buchu 1 ſwarna, 6 ſajazow a 8 kaniklow; tale ſnadna liſcźba pokaſuje nam, ſo je w naſchej wokolinje małe dźiwinſtwo. Hoſtwinſki najeńk, pſchekupz Pfennig ſ Rolanow, pſcheproſzy zyłu gmejnu k wobjedu ſ połcźiſkom, na cźož ſcźehowachu reje.

S **Werminghoſa.** Cźežke njeſboże ſta ſo wczera na měſtnje wotpadankow tudomneje briketneje fabriki. Dźěſacźer Bricza ſ Dreźwzow ſraſy ſo pſchi powrócźenju lowrije tak njeſbożownje wot wuſběhowazeje ſo lowrije do hłowy, ſo wědomoj ſhubi. Jeho dowjeſcźicy do wokrjeſneje khoroſnje we Wojerezach, hdźež ſo pokaſa, ſo je wbohi ſnjeſłoženy cźłowjek kebi moiſy ſtchaſł.

S **Korjez.** Sańdźenu njedźelu wokoło 8 hodź. wječor wothali ſo we blíſkoſći naſcheje wſy ſajma zlonu. Wyſoke ſpachy plomjenja k njebjeſam. Cźežnjenoſći na njebju bě někotre ſyłkowy pſchiwabiła. Te pak nóſłach bórſy ſaſo wotcźeź.

S **Ochoſow** pola Pizna. Naſchu ſchulu ſu ſawrjeli dyrbjeli. Wołzepiza tu tak ſakhadża, ſo ſu wjele ſchulſkich dźěći na tutu khoroſcź ſkorike.

S **Hródka.** Njedawno bě w naſchim měſtaczku wokoło cźahazu zyrkuſ. Jenej 12-lětnej ſchuleźcy ſo zyrkuſej pſchida. S nim nětko cźehnjeſche pſches kraj. Na dźeń dóſta hriwnicźku, ſěſć a wobydlenje. Sſo wě, ſo ſo macź ſa ſłubjenej dźiwku puſchći. We Zbholnje zyrkuſ dopołahny a ſwoje dźěćo ſaſo namaka.

S **Hródka.** Sſobotu wjecźor wokoło 7 hodź. je ſo na tudomnej Mužakowſkej dróſy wobzarujomne nječoze ſtało. Po dróſy jědźeſche cźežki ſapchah a ſa nim jědźeły na motorowym kole. Blíſko města koleſaſ ſ poknym wotmachom do ſapchaha ſajěźe. Konjej ſo ſplóſchcźichu a kłoz. ſ taj na bok. Pſchi tom potepraſchtaj koleſaſa a jeho kolo. Jemu punknſchtaj nop. Cźežko franjeneho jeho do ſ...nje donjeſechu.

S **Chojany** pola Hródka. W połnozy wot njedźele k póndźeli wuſtrě w brěžni tudomneho kubleraja Kerſlana hoſcźo ſhromadźiſnu bohacje wophtaja. — Daloki pucź we powěſče je jedyn balon cźiniſ. Jedyn wobydlér města Eiselebena, na Hrjebjowej dróſy 70 tam bydlazy, ſcźehe jón do powětra puſchcźił a na tón ſamy papjerſk ſ adreſu wotpóſłarja pſchiſłepiſ. Balon běſche k nam ſo naſcheje ſerbſkeje Luźizy pſchileźeł a w lěſu njedaleko Rakez k ſemi padnył, hdźež jón jedyn tudomny wobydler namaka. Wotpóſłarjej je ſo powěſć dała.

S **Wótrań** (Ortrand). Na dróſy do Frauendorfa (Zonowa) ſapali ſo w ſaſudźenym tydźenju auto. Tutón ſłużeſche fabrikſkemu wobſedźerjej Vaſkmanej ſ Kamjenicy. W naſchej wokolinje na hoſtwu wotnajaty, tohodla bě ſam na hoſtwu pſchijěł. Bjes mała ſo ſkoro hola ſapali. Hižo ſo ſuche liſcźo a jehlina paleſche. Tola ſo liſcźje poradźi, tutón woheń podusźiſ. Auto pak ſo ſpali.

S **Wojerez.** Wohnyſża ſo w naſchim měſcźe pſchezo bóle roſcźerja. Hacź dotal ſu ſo nětdźe 80 pſchipadow tuteje khoroſcźe ſwěſcźiſte. Pſches nju cźerpi wobſeže ſchulſka młodźina w ludowej ſchuli, w kotrejž ſu wſchelake cźahowny (klahy) wordnile.

S **Wojerez.** Sa wokrjeſne wólby, kótrež ſo tudy wotměwaja, ſu měſcźanſke ſtronſtwa ſhromadnu kandidatu liſcźinu poſtajiłe.

Seleny Hóſd p. Wojerez. Sſobotu běſche na hoſtwiſcźu tudomneje gmejny hoſtwa. Poſtčelane buchu 1 ſwarna, 6 ſajazow a 8 kaniklow; tale ſnadna liſcźba pokaſuje nam, ſo je w naſchej wokolinje małe dźiwinſtwo. Hoſtwinſki najeńk, pſchekupz Pfennig ſ Rolanow, pſcheproſzy zyłu gmejnu k wobjedu ſ połcźiſkom, na cźož ſcźehowachu reje.

S **Werminghoſa.** Cźežke njeſboże ſta ſo wczera na měſtnje wotpadankow tudomneje briketneje fabriki. Dźěſacźer Bricza ſ Dreźwzow ſraſy ſo pſchi powrócźenju lowrije tak njeſbożownje wot wuſběhowazeje ſo lowrije do hłowy, ſo wědomoj ſhubi. Jeho dowjeſcźicy do wokrjeſneje khoroſnje we Wojerezach, hdźež ſo pokaſa, ſo je wbohi ſnjeſłoženy cźłowjek kebi moiſy ſtchaſł.

S **Korjez.** Sańdźenu njedźelu wokoło 8 hodź. wječor wothali ſo we blíſkoſći naſcheje wſy ſajma zlonu. Wyſoke ſpachy plomjenja k njebjeſam. Cźežnjenoſći na njebju bě někotre ſyłkowy pſchiwabiła. Te pak nóſłach bórſy ſaſo wotcźeź.

S **Ochoſow** pola Pizna. Naſchu ſchulu ſu ſawrjeli dyrbjeli. Wołzepiza tu tak ſakhadża, ſo ſu wjele ſchulſkich dźěći na tutu khoroſcź ſkorike.

S **Hródka.** Njedawno bě w naſchim měſtaczku wokoło cźahazu zyrkuſ. Jenej 12-lětnej ſchuleźcy ſo zyrkuſej pſchida. S nim nětko cźehnjeſche pſches kraj. Na dźeń dóſta hriwnicźku, ſěſć a wobydlenje. Sſo wě, ſo ſo macź ſa ſłubjenej dźiwku puſchći. We Zbholnje zyrkuſ dopołahny a ſwoje dźěćo ſaſo namaka.

S **Hródka.** Sſobotu wjecźor wokoło 7 hodź. je ſo na tudomnej Mužakowſkej dróſy wobzarujomne nječoze ſtało. Po dróſy jědźeſche cźežki ſapchah a ſa nim jědźeły na motorowym kole. Blíſko města koleſaſ ſ poknym wotmachom do ſapchaha ſajěźe. Konjej ſo ſplóſchcźichu a kłoz. ſ taj na bok. Pſchi tom potepraſchtaj koleſaſa a jeho kolo. Jemu punknſchtaj nop. Cźežko franjeneho jeho do ſ...nje donjeſechu.

S **Chojany** pola Hródka. W połnozy wot njedźele k póndźeli wuſtrě w brěžni tudomneho kubleraja Kerſlana

Předzenak

je létnikaj 1918/19 ſwojeje protyki dwójzy dóſtał, a to wot knjeſow Jana Henki we Wulkej Dubrawje a Jana Balaka we Jamnow. Je jimaj hižo nowu protyku pſchipóſłał a ſo ſdobnje podźakował. — Wjeſeli ſo nutrnje na tajſej ſwěrje. — Nowa protyka njeſch ſo tola ju ſkhowa we wſchitkich ſerbſkich domach! Jana druha protyka njeje tajka bohata, wołoſna, wužitna a — tuńja kaž naſcha! Młodyj Pſchedźenak, knjes Sarjeńk, ju k tomu hiſchcźe darmo do domu pſchinjeſe! —

hoſcźo ſhromadźiſnu bohacje wophtaja. — Daloki pucź we powěſče je jedyn balon cźiniſ. Jedyn wobydlér města Eiselebena, na Hrjebjowej dróſy 70 tam bydlazy, ſcźehe jón do powětra puſchcźił a na tón ſamy papjerſk ſ adreſu wotpóſłarja pſchiſłepiſ. Balon běſche k nam ſo naſcheje ſerbſkeje Luźizy pſchileźeł a w lěſu njedaleko Rakez k ſemi padnył, hdźež jón jedyn tudomny wobydler namaka. Wotpóſłarjej je ſo powěſć dała.

S **Wótrań** (Ortrand). Na dróſy do Frauendorfa (Zonowa) ſapali ſo w ſaſudźenym tydźenju auto. Tutón ſłużeſche fabrikſkemu wobſedźerjej Vaſkmanej ſ Kamjenicy. W naſchej wokolinje na hoſtwu wotnajaty, tohodla bě ſam na hoſtwu pſchijěł. Bjes mała ſo ſkoro hola ſapali. Hižo ſo ſuche liſcźo a jehlina paleſche. Tola ſo liſcźje poradźi, tutón woheń podusźiſ. Auto pak ſo ſpali.

S **Wojerez.** Wohnyſża ſo w naſchim měſcźe pſchezo bóle roſcźerja. Hacź dotal ſu ſo nětdźe 80 pſchipadow tuteje khoroſcźe ſwěſcźiſte. Pſches nju cźerpi wobſeže ſchulſka młodźina w ludowej ſchuli, w kotrejž ſu wſchelake cźahowny (klahy) wordnile.

S **Wojerez.** Sa wokrjeſne wólby, kótrež ſo tudy wotměwaja, ſu měſcźanſke ſtronſtwa ſhromadnu kandidatu liſcźinu poſtajiłe.

Seleny Hóſd p. Wojerez. Sſobotu běſche na hoſtwiſcźu tudomneje gmejny hoſtwa. Poſtčelane buchu 1 ſwarna, 6 ſajazow a 8 kaniklow; tale ſnadna liſcźba pokaſuje nam, ſo je w naſchej wokolinje małe dźiwinſtwo. Hoſtwinſki najeńk, pſchekupz Pfennig ſ Rolanow, pſcheproſzy zyłu gmejnu k wobjedu ſ połcźiſkom, na cźož ſcźehowachu reje.

S **Werminghoſa.** Cźežke njeſboże ſta ſo wczera na měſtnje wotpadankow tudomneje briketneje fabriki. Dźěſacźer Bricza ſ Dreźwzow ſraſy ſo pſchi powrócźenju lowrije tak njeſbożownje wot wuſběhowazeje ſo lowrije do hłowy, ſo wědomoj ſhubi. Jeho dowjeſcźicy do wokrjeſneje khoroſnje we Wojerezach, hdźež ſo pokaſa, ſo je wbohi ſnjeſłoženy cźłowjek kebi moiſy ſtchaſł.

S **Korjez.** Sańdźenu njedźelu wokoło 8 hodź. wječor wothali ſo we blíſkoſći naſcheje wſy ſajma zlonu. Wyſoke ſpachy plomjenja k njebjeſam. Cźežnjenoſći na njebju bě někotre ſyłkowy pſchiwabiła. Te pak nóſłach bórſy ſaſo wotcźeź.

S **Ochoſow** pola Pizna. Naſchu ſchulu ſu ſawrjeli dyrbjeli. Wołzepiza tu tak ſakhadża, ſo ſu wjele ſchulſkich dźěći na tutu khoroſcź ſkorike.

S **Hródka.** Njedawno bě w naſchim měſtaczku wokoło cźahazu zyrkuſ. Jenej 12-lětnej ſchuleźcy ſo zyrkuſej pſchida. S nim nětko cźehnjeſche pſches kraj. Na dźeń dóſta hriwnicźku, ſěſć a wobydlenje. Sſo wě, ſo ſo macź ſa ſłubjenej dźiwku puſchći. We Zbholnje zyrkuſ dopołahny a ſwoje dźěćo ſaſo namaka.

S **Hródka.** Sſobotu wjecźor wokoło 7 hodź. je ſo na tudomnej Mužakowſkej dróſy wobzarujomne nječoze ſtało. Po dróſy jědźeſche cźežki ſapchah a ſa nim jědźeły na motorowym kole. Blíſko města koleſaſ ſ poknym wotmachom do ſapchaha ſajěźe. Konjej ſo ſplóſchcźichu a kłoz. ſ taj na bok. Pſchi tom potepraſchtaj koleſaſa a jeho kolo. Jemu punknſchtaj nop. Cźežko franjeneho jeho do ſ...nje donjeſechu.

S **Chojany** pola Hródka. W połnozy wot njedźele k póndźeli wuſtrě w brěžni tudomneho kubleraja Kerſlana

Ceta ſwětłowłóſka.

29] (Pokračowanje.)

„To by hiſchcźe pſchejſahe bylo a ſo ſdało, ſo bych něſchto ſkondźił. Ja ſe ſtainikom ſam poręcźu."

To rjekny jenoż tak, ſo by cźetu ſmějeſował. Ssam na nowu ſenitwu njepomyſlił, ſnajmjeńſcha ſhebi njepſcheſhwata. Pójnał bě, kak ſu žiwy, hdyž ſu ſwobodny, běſche mandźelſkeho žiwjenja pójnał, njech nětko też pójnawa žiwjenje wudowza. Schtwórteje kapitole hižo njeje, ſhiba ſo by cźłowjek chcył ſwoſpjetowacź kapitolu druhu.

Sſłužowna Hanka pſchinjeſe dopiſ.

Wuběża ſ diwora won a chcźyſche patorżiźu ſ khribjetom do prédka zyrkeſ na wowſhy wobeńcź, ſo by wot dźenſnicźkeho ſa léto hižo była ſe ſonu poſonczа Handrika, ale tón ſtary dźěd Wondrakez, tiž ſ poſty liſty po wſach roſnoſchuje, wutorhny ju a ſkały jeje wěſchczenje.

„Hanka, tu je liſt pſchichoſ ſa waſcheho knjeſa."

„Luź jón jemu donjeſcźe."

„A hdyž je k wam do diwora hiſchcźe kónz pucźa, a na hórku horje, a ja ſym hižo wſchón ſkabý a wutły, ſo ſédma noſy wucźahnu, a wot ranja njeſłym n icźo ſjedł. Wſmi tón liſt ſobu domoj a wotedaj, a hdyž pſchińdźe nékajki liſt wot Handrikej wojaka, to cźi jón ſam wotedam, ſo by Schokta wo tom njeſhoniſ."

Schokta wja liſt, pſcheczita adreſu. Tajke njeſnate piſmo. Cźeta ſo dopomni, ſo ma w kuchni hiſchcźe něſchtožkuli cźiniźź, a wotenkdźe ſa Hanku.

Schokta roſcźeny wobalku, wucźahny ſ njeje liſt — „Luby pſchecźelo!" — a wobroczi liſt a pohlada na podpiſmo. „Domaſchkez Hanża." Tak to druhdy dopiſy cźitamy, najprjedy prénju rjadku a hnydom poſłednju rjadku, napiſ a podpiſ a ſ najhonjenja hižo jhódamy, ſchto wobſahuja druhe rjadki.

Schokta njedźeſe wot Domaſchkez knježny hacź dotal hiſchcźe ženje janoho dopiſa dóſtał, tohodla dyrbjeſche ſo ſaſo k prénjej rjadzy wrócźiź a te druhe wſchě po porjadku cźitaź:

„Seźelu wam liſcźik, ſo hiſchcźe jón na ſchcźedrem wjecźoru, jutſiſchu patorżiźu dóſtał. Saleźi pjecza w tom trochu ſhoża, doſtanje-li ſchtó patorżiźu liſt prěni króć je njeſnateje ruki. Wy ſaſkužcźe ſhebi ſhožo ſ potnej měru, a ja wam je ſe ſprawnej wutrobu pſcheju. Pſchi Waſchim wopyće ſym była tak roſhorjena. Sdźěła Waſcheho wopyta dla, ſdźěła pod wſitwom ſacźiſchcźiwo, kotrež ſym ſhebi runje na tutom dnju domoj pſchinjeſła. Wém, ſo ſmój wo něcźim rěcźaloj, ale wo cźim, njewém. Wy ſcźe tak nahle wotejchoſ, a ja ſym potom, hdyž ſcźe był wotejchoł, płakała. Ani njewém, cźehodła. Dźenſa je patorżiźa, budźecźe pſchi wjecźeri ſam, jako wudowz, ja ſama budu każ ſtara mkoda holza. Hižo ni tak rěkaja, ſtara mkoda holza. Njech, wſchak je to ſtajnje była moja žadoſć. Žedźała ſym ſo ſa ſwobodu, ſ kotrejž ſhebi něſchto rady njewém, ſedźiła ſym ſa ſamotu, kotraž bywa mi cźaſto njeſnjeſna. Spodźinam na Waż dźenſa, dopomnjcźe ſo na mnje teź. Sſedźu ſa błidom, na błidźe ſchtomiſ, a hladam na wobraſy Waſche, na tu cźichu wjeſku, ſaſnježenu, na tón morſny dółcźk ſe ſpizymi ſchtomami. Wjele ſchcźedrych wjecźerow ſym doživiła we ſamocźe, ale ženje hiſchcźe njeje mi tak ſrudnje było każ budźe dźenſa. Kak ſhyb ſhebi pſchała, ſo byſchcźe tu ſhedźał ſa błidom mi napſchecźo. Wſduſchi ſo to ſpjecźuje, a ja tola dyrbju ſo hižo roſhudźiź ſa wěſty ruceź, kiž mam pſches žiwjenje kroczіź. Lékła cźekaju. Ja ſym to wědźała, ale wajcha rada je mi ſtajnje tak luba była. Wy ſcźe mi radźił, ani njewocźakkuju, ſo budu na Waſchu radu poſłuchacź, a ja ſym ſ wjeſołoſcźu na tutu radu kluchała, dokelž ſym ſo ſama wo tajku radu njeprajchała. Swoſtale ju mi moja ſwobodа, herdoſcź a ſaſada a Wam je pſchi tom jwoſtako njeno ſprawneho pſchecźela. Dźenſa wſchak, hdy byſchcźe tu był, bych ſo Waż ſama wo radu woprajchała. Ale njeſcźe tu, a budu mjes tym cźakacź, dóniż ſo ſeńdźeny.

Pſcheczeliwy poſtrowja Waż

Domaſchkez."

„Dóniż ſo ſeńdźeny!" wospjetowaſche Schokta w jedźenju, ſtany, każ by ſo chcył do Dreźdźan roſbłěhnuć, ſpohladny ſ khwatkom woprawdźe teź na cźaſnik, ale pſchekładże ſhebi kedźbliwje a ſaſo ſo poſtydże. A pohlada na póſtowniſku ryeczał. Dopiſ bě ſo wczera na poſcźe wotedał, dźenſa bě dóſchoł, ale popołdnju, abo ſ najmjeńſcha pſched wjecźorom, pſched wotjěſdom poſłednjeſho cźaſa hdy budźeſche tola liſt dóſchoł. A budźeſche-li dóſchoł, by Schokta mogł patorżiźu w Dreźdźanach ſwojecźiź, hdy by tón liſtowy taſke wokokopucze po wjeſkach njecźiniſ, każ je to hižo woredavna ſ jeho waſchnjom, a hdy by wjeſ, w kotrejž bydli, napoſlédk njeſwotſtajiſ.

Sarjadnik ſłubi, ſo budźe ſo na njeho wobcźejſowacź. Ale ſa khwilu ſo roſmyſli.

Ně, to njecźinu, Wondrak je ſtary cźłowjek a ſtara ho wo to, ſo by napinace ſhodźenje prawje ſ krótka ſhebi wměriſ. Ale hdyž Wondrak pſchińdźe, rjekńje jemu ſarjadnik, ſo by dopiſy, doſchle patorżiźu, jemu hnydom podał, tak ruce hacź je poſta pſchiſchła.

„Hdyž ſo ſeńdźemoj!" — pišza to dobre, kraſne dźěcźa. Dźenſa ſo to njechodźi. Ale jutſje. Jutſje rano pojedu do Dreźdźan. Jako bychu lokomotiwy dyrbjale w nozy wohrunuja ſpacź, jako by ſ najmjeńſcha patorżiźu wjecźor njemohł do Dreźdźan hiſchcźe jedyn wobſeže cźaſ byćź ſ rjadowany.

„Cźeta, luba, jutſje budźeſch ſama wobdźewacź", powjeſche, hdyž jeho ſtara hoſpoſa ſaſtupi do ſtwy ſ njekraſnje wulkej ſchłuku kawu. Najprjedy ſtaji ſad na blido a potom ſałoži ruzy w boki a ſahlada ſo na bratrowza.

„Pojedu rano do Drje.dźan", dowudopjelni Schokta ſwoju nowinu, „wrócźu ſo hakle wjecźor, móże byćź, hačle ſajutſiſchim."

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

wojeń. K njebju šapaze plomjenja barbjachu njebješa krej čerwjene. Brózeń bě tola hišće połna Božeho žita, hyna a wotawy. Se wšcheje wokolinu pschijědžechu hyrkawy na pomoz. S Hródka bě motorska hyrkawa pschihnała. Wjele haščeck pak wjazy njemóžachu. Mašinna brózeń so do cžista wotpali. Jenož hnjotne twarjenja samóchu wutkowacz. Wohenj je hjes dwěla słóstwiska ruka załožła. Pschetož też we Grobiz kuble nadeńdžechu w kónci zatynjene. Tam pak bě zapaladało saso wuhaslo. Polizija je wěstemu njedožčinkej hižo na pjatach.

S Rólanowa (Ruhland). Najstarschi wuczer we Wozjerowskim wokrjesu, Pawol Nowak, je tuchy 82 lět stary wumrěł. Hižo jeho mjeno nam praji, so je šerbskeho pokhoda. Snano by něchtó z naschich tamnischich pschečelow nam sdźělicz mohł, hacž je njebožczički sam hischce šerbsky mohł.

S Górkowa we Błótach. We Kuvjanskej schuli dźěcži w pschestawzy wjesele na dworje skakachu. Pschi tom huleika Jeroch, někak wopaki skočiwschi, šebi nohu złama.

Se Sleho Komorowa. Hischcze nimale berje wotběža njesnoze z autom. Tudomny bibaršti mischtr Freudenberg jěchasche pjatźelu wječor w 9 hodź. ze swojim autom z kermusche domoj. Droha wjedźesche pisches Schejkowsku železnizu. Freudenberg auto sam wodźo, njebě so dohladał, so staj sawjeri dele puschczenej. S połnym rumachom do njeho sajěwschi, jej pschekama. Auto sajědze do železneho stołpa a so straschnje wobschkodźi. Nutskapadźacy Freudenberg, wěsty Wolf, korczmar w Gólkinje a redaktor dr. Strach se Sleho Komorowa so straschnje sranichu. Lěkar wschěch sawobali a potom jich do jich wobydlenjow dowjesechu.

Z Łužicy.

S **Neugersdorfa.** We wulkim hacze pola Hofmanez fabriki leżazem, namakachu 71 létnu Hilinu. Je ja krótki czas hižo tjeczi pad, jo žiwjenja muczni šiwój wuczek a kónz we wodze pytachu.

S **Delnjeje Wódrjenzy** (Oderwitz). Njeprošcheneho hosca mjesche sajěwcy pjatk w nozy jedyn tudomny wobydler. Na nekajke schrotowanje wotuczi. Runje ho do jeho schanje dutje wotewrichu. Won wuhlada sastupowazeho muzikeho. Jako na njeho sawoła, wjesesche tutón mydło a to pisches wokno. Pisches nje bě schkleczu wutłóczjiwschi, też sastupił. Chzyschce kradnycz. Nicžo wotczesć pak njeje, hacžrunjež bě wschelake smachi za hobrowzasche pschihotował.

Hospodarski rozhlad.

Serjedu, 11. novembra 1925.

Wczerawiche kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	16,74
1 jendželski punt	20,33	100 czěchosł. krónow	12,42
100 schwajz. frankow	80 83	100 pólsk. markow	69,35

Efektny měsjacny wczera na Barlinskej burhy dale skruczene kursy. Też we wójnskich a statnych požczońkach bě žiwischi wobkhad a kursy mózacžu so shrabacz.

Na produktowych wikach bě troschu žiwischo we wobkhódze z khlěbowym žitom a płaczišny so skruczichu. Jeczmjeń a wowsž sakhowaschcej swoje sawczerawische płaczišny. Wczera płaczeshe zentnar:

w Drjezdźanach.

pschenicžu 10.25—10.50 hr., rožki 7—7.70 hr., jeczmjenja nalětnjeho 8.85—10.50 hr., nasymneho 8.50—9 hr., wowsa I. 9.50 hr. hacž 9.50 hr., II. 8.35—9.25 stołtych hriwnow.

w Berlinje

pschenicžu 10.95—11.10 hr., rožki 6.65 hr. hacž 6.80 hr., jeczmjenja nalětnjeho 7.40 hacž 8 hr., nasymneho 9.20—10.40 hr., sa wowsž 7.85—8.30 hr.

W terminjowym mitowanju:

sa dezember: pschenicžu 11.75 hr., rožki 7.70 hacž 7.75 hr., wowsa 8.60—8.65 št. hr., **sa měrz:** pschenicžu 11.87 hr., rožki 8.25 hr. hacž 8.30 hr., wowsa 8.90 št. hriwnow, **sa meju:** pschenicžu 12.15 hr., rožki 8.50 hacž 8.55 hriwnow.

Sto pytaja:

Pachoł (Laufbursche), Neumann, Rózowa hasa 20 delka, w Budyšinskim, — Ohneforge u. Kupfer, Serbske hrjebje 34, w Budyšinskim. — Jedicke, Schulska hasa 3, we Budyšinskim.

Na pschedań.

Landawski létny, Günther, knježi dwór w Cžechorozach.
Bazin wodowy, železny, 1½ cbm., Popp w Budyšinskim, Hornjeserbska hasa 18.
Žiwnosć, 5½ hórza pola a luki, z mowotym a žiwym inventarom, Klimka w Krapowje 10 pola Kelitz.
Kruwa blizko k cželenju w Krakezach 28. — Wyšokoßuczelna, Keller w Rakezach 103 b.

Na pschesadźowanje.

Žerdže a žerdki, leżaze we Wujeschitkich horach, schtwórtk, 19. nov. 1925, dop. w 9 hodź., w Stangez hoscenzu we Bukezach.

Drjezdźanska bursa.

Pschenica	205-210	bernaze kruški	15.00-16,00
rožka	140-154	pschenicz. wotrub	10,40-11 00
nalětny jeczmjeń	197-210	rž . wotrubu	9,80-11 50
nasymjeny jeczmjeń	170-180	pschenična muka	32,50-34.00
wowsž	190-198	ržana muka	24,00-25,00
čzekowjany khrošel	170-185	wotka	29,00-30,00
rapž	320-330	pjeluschki	32,00-33,00
kukurica (Mais)	190-195	hróch	30,00-31-00
šuche truhowczki	10-10,25	zokrowe truš.	16,00-19,00

S **Wulkeje Schěny pola Hitawy.** Saidźeny pjatk wjeczor dźiwjasche 5-létna dźowczička Gusty Hobjana dróhu pschekročzicz. W tom wokomiku pschihna jedyn auto. Tón njesbožowne dźěcžo potorhnywschi, je hnydom mori.

S **Wulkeho Schunowa.** Wot auta do žmjerzeje sajědźene bu hobotu na dróhy do Warnsdorfa 6 létne dźěcžo, kiž běsche tudy pola wowcži na wocžehnjenju.

S **Wjednarjez.** W jenej zhromadźizne tudyschcho honitwinskeho družstwa je so wobjasnilo, so ma po dwójne létne płaczenje wot najeńka zapłaczeneho najeńskeho pjenjesa zyrkwi bjes danje poczicz. Honitwine družstwo je prydy hižo dwójny swoje najeńke dokhody zyle abo źěla k zhromadnym spomožnym sameram pschewostajiło.

Wusudźenja.

Małsečanski woheń pred Budyšskim prisažnym sudom.

Ssobotu, 16. meje t. l., wotpali so statok žiwnoscherja Hancža z Hornjeho Hunjowa. Hantičho bě žiwnosć wot skakarja Arnoschta Gusty Krenza kupił. Hancža winowacz, so je žrěbi žam zapałk a so je chzył zawěrjenje družstwo wobschkodźicz. We februarje t. l. bě Krenzej žiwnosć za 11 000 hriwnow wotkupił a 3000 hr. na nju napłacził. Hakle 9. meje běchu žiwnosć na Budyšskim sudnistwje na njeho pschepisali.

Dwarjenja běchu zyle dobjerżane. Domske dyrbjesche so dospołnje wuporjedzicz. Hancžo chzyschce brózeń zwotorhacz a na druhim městnje natwaricz. Tehodła bě so na hantiske hejtmanstwo wo pschipomoz wobrocził. We domskim bydleiche hischcze Krenz je swojej wótšiu. Na domskim bě 1800 hr. a na brózni 900 hr. wopałenišcze pschipomoz (Brandkasse). Krenz njeběše swoju nadobu sawěrjeczicz dał. Na dnju 9. meje jako žiwnosćer na sudnistwje na Hancža pschepisachu, wón swoju nadobu na 20 900 hr. pola Landbunda sawěrji. Wot lěta 1922 njebě wjazy w žanym sawěrjenju. Prydy bě 5000 hr. sawěrjeny był. Na dnju 15. meje pschinjese wón nadobu do Małšez, ju pak do swojeho domu njesestaja, ale pola měščanoshy.

Jeho swak, pohonc Schmidt z Kupoje, bě 11. mjeje pola Hancža w Małšezach pobył. Stare dodźerzanje khaluski widźo, bě jemu žortujo prajił: „Małšeje wschat Ly było, hy-li wschitko cžerwjene wobarbił.“ Ale też druzy běchu mjenjenja byli, so wschak by naježe było, hdyž stare budy wotžmudža. Hancžo bě Lej Krenza namołwjał, je by swoju nadobu sawěrjeczicz dał.

Hancžowa žona so jeho 14. meje wopraschа: „Hdy bźa Krenzezy počzahnu?“ Hancžo jej wotmołwi: „Dožakaj jenoż hacž do sobotu. Ssobota bě 16. meje. Pondźelu 18. meje chzychu sapoczecz tšechu porjedzecz.

Ssobotu, 16. meje, wjeczor wokoło 6 hodź. wuhdźe woheń w brózni nad hródźu. Tam žloma leješe. Tu sapocža so palicz. Sa někotre mjenjschiny też hižo domske we plomjenjach tejsesche. Krenza samé, plomjenjam jenoż někotre posłuschecza wutorhnywcz.

Tule sobotu bě Hancžo Krenza do Budyšcina zkałk. W jenej korczmje pschi Litnych wikach chzyschtaj so wot 12—1 hodź. trjechicz. Ale Hancžo njepschihódze. Powoldin wokoło 5 hodź. so Krenz je swojej žonu saso ta Małšez wrócił. Tu jimaj jeju 12-létna dźowka praji, so je tu Hancžo pobył, ale je hižo wotešchoł, dokelž njeje nětkhwile czakacz. Krenzezky swarischtaj šebi Jyšej a jen pjeschtaj. Runje pschihódze k nimaj šuhoh Kschižan, požczene radło dompschinjeseschi. Wobaj šebi domiše wobhladaschtaj. Też do brózníe sastupischtaj. Tola hnydom ji njeje saso wuhdźeschtaj a so na dworje rožnolwjeschtaj. Wobaj njeběschtaj kuriłoł. Nadobo w brózni a zaskat sastupischeschtaj. Hižo plomjenja sy sčěhi wuprasnyschu. Jako běschtaj w brózni byłoj, njeběschtaj nicžo złyschałoj ani kur abo plomjo ani šmjerdźenje pytłoj. Krótkosasahnjenja miliny (Kurzschluß) njemóžeše wina był. Do brózníe žanych grotow njeswjedźeše. Druhe groty běchu bjes milinh, dokelž běchu hižo dłeżschi czas pscheročzene. Też słoma njebě so sama zapalicz mohła. Wuhenja w brózni žaneho njebě. Krenza a Kschižan mènjeschtaj, so je był wohenj sakoženy, snano z pomozu sasmóčzeneje šwjerzki. Hancžo pschida, so je powoldnju w brózni wobhł, ale wokoło 4 hodź. saso do Hornjeho Hunjowa wotjěł. Wón prěješe, so je woheń saložił. Ssud njemóžeše so wo jeho winje pschepokasacz, tehodła jeho wuwinwa.

Nahódnoscéenje — lěpšinska renta.

Po zakonju wo nahódnoscéenju zjawnych požczonkow se 16. julija 1925 ma so potrěbnym, w tukzaju bydlazym němskim němskostatnym pschisłuschnikam lěpschinska renta dacz, maju-li prawo na wuloßowanje, kiž ju jako starozwobjedzerjo požczonkow němskeho stata dóstali. Po namjecze dóstanje lěpschinsku rentu, jeli je a) wěricžel potrěbny, t. r. njepschešahanu jeho dochody w pschedběhadźacym protyczenym lěcze 800 hr.; b) so je wěricžel, kiž namjet staja, starozwobjedžer (t. r. znajmjenjscha 30. junija 1920) němskostatnych požczonkow (znajmjenscha 500 hriwnow wuczinjazych) a so je namjetowak dóstacze wuloßowanjeho prawa (cžaß na to traje wot 5. oktobra 1925 hacž do 28. februara 1926), abo so je so jemu takže wuloßowanjo prawo pschipóznało.

Woprawnjeni k dóstacju lěpschinjeje renty, bydlazy we wokrjesu Budyšskeho hamtiskeho hejtmanstwa (z wujamkanjenjom městow Budyšcina a Bišporiz) so žadaju, so bychu swój namjet bórzy pola **spomožerskeho hamta wokrjesneho spomožerskeho swjasta za Budyšcinski kraj** w Budyšcinje na Bismarkowej dróhy 21. podali, a to z pschedpisanymaj formularomaj, kiž mataj so w 2 kuzomaj wupjelnicz. Także formulary hodźa so pola mjenowaneho spomožerskeho hamta abo pola gmejnskich hamtow žamo dóstacz.

K namjetej w dwójnem spomožernjenju ma so pschipołožicz wobžiwjeczenje — C. H — pośrědneho městna (banki, naklutowarnje, družstwa) pola kótrehoż je so namjet spodacz dyrbjał, wo pschipowědženju abo pschipóznaczu wuloßowanjeho prawa.

Saradźerz a wobhonjerz móže so pola gmejnskich wyschnoszow abo spomožerskich hamtow w cžaßu hamtiskich hodźinow (wschědnje dny dop. wot 8 hacž do 1 hodź.), też na spomožerskich hamtach sarjadowanych mimjacžnych rěcžnych hodźinow, kiž wotmětnjaju so na sceßkowaze wuchwje:

1) We Bistopizach (na radnizy jsiwa 14, kóždy schtwórtk pop. wot 2 hacž do 5 hodź.);
2) we Wjasońzy (Łužiski), na gmejnskim hamcze, na 1. a 3. wutorn měßaza, pop. wot ½4—½6 hodź.;
3) w Schlandze (Sohland a. d. Spree) na Gerhard Hauptmanowej schuli, na 2. póndźeli měßaza, pop. wot ½4 hacž do 5 hodź.;
4) w Khorlymju, na gmejnskim hamcze, na 4. póndźeli měßaza, pop. wot ¼4 hacž do ½6 hodź.

Interesentojo (wsajimzy) w Budyšcinje a Bišporiz bydlazy, maju so na spomožerske wyschnoseze tutych městow wobroczicz.

Woprawnjeni k lěpschinskim rentam, kotrejž žiwój namjet hischcze w lěcze 1925 stajeja, snadź tón dobrył, so je pschi pruhowanju potrěbnosce jich dochody w protyczienj lěcze 1924 jako zakład běru.

Wo tom, hacž na schtó lěpschinsku rentu dóstacz abo nic, rozsudźa wubjerk, pschecžiwo kotremuż móže so wobcžežowacz. Lěpschinska renta pschiznaczuje so jen wot sarjadnistwa němskostatneho abo krajneho dołha.

W Budyšcinje, 5. novembra 1925.

Wokrjesny spomožerski swjask za Budyšcin-(kraj)-wjeß.

Nasnowiše z cyleho swěta.

Sozialdemokratiska kratzija wirttemberskeho sejma że pschi powitanju němskeho presidenta Hindenburga we Stuttgarcze njewobdźeli, dokelž k powitanju w nowym hrodże jeneho z pschedsydstwa sozialdemokratiskeje kratzije njeje pscheprošyli.

*

W Jendželskej je po milym wjedrje nadobo zyma knježestwo nastupiła. W Lincolnshiru, połnocnym Walesu a Schottiskej je so žneń naschoł. Mjersnje.

*

W někotrych dźelach Persiskeje zu je so wojazy protestej zjwilistow pschecžiwo namjetej pschisamkle, po kotrymž měł Riza Chan na czoło nahlwilneho persiskeho knježestwa stupicz. Klamy w Schirazu zu je so samkle, a protest je so do Teherana pósłał.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Neustadt.** (Kurioſna wěz.) 15 lět běſche dopiſniza trjebała, kotruž běchu w februarje 1910 do kaſchćika w Hohwaldźe pola Neuſtadta tyſli, ſo by tón, kotrenuž běſche napiſana, w Freiberku ju pſchijeć mohł. Hakle 26. okt. 1925 bóndže do Freiberka ſ tym ſamſnym póſtowym ſchtemplom Neuſtadt wotpjeçatana. Najſkerſcho je nětak w póſtowym kaſchćiku težaŋ woſtała. Ale hłowna wěz a to najſpěſniſchniſche je, ſo dyrbjeſche pſchijimać pokutu płaçiçź, dokelž běſche hiſchçe ſtara ſnamka ſ Germaniju naležjena.

* S **Drježdżan.** (Sſwjedżeń revoluzije w Drježdżanach a Saksku.) Revoluzijiny ſwjedżeń w Drježdżanach a po zyłej Saksej je bjes ſadźiwkow ſo pominył. Napohlad króhow a hażow w Drježdżanach ſo njeſu wo niczo pſchemjenił. Jenož na někotrych domach běchu khorhoje wupowěſnjene, ale tu a tam ſmahowachu też çežerwjene ſnamjenja revoluzije. Popołdnju çahachu w małych çžrjódach po měſcze wokoło, njeſo tohorunja çežerwjene khorhoje na çołe.

* S **Lipska.** (Schibałſtwo ſ jara çežkimi ſçehowkami.) Schewiki wuçežnik běſche póndźelu pſchipołdnju w pſchemjenjeçe Plagwizach ſchoł pſchi kanale rybu wudźiçź. Hdyž tam tak ſměrom pſchi wodźe ſedźeſche, pſchińdże worakawenu hółczeçej do moſhow, ſ katapultom ſa nim ſ moſta ſtrelçź. Tu trjeçi wboheho çłowjeka tak njeſbožownje do hłowy, ſo ſo poça jemu hłowa wjerçeçź a wón padże do wody. Najprjedy njeběſe nichtó toho kedźbu měł, tohodła ſta ſo wuçežnik ſ woporom worakawſtwa a ſo ſatepi, prjedy hač móżeſche ſo jemu pomoz poſtiçiçź. Młody njedoczink, widźawſchi, kajke njeſbožo bě ſawinył, çežkny a njeſbu jeho hač dotal ſwjeſçiçź mohli.

* S **Lipska.** (Pſchi ſatepjenju ſmjertnje ſnjeſbożika.) Sſrjedu ſta ſo 48 lětnej, na Molitkowej dróży w ſadnim ſwarjenju bydlajej żonje ſ tym njeſbožo, ſo ſo jeje drasta ſapali. Pſchipadnje běchtaj dwaj mużaj, drogiſt a ponhonć, w tom domje, hdźež je ſkładniſchćo, pſchitomnaj a pſchidźeſçeſchtaj na żoninje wołanje jej na pomoz; jimaj ſo poradźi, płomjenja podušyçź. Snjeſbożenu żonſku wotwjeſchu do khorownje ſwj. Jakuba, hdźež wona ſchtwórtk rano na ſwoje çežże wopalenja ſemrě. Żona běſche ſo pospytowała, ſ papjeru woheń ſadźełaçź; najſkerſcho běchu płomjenja ſ nęſçeje wupraże a żonimu drastu ſapopadle, dokelž żona, mało widźo, njebęſche to pytnyła. Sſwjeçenje abo ſpiritus pak pſchi ſatepjenju wujiwała njebě.

* S **Kamjenizy.** (Roſchty ſu ſo ſwalile.) Sſrjedu popołdniu potorhny wětřik 6 metrow wyſoke roſchty, kotrež běchu na Ebersdorfſkim kěrchowje k poſtajenju pomnika natwarjene. Dwaj çežkaj padniſchtaj ſ nich a ſo ſ dźela çežźy franiſchtaj. — (S bojoçežu pſched khoſtanjom do ſmjerçe.) Mutoru wjeçor wuſkoçi na Marçżiniſtej dróży 11-lětna holçka ſ hróžby, ſo budże wot ſtarſcheju khoſtana, ſ woknom we ſtçeçim hornim poſkodże na dróżu dele a ſo tak çežko frani, ſo ſemrě ſrjedu rano w khorowni.

* S **Crimmitſchau.** (Sſmjerçź w juchowej jamje.) Zakoſtnu ſmjerçź namaka kublerjowa mandźelſka Frida Fickenwirth w ſuſodnem Langenreinsdorfje. Jona běſche duchakhora była a ſa njej dyrbjachu wobſtajnje hladaçź. Hdyž kubler po zyle krótkej njepſchitomnoſći ſo ſaſo wróçił, nańdże wobydlenje próſdne a dyrbjeſche naſhoniçź, ſo běſche jeho żona w juchowej jamje, ſ kotrejž běſche deſći wotſtronika, ſmjerçź pytała a namakała. Wobſamjonmna ſe ſ Langenheiſen a běſche pſched někotrymi lětami hižo we wuſtawach ſa duchakhorych pobyła.

* S **Plawna.** (Sſebje ſamohu wotwjeſçił.) Dohladowaŕ żeleſnizy Ernſt Wiegand w Plawnje, pſcheçiwo kotremuż běſche ſo dla pſchenđźenja w ſaſtojnſtwje khłoſtanſke jednanje ſapoçżało, bu jako çěło ſ Halſchtrowa wuçeſhnjeny. Wón bě ſo ſ 18. oktobra ſhubił.

* **Dla horſtli ſyna.** Na knježim dworje w Kórnizach (w Schleſynſkej) běſche pohonçź ſa ſwoje konje drubim konjom kuſt ſyna wſał. Dwaj druhaj pohonçej běchtaj to wobkedźbowałoj a pjerjeſchtaj hjeſroſumnje ſ klumpachami do njeho, ſo krwawy ſo na ſemju ſypnu. Dyrbjeſche ſo hnydom lěkarjej podaçź. Sſyn jeneho ſaſtojnika pſchińdże runje w prawem czaſu a çžinjeſche wuſtupej kónz, hewak byſchtaj tamnaj ſwojeho ſobuçłowjeka dla horſtli ſyna ſnadź ſaraſyłoj. Wſchitzy tſjo ſu nanojo na dźeçoch bohatych ſwójbow. — Wjetſcheje hrubośçe tola çłowjek wuſtukowaçź njemóże.

* **„Trompjetar wot Vionville" ſemrě.** Wlidaŕ Ehrhard Boßmann we Weſelu, ſnaty jako „trompjetar wot Vionville" ſ wójny 1870-71 je w ſtarobje 79 lět wumrěł. Pſched krótkim móżeſche ſwój ſtoty mandźelſki jubilej ſwjeçiçź.

* **Dawk na „hubi"-hłowu w Tirolſkej.** Dawk, na kotryž hiſchçe żadyn finanzny haunt pſchiſichoł njeje, chźedźa wſchelake gmejny w Tirolſkej ſběraçź. Tutón njeżnje jenož gmejniſke pokładniży pjelnicź, ale też wottraſchowaçź wot njerjaneje módy. Hdyž ſtrěſroja w tutych gmejnach proteſtowachu, pokaſa jich jedyn pſchedſtejçiçeŕ na 15. ſtuçżu 11. rynçżk prěnjeho liſta na korintiſtich, hdźež ſteji: „Hdyž pak na żona dołhe włoſy, dha je to çżeſçź ſa nju, dokelž włoſy ſu ji k pſchikraſnej date." Gmejſki pſchedſtejçiçeŕ hiſchçe doda, ſo wón pſchikanje liſtow ſwjateho Pawoła ſej wyſche waži hač Parižźan módu.

* **Do rowa ſwojeho bratra paduhł.** Zakoſtnu ſmjerçź w rowje ſwojeho bratra namaka kommandatore Sarato, wyſchſchi knježeſtki ſaſtojnik, na kěrchowje w Meſſina. Běche na wopomnjeńſkim dniu k rowej ſwojeho bratra ſchoł. Runje we wokomiku, hdyž chźyſche łſchiż rowa ſ kwětkami pyſchiçź, pſchełamа ſo marmorowa płata, na kotrejž ſtejeſche, a padny do hłubiny. Woſta na kaſchćiku ſwojeho bratra leżo, hdźež na njeho çżeſka marmorowa płata padny a jeho na měſtnje mori. Sſrudny doit!

* **Schto jemu pjenjeſy pomhaja?** Pſched 30 lětami ſemrě w Madridu (hłowne město Schpanſkeje) bohaty muż a ſawoſtaji ſwojemu bratrowſej 300 000 hriwnow. Nětko hakle tutoho bratra jako proſcherja wuſłědźichu. Wšo njeje niczo wědźał, ſo je wot 30 lět hižo bohaty muż. Mjes tym je ſo ſeſtarił a tuż njemóże pjenjeſy tak wužiçź.

* **Byçże wojowanja.** Greſkſe knježeſtwo je w ſwojim kraju byçże wojowanje dowoliło. Dowolenje pak ſwjaſa ſ wěſtymi wuměnjenjemi. Rohi bykow dyrbja ſo ſ gummjom wobwiçź, ſo njeſbychu konje franili. Schtó pak ſchkita byti pſched hlebijemi.

* **Sparniwoſcź dyrbi ſo pſchepytowaçź.** Franzowſke knježeſtwo je mjeſynarodnej kommiſiji, kiž dyrbi ſparniwoſcź ſtudowaçź, 50 0000 frankow wěnowałe. Kommiſija poda ſo najprjedy do Agandſkeho kraja. Kaj druhe powěſçe powěda, knježi w někotrych krajinach ſtrašnjje ſparniwoſcź. Mnohe wěry ſu wotemrěłe. Lud je ſe ſwojich ſtatokow çżeknył.

Hamiske wozjewjenja z Budyšina.

Do wikowanſkeho regiſtra je ſo dźenża ſapiſałoː 1. na liſçżinje 212, naſtupaçe **podźelne towaršſtwo Budyſchkeje ſlwarnje a ſkłodźenje w Budyſchinje:** Albert Seidel je jako ſobuſtaw pſchedbydźiwa wuſtupił. Prokura je ſo pſchidźelika pſcheſtupçej Matſej Aleſſandrej Schuſterej, ſtúdźichemu, w Budyſchinje. Wón ſmě towaršſtwo jenoj ſhromadnje ſe ſobuſtawom pſchedbydźiwa abo ſ druhim prokuriſtom ſaſtupowaçź. 2. Na liſçżinje 862: ſaſchka je firma **Budyſchkeje fabriki wumjeſtkho a mjaſowneho pſchikłupneho hnoja w Jenkegach.** 3. Na liſçżinje 928: naſtupaçe firmu **Marmorowcho pſchemyſła Curta Schrötera we Budyſchinje:** ſaſchka je prokura Margarety Schröterowieje rodź. Glaſereż. Firma je ſaſchła.

Towaršſtwowſki powěſtnik.

Budyšin. Jednota „Sokoł" ma **kóždy ſtwórtk** wječor **we 8 hodź. zwuçowanje** w towaršowni na Horncźerſkej hasy. Prosymy kóždeho bratra, zo by we **wěſe přišoł.** Nowe sobustawy su nam stajnje wutrobnje witane. **Też bratram** susodnych Jednotow poskića so dobra přiležnosć, nas z wopytom počesćić. To budźe k našemu a k wašemu spomoženju

Načolnik.

Bukecy. Jednota „Sokoł" ma kóždu sobotu wječor z dypkom we 8 hodź. zwučowanje, Starosta.

Lichań. Tow. „Zernička" změje přichodny ſtwórtk, 12. nov., wječor we 8 hodź. pola Rudolfec spěwanje. Wutrobnje so prosy, zo bychu wšitcy z wěstošću přišli. Předsydstwo.

Maleſecy. Jednota „Sokoł". Zwučowanje za dźěći tutón tydźeń wupadnje. Přichodne je póndźelu. Štwórtk we 8 hodź. drustwo na prěkušu. Wšitcy z wěstošću přińć.

Pančicy. „Lipa Serbska" spěwa pjatk, 13. nov., we Pančičanskim hoſćencu. Mužscy z dypkom w 7 a žónske we 8 hodź. Prosy so, zo bychu wšitcy přišli, też ći, kotříž traš su zadźěwani, w Budyšinje sobu spěwać. Nic noty zabyć. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleſ w Budyšinje — Zamolwity za hospodarſki dźěł: Arnošt Bart w Brěžnycy, — za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Naše płaćizny dopokazu

šlo zamóženy!

Naša twora je tajka — kajkuž lubimy —

Kupujće swoju drastu za żony, młode holcy, mužow, pachołow, hólcow, ćěšne dźěći jenož

Naša twora je tajka — kajkuž lubimy —

we Welsec kupnem domje w Kulowje.

Dawam Wam při nakupowanju w přiwabjacych dnjach na naše znate tunje płaćizny na wšě twory 10% rabata jako pućowańske zarunanje.

MERSINSKI
Zastawanske časniki

Wotmu k štrykowanju awušiwanju ručneho dźěła.
W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9.

Swětowy
panorama
na Lawskej dróży při Lawskej wěži wot 8. hač do 14. nov.
Pućowanje po Oldenburgskem swobodnem stače přez Bremen, Lüneburg do Lüneburgskeje hole
Panorama je wotewrjeny pop. wot 3 hodź. do wječora 9 hodź.

Ložace saty, barchenty a wjele druhe poruča płaćizny hódno
A. Sulc w Budyšinje
na Mjasowych wikach čo. 10 II
Žane klamy!

Paleny kofej
punt po **3.20, 3.60, 4.–, 4.40 a 4.80 hr.**
poruča jenož w najlěpšich a wubranych družinach.
Otto Sachse
w Budyšinje
na Bohatej hasy čo. 4.

Hoſćenc „Zur guten Quelle" we Wojerecach
Sobotu, 7. novembra wotewrich tu
snědańsku jstwu
w kotrejž wšě jěduce za najtuńše płaćizny podawam
Nimo toho **kóždy dźeń: swinjace zymne nóžki z kisalym kalom, čerstwa mjasowa juška a srjedu: polčik.**
Mój **rožkowy paleńc,** kiž sam palu, kaž też **wšě druhe najl. paleńcy** wosebje zaso z nowa poručam.
Wo přećelny wopyt prosyta
Korla Krawc a mandźelska
Telefon 158 we Wojerecach na Hrodowskej hasy 3 Telefon 158

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, benzin atd.
podawa ze sklada
Carl Gast
w Budyšinje
na drjewowych wikach čo. 27.

Vogtlandske gardiny tunjo.
K. Erler, Žitne wiki 11.

Dobry sprawny stary ſi
kóń
je jenož na předań do dobrych rukow we
Łupjanskej Dubrawcy čo. 8.

Parne čiśćenje pjerja
E. Schmoller, Sukelnska hasa 3.

Pisanske blido
ma na předań
abo z ratařskimi płodami wumjenja
Max Karschner
w Budyšinje
na Garbařskej hasy 8.

Wšě wobuća, dołhe škórnje krótke škórnje dźěćace škórnje
poruča
Mark w Kukowje.

Jurij Hänsel
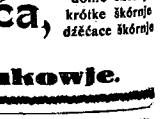
w Budyšinje
na Łukelnſkej haſy 34.
Telefon 736.
Hłowna pſchedawarnja Rud. Sada ſ Lipſka w Budyſchiſkim hantiſkim hejtmanſtwje.

Skład ratařskich mašinow a gratu wšěch družin.

Za lěto stareho serbskeho katolskeho
hólčka
so přihódne městno k wothladanju
pyta.
Bezirksfürsorgeamt Kamenz
Wohlfahrtspflegeamt.

Šijace mašiny
za wšě połowanja **nowe a trjebane** najtuńšo pola
J. Klemm w Budyšinje na Serbskej hasy 1 I. Žane klamy!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 xl. pj., na pósce a pola dowěrnikow 1,30 xl. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 xl. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 xlot. pj. Wobsćežnje so stajnce nawěšći a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy w w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w w

Čisło (Nr.) 263 **Budyšin — štwórtk 12. novembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Schto nowa swjaskarska wotbrónjenska nota wopschija?

Barlinski němsko-nacionalny „Lokalanzeiger" žebi we nejsnjej formje žada, so by so dotal tajna dźerżana wotbrónjenska nota konferency swjaskarskich pósłanzow wosjewiła. Mjenowane nowiny pischu: Zyle wobsebite naprawy žu so činile, so by nocźine wopschijesce tajne wostalo, a pschi tym je so tak dalsko schło, so městna, kotrejž měše w praschenjach, němčkostatnu woboru nastupajcych, prenje wěs znaješ, wo nocźinym nadrobnym wopschijeczu nicžo njewěźeš. S najwjetschej wěstosću so powěda, so žadanja nětcźischeje noty hischcze dale du, dyžli žadanja pschedpožledniseje noty. Hdyž pak so rozsrěźenje nocźe pschiwobrocźi, sda so, so wobliczowy wuras někotrych wědomnych wo najbórschich staroscźach rěcźi. Tohodla so wěsto pschego wjetschi njeměr w politiskich kruhach rozscherja, a pschego należnischo so žada, so by so kutemu tajenju kónc činiło.

Hindenburg w Badenskej.

Němski president generalny pólny marschall ſ Hindenburg je źrjedu dopołnja do Stuttgarta pschijěł. K jeho powitanju bźechu so na dwórnischcźowym nastupischcźu, se chorhojemi bohacze wupyschenym, seschli statny president Bazille, minister knutskownych należnoscźow a žejmowy president a wyschscźi měschczanosta dr. Lautenschlager.

Luther a Stresemann chzetaj, jeli by tžeba było, wróczo stupicź.

Němski kanzler dr. Luther a swonkowny minister dr. Stresemann staj w Londonje wospjet dźělicź dokoj, so móžetaj w Londonje Locarnske rěcźenje jenož potom podpisacź, hdyž budża najprjedy žlubjene połóženja pschewjedzene. Kaž je nětko žitscherej, chzetaj woboj wróczo stupicź, jeli so wocźakane połóženja wuwostanu. W tu chwilu je wscha kedźbliwosć na połóženja (wróczostupkowanje Locarnskeho rěcźenja) složena. Po wustupjenju němsko-nacionalnych njeje so žana ministerska rada ſ parlamentarikim połoženiom saběrała.

Dr. Schacht w Ameriy rěcźi.

Prezident němskostatneje banki, dr. Schacht, je w Newyorku w pschitomnosći gouverneura Stronga psched nowinarjemi wo swójźu žiwojeho amerikanskeho puczowanja rěcźał. Wón žebi jenož pschaje, so bychu Němcy pschi pschewjedźenju Dawesowego plana harmonizy ſ Amerikanami hromadźe dźełali.

Sa cźaš žiwojeho wopyta w Ameriy je wón składnosć měł, so ſ mnohimi bankierami rozrěcźeć. Amerikanske finanzne wobstejnosće Němsku jara zajimuja, dokelž Amerika Němsku ſ połcźonkami podpjeruje. Němskostatna banka je pschecźiwo wschěm połcźonkam za měšta, kotrejž so produktiwnje njenałožuja. Tohodla je też wotžebity wubjerk pruhuje. Hinak wěcźy pola industrije a rataŕstwa leža. Hdyž tej połcźonki pschijimatej, so produktiwnosć Němcźe powyšlini. Němska je wobzebje tohodla we wobcźežnym połoženju, dokelž dyrbi žebi nowe wotebraŕstwo we wukraju pytacź.

Vatikan chze so wo schkit narodnostnych mjeńschinow staracź.

S Roma so powě: Vatikan saběra so w tu chwilu je studijom problema narodnostnych mjenschinow. Prózuju so wo wurunanje narodnostnych pschecźiwnosćow mjes katolikami chze Vatikan wutworicź instituziju wobzebitych japoschiwskich delegatow za wschelakorźezne krajiny. Pósłe nowiny witaja tutu powěźcź ſ wulkim zajimom a wocźakuja ſ tutelo zajimowanja Swjatego Wótza wo należnosće narodnostnych mjenschinow wobzebje ja Polakow we Němskej, so jim pschinjeze wołożenje w njenjeźliwym położenju, w kajkimž su kaž wschitke narodnostne mjenschiny w Pruskej-Němskej. — Wobzebje też my Sserbja měli wulke wobcźežowanja pschedmjetscź a radźiny, so by so wjedniscźo naschich katolskich Sserbow ſ tutej należnosću saběrało.

Tajne wojeŕske organisazije na rańscho-pruskich kubłach.

Sastojnizy krajneje kriminalneje polizije w Königsbergu žu nětkle 20 ludźi zajeli, kotřiž na dźěmaj ſ njejemaj kubłomaj Olschtynskeho (Allensteinskeho) wokrjesa słužachu. Na nich tukaju, so tajnemu wojeŕskemu žwjazkej pschikłuscheja. Sajeźi ludźo žu ſ Pomorskeje, Medlenburgskeje, Hamburga, Bayerskeje a Hornjeje Schlesyskeje. Pschi nich revolwry a 98te tscźelby namakachu. Pódła teho mějachu maschinske tscźelby, ſ kotrymiž so wo dwo a wo wosy šmórnychu. Tscźelby so wěso sebrachu. W tu chwilu pschepytanje hischcze njeje skónczene.

Sadźěwany pucź w Bayerskej.

Bayerske a druhe němske monarchistiske nowiny wotkryeje „Frankfurter Zeitung" wo spytanym monarchistiskim puczu w Bayerskej po mnożnosći samosacź a sacźěmnicź pytaju. Barlinski „Vorwärts" pak měni, so dyrbi bayerske knježerstwo wjelepschecźiwne organisazije rospuschcźicź, kotrychž wjednizy žu so ſamo pola bayerskeho knježerstwa wobhonili, schtoż by wono cźiniło, hdy by so kronprynz Rupprecht knježerstwa smozwolał. Wjednikow tychle organisazijow dyrbjeli hnydom sajeź. Też je pschitkuschnosć najwjetschcźe justizne wyschnosće, pschecźiwo Rupprechtej Wittelsbachskemu a jeho pomharjam pschepytanje sawjeźeć. Sjawnosć njetrjeba někotre sakrywace sapŕšowanja, ale dyrbi jasnosć měcź.

Dr. Heim wo nusy rataŕstwa.

Wjednik bayerskich ratarjow, dr. Heim je we Weidenje rěcź měł, w kotrejž praji, so katastrofa rataŕstwa w pschichodnym nałeźu formow nabudże, na kotrejž žebi nichtó njemyšli, jeli so žo hnydom pomoznje naprawy njejschewjedu. W Němskej ko pschewjele pschesiły a pschemało rožki pschetrjebuje. Tohodla so rožka rospschedacź njeholi. Dr. Heim měni, so dyrbjało knježerstwo wukazy wudacź, ſe kotrymiž by so pschetrjebanje pschesiły samjesłowało. Dokelž njeje možno, so by ratař pod nětcźischimi wobstejnosćemi napołožne dawki sapłacźił, ma so jenm hnydom sapłacźenje dawkow wotstorcźeć. Dr. Heim so ſ napominjaD na knježerstwo a wschitkich samolwitych wobrocźi, so by so hnydom pomhało, dokelž by ſ katastrofy rataŕstwa katastrofa žyłeho ludowego hospodarstwa nastała.

Wußud pschecźiwo wójnskim winikam.

Wójnski žud w Amiensu je wutoru němskeho wyschka Weicka ſ 56 pěšeho reginenta a leutnanta Schulza se 17. artillerskeho regimenta w njepschitomnosći wobškorźenju ſ kmjerzej sajušdźił. Wyschk je pjeczo 1914 na jenym kuble pola Bethencourta 12 wobydlerjow tamneje wjoſy k schkitanju swojich wojakow wuźił. Někotři ſ wobydlerjow žu so ſ franzowskimi kulkami morili. Po wyschkowej pschikazni staj so Bethencourt a w blischcźi leżaza wjeſ Alaincourt spalisej. Leutnanta Schulza winowachu, so je w septembru 1914 jeneho franzowskeho najeńka saſtrělił a jeho kubło swojim wojakam wurubicź dał.

Jendźelska letadła noweho typa kupuje.

Wuspěchi wuspytanych letow Schpaniczana Ciecwasa ſ letadłom autogyro rěkazym, žu jendźelske ministerstwo za letarstwo pohnule, někotre ſ tychle letadłow wschelakich typow a to ſ tym wotpohladom skazacź, so bychu je wone sa dalsche wudospołnjenje wupruhowałe. Ministerstwo letarstwa chze wschě letadła wupruhowacź, kotrejž lubja problem runopadneho leczenja rosrisacź. Pódła teho so powjetschena kedźbliwosć na ważne praschenje letadłow ſ wulkej špěschnosću skožuje.

Južnoslowjanski swonkowny minister dr. Ninczicź wo pschesceźbanju Sslowinzow w Triesce.

Na wjazore napraschenja sa sakhadźenjom sajsitow we Triesce pschecźiwo Sslowinzam je swonkowny minister dr. Ninczicź w skupschtinje wotmołwił. Praji, so žu jemu pódawki w Triesce znate. Jemu je też znate, so je so cźrjóda demonstrantow do redakcije nowin „Edinost" dobyła, hdyž je nadobu sniczała. Wopor tychle napłowniscźow žu też Triestiske nowiny „La Sera" a jedyn italski privatny dom. S teho je widzeć, so napłownosće, kotrejž su so cźakarnone podawki pschecźiwo wuprajenemu porucźenju schefa italskeho knježerstwa Mussolina stake. Mi je też znate, so su dla podawkow w Triesce 26 fajsistiskich wobdźelnikow pschi demonstrazijach sajeli a w jatbje wobkhowali.

Na praschenje, schto mysłu cźinicź, so by so nastata schkoda wurunała, a so bychu so prawa khorwatskeje a słowinzskeje mjenschiny schkitake, wotmołwi jan: Nimamy žadne mózmoty k někajkemu offizialnemu zakrocźenju pola italskeho knježerstwa. Žaneje sadady internazionalneho prawa a też žaneho internazionalneho rěcźenja njeje, kotrejž by nam prawo dało, něšak w Italskej zakrocźicź. Ssamostatny stat žebi njemóże lubicź dacź, so jedyn druhi stat jeho žamtnych staczanow schkita. Njeźmě so zabyć, so tu wo wobhedźenstwo italskich staczanow dże, kotrejž słowinzskeho rodu byli. Hdy by hinak było, a hdy by so je zakrocźenjom sapoczała, potom njebychu niż jenož pschecźelne, ale też normalne styki mjes wobéma statomaj njemóżne byłe.

W tymle smyśle Ninczicź dale rěcźesche. Jeho roskoženje je wěso mału spokojitu, haj žamo wulke rozhorjenje słudźiło. Wjazy kročź jeho rěcź ſ wulkim hołkom pschetorhnychu. So bychu jeho wuźmělcheli, wokliknu „Eviva Ninczicź! Eviva Mussolini." Sslowinzski sapósłanz dr. Pśivko, poměry mjes Sslowinzami a Italcźanami w Istriskej staviśnjaj roskładowa, na to pokasujo. So žu Italcźenjo stajnje Sslowinzow potlocźowali. Wón so ſ wse motiwu swonkowneho ministra dr. Ninczicźa njespokoji. Da kelž tutón nochze prawa słowinzskeho wobydleŕstwa w Italskej schkitacź

Naprawy pschecźiwo naźylnikam w Triesce

Dla poslednich naźylnoscźow w Triesce su tam po porucźnosći knutskownego ministra Federozona nětkle 100 wokrobow sajeli. Prefekt a questor w Triesce, kotrejž njeistaj naźylnoscźam sadźewałoj, staj so cźežko naźwarikoj. Nichtó pak na tym njedwěłuje, so su so tele naprawy jenož k wocźomaj cźiniłe. Woprawdźe so winikam ani wkóła njeschkdźiwi. Hacź dotal su pschego w Italskej sajsitiske mordarjo njethłostani wostali.

Mordarjow sozialistiskeho sapóśłanza Matteotta wuwinowali.

Sud w Romje je mordarjow sozialistiskeho sapóśłanza Matteotta wobskorźenych Rosa, Filipella a Marinella wuwinowali. Nichtó, kotrejž nětcźischе italske wobstejnosće znaje, njeje na tym dwěłował, so mordarjo njethłostani wostanu. Matteotta su loni skónczowali, dokelž bé won we parlamencze wotkrył, na kak njehańbicźiwe waschnje nětkole knježerstwo sajsitoju stat wulkuraju a so na schkodu zyłeho ludu robohacźeja. Wěrnosć je nětkole w Italskej potlocźeno

Schcźěpan Radicź ſ ministrom sozialneho spomoženja.

Swada mjes Sserbami a Khorwatami je nětko dopołnje wurunana. Pódła rozkoženja, kotrejž je swonkowny minister dr. Ninczicź wutoru w skupschtinje wo Triesćišćich podawkach podał, najwjetšche sajmanje sastupowanje Schcźěpana Radicźa do kujeźerstwa słudźuje. Mjenja, so Radicź we ministerstwje sastojnstwo ministerstwa za socialne spomoženje pschewosmje a to hnydom, hdyž budże jakoż wo invalidach dorjadowany. Tole ministerstwo budże Radicźej wobaraczi, so by by so je stronisko-politiskimi praschenjemi saběrak. Tak smeja Khorwatoju w knježerstwje pjeć ministerskich hyd'low.

Podrobnosćze wo bombardowanju Damaska.

Nowy syriski wyschcźi kommisar Fourenel je Dereśya, prjedawschcźeho sobudźěłacźerja generała Weyganda, namołwił, so by sastojnstwo generalneho sekretara najwyschcźeho komnifariata w Syriskej pschewsał.

„Petit Parisien" je ſ wokolnosće generała Sarraila nadrobnu rospravu wo bombardowanju Damaska słonił. General Sarrail je 18. oktobra jenož wósom granatow do diweju sbežkarskeju městowaju dźělom wustrělicź dał, dokelž so sbežkarjo hotowachu, so do krjeda města dobyć. Najsajtra so bombardement wospjetowaschże, hdyž rubježnicy poczachu rubicź. 300 hlinjanych twarjenjow je so wupuscźiło. Sa taj dnjej je so wscho hromadźe 137 cźłowjekow morilo a skaniło, mjes nimi bé 14 franzowskich wojakow morjenych a 47 ranjenych. Pódła teho su sbežkarjo 50 Armenow morili. 20. oktobra je so měr wobnowił, a sbežkarjo 3000 tscźelbow wudachu. Posbžicźa hrosa a bojosć ljej so ſ proklamaziju sbudźiłej, kotrejž je jendźelski konsul 23. oktobra wupowědźenjeć dał. S njej wón žiwojich krajanow napominaschе, so bychu město wopuscźili. Wón je so pjeczа nowemu bombardementa bojał, hacź runje je general Sarrail dał konsulej prajicź, so jemu ſ cźełom jeźeli, hdy by nowy strach hrosył.

„Chicago Tribune" ſ Damaska powě, so je dwaj franzowskaj regimentaj kavallerije do Syriskje wjesetaj. Fran-

powołojo wobstupjeńske hibanje pschećiwo spožkarjam cźinja. Pschi nim je 3000 hacź 4000 jednych wolobźěli. Tale powěsć je so twot jeneho sobustawa irakkeho knježeńskwa dostała. Francozowsko je nadźějeja, so budźa spožkarjow sa jedyn měsac móz sniciecź. W Damasku su spytali, wikowanje sako wožiwicź. Wopraudźe su sako wschě wikowańe wotewrjene.

General Feng pola Pekinga sbity?

„Times" z Pekinga powědźa, so je je blisko Pekinga biwa bika, kotraž je někotre dny traka. W njej su wójska Fengjusfianga sbili. Regiment kavallerie Cźangtsolinowego wójska je 25 kilometrow wot Pekinga sdalenh.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 12. nazymnika.

Livina, biskopa.

1885 wóte Hendrich Imiš před sudom w Lipsku, wobskorženy dla swojeho zakitanja Serbow.

† 1913 Njeswačidlski farař Jurij Jakub, narodowc, dobroćel, spisowaćel.

Božu brón so wobleče,
Dźerźće twjerdźe khorhoj křiża
Zo wam kiwa dobyće,
Hdyž so njepřećeljo bliža;
Khrysta křiž budź waš paněr,
Tón wam jasni ćemnu čěř.

Božu brón so wobleče,
Kruće zaprimúce škit wěry;
Z nim wy hašeć mózeće
Žahłe šipy nimo měry,
Kotrež zły duch wutrěla
Na kóždeho křesćana.

Korla Fiedler

*

— **Wo wjedrje.** Wyschina šaha wot Jendźelskeje jacź do Ruskeje a je nam šuche, ale symne wjedro z chinjesła. Schkleńza pschezo hischće na rjane stupa a pokazowasche dźensa rano na wobšajne wjedro. Nižina wczera rano nad Finskej so wuciahowasche. Nowa nižina leżesche wczera rano z połnocy kupy Island. Nasche wjedro drje sćežka wohrozy. Mjeńscha nižina, wczera rano njes Francozowskej a Jendźelskej leżaza, pschinjesże tam šuch a deschćik. Też tuta nasche wjedro lědma nakasy. Dutše pjatk błončko 7.18 hodź. skhadźa a so 4.14 hodź. khowa. Měsacki skhadźa rano 3.20 hodź. a so popołdnju 3.29 hodź. khowa.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutšischi pjatk:** We połnocy jasne a šuche wjedro, tu a tam núzne snjerśi, we południu bóle samrócźene a trochu šneha.

— **Pokradło je** nam tudy: 10. 11. 25 muzaze koło swanki „Hermosa", cźorny wobluk, cźorne swjena a sakitańke blachi, trochu dele sesłonjene wodźidło, z prawa cźerwjene, z lewa cźołwjenoružnuhate pschimadło, seserawjene spizy, cźěmnobrune šedło, prědkowne šedłowe pjero nowe, torpedowy šamodźěł, schćere gumijowe wobrucze. W nozy k 10. 11. swónczkowe wuwoschenćko z 4 klóczakami, bruna żelezna pjenježna kaseta 25×18 cm wulka, pohrjebowrjena, w njej wjetšcha suma pjenjes a nalutowańke knižki Budyschkeje nalutowatnje cźo. 2447, sapisane na knihicźišćerjow Budyschina, kaž we wokolicy je tež nowy módry a bruno wokujeschkaty żaketowy wobłek a por cźornych schnórowanych cźrijow. Wo wózownje sdźělenja prošu kriminalne wotdźělenje w Budyschinje, 11. 11. 1925.

— **Statny auto njes Budyschinom a Hucźinom.** Sobotu 14. nowembra budźe njes Budyschinom a Hucźinu pósłowe auto takle jěrdźicź:

z Budyschina rano 6,45, pschip. 12,30 a wjeczor 6,30 hodź.
z Maleschez rano 7,08, pschip. 1,00 a wjeczor 7,00 hodź.
w Hucźinje (wótzy) rano 7,15, pschip. 1,10 a wjeczor 7,10.
S Hucźiny (wótzy) rano 7,30, pschip. 1,30 a wjeczor 7,30.
z Maleschez rano 7,40, pschip. 1,40 a wjeczor 7,40 hodź.
w Budyschinje rano 8.10, pschip. 2,10 a wjeczor 8,10 hodź.

— **(Wohoń.)** Sstrjedu wjeczor ½8 hodźin so wobhdźerjo Mužakowskeje dróhi dohladachu, so je wrota Zimmerez brózńe a pluwy psched njej palachu. Hnydom sawołana wohnjowa wobora wohoń sala, pryedy hacź so po brózni rosschěri. Wohoń je je so je skótnitskej ruku sakóźił.

Z wčerawšcho wulosowanja, nastupajo naše mytowańske wulosowanje

wuiidźechu jako dobyćerjo:

Prěnje a hlowne myto k. wuczeć Mikk. Zyž w Baczonju.

Dale dostanu dary:

1. Jurij Mić w Brěskowje.
2. Kaplan Handrik w Lipiku.
3. Mikławsch Wawrik w Kohlowje.
4. Michał Nowak w Jaseńzu.
5. Michał Winar na Horje.
6. Khrysta Piczulowa w Cźelnom.
7. Waltaŕ Mieśnaŕ w Cźelchowje.
11. Bohuměr Lorenz we Wjeselu.
9. Robert Kita we Wjeselu.
10. Herman Hanusch we Wjeselu.
11. Bohuměr Lor z we Wjeselu.
12. Arnosćt Kloß we Wjeselu.
13. Erwin Gerber we Wjeselu.
14. Jan Nowka we Wjeselu.
15. Jurij Njencź w Hahlowje.
16. Pětr Basćha w Njechornju.
17. Max Nowak w Krakezach.
18. Max Ballak w Pluśnikezach.
19. Kschesćijan Nowak w Cźelnom.
20. Pětr Paschka w Jitku.
21. Lesna Boigkowa w Hodźiju cźo. 67.
22. Pawoł Hórnik z Hornjeje Kiny.
23. Schokta we Wudworsu.
24. Arnosćt Basćha w Bukezach.
25. Michał Lebsa w Swinańni.
26. Brušk w Mikoćźach.
27. Jakub Schuster w Starej Zyhelnizy.
28. Michał Bryl w Pancźizach.
29. Jakub Mrós w Kukowje.
30. Ledźbor w Kukowje.
31. Keil w Pancźizach.
32. Rudolf Kaiser w Pancźizach.
33. Jurij Rab w Kukowje.
34. Handrij Urban w Jatšjobju.
35. Jurij Bjedrich w Budyschinje.
36. Jurij Schokta w Njebjelcźizach.
37. Nowak (wutwarjeny) w Stróži.
38. B. Rychtaŕ w Kukowje.
39. Michał Walda we Worklezach.
40. Mikławsch Bémaŕ w Kulowje.
41. Michał Rychtaŕ w Nalbizach cźo. 41.
42. Jurij Mrós w Khrósćizach.
43. Pawoł Dórnik w Khrósćizach cźo. 27.
44. Michał Schlosser w Khrósćizach.
45. Handrij Pinkau w Mikowje.
46. Beno Bjensch w Radworju.
47. Marja Lipertez w Kukowje.
48. Jurij Grubert w Nowej Wjeszy.
49. Pawoł Bjensch w Schunowje cźo. 34.
50. K. Dute w Krakezach.
51. M. Schwejda w Njebjelcźizach.
52. Lipitsch w Sserbstich Paslizach.
53. Dórnik w Njebjelcźizach.
54. Marja Zyžowa w Cźaseżach cźo. 8.
55. Bjedrich we Wětežu.
56. Pohl w Mikoćźizach.
57. Jakub Brankacź w Měrkowje.
58. Buk w Mikoćźizach.
59. Jurij Leimer w Nowej Jaseńzy.
60. Lukasch w Sserbstich Paslizach.

Po wupokasanju wožoby abo noweje kwitowanki ša „Sserbske Nowiny" na měsacz dezember móża so dary wotewsacź.

W dezembru wupiśamy nowe myta. Te k Božemu dźěćcu wulosujemy. Nastajejcźe tohodla wuschi. Pschinjeśemy sako rjane dary.

Ceta swětłowłóska.

30] (Pokračowanje.)

„Ty by tola rosum shubił, hólcze."

„Domaschkez knježna piša, kak je ji dźensa frudno —" Ssu najzherschcho hubjenu wjeczerjerez měli, a ty by jich na šuchim žedźo wostajił."

„Tohodla niz. Chze wote mnje pjecza nékajku radu měcź."

„Chze cźi rjez, schto žebi wo tebi mysli. Hdyž bérjesch žebi na starosću, wobstaracź žónjskim kuchuju, nimasch to labywacź. S tym žebi žónjsku najbóle rosherschi. Ja bych tam na twojim meśnje njeźeła."

„Ja pak k njej tola pojdu."

„Tuž jeź, hdyž chcejsch. Sswarjenje wot rjanulinki žwětłowlóśteje da šnadź so lepje pschešłyschecź hacź wot starseje cźetz."

„Někajku pjerśinu dyrbjsch pschihotowacź, cźetka luba, butru, jeja, šuschene žłowki, krupy, wschо schtoź cźi pod ruku pschińdźe. Hižo njewém, schto žym wjchitko žłubił."

A nasta běhanza a hromadu noschenje. Džowka dyrbjesche k hejtmanzy, ta sajo k hospoży, ta pschajza žebi k pomozy jenu spuschćenomnu dźěłaczeńku, sasmrócźene latarnje mitkotachu so po cźmi, shubichu so na khwilku w pinzy, we wjelbje, sajo so jewichu, a cźehnjechu ke kurjenzej. Honacź, kiž na kromje pschi durjach spasche, da signal a kury a kapony a kurjata wudźerachu do žwětła latarnow. Schtóž z tuteho stadleschka bu wubrany, so hy do Drježdźan pschewodźał knjesa sarjadnika, toho hrabnychu sa kschidle a tykhychu sa žerdźe. Nasta kschik a ropot mjes kschidłaczami a ludźo, njewědźo, schto so to njeczini, žebi myślachu, so hejtmanka w patorźizu kuśuje a cźaha spizy kury sa pjerjo, so bychu zyke léto derje njeśe.

Wulkotny korb bu hischcze wjerzor naworschtowany tak, so by pschi nim małe wójźko wutrało. Samo dźeśche wobkhowanje, a jónste žebi wodychmychu.

„Schto tajsa žwětłowłosata wschitko njenapara!"

„A je w Drježdźanach. Schto budźe-li tudy, hdyž žebi ju knjes sarjadnik wosmje."

„Snadź žebi ju tola njewosmje."

„Tohodla dźe je jemu pišała, tohodla teź to k njej pojedźe."

*

Schokta da so rano sahe na dwórnischcźo dowjesećz.

Hischcze do wotješda pschipomnješe starej hospoży, so by wo jeho puczowanju nikomu nicźo njepowjeła. Po wuspanju bywa cźowjek mudrischi, a Schokta rano sam wuzna, so je so pschešłapił, kak je so mohł wczera so puczowanje do Drježdźan rosbydźicź. Je-li pak so rosbudźił, tuž teź pojedźe, dyrbi. Jenoż so by wo tom nichtó njeshonił. Cźeta te samo wobkrućił, pomyślł žebi, so je žebi to wczera wuczinił dyrbjał, so by wo jeho ješoje nichtó njeshonił, dźensa dźeń je to hižo podźe a sćežki jemu khcźijk na puć.

Schokta praji, so je hakle wjecźor z Drježdźan wrócźi, móże bycź, so hakle na jutra.

Rano wotjedźe a popołdnju hižo sako wulešeše z cźaha na domjaczym sastanischczu. Wobhladny je wobhladniwje, skoro bojasnje, a potom sako nabra smužitoscźe a žebi praji, so móże je cźowjek domoj wrócźicź, hdyž chce. Dźešche chwilu po dróhy, ale wuhladawschi žebi napischecźo hicź tudy, wuwinu je do polow je žuchom zaujeżenych, jako by je z khłostańe wrócźił a jako by chcył ludźom zalutowacź, nowe blady pschedawacź.

A hdyž běsche hižo jónu na polach, wobeźdźe wjeś we tole a do dwora sastupi pyches niske wrótka pódla brózne.

Stara hospoza hedźeschе w jeho jstwje a nawoczi (brylej) z łopjenym wobrubom na wrzomaj pschespéwowosche žebi je spéwarscich nékajki hodowny kerluschk.

Pěšeń bu pschetorhnjena, starnschka spuschćeji ruzy se knihu do klina a pohlada pyches nawoczi na žiwojeho brotrowza, na jeho błocźane khołowy.

„Cźetka, nékajki wobjed pschihotuj", rjekny a sliekaje so symsli jwjeschnik.

„Wschako hy prajił, so budu dźensa wobedowacź samo."

„Wobedowała dźe hy žanna a sa někto budu wobedowacź teź sajo žam. Njejsym tola wot rana nicźo wjacy jedł."

„Cźehodla njejsy w Drježdźanach wobedował?"

„To žam njewém —"

„Sšy dha w Drježdźanach był?"

„Ow haj, žym tam pobył. A wostaj je někotre wschelke praschenjow a pschinjeś mi najprjedy nješchto k jeźi, žym hłódny kaž law, abo najprjedy nješchto k pschepicźu, žym łaczny."

(Pokračowanje ješćehuje.)

mykł. W nozy k ſwobodze kradnychu ſ rybnikow w Debrizach 10 karpow. W nozy k pónđeli pobuchu paduſchi we jenym wohđelenju w Połcźnizy. Tam kaſachu wſchelakim debjenkam, jẽđźam a drobnym wẽzam ſwobu.

S Wóspórka. Teź pola naſ wohſpyjo (Masern) ſachađźeja. Pjatk ſun đyrbjeli 4. rjađowniſe tuđomneje ludoweje ſchule ſawrjeć, đokelž bẽchu ſ njeje 13 đźẽći khore.

Se Sślepom. Djenſa ſchtwórk wocźakujemy naſcheju nowoju worſlowoju ſwonow. Schulſke đźẽći pójdu jimaj we ſwjedźenſkim cźaſu napſchecźo. Pſchichođnu njeđźelu cźizemy je đa-li Bóh po ſerbſkich kenſchach poſtwjeſcźiẽ. Naſchej lubej ſtarej ſwonaj je nam ſwótkowa wójna rubiła. Lẽtđźeſatki đolho ſtaj naſchich ſerbſkich wótzow đo ſtajnje pokneho Bożeho đomu wokaloj. Bóh đźiwł đacź, ſo by naſcha woſſada teź đale ſerbſka ſawoſtała. Potom teź nowaj ſwonaj njebuđźetaj ženje đo Bożich ſłużbow podarmo wabiće.

S Rẽcźizy. Na knjeźim đworje we Khwałozach bẽchu naſnym 1919 ſ jaſmow nẽkotre pſchikrywy k. đnyſi. Poſtajiſi je ſo nẽkto po 6 lẽtach poradiłu, pađuchow wuſtrẽđźicź. Staj to khẽđkaſ M. ſ Khwałoz a wojnaſ Sch. ſ Rẽcźizy. Pola Khwałoczańa hiſchcźe jedyn pſchikryw nađeńđźechu.

Z Łużicy.

S Kamjentneje Wołcźhnizy. Saſiđźenu ſwobotu wotmẽ naſche ſchulſke pſchedſtejiźerſtwo poſpeđenje, ſo by đla twara nowieje ſchule wobjamłko. Wo twar ſo 6 twarzow próſzowachu. Wuwjeđenje twara pſchepođachu knjeſej twarſkemu miſchtrej Pẽtrkej w Mikowje. Tón ſẽ najtuńſchi a je jako ſolidny a ſprawny twarź đaloko a ſchẽroko po Sserbach ſnaty.

Prózdny ſtom.

Pſchińđźe na to, kaſ ſo wẽzy wobhladuja. Wſcho ſchłoż widźich a ſapſchimnjech, njetrjeba runje won rjane, ale teź hroſne byẽć. Jedyn je hordy na ſwoju hnójnu hromadu, druhi (woſebje mẽſchcźan) ſeſaha nóſ a đźe ji po móżnoſcźi ſ puca. Jedyn ſo wjeſeli, ſo blíſko pſchi đrósy bydli, druhi ſaſo ſwari na tutón njeměr a proch na njej. Tak ma kóżdy ſwoje naſtawy.

Próſdny ſchtom, bjes liſcźa, ſwoje pychi wuſtẽcźeny: Móże tón pẽtnjerja myſłe poſóbnyjcź a jeho k pẽtnicźaſy wabiéć. A tola je to teź naſch Sejſer cźinił. Każ ſcherjenje ſwoje feſtkhyte, ſtuche porſty, tyka ſchtom ſwoje hałoſy đo powẽtra, đo mjhoiwiny. Padaze liſcźo, wuprójđźene hałoſy: Sluſto naloženowany wobras mrẽcźa a hinjenja, każ tikotaty cźaſnik na ſcẽnje ſa cźẽkazy ſo ženje njewróćazy cźaſ! Hrube naſnyme wẽtry hraja ſwoju hanjazu hru ſe nẽđhy ſelenyni, cźẽrłiwymi lẽcźiłymi ptaćatkami a ſwoja ſwój pọmjertny ſpẽw.

Đyrbiſch to tak pſcheźiwićź a ſapſchimnyćź? Nẽtko budźe nam mnoho jaſne, ſchtoż ſo roſwiwazy liſcźowy płaſchcź w kẽcźe pſchikrywałche. Każ kraſnje wuphſchene gotiſke wjeſeły ſjednoćźeja ſo bjeſkliſcźowe hałoſy („ſuche hhoſchcźa“) na baleju a Đrjeźđźanſka đroha ſhładuje cźuru mẽru k njebju. Druhđźe ſaſo ſaha topał każ mutel đo powẽtra. A kruſchwina w ſahrođze, ſwobođnje ſroſcźena a wiwita, wukónjuje ſwoje hałoſy đo rjaneje pyramidy. Wuſſwobođźena wot naſnymſkeje cźeje, Bożeho ſohnowanja, poſpẽhuja hałoſy đo wyſchin. A jeje ſwitra jabłucźna khila nẽtko. Hiſchcźe ſwoje hałoſy w kraſnej formje k ſemi, wołożena ſwoje cźeje. Każ ſojaſne ſcherjenje wuphſchestrẽwa wjerha ſwoje ſeſuſchene hhoſchcźa k đłukemu mẽſaczſej. Wołyża w haju ſtukouja jaſny łakoń jenajkóżde, każ by jón na žebi wożiwjała. Każ ſwoje hłowy, njeſhibowazy a njepokhilaty pſchedſtaji ſo nam đub w ſwojej ſylnoſcźi a knutoſcźi.

Wimi wođẓernjenu haſzku đo ruki! Kaſ kraſny jeje ſtwar pſchi wſchej próſnoſcźi! Kaſ nẽzne kopkowaze blusny pođ pupkami! Kóżda đruźina po ſ w o j i m ſakonju, taſ ſo móſcźich próđvuje hałoſki pokład ſ wẽſtoſcźu poſtajeź. Taſ cźi nanuſuje ſakoń ſwojeje twarby. Każ pſchekłaſe zaurki leźi jich ſcẽźu wot mẽſaczka na đróſy. Potajnje hibaja ſo pođ twojim ſtupom kopjeſchka, wotpađke wot ſchtomow. Na to pſchińđźe, k a k kóżdy wẽzy w Bożej ſtwórbje wobhladnje.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórk, 12. nowembra 1925

Wẽzerawſche kurſy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frant.	16,71
1 jendźelſki punt	20,33	100 cźeſtoſk. krónow	12,41
100 ſchwajz. frankow	80,86	100 pólſk. markow	69,35

We ẽfckiach bẽ wẽzera na Berlinſkej burſy đrje ſ...ony wobrot, tola đotalne kurſy ſo powſchitkownje ſakhowachu. W ſtatnych a wójnſkich pożẽżonkach pſchewjele pſchemi...enja njeſaþiſtachu.

Na produktownych wikach ſamóchu ſo płacźiny thłẽbowehọ żita a wowſa no nẽſchto malo poſóbnyjcź. Wukraj đrje njebẽ nicźo đróżſchi. Tola żito kupowachu za wuwoſ no wukraja. Je-li, każ rẽka, ſ 1. đezembrom ſaſo wuvoſne wopiſma (Ausfuhrſcheine) đo moży ſtupja, je móżno, ſo ſa żito ſo tola powyſchene płacźiny po nẽcźim k...wija. Wẽzera płacźeſche zentnar:

w Berlinje

pſchenicźy 11.05—11.20 hr., rożki 6.75 hacź 6.90 hr., jẽcźmjenja nałẽtnjeho 9.20 hacź 10.40 hr., nałymnjeho 7.40—8 hr., wowſa 8—8.45 hriwnow.

W termijowym wikowanju:

ſa đezember: pſchenicźy 11.82—11.87 hr., rożki 7.75 hr., wowſa 8.17—8.20 hr.,
ſa měrc: pſchenicźy 11.95—12 hr., rożki 8.37 hacź 8.32 hr., wowſa 8.95—8.97 hr.,
ſa meju: pſchenicźy 12.20 hr., rożki 8.57 hr. hacź 8.52 hriwnow.

Swinjaze wiki wẽzera ſrjeđu w Berlinje (Magerviehhof Friedrichsfelde). Na nje bẽchu pſchihnali 128 bẽhakow a 713 proſtatow. Te płacźachu:

Bẽhaki wulke 40—45 hr., ſrẽnje 30—35 hriwnow, małe 20—27.50 hr.
Proſtata wulke 27—32 hr., ſrẽnje 22 hr. hacź 27 hriwnow.

Nẽkotre płacźiny ſ wẽzerawſchich Drjeźđźanſkich wikow (Markthallen). Sajcź 1.20 hr., ſ pokzom pjeſcźkany 2 hr., đźiwje karnikle 1—1.20 hr., bażanty (khażony) 4.50—6 hr., kury 3—4 hr., kurwotwy ſtare 2.25 hr., młode 2.50—3 hr., huſy 1.30—1.40 hr., kacźki 1.50 hacź 1.80 hr., kury ſtare a młode 1.40—1.80 hr., ſ...loje ſchtuka 0.80—1.30 hr., karpy 1.50 hr., hliny 2.50 hr., raki ſchtuka 10—60 np., jabłuka 25—70 np., kruſchwy 25—75 np., prunźiny 40—55 np., włośke worſchi 65 hacź 80 np., bẽrny zentnar 3.50—3.80 hr., punt 4—5 np., zybła 15—20 np., tomaty 0.30—1.40 hr., karoty 15 np., cźẽrwjeny kał 7—8 np., bẽły 5—6 np., ſołotej kẽcźk 10—15 np., kiſały kał 12 np., ſchampinjony 3.50—4 hr., ſuſchene prawaki 6 hr., butra mlokałnika 2—2.70 hr., burſka 2—2.70 hr., mloko litr 36 np., twaroh 30—35 np., jejo 18—19 np.

Sọo pytaja:

Krawſch a wuzjoonik k jutram, Knſchka, Drjewnjanſke wiki 6 II w Budyſchinje.
Rẽſnikſi, Emil Stephan w Budyſchinje.
Pẽkarſki w Korytnyju cźo. 41.
Pachol (Laufburſche) Pawol Rauer w Budyſchinje, Khẽżorſka đróha 3.
Đźẽlarſtẽli, w đrożnjach na Mużakowſkej đróſy w Budyſchinje.
Hołza đo đomu w Budyſchinje, Nouartſka haſa 6 II.

Na pſchedań.

Krnwa, bejna, knjeźi đwór w Jẽſorn.
Wołaj, hoſpodarſki a hoitwinſki w Kamjenzu, Rudźizna haſa 55.

Na pſcheźadźowanje.

Sobotu, 14. 11., đop. w 10 hođ. nẽkotre ſ...tnjagi, 70—100 ltr., w hoſcźenzu „K ſłonemu lawej“ we Woſjerezach.
Pjatk, 13. 11., đop. w 10 hođ. pſched hoſcźenzom we Hornych Brußach: büffet, ſchpiżel, zigary.

Schkrowe đepeſche.

Produktowe wiki w Barlinje, đźenja đop. ¾11 hođ.: Poſtiźenja a napraſchowanja ſnadne. Tendenza: mẽrna. Đop. ¾12 hođ.: Sa pſchenicźu ſo ſ mẽſtnami napraſchcźa. Tendenza: mẽrna.

Płacźiny na Barlinſkich produktowych wikach.
Kito a wołtſowe hyuże po tunu abo 1000 kg, ſetwat 100 kg, wſacźowane po ſtarej hriwnje.

	11. 11.	10. 11.		11. 11.	10. 11.
Bẽcźeza	231-224	219-222	rapṗ. wołoſnicź	14,00	14.30
rolka	135-138	133 136	woch. melaſa	9,50	9,50
nałẽt. jẽcźmjen	184-208	184-208	ſeradella	—	—
nat. jẽcźmjen	148-160	148-160	bẽrnjaze kruźki	13-12,90	13-13.00
wowſ	160-169	157-166	bunq	20-22,0	20 22,00
kukuriza (Mais)	—	—	woka	22-25,00	12-25.00
pſchenicźn. muka	27-31,25	27-31,25	lanq wołoſnicź	21-21,50	21-21,50
rjana muka	20-22,25	20-22.25	mọbre łupiny	12-12,50	12-13,50
pſchenicź. wotr	11.30	11,30	ſolte łupiny	—	—
riane wotruby	9.20	9,20	ſyno, 60 kg	3,90-4,45	3,90-4,45
rapṗ	—	—	ſłonca, rjane	0,85-1,35	0,85-1,30
lane ſyuże	—	—	„ pſchenicź.	0,80-1,20	0,85-1,20
buch	22-24,00	22-24,00	„ wowſ	0,90-1,30	0,90-1,30
pjeluſchći	17-18,00	17-18,00	„ jẽcźa	0,80-1,20	0,80-1,20

Płacźiny rẽſnecho ſkotu na Barlinſkich ſtótnych wikach.

11. nowembra 1925. Płacźiny po zentn. a ſt. hriwnach.

Stótne đrużiny a wojnamjenjenje.

Woły: 403.

Połnomłaſne, wukormjene, najwjetſcźeje rẽſneje hođnoſcź hacź đo 6 lẽt	52—56
Młođe młaſne, nſewukormjene, ſtarſche wukormjene	46—50
Mjenje wukormjene młođe, derje pizowane ſtarſche	40—44
Mjenje pizowane wſchẽch ſtarobow	35—38

Byli: 428

Połnomłaſne, wukoſcźene, najwjetſcźeje rẽſneje hođnoſcź	52—55
Połnomłaſne, młođſche	46—50
Mjenje wukormjene młođſche a derje pizowane ſtarſche	41—43
Schpatne	36—40

Jałoźy a krowy: 1081.

Połnomłaſne, wukormjene krowy najwjetſcźeje rẽſneje hođnoſcźe	50—55
Połnomłaſne, wukormjene jałoźy najwjetſich, rẽſneje hođnoſcźe hacź đo 7 lẽt	43—48
Starſche wukormjene krowy a derje wuvolte młođſche krowy a jałoźy	32—38
Derje pizowane krowy a mjenje pizowane jałoźy	25—30
Mjenje a ſchpatnje pizowane	20—23

Cźelata: 2385.

Najlẽpſche wukormjene	90-103
Mjenje wukormjene a tajle wot zyza	78—85
Schpatne	55—70

Bowzy: 5100.

Młođſche a ſtarſche wukormjene	50—55
Starſche wukormjene	37—46
Mjenje wukormjene (Merzſchafe)	27—35

Swinje: 8529

Połnomłaſne, woſebitych raſołow a jich ſchćipjenkow, hacź đo 1½ lẽt ſtare	96—99
Wukormjene	97—98
Mjaſne	94—95
Schpatne	88—96
Ranzy a kunbrogy	82—83

Najnowiše z cyłeho swẽta.

Swjaſk metalorych induſtrialnych je wobſamknył, 15 000 metallowych đẽłaćerjerjow w Mainzſkim a Wieſbađenſkim wokrjeſu a w Rheinſkej župje ſ đẽła wuſamknył.

*

Na Winſkej univerſicźe ſo nẽmſkoludowẽzy barbynoſchazy ſtudentoju ſ druhimi barbynoſchazymi ſtudentami wađźa. Pſchi pſchepođacźu rektorata ſo wuturu ſcherſcherowani wobeju ſtronow đo pukow đachu. Rektor tohẽđa barbynoſćazych ſcharſcherowanych ſe ſale wupokaſa.

*

Mandżurſkeho marſchalla Cźangtſolina je pjecźa jedyn ſ jeho cźẽłnych gardiſtow ſkonjowacź ſpytał, tola je jeho jenoj cźẽſko ſranił. Kommandeura jeneje diwiſije Cźangtſolinowẽho wójſta ſu pjecźa jeho wojazy ſaſtẽkili.

*

Njeſbożo na żeleznizy w Belgiji.

Spẽſchny cźaſ ſ Brüſſela đo Charleroi wuſkoczi wuturu rano pola Nivelle pſchi ſpẽſchnej jẽſbje ſ kolizow, pſchi cźimż ſwalichu ſo ſybom wozow ſ lokomotiwu po ſkonińđe đele. Pſchi tom ſu ſo jara wjele franili, mjes nimi 10 jara cźẽżaſy.

Smjertny skok jeneje knjeżničći.

Jedne amerikanſke nowiny pſchinjeſu ſ Mexiki ſajimawy pođawk. Knjeźnicźka Ines Bergers bẽſche ſmjerćź jara đo Jſođora Covatubija ſalubowana. Jedneho đnja wojſewi ſwojimaj ſtarſchimaj, ſo chce ſo ſe Jſiđorom wożeniéć. Starſchej pak myſłeſchtaj hinak. Jſiđor bẽſche jimaj pſchemkođy, bẽſche đźẽ hakle ſchẽſnaźe lẽt. Młođaj ſalubowanaj pak wotſtaſchtaj krutaj. Po jednym ſetkanju pſchedniejeſe Ines ſwojimaj ſtarſchimaj ultimatum. W nim praji, ſo ſe ſchtwórteho poikhoda đele ſkoczi, jeli ſo ſtarſchej w bẽhu đẓẽſaczj mjeńſchich njepſchijwolitaj. Pſrjedy hacź bẽchtaj ſo je ſtracha ſhrabałoj, bẽſche ſo Ines pominyła. Wutkoćka bẽſche đo ſwojej komorki. „Đẓẽſaczj mjeńſchinom macźe hiſchcźe cźaſa“ tak wokaſche hiſchcźe pſches kluczowu đźerku. Nank ſwutorka ſhebi ſkoro wſchẽ włożu ſ ſadwẽlowanjom. Khẽts pſjemnyjći hebi, ſchto ma cźiniéź. Derje wđẓẽſche, ſo tu ſ đobrymi ſtowami nicźo wuſkutkowacź njebuđźe. Holza bẽſche zyle po maćeri. Spẽſchnje wumyſłi ſebi wupucź. Maćj tak a tak đo zeitwy njeſwoli. Nank pak mẽſeſche đobre myſłiéźki. Khẽts bẽźeſche na wohnowu ſtrażu. S króttkimi ſłowami wupraji tam ſwoju naléżnoſcź. Wſchćht ſo króttko roſbuđźi a pſchikaſa hyndom, ſo na pucź naſtajiéź. Sa króttke wokomiki khwataſche wobora ſ Bergaſzej wobyđlenju. Pod woknom, kotrejż bẽſche Inéżnyjej ſtwiczźy, poſaſtachu. Runje bẽſche ſo 9 mjeńſchinom a 55 ſekundow ſo wotedaću ultimatuma minyło. Wobora bẽſche w prawnym cźaſu na ſwojim mẽtnje. S wupſcheſtrẽnym płaſchcźom cźakaſche đelka pođ woknom. Nank bẽſche mjes tym po ſthođźe horje thwatał, a ſtojeſche nẽtko ſe ſẽkerom pſched holznyjej khomorku.

„Hnyđom wotewẽ!“ wokaſche. „Njemyſłu ſebi đoſpka na to!“ prajeſche luboſćiwa đźowcźiczka. Wokoło wobory bẽſche nẽchto luđa naſchło. Wcźipni hładachu, ſchto nẽtko pſchińđźe. Nẽtko bẽſche tak đaloko. Đẓẽſaczj mjeńſchinom bẽſche nimo. Ines ſaléſe na woknowu đeſłu. Do đuri pjerjeſche nan ſe ſẽkeru, ſtrachoćźiwje hładaſche na đurje a w ſamym wokomiku łuleſche ſo hiżo w powẽtrze.

Hđyj nẽtko đelka zyle mokho pađny a teiko pomogu podawazych wobornikow wuhłada, cźinjeſche khẽtro hłupe mjeſwocźo. Nẽtko pał bẽſche wſchitko ſhożownje nimo. Ale, ale naſch naważeniu. Njewjeſẽźinu maćj bẽſche đo wſcheho ſwolika. Ale Jſiđorus bẽſche ſo pſchemeńił. Njepóſmaty bẽſche ſe ſwẽđom zpjeſe ketliſe. Schtoż bẽſche wuhłađał, to jemu đoſaha ſche. Tajku throbłu a nahłu żonu nochzyſche tola cźaſ ſiwjenja na ſchijt mẽcź. To bẽſche jemu tola pſchestraſchna wẽż. Ma nẽtko ſaſo wócźko ſa đruhe, ſ kotrymiż pak nochze taſte wumjeńſke wẽzy wjazy pospytacź. Wboha Ines pak płacźe, płaka njepeſtawajcy. Khaf a hacź ſu ju ſmẽrowali, to uje ſo nam hiſchcźe powẽło. Luby cźitarjo, njewẽſch ty żanu radu?

Přilopk.

* **Nowe pokłady w Ruſkej.** W Bergianſki (Wukrajinje) ſu ſo bohate ſchwabłowe a tiplikowe kuſoły namakałe, kotrejż wjele pluna wopſchijeja. W jużnym Uralu je geologiſka expedizija nowe polo ſe ſłotym wuſkłóſtu, tohorunja teź rudu ſ wolframom. We wokoliuje Alſchimſka w Sibirſkej ſu bohate ſtkady na manganowej rudźe namakali, teź foſfor je ſo wokolo Wołowenka nađeńđźechoł. Jedna ſo wo 14 wjeſelſich mẽſtnoſow, kotrejż ſo na 317 tóſnych kilometrow wupſcheſtrẽwaja.

* **Wotprawjenje 57-króćźneho mordarja.** We Valjejuje ſu hajnika Dragoljub Bojowicź wotprawjeli, tiż mẽjeſche 57 mordaſtſtwow na ſwẽđomju. Bojowicź bẽſche zyłu nóż ſe ſaſtwownikom pił a ſpẽwał. Pſjedy hacź jeho na wotprawnjiſchcźo đowjeđźechu, żađaſche ſej bíſchcźe ſchkłeńcźu pałeńcźa. Wón wotpokaſa, ſej woſzi ſałojaſacź đacź a pſchiwoła żaudarmarn: „Tſelcźe đerje! Njepſchiđaje, ſo hoh bał martrowany!“

* **Pſchichođne wohđelerſtwo ſpẽća.** Dr. Griffith Taylor nuprají ſo w jenej jendźelſkej nowinje wo pſchichođnym roſbđźelenju wohđelerſtwa na ſemi. Mẽni, ſo móże wohđelerſtwo w Europje hacź na 400 000 000 poſtnuzcź a ſo teź pſchehnđźidźomnje hacź na tut ulicźnu poſhđenje. Sſewjerna Amerika móże na 700 milijonow hoſpođowacź. Sa jużnu Afriku a Auſtraliki wojuje wón najwjetſchu liczbu 70 milijonow. W Auſtraliſkej a Jużnej Amerizy je wożebje njeđoſtatk na đoſahazzym đeſchcźiku wulki ſadźiwk ſa łylniſke pſchihbẽranje wohđelerſtwa.

Domowininy kućik.

Symsłi cłaś so bliži. Nusne dźěło na polach je stónčene a ratař trochu wodychnje. Naschim wjesnym serbskim towarstwam nastawa doba wjetšcheje dźěławosće.

Spěwanske hodźiny so sazo porjadnje kóžde tydźeń wotměwaju, hdźež je so pschi nusnym a napinazym lěčnym ratarskim dźěle s cłašami pschestawcy dyrbjało. Wschat tež bliżazy so wulki naymjetši konzert ke polnej dźěławosći namołwja. W towarstwach pak, hdźež so to hischcze stako njeje, hdźež so serbski spěw hischcze porjadnje njehaji, byrnjež jenož jednory jenohłósny ludowy spěw, njech tola kk. pschedsydstwa a zobustawa wschu prózu nałožuja, so by so to do skutka stajiło. Kóždy hudźbnje zdźełany abo wobdarjeny Serb je winowaty swoje mozy serbskim towarstwam, serbskemu ludej wěnowacź a k sbudźenju a rozschěrjenju serbskeho spěwa skutkownje pschinoschowacź. Sserbscki intelligent pak ma swoje mozy w prěnim rjedźe, haj zyle serbskemu kulturnemu, narodnemu dźěłu wěnowacź, pschetož nasch serbski lud je tak wošamocźeny a dźěłacźerjow tak mało, so je woprawdźe hrěch, swoje mozy něčemu druhemu wěnowacź, schtož móża druzy cźinicź. Někotre spěwne towarstwa abo wotrjady su zyle wotpyroczene, kaž Sserwrjecźanski „Ssokołik", Khwacźanske towarstwo, Minakalski „Statok". Hdźež serbscki wucźer abo kantor serbske spěwanje nawjedowacź njecha abo njemóže, tuhdy je so hudźbnje wobdarjeny a sahorjeny Serb s lubu namaka, kiž nětkajši instrument wobknjeji, a byrnjej harmonika, kiž je s hubu piska, była. Njech hromadźi młodźinu wokoło sebje a wucźi ju rjane a wjesołe serbske spěwy, kotrychž mamy telko. Spěwnikow tež mamy zyłku kopizu a bórzy, nadźijomnje, wuńdźe nowy nakład „Towarschneho spěwnika".

Hižo dawno pytamy hudźbnje wobdarjeneho Serba, kiž by chcył do słužby Domowinu stupicź a wotpyroczene spěwne towarstwa a wotrjady sastaracź, abo wobdarjeneho młodźeńca, kotremuž bychmy k wudokonjenju so k tutomu nadawkej dopomhali.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Pod cźišłom 67 towarstwoweho registra je so dźensa sapisało towarstwo „Sjednoczenstwo pschecźelow muzjestwa w Budyschinje" se sydłom w Budyschinje.

W Budyschinje, 7. nowembra 1925.

Hamtske sudnistwo.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Pschikazowanske halosy wotebadźa so sa sarnowanje wudawkow pjatk, 13. nowembra 1925, wot popołdnja 1 hodź. w nětschećanskim towarstwim dworje sesadły hosćenca „Město Berlin".

Kamjenska rada, 11. 11. 1925.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Jednota „Sokoł" ma kóždy štwórtk wjećor we 8 hodź. zwučowanje w towaršownji na Horncźerskej hasy.

Budyšin. Jednota „Sokoł" zwučuje porjadnje kóždy štwórtk wjećor we 8 hodź. w towaršownji na Horncźerskej hasy. Prosymy kóždeho bratra, zo by wšsče pschisoł. Nowe sobustawy su nam stajnje wutrobnje witane. Tež bratram susodnych Jednotow poskića so dobra pśileżnosć, nas z wopytom posećicź. To budźe k našemu a k wašemu spomoženju

Bukecy. Jednota „Sokoł" ma kóždu sobotu wjećor z dypkom we 8 hodź. zwučowanje, Starosta.

Hornja Hórka. Spěw. towarstwo ma pjatk, 13. nov. wjećor spěwanje. Spěwarki w 8 hodź., spěwarjo 1/2 9 hodź. Wšitcy maja z dypkom pśińź.

Hornja Hórka. Serbske tow. „Łužica" ma njedźelu, 15. nov., pop. w 4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Haškec hosćencu. Přednošk je přilubjeny. Hosćo su lubje witani, a wo bohaty wopyt prosy Předsydstwo.

Kedźbu! Štó móže a je zwólniwy, tow. „Łužicy" w H. Hórcy přich. njedźelu, 15. t. m., přednošować wo pohódnosćenskim zakonju (Aufwertungsgesetz). Domowina.

Koncert 25. nov. w Budyšinje. Zhromadna pruha je srjedu, 18. nov., (pokutny dźeń) pop. w 4 hodź. w žurli „Krony" na Kamjentnej hasy. Wšitcy maja přitomni być. Wudawaju so programy a znamješka za spěwarjow a hišće dalše so na tym dnju wozjewi. Zarjadnistwo.

Paučicy. „Lipa Serbska" spěwa pjatk, 13. nov., we Pančičanskim hosćencu. Mužscy z dypkom w 7 a žónske we 8 hodź. Prosy so, zo bychu wšitcy přišli, też ći, kotřiž traś su zadźěwani, w Budyšinje sobu spěwać. Nic noty zabyć. Předsydstwo.

Serbski koncert 25. nov. w Budyšinje nastupnje. Štóž chce z dźetymaj awtomaj (zawrjenaj wozaj) wot Kamjenca, z Pančic atd. za 1,50 hr. do Budyšina a naspjet jěć, njech to sobustawej „Lipy Serbskeje" wozjewi. Hač do 70 wosobow móża so we nimaj wobdźělić. Budźe-li wjacy, skaza so hišće jedyn třeći po samej płaćiznje. 1,50 hr. maja so ze skazanku zapłaćić. Zarjadnistwo.

„Serbske blido" w Lipsku. skhadźuje so kóždu wutoru wjećor we 8 hodź. w hosćencu „Thüringer Hof" Burgstr. Cantorei. Wšitcy Serbja z Lipska a ći, kotřiž do Lipska přińdu, chcyli wšsče „Serbske blido" wopytować.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleř w Budyšinje — Zamołwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžnycy, — za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Prózdne wobruby! (Hohlsaum!) kneflace dźěrki, naciskowanje cankow, wuzhibowanje a wušiwanje mjenow. **Hodowne skazanki** prošu bižo nětko wotedać! **J. Leps** w Budyšinje na Sukelnskej hasy III

Walter Rinnelt
wosebny
frizěr za knjezow, knježny a knjenje.
zhotowuje wšě wlosowe dźěła.
Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow, wotkřihanje po wašnju bubiskim a pažskim (Bubi u. Pagenköpfe).
Zhotowi towarstwowe a dźiwadłowe frisury.
Najspěšnišo a najrjadnišo posłužuje.
W Budyšinje, na Kamjeńtnej hasy čo. 17 při hotelu „Zur Krone".

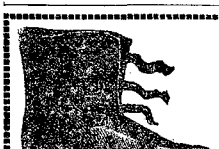
Drjewjane stupnje, drjewjancy a drjewjanc. drjewo,
kupujeće najlěpje a najtuńso we tworni drjewjanych stupnjow a drjewjancow
Oty Hebera
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 9. Telefon 1465.
Tohorunja poručam swój wulki skład bunclow.

podawa za najnižše płaćizny dobre
murjeńske cyhele, cyhele za twary bjez wobmjeta, formowe cyhele, dźěrkate (porös), **połne, dźěrate a wjerchowe cyhele**
wšěch družinow a barbow.

Sušene jerje
tunje a stajnje čerstwe dostanjeće pola
Waltera Weisy
w Budyšinje na Žitnej hasy
znapřeča J. G. Pahna.

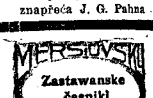

Sórcuchi z kožaneho sukna tunjo. K. Erler Zitne wikt 11.

Wóskowe róže kaž debjenske róže a wěncy
poruća najtuńšo
Marja Petrichowa
w Budyšinje na Garbarskej hasy čo. 22. dołka. — Žane klamy.

Jurij Fuhrmann
w Budyšinje na hornčerskej hasy čo. 10 poruća jězdne koła, šijace mašiny, mantle a čławchi. Samsna wunorjodź.

Wołma k wušiwanju, tunjo pola J. Erler na Zwonk. Lawskej hasy čo 01

Copłe spódne woblečenja W. Köhlerowa, Hłow. torhoćo 2

Sréni stražowacy a čehnjy
pos
je na předań w Sunowje č. 1

Kožuch
so za šofera abo pohonca hodźacy ma na předań
Herm. Gedlich, w Budyšinje na Połnócnej hasy čo. 7.

Wysokosućena
kruwa
je na předań w Poršicach čo. 22.

Hosćenc „Zur guten Quelle" we Wojerecach
Sobotu, 7. nowembra wotewrich tu
snědańsku jstwu
w kotrejž wšě jěd'ze za najtuńše płaćizny podawam

Nimo toho kóždy dźeń: **swinjace zymne nóžki z kisałym kałom, čerstwa mjasowa juška a srjedu: połčik.**

Mój **rožkowy paleńc,** kiž sam palu, kaž też **wšě druhe najl. paleńcy** wosebje zaso z nowa poručam.
Wo přećelny wopyt prosytaj
Korla Krawc a mandźelska
Telefon 158 we Wojerecach na Hrodowskej hasy 3 Telefon 158

Pola mje kupujeće sprawnje a tunjo
šijace mašiny a kolesa
žimace mašiny a walcy, kolesowe lampy
Wulki skład! atd. Wotpłaćenje dowolene!
W. Bielschmann w Budyšinje
na Wobleńčanskej dróży čo. 43 podła hosćenca „Heiterer Blick".

Syjace mašiny, elektriske motory, rěpowe krajaki, małe butrobasy
poruča wurjadnje tunjo
Carl Gast, w Budyšinje
na Drjewowych wikach 27.

Hobrscy wulki
je wubjerk **rólkatych tobakow**
kaž też
cigarow, cigaretow, shilgowych, rjuplkatych a žwańsk. tobakow
firmy
Hermann Gerlich
cigarowa a tobakowa fabrika
w Budyšinje na sukelnskej hasy 7
Zasopředawarjo dostanu wysoke rabaty

Najl. paleny kafej
(Radnicowcje měšeńki)
1/4 punta 0,80 0,90 1,00 a 1,20
dostanjeće pola
Waltera Weisy
w Budyšinje na Žitnej hasy
znapřeča J. G. Pahna

Kóždu sobotu wot 8—6 hodź.
kozace kože
a wšě druhe druziny kožow a kóžkow kupujetaj stajnje
Kießling & Erdenberger
w „Połměsacu" na Zwonkownej Lawskej hasy.

Wulki transport
młodych, wysokosućelnych
krumow a jałojcow
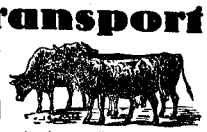
je wot **soboty** sem tunjo na předań.
Čepic w Budyšinje.

Dla wurjadnje přihódneho nakupjenja je mi možno, moje najlěpše čorne
kužuchowe poćehnjenja
hač do 25% tuńšo předawać, tak zo cyły počah w najlěpšej kajkosći jenož hišće hr. 13,80 płaći
Pawoł Otte w Budyšinje
na Žitnej hasy 10.

Dla přećehnjenja na Kamjeńtnu hasu čo. 17 podła hosćenca „Krony"
wulke wupředawanje
po jara nizkich płaćiznach hač do 24. novembra
Kurt Mauer, časnikar
15 na Sukelnskej hasy **15**
— — Žane klamy! — —

4—5 młodych kruwow

z pastwišća ma dla přestaća mlókoweho hospodarstwa na předań
kubło w Manjowje
pola Delno Wujezda

Trjebane a nowe
meble

kaž też **wuhotowanja stwow** poruća tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4
Podźělnje płaći dowolam.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čisći Smolerjec knihtiskošerjo, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobiłožeja. Za reklamowy u. n. rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u. n.

Čisło (Nr.) 264 **Budyšin — pjatk 13. novembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Němski šejm šo 20. novembra seńdže.

Rada starschich nětušeho šejma je schwórnk pschipołdnju wobsamknła, němski šejm pjatk 20. novembra swołacź. Pjatk a šobotu budže šo wo italskim a rušim wikowańskim rěčenju w prénim čitanju wuradowaco. Póndźelu 23. novembra šo wuradowanje wo Locarnskim rěčenju sapoczinje. Praschenje, hacź je sa take rěčenje dwětšečinska wjetschina nutna, njeje šo w radźe starších hischće rospominało, dokelž šo najprjedy wězywutoine Christiske dobrosdacje wo tym wocakuje.

Wotmołwjenje němskeho knježerstwa na wolbronjeńsku notu.

Němski późtaj w Parisu je wotmołwjenje němskeho knježerstwa na wolbronjeńsku notu konferency swjatostatskich późtanow pschepodał. Jejny text šo w kruci tajnosći khowa.

Wušnamni konservativni pschečiwo němsko-nazionalnej politizy.

Někotři němšzy senjenjo šu wotsjewjenje wudali, w kotrymž šo mjes druhim praji: Němske knježerstwo njeje šebi hacź dotal rošsudźenje politiskich sirnowu wo Locarnskim rěčenju žadało a je tohodla prajiło, so mója šo hakle potom rošsudźić, hdyž budźa móz wołóženja Locarnskeho rěčenja w Norbeinstej pschewidźeć. Tohodla njemóžemy wotschijeć, so šu šo němskonazionalni, prjedy hač je wěc sa pošudźowanje krała, pschečiwo Locarnskemu rěčenju stajili a ministerstwa wustupili. S wotkabjenjom knježerstwa je šo jeho swonkowne politiske położenje wobrołło, połoženje šmutkowneje politiki pak šo do strony sahnało, kotrejž žadyn konservatiwnje smyslacy čłowjek njemóže pschichłosować. Namołwjany tohodla wschitkich njewotwisnych bjes dźiwanja na jich pschísłuschenje k němsko-nazionalnej stronje, so bychu knježerstwo podpjerali. Podpisali šu šo mjes druhimi: Werner z Alvensleben w Barlinje, hrabja Klaus-Bismarck, wjerch Fürstenberg, K. Haniel, mnohi wušnamni senjenjo a industrialni.

Wo sajeczu šobustawow tajnych wojerskich swjazkow.

Wo sajeczu wojerskich tajnych swjazkowarjow w Olschynskim wokrjesu w rańschej Pruskej šo Barlinskim nowinam pische: Sajeczi hłedowaszym organisazjam a swjazam pschisłuscheja: Hitlerskemu wudyrnemu wotdźělenju, němskemu offizjerskemu swjazkej němskonazionalneje ludowneje stronj, Schlageterskemu swjazkej, Roßbachskej nadděłowej chorhoji, Roßbachskemu jědnemu komandej, Ravenskemu šwobodnemu korpsej, němskoklubowskemu šwobodnišej stronje, Oberlandskemu swjazkej. Hłowni wjednizy šu z wjetschepa dźěła hižo šudnišzy chłostani a to dla pschekhowowanja, jebanstwa, paduchstwa, jedyn z nich z 18 mětšazami dla straschneho cźelneho franjenja. Też šwrschčenjeni pschekupzy šu mjes nimi, kotrišz šu chětry dołh šahwostajiwschi cźekli. To šu ludźo, kotrišz nimaju niczo šhubicź, a kotrychž pschiwołanje šu wjeselo, so šu jich wotbyli, ludźo, kotrišz šu sa kóždy puć gotowi, z łžiwšy abo prawizy, jeno so pjenjesy sa to dostanu. Sajimawe je, so sy cźi mjes nimi, kotrišz žebi leutnant rěkaju, z žyła wójšłowi offizjerzo njeśu, ale so je jich Roßbach sa offizjerow pomjenował. Ludendorffowe listy šu šo namakale, tola šo jich wopschijeze tajne dźerži. Sda šo, so šu někotři sajeczi wěšty swój z němšostatnej woboru měli. Na rańschopruskich knježich klubach šu šo woni sanjećźili, so bychu na łžiwizy stejanych ratarskich dźěłacźerjow wucwičschezeli. Najprjódzy wschak njejšu w ratarstwje dźěłali, ale šo jenoš wojerzy šnoźowali. Sstužbny reglement jich słužbu zyle po wojerskim waschnju rjadnje. We postajenych dujowych hodźinach bě rjedženje iśelbom, rosmurjenje, šnuczowanje.

Kak je šo Ruprecht dyrbjał na bayerski trón sdźěhnyć.

Mjes tym šo monarchistiske nowiny šo prózuja dopokazacź, so je powěsć wo wojmyślenym wobnowjenju monarchije w Bayerskej z hola wumyślena, republikanske nowiny nadrobnosće wo planach bayerskich monarchistow pschinošejmja. Bayerske nowiny nóža šamo **sajmišk ministrow** wotmyślenego kralowskeho bayerskeho kabinetta wojsewicź. Wón rěka:

Ministerski presidium, šwonkowne należnoscze: šwobodny knjes z Frankenstein, prjedawschi sapósłanc němskeho šejma;

finanzy: statny radźićel Neumeier, z finanzneho ministerstwa;

justiza: statny šemjanski radźićel wyschscheho krajneho šuda z Trauensteinskeho podkrjeża;

wójnski minister: general z Möhl.

Sa nowinskeho schefa nowego knježerstwa běchu redaktora Schardta z „Fränkischen Kurier“ zhładali.

Město to bychu wyhonyli statni sastojnizy prascherjow, kotrajž šo jich praschechchaj, kak bychu šo k wuwokanju Ruprechta za krała strajili, jako wjelepschecharadnikow sajecź dali, tutaj knjesaj po wosjewjenju šwojich skutkow hischcze wjesołkaj po Bayerskej thodźitaj. W Bayerskej zyła statna móz w rukach sastojnikow leži, kotrejž monarchistiske stronje pschisłuschcheja. Pschi wotmyślenym monarchistiskim puczu šu šo po dołcźu jenoš tohodla sapowědźili šo wobdźělić, dokelž šu z pschihajbu na republiku hujasani. Też šu pschejwědčeni, so šo monarchija njebyła bjes wulkich wobczežnoscow sowjesć hodźała.

Kaž „Vossische Zeitung“ pische, šu šo bayerscy monarchistojo teš w Barlinje wobhonili, kak by šo němskostatna wobora sadžerźała, hdy by šo w Bayerskej monarchija wuwołała. Jim je pjerca jedyn minister wotmołwił, so by němskostatna wobora neutralna wostała a so njeby pschečiwo monarchistam wuczahnyła. Dr. Luppe, Nürnbergski wyschschi měschčanosta, je pak tutomu planej sadźiwał. Wón je hnydom dowěrnika do Barlina pósłał, so by němskemu presidentej Ebertej powěsćej wo tutym pschihubjenju dał. Ebert je na to bayerskim monarchistam jašnje srosumnicź dał, so němske ministerstwo sadły tanneho ministra njeteji, a so němskostatna wobora hnydom skrocźi, jeli so bychu šo plany bayerskich monarchistow pschewjedle.

Němski minister dr. **Geßler**, kotrehož šu šo nětko sa tej wěsu woprašchali, je wotmołwił, so šo na wjele rosrěcźenjow, kotrejž je w Bayerskej wo wschěch możnych wobstejazych planach pschi składnoscźi mél, njemóže do drobna wjasy dopomnicź. S jeho rostoženja pak je špósnacź, so je wón połajenje nětajeje wobzoby sa statneho presidenta jako należnosći šmutkowneje bayerskeje twistowy wobhladował. Hdyž je šo wón w tutym šmyśle raz pschi składnoscźi wuprajił, je šo wěcz pschecjo jenoš wo jeho priwatne ménjenje jednało. Wón sam z tym njeje swoje stejischcźo rosjašnił a němske knježerstwo njeje šo z tym na žane waschnje swjazało.

Němske pczoły w Francuzowskej.

S Limbórskeje hole je šo hacź dotal 30 000 ludstwow pczołow jako wotschkodźenje do Francuzowskeje wotedało. Spodźiwne je, so ani jene z tychle ludstwow njeje francuzowski powětr znjesło. Wschě šu saschle.

Hubjene wuhlady na balkanski pakt.

Diplomatiski dopisowaŕ Londonskeho „Daily Telegrapha“ šo z wuhladanj „Locarnskeho rěcźenja“ na Balkanje saběra. Franzowske a jendźelske knježerstwo stej mudrje cźiniłoj, so stej balkanske staty namołwiłoj, so bychu šo wo tajkim paktu rěcźeli, mjes tym so šo zanej aktiwneho japschinnjenja idalowajitej; pschetož to bychu na Balkanje jako cźišchej mulkomozow šaczuwali. Wobcźežnoscze, kotrejž šo wobsamknjenju balkanskeho pakta napschecźo stajeja, nětole pjecza pola Južnoslowjanskje leža, kotraž měła jako najwjetscha wojerska móz wo tym rošsudne słowo prajicź. Južnoslowjanska je wobjebje pschečiwo tomu, so šo Turkowskej konzebije cźinja abo so by šo Konstantinopel balkanske abo paktowe hłowne město sčinił. Dale Južnoslowjanska njewěri, so by Bołharska hižo sa pakt można była, kaž dokho je w Sofiji knježerstwo, kotrejž njemóže revolucziju abo komitacźow potłóczeć. Južnoslowjanska je šo też japowědźiła, w Parisu wudźełanu kompromiš pschijeć, po kotrymž by šo železnica z Dźewdźeli do Ssolunja internazionalnemu towarstwu pschepodała. W nim bychu Grichiska a Južnoslowjanska po 40 a Francuzowska 20 prozentow akzijowego kapitala měle. Po južnoslowjanskim ménjenju dyrbjało to tole praschenje na waschnje srjadowacź, kotrejž by Južnoslowjanjkh spokojiło. Potom mohło šo hakle wo paktu rěcźeć. S teho je widźeć, dopisowaŕ prají, so je pschichod balkanskeho pakta hischcze jara njewěsty.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. **Ręči serbski.**

Najl. a najtuńša kupowańja wobuwa. Pódušowanje spěšnje a tunjo

Psched nowymi njeměrami w Bołharskej.

Parišći „Petit Journal“ powě, so šu do Londona powěsće pschišłe, kotrejž khutne podawki na Balkanje pschipowědźeju. Pschiwišowarjo kommunistiske a ratarske strony šo njedaloko Sofije a Serbiske mjesty shromadźeja. Boja šo nadběha na bołharski monarchiju. Też Južnoslowjanska je w njeměrje a je garnisony pschi mjesty pozwolnika.

Južnoslowjanska dla njepschecźelskich demonstrazijow Italiskej dosć cźini.

Politiske wobstejnoscze na Balkanje šu hischcze pschezo jara khablate a njejewšte. Južnoslowjanske knježerstwo šo tohodla hłada, so šu někajšim statom šwonka Balkana njepschecźelscź. Wono ma šwoju zylu kedźbliwosć na to sdźeć, so by šo Južnoslowjanska do wójny na Balkanje njezapleła. Tohodla je šo južnoslowjanske knježerstwo do pjećha měko, šo konflikta z Italiskej šminuło. Italska knježerstwowna nowinska powěsćernja „Agenzia Stefani“ powě: Po šakrocźenju Mussolina pschečiwo demonstrazijam, kotrež šu šo pschečiwo italskim konsulatam w Spitu, Schibenika a Sabrjebje jako wobšmědźenje protesta pschečiwo nazwylnoscźam wotmeke, kotrež šu šo w Triestu na šdobu klowinskich nowin „Jedinosć“ wotebrale, je šo italskemu knježerstwu sdźiwko, so je južnoslowjanske knježerstwo tele napratwy cźinilo: 1. Sabrjebski prefekt je šo hnydom wotšadźił, dokelž je w Sabrjebje mózno było, italsku thorhoj pralicź a konsularnych sastojnikow pschecźeleneje Italiskeje pschiwdźicź a Italicz njepschecźelske demonstrazije wotmeć. 2. Južnoslowjanski późtanz w Romje žiwe wobšarowanje swojeho knježerstwa nad njepschecźelskimi podawkami wupraji. 3. Późla wobšarowanja, kotrejž je wezera w skupschtinje šwonkowny minister dr. Ninczić wuprajił, je šo wukrajnemu ministrej a jeho pomognikej Markowiczej porucźiło, so byschtaj italskemu późtanzinu w Belgradze šwoje wobšarowanje stołmacźikoj. 4. Porucźiło je šo, so bychu šo wschitcy sajeczi w jatbje wobłhowali a so bychu šo sajeczi studentojo w Sabrjebje šudnišej wyschnoscźi pschepodali. 5. Materialna schkoda je saruna. 6. Wschitcy poliajzy schefojo w Sabrjebje a druhdże, kotrejž demonstrazijam njeješu sadźewali, maja šo pokhłostacź. Polizajska wyschnosć kupy Kirka šo wotšadźi.

Našwlny pschewrót w južnoslowjanskim seminarje w Romje.

Kaž Belgradske „Vreme“ z Roma šhoni, je Vatikan italsko-južnoslowjanske podawki k tomu wuził, so by šo pschecźiwo pravu wobšedźenstwa južnoslowjanskeho seminara šwj. Jeronyma šmozowak. Južnoslowjanskeho rektora Biasola a jeho sastupjerja Budkowicza šu nětolnje je pomocu vatikanskich organow wotstronili a sa sarjadnika italskeho duchownoho Nardena postajili. Tole wumozowanje je mjes južnoslowjanskimi katolikami cźim wjetschi pohorschć zbudźiło, dokelž dyrbjesche fo seminarske praschenje runje pschi pschiležnosći dojednanja mjes Južnoslowjanskej a Vatikanom wo konkordacźe w tym šmyślu rosrišacź, kaž žebi to južnoslowjanšky katolikojo pschejachu.

Ministerska krisa w Hollandskej.

Hollandska druha komora je namjet z 52 pschecźiwo 42 hłokam pschijała, po kotrymž šo hollandske późtanstwo pschi Vatikanje njeźmě dźeje wudźerźecź. Na to šu dźełowy, wójnšti a kolonialny minister a minister sa šjawne a wódne twary, kotrejž katolikim stronam pschiłušchejo, wróćo stupili.

Drožđenje w schpanišim wójšku.

Parišći „Temps“ je nowe powěsće wo wojerskej spieczenju pschecźiwo schpanjskemu direktoriju pschinjeł. Po nich šo šda, so je je šo hibanje na wulki dźeł wójska roschcźirilo, a so šu w połsedmim cźaśu z nowa wjele offizjerow sajeli. Wocźakuje še, so hischcze mnohich w provinzach a we Madridje sjimaju. „Temps“ pische, so maju w Barisu sacźišcźa, z wo jenotlive pschisłuschcheje dźela offizjerow Madridskeje garnisony njeridźe, ale wo wotwschitkowne politiske hibanje.

Wobmyślowne połoženje w Syriskej.

Turkowšty reserwistojo pschi Bagdadskej železnizy w połnocnej Syriskej su šo **do wójska swołali**, so bychu syriscy njeśu pschecźiwo możnemu nałwalej schikali. Sdźěłarjo na Druhy bo wokoło Damaska shromadźuja. Mózno je, so budźa Francuzowsko pschekłabi, so mohli sdźěł potkóźicź.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 13. nazymnika.
Stanisława.

1832 w Njeswačidle basnik Jan Hajnca.
1866 Serbska deputacija pod Imišom a Kučankom powita krala Jana po wróćenju z njezbožowneje wójny w Drježdźanach.
† 1757 Jan Bjedrich Dołhi, farař w Bukecach, přełožer Lutheroweje postille.

Pětr Mlónk Jancej Hajncy 1876

Tón dar, kiž Wy wot Boha maće,
Tón k Božej česći nałožće;
To Wy sej myslić njetrjebaće,
Zo tón dar kóždy dostał je,
Štóž swoje punty zahrjebje,
Kiž wot Boha wón dostał je,
Bóh hrozy, toho pokhlostać:
Tuž nocheyli je zahrjebać.
Hdyž Bóh přez smjerć za krótke časy
Mje „staroh" młonka" wotwjedźe,
Dha Wy na' moje městno zasy
Wy „młody młynski" stupajće.
Kaž mi je w měsće prajene,
Dha Wy nětk hišće młynski sće:
Ja dźeržu pak — to njeje łža, —
Was hižo nětk za mištyra.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor we 7 hodź. barometr. 745, hygrometer +2, thermometer wo dnjo +1. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer +2, thermometer w nozy —2. Wuhladny na njestajne wjedro. — Nimale njewotrězakano je syma sašumiła. Schleniza wječera rano na wobstajne wjedro pokazowasche. A tola mězjachmy na wječor śneh. Tutón wulkhódźesche ſ nižiny, kotraž bě ſo njenadźiwy nad Adriatiskim morjom wutworiła. Se ſwojimi wubłžkami ſahasche hač k nam. Tu sehła ſo ze ſymniſchim powětrom a tak w nětko dešcza śneh padasche. Wječera rano wuſchina wot Jeudźelſkeje hač do Ruſkeje ſahasche. Nowa nižina je pſchego hiſchcze ſ połnozn kupy Island. Wjedrarnje měnja, ſo ſymiczku dale wobkhowawny. Lutſje ſobotu hłonczko 7.16 hodź. ſkhadźa a ſo 4.13 hodź. khowa. Měſjacźk ſkhadźa rano 4.32 hodź. a ſo popołnoh 3.51 hodź. khowa.

— **Schkrowa powěrź wo wjedrje ſa jutſiſchu ſobotu:** Tu a tam śneh, pódla mutno, jeli wocźahli deſchczik. Po zyłej Europje podobne wjedro, jenoź w Jendźelſkej rjenje. Teź w Franzowſkej je mutno, ale njeutjerpnje.

— **Roszrawa poliźije.** Pokradło je ſo tudy 13. nowembra 25 jenej ſłužownej ciźimnomódre wobleczenje ſe ſwětłym wobſadkom, ſelenowolnjany kłubowy łaz ſe žołtymi napręźnymi ſmuhami, ſelenowolnjany ſtrykowany pjeſſ a por módrych ſymſlich rukajzow. We wuzołowne ſdźelenja proſy kriminalne wotdźelenje w Budyſchinje 13. 11. 1925.

— **(Woheń.)** Pſchedwječeraweſchim pſchipołdnju bu wobnjowa wobora na leżowinoſć na Tſchelanſkej dróży čo. 25 ſawołana, hdźež bě woheń w komorzy pod tſchu wudrił. Hdyž wobora dojeźe, běchu domjazy wobydlerjo woheń hižo podušyli. Tola je pſchi tom doſcź wulka ſchkoda naſtała, dokelž je ſo kołolnik na twarjenju ſpalił. Tule komorku wužiwaſche hdyž a hdyž hlidał ſa ſwoju dźěłarnju. Kak je woheń naſtał, njeje hiſchcze wujaſnjene.

— **Mjaſowe jětki.** Ssobotu, 14 nowembra, wot 9 hacź do 11 hodź. ſwre howjaze mjaſo punt po 60 pj., ſwre ſwinjace mjaſo punt po 70 pj. Sšwinjace mjaſo na cźiſko 1561—2000.

— **Sa ſozialnych rentnarjow.** Pondźelu, 16. nowembra 1925 wot dop. ½9 hodź. hacź do 12 hodź. dop. budźe ſo muſowa podpjera ſozialnym rentnarjam w ſejmowni (Landhaus) na Hrodowſkej dróży čo. 10 (pſchi jenit) wupłaczeć.

— **Sjawne namołwjenje k wotedaću rosſajaſnjenja ſamójenja ſa lěto 1925.** Dźenſajniſche cźiſko pſchinjeſe pod hamtſkim tuto namołwjenje, na kotreż ſo tudy wołebicźe pokjaſuje. Kaž ſhonimy, pſchipołcźelu ſo ſwjerſcheho dźela wſchěm, kotrjž dyrbja tajke roſſajaſnjenja podaćź, liſcźiny (formulary) hacź do 20. nowembra 1925, potajkim w prawem cźaſu. Tuž móže ſo hacź do tohole dnja wocźahnyć. Schtóž potom hiſchcze liſcźinu dóſtał njeby, hacźrunjeź je po ſjawnem namołwjenju winowaty, ſo wo ſwojim ſamóženju wuprajić, dyrbi ſo wo dotałcze abo pſchipółſkanje tajkeho formulara na finanzny hamt wobrocźić.

— **Sjawna ſaradźenja dźěła w Budyſchinje.** W oktobrje je ſo licźba podpjeranych dźěłonjemjerjow wo 14 na 168 pomjeńſchiła. S tuthych pſchiſłuſi 93 (82 muſkich a 11 žónſkich) na město Budyſchin a 75 (72 muſkich a 3 žónſkich) na krajne wołady. Licźba dźěłowpytanych abo dźěłonjemjerjow pak je ſo wo 50 na 338 powyſchiła. Na tutom wulkim roſdźělu je wina, ſo je ſe wſchelakich pſchicźin jenoź dźěł dźěłonjemjerjow k podpjeranju woprawnjeny a druhi dźěł na cźakańſki cźaſ. Oktober ſtojeſche w ſnamjenju pſchikhadźajoze hoſpodarſkeje kriſy w pſchemyſle (industriji), kotraž pokaſa ſo też ſ wotebjeranjom pohrěbniſkeje dźěłacźerjow. Derje dźěſche dźěło w twarſtwje (nadſenju a podſenju), kotrejž trjebaſche pſchego hiſchcze mulerjow, molerjow a woſebje pomognych dźěłacźerjow a w drjewarſtwje. Swjeſtſcheho dźěła mózachu być ſpokojene. S liczby dźěłonjemjerjow na konzu měſjaza běchu 35 prozentow kowowych dźěłacźerjow, 25 prozentow pſchiſłuſchnikow wſchelakorych powołanjow.

S **Khwacźiz.** Swjeſelaju powěźeć dóſta naſche ſherſke towarſtwo na poſlednjej ſhromadźiſnje. Naſchi ſherſkí hrajerjo ſu ſaſo na dobrym puću, něſchto naſchej tak khudej wjeſeju poſlicźeć. Dołho je trało, mynjeźału w towarſtwje ſpodźicź, ſo by ſo ſherſki wjeſcer ſ dźiwadłom wuhotował. Je to njeminuły łuto lěto hakle prěni raz, ſo we Khwacźizach wjaſy njeſwja. Nowe žiwjenje wotucźa a ſkutki ſcźehuja. Dobra myſlicźka je ſo tola wumyſliła, ſo hiſchcze 15. to m. (njedźelu) ſherſki dźiwadłowy wječor do ſkutka pſchiźe. Budże runje tak ſajimawy, kaž wſchě dalſche Khwacźanſke a wſchě ſaſchſke ſherſke wjeſhoſe wječory. Pſcherađźicź ſo móže, ſo je ſnadź někajſi cźiſły wunoſchk (Reinertrag) ſa pokładnizu poſamiſkeho khora poſtajeny, ſo by ſo wón roſſyſlnicy mohł, w kotremž ſu luczi Sserbja. Schtó by chcył na pſchichodnej njedźeli domach woſtacź a ſnadź hiſchcze kermuſchu ſwjeceźeć?

S **Boſchcz.** So by ſo wědomjo zyrkwinſkeho ſhromadźeńſtwa wobkrucziło a pohłubiło, wotnuſwa ſo pſchichodnu njedźelu popołdnju njemuczena ſwjatſyna bjeſada w Krawcez hoſpoſenzu. Ssobuſtawy ev. khrjeſnjaneho towarſtwa budu deklamatorium „Běła drasta" („Das weiße Kleid"), kaž wſchelake ſpěwy pſchednoſchowacź. Kóždy konfirmowany ſobuſtaw wołady ma k tomu wječoru zwobodny pſchiſtup.

S **Klětneho.** Saſidźenu njedźelu ſwjeczachmy naſchu kermuſchu. Lubi hoćźo i blitka a ſ dalka běchu we wulkich ſyłach na nju pſchiſchli. Wſchěch lubje witachmy. Pondźelu wječor wotmě naſcha dobrowólna wohnjowa wobora kouzert w Domſchkej koczmje. Tón bě derje wopytany.

Do Pančźiz! Dźenſa doſtachmy liſt, wcźera na pósće w Pančźizach wotedaty. Tón wuthadźa po ſdacźu ſe ſtrony tamniſcheho kaſina młodych ratarjow. Wón wonpchija tak hroſne hanjenja ſherſkich wuczerjow a duchownych, ſo jón kriminalnej policiji pſchepodamy. Liſt je, ſo wě, njepodpiſany. Policiji ſo wěcźe bórſy poradźi, njekniczomneho a maſaneho ſchmórałka wuſtłeźicź a ſudnikej cźucziwemu pokhłostanju pſchepodacź.

S **Kamjenza.** Saſidźenu ſrjedu popołdnju wokoło 3 hodźin wujedźeſchu pſched dwórniſchczom w Kundraczizach na cźarje ſ Kamjenza do Lubnjowa 10 wołow ſworoweho cźaha ſ kołijow. Wone ſo mjenje abo bóle roſbichu. Tohodla je naczinjena ſchkoda wulka. Dwaj pſchiſtajenaj żelezniſ-zaj ſo ſcanſichtaj. Mjeſtno njeſbože bě wulka hromada roſpadankow. Nimojedźaze cźahi wjedźechu na pódlanſku kołiju. A tola ſo wołoſbomny cźah do Kamjenza wo hodźinu ſakondźi. Wečera ſchiwórk zyły dźeń ſe Skeho Komorowa a Khocźebuja wotpóſłani żelezniſnjowi dźěłacźerjo roſpadanki wotſtronjowachu a wotwołowachu.

S **Drježnow.** Tudy bydlazeho dźěłacźerja Bricźu je ſaſidźenu pondźelu cźežke njeſbože poſtrěſchło. Wón dźěła we Werminghoffſkich wuhlowych jamach. Wuhibowaze lowrije wuhroſnjenjo praſny jeho nětkaſa ruczka tak ſwjerſnje do hłowy, ſo ſo bjes wědomnja k ſemi ſwjeſy. Jeho dyrbjachu hnydom do khorownje dowjeźeć. Lěkaŕ wuprají, ſo je ſebi ſłě moſny ſtichaźt.

S **Wojerez.** Tudomna twarſka firma Hans Strich je ſwrěźchcźika. Pſchekupuza Domanju we Wojerezach je ſnuđ ſa ſarjadnika konkurſa poſtajiło. — W tudomnej ſchleńcźeńi firmy Strangfeld a Hammann dźěłacźerjo hižo pſches 2 měſjaza ſtrajkuja. Njeſju wuhladow, ſo ſo ſtrajk bórſy ſkónczi. — Żelezniſtka wyſchnoſcź je żelezniſkeho inżenéra Krönerta do Grabina (Finſterwalde) pſchežadźika. Na 20 lět je hižo we Wojerezach. Jeli ſo njemyſlimy, je to tón ſamóń, kotryž bě pſched něſkotrymi lětami w jenej korczmje we Wojerezach cźežnjerjow ſherbſkeju burow tohodła ſjawnje hanił, dokelž mjes ſabu ſo ſherbiźy rosmołwjeſchtaj.

Se **Sleho Komorowa.** Zyrkwinſka wyſchnoſcź cźe ſa wokolne wołoſady ſuperintendenturu jakožcź. Hłowny farař naſcheje wołoſady dyrbjał ſdobom ſe ſuperintendentom być.

S **Jaſenje** pola Hródka. Ssrjedu pſchipołdnju wuhibeh woheń w bróžni tudomneho knjeſeho hejtmana. Bórzy ſtużbožca na pomoz pſchikhwatachu a naſtawaju woheń ruczje podubjechu. K wohnjej pſchikhwatane ſtykawy njeſtrjebachu ſe ſwojim dźěłom ſapocźeć. Měnja, ſo je ſo mokra domoj nakoſena wotawa ſama ſapalika.

S **Hródka.** Po nahłej Jurjowej horje dele jěžo ſnjeſboži ſapſchah jeneho rataria ſe Sakrjowa. Spinadło ſo roſkama. Konjej njemóžeſchtaj wóz dodźerźeć, ale ſo ſpřa-ſchiſchtaj. Wóz ſo tak powróći, ſo koleſa na ſwjerch pſchindźechu. Pohonca a jena druha wołoba běſchtaj ſ cźežkom ſ woſa ſeſkakkoj. Wonaj ſo jenoź wobodreſchtaj. Konjej bórzy ſadźerźachu.

S **Lutow.** Tu chodźa nowu ſchulu natwarić. K tomu trjebaja leżomnoſć. Němſke nowiny piſaja, ſo wobſedźeć leżomnoſcźe tak wyſoku płacźiznu žada, ſo ju pſchiſłuſchaći nochcedźa. Tohodła je ſo twar ſchule na dalſche wotſtorcźił.

Se **Skarbowſcźa** w Delnjej Lužicy. Njemało wuſtrašo ſo tudomny wowcźer jako wutoru rano do ſwojeje wotcźerne ſtrupi. Wſchě 17 wowzow běchu ſo bjes źleda zhubile; pſchetož durje ſtejachu wotewrjene. Ledma wěrjeſche, ſo mohł je ſchtó pokradnyć. Tohodła ſo ſa nimi puſcźi. Cźěr dźěſche pſches wjeſ a hołu do Drjownika. W Lubohejcu ſwoje jemu doświerjene ſtadłeſchko doſcźahny a ſaſo domoj pſchihna.

Z Łužicy.

S **Delnjeho Sohłanda.** (Sajědojcźenje krwź) Tudy bydlazy aſſiſtent pſchi żelezniſy, **Karl Hicke**, je we Reichenbachſkej khorownji nejdajzy na ſajědojcźenje krwź pónđelu w nozy w najlépſchich létach, 37 lět ſtary, wumrěł. Hiežy běſche ſo we wójnje noha ſranił, a tale rana ſo nadobo ſaſo wotewri a jeho ſmjerć ſawinowa. Wudowu powſchitkownje wobžaruja.

Se **Kitawy.** So by ſo pſchi ſtraſchnoſcźi, hdyž ſo we krajinje pſchepjeſchnje wulka woda ſ pchiběracźeju rěkow Mandawy a Nihy nawali, mohła w prawem cźaſu powěźeć dacź a ſchkodźe lépje ſadźěwacź, pſchiprawitej ſo nětko dwě dalokoſjwonjeńcźi. Wo tom wuradźowachu ſo ſaſtupjerjo faſkich a cźeſkoſłowakſkich wyſchnoſcźow a wobſtarnikow, ſo ma ta jena dalokoſwonjeńca na ſakkej njeſeły pola Seifhennersdorfa, ta druha w Cźeſkoſłowakſkej pola Kratzau ſo ſaſtajeſcź. Tutej wěſy matej hižo nětko ſa měnjakaj, hdyž wulka woda ſchéri.

S **Hórki pola Shorjelza.** Ssrjedu wječor tworowy cźah na pódlanſkich kolijach pſchedałoko jěžeſche. Lokomotiva pſcherasy na konzu kolijow ſtejaze wotrazowadło (Prellbock). S kolijow ſajéwichi, ſapadny ſo we mjehkej łuhojtej ſemi a woſta tam tcźazy. Sćěhowaze tworowe woſy wuſtakachu ſ kolijow a ſo ſ dźěła powuzcźichu. Nacźinjena ſchkoda je nimale wulka.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Lipſka.** W Lipſki běchu njedawno Völkla ſamowołowali. W tutej naležnoſcźi ſu někto nimo Völkloweje a jeje bratra a polaka Jſikeho hišcźe tři woſobny ſajeli, njejmuły mandźelſkeju a jedneho muża, kotřiž běchu hacź do dnja pſched ſamym ſtutkom pola Völkloweje bydlili, a potom njejapnyli wucźahnyli. Tuczi tſjo ſajeci ſu jara podhładni, ſo ſnaje njejiſcha někto wo njeſkutku ſobu wědźa. Völklowa njecha pchezo hišcźeze ze wuprajeć. Poczinja ſo jako duchkhora a rěcźi w ſaſtwowej konorzy pſchezo jene a to ſamo, wobkruczejo, ſo je jeje ſyn na lětnim pſchebytku a jeje muż ſu ſarjadnika konkurſa poſtajiło. — W tudomnej ſchleńcźeńi firmy Strangfeld a Hammann dźěłacźerjo hižo pſches 2 měſjaza ſtrajkuja. Njeſju wuhladow, ſo ſo ſtrajk bórſy ſkónczi. — Żelezniſtka wyſchnoſcź je żelezniſkeho inżenéra Krönerta do Grabina (Finſterwalde) pſchežadźika. Na 20 lět je hižo we Wojerezach. Jeli ſo njemyſlimy, je to tón ſamóń, kotryž bě pſched něſkotrymi lětami w jenej korczmje we Wojerezach cźežnjerjow ſherbſkeju burow tohodła ſjawnje hanił, dokelž mjes ſabu ſo ſherbiźy rosmołwjeſchtaj.

Se **Sleho Komorowa.** Zyrkwinſka wyſchnoſcź cźe ſa wokolne wołoſady ſuperintendenturu jakožcź. Hłowny farař naſcheje wołoſady dyrbjał ſdobom ſe ſuperintendentom być.

S **Jaſenje** pola Hródka. Ssrjedu pſchipołdnju wuhibeh woheń w bróžni tudomneho knjeſeho hejtmana. Bórzy ſtużbožca na pomoz pſchikhwatachu a naſtawaju woheń ruczje podubjechu. K wohnjej pſchikhwatane ſtykawy njeſtrjebachu ſe ſwojim dźěłom ſapocźeć. Měnja, ſo je ſo mokra domoj nakoſena wotawa ſama ſapalika.

S **Hródka.** Po nahłej Jurjowej horje dele jěžo ſnjeſboži ſapſchah jeneho rataria ſe Sakrjowa. Spinadło ſo roſkama. Konjej njemóžeſchtaj wóz dodźerźeć, ale ſo ſpřa-ſchiſchtaj. Wóz ſo tak powróći, ſo koleſa na ſwjerch pſchindźechu. Pohonca a jena druha wołoba běſchtaj ſ cźežkom ſ woſa ſeſkakkoj. Wonaj ſo jenoź wobodreſchtaj. Konjej bórzy ſadźerźachu.

S **Lutow.** Tu chodźa nowu ſchulu natwarić. K tomu trjebaja leżomnoſć. Němſke nowiny piſaja, ſo wobſedźeć leżomnoſcźe tak wyſoku płacźiznu žada, ſo ju pſchiſłuſchaći nochcedźa. Tohodła je ſo twar ſchule na dalſche wotſtorcźił.

Se **Skarbowſcźa** w Delnjej Lužicy. Njemało wuſtrašo ſo tudomny wowcźer jako wutoru rano do ſwojeje wotcźerne ſtrupi. Wſchě 17 wowzow běchu ſo bjes źleda zhubile; pſchetož durje ſtejachu wotewrjene. Ledma wěrjeſche, ſo mohł je ſchtó pokradnyć. Tohodła ſo ſa nimi puſcźi. Cźěr dźěſche pſches wjeſ a hołu do Drjownika. W Lubohejcu ſwoje jemu doświerjene ſtadłeſchko doſcźahny a ſaſo domoj pſchihna.

Ceta swětłowłóska.

31] (Pokraczowanje.)

„Wbohi ſynko, wbohe dźěcźatko! — dźenſa je tajki rócźny ſwjaty dźeń a tón wbohi cźłowjek ani polwobjedował njeje!"

A dobra ſtaroſcźiwa cźeta wotpołoži bryle a kolebaſche ſo do kuchnje. Pſchinjeſe, hdźež něſchto bě. A ſ pſchiſtojnemu wobjedu to doſahaſche. Schołia jědźeſche kaž wjelk, a cźeta wuſtydźe ſo jemu ſnapſchcźa, ſakoži tołſtej, cźežkej ruzy a mjelcźo na njeho kukaſche.

A hdyž běſche po wobjedźe, poſłěhny hłowu, ſepre ſo wo ſtoł a ſahlada ſo na cźetu.

„Dźenſa ſy ſo někak wobeſbe cźežkała, cźetka Luba."

„Stajnje noſchu wſkoſy jenak cźežkane, tak dołho hacź ſym pſchi tebi. Je widźecź, ſo mje kedźbu nimaſch a ſebi mje prawje njewobhładajeſch."

„Ja ſym ſhitpak, Luba cźeta."

„Tohodła? — ſo njehładaſch, kak maju ſtari ludźo włoſy ſcźeſkane?"

„Ale woſtaj hižo tu friſuru. Ja ſym njeměł do Drježdźan jěžożcź!"

„Je cźi toho někto żel?"

„Tajſi roſumny, mudry cźłowjek, a hdy oudzejſe moja žona njewumrěła, mózach hižo ſ nanom dorozcźazowy dźěcźi być a ja nadobo po ſpłoſchnu a jědu do Drježdźan."

„Wſchak je cźi Domaſchkeż knjeżna piſała, ſo by pſchijěł."

„Tak wona piſata njeje, to hdyž ji ſchiwódy cźinił. Piſaſche, hdyž ſo ſeidźemy. A ja mysłach, ſo chce ſo ſo mnu ſnydom jeſcź, tohodła ſym k nej jěł."

„Ssy pak ſo w njepſchihódnym cźaſu pſchijěł?"

„Ani prawje njewěm."

„Někajku radu je ſebi wot tebje žadała."

„Wěſo. Pſchi poſłednim ſwojim wopyće, rosherjeny ſ jeje ſadźerźenjom, ſym ſwoju hórkoſcź wulinył do pſchiſpomnjenja, ſo budże jónu ſtatwna dźiwadłohrajerka, hdyž wnběrze ſebi komediju (wjeſelohru). Njekajkſchija tehdy mojeho ſcźeſipanja, mějeſche mój porok ſa ważnu pſchecźelſku radu, a tohodła ſadaſche po dalſchu radu. We wjeſelohrě pſchihthadża pjeza cźaſto nadawk, hdźež dźiwadłohrajerka na jewiſchcźu dyrbi hrajerja wokoſchcź, abo hdyž dyrbi ſo ſama dacź wokoſchcź. A dokelž Domaſchkeż je ſebi ſa ſwoju ſaſadu ſcźinika, ſo njeſmě ſadnym muż ſo pokhwalicź móz, ſo je jeho wokoſchała, dyrbjach jej radźicź, kak ma ſebi to ſawjeſcź. Nima-li tajke pſchedpiſane a ſahrate wokoſchenje mécź ſa ſnicźenje ſwojeje kruteje ſaſadu, abo ma-li ſebi wnſwolicź dramatiſki wotrjad a tragediju (cźinohru a ſtruchohru), hdźež mjes ſhłyſami, płacźom a ſmjeczom jenoj ſrdźa ha dyž dóńdźe k wokoſchenju."

„Schto dha ſy ji tola radźił?"

„S zyła nicźo niż."

„Někajku radu ſy ji tola dacź měł," ſaſtupi ſo ſa nju dobrocźiwa ſtara cźeta hoſpoſa.

„Wěſche mi dźiwno, ſo Domaſchkeż ſo pſchede mnu wupraji, kak je poſnjeſena nad druhimi ſónſtkimi, dokelž móże bjes radу zuſcheho ludźi żiwa być."

„A hdyž je cźe tak proſyła — —"

„Jenoż tohodła je ſo njeſwrěna ſtała ſwojej ſaſadże, ſo by muhła druhu ſkruczicź, abo ſnadź też nawopak. Wuzaduje ſebi tola radу zuſcheho cźłowjeka, ſo by jej powědźił, hdźe ſanc hubki njerozſtu. Tak ſym to ſnajmjeńſcha rozumił a ſebi wuſożił. Mi běſcho pſchi tom tak ſpodźiwno w duſchi. Skoro każ ranjenje na cźeſeji klinczeſche mi ta jeje ſdźěſ ſo bych jej radu dał. Jako by na ſwěcźe w tutom wjeſrjedże naſhoniczíſicheho cźłowjeka njebyło. Ssym jej cźeſ, ſo drje ſym mnohu ſchulu wukhodźił, ale wo tutom pſchecźmjetu njeje ſo nam ſenje pſchedwoſchowało, a ja ſam njeſym ſenje wjele cźaſa ſhtyneho mél, ſo bych ſe ſwojej pilnoſcźu tajke wědomoſcźe ſebi pſchiſwojił. A radu dawacź ſe ſwojeje ſamſneje naſhonitoſcźe wo żiwjenju a wo wopraw-njenju hubicźkow, to by było ſ njeſkromnoſcźu wot cźłowjeka, kiž je lědy pół lěta ſwě wożenjeny. Dach jej radu, ſo by ſe ſwojim praſcźenjom k naſhoniczíſichim ludźom nawroczíła. Wſchak je jich dołcź w najbliſchſej wokolnoſcźi, cźehodła dyrbjała ſebi po tajku radu na wjeſ khodźicź. Sſtudy by wědźał jej prawje ſaradźicź tamniſ knjes we wocźinje ſ napſchecźa, kiž ſo je ſwojim kukatkom wobſtajnje ſam měri."

„Ja ſym była toho měnjenja, ſo wy, kotrejž ſym ſebi ſa pſchecźelа wuniwolika, wſchitko wjeſce. Wy ſcźe tola wjacy ſtudował dyžli ja."

„Wojpjetnju, ſo ſym ſtudował jenoż to, wo cźimž ſym był pſchepjedźeny, ſo dożaha k mojim idealam. Wěm wjacy hacź mgji ſnużdża na w ſy, ale njewěm, ſchto ſebi wy wobjecź pſchejeceje."

„Hněwacźe ſo na mnje?"

„Njehněwam ſo, ſo bych njewědźał."

„Potom njemóżeſ ſebi wujaſnicź, ſo mózeſce ſo po-cźinjecź, jako bychcźe był ſ mojim praſchenjom ſranjeny a tola ſo njehněwacźe."

Wonta wotejdźe k woknu a hładaſche na wulicu won.

(Pokraczowanje ſcźěhuje.)

Přiloha k čisłu 264 „Serb. Nowin“

Pjatk, 13. novembra 1925

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšina.

W Michalskej zyrkwi w Budyšinje směje 23. njedźelu po św. Trojicy rano we 8 hodź. serbsku spowědź a św. wotkasanje farar Nejda, dop. w 9 hodź. serbsku Božu słužbu a 1/2 11 hodź. dźěćikemschenje farar Dyscher. Dop. we 10 hodź. we wokrjesnej kładarni we Smochćicach serbsku Božu słužbu, farar Nejda. — Wumrěli su: 6. 11. Marja Martha Lauschec, domjaza dźowka na Zidowje, 22 l. 6 m. 12 dn. — 10. 11. Anton Hilsky, inwalidny rentu dóstawar z Biskopiz na Zidowje, 81 l. 10 dn.

— **Krajnozyrkwinske shromadźeństwo** w Budyšinje, na Róžowej hasy 31. Njedźelu (15. 11.) wječor 1/2 8 hodź. evang. shromadźizna, rěčeca budźe knjes shromadźeństwowy wothladar Schmaus z Lubija. Wutoru wječor we 8 hodź. swjatk młodźiny za mužow. Pokutny žórtwu wječor 1/2 8 hodź. pohona hodźina. Schtwórtk žana shromadźizna. Sobotu (21. 11.) wječor we 8 hodź. hodźina za mužow. Wot njedźele 22. hač do pjatka, 25. novembra pschecyo wječor 1/2 8 hodź. biblijske hodźiny sa wschěch. Rěčeca budźe k. insp. Brück z Kamjenicy. Knjes shromadźeństwowy wothladar Zimmermann z Budyšina ma směje biblijske hodźiny njedźelu (15. 11.) wječor 1/2 8 hodź. w Lubiju, hrjedu pop. w 3 hodź. na Zidowje, čo. 146, pjatk w Tučicach. Knjes shromadźeństwowy wothladar Kschižank z Běleje Hory směje shromadźiny: njedźelu pop. 1/2 2 hodź. njedźelsku schulu, pop. w 3 hodź. biblisku hodźinu w Běłej Horje, njedźelu wječor we 8 hodź. we Nowych Porschizach, pónjedźelu wječor we 8 hodź. w Nowych Porschizach, wótorak wječor we 8 hodź. w Chrjawdźi, schtwórtk we 8 hodź. w Kunicach, pjatk we 8 hodź. w Zyschecach.

S Bukeja.

23. njedźelu po św. Trojicy rano we 7 hodź. serbska spowědź, dop. 1/2 9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba.

S Budyschinka.

23. njedźelu po św. Trojicy dop. w 9 hodź. serbske kemschenje.

S Barta.

23. njedźelu po św. Trojicy dop. w 9 hodź. serbske a 1/2 11 hodź. němske kemschenje. Popołdnju w 2 hodź. kemschenje sa dźěći.

S Hodźija.

23. njedźelu po św. Trojicy směje farar Voigt rano 1/2 8 hodźin němsku spowědź, farar Wjesar 1/2 9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje.

S Huski.

23. njedźelu po św. Trojicy rano 1/2 8 hodź. serbska spowědź, dop. 1/2 9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba.

S Hrodźiszcza.

23. njedźelu po św. Trojicy rano we 8 hodź. němski hamt, dop. w 9 hodź. němska Boża słužba (farar Konik-Koteczanski), pop. w 2 hodź. rozrěčowanje (farar Kraus).

S Hornjeho Wujězda.

23. njedźelu po św. Trojicy dop. 1/2 9 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. rozrěčenje z konfirmowanej młodźinu. — Wutoru pschednoschk z filmom: „Rěčazej ruzy“, pop. w 4 hodź. sat wječor we 8 hodź.

S Hurčiny.

23. njedźelu po św. Trojicy dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, 1/2 11 hodź. kemschenje sa dźěći.

S Kyjowčiz.

23. njedźelu po św. Trojicy dop. 1/2 9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje, 1/4 12 hodź. dźěćikemschenje.

S Klukscha.

23. njedźelu po św. Trojicy je rano we 8 hodź. serbske św. wotkasanje, dop. we 9 hodź. serbska a 1/2 11 hodź. němska Boża słužba. Popołdnju w 3 hodź. shromadźizna jónkeho towarstwa pola Schustera w Klukschu.

S Klětneho.

Saložeński św. towarstwa młodźenzow. Popołdnju we 10 hodź. św. wotkasanje, dop. we 9 hodź. serbska a 1/2 11 hodź. němska Boża słužba. Popołdnju w 3 hodź. shromadźizna jónkeho towarstwa pola Schustera w Klukschu.

S Kitnego.

Saložeński św. towarstwa młodźenzow. Popołdnju we 10 hodź. św. wotkasanje, dop. we 9 hodź. serbska a 1/2 11 hodź. němska Boża słužba. Popołdnju w 3 hodź. jshromadźizna jónkeho towarstwa pola Schustera w Klukschu.

S Kitnego.

Saložeński św. towarstwa młodźenzow. Popołdnju we 10 hodź. św. wotkasanje, dop. we 9 hodź. serbska a 1/2 11 hodź. němska Boża słužba. Popołdnju w 3 hodź. sh

Kütnarjec winowe jstwy: dobre a płaćizny hódne wina, znata wubjerna kuchina. **Friedrich Häfele** w Budyšinje Telefon čo. 6

Curt Mahnke
w Budyšinje na Bohatej hasy

Moderne wobleki za młode holcy a dźěći

Bohače zrjadowane z wšelakich barbow a formow płaćizny hódno znatych a najlěpšich kajkosćow

Młodoholčace eolinske wobleki, rjadkowane suknje . **22.50**
młodoholč. Crepe-de-Chin. wobleki, eleg. wud. **29.75** **39.50**
młodoholčace cheviotowe wobleki, z najlěpšich česanych tkaninow z pisanym wobsadźenjom **9.75**
młodoholčace popelinowe wobleki, šěroke fałdate suknje, dołhorukawate **24.50**
młodoholčace zymske mantle, mustrowane tkaniny . . **12.50**
młodoholčace flawšowe mantle, jednore mustry . . . **16.75**
młodoholčace mantle z wopičeje kože, z krymsk. wobs. płaćizna so wo 1 hr. po wulkosći powyšši **29.75**
młodoholčace mantle z wopičeje kože, pyšne wulkokašćik. **58.00**
holčace porchent. wobleki, dołhorukawate, 60 cm dołhe **3.25**
holčace polsuknjane wobleki, najćežš. kajk. dołhoruk., 60 cm **7.25**
holčace cheviotowe wobleki, połrukawate, 60 cm dołhe płaćizna so wo 75 pj. po wulkosći powyšši **7.50**
holčace cheviotowe wobleki, dołhe rukawy, 60 cm dołhe płaćizna so wo 75 pj. po wulkosći powyšši **9.00**
holčace matroske wobleki. woprawdźite Kielske, 60 cm dołhe **22.00,** płaćizna so wo 2 hr. po wulkosći powyšši
hólčace wobleki, namórski cheviot, kholowy z podšiwkom **13.50**
hólčace žaketowe wobleki. Buxkin, wulkosć 1 . . . . **14.50**
hólčace zymske pyjaki z čopłym podšiwkom, wulkosć 0 płaćizna so wo 50 pj. po wulkosći powyšši **10.00**
čistowolmjane hólčace flawšowe mantle, wulkosć 4 płaćizna so wo 1 hr. po wulkosći powyšši **17.50**

Dwě cyle wurjadnej poskićeni:

čisto wolmjane flawšowe mantle za holcow, z nakhribjetne faltu a paskom abo plüšowym pošićom

wulkosć:	60	65	70	75	80	85	90	95	100
	9.75	10.75	11.75	12.75	13.75	14.75	15.75	16.75	17.75

holčace mantle z wopičeje kože wulkosć: 65 75 85 95
hr. 16.— 19.— 22.— 25.—

Lěhače (lěhańske stoły)
5.50, 17.50, 18.50, 22.50, 27.50, 35.—, 45.—, 50.—
jenož dobre kajkosće
Kurt Martin Richter
w Budyšinje na Kěžorskej drózy čo. 7
delka — I. poschod

Darmo

njemóže Wam nichtó ničo dać, ale wobkedźbuje na tunjosć mojich

najlěpšich tworow

eleg. mužacy woblek wot	wot 24.—	hr. sem
manchestrowe wobleki	„ 26.—	„ „
zymske jaki	„ 15.—	„ „
tkaninowe a dźěłańske kholowy wšěch wulkosćow a šěrokosćow	„ 3.95	„ „
štrykowane a klubowe jaki	„ 4.75	„ „
módre dźěłańske wobleki, jenož najlěpšeje „bamparske“ twory	„ 7,50	„ „
dźěłanska drasta za wšě powołanje		
košle a spódnje kholowy	„ 2.15	„ „

Hugo Pachaly
w Budyšinje před Šuleńskimi wrotami čo. 1

Płaćenje po dźělbach je dowolene!

Pytam k nowem lětu jara wjele dźowkow, wotročk., pohončow a wolachych. Přistajaca žona
Görlichowa
w Budyšinje na Sukelnskej hasy čo. 1. Telefon 837

Ložace šaty, barchenty a wjele druho poručа płaćizny hódno
A. Sulc w Budyšinje
na Mjasowych wikach čo. 10 II
Žane klamy!

Košle a druhe spódne woblečenja

za mužow, žony a dźěći wołmjane, połwołmjane a makowe štrykowane lacy, jaki, gamaše, tykače, nohajcy, rukajcy, we wšěch kajkosćach a barbach.

Walkowane soki a nohajcy, pjasniki, chenilijowe rubišća a šawle. Wohrěwace podšica.

Bleylowe wobleki.

Tajke a podobne rjane twory kupujeće pola
Rudolfa Osswalda
w Budyšinje jenož an Serbskej hasy 3.

Jurij Fuhrmann
w Budyšinje na hornčešake, hasy čo. 10 poruča jězdne kola, šijace mašiny, mantle a šlawchi. Samsna wuworjedź.

Serbske křćeńske lisćiki
Serbska knihafnja
w Serbskim Domje w Budyšinje.

Strympy, rukajcy, šatki za čěšne dźěći.
W. Köhlerowa, Hłow torhošćo 9.

Meble a polstrowe twory
dobre a tunje poruča
Handrij Strympa
w Budyšinje na róžowej hasy 15.

Gardiny, šaty tunjo. K. Erler, Žitne wiki 11.

MERSIOYSKI
Brylanty

Słomu

wšěch družin kupuje stajnje po ☛ najwyšších płaćiznach
Fritz Gretschel w Budyšinje
na Hošće hasy 8. Telefon 1194
po 7 hodź. wjeršor 1353.

Muž. ulstry muž. paletoty moderne formy muž. wobleki muž. kholowy eleg. módy

Na **kredit** při małem napjać. a přihód. wotplaćenju dostanjeće

Žon. mantl. nazym. a zymske nowosće Žonj. wobleki kustum. suknje manuf. twory

meble wšěch družin
dospołne kuchinje, lěhafnje a jědźernje, polstrowe meble
Karl Horn nasl. w Budyšinje

Sobustaw krajneho zwjazka kredit dawacych małych wikowarjow zap. zjedn.

na Hłownem torhošću, nutřkhód na Jerjowej hasy 21.

Drjewjane stupnje buncle dźěłańske stupnje škórnje
Willy Sommer
w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 8

Wšě čišćerske wěcy

serbske a němske

kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, džakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja
z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

„Kulturwille“

njech sebi kóždy w „Serbskej knihafni“ w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,30 hr.

Powołajće so při kupowanju na nawěšk w „Serbskich Nowinach“!

Wysoke škórnje
za hólcow

čopłe podšite **stupnje** za mužow a žony, buncle, tofle, wysoke škórnje, **dołhe škórnje** kupujeće jenož najlěpšeje twory tunjo we wobućowym domje

Alwina Pecha w Budyšinje
na Bohatej hasy 10
Ręču serbski! Ręču serbski!

Schneider & Schulze při Krónje so poručetaj, a wšelakich wěcow stład hobrski mata!

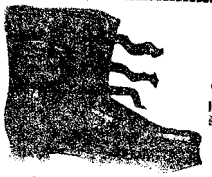

Drjewjane stupnje, drjewjancy a drjewjanc. drjewa,
kupujeće najlěpje a najtuńšo we tworni drjewjanych stupnjow a drjewjancow
Oty Hebera
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 9. Telefon 1465.
Tohorunja poručam swój wulki sklad bunclow.

Swobodne městno za
Welsec kupny dom w Kulowje
Założeny 1868. Telefon 12.

ńna dobru ſłużbu w ludowem domje. Hdyž ſónſku pſchedſtejdu, wona niczo njeſtrěſi a je něma kaž ryba.

* **Młodostny mordak.** We Wulkim Kaminje w Pomorſkej ſajachu 16-létneho kowarſkeho wuczobnika, dokelž na njeho tutachu, ſo je 12-létnu holčku, kotraž pola kravſkeho miſchtra ſłuſeſche, pſched něſchto mjeſajagmi ſtónzowak.

* **Wot cjaha pchejedżena.** Mjes Solingom a Moorſtlickom padny něhdże 40-létna ſónſka pod nakładny cjah, hdyž poſpytowaſche ſwojeho pſa wukhowaċ, ſo njeby był wot cjaha ſajedżeny. Cjah ju ſamu pſchejedże a mort.

S wobkhodneho ſiwjenja.

Wobydleſtwu Budyſchina a wokolinu damy k wědżenju, ſo je we wobuċowym domje **Pawoła Kriſtellera na Bohatej haży** cło. 29 ſtajnje wěżywuſtojny ſa nohowe kharoſcże darmo k rěċam a k radże bjes nuċenja **ke kupjenju.** Skrowotne cżrije **mjenowaneje firmy je** pſchiſłuſchnej k tomu pomozu ſa nohu ſu ſa kóżdeho na noſi khoreho ſ wumożenjom . Tohodla njech nichtó njeſkomdży, orthopediſke woddżelenje Kriſtellerez wobuċoweho domu k darmotnemu pſchepytowanju nohow wuſtiċ. Tu ſo tóżdemu wězownje poſkuſi a ſaradźi.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

Sa kommandeura 4. diwiſije w ſakſim wotrjeſu němſkeſtatneje woboty, ſu generalneho leutnanta ſ Pawelsza pomjenowali.

*

Němſki preſident ſ Hindenburg je ſchtwórtk do Karlsruhe pſchijeł. Wyſchſchi měſchczanoſta a wjeſeſchki wyſchnoſczow jeho powitachu. Hindenburg ſo do měſtowych ſłotych knihow ſapiſa.

*

W Honduraſu w ſrjedżnej Amerizy je revoluzija wudyrila. Mjes ſběžkarjemi a knjeżeſtwowymi wojakami je k wojowanju doſchło, pſchi kotrymž ſu ſo poſledniſchi ſbili. Knjeżeſtwowi wojazy ſu pjeċa cjeżko ſchkodowali.

Republika Chile w połodniſchej Amerizy je ſo ſnowa ſe ſemjerjenjom podeſchła. Podſemiſke ſtorki ſu dlěſchi cjaſ trałe a wulku ſchkodu naczinile.

Domowininy kućik.

Kóżdy młody Sserb ſłuſcha a njech ſaſtupi do Ssokoła a ſerbſkeho cżełoſnuċowanſkeho towarſtwa, hdżej je możnoſcź data. Hdżej pak Ssokoła njej a ſo požadanje namaka, Ssokołſti Swjaſk rad pomha, tajku możnoſcź wutworiċ. Młodźi a ſtarſchi ſerbſcźi wuċerjo a druſy inteligentnjo pak, ſtij ſu k cżełoſnuċowanſkemu naſtupowanju nawjedowanje tymani a móża ſ dobrej radu ſłużiċ, njech ſwoje mozy wěnuja naſchim ſerbſkim cżełoſnuċowanſkim towarſtwam — bóle hacź dotal! Mnohe Ssokoł dyrbjeſche tuteje powinoſcźi dotal ſtoro dołpolnje parowaċ. W němſkich „turnvereinach“ ſu to ſamje wuċerjo, kiž je wutworjeja a bjerża, w ſerbſkich cżełoſnuċowanſkich towarſtwach njepomha ſtoro żadyn. Njebojże ſo Ssokoła a ſpěċiwanjowu na njón, ſo je to ideja, pokhadżaża ſe ſłowjanſkeho kraja. Wſchako je w Maċizy Sserbſkej a druhich ważnych ſerbſkich towarſtwach, w kich pſchedhydźtwach a dobuſtawſtwach bě a je wjele wyſokich ſaſtojnikow w němſkej ſłużbje. A tola ſo ideje k nim bjerjechu ſe ſamſnych żórſew. Pódła Maċizy Sserbſcże wobſtejі też Maċiza Cżeſka, Maċiza Jużnoſłowjanſka a druhe, kotrež jej ſłużachu jako pſchikład. Tohodla ſo nichtó jeje njeboji a njeirjeba bojeċ. A hdyž też pódła ſerbſkeho Ssokoła wobſtejі cżeſki Ssokoł a jużnoſłowjanſki a połſki atd., njetrjebaſch ſo jeho bojeċ, runjeż kaž ſo wſchitkim cżi kk. fararjo, wuċerjo a druſy wyſchſchi ſaſtojnizy atd. Maċizy njeboja. Jenož, ſo je Ssokoł młodźchi. Młódźchenu pożwonjowanju pſchiſtupjeċ a ſa njo dżełaċ, k tomu wſchak ſłuſcha kruċiſchi ſerbſki karakter a wola. Sšo nadżijamy, ſo ſyle njepobrachujetej mjes naſchej młódźchej ſerbſkej inteligenzu.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 13. nowembra 1925.

Wczerawiſche kurſy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	16,84
1 jendżelſki punt	20,33	100 cżeſkoſł. krónow	12,42
100 ſchwajz. frankow	80,84	100 połſk. markow	61,48

Efektiwy mějachu pſchi ſnadnem wobkhodże wczera na Berlinſkej burſy ſo wotdrjeſboważe kurſy. Statne a wójniſke požczońki ſwoje dotalne kurſy lědma ſakhowachu.

Na produktowych wikach wſchak wobrot pſchewulki njebě. Pſchenzu ſa mawoš kupuja. We roży pſcheſahnjecho wobkhóda njebě. Pſchenża, rożka a wowoš wo něſchto malo horje frajſchu. Wczera płaczeſche zentnar:

w Lubiju:
pſchenży 9.50—10 hr., rożki 6.90—7.20 hr., jeċżmjenja naletnjeho a nasymneho hr. 9.80—10.30 hr., wowša 8.25—8.75 hr.,

w Berlinje
pſchenży 11.15—11.30 hr., rożki 6.80 hacź 6.95 hr., jeċżmjenja naletnjeho 9.20 hacź 10.40 hr., nasymneho 7.40—8 hr., wowsa 8.05—8.50 ſt. hrivnow.

W termiſjowym mikowanju:
ſa dezember: pſchenży 11.85—11.92 hr., rożki 7.72—7.80 hr., wowsa 8.75 hacź 8.80 hrivnow,
ſa měrz: pſchenży 11.97—12.07 hr., rożki 8.32—8.40 hr., wowsa 9 hr.,
ſa meju: pſchenży 12.25 hr., rożki 8.62 hr. hacź 8.65 hrivnow.

Wiki wczera w Lubiju. Butra 1.25 hr., jeja 17—19 np., wjele huſ bě na wikach, punt 1.20 hr., běły kał 4 hacź 6 np., cżerwjeny 8—10 np., morchej 8—10 np., ſa ſpinat 20—25 np., zybła 10 np., banje (Kirbiš) 5 hacź 10 np., jabłuka 20—30 np., prunſizy 45 np., ſa běrny 4 np., ſamy wolij litr 1.80 hr., howaċ wſchitko po puncże.

Wiki wczera we Shorjelzu. Butra 1.10—1.15 hr., jeja 16—17 np., kruſchwy a jabłuka 15—60 np., huſy 1.20—1.30 hr., kacżki 1.40 hr., hołbje ſchtuka 60—70 np., kury ſchtuka 2—2.50 hr. po puncże 90 np., ſajaz ſchtuka 5—7 hr., karnifle dźiwje ſchtuka 1.30—1.50 hr., bażanty ſchtuka 2—4 hr., ſpinat 10—20 np., cżerwjeny kał 7—10 np., běły 4—5 np., morchej 5 np., cżerwjena rěpa 8—10 np., zybła 10—15 np., běrny (10 puntow) 30—35 np., banje 5—6 np., tomaty 30—40 np., karpy 1.60 hr., ſchežuki 1.60—1.80 hr., hlizy 2—2.20 hr., ja pjerſki 0.80—1 hr., howjaſe mjaſo 0.90—1.20 hr., ſkoſyjaże 1—1.20 hr., cżelaże 1.10—1.20 hr., ſwinjaże hr. 1.90—1.40 hr., worjechi wułſke 50—60 np., twaroh 25 hacź 30 np.

Wiki wczera w Khoċebuſu. Butra punt 2—2.20 hr., twaroh 20—30 np., jeja 18—20 np., howjaſe mjaſo 1 hr. hacź. 1.30 hr., cżelaże 1.20—1.30 hr., ſkoyjaże 1.10 hacź 1.20 hr., ſwinjaże 1.30—1.40 hr., ſyra pleċżina (Schinken) 2—2.40 hr., ſuſcheny połeċ 1.60—1.80 hr., ſchmalz 1.60 hr., hlizy 1—1.80 hr., ſchežuki 1.20 hr., karpy 1—1.20 hr., kury ſchtuka 2.50—3.50 hr., ſyaponi ſchtuka 2—3 hr., huſy ſarſjane punt 1.20—1.40 hr., kacżki 1.70—1.80 hr., ſyornik 1.40—1.70 hr., ſajaz 5 hacź 8 hr., kornikle dźiwje ſchtuka 1.50—2.50 hr., morchej 7—10 np., ſpinat 20—25 np., cżerwjeny kał 6—7 np., běły 5—6 np., zybła 10—15 np., běrny zentnar 3 hr., jabłuka 20—40 np., kruſchwy 20—60 np., prunſizy 40 np.

Swinjaże wiki tam. Na nje běchu pſchihnali 236 proſtatow a 131 běhaſi. Wiki běchu ſrjedże. Wone płaċachu:

Proſtata małe 15—20 hr., ſrjedże 20—25 np., wulke 25—30 hr.
Běhaſi małe 30—55 hr., ſrjedże 55—75 hr., wulke 75—100 hr.

Tydżeńſka rosprawa wulkozymjenjatnje Metz & Co. w Berlin-Steglizach. Wiki woſtanu měrne. Wulkeho pſcheměnjenja tohodla njeſapiſachmy. Tukrajneho dżeċżelowego ſymjenja malo na wiki pſchiſłe. Tele płaċiſy ſapiſachmy:

Dżeċżel cżerwjeny	85—110 hr.
běły	98—125 hr.
ſchwedſki	65—90 hr.
żołty	28—33 hr.
inkarnatſki	20—24 hr.
luzernu	70—86 hr.
heidnich	14—17 hr.
lupiny	9—10 hr.

wſcho po zentnarju

Na pſchedań.

Wołaj, ſyłnaj, do pſchahanja, we Wjeleczinje cżo. 7.
Kosy dżesej a wołwżerſki poż w Delnjej Kinje 31.
Khachle żelezne, w Bělej Wodże, Holanſki puċ (Forſtweg).

Ssudniſzy na pſcheſadżowanje.

Ssobotu, 14. 11. dop. w 10 hodź, na ſudniſtwje w Bělej Wodże 97 bleſchowych formow.

Schkrowe depeſche.

Produktowe wiki w Barlinje djenja dop. 3/11 hodź.:
Żito ſnjiſcho kupuja. Tendenza: kruċżicha.
Dop. 3/12 hodź.: Każ pſched hodźinu.

Płaczizny na Barlinſkich produktowych wikach.
Kito a wotſitowe ſymjenje wo tunu abo 1000 kg, ſwjat 100 kg, wſchudżomne wo Bělej Hrjwnje.

	12. 11.	11. 11.		12. 11.	11. 11.
Pſchenża	223-226	221-224	ranſk. wotſitowſki	14,00	14.00
rożka	136-139	135 138	roch. mekaſo	9,50	9,50
nakt. jeċżmjen	164-208	164-208	ſerabella	—	—
nak. jeċżmjen	148 160	148-160	běrnjaze kruſki	13-13,90	12-12.90
wowoš	161-170	160-169	bruny	20-22,0	20 22,03
kukurjza (Mais)	—	—	woſa	22-25,00	22-25,00
pſchenicn. muka	27-31,25	27-31,25	tany wołoſnjch	21-21,30	21-21,30
rżana muka	20-22,25	20-22 25	módre lupiny	12-12,50	12-12,50
pſchenicż. wotr.	11 30	11,30	złte lupiny	—	—
ciane wotruby	9,20	9,20	ſymo, 50 kg	3,90-4,45	3,90-4,45
rapż	—	—	ſłoma, ciana	0,85-1,35	0,85-1,80
lone ſymjo	—	—	„ pſchenicż.	0,80-1,20	0,85-1,20
bjech	22-24,00	22-24,00	„ wowſyna	0,90-1,30	0,90-1,30
pjelušchi	17-18,00	17-18,00	„ jeċżna	0,80-1,20	0,80-1,20

Płaczizny rěſneho ſłotu na Drjezdżańſkich ſłotnych wikach.
12. nowembra:

3 woły, 3 bnki, 5 jałowow a krowow, 680 cżelatow, 35 wowcżow, 315 ſwini.

Woły, bnki, krowy a wowcży běchu we wikowanju żkabe tohodla ſo wěſte płaczizny njepoſtajichu.

Płaczizny ja
cżelata: 2. 75—80, 3. 68—73, 4. 62—64;
ſwinje: 1. 95—98, 2. 100—103, 3. 90—93, 4. 83—87.

Towarſtwowski powěſtnik.

Hornja Hórka. Spěw. towarſtwo ma pjatk, 13. nov. wjeċor ſpěwanje. Spěwarſki w 8 hodź., ſpěwarjo 1/2 9 hodź. Wſitcy maja z dypkom pſchiń.

Hornja Hórka. Serbſke tow. „Łužica“ ma njedżelu, 15. nov., pop. w 4 hodź. ſwoju měſaċnu zhromadżiznu w Hänſlec hoſċenču. Přednoſk je pſchiłubjeny. Hoſċo ſu lubje witani, a wo bohaty wopyt proſy Předſydſtwo.

Kedżbu! Ść może a je zwólniwy, tow. „Łužicy“ w H. Hórey pſchich. njedżelu, 15. t. m., přednoſowaċ wo pohódnoſcżenſkim zakonju (Aufwertungsgeſetz). Domowina.

Koncert 25. nov. w Budyſinje. Zhromadna pcuha je ſrjedu, 18. nov., (pokutny dżeń) pop. w 4 hodź. w żurli „Krony“ na Kamjentnej haſy. Wſitcy maja pſchitomni być. Wudawaju ſo programy a znamjeſka za ſpěwarjow a hiſċo dalše ſo na tym dnju wozjewi.

Khwaċicy. Tudomne ſerb. tow. ma njedżelu wjeċor z dypkom 1/2 8 hodź. wulki ſerbſki wjeċor we Nowakec zali. Hrać budża ſo 3 wjeſoły hry. Sobuſtawy, hoſċo z blizka a z daloka pſchińdźće w čżaſach. Wutrobnje was wita Předſydſtwo.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ ża Rakecy a wokolnoſć ma pſchich. njedżelu pop. w 3 hodź. pola Hönča zhromadżiznu. K. wyſſi wuċ. na wotp. Rjelka budże wo ważnych hoſpodarſkich a finanenych naležnoſcżach přednoſowaċ. Wo bohaty wopyt ſo proſy.

Serbſki koncert 25. nov. w Budyſinje nuſtupajo. Štóž chce z cżežitymaj awtomaj (zawrjenaj wozaj) wot Kamjenca, z Pančic atd. za 1,50 hr. do Budyſina a naſpjeť jěċ, njech to ſobuſtawej „Lipy Serbſkeje“ wozjewi. Hlaċ do 70 woſobow móża ſo we nimaj wobdźělić. Budże-li wjacy, ſkaza ſo hiſċe jedyn třeċi po ſamej płaċiznje. 1,50 hr. maja ſo ze ſkazanku zapłaċić. Zarjadniſtwo.

„Serbſke blido“ w Lipsku. ſkhadźuje ſo kóżdu wutoru wjeċor we 8 hodź. w hoſċenču „Thüringer Hof“ Burgſtr. Cantorei. Wſitcy Serbja z Lipſka a ći, kotřiž do Lipſka přińdu, chcyli wěſće „Serbſke blido“ wopytowaċ.

Towarſtwam a jenotliweam. Přich. ſrjedn, 18. 11., (pokutny dżeń) zarjadujemy po zhromadnej koncertnej pruzy w Budyſinje mały „kurſus“ za přednoſowanje ze ſwětłowobrazami w Serbſkim Domje. Hlej „Domowininy kućik“ ſob. 14. 11. Proſu, po możnoſći ſo do prědka připowědźiċ w ſekretariatu Domowny.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleſ w Budyſinje — Zamołwity za hoſpodarſki dżeł: Arnošt Bart w Brózyney, — za nawěſtki: G. Janak w Budyſinje.

Hrajki Dary

za hodowne blido

Wulki wubjerk? Domjacu a kuchinsku nadobu Tunje płaczizny!

Centralny kupowanski dom w Budyšinje

na Kěžorskej dróży čo. 14

Najwjetši wubjerk

klankacych wozyčkow Kurt Martin Richter

po najnižšich płaćiznach

klankace składźace wozyčki **klankace łóžka,** wudebjene a njewudebjene **klankace čumpjele,** wudebjene a njewudebjene **klankace jstwy** **klankace meble**

w Budyšinje na Kěžorskej drózy

Tute płaćizny dopokaža Wam

što zamožemy!

Za mužskich

mantle	narunanje gabardiny po měrje	87⁵⁰
suknowe paletoty	mod. po cyłem podšite	58⁵⁰
Šwedske mantle	62,50 58,00 48,50	39⁵⁰
zymske mantle	65,— 57,— 45,— 39,50	29⁵⁰
wobleki	69,50 52,50 48,50 27,50	19⁵⁰
sportske wobleki	87,50 49.50 34.90	29⁵⁰
kholowy	13,50 5.90 4,90	3⁹⁰
sportske kholowy	16,50 10,50 7,50 5.50	4⁹⁰
lacy	9,50 7,50 5,50	4⁵⁰
gumijowe mantle	33,50 24,50	16⁵⁰
jaki do wětra	wot	9⁵⁰

Za hólcy

kholowy z lackom	2²⁵
krótke kholowy	3⁵⁰
manchesterske wobleki	wot 11⁵⁰ sem
mantle	wot 11⁵⁰ sem

Za žónske

mantle	flawšowe	29,50 27,50 23,90 19,50	8⁵⁰
mantle	suknowe 19,50 13,50	11⁹⁰	
mantle	moulinowe 35,50 32,50	27⁵⁰
mantle	velourowe	39,75 34,50	29⁵⁰
kostumy	sportske	34,90 24,90	18⁹⁰
kostumy	z česanych tkaninow	23,90	22⁹⁰
kostumy	gabardinowe	58,—	34⁹⁰
wobleki	kaščikate	14,90 7,50 6,90	4⁹⁵
wobleki	z česanych tkaninow	14.90 13,50 10,50	8⁹⁵
wobleki	somočane	22,90 19,50 13,90	12⁷⁵
wobleki	židźane	34,90 29,90 24,50 19,50	14⁹⁰
suknje	5.75 4.50 3,50	2⁵⁰	
bluzy	5,90 4,50 3,50 2,95	98 pj.	

Za holcy

wobleki wot 1⁶⁰ sem mantle wot 4⁹⁰ sem

wulki wubjerk štrykowanych jakow, klubowych lacow, jupow a jucowych woblekow

Napłaćene twory so do hodow wróćopołoža!

Drježdźanski konfekcijowy dom

Birnberg & Co. **Na Mjasowych jětkach 5**

Žony

Poručam swoji wulki skład pschejpatkow, měšačnych a pschejpadowych powjasow, podpołožkow.

Sćeju rad i radźa.

Wagnerowa w Budyšinje

psched schulerskimi wrotami cis. 9.

Kože

k harowanju

na kožu, předłohi a pjelčiny přijimuje

F. T. Leuner

garbaŕuja w Budyšinje,

na Sprewjnej hasy 2.

Róla

je na předań

w Ralbicach čo. 32.

Časnikowa machawka

je so hermanksku sobotu zhubiła a je za **dobre myto** wotedaću na

Sulefskej hasy čo. 311.

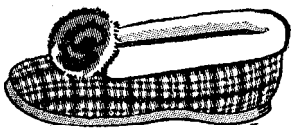

Filcowe bunele a bunele z wjelbłudowego kosma

mužace, žonjace a dźěćace **šnórowanske stupnje** z čopym a zmoletonowym podšićom! **Tofle, stupnje** za dom a za dróhu we wulkim wubjerku a we wurjadnych přihódnych płaćiznach

August Fähle, wobuwowy dom w Budyšinje

na Zwonkownej lawskej hasy 3.

P.P.

K wuwjedźenju wšěch

k stajenju a přestajenju khachlow

kaž tež

— khachlestajeŕskich dźěłow —

poruča so solidnje dźěło a płaćizny hódne posłuženje

khachlestajeŕ Viktor Schlecht

w Budyšinje na Wysokej hasy 8.

Najlěpše wupjerki, cychi

běłe a pisane

trěnja a trěnčka **košlace sukna**

po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku

A. Bokelmann nasl.

Płaćizny hódne

kožane twory

kaž

wopytowanske toški	čista koža 20.—, 15.—, 12.—, 10.—, 6.—,	2⁵⁰
toški z wobruču	čisto kožane 40.—, 30.—, 20.—, 10.—, 7.50, 6.—,	4⁵⁰
wukhodźowanske koferki	20.—, 15.—, 10.—, 8.—, 6.—,	5⁰⁰
měški	čisto kožane 20.—, 15.—, 10.—, 7.50, 5.—,	3⁰⁰
aktowe toše	z dobreje kože 10.—, 9.—,	7⁵⁰
pućowanske koferki	z mosaznym pružnatym zamkom	

55	60	65 cm
6.—	7.—	8.—

Kurt Martin Richter

w Budyšinje na Kěžorskej drózy.

Vogtlandske gardiny metr. wot **50 pj.** sem

krasne pokazki, wulki wubjerk.

Madraske gardiny, też za małe wokna. Vitražowe a rolosowe tkaniny, přikrywy na sofy, blida a konopeje wot 5 hr. sem, wupjerki, kuchinske a łožowe šaty, čopte košle, kholowy a nohajer, wezkowane płatowe ruby po najtuńšich płaćiznach.

J. Erler na Zwonkownej Lawskej hasy

rózk kronprynccowcho mosta.

Rěču serbski

H. Zeltwitz w Budyšinje

kupnicy (Gewandhaus)

zasowotewrjenje plahowanje kanarikow.

Poručam najlěpše **žołte kanariske sancy a sančki** za tunje płaćizny a předawam też najlěpšu picu wšěch družin za ptački. Zarańdźenja za ptački z horcych krajow, papagaje wšěch družin, pyšne a spěwańske ptački, klěćkow atd. Sprawne posłuženje.

Dla wurjadnje přihódneho nakupjenja je mi — možno, moje najlěpše čorne —

kužuchowe poćehnjenja

hač do 25% tuńšo předawać, tak zo cyły poćah w najlěpšej kajkosći jenož hišće hr. 13,80 płaći

Pawoł Otte w Budyšinje

na Žitnej hasy 10.

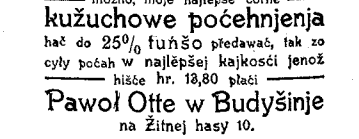

155 hr.

płaći tuta němska samospinaca **dwójna třělba** z „Lignose A. G. w Suhli". Tuta třělba belgiskeho fabrikata **110 hr.** bjez kura při třělenju.

Třělbarnja Specht w Budyšinje

na Moltkowej drózy 3. Telefon 628.

hermanksku njedźelu mam wot 11—6 hodź. wotewrjeno.

Prózdne wobruby! (Hohlsaum!) kneflace dźěrki, naciskowanje cankow, wuzhibowanje a wušiwanje mjenow. **Hodowne skazanki** prošu hižo nětko wotedać! **J. Leps** **w Budyšinje** na Sukeluskej hasy 1111.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaci 10 zł. pj. Wudawa a ćišći Smolerjec knihiditšerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobliěcuja. Za reklamowy u u rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 265 **Budyšin — sobotu 14. novembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Hindenburg wo němškonazionalnych.

„Vossische Zeitung" je se Stuttgarta źělowazy telegram dostała: Němškostatny president ſ Hindenburg je žo pśichi wjeźeratwśim wopytał we Stuttgartu na ſpomnjenja hódne waśnje w rozrěźenju ſ jenym wuſnamnym ſobuſtawom demokratiſkeje ſtrony wo politiſkich němškonazionalnych wuprajił: **„Najrjeńy ſu mi prajili, ſo dowěrjenje zyleje ſtrony wuźiwam, a na doba cźłowjek ſ wobſamknjenmi tuteje ſtrony ham ſteji a widźi ſwoje ſtejiſćenja wobkrućene." Hindenburg je w dalſkim rozrěźenju w naſtupanju němšonazionalnych wobraz „wala w porzelanowych ſlamach" trjebał.**

Bjesdawkowe dochody žo pjeźa powjeſćenja.

Kaž Barlinſki „Vorwärts" ſhoni, žo blížeze dny němškostatnej radźe ſakonjowny nacźiſk pſchedpokoji, po kótrymž ma žo mjeſa bjesdawkowych dochodow wot 1. januara 1926 na 100 hrivnow měšačnje powyſchiś.

Powyſchena podpjera ſa ſtarych veteranow.

Stari veteranoje wot 1. haprleje 1925 měšačnu podpjeru 12½ hrivny dóſtawachu. Wot 1. oktobra 1925 je žo tale podpjera na 20 hrivnow powyſchiła.

Saſtužba rěſnikow

Po nanjeſeńe wobaranja pſchećiwo lichowakſtwu pola Mnichowſkeje polizajſkeje direkźije ſu měſtowe pruhowańe a direktorium rěſańe ſaſtužbowu pjeźu Mnichowſkich rěſnikow na 18 prozentow poſtajiśe, dokelž žu dapóſnake, ſo žo dotalna dwanaſećiprozentna pjeźa njeſpodźi wjaźy ſamuwiś. Wobarańa pſchećiwo lichowańſtwu je ſobom woſiewiła, ſo budźe ſtajnje dohladowaś, ſo žo rěſnicy noweje pjeźe dźerźa. Teź w Barlinje je pruhowańa pſacźinow pjatnaće prozentſku ſaſtužbowu pjeźu poſtajiła, po próźowanju rěſnikſkeje organiſazije je pak žo iwona na 20 prozentow powyſchiła.

Spytany monarchiſtiſki vnź w Bayerſkej w lěcze 1924.

Nürnbergſki wyſchſchi měſchćanoſta Luppe je do „Frankfurter Zeitung" roſſajniwazy dopiš wo ſpytanym monarchiſtiſkim puću a wo ſtejiſćicźu němškoſtatneje woboty w lěcze 1924 podał. W tutym dopiźu žo mjeſ druhim praji:

Knjeſ minister němškoſtatneje woboty dr. Geßler tónźe oktobra 1924 ſa cźaſ knjeźerſtwoweje kriſy do mojeje pſacźinje pſchiſłuźe a žo mje mjeſ druhim wopraſha, kak wobſtejnoſće w Bayerſkej poſtuźuju. Hdyž jemu prajich, ſo je dźe žo po mojim měnjenju w naſtupanju kralowſkeho puća kritiſki moment pſchewinył, mi wón wotmolwi: „Nź, położenje je abſolutnje tuńne, Rupprecht na myźle, poſtupowaś, a **ſo chże mi hišo někto rjeć**, ſo, jeli ſo by žo to ſtało, **němškoſtatna wobora njeby ſapſchimnyła.** So je knjeſ dr. Geßler ſ bayerſkimi monarchiſtami rěcźał a jim wotpowjedaźe ljubjenja cźinił, njeſłyšu knjeſej Emilej Ludwigej rjekł, dokelž knjeſ dr. Geßler wo tym teź niczo nje prajił. Hdyž žo nahladam dr. Geßlera dźiwach a žo jich dla roſhorich, wón mi ſnapſcheźiwi, ſo wſchak Bayerſku njeſnaju, **Bayerojo chcedźa a trjebaju krala; teho jim tola na pſcheſo njeměža ſapowědźiś.** Dokelž žo bojach, ſo by kralowſki puć cźeſke roſtſchaźenje w Bayerſkej a Němſkej ſhudźił, žym tón ſamy wjeźor knjeſej dr. Haaſej pſipomnje powěźeć wo roſrěźenju ſ knjeſom dr. Geßlerom dał. Hdyž žo knjeſ dr. Haaſ na tutón liſt wjazy njedopomina, njeſe ani to prawje ſrozumliwe, khiba ſo ſnadź je žo tutón liſt w jeho njepſchitomnoſći druhenmu ſtroninenmu pſcheźelej dał. Mi je ſe druheje ſtrony ſnate, ſo je ſemrěty **němſki president Ebert** wo puźowanych wotpohladach ſhonił, hdyž běchu někotre dny poſdźiſcho nawjedowazy ſocjaldemokratoju ſ kruhow bayerſkeje ludoweje ſtrony wědomoſć wo tym dóſtali a žo ſ cźeſkej ſtaroſću wo hrožazych ſtrachach napjelnili. Hacź žu žo ſnaty naſtawk w „Regensburger Anzeiger" a dalſche naſtawki w „Münchener Neueſte Nachrichten" a „Augsburger Poſtzeitung", kótrež ſ krótka prajachu, ſo kralowſke praſcheńe ſa Bayerſku hiſćeze njeje ſkałe, na moje ſapſchimnjeńe a na podawki ſmutſka bayerſkeje ludoweje ſtrony poćahowałe, njeje mi ſnate. S tym je žo po mojim měnjenju pſchedehra w lěcze 924 wotmyſleneho puća na dołhaze waſchnje roſjaſniła.

Po woſjewjenju dopiża Nürnbergſkeho wyſchſcheho měſchćanoſty drje ſapreńowanja monarchiſtiſkich nowin wotmjelkny. Loni ſu woprawdźe w Bayerſkej chźyli monarchiju ſawjeſeś. Hdy budźiſche president Ebert tehdy njeſtrohył, ſo pſcheźiwo temu ſ němškoſtatnej woboru ſakrocźi, by ſnadź dźenża Rupprecht ſ bayerſkim ſkalom był. Někotre ſnadź by ſferje móžno było w Bayerſkej a druhdźe w Němſkej pſjedawſche monarchiſke wobnowiś; pſchetoż president Ebert je morwy, a minister dr. Geßler njeby ſnadź mohł měś, tomu wobaraś. Dr. Geßler njeje žo ſmińcź mahł, na dr. Luppowe roſjaſnjenje wotmolwiś. Wón praji, ſo žebi wo ſwojim roſrěźenju ſ dr. Luppu njeje niczo napiſał. Tohodla jemu njeje móžno, po ſkowje to wopjetowaś, ſchtož je žo tehdy rěcźało. Wón może jenož na to pokaſaś, ſo je wón po roſpadnjenju tkěrſtwa jenoj ſa jenoſeś němſkeho ſtata dźěłał, a ſo je ſtajnje a pſivatnje měnjenje ſaſtupował, ſo by naćiſnjenje monarchiſtiſkeho praſchenja w Bayerſkej k końcej Němſkeje dowjedło a ſo dyrbi žo tohodla tomu ſe wſchěmi ſrědkami ſabźewaś. Schtož je pjeźa wo ſabźerjenju němſkoſtatneje woboty pſchi monarchiſtiſkim puću praſił, je gyle wuſamknjene, ſo je žo tak wuprajił, kaž dr. Luppe wudawa.

Albert Rager fotograf. atelejer **w Kamjencu**

na raśšej dróży Telefon čo. 239 na raśšej dróży

podawa Wam najlěpše fotografije kóždeje družiny we wobkhodźe a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanja přijimuje zwonka wobkhoda za mnje tež knjez frizěr Jupt w Pančicach

Ruſka a Rumunſka.

W ſwiźu ſ powěsćemi wo nowych rumunſko-ruſkich hoſpodaſkich jednanjach je rumunſki wukrajny minister Duca ſobudźaćerjej nowin „Adevenul" rjekł, ſo w tu khwilu njeje žaneho tajkeho jednanja.

Nowe mordarſtwo w Sofiji

W Sofiji je je ſłužby pſchećeſeny direktor měſtowych kupjelow Tomoż Sofijſkeho měſchćanoſtu Madjarowa pjatk dopołdnja na dróży kolo radnizy ſaſtrělił. Spóſnaſchi, ſo je měſchćanoſta morwy, žo nadpadnik ſam ſaſtrěli

Jendźelſka a franzowſke wójſko.

„Evening Standard" pod napiſmom „Franzowſki militarizmus" piſche, ſo ſylnje njepokoji, hdyž ſo njedźiwaju wſchěch pospytow k wotbronjenju ſłyſchi, ſo budża wudawki ſa franzowſke wójſka a wójſke łódźiwow w lěcze 1926 wjeſche dyžli lěto pſjedy. Wudawki ſa wudźerźenje wójſka pſchedwidźomnje 4545 milijonow frankow wuźinja, potajſim 486 milijonow frankow wjazy dyžli w ſandźenym lěcze. Liczba offizěrow 31622 a muſtwowo 652 417 wuźini. Wuſtrowańcy dyrbi ſo teź, ſo Franzowſka w pſchichodnym lěcze ſa letarſtwo 124 milijonow frankow wjazy wuda, dyžli lětſa. — „Evening Standard" njeje žebi na to pomyſlił, ſo je w poſledniczi měſazach kurs franka tkěrko ſpadnył, a ſo ſu pſacźiny ſa wójſkowu potrjebu a ſa wudźerźenje wójſka tkěrko wjeſche. Liczba aktiwnych offizěrow w franzowſkim wójſku je ſo hižo wo 10 000 ſmjeńſchiła.

Italſko-amerikanſke roſrunanje dołha.

Italſka a amerikanſka komiſija wójniſkeho dołha ſtej ſo we Waſhingtonje wo wotpłacźenju italſkeho wójniſkeho dołha dojednałej. Italſka je pſchipóſnała, ſo Sjednoczenym ſtatam połnóżneje Ameriki 2040 milijonow dollarow ſe cźaſa ſwětoweje wójny dołži. Tale ſumma dyrbi ſo ſ lětnymi ratami po 45 milijonach dollarow wróżo płacźiś. Amerikanſke knjeźerſtwo ſo nadźija, ſo Muſſolini tole dojednanje ſchwali.

Revoluzionarne hibanje w Schpaniſkej.

„Times" ſu powěſć wo ſhromadnym ſimanju revoluzionarow w Barcelonje pſchińeſłe. Mjes ſojatymi ſtaj teź pjedawſchej ſapołłanzaj ſamoſarjadniſkje katalonſkeje ſtrony Mirada a Trias. Trias je ſ univerſitnym profeſorom a dekanom prawniſkeje fakulty. Sojataj ſtaj proteſt ſapodałoj. Powěda žo, ſo je žo pſchiſłužbanſtwo pſcheźiwo diktaturje direktorija wotkryło, a ſo je žo pódła njeſnowaneju teź 7 offizěrow pſchi nim wobdźěliło, mjes nimi general Ochoa-Portuonela.

„Daily News" ſu ſ Madrida ſłědowazy telegram dóſtałe: Wojeſke pſchiſłužbanſtwo, kotrež je žo w Barcelonje wotkryło, je pſchiſwiſowarjow ſkoro we wſěch garniſonach, wobſeže w Madridze, Cordobje a Saragoſſi měło. Republika dyrbjeſche žo wuwolaś. Sp'chiſłužbanſtwo je žo ſe ſwadu pſchi poſtrělenju ſhromadźiſnje ſpchiſłužbanzow we wojeſkim klubje w Madridze pſcheradźiło. Revoluzionarne hibanje je pjeźa naſtało, dokelž ſo lubuſchkam direktorija a dwora we wójſku a ſarjadniſtwje naſkěpſche ſaſtojniſtwa dawaju.

Po powěſći Pariſkeho „Journala" ſu dwěju generalow, ſchtyrjoch wyſchkow, ſchtyrjoch kommandeurow a wſchelakich podoffizěrow w ſwiźu ſ konſpilottom pſcheźiwo ſchpaniſkemu direktorijej ſajeli. Stwěźiło je žo, ſo ſu ſpchiſłužbanźy chźyli do Madrida pſchicźahnyś a republiku wuwołaś.

Wojowańe w Syriſkej.

Franzozſam je žo pjeźa poradźiło, město Habayu, kotrež bě ſtrjedu nětko 1000 běžkariow wobhadźił, ſaſy wuſwobodźiś. K poſnoźy Damaſka mjeſtſke wotdźělenja běžkariſkeho wjednika Bakria nadpadły na Franzozow a cźiniła. Teź běžkariſke bandy w Antilibanonje Franzozam wobeźnoſće cźinja. Jim je žo poradźiło, móſt żeleźnicy mjes Beirutom a Damaſkom do powětra buchnyś. Teź jedyn tunel leje ſtamtneje żeleźnicy ſu ſpytali ſpupuliśeś. So by žo tale żeleźnica, kotraž wobſtejeſtwy ſ zyrobu ſaſtarja, pſched nadpadami běžkarjow ſchćikaśe, ſu Franzozojo nuſowani, ſtražowańe wotdźělenja na nju poſtajiś.

Statny pſchewrót generala Fenga w Pekingu

Po powěſćach ſe Shanghaia je tak mjenowany ſchefeſćijanſki general Feng-Yu-Hſiang cźełnych ſtražnikow miniſterſkeho preſidenta Pekingſkeho knjeźerſtwa wotkronicź dał a rjekł, ſo miniſterſkeho preſidenta pod ſwój ſchćit ſtajі. To ſ druhimi ſłowami rěka, ſo je miniſterſkeho preſidenta ſajał. Teź někotſi druſy miniſtrojo ſu w jeho ſatbje.

S Waſhingtona žo 13. novembra powě: Dla wudyrjeńa nowe wobkhodźerſkeje wójny w Chinje ſtejі tu ſtaroſće cźinja; boja ſo, ſo njebudże tohodla móžno, ſłowonu konferenzu pſchewjeſeś. Poſłednje powěſće, kotrež ſu ſe Pekinga do Waſhingtona doſchle, praja, ſo Cźangkaiſchinowe wójſko pſched Cźekiangſkim wójſkom zoſa. Wobkhad na żeleźnicy ſ Pekinga do Haukaua je žo pſchetorhnył, wobkhad na żeleźnicy ſ Pekinga do Tientſina je žo jenoż ſ pomozu wukrajnych wojakow ſdźerźał. Amerikanſki połanz w Pekingu wě, ſo Ruſka generala Fenga ſ bróńjeni a muniziju podpjeruje. Po powěſći, kotraž hiſćeze njeje potwjerdźena, je žo njes Cźekiangſkim a Cźangkaiſchinowym wójſkom pſchiměr cźiniś; njeſe nimaj budże žo wo měr jednaś

Japanſka a wójnſke ſchmatańźy w Chinje.

W Japanſkej na wójnſke ſchmatańźy w Chinje ſ wulkimi ſtaroſćemi hladaju. We wobſeżitej miniſterſkej radźe ſu ſo naprawy roſpominałe, kotrež budża ſa ſchkitanje ſiwjenja a wobkhodźenſtwa Japanzow w Pekingu trěbne. Jeli ſo by general Feng-Yuhſiang pſchewrót knjeźerſtwa ſpytał. Sa wſchě pady je žo liczbje ſpěchnych khćikakow poruczito, ſo dyrbja ſo na to pſchihotowaś, ſo mohłe w kóždym cźaſu do Chiny wotjěś.

Amerikanſko-jendźelſke dojednanje wo Chinje.

Konferenza, kotraž je žo pſched někotrymi dnjeni njes preſidentom Coolidgeom, ſtatnym ſekretarom Kellogom a jendźelſkim póſłanzom we Waſhingtonje wotmeła, je žo ſe pokojenjom w Chinje ſaběrała. Amerikanſke knjeźerſtwo žebi žada, ſo by **China dołpolnu ſwobodu dóſtała, ſo mohła ſwoje ſamkne naležnoſcje ſrjadowaś,** a ſo žo wobydlerſtwa wójna njeby dale jako ſapſchimk ſ ſakrocźenju do ſmutſkowneje politiki Chiny wuźiła. Jendźelſke knjeźerſtwo je žo amerikanſkemu ſtejiſćeju w naſtupanju wuſtwobodźenja Chiny ſ zujych mozow pſchiſłuchło. Japanſkemu knjeźerſtwu je ſo amerikanſko-jendźelſke dojednanje ſdźiwało; wono je wotmolwiło, ſo jemu pſchihłoſuje.

Jaki do wětra
nakhribjetniki, kožane gamaše
wobwiwanske gamaše, stucy do pućowanja

poruča
płaćizny hódno
a derje

T. Albert w Budyšinje
na Lawskich hrjebjach 10
Telefon 1078
kožane twory :-: sporiske wěcy :-: sedłarnja

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobota, 14. nazymnika.
Jozefata, biskopa.

1662 nastupi Michał Braust farstwo w Budestecach.
† 1847 Jozef Jungman, wulki čěski słownikar.
* 1845 w Lejnje Jan Laras. přełožer psalmow.
† 1716 Leibnic, filozof, kiž je prěni kedźbnosć na pólobskich Serbow zbudźił.

Lubosć k bližšemu.

Stó swětne kubła wobsedźi
A druhich widźi tradać;
Stóž hłódnych bratrow njesyći
A brašnych nochce bladać:
Tón skomdźi służby křesćanske
A Božu lubosć njeznaje.

Stóž hakle čaka, hač so tu
Što z prostwu před nim kłoni,
A nochce khwatać z pomocu
Tam, hdźež bratr sylzy roni
A ćerpi tajnu zrudobu:
Tón nima lubosć k bližšemu.

Korla Fiedler 1902.

Njedźela 15. nazymnika.

Ja chcu dom, ja chcu dom
Bórzy čahnyć z Jezusom.
Cuzy jenož sym na swěći,
W domach najradšo su dźěći,
W domach pola Jezusa.

Wječor je, wječor je,
Hdźež so swjatok započnje.
Wótřiki mi čiche duja,
Dušu hižom wobprimuja,
Njesé ju chcedźa k Jezusej.

Čakajće, čakajće!
Za khwilku wšo nimo je,
Stož nas nětko hišće boli.
Jezus k prawicy na stoli
Jasnje wšitko wobroći.

Michał Domaška.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer +1, thermometer wo dujo +1. Zjenka rano we 8 hodź. barometer 742, hygrometer 0. Thermometer w nozy 0. Wuhladny na njestajne wjedro. — Ničina nad južedźoseńskim morjom wobkrući nasche wjedro. Wona je nam, kaž wječera hižo pisachu, šuły a maćenje pschinjesła. Wot Jendźelskeje do Ruškeje haaju wyschinu je bóle k połnozy stłóčiła. Nowa ničina bě wječera rano wschego hišćiše s połnozy kuny Island. Po zylej Sakscej so schtwórtk na wjeczor šneh dźěsche. Pjatk rano leżeše snano 2 cm tołsto. W Rudnych horach (Erzgebirge) bě 4 stop. snina. Na Schmrjekowej horje sapiehachu hižo 12 stop. W Krkonošach (Riesengebirge) je šneh 15—40 cm tołsto padnył a syna je tam 2—3 stop. We Wołomuzu (we Morawskej) sathadźeše [illegible] wječor hrózny mróz. [illegible] wětr wotkryl, telefonowe a telegrafowe groty rozłorhał. Schkoda dźe do wjele stow tyšacow. Wo žiwjenje pak nichtó z nich schoł njeje. — Jutše, 23. njedźelu po swj. Trojizy, błóncžko 7.17 hodź. khadźa a so 4.11 hodź. khowa. Měsacžk khadźa rano 5.46 hodź. a so popołdnju 4.15 hodź. khowa. Póndźelu je młody měsacžk. Pschedźe: [illegible] staja wětr a bescheschik.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutše njedźelu:** Mutno a něschto cžopłischo. Podobne wjedro nimale po zyłej Europje. Jenož w rusčiskej Europje njerstuje.

— **Wuj s Wjesela njese do serbskich domow wjele wjesela!** Schtó to je? To je rosnoschowar serbskich knihow. Niž słota a sněhowa dla je jo k temule wobcesčenemu dźełej wěnował. Lubosćz k swojemu serbskemu ludej je jeho k temu powabiła. Prěki a podlu chze serbski krajk pschekročić. Wo kóžde duze a kóžbu serbsku wutrobu chze sakłapać. Kupuje[illegible] serbske knihi a powjerjasche s tym nasche serbske prózowanja! Morwe wutroby chze s nowa wožiwić w lubosći sa rěcz maćerinu. Jo-li so jemu tole poradźi, to budźe wjesele!

— **Kaž s hamtiskeho wosjewjenja shonimy, je so pjesa sawjera sapo sbehnyła.** To budźe wjesele pola nasčich schtyrinohatych strażnikow, ale niž mjenje pola jich wobsedźerjow!

— **Pokradło** je jo 13. 11. s tudomneje korczmy mužace koło znamki „Mestro“, cžorny wobluk, cžorne schkitanske blachi, žołte swjena, jendźelske wodźidło s cžornymi pschimadźami, pedale s gumijowymi sapołožkami, spinadło se wróčosłupom, žołte kožane hedło, tajka toschca sa grat, torpedowy hamothód, schćerc gumijowe wobrucže, wuwjeschenčko s mjenom firmy Mestro. Koło na napadnje nitsi wobluk. Sa to bě jo mužcze koło znamki „Panzer“ je žołtymi swjenami sawostajiło.

— **Shubiła je jo** s wutory rana 14-létna pschemyslowa schulerka Gerda Hartmann, bydlaca psched Schurkerskimi wrotami 11. Wona wopuschči wutoru rano we 8 hodź. starschiske dwjelenje a s toho cžasa niczo wo žebi žiwjaschcej njeda. S hrózbu psched chłostanjom je cžekła, ale pschiwusni žebi njemysłła, so by žebi něschto naczinila. Może być, so je s hermankarjemi dale cžahnyła. Gerda Hartmannej je hrěnjeho rostu, ma cžorne włosy a běsche w módrem ripsowem wobleczenju, bjełtem wolmjanem płaschczu se selenymi šmuhami a wobuta bě nitske lakowe cžrije. Klobuka njemějesche žobu.

— **Warnuje so psched powolanjkim padnchom,** kiž pschi šmjedźenjach sportowych towaršstwow wězy wobdźelenych hrajerjow, kotrejž so we wobleckarni pschekhowaju, wurubja. Po šmuczenem waschnju šwobleka so wón tam sobupschicžnjeneny hrajerski wobleck, njewobdźela pak so pschi hrě, ale wopytuje njes tym cžasom wobleckarnju a pschepytuje drasty sa hódnotnymi wězami. Wopisanje: něhdźe 20 lět stary, 1,60 mtr. wulki, cžorne włosy na bruk połne wobliczo, rěcži šewjerowneńsku narěcz, ma na prawem wulkim palcu wjetschu wosahenju. Wobleczeny: žwětły žaket, pažojty, s 2 pobocžnymaj dybsakomaj, cžerwjenobrune nisce cžrije.

— **Sa njepłacžiwje wupłajene 50 hriwnaršse rentowe bankowki.** Sa njepłacžiwje wupłajene rentowe 50 hriwnaršse bankowki (papjerjane pjenjezy) wudate pod cžisłom 1. nowembra 1923, kotrejž wot 30. septembra 1925 niczo wjazy njeplacža, je jebak w pósledním cžasu na hermankach sa jako płacžomne pjenjezy wudawał. Njesnaty, pola kotrehož su hižcze zyły walcž tajtich papjerjanych pjenjez widźeli, je něhdźe 25—30 lět stary, wokoło 1.60 hacž do 1,75 metra wulki, sahadźity cžłowjek. Wón mějesche dobry cžemnowčerny pschescžnik a seleny pješčany klobuk a wustupowasche s wulkej wěstosću. Krajna kriminalna wyschnosć warnuje psched tutym jebakom a prošy, kdy bychu nětkoždy tajke wotsnamjenjene pjenjezy pokasale a wudawake, wo tom hnydom na najbližšej kriminalnej policiji wotsjewić a podhladnych wudawarjow sajeć dacz.

— **Pożnyli na doběrku.** Njedawno je něchtó drohotny kapžowy cžasnik w jednorem lisce jako doběrku (Nachnahme) pósłał. Tón pak je so šmuhł. Bohužel je pischezo hišćcze měnjenje roschěrjene, so ma wotpósłać jednorych listow s doběrku prawo na sarunanje wot pósł. Temu tak njeje. Dyrbi so wospjet na to pokasać, so doběrka njeprijmje jako hódnostka (Wertangabe). List dyrbjesche pak so sapisować, pak jako hódnostka so wotpósłać. Budźische wotpósłar tutu maliczkosć dopłacžił, jemu pósł to sarunak. Tuž hišćcze raz wosjewimy, so pósł jenož tehdom šmuhjene doběrki sarunna, je-li su sapisane abo jako hódnostka abo wschednym paket wotpósłane. Pósł sarunna zuje schkodu, kaž doběrka to wupraja. Tuž dyzko so na to pschichódnje kedźbowacž. Tak mózejch so psched schkodu schkitacž.

S **Budestecz.** Gmejnski sastupzy saběrachu so we swojim pósedźenju z wobuznosćemi tudomneje žórkadnizy. Ssobustawy dotalneho kreditneho wuběrka pokładnizy. Ssobustawy dotalneho kreditneho wuběrka běchu swoje sastojnstwa složile jako protest pschesiwo samowólnemu postupowanju kreditneho wuběrka. Wotpowólnemu nowy wuběrk z knjesom měschčanostu Seifertom na čole. Dale rospominachu wulki njedostatk na wodu, kotryž w gmejnje a wo puczach, kak móhli jemu wospomhacz.

S **Pomorz.** Sarjadnik tudomneho rycžerskubła knjes ökonomiski radźicžel Weißpflog swjerschesche tele dny swoje 80-létne narodninny pschi poluej cželnej a duchownej cžinkosći. Jubilat je wobsebje w ratarskich kruhach daloko a schěroko wažena wosoba.

S **Dalig.** Kubłerka Mlynkowa je tele dny cžeło do schłody pschischła. Sapschaj s 3 konjemi cžekny s pluhom, hdyž bě jo wotekka mjes brónikom a podsobnikom rostorhła. Konje, hischcze nimale młode, cžerjachu pschede wju po luzy. Pschi tom stanu žebi podsobnik pschekromnu nohu. Jeho dyrbjachu do dwora donjesć, hdyž bu jo postajenju skótneho lekarja satsekeny. Kóń njebě sawjerjeny.

S **Jeschicz.** W poslednjej gmejnskej shromadźiznje podachu namjet dla wodoweho pschisamknjenja ke Khrowcžizam, so by so komisija schtyrjoch sobustawow wuzwolila, kotraž ma wo praschenju khóstow z Khrowcžizami jednacz.

S **Khwarcžiz.** Njesboże sta so tudy w kowarni. Selenjej tschěrku, wotchcežepiwschi so wot hamtora srani jo kowarski Zimmermann tak jara na jenom porsce, so dyrbjesche lekarsku pomoz pytacz.

S **Wósborka.** Na hatym k dwórnischcu je nahle sawinjenje. Runje tam wjedše schód do khlamow pjekarja Cžocha. Do toho psched něschto cžasom auto sawadźischi, někotre tam bydźace dźěcži do strocha pschinjesze. Nalekhnosć pschinjese wondano psched kawnisti šud we Lubiju. Pschi jednanju so wupokasa, so je wěz njejasna a saschmjatana a tohodla dyrbjachu nowu terminu postajicz.

S **Wujeschku pola Wósborka.** Zalostne njesboże je tudomnu šwójbu měschčanosty a kubkarja Schmidta dowilkeje srudoby stajilo. Schmidtezy sahadźenu wutoru je maschinu młócžachu. Jich 2-létny synk bě pschi maschinje hrajkasche. S něklajkej njedźiwosćiwosću pschińdże do maschiny. Ta wbohemu njebožatkej nóžku wottorhny. Na wulke njesboże žadyn z tsjoch Wósbórskich lekarjow doma njebě. Bartski lékař dźěcžu prěnju pomoz poskicži. Se swojim autom je do Budyschkeje khorownje dowjese.

S **Hornjeho Hjelska.** W šwórtk tohole měsaca wotwarri so nascha wjesna pokračowanska šchula, kiž s lěta 1913 wobstoji; wopytowacz budu ju 26 schulerjow, mjes nimi 9 rjemjeslnischkich wuczobnikow.

S **Wukranczizu.** Lutherske towaršstwo młodźenzowuhotnje jutše njedźelu w Melbžiz žórli šwójbny njedźeor. Nimo dweju dźiwadłowych kruchow budźe tež zły rjad žiwych wobrazow pschedstajany. Pschi tom skutkuja posawniski a zurkowinski khoraj žoan.

S **Wojerez.** Pschi sjawnym pósedźenju poda so 12. now. popołdnju we wokrjesnym hauncze rosprawa wo namjetach k wólbam do wokrjesneho hejma. Bě so 5 namjetow sapodało a so jako płacžaze pschipósnałe: 1. Sagdem. strona s 24 mjenami. 2 Kommunistiska frona s 10 mjenami. 3. namjet Schubert z Now. Města s 4 mjenami. 4. namjet pod mjenom: sjednoczeństwo selsk. sastojn. a dźełacžerjow s 12 mjenami, a 5. namjet: Měschčanske sjednoczenje Wojer. wokrjesa se 27 mjenami. Mjes tutymi na 4. a 10. městnje dwaj Sserbaj. — Sserbske Ludowa Strona smjeje so hischcze rosšudźicz wo swojstwe stejnischcžu.

Se **Schejkowa.** Jedyn hórnik z Kósčebrzy je w tudomnych brunizowych podkopkach šmjertnje smjeršnje. Jehnu sepjeru podrasnywschi so sakopny a padny, jeho hacž bo wukhowacz samó. Na njeho padaze wuhlo jeho samjercže. Jenož jeho cžeło pod wuhlom wuhrjebachu.

Ceta swětłowłóska.

32] (Pokračowanje.)

„Khwatam, jo bych so bórzy domoj wrócził, so mohł pschihotowanischi cžaj doscahnuwcz.“

Wona wobroczi so wot wokna a spohladny na cžasnik.

„Macže najwjetschi cžaj.“

Cžujach, kak so mi krjeww do woblicza sahna. Pokkonich so psched hnadnej knjeżnicžku, pschinuwschi sa jeje ruku, so bych ju wokschik, — tola wona njedowoli. Ruchle wobleczech so kabat, wsach klobuk a dźěl. Reska wołasche z kuchnje, so hnadny knjes tu tola k wobjedu wostanje, ale njejsym so ani wohladnył. A pod jaczischczejom swojeje łžě, so mam so bórzy domoj wrócžicz, sym so po najbližšim puczu k dwórnischczu znowak.“

Stara cžetka žedźesche cžicha wscha samyślena.

„Njewěm, z kim mam być,“ rjekny, „wona ma prawje a ty maschi też prawje, a klasnitaj wobaj. Klasnaj staj. Dźěsczi. Jenož so tak na žlowach kótjcz, i kokrymiž by jedyn druhemu mohł schkrěcz.“

A stany a woteńdże do kuchinje, šwaczinu pschihotowacz,“ dokelž běsche jeje hodźina pschischła.

*

Běsche cžopły nalétny dźeń. Jablonje a kruschenje stojachu w połnem rozkcžeńnje, niczo hacž hanc kcženje na schtomach, liscže pschikhadża posdźischo. A pczokki honjachu so w morju kwětow a rosnoschowachu do wokolinyj błóbku wón.

Schołta stojesche pschi wotewrjenym wokuje a hladasche na te schtomy s běłym kcženjom abo naczerwjeni kaž pożyte.

„To by ty dyrbjał namolowacz, Pětrko, tajki kuz nalécža, tajke kwéty a nij molowacz hnéh,“ žudźesche stara cžeta. „Ale ty by dyrbjał trochu połkwatacz. Kcženja tak dołho njewutraja kaj hnéh. Sa tydźeń hižo budu na semi a mózesch na nje cžakacz saso zyle léto. Wo cžim rosmyślujesch?“

„Pschemyślu, komu mohł tutón wobras nalécža daricz, hdy by był hotowy.“

„Wicžaseżom tola.“

„Wschak cži maju mój wobras.“

„Tak by jón mohł do Prahi pósłacz.“

„To by jo mohło i podtykowanjom byczi sedacz. Domaschkez knjeżna ma tola hižo dwaj wobrazaj wote mnje — a i zyła njespominaj mi hižo na nju.“

Tutón wobras wschak by też mohł do młyna Statnikej daricz.“

„Radšcho bych jón jich Hanzy daril.“

„Njewěrno, to je rjane dźěcžo?“

„To bych rjekk.“

„Je cži pjecža jara dobra.“

„Kak ty to wěsch, cžeta?“

„Młynkowa je mi to prajika. Je mi też saiwěsczika, so bych mohła też na dale pola waż šwostacz.“

„Kak to, pola waż?“

„Nó, pola tebje a pola Hanki, hdy by žebi ju wsał, njes tym so by mje druha njemohła wustacz.“

„Kotra druha?“

„Njewěm, hacž je na tu žwětłowłoskatu w Drježdźanach mysłiła, ale je to takke prajika. Ty dyrbjał tam pohadlacz hicz, k młyńkezom, zyle šbožowni bychu tebje wuwitali.“

„Schołta so wschón šahlada na šwojm dobru cžeku. Njeběsche šwuczeny, ani jeje rady doposchuchacz, cžim mjenje so po jeje radze nicžz, ale běsche tak rosmjeschelenu w duschi i wobdawazym jeho naléczom a pschehervša žebi, so chze cžecze po woli być.

„Cžeta, ja pokajkim wopytam Statnikez šwójsu.“

„Nż, wschako wém, so šy pěny, dobry hólz. Ale dyrbjaka to najprjedy pschipowědźicz.“

„Nż, woni bychu njetrjebawschе pschihoty cžinili, a kóždeżkuli pschihoty šu je cžinowej schtkenju, pschez kotruż njemózesch rozesnawacz wotewrjenosć wot tajeństwa. Pónđu tam bjes pschipowědźenja.“

Wón woteńdże. Samérri so pisches šahrodły do dolimy a po włóżnem elastiskem puczku po łukach pschi rězy dóndże k młynej.

Też tam běchu schtomy s kcženjom kaj połnyte, a też tam běchu wokna cžerkoło wocžinjene.

Pschi šjunschczażkach schumjesche woda šwoju jenakrotu pěsen a pod tschu se schindźelom krytej wjerschesche so mokre koło wódne a sa nim klepotasche młyn. Tu nad puczikom je rjad woknoj młynikowcho bydlenja, we woknach so wschicki a sa jenym samérschkom spěwasche žebi holczaju wórny błóh:

Nochzyła bych wudowza,
Tón ma jeń' pot wutrobu,
Pot je dał njebožczežej,
Pot by dał mi.“

Schołta tykny tij pod pažu, a s dlónjomaj pocža klestacz każ pschi poradźenym wustupjenju wumjelischim.

„Wubjernje! — Šnamjenicže!“

We woknje pokasa so wuschtrózena hlowa młyńkez knjeże ny Hanki. Schołta hejmowasche skobuk, pokiwali rjany błóh a wopraschа so, jeli nan doma.

„Nan doma njeje, jeno macz a ja.“

„Hdże pak je nan?“

„Na polu, sa łschijom.“

„Pónđu jeno pytacz. Wodajcże, knjeżna, so šym woh mylił. Prajcże waschej macżeri „wjele dobroh!“

A s luboznym wutrobnym pożnjeńkom so rozsahnowa. Samérri te łschijez, ale tam njebóżdże. Tak ruczе hacž njemózachu jeho s młyna wjazy widźecz, wotbocži bo šwojch polow.

A duzy po puczu hwisdasche žebi wobstajnje tu pěsničzku, i kotrejž běsche žebi Statnikez Hanka w młynje dołhu łhwilu pschikrótschika. Njemějesche ju to sa sło. Wona je wjesna hołza, łhwali to, schtož nan łhwali, hani to, schtož macz hani a šapěwa žej pěsničzku, kotraż jej nunje do mołow pschichóże. Prěni krócz šhoni, so je wudowz i połojczinom młynikom. Hanka běsche jemu tón hrěch wuspěwała, a wón běsche jo tonu hrěchej šmjał. A šmjějesche jo we trobnje próży šwojeje stareje cžety, šmějesche jo šwojemu puczu, kiž bě tu khodźił, a šmějesche jo žebi šamomu. Wobstajnje klinczesche jemu Hanzyna pěsničzka we wuschkomaj a kčežjaze jeje šastrózane wobliczo, a woboje bromadźesche jemu tak k šmužku a k wjeselosći.

(Pokračowanje sćežkuje.)

Přiloha k čisłu 265 „Serb. Nowin“

Sobotu, 14. novembra 1925

Šulske wobstejnosće narodnostnych mjeńšinow w Pruskej.

Wulká rěč našeho zápósłanca Bączewskeho w pruskim sejmje.

Našch sapóßłanz, sapóßłanz niarodnóstnych mjeńšchinow w pruskim ßejmje, k. Bączewski, mějeßche ßaůdźeny tydźeń ßrjedu, 4. novembra, ßaßo wobschérnu rěcź wo schulßtich wobstejnoßćach narodnóstnych mjeńšchinow we Pruskej. Prajeßche:

Moje knjenje a knježa! Ssym bohužel nuśowany, Waßchu kedźbliwoßcź trochu wotwobroćićź wot powschitkownje schulßkeje politiki na woßebite poměry, na **schulßte wobstejnoßće narodnóstnych mjeńšchinow we Pruskej.**

W januaru t. l. běßche ßozialdemokratißka frakcija namjet ßapodała toho wopschijeća, ßo bychu ßo schulßte poměry narodnóstnych mjeńšchinow w Pruskej (ſ němßtoludoweje ßtrony ßo ßawoła: Pólßkeje?) Prußkeje, — knjes Kickhöffel, po ßdaću cźeźko ßtyßchićźe — potajtim, ßo bychu ßo schulßke poměry narodnóßtnych mjeńšchinow w Pruskej ßaßadne ßrjadowale. Wo tutom namjeźe je ßo 7. meje t. l. we wubjerku ßa schulßke należnoßće dokładnje rospominało. Tam mějach ßkładnoßć, jenotliwe wobcźeźowanja pichednjeßcź a woßebje hławny wukas ſ 31. 12. 1918 kritiśowacź (hlej delka). Tehdy ßym roßkładł, ßo wo prawach w schulßtich należnoßćach ßa narodn. mjeńšchiny w Pruskej ßanych rěcźow njeje , a tak dołho hacź budźe tutón wukas płacźićź, teź ßanych bycź njemóje. Saßtupjeŕ kultußoweho ministerßtwa wudawaſche, ßo je ßo tutón wukas loyalnje pschewjedł a ßo je wßchitko w najlépßchim rjedźe. 9. junija t. l. je ßo potom wo wubjerkowym namjeźe, kotryž ßo ſ 14 pichećźiwo 13 hłoßam we wubjerku ßa schulßke należnoßće pßchija, w plenu [= w ßejmje ßamym] rěcźało a je ßo pßchijał. Ssejm tehdom wobßamkny: poßadacź ßtatne ministerßtwo, ßo by ßo wo ßchit narodnóstnych mjeńšchinow w schulßtim naßtupanju w ßmyßłu wukaſa ſ 31. dez. 1918 teź dale a to ſ dospołnej loyalnoßću ßtarało. Ja ßym kaž w schulßtim wubjerku, tak teź tu w plenu proßyć, ßo by ßo tutón namjet wotpokaßał, dokelž nicźo druhe njewoßnamjenja, hacź wobtrucźenje dotalneje politiki pßchießćeńhanja ße ßtrony ministerßtwa, woßebje kultußoweho ministerßtwa. Njedźiwajcy toho je ßo pßchijał. Mjes tym je ßkoro poł léta ßaßchło. Schtó ma nětko prawo? Saßtupjeŕ kultußoweho ministerßtwa abo ja? Dowołam ßebi podacź krótki pßcheßlad wo tutom „loyalnym“ pßchewjedźenju, pßchetož jenotliwe wobcźeźowanja njecham hßchcźe ras pßchednjeßcź, dokelž ßu ßo hižo we ßwojim cźaßu pßchednjeßće. Knježa, kotříž ßo ßa to ßajimuja, móża wßchat to w rosprawje ßaßo cźitacź. Naßpomnju jenož „loyalne“ pßchewjedźenja w jenotliwych knjeŕeßtwowych podkrjeßach powßchitkownje.

S Olßchtynßkeho (Allenßtein) knjeŕeßtwoweho podkrjeßa ßu ßo hižo w lécźe 1922 namjety na ßawjedźenje pólßkeho cźitańßkeho a pißańßkeho roßwucźowanja ßapodałe. Hacź bo dźeńßa ßo hßchcźe w ßanej ludowej ßchuli pólßke cźitańßke a pißańßke roßwucźowanje, haj, ani nabožińßke roßwucźowanje w macźerńej rěcźi, njepodawa. (Pßchiwokanje na prawizy.) Ssym we ßwojim małym naprałchowanju cźo. 350 tuteje należnoßće dla knjeńa kultußoweho ministra interpellował a ßym potom roßprawu dośtał, ßo ßo bórßy w tßoch gmejnach pólßke cźitańßke a pißańßke roßwucźowanje ßawjedźe. Tutu wotmołwu ßym dośtał 9. julija 1925. Hacź bo dźeńßa njeje wo praktißkim pßchewjedźenju hßchcźe nicźo widźećź. Kaž „Heimatdienſt“ pßches ßwojich dowěrnikow powě, ßo pólßke roßwucźowanje w pokodnjorańßchej Prußkej ſ zyła njeßawjedźe.

W Marienwerderßkim knjeŕeßtwowym podkrjeßu, wo kotrymž mój „wyßokocześćeny“ kolega dr. Steffens we ßwojim cźaßu prajł, ßo je tam na 16 ßchulach pólßkocźina wuwucźuje, podawa ße tuto roßwucźowanje woprawdźe jenož pßchi 11 ßchulach. (Pßchiwokanje na prawizy.) W žnjeńßu ßym ßebi ßkładnoßć wßał, ßo bych knjeŕeßtwowu wobwod dokładnje ßtudował. Tehdy ßym teź k. knjeŕeßkemu preßidentej w Marienwerderu dyrbjał thětro dołhe wobcźeźowanje ßapodacź. Ssym tam rjekł, ßo ßo wo loyalnym wuźiwanju naßtupazeho miniśterialneho wukaſa njemóje rěcźećź. (Snapßchecźiwjenje na prawizy.) Nawopak. Skoro w tóždej gmejnje ßtorža, ßo wucźerjo ſ dźećimi ßchpatuje ßakhadźeja a jim ßchłodźa. W jenotliwych gmejnach ßtorža, ßo wucźerjo ßamowólnje pólßke cźitanje a pißanje wotßtronjuja, ßo wucźerjo njedospołnje pólßkcźinu wobknjeźa, ßo njeje dobałhażnych nußnych wukuńćißkich ßrědkow (Lehrmittel). A we wjele gmejnach njeje ßo wot léta 1922 wuwucźowanje ſ zyła ßawjedło. (Pßchiwokanje na prawizy: Dokelž žane žadoßće (Anträge) njepßchedleža.) Žadoßće ßu ßo, cźeßćeny k. kolega dr. Steffenßo, ßaßo ßapodałe. Poł léta je ßo mjes tym ßaßo minyło, tola nicźo njeje ßo w tom ßtało. (Pßchiwokanje: Kak je w Pólßkej ſ němßkimi mjeńšchinami?) Ja rěcźu wo poměrach w Marienwerderßkim knjeŕeßtwowym wobwodu. Marienwerder leži tola w Pruskej! Dale ßym we ßwojim ßapodanju dyrbjał wobtrucźićź, ßo je njedoßtatk pólßkeho roßwucźowanja najßaßnißcho ſ tym dopołkaßany, ßo hacź bo dźeńßa, hacź runje je ßo 6 lét minyło, hßchcźe žana cźitanka neje ßawjedźena, ßo ßo 8 lét dołho wßchě bźećźi ſ jeneje a ßameje małeje elementarneje ßible roßwucźuja, ßo ßo hacź bo dźeńßa hßchcźe nihdźe po wěßtym wuwucźowańßkim planje njedźeła, ßo ßo pólßke roßwucźowanje hßchcźe ženje kontrolowało njeje a ßo bźećźi hßchcźe ženje njejßu w pólßkim cźitanju a pißanju pruhowałe. A cźehodła? Dokelž tu ſ zyła dohładowaźeho wucźerja njeje, kotryž pólßkcźinu wobknjeźa a kotryž by khmany był, ßo mohł kontrolu pólßkeho roßwucźowanja pßchewjeßcź.

Schtož naßtupa Piłßki (Schneidemühl) knjeŕeßtwowy wobwod, woßebje wkorjeńa Skotowßki (Flatow), je k. ßaßtupeŕ kultußoweho miniśtra we ßwojim cźaßu roßkładł, ßo je ßo wukaß tam loyalnje pßchewjedł. W januaru, februaru a měrcu t. l. ßu ßo namjety ßa wjazy hacź 1000 pólßkich bźećźi ßapodałe, žadaze pólßke cźitanje a pißanje.

Mam tu wotmołwu wyßchnoßće w Pile. Réka tam: „Sawjedźenje pólßkeho rěcźneho a nabožińßkeho roßwucźowanja njeje ßo hacź dotal hßchcźe ßmóžnićź dało. Naležnoßć pak budźemy we wocźomaj wobthowacź.“ Potajtim ßa wjazy hacź 1000 bźećźi pólßkeje rěcźe njeje ßawjedźenje nabožińßkeje wucźby w macźerńej rěcźi w Pißkim wokrjeßu móżne było a ßo wotpokaßało. (Jyle prawje! na pr.) Hacź je to prawje, wo tom drje ßo njedojednamy. Potajtim wo loyalnym pßchewjedźenju njemóże ßo rěcźećź. Dokelž ßo njeje na 14 gmejnow ſ zyła dźiwało, dokelž pßches 1000 bźećźi pólßkeje macźerneje rěcźe, kotrejž jenoż pólßan rozumja, nabožińßku wucźbu w ßuſej rěcźi dośtawa, tohodła, moje knjenje a knježa, njemóże ßo wo loyalnym pßchewjedźenju wukaſa rěcźećź. krucźe wotpokaßało.

W Kožlinßtim (Köslin) knjeŕeßtwowym wobwodu, woßebje w Bytowßtim (Bütow) wokrjeßu, ßu ßo tohorunja w februaru t. l. namjety na ßawjedźenje pólßkeho wuwucźowanja ßapodałe. Hacź do dźeńßa njeje ßo ani wotmołwiło.

Charakteriśtiße je tole: Hdyž ßebi jedyn katolißki duchowny wěźi w Lauenburgu w ßyrkwi ſ klětki ßwojim pólßkim bźećaćerßam evangelium w pólßkej rěcźi cźitacź, chaychu knježa Kickhöffel a Lukaßowitźa ſ koże wujećź a nadběhowachu miniśterßtwo ſ małym naprałchenjom: K. miniśtro, pomhaj nam! Naßch wótzny kraj ßo ßahubi. Pßchetož jedyn katolißki duchowny je ßebi ßwěrił, evangelium w pólßkej rěcźi ſ klětki wojßewicź. Zyła Pomorßka ßchepotaßche, pßchedewßchém k. Kickhöffel a jeho towaríßch Lukaßiewicz. (Pßchiwokanje: Lukaßowitź!) Lukaßiewicz to réka, hdyž ßo mjeno njepßchenémcźi. (Ssmjecźe na lěwizy.) [Mjeno je mjenujcy pólßke a mjnowany němßkonazionalny ßurowy njepßchecźeł je pólßki renegat. Pßchiſp. pßchet.]

Pośledńja ßtólka (Silbe) pßchenémcźeneho mjena k. Lukaßowitźa pokaßuje, kak ma ßo mjeno wuprajićź, a kak maja ßo wupkoby tutoho knjeńa pohódnoßćićź. [Mjenujcy jako renegatßke dźeło. Pßchiſp. pßchet.] (S nowa ßmjecźe na lěwizy.)

(Pokračowanje.)

Ministerium für Wissenschaft, Kunst und Volksbildung.
U III A Nr. 1420 I.

Berlin W 8, den 31. Dez. 1918.

Die bisherigen Anordnungen über den Gebrauch der polnischen Sprache in den Schulen der Regierungsbezirke Danzig, Marienwerder und Oppeln werden dahin erweitert, daß den polnisch sprechenden Kindern der gesamte Religionsunterricht in polnischer Sprache und — neben dem deutschen Sprachunterricht — ein polnischer Schreib- und Leseunterricht zu erteilen ist, soweit es von den Eltern der Kinder gewünscht wird. Der letztgenannte Unterricht findet auf der Mittel- und Oberstufe in wöchentlich bis zu 3 Stunden statt. Die Regierungen werden jedoch ermächtigt, den Unterricht schon auf der Unterstufe beginnen zu lassen und ihn auf 4 bis 6 Wochenstunden zu bemessen, wenn dies nach Lage der Verhältnisse und in Rücksicht auf die Wünsche der polnischen Bevölkerung angezeigt erscheint. Der übrige Unterricht der polnischen Kinder muß — nach dem Umfange des ihnen erteilten polnischen Sprachunterrichts — soweit gekürzt werden, daß eine Überlastung der Kinder vermieden wird. Der Unterricht der deutschen Kinder ist in der bisherigen Weise fortzuführen.

Die bezeichneten Anordnungen treten sogleich in Kraft. Sie können selbstverständlich nur in dem Maße durchgeführt werden, als geeignete Lehrkräfte dazu vorhanden sind oder beschafft werden können. Die durch die Einrichtung des polnischen Religions- und Sprachunterrichts entstehenden Kosten gehören zu den Schulunterhaltungskosten und sind daher von den Schulunterhaltungspflichtigen zu tragen.

Slepy z Goldawy.

(Pokračowanje a stónčenje.)

„Mužo, mjelcź! Ty ßo ſ tajkimi ßłowami pßcheźiwo Bohu pßchehrěßchiſch!“ ßawoła Egli wuſtrózany. „Wěßcźe je twój Jan cźeźay ßhrěßchik a hłuboko padnyk. Tola dóßt, kotryž je jeh opotrjechił, byrbi tóždeho wutrobu ßmjehcźićź, byrbi teź twój hněw podubyćź! — Twój žyn je mjenujcy žlepy, Kalina, žlepy na wobej wóczźy, hubjeny na cźaßy žiwjenja! Wědomoßćź žaneho ßenßikeho lékarja jemu ženje wjazy widźenje njewróćźi. Chaeßch teź nětłe hßchcźe dale pßcheźiwo njemu ßatwjerdźenje wutroby wołtacź?“ Kalina ßhlédny, tute ßłowa ßtyßchawßchi. Se ßubami ßakußowaſche, ßo by ſ hłoßom njeßamołał. Stónčnje pak jeho krute ßamonadknjeßtwo dobu. S hłubokim a hrubym hłoßom ßawoła: „Tak chcu ßwojemu žynej jeho njeßkutk wodacź! Nětko pak wołtaj mje na thwilku ßameho, Egliśo, mam nußne dźełacź.“ „Dyrbiu Jana ßawołacź? Wón je pßched thěźu“, prajeßche Egli. „Ně, njecham jeho widźećź, wón njeßmě mój pßchetrocźićź, — žym to krucźe pßchißahaſ“, wotmołwjeßche Kalina. „Kalina! — Njebudź tola tak ßatwjerdźeneje wutroby“, pßchirěcźowaſche jemu dobrocźiwy wucźeŕ, kak możeßch pßchi tajkim njeßłoźu, kotreź je twojeho žyna potrjechiło, hßchcźe takle rěcźećź?“ „Dźi a njewobcźeźuj mje wjazy dźeźe, Egliśo, nimam nicźo wjazy k pßchißłomnjenju. Schtož žym prajił, pßchi tym wołtanje. Njech dobaha, ßo haňbu ßabudu, kotruž je mi mój žyn pßchihotował“, wotmołwi Kalina krucźe a rozßudnje.

Egli njedaßche pak ßo wottraßchećź, prajiźy: „Wón je pokucźił a je thłoßtany doßcź. Tohodła byrbích jemu ty teź ſ wutroby wodacź. Pßchijimaj ßwojeho žyna ßaßo ßa ßwojeho! Sapomń ßwoju něhdyßchu pßchißahu. Budź twojemu njeßbožownemu žynej ſ troßchtarjom w jeho cźerpjenju, niž pak ße ßudnikom!“

„Poßdźíßcho, Egliśo!“

„Ně, dźeńßa hßchcźe! Njewołßtorkujmy nicźo na jutßichi dźeń. Njewémy dźeń, ßchto nam pßchinjeßee. Boże pucźe ßu dźiwne a my je njeßnajemy. Kak bórßy haßnje ßaßo jene cźtowjeßte žiwjenje. Naßche dny ßo minu a my ſ nimi. Runamy ßo kwětkam, kotreź dźeńßa ßu a jutße ßmjerßnu.“

„Poßdźíßcho, poßdźíßcho, Egliśo! Ale nětko pak mje ßtónčnje na pokoj wołtaj!“

Stary dobry wucźeŕ mjelcźeßche. Wón widźeßche, ßo je tu kóžde ßłowo a wßcho proßchenje podarmo. Pomałku krocźeßche k durjam. Hßchcźe ras ßo wobładnu, myßło, ßo ßo ßtaremu Kalinej mjes tym wutroba ßmjehcźi a ßo jemu pßchiwoła, ßo ßwojeho žyna pßchiwoßmje. Tola, podarmo wocźakowaſche. Jeho nadźija ßo njedopjelni. S potkmurjenym wobliczom pßchimaſche ßo ßatwjerdźeny Kalina ſ nowa ßwojeho pjera, ßo by ßo dale do ßwojeho dźełła podał. Ani wjazy ßwoju hłowu njepoßbehny.

Se bobużelnym wócźkom ßpohładowaſche dobrocźiwy Egli na wboheho wołłepjeneho Jana, kotryž k murji ßlehnjeny ßtejeſche a ßo ani njehtbny. Jako ßtareho wucźerja we ßwojej blißkoßći pytny, praßcheßche ßo ßtaroßćiwje: „Schto dha nan prajeßche? Możu k njemu ßaßtupićź?“

S hórkej žobużelnoßću ßcheptaſche Egli nětłotre njeßrozumłiwe ßłowa, pßchimny jeho ßa rúku a wjedźeßche je ho wotßal.

„Schto je nan prajił?“ proßcheßche Jan ſ nowa, ßtyßknje wocźakujo.

„Wón je cźi wodał, ale —“

„Ale wón njecha mje widźećź? O, to hižo wocźakowach!“ žałoßcźeßche njebožownu płakajo.

„Směruj ßo, Jano!“ pokojeßche wucźeŕ. „Bóh cźe tohodła njewopußćił. Tola nětko pój, byrbimy dale. Ty njemóżeßch wołtacź.“

„O, hdy bych mohł wumrěćź, wótcźe Egliśo! Schto mam nětko hßchcźe na ßemi ßapocźećź, hdyž je mi dom mojeho nana, mój narodny dom, ßawrjeny?“

„Jano, budź krutý we ßwojim njeßbožu a njeßadwěluj“, pokojeßche jeho Egli ſ nowa. „Sstej ßcźerpnje tkižitk, kotryž je cźi Bóh napokožił. My wßchitcy mamy wßchat kwój tkižitk njeßć. Tola nětko pój. Podamy ßo na horu Rigi, k twarjenczku mojeho lubeho pßchecźela Jurßcha. Wón cźe wěßeße nakhwilnje pßchiwoßmje a cźi teź nětchto ßa dźeło da, ſ cźimž móżeßch žebi nětł ßwój khléb ßaßłużićź.“

Ssłepy ßo ßmérowa; Egli pßchimny jeho ßa rúku a tak krocźeßchtaj hromadźe k pßchecźełej Jurßchej.

„Njech wam Bóh Knjes junu wßchitko ßapłacźi, ßchtož na mni cźinicźe, dobry wótcźe Egliśo!“ ßchepotaßche žłepy płakajcy. „Ja bjesdomny móżu ßo Wam jeno dźakowacź. Tu wßchak dołhaha Jano, ale nětko pój at ßapomń ßwoju ßrudobu!“ —

Wuwinyßchtaj ßo na prawu ßtronu ſ doka a krocźeßchtaj pomałku k horje Rigi. Bě wßchat to thětro wobcźeźnu pucź w tużnym powěźe po ßpodźiwnje cźichej krajinje. Wjazy raßow wotpocźnyßchtaj, ßo byßchtaj nowych mazow k dalßchemu pucźowanju naßrěbałoj. Połdźe popołdnju, jako běßchtaj hižom thěrny kruch pucźa na horu Rigi dośchłoj, bu tużnota dale hórßcha a ßkoro njeßnjeßliwa. Hłuboka cźißchina knjeßeßche kokowołko. Ani žadyn cźłowjeßki ßwuk, ani žadyn ßpěw ptaczatka njeßałkincźa, w Božej ßtwórbje. Sdaßche ßo, kaž by zyła Bo-

Dobry wječor wšêm hromadźe.

(Wobras se wšy.)

Nó, dobry wječor wam wšyćkem hromadźe. Kak dha khodźa a steji, kak so wam dźe? Derje? To śej lubiću dam. Haj, haj — tak je, schtoha te też zyke žałoscenje, sškolenje a schkewrjenje pomha. Hinak tohodła njebudźe. Schtóż chcyh rjez, wječera śym wulke njesłoże měr. Wono wschak je: Wólnoscj ženje derje njeczuti! Potajkim chcyh deścićžu k pinzynem wokniescchu wudźětaćj. Počina pomału syma bycj a schtwórtk mějachny žamo śneh. Nadźijomnje so hischcże chwilu do hór leśeźnje. Nětko ju hischcże trjebaćj njemóžemy. Cźišnych takke bestu nětkotre rasy do powětra, tak so so pścj padnjenju wjazy krócj pschecźišmy a chcyh ju wobśpet popadnyć, kaž to hižo jako małe dźěco cźinjachmy. Tola ras so pschepschimnych a storcźich śej pschi wschej hłuposcji wulki schpak do porsta. Skoro tak welki kaž kolik. A k tomu runje pod nohu. Wěsće, to runje žałoznje boli. Śym wschak we wójnje pobył, hdyž śym rjane kuhy pschetrał. Wjay hacj jónkrócj śym w łaparecze leżał a tam so na jenym wokole rěcałi, kaž by cźastka mjasa był. To bych śej myślił, tajšt schpak niczo dale na žebi nima. A tola, pśched tajkim schpakom mam dundrići reśpekt. Hi'o wot małoscje śem. Wowka je mje pschi wonczahanju ras khětro martrowała. Wěm hischcże so kaž dźensa na to dopomnicź. Leżach na pjeńku a wowka wobdźěłaśche moju pjatu ſ wulkej żełtu. Macź mje dźerżeśche a byrnjej bóle ſkhwilu a byrnjej wrjeschcźał, won dyrbjeśche, prjedy njemóžeśche duscha měra, to rěka jeju. A wječera běśche runje tajka operazija. Nó, skónčnje ſu jón tola wuczahnyli.

Jene njeboże pschindźe ſ rědka ſamne. To dyrbjach bórzy po wobjeźe nashonicź. Dźěch kuſt won do pola, ſ bliskim khojnam. Bydlu dźe blisko pschi lěsu. Tam pschekawaschtej wjewjerczay a hraikaschtej śej. A to bě tak śměschne, so dyrbjach śej brjuch dźerżeć, tak mi na ſmjeśe dźěśche. Tak so dołho wjazy ſmjał njeśym. Ale, tołsty kónz hakle pschindźe. Wot wjele ſmjeża bolesche mje schija hacź sa wuschi. Nětko śej myślach: Schto so mi dźensa hischcże stanje, dokelź sći wězy ku pśche wscho dobre. Ale njesła so mi niczo dale. A tola běch śej dźeń do wjeczora wukhwalił. To dyrbjach pschedy hacź do łoża dźěch hischcże na ſhonicź. Niž, so bě to taśe małe njeschodźiczko, ně, to běśche tśeće a najhórśche. Kak je so to ſtacź mohło, to hischcże mi d'enża do hlowy njecha. Stejach pschi kachlach a wukłepowach ſwoju dymku. A płaz, nadobo leżeśche hłójczka na schpanzdowanju — rosbita. Włoży mohł śej ſ hłomu torbacź, dyh-li no njej ſaue měł. A schow běśche naikołwótniśche, hdyž nasajstra rano ſahe ke klamarjej du, to cźi ſamu prawu hłóczku ſa moju dymku njemóžeśche.

Dał, tak masch ſwoje staroscże a mjerjanje. Ale, kaž hižo prajach, wscho ſkiwenje a skorzenje nima ſaneho ſmyſła. To niczo njepomha. Dyrbjach to pschenjeśc'a cźinicź kaž niczo we to. Dźensa dyrbju tuj nětkotre zigary kurićź. Dóſtanjeśch je hižo ſa turi pjenjes a byrnjej khoschcża byłe. A jutśje póndu do města po punt tobaka a nowu hłójczku. Tu jenoż ſauz dóſtanu. Mam rad tajku, hdyž ſtej śerbſti hółź a hołza namołowanaj. Do města wschak tak dyrbjach. Chcu śej nowy ſymny ſaket kupicź a to tam póndu, hdyž w „Serbſkich Nowinach“ inſereruja, nawěſchtki podawaja. To ſim też hnydom praju, so tohodła ſ nim pschindu. A kak ſo na tym wjeźela. Tak widźa, ſo na jich wośjewenje wuśpěcha. Dołhe ſchkórnje ſym śej hižo namasał. Pschi nětcźišchim wjedrje njeníčeśch wědźeć, hacź do wulkeho ſnėha njepschindźeśch. Brodu dyrbju śej też wotrubacź, hewak śej w měśece myśla, so nękajki „wandrowſki“ dźe. Nė, lépje je, so śej tam wotrubacź dam. To cźi lépje ſamóža hacź ja a tych por wjółkow na hłowje może barbéř też wośchcźipacź. Nimam rad. hdyž pśches khornak wiśaja. Tam hischcże por žeńći. Hewak chcyh je pschi bérnyhčeranju hižo wottſihacź. Tehdom běchu hižo dołhe dośeć. A potom chcu też do Sśmołerjeż knihicźišcźerńje po „Pschedźenak“ hicź. Lětża nima khwile ſam po wšach wokoło cźahacź. Cźaka wěcźe na to, hacź bacźon ſkoro wokoło Sserbſkeho Domu njeléta. Abo je ſo jemu loniſchi měch rostorhnył, hdyž mějeśche telko protykow njeśeź, a njeje ſo nichtó namakał, kiž by dźeru ſapkatał. A „Jeśkowy Handrij“ je dawno njebohi. Hewak mohł je ſobu na „rejʼu“ wjacź. Potom chcu śej tam knižku kupicź: „Kak ſo karty kładu.“ Młode hołzy mje pschecźy nadběhuja, so dyrbju ſim ras klasćź. Kóžda chce wědźeć, kajkeho nawożenju dóſtanje. Potajkim mam w měśece dośeć wobſtaracź. Sśwojej ſtarej dyrbju też něſchto ſobu pschinjeśeć. Je — chcu to bóle mjeńcźo pyaicź — khětro khłóścźeża a ma rad nėſchto na ſwój ſtódkt pyſk. Na ſerbiſki konzert, ſrjedu ſa tydźeń, to wobſebje póńdu. Tam njeſmėm falowacź. Loni tam też běch. Kak rjenje to běśche!

A potom chcu hischcże knižku kupicź, hdyž ſhonisch, kak ſo paent pschipowėdźe. Chcu hladacź ſo nihdźe tajku knižku lépju, ſnadź w Sśmołerjeż knihikupſtwje. Tam dźe ſtujetśa wscho dóſtanjeśch. Sśym mjenujcź wunamakanje cźinił a to je ſrake ſ pschipowėdźenju. To rėka, je-li ſo mi radźi, potom śym ſa krótki cźaſ bohaty muż. Potom ſo wam wschėm wośmėju. Potom też nėſchto tyšazow ſa „Wottorhanſku pretyczku“ wopruju, ſo móže ſaſy wulkhadźeć. Taśe nėſchto podobne kaž elektriſka lampka abo nėkajſi ſwėcźnik. Jenoż ſ tym rosdźělom, ſo moja konſtrukcźija ſwėtłoſcź njedawa ale cźmu. To budźe ſyle wopėbna wėźka! Wjeſel ſo Handrijo! To jenoż ſ pocźtami pyėkujeſch kaž elektriſku a hižo je wo jſtwje cźma, byrnjej ſłónczko bóle wonka ſwėcźiło. Kaž cźėmna nóz. Dejcźe śej bycź. Budźeśce widźeć, kak budźa ludźo kupowacź Nózni ſtrašnizy, żeleſnizy ſaſtopnizy a dźěłacźerju, kotśi w nozy dźěkaju a nodnjo ſpacź dyrbja, budu mi dźakowne pišma ſłacź. Salubowany pory móża śej we wſchich cźaſach a hodźinkach 'eśchnje hubku dacź, hdyž maja tajku wėźku pſchi ſebi. Hjaj, móżeſch ſo zyle njewidźomny cźinicź. Ludźo nėwidźa nicžo hacź wuhlocźorsku mrócźel. A tak chcu wėź hnydom wutworicź, ſo je pſſecźėwo tutej cźinje wſcha ſwėża njemózna. Hdyž chcedźa ſ ludu mjes wocźi cźi ſwėcźicź, kaž to wſchelake njeſrale hólcźiſka nėtko na cźmowych wjeczorach cźiniła. Tykmu cźi njejabzy elektriſku ſwėzu pod nóſ ſo ſo naſtróſich. Pitkorjeż Pėtr ju jenemu njeſpleſej ſ ruki wura'y, ſo na kuſti roſkreća. Tak dyrbjeli wſchitzy pſcheźiwo taſkim rjelyuſam cźiniċź. Tuj nicžo njepomha, hdyž chze nėchtó ſe ſaſwėcźenej ſapałku por wobſwėtliċź. Też burja budu jón kupowacź. Hdyž takke wokoło pichiło'dnja kury pizuiſch, ſaćźemniſch takke na dwė abo tſi hodźinki kurjeńz a kury śej myśla, ſo je nóz nimo a njeſu ſ nowa jeſka. Tak maſch wob dźeń dwė jeźeń. Jenoż nėſchto hiſchcże pſchi mojim wunamakanju jaſne nieje, kak mam to cźiniċź, ſo budźe też wopraſtdże cźėmne, hdyž ſ porſtomaj pyrknjeſch. Nó, to moja mudra hłójczka hižo wuſkłėdźi. Tak daloko je aparat hotowy a jutśje cźu śej knižku kupicź. Haj, łapy do ſchtórni dam śej też ſobu pſchtrjeſeć. A koleno ſ żeleſnym łachlicźkam.

Nó, tuj ſpiśe wſchitzy derje a jutśje pſchińdu do města. Pſchihotujśe ſo na to.

Mužskich a Žonske

knydom do służby jako

zastupnikow

přijmuje w Budyšinje na Rózowej nasy čo. 20 delka na lowo.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšina

23. njedźelu po ſwj. Trojicy, 15. novembra 1925

W **Pětrowſkej zyrkwi** rano we 8 hodź. pśedowanje, farař Menda; dopołdnja ¼12 hodź. dźěćiteſenſchenje, farař Eber.

W **Marija-Marcźinej** zyrkwi rano we 8 hodź. ſpowėdź a ſwj. wotkaſanje, farař Berg. Dop. w 9 hodź. pśedowanje, farař Mende. Dop. w 11 hodź. dźěćiżaze teſenſchenje, miſijonaſ Chleboun ſ južneje Afriki. Wječor we 6 hodź. miſijońſke Boże ſłužbu, miſijonaſ Chleboun ſe južneje Afriki rosprawja wo „Němſkim dźěle w južneje Afriji“. Kollekta ſa ſwjaſk žiwe ludoweje zyrkwje.

Zyrkwje ſu tejene.

Tydźeńſku ſłužbu w Pětrowſkej zyrkwi ma farař Menda, w Marija-Marcźinej zyrkwi farař Eber.

S Budestcz.

23. njedźelu po ſwj. Trojizy ſnėże farař Domaſchka rano ½8 hodź. němſku ſpowėdź, farař Bójz dop. ½9 hodź. němſke a w 10 hodź. ſerbſke pśedowanje.

Dźěławoſcź ſpomožerſkeho a ſaſtaranſkeho hamta města Budyſchina w měſaźu oktobru 1925.

W ſaradźerni ſa maćerſow a ſaſtarakni ſa cźěſchnych dźěći na Kralowem walu cźo. 3. pſchedstajichu ſo we měſaźu oktobru na 9 ſaradźeńſkich dnjach 277 dźěći. Też nowoſawjedźena ſaradźerńa ſa małe dźěći bu ſara cźaſto wopytowana. Na 5 popołdnjach buchu 157 małych dźěći pſchepytowanych. — Saradźerńu ſa pſchichodne maćerje wopyta 10 žónſkich. — Dla lėpſcheho žiwjenja potrėbnych wotrėbachu ſo darmo 691 puntow žiwnoſcje.

Kłube, khore dźěći dóſtawachu nimo toho po lėkaſſkim porucźenju 4½ kg. ryhjazeho wolija, mloko ſ bėlkom, łarožan a wapnowe pſchihotowanja darmotnje. 4 dźěći wobſwėtlowachu ſo ſ hórikim ſłónzom na khóſiu ſpomożerńje ſa cźěſchnych dźěći. — Nimo toho bėſche ſpomożerni możno, w 2 padomaj ſa cźeſkokhoreju cźěſcheńzow 1 dóiku a 1 ſotrw k wothładowanju ſawobſtaracź.

S rosdźělenjom 147 kruchow dźěcźazych ſchatow abo wobſwėcźenjom ſo nėkotrejſkuli nuſy wotpomhaa. Wupoſcźichu ſo pśches ſpomożerńju ſa cźěſchnych dźěći w měſaźu oktobru 8 dźěcźazych wołyczkow, ſportny wos, 4 dźěcźazych korbow, thermometer a ſynkawa.

Spomożerńja pluzow na Kralowem walu cźo. 3 — wuzywſaſche ſo w měſaźu oktobru w 9 ſaradźeńſtich hodźinach wot 30. wołobow. S tuteh pſchińdźechu 4 prėni króć k pſchepytowanju a 22 k wołpjetnemu pſchepytowanju. W 4 padach poda ſo rada.

Nieſamożnym pluzałkorym poda ſo k lépſchemu ſeżiwjenju 117½ punta dobreje żiwnoſcje. Sćėkhowaze wėzy, poſłużowaze khorowothładanju, mózachu ſo wupoſcźicź: 25 pokrywow, 2 thermometraj, 19 pluwańſkich bleſchow, łožo ſ matrazu, gumijowa naduta wobruczk, wohrėwańſka bleſcha a 9 łėhaczow (łėhańſkich ſtółzow).

W ſpomożerni ſchulſkich dźěći praſchachu ſo jara ſa cźołoſlichej braſtu a cźrijemi. Se ſkłada ſpomożerńje wotrėbachu ſo 4 pory hólcź ch cźrijow, 2 poraj ſandałow, 3 pory bunzłow, 10 porow nohajzow, 6 hólczazych koſchlow, 5 holczazych koſchli, 4 porow żonjazych ſpódnich kholowow a 2 ſali.

Nimo toho bóſta ſo dźěcźom ſe ſóėrkow nuſywobarazeho ſhromadźeńſtwa: 6 hólczazych płaſchcźow, 8 porow kholowow, 6 wobłekow, 4 holczazych płaſchcźow, 17 wobłėcźenjow, 2 ſuſki, 2 błuſy, 9 ſpódnich ſuſki, 4 łabatow, 1 koſchla, 2 kholowczży, kapa, 4 cźapki, por bunzłow a 9 porow dźěcźazych cźrijow.

Dale bu rosdźėłene mużom: 3 płaſchcźe, 6 por kholowow, 2 łazaj, 5 jakow, 4 koſchli, 5 porow ſpódnich kholowow, 2 poraj ſokow, ſchurhkowańſki pjeſik, 5 porow cźrijı; żonam: 2 płaſchcźaj, 7 jakow, 5 ſuknjow, koſchla, 3 pory ſpódnich kholowow, 7 porow nohajzow, 6 por cźrijow, 3 ſpódnich ſuknjow, 2 ſpódnej jagy, 2 ſchurhkowanaj pjeſikaj, 4 pory bunzłow. — Po namołwjenju wuczerjow pſchepytowachu ſo 3 ſchulſke klaſy ſa wjcheni a 5 hołzow, kotreż mėjachu njecziſtu hłowu, maju ſa wobkėdźowacź.

23. oktobra wotmė ſo **rėczna hodźina ſa pſchiſchowk.** Tu pſchedſtajichu ſo 5 nowych a 3 ſtare pſchipadły.

Spomożerńja cźėſchnych dźěći ſarjadowa 118 wopytow w domach a 114 druha ſpomożerńja.

W **ſpomożerni pizłkow** wotmėwachu ſo w oktobru 5 ſaradźeńſkich hodźinach, kotreż wopytowachu ſo wot 12 wołobow. Spomo'ka cźinjeſche 71 wopytow po domach pſchija pſchi tom ſaſo nėkotre ſwójbny ſ nowa do ſpomożerńja. Kónz oktobra wopyta 51 Budyſchſkich ſwójbow.

Saſtaranje dźěći ſ jėdzu, kotreż ſo hacź na dalſze ſe měſchcźanſkich ſrėdkow wobſtarawa, je ſo ſ 26. oktobrom ſaſo ſapočało. Wſchėdnje podawa ſo 432 dźěcźom jėdź.

Wot ſpomożerńje wudawaſche ſo w oktobru ſa tańſche pjenjeſy abo ſ zyła ſdarma: 949 chlėbow, 208 puntow margariny, 465 cźom pluna abo pruda, 153 litrow ſmėtanja abo ſpirituſa a 753 porzijow eſſenzy.

Podpjery w hotowych pjenjeſach, najcźiſcheje a ſpodatkeje pſchipomoży wuplacźi ſo wſcho hromadźe ſa 31 049 hr. 81 pf.

Domowininy kućik.

Towarſtwa njech ſo ſa tym próżuja, ſo ſo njeby jich ſkutkowanje w bėhu ſymy wobmjeſowało jenoż na wuhotowanje jeneho abo dweju ſwjedźenjow. S tym njechcemy wot nich wotrabźicź; nawopak: dyrbimy ſo wo to ſtaracź, ſe ma ſerbſki lud, ſerbſka młodźina ſerbiſku ſabawu, ſerbſke ſpiwy, ſo njetrjeba na zuſu khodźicź. Ale ne pſch. ſpėwacź jenoż ſa ſwjedźeń, a potom hajenje ſpėwa leſo we ſtajicź. Nima toho wuſpėcha, kotreho ſwoj ſkutkowanja towarſtwa wocźakujemy, ſapocźate dėło ſo pſchetorhuje a dyrbi ſo potom ſaſo nok prėdka ſapocźacź. Njeſkutkowacy ſobuſtawy a njeſobuſtawy nimaja wot towarſtwa a ſerbſkeho żiwjenja nicžo, hacź jedyn ſabawny wjecźor. Towarſtwo dyrbi pytacź. ſtajnje nėtkaj na zyku iwokolinu ſkutkowacź: Na pſch. je ſarjadowanjom pſchednoſchkow. Se ſtrony nowinoweho mózemy w tuiej khwili je ſcźehowacźimi pſchednoſchkami poſłużicź.

A) ſ wėtłowobraſowe:
1. Konſtantinopel (ſe 24 wobrazami).
2. Drjezdźany a Saſka Schwiza (24)
3. Kolowokoło ſwėta (50).
4. Saſka Schwiza (50).
5. Po nózna Afrika a Sahara (50).
6. Błota (50).
8. Palenje ſpirituſa (32).

Cźišła 1—5 ſu pſchihotowane też ſ dospołnje twidźiznymi ſerbſkimi pſchednoſchkami (tekſtami), tak ſo nóže je kóždy pſchednoſchowacź. K tamnym ſo ſ cźaſom twidźiznja. Cźo. 7. a 8. we wobdźeńſtwje Sserbſkeho Rataſtwa Dorosta.

B.) P ſchednoſchki bjes ſwėtłowobraſowe:
9. Ruſki lud a kraj.
10. Wo Cźechach.

Dobry wječor wšêm hromadźe.

(Wobras se wšy.)

Nó, dobry wječor wam wšyćkem hromadźe. Kak dha khodźa a steji, kak ſo wam dźe? Derje? To śej lubiću dam. Haj, haj — tak je, schtoha te też zyke žałoscenje, sškolenje a schkewrjenje pomha. Hinak tohodła njebudźe. Schtóż chcyh rjez, wječera śym wulke njesłoże měr. Wono wschak je: Wólnoscj ženje derje njeczuti! Potajkim chcyh deścićžu k pinzynem wokniescchu wudźětaćj. Počina pomału syma bycj a schtwórtk mějachny žamo śneh. Nadźijomnje so hischcże chwilu do hór leśeźnje. Nětko ju hischcże trjebaćj njemóžemy. Cźišnych takke bestu nětkotre rasy do powětra, tak so so pścj padnjenju wjazy krócj pschecźišmy a chcyh ju wobśpet popadnyć, kaž to hižo jako małe dźěco cźinjachmy. Tola ras so pschepschimnych a storcźich śej pschi wschej hłuposcji wulki schpak do porsta. Skoro tak welki kaž kolik. A k tomu runje pod nohu. Wěsće, to runje žałoznje boli. Śym wschak we wójnje pobył, hdyž śym rjane kuhy pschetrał. Wjay hacj jónkrócj śym w łaparecze leżał a tam so na jenym wokole rěcałi, kaž by cźastka mjasa był. To bych śej myślił, tajšt schpak niczo dale na žebi nima. A tola, pśched tajkim schpakom mam dundrići reśpekt. Hi'o wot małoscje śem. Wowka je mje pschi wonczahanju ras khětro martrowała. Wěm hischcże so kaž dźensa na to dopomnicź. Leżach na pjeńku a wowka wobdźěłaśche moju pjatu ſ wulkej żełtu. Macź mje dźerżeśche a byrnjej bóle ſkhwilu a byrnjej wrjeschcźał, won dyrbjeśche, prjedy njemóžeśche duscha měra, to rěka jeju. A wječera běśche runje tajka operazija. Nó, ſkónčnje ſu jón tola wuczahnyli.

Jene njeboże pschindźe ſ rědka ſamne. To dyrbjach bórzy po wobjeźe nashonicź. Dźěch kuſt won do pola, ſ bliskim khojnam. Bydlu dźe blisko pschi lěsu. Tam pschekawaschtej wjewjerczay a hraikaschtej śej. A to bě tak śměschne, so dyrbjach śej brjuch dźerżeć, tak mi na ſmjeśe dźěśche. Tak so dołho wjazy ſmjał njeśym. Ale, tołsty kónz hakle pschindźe. Wot wjele ſmjeża bolesche mje schija hacź sa wuschi. Nětko śej myślach: Schto so mi dźensa hischcże stanje, dokelź sći wězy ku pśche wscho dobre. Ale njesła so mi niczo dale. A tola běch śej dźeń do wjeczora wukhwalił. To dyrbjach pschedy hacź do łoża dźěch hischcże na ſhonicź. Niž, so bě to taśe małe njeschodźiczko, ně, to běśche tśeće a najhórśche. Kak je so to ſtacź mohło, to hischcże mi d'enża do hlowy njecha. Stejach pschi kachlach a wukłepowach ſwoju dymku. A płaz, nadobo leżeśche hłójczka na schpanzdowanju — rosbita. Włoży mohł śej ſ hłomu torbacź, dyh-li no njej ſaue měł. A schow běśche naikołwótniśche, hdyž nasajstra rano ſahe ke klamarjej du, to cźi ſamu prawu hłóczku ſa moju dymku njemóžeśche.

Dał, tak masch ſwoje staroscże a mjerjanje. Ale, kaž hižo prajach, wscho ſkiwenje a skorzenje nima ſaneho ſmyſła. To niczo njepomha. Dyrbjach to pschenjeśc'a cźinicź kaž niczo we to. Dźensa dyrbju tuj nětkotre zigary kurićź. Dóſtanjeśch je hižo ſa turi pjenjes a byrnjej khoschcża byłe. A jutśje póndu do města po punt tobaka a nowu hłójczku. Tu jenoż ſauz dóſtanu. Mam rad tajku, hdyž ſtej śerbſti hółź a hołza namołowanaj. Do města wschak tak dyrbjach. Chcu śej nowy ſymny ſaket kupicź a to tam póndu, hdyž w „Serbſkich Nowinach“ inſereruja, nawěſchtki podawaja. To ſim też hnydom praju, ſo tohodła ſ nim pschindu. A kak ſo na tym wjeźela. Tak widźa, ſo na jich wośjewenje wuśpěcha. Dołhe ſchkórnje ſym śej hižo namasał. Pschi nětcźišchim wjedrje njeníčeśch wědźeć, hacź do wulkeho ſnėha njepschindźeśch. Brodu dyrbju śej też wotrubacź, hewak śej w měśece myśla, so nękajki „wandrowſki“ dźe. Nė, lépje je, so śej tam wotrubacź dam. To cźi lépje ſamóža hacź ja a tych por wjółkow na hłowje może barbéř też wośchcźipacź. Nimam rad. hdyž pśches khornak wiśaja. Tam hischcże por žeńći. Hewak chcyh je pschi bérnyhčeranju hižo wottſihacź. Tehdom běchu hižo dołhe dośeć. A potom chcu też do Sśmołerjeż knihicźišcźerńje po „Pschedźenak“ hicź. Lětża nima khwile ſam po wšach wokoło cźahacź. Cźaka wěcźe na to, hacź bacźon ſkoro wokoło Sserbſkeho Domu njeléta. Abo je ſo jemu loniſchi měch rostorhnył, hdyž mějeśche telko protykow njeśeź, a njeje ſo nichtó namakał, kiž by dźeru ſapkatał. A „Jeśkowy Handrij“ je dawno njebohi. Hewak mohł je ſobu na „rejʼu“ wjacź. Potom chcu śej tam knižku kupicź: „Kak ſo karty kładu.“ Młode hołzy mje pschecźy nadběhuja, so dyrbju ſim ras klasćź. Kóžda chce wědźeć, kajkeho nawożenju dóſtanje. Potajkim mam w měśece dośeć wobſtaracź. Sśwojej ſtarej dyrbju też nėſchto ſobu pschinjeśeć. Je — chcu to bóle mjeńcźo pyaicź — khětro khłóścźeża a ma rad nėſchto na ſwój ſtódkt pyſk. Na ſerbiſki konzert, ſrjedu ſa tydźeń, to wobſebje póńdu. Tam njeſmėm falowacź. Loni tam też běch. Kak rjenje to běśche!

A potom chcu hischcże knižku kupicź, hdyž ſhonisch, kak ſo paent pschipowėdźe. Chcu hladacź ſo nihdźe tajku knižku lépju, ſnadź w Sśmołerjeż knihikupſtwje. Tam dźe ſtujetśa wscho dóſtanjeśch. Sśym mjenujcź wunamakanje cźinił a to je ſrake ſ pschipowėdźenju. To rėka, je-li ſo mi radźi, potom śym ſa krótki cźaſ bohaty muż. Potom ſo wam wschėm wośmėju. Potom też nėſchto tyšazow ſa „Wottorhanſku pretyczku“ wopruju, ſo móže ſaſy wulkhadźeć. Taśe nėſchto podobne kaž elektriſka lampka abo nėkajſi ſwėcźnik. Jenoż ſ tym rosdźělom, ſo moja konſtrukcźija ſwėtłoſcź njedawa ale cźmu. To budźe ſyle wopėbna wėźka! Wjeſel ſo Handrijo! To jenoż ſ pocźtami pyėkujeſch kaž elektriſku a hižo je wo jſtwje cźma, byrnjej ſłónczko bóle wonka ſwėcźiło. Kaž cźėmna nóz. Dejcźe śej bycź. Budźeśce widźeć, kak budźa ludźo kupowacź Nózni ſtrašnizy, żeleſnizy ſaſtopnizy a dźěkaćerju, kotśi w nozy dźěkaju a nodnjo ſpacź dyrbja, budu mi dźakowne pišma ſłacź. Salubowany pory móża śej we wſchich cźaſach a hodźinkach 'eśchnje hubku dacź, hdyž maja tajku wėźku pſchi ſebi. Hjaj, móżeſch ſo zyle njewidźomny cźinicź. Ludźo nėwidźa nicžo hacź wuhlocźorsku mrócźel. A tak chcu wėź hnydom wutworicź, ſo je pſſecźėwo tutej cźinje wſcha ſwėża njemózna. Hdyž chcedźa ſ ludu mjes wocźi cźi ſwėcźicź, kaž to wſchelake njeſrale hólcźiſka nėtko na cźmowych wjeczorach cźiniła. Tykmu cźi njejabzy elektriſku ſwėzu pod nóſ ſo ſo naſtróſich. Pitkorjeż Pėtr ju jenemu njeſpleſej ſ ruki wura'y, ſo na kuſti roſkreća. Tak dyrbjeli wſchitzy pſcheźiwo taſkim rjelyuſam cźiniċź. Tuj nicžo njepomha, hdyž chze nėchtó ſe ſaſwėcźenej ſapałku por wobſwėtliċź. Też burja budu jón kupowacź. Hdyž takke wokoło pichiło'dnja kury pizuiſch, ſaćźemniſch takke na dwė abo tſi hodźinki kurjeńz a kury śej myśla, ſo je nóz nimo a njeſu ſ nowa jeſka. Tak maſch wob dźeń dwė jeźeń. Jenoż nėſchto hiſchcże pſchi mojim wunamakanju jaſne nieje, kak mam to cźiniċź, ſo budźe też wopraſtdże cźėmne, hdyž ſ porſtomaj pyrknjeſch. Nó, to moja mudra hłójczka hižo wuſkłėdźi. Tak daloko je aparat hotowy a jutśje cźu śej knižku kupicź. Haj, łapy do ſchtórni dam śej też ſobu pſchtrjeſeć. A koleno ſ żeleſnym łachlicźkam.

Nó, tuj ſpiśe wſchitzy derje a jutśje pſchińdu do města. Pſchihotujśe ſo na to.

Mužskich a Žonske

knydom do służby jako

zastupnikow

přijmuje w Budyšinje na Rózowej nasy čo. 20 delka na lowo.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšina

23. njedźelu po ſwj. Trojicy, 15. novembra 1925

W **Pětrowſkej zyrkwi** rano we 8 hodź. pśedowanje, farař Menda; dopołdnja ¼12 hodź. dźěćiteſenſchenje, farař Eber.

W **Marija-Marcźinej** zyrkwi rano we 8 hodź. ſpowėdź a ſwj. wotkaſanje, farař Berg. Dop. w 9 hodź. pśedowanje, farař Mende. Dop. w 11 hodź. dźěćiżaze teſenſchenje, miſijonaſ Chleboun ſ južneje Afriki. Wječor we 6 hodź. miſijońſke Boże ſłužbu, miſijonaſ Chleboun ſe južneje Afriki rosprawja wo „Němſkim dźěle w južneje Afriji“. Kollekta ſa ſwjaſk žiwe ludoweje zyrkwje.

Zyrkwje ſu tejene.

Tydźeńſku ſłužbu w Pětrowſkej zyrkwi ma farař Menda, w Marija-Marcźinej zyrkwi farař Eber.

S Budestcz.

23. njedźelu po ſwj. Trojizy ſnėże farař Domaſchka rano ½8 hodź. němſku ſpowėdź, farař Bójz dop. ½9 hodź. němſke a w 10 hodź. ſerbſke pśedowanje.

11. Južni Sklowenjo.
12. Wo pólskim kraju a ludu.
13. Litwinjo a Lotyschojo.

C) Knjes wyšch. wuczeŕ Andrizki je zwólniwy pschednoschowacz, tak dalóko, hacz móże ſ kokom dójcź a jemu ſastojnſtwo to dotwoli:

14. Wschédnje dyrbjał 15 minutow cźeko ſkuczowacź.
15. Karlowy Wary, Praha, Mazocha (puczowanſke dopomnjenſki ſlét 1901 a 1902.)
16. Narodne mjenſchiny w Europje do wójny a po njej.
17. Wo ſkóſkach, kotreż móża mi pomhacź, ſo lóżo narodne ſpéwy natwórku.
18. Kaſke ſrédki Don Bosko pschi kublanju (bei der Erziehung) nałożowaſche.
19. Wo ſtarych ſerbſkich naſtrojach a dalſche.

D) Knjes wuczeŕ Schéża-Nachłowſki:

20. Žiwjenje w ſemi.
21. Wo Marźu.
22. Wo ſtarobje ſemje a druhe.

Še ſtrony ſekretariata Domowiny hiſchcźe poſticźamy: Mjenſchinowe praſchenje a nuy Sserbja.

Na wſchéch Sserbowu, wołoſbje na ſerbſku intelligenzu wobroczamy ſo pak w mjenje naſchich towarſtwow, ſo bychu ſwojemu ludej ſłużili ſ pschednoſchkami a ſo bychu ſo w kretariatu Domowiny ſamołwili, kiž ſu ſtołmi, w ſerbſkich towarſtwach pschednoſchowacź. Napiſajcźe proſchu:

1. Wo cźſm,
2. Hdy, w kaſkim wokrjeſu a pod kaſkimi helwaſchimi wumjenjenjemi chcźeje pschednoſchowacź.

Njemóże ſo wot jeneho abo nékotrych pschednoſchowajow ſadacź, ſo kóždy njedźelu wopruja. Cźim wjazy pschednoſchowarjow k dispoſizíji ſtoji, cźim lépje ſo da dźéło roſdźelicź.

*

Kursus ſa pſchednoſchowanje ſe ſwětłowobrafami, ſtrjedu, 18. novembra, w Sserbſkim Domje.

Pſchednoſchki ſe ſwětłaowobrafami (Lichtbilder) ſu jedyn ſ najpſchihódnišchich pſchednoſchkowych poſkiczenjow.

Towarſtwa dyrbja na to dźerźecź, ſo ſo móżnoſcź kóżdy mężaz jedyn pſchednoſchk ſwojim ſobuſtawam a ſwojej wokolinje poſkicźa.

S centrale njemóże ſo tole dźéło ſamo dokonjecź pſchi wulkej ſlicźbje towarſtwow a jara wjele wſchelakich druhich dźélach.

Towarſtwa a jenotliwzy dyrbja ſebi po móżnoſcźi ſamt pomhacź.

Mamy w zentrali pſchiprawjenaj diwaj wſchelakej aparataj a rjad wobraſkowych ſerijow a ſ tuthym ſmy wudźélali doſpołne ſerbſke pſchednoſchki, tak ſo móże kóždy, kiž we trochu rěcźecź, pſchednoſchk pſchewjeſcź dźeſ proſy.

So bychu ſeſnali, kak ſo ſyła wěz ſarjaduje a nuy ſarucźenje méli, ſo ſo ſ wězami tak wobkhadża, ſo ſo njewobſchkodża, ſarjadujeny pſchichonu ſrjedu 18. t. m. (pokutnu ſrjedu) po konzertnej pruſy, wokoło ½7 hodź. mały „kursus“ w „Sserbſkim Domje.“

Cźłowny Waſ ſ tuthym dopiſom ſajimowacź ſ prénja ſa kurſus a potom ſa dźerźenje taſkich pſchednoſchkow tak dalóko, hacź je to Wam móżno, a ło, ſo bychcźe Wy we Waſchej wokolinje druhe pſchihódne wobſuhy ſa to ſajimowali.

Wobdźélenje proſchu ſamołwiceź w ſekretariatu Domowiny.

Aparaty pſchepodamy w pſchihódje potom jenoż tym, kiž ſu taſki kurſus wopytali.

Sekretariat Domowiny.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 14. novembra 1925.

Wczerawſche kurſy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	17,12
1 jendźelſki punt	20,33	100 cźeſkoſł. krónow	12,42
100 ſchwajz. frankow	80.83	100 pólſk. markow	64,27

Efektowe kurſy ſo na Berlinſkej burſy wczera dale ſchłabjowachu. Statne a wójnſke požčonki pſchi ſotalnych kurſach ſawoſtachu.

Na žitnych wikach tendenza drje ſkruczena ſawoſta. Hewak ſo we płaczijnach wjele njepſchemjeni. Jenoż wowſ nęchto mało dobu. Wczera płaczeſche zentnaŕ:

w Drjezdźanach.

pſchenźay 10.35—10.60 hr., rožki 7.05 hr. hacź 7.30 hr., jeczmjenja nałétnjeho 9.50 hacź 10.50 hr., naſymmeho 8.50—9 hr., wowſa I. 9.50—9.90 hr., II. 8.35 hacź 9.25 hriwnow,

w Berlinje

pſchenźay 11.15—11.30 hr., rožki 6.80 hr. hacź 6.90 hr., jeczmjenja nałétnjeho 9.20 hacź 10.40 hr., naſymmeho 7.20—8 ſt. hr., wowſa 8.10—8.50 hr.,

ſchtwórtk w Kamjenzu:

pſchenźay 10—10.20 hr., rožki 6.80 hacź 7 hr., jeczmjenja nałétnjeho 9—9.20 hr., wowſa 8—9 ſt. hriwnow,

w Shorjelzu:

pſchenźay 9.40—10.30 hr., rožki 6.70 hr. hacź 7.25 hr., jeczmjenja nałétnjeho 9 hacź 11.40 hr., wowſa 7—8.25 hriwnow.

W termiſiowym wikowanju:

ſa dezember: 11.95—12.05 hr., rožki 7.72 hacź 7.82 hr., wowſa 8.80 hr.,
ſa měrz: pſchenźay 12.07—12.17 hr., rožki 8.40—8.50 hr., wowſa 9 hr.,
ſa meju: pſchenźay 12.17—12.27 hr., rožki 8.70—8.75 hriwnow.

Wiki wužitkowego ſłotu wczera pjatk w Berlinje (Magerwiehhof Friedrichsfelde). Pſchihnali běchu 678 młodych dójkow a wyſokoſkuczelnych krowow, 488 cźelatow a 15 byków, 33 próſchnikow.

Młode dójki a wyſokoſkuczelne krowy płaczachu:

1. kajkoſcźe 400—550 hr.
2. kajkoſcźe 300—400 hr.
3. kajkoſcźe 200—300 hr.

Sskuczelne jałojzy:

1. kajkoſcźe 250—430 hr.
2. kajkoſcźe 1.60—2.30 hr.

Wuorany rjany ſtót bě hiſchcźe dróſzicht. Próſnik, wyki a jałojzy po zentnaru žiweje wahi 36—42 hr. Wiki běchu měrne, pornjo poſłednim wikam ſo płaczijny lěbna pſchemjenichu.

Koże na Lipzcźańſkej awkziji derje dźěchu. Płaczijny ſo pornjo poſłednjemu pſchehladowanju njepſchemjenichu.

Na pſchedań.

Kruwy, 4—5 młode ſ paſwu, knježi dwór w Manjowje.
Drjewo, dołhe wužitkowe, 350 cbmtr., hajnkownja we Běłom Khołmzu.
Kolo motorſke, 4 PS., we Wojerezach na Rólniſkej haſy 22. — Mužaze koło ſa 45 hr., Purſcha, Budeſtezy cźo. 19 c. 4
Stólcźk, dźerźazy, połza a wós dźerźazy, w Budyſchinje, Stiſtſtr. 5 II na lěwo.

Na pſchehladowanje.

Póndźelu, 16. 11., dop. ½10 hodź. ſtare żeleſniſke tramy, pſchi Slychowſkim moſcźe na dróhy ſ Wojerez do Płaczźez.

Ssudniſzy na pſchehladowanje.

Póndźelu, 16. 11., dop. w 10 hodź. 2 bleſchi ruma, zentriſuga, butrobaŕ, pišańſkej blidźe. Kupzy ſeſdu ſo we hoſcźeńzu „Ke čwětkowej ſahrodźe“ w Kamjenzu.
Popołdnju w 5 hodź. žiwjaca maſchina a kucźa. Kupzy ſeſdu ſo w hoſcźenzu w Jěhlowje.

Schtrowe deweſche.

Produktowe wiki w Barlinje, dźeńſa dop. ¾11 hodź.: Wiki jara měrne, płaczijny kaž wczera. **Tendenza** jara cźi. a.

Dop. ¾12 hodź.: Wiki kaž pſched hodźinu.

Płaczijny na Barliniſkich produktowych wikach.

Žito a wołiſowe ſmuże po tunach abo 1000 kg, jenoż 100 kg, wſacźiwy po Notel hriwnje.

	13. 11.	13. 11.
Pſchenźa	223-226	223-126
rožla	136-139	136 139
nałét. jeczmjen	184-208	184-208
naſ. jeczmjen	148-160	148-160
wowſ	162-171	161-170
kukurjaz (Mais)	—	—
pſchenźan. muka	27-31,25	27-31,25
rjana muka	20-22,25	20-22,25
pſchenź. wotr.	11 30	11,30
rjane wotrubu	9,30	9,20
rapš	—	—
lane ſymje	—	—
hroch	22-24,00	22-24,00
pjeluſchki	17-18,00	17-18,00

	13 11.	13 11.
rapš, wołoſki	14,00	14,00
poch. metalna	9.60	9,50
ſerabella	—	—
běrnjaze ſrjedź	13-19,90	12-19,90
bunu	20-22,0	20 22,00
wołu	22-25,00	22-25,00
łany wołoſki	21-21,50	21-21,30
módre łupiny	12-12,50	12-12,50
alte łupiny	—	—
ſyno, 50 kg	3,90-4,45	3,90-4,45
ſloma, rjana	0,85-1,35	0,85-1,80
„ pſchenź.	0,80-1,20	0,85-1,20
„ wowſina	0,90-1,30	0,90-1,80
„ jeczna	0,80-1,20	0,80-1,20

Drjezdźanſka burſa.

Pſchenźa	207-212	**běrnaze ſrjedź**	15.00-16,00
rožla	141-146	**pſchenź. wotrubu**	10,30-10,80
nałétnſ jeczmjeń	190-210	**rjane wotrubu**	9.80-11.20
naſymſki jeczmjeń	170-180	**pſchenźana muka**	32.50-34.00
wowſ	190-198	**rjana muka**	24,00-25,00
ekſtrémny hłeſel	170-185	**woka**	29,00-30,00
rapš	320-330	**pjeluſchki**	32.00-33,00
kukurjaz (Mais)	190-195	**hróch**	30,00-31-00
ſuche trubjanſki	10-10.25	**ſokrowe ſrjeź.**	16,00-19,00

Wjeſne płaczijny w Budyſchinje.

wot 14. novembra 1925.

Wſchě płaczijny ſo po ſtotej hriwnje roſſumja.

Nadmjeſe		najnišſcha płaczijna	najwyſch. płaczijna
Pſchenźa	50 kilo	9,50	10,00
Rožla	50 „	6.50	7,00
Jeczmjeń,	50 „	9,00	10,50
„ naſymſki	50 „	8,00	8,50
Wowſ	50 „	8,00	9,25
„ nowy	50 „	—	—
Rapš	50 „	15,00	16,00
Běrny	50 „	2,00	2,40
Syno	50 „	4,00	5,00
Słoma, ſ masch. młócźu, praſ.	50 „	0,80	1,00
„ ſ masch. „ ſ ſaſt.	50 „	1.00	1,20
„ ſ zypami młócźena	50 „	2,00	2.50
Pſchenźana muka, 60 %	50 „	16,00	17,50
Rjana muka, 70 %	50 „	12,00	13,00
Pſchenźane wotrubu	50 „	5,25	5,75
Riane wotrubu	50 „	5,25	5 75
Proſata 827 ſchtuk	1 ſcht.	15,00	33,00

(Sa łepſchu tworu wyſche Płaczijnu.)

Drobnowikowanſke płaczijny w Budyſchinje.

14. novembra po hamtſkim poſtajenju

Wſchě płaczijny ſo po ſtot. hriwnje roſſumja.

Twora		najniſch. płaczijny hr.	najwyſch. płaczijny hr.
Howjaze mjaſo ſ loſczemi	1 kg	2,00	2,60
Cźelaze mjaſo	1 „	2,40	2,80
Skopjaze mjaſo	1 „	2,00	2,60
Sswinjaze mjaſo	1 „	2,80	3,20
Tukanjy ſwinjaſy ſchmalz	1 „	2,80	3,60
Pſchenźana muka	1 „	0,40	0,52
Rjana muka	1 „	0,32	0,34
Khléb	1 „	0,28	0,30
Jedine běrny, nowe	1 „	0,07	0,09
Raiſz	1 „	0,40	1,20
Hróch	1 „	0,48	0,72
Ssoli	1 „	0,56	1,20
Amerik. ſwinjazy ſchmalz	1 „	1,90	2,20
Ssuſcheny połck	1 „	3,20	3,60
Dobre mloko	1 lt.	0,28	0,30
Jedźna butra	1 kg	4,80	5,40
„ „ wulkrjana	1 „	—	—
Jeja	ſcht.	0,16	0,19
Jedine buny	1 kg	0,40	0,64
Zolor drobny	1 „	0,—	0,64
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjeńtne wuhło (domj. tepj.)	1 ztr.	—	1,90
Brunizowe brikettу	1 „	—	1,25

Přilopk.

* **Pjenjeſk — najenſki pjenjeſ.** Stare waſchnje, njemuſzy jenoż pjenjeſk ſa najenſki pjenjeſ wotedacź, je ſo na hrodźe Breitenburg pola Itzehoe (w Schleswigu) hacź na dźeńſniſchi dźeń dźerźało. Pſched léſtotkami ſajdcha ſej wołtu hrabja Rantzau pſchi honjenju ſa dźiwinu do błukoſeho łuha (Moor — tonidło) a na wołanje jeho bur wumóži. Hrabja dźakujcźe jeho mytowacź a burik proſcheſche wo pſchewoſtaſcźe łuha, bo cźełoj hrabja radłubje ſwoli a to pod wumónjenjom, ſo ma kóžde léto na ſwjateho Mertcźina 11. novembra) ſa to jedyn pjenjeſk płaczicź. Łuh, w kotrymż běſche hrabja Rantzau ſkoro wo ſiwjenje pſchiſchoł, mjenuje ſo dźeńſniſchi dźeń hiſchcźe (po némſku) „Pfenningwieſe“ a pſchezy hiſchcźe płaczi tuthmilny wobſedźeŕ 11. novembra ſwój ſłeborny pjenjeſk. Dokelž pak jara žadny, wróci ſo tutón ſaſy, ſo moht k létu ſaſy „ſaplaczicź“. A tuž dyrbi kóžde léto na hród Breitenburg ſej dóńcź.

* **Saſo ſ Ameriki.** Praktiſki je tutón lud na kóždym pad. W jednom mjeſcu wobſtorži jedna podruźnica ſwojeho ſuſſoda, ſo tak naſtajuje nózny měr kaſy, dokelž ſpizy jara ſmorcźi. Junu roſłobi ſo tak, ſo ſo bo njeho ſ ožom a kijom da. Nětko mjeſeſche ſwoje cźinjenje ſamoſtwjecź. Studnizy njemóžachu ſebi wumyſlicź, ſo móże cźłowjek tak jara ſmorcźecź ſo ſo druhy tak roſnjemdrja. Jedyn ſakitowaŕ namjetowaſche tohodla, ſo by ſtórźbnik ras pſched ſudom ſmorcźak. To pak ma ſo po prawym puncźu hicź. Nětko cźaka ſud, doniž ſtórźbnik ras njewuſnuje. — Nadźijomnje je jednanje hižo nimo, hewak ſu pſchi roſtili.

Směški.

** **S mėſta na haży.** Wona: „Stónczuje ſwym ſebi prawy kłobuk namakała.“ — Wón: „S wotkel wſch to?“ — Wona: „Žana moja towarſchka njeje mi hiſchcźe ani ſłowcźka wo nim prajiła!“

** **Se ſchule.** Knjes wuczeŕ je ſe ſwojimi dźěcźimi jara ſpokojom. Na dobo woprascha ſo maleho Pětrka: „Pětrko, praj mi, ſu ſholowy jednota abo mnohota?“ — „Knjeże wuczerjo, ſholowa je horjeka jednota, delka dwojota a ſyle delka cźaſto mnohota.“

** **Sbožo.** Knihwjedniſ: „Dźeńża je pjeczdźeſacź lét, ſo pola waż dźěkam.“ — Chef: „Tak, tak, tu widźicźe, kajke ſbožo macźe. Niż kóždy wobſtoł njewobſteji tak dołho.“

** **Seſtarjena knjeżnicźka.** „Wórſcha, njeſyu niłdże mojeho mandźelſkeho widźała? Dwě hodźinje dołho hižo jeho pytam!“ tak praſcha ſo Madleńka ſwojeje tcwarſchki Wórſche. — Wona rjekuje: „To njeje hiſchcźe dołho .... ja pytam to ſwojeho hižo pſches dźeſacź lét.“

** **Worakawy.** Ssudniſ: „To je njeſłyſchane, kelko dźeła nam wy naſtajnje nacźinicźe ſ wałchim ſadźerźenjom.“ — Wobſtorżeny: „Knjeże ſudniko, wy drje rad njedźełacźe.“

** **Tak.** „Poſłuchaj, Jurjo, ſnajeſch knjeſa, kiž tamle pſchi ſcźežoru ſtoji a na naju hlada?“ — „Haj, wujo, to je mój kraŕwjo.“ — „Wón cźe wěſcźi penjeſy wot tebje mécź?“ — „Ně, wot tebje, luby wujo.“

** **Po ſłowje.** „Mi ſo wuſcho ſacźmi, ſłyſchu wſche ſlicźbowanja widźu.“ — „Mój lubuſchko, ſaplacź tola ſ najmjeńſcha tute ſlicźbowanje, hewak budźe mi też zyle cźma.“

** **Spodźiwnje.** „Ale luba žona, waſch hólz tola ja kota!“ — „Haj, ale jenoż, hdyž rěcźi, hewak niż!“

** **Sprawny kupjelny ſtražnik.** „Wy ſcźe ſo tola mje ſa kupjelneho ſtražnika ſamołwjat? Sceże pak też ſprawny?“ — „Nó, a kak jara hiſchcźe. Dźeſacź lét ſym hižo ſ kupjelnym ſtražnikom a żenje hiſchcźe ſo njeſłyſnu kupał.“

** **Stare dobre twory.** A: „Stara je wěrnoſcź: „Cźim lépſche ſu twory, cźim bóle ſo ſame poruczuja a wotbywcźe je wulke!“ B: „Pola mje pak je nawopak. Cźim hubjeńſche wudźełam ſwoje twory, cźim wjeſiſcha je potrjeba.“ A: „Schto ſcźe wy potajſim?“ B: „Dźeſacź ſapałki.“

** **Sso ham ſeſna.** Wikowaŕ ſe ſkotom telegrafuje ſwojej žonje: „Dokelž cźah, kiž w dźewjeczich wotſchodźe, žane woły ſobunjeběrje, pſchijědu hakle hodźinu poſdźiſcho.“

Wotmoiwa. Hana woplokuje runje a hdyž telefon ſaſwoni. Dokelž knjeſtwo doma njeje, ſkocźi hanka ke apparatej. Wboha pak niczo njeſłyſchi, byrnjež też bóle wuſchi naſtajała. Sa tkwilu praſcha ſo laſtojnik, kaj rěcźenje poſtrjebuje: „Scźe wy hotowa?“ — „Ně, ja hiſchcźe wopłokuju.“

** **Nęſchto ſa to.** Hańżka pſchihběži wjeſele do ſtuwy k nanej a rjekuje: „Manko, k narodninam daruju cźi truhadło ſ nopaſchkom.“ — Nan: „Ale lube bźěcźo, ja tola te wězy hižo mam!“ — Hańżka: „Ně, ty niczo nimaſch. Truhadło ſym do rěki cźiſnyła a nopaſchk roſbila.“

** **Studijowny wuſpěch.** „Studije mojeho ſyna ſu ſo ſaplacźiłe. Mój je ſo ſe prénjej khorej wożenił a je nětko ſ ryczerkubleriom!“

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 154 a 155 — Filialcy w Khoćebuzu a Wojerecach — Telefon 154 a 155

:-: :-: Agentury na wšelakich městnach Łužicy :-: :-:

Worclowe khamory a worclowe kaščiki

Wuwjeduje wšě bankowske dźěła. Zadanja pjenjezy hač do 11 procentow. Požčuje pjenjezy na najlěpje.

Kupuje a předawa, khowa a zarjaduje ważne papjery.

Centrifugi

za ručne a mocowe čerjenje, nowe modele 1925.
Přijomne wotplaćowanja!
Originalne narunanske dźěle a wolij.
Wuporjedženja wšěch systemow.

Ernst Falting w Njeswačidle

wikowafnja z ratafskimi mašinami. Telefon 40.

Dolholětne nazhonjenje w centrifugach je moje najlěpše rukowanje! Sym kóždu njedźelu wěsće k rěčam.

„Dołej smjerće“ wućeknył.

Pola dźiwich Indijanow w jnutskownej Brasiliji.

Wobrjedź wobschěrneho, hischcze njewuhladźeneho kraja w jnutskownej Brasiliji, kiž so mjes rěkomaj rio Rooseveltom a rio Aragnayu wupschestrěra, leži dolina, kiž ma hrózne mjeno „doł smjerće“. Wschitcy, kiž su so tam nuts dobyli, njejsu so wjazy domoj wróćili. Tež rěka, kiž pscheз dolinu běži, rěka smjertna rěka. Zyły kraj wobydleja dźiwi Indijanojo, kiž su tam psched civilisaziju wućek pytali. Mjes nimi je najzurowischi lud, kiž so mjenuje Chervantojo. Běda kóždemu běłemu, kiž dźe tam do kraja! Wón je wěsće z wopor 1.5 metra dołhich hlebijow, kiž su z potajnym jědom namasane a kiž wěsće smjerć pschinjesu. Sajatych běłych pak Chervantojo wopruja. Do hłowy dadža, so by wusthnyła, horzy pěk. Nop nabarbja potom pišanje, sašadźa wumělske wozki a maja tak nop jako dobyćerske namjo. Pscheз někotrymi lětami sprjatachu tjo Brasilijanjay dolinu pschekročićz. Dwaju woni stónzowachu. Tśeceho pak pschelutowachu, dokelž běsche w nawočach. Wo nawočach myšla žebi Indijanojo mjenujay, so maja wone pschenaturiku móz. Jako jatelo dźerżachu jeho pschi žebi, dyrbjesche z jich lěkarjom byćz a dachu jemu samo žonu. Posdźišcho pak poradźi jo jemu, sašo z jich žrjedźiny wućeknyćz.

W poslednim cžasu je žebi Jendźelczan Franzis Smith swažił, z někotrymi pschewodnikami straschne puczowanje do „zmjertneho dola“ cžinicz. Na pok puczu pak dyrbjesche so wrócićz. Smith pak ma kruty wotmysł, w pschichodnym lěcze zamžny puć sašo cžinicz a nadźija so potom, so smjeje lepschi wuspech. Smith pisa, so je krajina, po kotrejž je hlědźił, bjes dwěla jena z najbohatschich zukeho kwěta, schtoż bohatosć a mnohotu dejmantow, złota a druhich drohotnosćow nastupa. Rostliny su w njewschědnej mnohosći, pišanosći a wschelakosći. Krajina pak je tež bohata na jědotnych muchach a dźiwich swěrjatach. Smith wubźelesche bohacze tobak a zokor, wosebje pak selene koschle Indijanam. S tajcej darniwosću dobu žebi jich pschećelstwo. Wo dnjo běchu jara sdwórliwi a pschećelniwi. Wěricz pak jim tohodla njeznědźesche. Smith běsche stajnje na to pschihotowany, so może so wscho pschewobroćicz a w běhu jeneje nozy może wscho sniczene byćz. Wón wosta tež tohodla w nozy na wodźe. Njebojo so tak jara wodźanych hadow, kotrychž běsche jich tam mnoho. Hady nadpaduja w nozy cžołmy a cžłowjekow.

Pjeć dnjow dołho jědźesche Smiths po rězy horje. Wscho, schtoż je duzy po wodźe widźał, njesapomni na wěrzne. Brjohi běchu z hustymi lěsami wobrubjene. We nich běchu pišane mjetele, žadne papuže a jaguary. Nadobo pak pscheměni so zyły wobras. Chervantojo běchu bjes dwěla wobsamknyli, běłych z kraja wuhnaćz. Sa schtomami łakachu domoródni, a tam a žem sběhasche so kur k njebju, kiž mějesche zuzodnym ludam powěsćz dacz, so so zuzy bliža. Schesty dźeń nadběhowachu Chervantojo. Smith dyrbjesche so khětrje wróćicz, a jenoż wućeknyćz. Pjeć dnjow běchu horje jěli, domoj z lěsa pak jenoż dwaj. Se wschěch stron deschczowachu so jedotne kloki. Smith pak běsche tam dołho doscz był, so by waschnja a nałožki tutoho ludu spóznał. Chervantojo su mjenischi hacz Indijanojo w Połnocnej Ameriziy. W pschećelku su jenoż 1½ metra wulke. Zony su hischcze mjenjsche. Ssu jara bibicziwi, maja kulojte mjeswoczo, cžorne wocži a tolste cžorne wložy. Wobliczowa barba je na cžerwjeń. Ruža so so cžerwjeń, kaž pola druhich Indijanow. Woni rosdrapaja žebi kožu z kosczikami a do rany kapaja mjeshu dźiwich rostlinow. Spódnju hubu maja pschewjercžanu a nosha w dźerże knefslik abo pjerschcžeń. Włodykstwo so njepschenjese. Zyły lud jeho woli, wuswoli pak žebi stajnje najsmužiwischeho a žylnischeho. Chervantojo maja jenoż jenu žonu. Mandźelstwokamanje so krucze thkosta. Knjezny wudaja so z 13 lětami, młodzenzojo pak zenja so se 16 lětami. Kwaš je zyle jednory. Wulke zwjatcžnosće pak su pschi porodze dźesća. Hnydom po porodze kupaja dźesco w symnej wodze, na to su wulke hoscziny. Nan njebótknje so dwě njedźeli zaneho dźeća, tuto prawo nima pak žona, kiž je z dźełanskim słoczerzom. Indianojo modla so k złonczku, mězaczki, hwězdam a wschěm zwězam. Nimo toho maja hischcze rjanu liczbu pschihohow. Někotři su zwjezci a zmjercze hódne stóstnistwo je. lich samorodowacá.

Předźenak
Protyka za Serbow
1926

Napředań w „Serbskej knihafni“ w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 4.

Rjane

palne drjewo

khójnowe a tolste dubowe

ma po metrach na předań **Aug. Riemer** hosćencaf w Pěskecach.

Žonjace a dźěćace
wobleczenja

kaž čopłu spódnju drastu

we wulkem wubjerku kupujeće derje a tunjo, kaž znate,

we starem wosebitem wobkhodźe

W. Häckera

mějićel Otto Hartmann

Założ. 1852 w Budyšinje na Žitnej hasy 7

Tunje płaćizny! **Wulki wubjerk!**

Pisane a běłe ložowe počehnjenja,

najlěpše wupjerki, łož. płachty

damastowe blidowe a taflowe ruby, servlijety, twjelki, trjenje, dybsačne rubiška, makowe šaty, normalne šaty; mjechke kóperowe barchent košlacey flanelle, frotérowanske twjelki, kupańske ruby.

Hilger na Lotzeskej drózy 201 Žane klamy.

Alfa-separatory

za ručne a mocowe čerjenje, modell 1925.
Připrawjenje cyłych mlókowych komorow
Přijomne wotplaćowanje!
Originalne „Alfa“-narunanske dźěle a wolij; wuporjedženja wšěch systemow.

Oswald Liebmann

Telefon 321 **w Budyšinje** Třełanska dróha 42.

Nawěstki přinjesu wužitk!

Wšě čišćerske wěcy

:-: serbske a němske :-:

kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, naćišće na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, džakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Rudolf Meister

fotografiski ateljej

w Budyšinje na khěžorskej drózy 15.

Telefon 438 :-: Njedźelu wotewrjeny

Po skazanju so tež na wsach fotografuje, tehorunja kwasne wobrazy, grupy atd.

Powjetšenje po kóždem wobrazu.

Šijace mašiny

prěnjotne fabrikaty, jako

Pfaff, Phönix, Veritas atd.

za domjacu potrjebu a přemysło.

Połožene płaćeńske wumjenjenja.

Clemens Jäckel měj. Gust. Kloeppel

w Budyšinje na Seminarskej hasy 5

wěš narunańske dźěle :: Wuporjedźenja

Młóćenje

z fabrikisko-nowym Klingerskim

młóćadłom a prasu

přewozmje

ryćerkubło w Skaskowje pósła we Wóslinku w Sa.

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na seminarskej hasy 5.

Wuporjedźenja časnikow

wuwjeduje najlěpje po najtuńšich płaćiznach

Fritz Nerlich

we Wojerecach

na dwórniščowej drózy 40.

Štrykowanska wólma

tunjo. K. Erler Zitne wiki 11

M. Mikela

časnikař w Kukowje

poruča

dobre časniki a nawoči

bryle) po najtuńšich płaćiznach.

Pilnje spěw. kanariki

za tunjo na předań

w Budyšinje n. Šěferskej drózy čo. 12, II l.

Šwětowy

panorama

na Lawskej drózy při Lawskej wěži wot 15. hač do 21. nov.

Šwicarska

Glarus ze zastupom do Klönatals, Glärnischske hory, Linthal Panorama je wotewrjena pop. wot 3 hodź. do wječora 9 hodź.

Dobra na nowodojace

kruwa

je na předań w Hatach čo. 5 pola Workice.

Sylna čehniwa

kruwa

mjez dwěmaj może so wól je na předań w Bjedrichecach čo. 3. pola Łaza.

Młoda sučelna

kruwa

je na předań w Rakecach č. 28

Wysokosučelna

kruwa

je na předań w Drožđżiju čo. 34.

Rańšofriziski

boran

k připuščenju

steji we **Róžeńce** čislo 2.

Přikrywy, gardiny, šaty, W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 5

Z Łužicy.

S **Porchowa.** W nozy k ſwobodze padny wěsta 57-lětna Winterez po ſhodże dele. Wona ſebi nošyła ſtichaſy a někotre rjeda ſtarna. Po lěkarjowej radze ju bo Budyſchſkeje khorownje bowjeſechu.

Zapóslane.

Sserbjo, wukúcje ſwoju maczerſku rěcz ważicź, a wobknjeżecź a wużiwacź!

W němſkich nowinach ſmy njedawno rosprawu cźitali, kak je na dnjach wot 24. hacź do 26. oktobra t. l. **němſke rěcžne towarſtwo** w Frankobrodże nad Mohanom ſwoju porjadnu hłownu ſchromadźiznu wotměło. Pſchi tom je ſo wo to jednało, pſchihotowacź **manifeſtaziju ſa němſke waſchnje a němſku rěcz**, pſches kotruż dyrbjachu ſo mnohy nawjedniży towarſtwowcy wotnoſkow, kotříž běchu ſ tuna a wutraja ſchiſchli, ſ nowej radoſcu a łuboſcu k dźetu nayſelnicź. Sa wulki ſaměr, kiž chce němſke rěcžne towarſtwo dozpěcź: wono chce ſo mjenujcy wożeblje ſtaracź wo pětowanje a cźiſtoſtwórjenje a ryſowcź němſkeje rěcže. Na tutej ſchromadźiznje njeſmu ſo wulke rěcže dźerżaſe, ale je ſo tam pjecza wo puczach a ſrědſach wuradźowało, kak może ſo němſkemu ludej dorěcźecź, **ſchto je wón ſwojej maczerſkej rěcźi winowaty**; tuż njejednaſche ſo w ſchromadźiſnach, każ w rosprawje rěka, wo ſamu lutu ſahorjenoſcź a hołe rěcže, wuras kładźeſche ſo pſchede wſchěm na to, ſo by ſo ſwjata, cźicha a thutna luboſcź k ſwojej narodnoſcźi a k maczerſkej rěcźi ſaſchcźěpiła. Pſchi tom ſo pokaſa, ſo je němſke rěcžne towarſtwo w poſlednich lětdźeſatkach na pſchipóſnaczu a ważenju dobrywało, tak ſo też němſkoſtatſne, krajne a gmejniſke wyſchnoſcze jo pſchecźo ſaſo k ſwojemu ſakonjedawajemu a ſarjadniſkemu dźeku wuzźiwaju. A ſajimawy je tón faſt, ſo niż wuczerjo to byli njeſmu, kotříž w prěnim rjedźe Frankobrodſku hłownu ſchromadźiſnu nawjedowachu, ale ſamupjerjo wſchelakich powołanjow. Stónczłwſchi ſwoju ſthadźowanku ſ wulkom k Rheinej, wożebje k Niederwaldſkemu pomnikej do Rüdesheima a Aßmannshauſena, hdźež napoicźichu ſo ſ luboſcźu k němſkej wótczinje, pożnjelichu ſo wichitaj wobdźelniży ſ tym pſchesběrdźenjom, każ roſprawnik ſ wuraſom wuſłyſchuje: **ſo je nadobny a ważny nadawk, drohotne lubło ſwojeje maczerſkeje rěcže pětowacź a hajicź a pſched wozuſbnjenjom ſawobaras.**.

Se wſcheho, ſchtož ſo na ſwěcze ſtawa, hacź ſ bliſka abo ſ daloka naſcheje domiſny, hacź pola pſcheſcźela abo njepſcheſcźela, hacź pola ſuſada abo we wukraju, może a dyrbi kóżdy roſumny cźłowjek nęſchto nawuknycź. Schto by nam cźitanje nowinow pomhało, njebnchmy-li nęſchto pſchi tom nawuknyli. A ſ pſchedthadźazeje rosprawy chcemy my Sserbjo tón ſamy wuſitk mécź, każ němſki cźitaŕ ſwojich nowin. Swoju maczerſku rěcź pětowacź a wożebje ſerbſku narodnoſcź hajicź dyrbimy my wjele bóle hacź żadyn druhi lud, dokelż je tak mała, tak luba a rjana, tak dospołna a ſakhowana, każ lědy jena druha na ſwěcze. A dokelż je tale mała, luba, rjana a dospołnje ſakhowana, haj jena ſ najdospołniſchich ſłowjanſkich rěcžow **naſcha ſerbſka maczerſka rěcź**, dyrbimy ſebi ju ſ zyłej wutrobu a duſchu, ſ mudrym roſumom a krutej wolu wažicź a hajicź, dyrbimy ſwoju rjanu ſerbſku rěcź wſchudże wužiwacź a nakoſowacź niż jenoż w ſaborjenych thwilach, ſerbſkich ſwjatoczných dnjow a ſabawnych wjeczorow, hdźež ſo cźaſto teſto rjanych ſłowow rěcźi, kotreż ſu tuchwilu wuprajene a w pſchichodnej ſaſo ſabyte, nź, we wſchednym źiwjenju, hdźež ſebi ſerbſka cźeſcź żada, ſo jako ſwěrny a ſprawny Sserb wobſtwědcźicź! Niż jenoż na wſach, na prěnim měſtnje w měſtach a wożebicje we naſchim měſcze Budyſchinje. Tu je naſche ſrjedźiſchcźo, tu mamy ſwoje wohniſchcźo: tu mamy ſwoju **Maczerſku Sserbſku**, hajerku a pětowarku ſerbſkeje maczerſkeje rěcže — runja tomu němſkemu rěcźnemu towarſtwu — tu **mamy ſwoju Bjeſadu, Jednotu, Nadźiju**, mamy pak tu też naſche hoſpodarſke a kulturne ſrjedźiſchcźa: **Sserbſku knihańcu a kuniſchcźiſchcźenju Smolerjez družſtwa, Sserbſku Ludowu Banku, Sserbſkeho Hoſpodarja**, mamy tu też ſwój **ſtudowacy doroſt** a jeho **ſtudentſke towarſtwa**, mamy w měſcze Budyſchinje **wjele ſerbſkich ſwójbow a mnohe ſerbſke dźěcźi**. My wſchitcy ſłuſchamy hromadźe jako jena wulka ſerbſka ſwójba, kotraż ſ jenym ſhromadnym ſerbſkim jaſykom rěcźi naſchu miłu, rjanu, łubu a dospołnu rěcź maczerſku. Hacź też to woprtawdźe **dołpotnje**, każ ſebi to ſerbſka cźeſcź a ſerbſke mjeno żada?! — Hlej, luby Sserbo a luba Sserbowka, ty dyrbiſch ſwoju maczerſku rěcź prawje dospołnje rěcźecź, piſacź, cźitacź a zyle wobtnjeżicź nawuknucź: to je twoja narodna ſmjata winowatoſcź, wożebje hdyż chceſch ſwoj ſe ſdźěkanym, prawym Sserbom! Schtoż w ſchuli nawuknuł njeſmy a ſ cźemuż njeſmy pſchileżnoſcź mél nawuknycź a dowukhnycź, to pilnje ſyntaj a ſyntaj dokonjecź. W Budyſchinje ſarjaduja ſo powuczaze wjeczory ſa ſdźěkanje ludu, tak mjenowane „**Volksbildungskurſe**“. S pſcheczełnym rozſudźenjom měſchczańſkeho wubjerka a wożebje ſ dobrocźiwym poſtrcźenjom měſtniżeje we witkowańſkej ſchuli, kotruż je knjes wyſchiſchi ſtudijny direktor dr. Heſſe ſa **ſerbſki kurſus** pſchewoſlajicź dobrocźiwje ſmóżnił, wucźi ſo też ſerbſka rěcź **tóżdu pónđźelu a wutoru wjeczor wot 8—10 hodźin.** Kóżdy Sserb a tóżda Sserbowka, ale też ſchtóżkuli druhi, kiž piſcheje ſebi ſerbſki nawuknycź, a trjeba ſerbſku rěcź w źiwjenju a ſa źiwjenje, może ſo hiſchcźe pſchipowědźicź. S tutym ſo najwutrobniſcho k wuknjenju ſerbſkeje rěcže namołwja a pſcheproſchuje, tuż: **Sserbja, wukúcje ſwoju maczerſku rěcź ważicź, wobknjeżicź a wużiwacź!**

W Budyſchinje, 13. nowembra 1925.

Prof. Jan Bryl.

Ze ſuſodnych a dalſich krajow.

* **Nastajnoſcźi wohnje w Pomorſtej.** Wohnje na wſach w Pomorſkej ſu poſlednje njedźele na naſtrożaze waſchnje pſchiběrałe. S wjetſcha ſo bróżnje pala. Wjele żita ſo ſanicźi. Tu a tam też ſtót w płomjenjach kónz woſmje. W Kordeshagen w Kołłowſkim (Köslin) wokrjeſku wotpali ſo bróżeń a pódła ſtejaze hródże. We nich ſo 37 krumow, 11 koni a 170 ſchtuk drobneho ſkotu ſobu ſpalichu. W Kołobreku (Kolberg) paleſche ſo w nozy k ſchtwórtkej k ſchtwórtemu raſej. Stara ſchula ſo ſobu wotpali. S tym 4 ſwójby wobhdlenje ſhubichu. Cźi w hornym poſthodje bydlazy hakle w poſlednim wokomitku, po rěklach cźekajo, nahe źiwjenje wukhowachu. W nozy k ſrjedźe wotpali ſo w Uckermünde bróżeń ſ 500 kopami żita. Żitowy ſkład drobneho ſkotu ſo wikowarja w Kołobreku wotpali ſo ſrjedu. Tam ſpali ſo wjele żita, wotrubow a 2700 proſtnych měchow.

* **Feme-morderſtwa pſched Barlinſkim pſchiſtajnym ſudom.** Pſcheprotowanja w Feme-morderſtwach Sand, Pańer a Wilms budu ſo, każ Barlinſke nowiny piſaja, hiſchcźe w měſaczu novembra pſches pſcheprotowanſcheho ſudnika pſchi krajnym ſudniſtwje III dońdźeſcź. Na namołwjenje Landsbergſkich ſudniſkich wyſchnoſcźow bu tej nětko brait Klapprotha ſajaty. Na njeho ſo tuka, ſo je pſchi morderſtwach pódła był.

* **Dołhe wotkaſanje.** S Oſła (hłowneho měſta Norwegſkeje, prjedy Khriſtiania) ſo piſa: Pſched nekotrymi nježdźelemi ſemrěła ſónska je w ſwojim teſtamenće, njedawno wotewrjenym, ſwojej ródnej wſeſy 1000 krónow wotkaſała, ſ tym wumóżnjenjom, ſo ſo wotkaſane 1000 krónow w jenej banzy ſapoſoja a ſo tam 210 lět dołho ſadanja. W běhu cźaſa narośe kapital ſ danju na 32 000 000 krónow. Ktoż maja ſo potom mjes gmejnu a jeje potomnikow rozdźělicź.

* **Straſchna bratrſka luboſcź.** Se ſwjy Brohltal w Rhynſkej ſo piſa: Młodemu muſiſkemu, kiž ſo je ſwojej ſotru bła wobjeda ſwadźi, wotkuſny wona w njeznatroſcźi ſajk. Słukamy mjeſche wołowe waſchnje, ſłódy ſo roſſłobi, ſajk wutnykowacź. Nakuſnjeny ſajk ſi jenoż troſchku hiſchcźe wiſaſcho, pſchiſchi poſdźiſcho lékaŕ.

* **Nürnbergſki cźornuch.** Tam a ſem ſtanje ſo w Nürnberku w měſchczańſkim parlamenće nękaſka nowinka. Cźaſto dońdże potom ke kótrej krutemu roſrěcźenju a hrubym wumjetowanjam a njerjanym porokam mjes wobdźelenymi. Dźenſa cźuju pak kótreho wjeſoły podawk powěſcź. We Nürnberku je jedyn cźornuch. Wón po ſdaczu rad rejuje. Cźaſcźiſcho dże tuż na reje do měſchczańſkeje ſahrody. Nekotſi měſchczańſky ſaſtupjerjo pak ſo na to roſſłobidźu. Jedyn cźornuch rejuje w Nürnberku ſ běłuſchkimi knjeżnicźkami! S jedneje ſtrony namjetowaſche ſo tohodla, cźornuchej rejowanje w měſchczańſkej ſahrodze ſakaſacź. Cźornuch pak je ſ nėhdyſcheje němſkeje kolonije Kamerun a tak ma ſtatnu pſchiſłuſchnoſcź. Wyſchſchi měſchczanoſta dr. Luppe měnješche: „Schtóż ſebi kolonije wobſtara, dyrbi też ſeſkhwali njeſeſ.“ Cźornuch ſmě tuż dale w měſchczańſkej ſahrodze ſe běłuſchkej knjeżnicźku rejowacź.

* **Penſije po ſwětowej wójnje.** Liczba dóſtawarjow wójnſkich rentow liczi ſo po jenej amerikańſkej ſtatiſtiſy wſcho hromadźe pſches 8 milijonow. W Franzowſkej liczi ſo 1 420 000, w Jendźelſkej 1 170 000, w Italſkej 800 000, w Ruſſej 750 000, w Wólſkej 32 000 (?), w Cźeſkoſłowakſkej 236 000, w Serbſkej 165 000, w Amerizy 157 000 a w Belgiſkej na 50 000. Měnſka ſteji ſ nęſchto wjazy hacź 1½ milijona na cźoke wſchelke ſtatowy.

* **Nóżne prawo.** W prjedawſchich lětſtotkach wobſtejeſche w Němſkej ſpodźiwne juriſtiſke ſarjadowanje, wo kotrymż hiſchcźe w lěcze 1735 prawiſnik Mylius jedyn ſpiſ wyda, njeſmujcy „Nóżne prawo“. Po nim ſmědźeſchtaj ſłubjenaj, je-li jedyn ſ njeju pſches khoroſcź abo njeſbožo nóż ſhubi, ſłub roſwjaſacź. Mandźelſkim to pak dowolene njeběcźe.

* **Pſched „haj“ wot woktarja cźekła.** Jara ſpodźiwny pſchipad ſta ſo njedźelu w ſarſkej ſtrużki w Cźeſkej Lipje (Schönlinde). Mandźelſkaj kleſcźechtaj hižo pſched woktarjom, a zyły wobrjad bě hižo tak daloko poſtupił, ſo mějeſchtaj mandźelſtaj „haj“ prajicź. Njewjeſta, cźerwjana ſ pſchenapinanjom cźiwowoh, ſapowě nadobo ſ wołcźka „haj“, ſwoſta thwilku ſmércom, wuſkoci ſ jenym dobom a běżeſche do kapały a cźekny wot joſ ſ ſyzkuje.

Z wobkhodneho źiwjenja.

Plahowanje kanarikow. S wcźerawſcheho nawěſchcźa ſhonimy, ſo je knjes Zettwitz, kiž w kupnizy I tu bydli, ſwoje hižo l. 1887 ſałoženе plahowanje kanarikow ſaſo ſapoczał a je dale wjedże. Knjes Zettwitz je ſnaty jako naſhonity plahoWmat a ſnajeſ ſpěwa; ſa to ſu ſo bopokaſom wſchelake ſłote a ſłéborne medalje, kiž je jako cźeſtne myta na wuſtajeńcźach dóſtawał. Prjedy je wjele ſwojich ptaczatkow do wukraja ſłał a derje ſnaje, kak ma ſo ſ kóżdym taſkim łubosnym ſpěwarjom ma ſrownyh a thertch dnjach wobthadźeeſ; a rad też wo ſajſoſchich ptaczkow kóżdemu łubowarjej dobru radu a powuczenja ſdźěli. Wón ma też jara ſchwarnu pizu ſa ptaczkow. Schtóż bě hwak chcył nękajkeho ſujoſkajneho ptaczka, kajkejeſkuli druźiny běch ſawjeſcź abo kłetku kupicź, wobrócźi, ſchtóż chce ſebi taſkeho ſpjerjaleho ſpěwaka pſchiſwojicź.

*

Dźenſnjiſchemu cźiſłu je pſchiłożena pſchiloha wot dra. med. Schulze wo lěku „Fregalin“, kiž wón wotwornjuje.

Listowanja.

Do Cźełneho. 1900 papjerjanych hriwnow wucźinichu 19. dez. 1922 1.17 hr. 133 papj. hr. njebě ſ zyła nicźo wjazy. Tutón ſapłacźeny pjenjes może ſo wot wotnahódnoſcźenja wocźahnyc. Hypotheki njetrjebaja ſo do 1932 wupłacźicź. Dań wucźini ſa prěnje poł lěta 1925 1½ proz., na druhe poł lěta 2½ proz., potom kóżde lěto 1 proz. wjazy hacź do 5 prozentow. Praſchenje hiſchcźe je, kotre lěto ſcźe hypotheku pſchewſak, dokelż ſ 1/10 proz. je ſo tola też węſcźe nęſchto kapitała wotpłacźiło.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

General je Seeckt je pjatk na wjazy dnjow do Drježdźan pſchijěł. Wón ſo ſo pſchepołożenjom inſanteriſſeje ſchule ſ Munichowa do Drježdźan wobhonjeſche a popodnju wójnſkej hrje pſchihladowaſche.

*

W jenym wjeczornym Barlinſkim pſchedmjeſcźu ſu we nozy ſjo rubježniży do jeneho delnjeho wobhdlenja ſalěli. Mandźelſkimaj, kotrajż we łožu leżeſchtaj, piſtolije napjeſcźo dźerżachu. Jeju ſatrachowſchi ſtwu pſchepytnychu. Nětſcźe 1000 hriwnow a debjenki ſobu wſaſchi ſi wokmom woh cźekněchu.

*

Jendźelſki podmórſki cźołm M 1, kotrejż je ſo pjatk rano pſchi wojowańſkim ſwuczowanju wobdźěli, je ſo ſhubił. Hacź dotal ſo njeje porađiło, jón namakacź.

*

Schpanſki direktorium je ſo roſſudźił, ſ raſnoſcźu pſchecziwo ſwobodnym murjerjam ſakroczicź, dokelż ſu ſo pſchi ſpichiſchahanſtwje w Barcelonje pjecza wobdźelili.

Hamtske wozjewjenja z Budyſchina.

Pſchemyſłowy dawk 3. termin ſa 1925 ma ſo ſapłacźicź. Poſledni dźeń bjes pſchiraźka je 22. november 1925.

*

Hamtſke ſhejtmanſtwo ſa měſchczańſka rada wozjewjataj:

Pjecza ſawjera je ſo ſkónczyła.

Sawěra pjow w měſchczańſkim workjeſu ſo ſ tutym ſkónczuje. Měſcźeljo pjow ſo ſ tutym na to kedźiwi ſcźinja, ſo po wobſtejazych poſtajenjach ſmědźa pjy jenoż potom ſwobodnje wokoło běhacź, hdyż noſcha ſchwarny praw.

Towarſtwowſki powěſtnik.

Budyſin. „Bjeſada“ **ſkhadźuje ſo kóżdu pónđźelu** wječor we 8 hodź. w Serbſkej kofejowni.

Budyſin. Měſačna zhromadźizna „Nadźije“ za nov. wupadnje dla koncertnych pruhow. Příchodna zhromadźizna je wutoru, 1. dec. 1925. Sobuſtawy, agitujće za naše towarſtwo dźeń a bóle.

Předsydstwo.

Hrodźišćo. Tow. „Zerja“ (spěw. wotrjad) ma přích. wutoru, 17. nov., wječor we 8 hodź. w Njechornju spěwanje. Kóždy ma z wěstoscu přińć. Dirigent **Kornja Hórka.** Serbske tow. „Łužica“ ma njedźelu, 15. nov., pop. w 4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Hänslec hoscenca. Přednošk je přilubjony. Hosćo su lubje witani, a wo bohaty wopyt prosy

Předsydstwo.

Kedźbu. Při wupožčowanju „Cyklusa Kocorowych spěwow“ staj so hłosaj za **cello a violu** zhubiłoj. Štóž snadź jeju ma, njech je hnydom podpisanemu póscele. Trjebamy noty za wulki koncert 25. 11. w Budyšinje.

Jurij Słodeńk.

Pančicy. (Panschwitz.)

Khrósćicy. Jednota „Sokoł“ ma přichodnu wutoru wječor we 8 hodź. zwučowanje.

Koncert 25. nov. w Budyšinje. Zhromadna pruha je srjedu, 18. nov., (pokutny dźeń) pop. w 4 hodź w žurli „Krony“ na Kamjentnoj hasy. Wšitcy maja přitomni być. Wudawaju so programy a znamjeńka za spěwarjow a hišće dalše so na tym dnju wozjewi.

Malešecy. Jednota „Sokoł“. přich. njedźelu, 1/3 hodź. zwučowanje na prěkušu za drustwo, po tym zhromadźizna předsydstwa. Pónđźelu zwučowanje za dźěći. Wutoru: Zwučowanje za dorost a sotry.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokolno ma přich. njedźelu pop. w 3 hodź. pola Hónča zhromadźiznu. K. wyšši ruc. na wotp. Rjelka budźo wo ważnych hospodarskich a finanecnych należnoscach přednošować. Wo bohaty wopyt so prosy.

Serbski kursus we wikowanskej šuli w Budyšinje. Přich. pónđźelu, 16. 11., budźe serb. rozwučowanje za pokročenych wječor wot 8—10. hodź. Sobupřinjeś „Kralowu rěčnicu“ a čitanku „Kwětki“. Wutoru wot 8 —10 hodź. za započerjow. Wužiwa so „Kralowa rěčnica“ a „Přewodnik“. Zapisać móže so hišće kóždy. Hladaj dopis w dźensnišim čisle.

Prof. Jan Bryl.

Serbski koncert 25. nov. w Budyšinje nastupajo. Štóž chce z dežitymaj awtomaj (zawrjenaj wozaj) wot Kamjenca, z Pančic atd. za 1,50 hr. do Budyšina a naspjeć jóž, njech to sobustawej „Lipy Serbskeje“ wozjewi. Hač do 70 wosobow móža so we nimaj wobdźělić. Budźe-li wjacy, skaza so hišće jedyn třeći po samej płaćiznje. 1,50 hr. maja so ze skazanku zapłaćić. Zarjadnistwo.

„Serbske blido“ w Lipsku. skhadźuje so kóždu wutoru wječor we 8 hodź. w hoscencu „Thüringer Hof“ Burgstr. Cantorei. Wšitcy Serbja z Lipska a ćł, kotřiž do Lipska přińdu, chcyli wšoše „Serbske blido“ wopytować.

Towarſtwam a jenotliwcam. Přich. srjedu, 18. 11., (pokutny dźeń) zarjadujemy po zhromadnej koncertnej pruzy w Budyšinje mały „kursus“ za přednošowanje ze swětłowobrazami w Serbskim Domje. Hlej „Domowininy kućik“ sob. 14. 11. Prošu, po możnosći so do předka připowědźić w sekretariatu Domowiny.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolef w Budyšinje — Zamołwity za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brožnyc, — za nawěſtkiſ G. Janak w Budyšinje.

Lehmannec konditornja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hóstne mestnosće - Konditorske pječwa prěnieje rjadownje.

Wšědnje wot 4—1/7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncertuje znaty kapalny mišter Stiebitz.

K dobroćiwemu wobkedźbowanju: Najlěpše Stanknowske a Reichelske piwo z ćwikow.

Prewzaće wobkhoda!

Swojemu česćenemu woteběrarstwu, kaž tež wobydlerstwu **Njeswačidła a wokoliny** z tutym k wjedźenju dawam, zo wot póndźele 16. nov. 1925 sem

rěznistwo we knježskej korčmje

na wotmaršenje přewozmu. Moje najwjetše prócowanje budźe, moje mje sočesćowace woteběrarstwo jenož z najlěpšimi tworami prěnjeje rjadownje posłužować a prošu, moje młode předewzaće dobroćiwje podpjerać.

Z počesćowanjom

Pawoł Köhler
rěznistwo a skótne wikowarstwo.

Cyrkwinska swójba bjesada.

Njedźelu, 15. novembra pop. 1/2 3 hodź. su

w Bošecach w Krawcec hosćencu

narěče, deklamacije a spěwy.

Evang. luth. farstwo. Dr. Rězbark.

Radwor.

Njedźelu, 15. a póndźelu 16. **na kermuši**

wulke wjesele na karaselu, gondlach a čumpjeli!

k čemuž najpřećelnišo přeprošuje **wobsedźeŕ.**

Janske kupjele w Smječkecach.

Njedźelu 15. novembra

Kupjelanska kermuša

z wulkim koncertom, wuwjedźeny wot (prjedawšeho wojeskeho) polka hudźbneho direktora **Felereia** z Drježdźan, kotryž budźe tež wosobinsce nawjedować.

Započatk pop. w 4 hodź. Wječor w 7 hodź. pyšny bal.

Fotowe
protekcionowe
powjetšerske
domjace kinowe
} aparaty

a wšě wěcy
za atěramske fotografowanje

Fotowy dom

Rich. Hutha

(mějeśel Arno Lehnert)
w Budyšinje na serbskej hasy 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotćahi wěcy wustojnje a najspěšniše

Nowe hrónčka na scénu

su zaso dostać

w Serbskej kniharni w Budyšinje.

KELING

barbi, čisći chemiscy

pod rukowanjom z benzinom a prasuje

Zawěški, meblowe tkaniny, tepichi, přikrywy

kože, kožuchi, pjerjo atd.

Samsne klamy:

w Budyšinje na Kěžorskej dróze 6 na Přisečanskej dróze 16 Telefon 48

w Khoćebuzu na Hródkowskej dróze 4
we Wojerecach na Cyrkwinskej dróze 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej dróze 26

Auty k wotnajenju!

Wobkhodne jězby, přewjezby za khorych, jězby za kwasy a křćizna tu a wonkach wobstarawa po najtuńšim wobličenju

Max Wencel

w Budyšinje na Pauliskej dróze 42

Łužiska autowa přenajefnja.

Telefon 166

Dobre ćehnje k sebi!

Dom tunich płaćiznow a hódnosć nejetwory

Wobsadki
ze židy a cankow, židźane francy, židźane nahłowjace rubišća z tajfeta, moireja židźane rubišća, zelene, běłe, šěre, židźane tkaniny za rubišća

Wołmjane musliny
za šórcuchi, satin, jenobarbne filcowe sukno, za suknje

Wołmjane suknje
zelene, čerwjene a módre kuntuše, lěčne a zymske čornožidźane jaki

Somoty
nohajcy, zoki, rukajcy, dźěć. drasćički, kłobuki a čapki

GÖRLITZER JOHANNES Kaufhaus Schaaf BAUTZEN

Serbske jaki

šórcuchi a rubiška, kaž ložowe šaty, kosle kholowy, ruby, też ruby za dołhe blida

mužace a hólcace woblecki

ulstry, gumijowe mantle, kaž wšo wołmjane a płatowe twory poruča

Pawoł Hetaš

w Hornim Wujezdźe

Woblekowe tkaniny

rjane w módrych, jasnych a čórnych mustrach.

Hotowe tkaninowe, kordowe a manchestrowe woblecki, jaki do wětra, gumijowe mantle, zymske jupy, płokaiomne jupy, najlěpše tkaninowe a dźěłanske kholowy, lacy, módre bluzy atd. wšěch wulkosćow, jenož najlěpše twory a kruće solidny płaćizny. Rěči serbski.

Jan Wünsche na Sukelnskej hasy 17; Telefon 365. (Tuchmacherstraße) Sym Serb.

ZIEGELVERKAUFSTELLE m.b.H BAUTZEN

Bismarckstr. 5
Fernspr. 163

Jenož z derje palenym

murjerskim cyhelom

wukonjeja so suche a w kóždem nastupanju bjezporočne

trajace twary.

Swojemu česćenemu woteběrarstwu kaž tež wobydlerstwu Budyšina a wokoliny z tutym k wjedźenju dawam, zo

předawarnju juwelow a złotych a slěbornych tworow

mojeho njebohčiceho nana, złótnika **Guida Reichi,** kotruž wón 52 lět dołho nawjedowaše, nětko za moju mać dale wjedu. Moje khutne předewzaće budźe, stare dobre mjeno firmy Guida Reichi dale zakhować a wobkhod w zmysłu mojeho nana dale wjesć. So na samsne dołholětne nazhonjenje a pomoc swěrnych sobudźěłaćerjow zepjerajo prošu, dowěru mojemu njebohčiskemu nanej w tak bohatej měrje spožčenu, też na naju přenjesć a namaj dalšu derjezmyslenosć a přećelnu podpjeru přiwobroćić.

Z počesćowanjom

Martha Nierthowa rodź. Reichec.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pf.
papierowy wotpady po 3 pf.
lapy, bleše běłeho wina
bleše čerwjeneho wina
sektowe blešo, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnjece.

Popp na hornjerskr. hasy 18 telefon 1351.

MERSIOVSKY Brylanty

Pjelsćome

mantle
žakety
kornarje
rukawy
wobsadźenje
čapki
kłobuki
rukajcy

nowodźěła, předźěłanja kaž tež harowanje wěch kožow

A. Hummler,
kóžkarski mišter
w Lubju
Nikolaiske torhošćo 1. Tel. 967

Palony kofej

punt po **3.20, 3.60, 4.— 4.40 a 4.80 hr.**

poruča jenož w najlěpšich a wubranych družinach.

Otto Sachse
w Budyšinje
na Bohatej hasy čo. 4.

Krätzurgan

wotstronja spěšnje čisće, mile, nješkódnje swjerbjenja a nim. wšě čefp. kosće 1000 000 króć woprub. pakć 1.50

Drog. Strauch & Kolde.

Klankace wozy

wot najjednorišich hač do najwosebnišich kunuja so płanišny hódno w předawarni korbarskich tworow

Pawola Bögera
w Budyšinje na Sulskej hasy 5 (zady dźiwadła).

Dipl.-Ing. Walther Schmidt
SPEZIALIST FÜR FLUGENGLÄSER
FERNSPRECHER 240
BAUTZEN KAISERSTRASSE

Podźele Bartskeje truškarnje (Flockenfabrik)

su na předań. Naprašenja pod čo. C 44 we wudawarni „Serbskich Nowin".

Wulki transport

wurjadnje rjanych, sylnych a wysokosućelnych **originaln. rańšoprusko-hollandskich**

kruwow, jałojcow a bykow

je po wotběženju kwarantejny w mojich hródźach w **Budyšinje** w hotelu „Kurfürst" płaćizny hódno na předań. Kóžde skoćo je wubrane a předwubrane a maja dopokazy najwjetšeho mlokoweho wunožka. Skazanki so přijimuja.

Emil Gräfe, skótne wikowarstwo

Skót k rězu so k zapłaćenju přijimuje. Tel. čo. 63 a 418

Wóčny lěkaŕ dr. Rězak

je so zaso wróćił.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěži Smolerjec knihićišćerňa, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěstki a tabele wo wyšše wobličenja. Za reklamowy u w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 266 **Budyšin — póndźelu 16. novembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Wotbronjenje Němskeje.

Havaska powěsćerňa psches London słoni, so je swjatkatšti wojerš wubjerk swoje techniske pschispomnjenja k poslednjej němskej nocže wo wotbronjenju wudźěłał, a so je němskemu knježerstwu hnydom swjatkatše žadanja wolejwsa. Spěšnosćej tuteho postupanja je ćim wujasnja, so dyrbi je Němskej možnosć dacź, hač do póndźele 16. novembra wotmolwicź. Jenož potom mohła konferenza pósłanzow pónděelu pschipowědźicź, so wobsahdźenske wójsko 1. dezembra sapočnje se Kölnskeho pasma wuczahnycź.

Pschispomnjenja swjatkarjow, k poslednjej němskej wobsćerńej nocže źiźedowaze žadyny wopschijeja:

1. Versailleske měrowe sćerčenje sastojnstwo wyschscheho kommandanta njedowoli. Swjatkarjo žadachu, so je Němska lětsa 1919 dźerži, po kotrymž je němske wójsko jeniczy wójnskemu ministrej podstajene. Ministerstwu dyrbja direktnje wschitzy armeekorpsowi kommandantojo podstajeni być.

2. Swjatkarjo žadachu, so je wobsahowe wumuczowanje w sportiskich a podobnych towarstwach sakasacź.

3. W nastupanju njesakońšeho wuhotowanja němska nota dospołnje spokoja.

4. Swjatkarjo žanych pschećiwnjenjow w nastupanju techniskich a taktiskich powažnjenjow njeczinja, schtož wostajenje twjerdźiniskich kanonow w Königsbergu nastupa.

5. Swjatkarjo pschi tym sawostawaju, so policija njeje ze wójskowej reserwu.

Hindenburgowy dźak za krajne knježerstwo.

Němski president z Hindenburg je krajnym knježerstwam w Stuttgartu, Badenskej a Darmstadtu, kaž wyschschemu měschćanoscže w Frankfurcže nad M. z wutrobnym ruczným pismom za pschećelne pschijeczge dźak wuprajił, kiž je wschudże pola wyschnoscžow a wobydlerstwa namakał. Wobydlerstwu w městach a na wsach so wón sa powitanje dźakuje, kotrež je so jemu wschudże dostawało.

Herjekanje němskich ludowzow w demokratiskej shromadźisnje w Drježdźanach.

Hačenkrezlerjo a němscy ludowarjo su pjatk w shromadźisnje demokratiskeje strony z herjekańskim wustupami rosrěčenja po pschednoschku demokratiskeho rěčnika sjemježnili. Wjednik němskich ludowzow, młody cźłowjek z Bayerskeje, źidam a demokratam najhórše wudma nawadawa. Hdyž jeho pschedhdyda, tajny radźićel dr. Dehne, na to dopomni, so je rěčny cźaš, na 10 minutschinow postajeny, hižo dawno nimo, němskoludowni młodženj wotmolwi: Hdyž mi wurěčicź njedacže, potom budże ropot. Pschi tym wón z swojim pschiwižowarjam, po zaným salu rozdźělenym, pschiskiwasche. Stónčnje jeho, dokelž njepschestawaja dale žantorjesche, policistojo w zywilnej drasce z rěčnistkeho pulta wotpokajachu. W tymle wokomiku so cźrjoha němskich ludowzow, kotrež běchu so po sadnich rjadach do sale dobyli, se stołami wyšoko machajo na shromadźisnu wali, na cźož policistojo, kotrež běchu žami wohroženi, z gumiiowymi klumpaschkami do herjekarjow pjerjechu. Rucze sawołane druhe wotdźělenje policistow, salu wuprózdni. Hižo njedawno su němscy ludowarjo demokratiskeje shromadźisny rosbili, w kotrejž Drježdźanski měschćanosta, sapódźanz němskeho zjednma, dr. Külz, rěčesche. Jeli so bychu němscy ludowarjo w pschichodnych demokratiskich shromadźisnach sašo měr kasyli, chcedźa jich demokratojo pola žudnisteje wyschnoscže wobstorźicź.

Dopołdńa zapłaczenje samoženjoweho dawka na 1925.

Wyschnoscź na to pokasuje, so je so pónděelu 16. novembra 1925 dyrbjała schtwórcźina samoženjoweho dawka 1925, we wyšokoscźi, kaž je so 1924 postajiło, zapłacźicź. Cźakańskti cźaš hač do 23. novembra traje.

Njewotwitźne wot dopołdńskapłaczenja maja so wosjewjenja wo samoženju hač do 15. dezembra 1925 wotedacź.

Sozialdemokratojo pschi gmejnskich wólbach w Belgiskej dobywaju.

Kaž belgiske nowiny pischu, su sozialistojo w Belgiskej pschi provinzialnych wólbach 28 nowych mandatow dobyli. Katholikojo su 11 a liberalni 20 mandatow zhubili.

Dołkónčnje wunoschki su źiźedowaze: Katholikojo 319, sozialistojo 245, liberalni 107, Wlamojo 14 mandatow. Kommunistojo su pschi wólbach prěni krócź 8 mandatow dobyli.

Katastrofa jendźelskeho podmórskeho cźołna.

Wyschschi roskasował jendźelskeho atlantiskeho łódźstwa, admiral sir Henry Oliver, je powěsć dostał, so je město, hdźež je so podmórski cźołn M 1 potepił, zwěsćiło. Dalsche źiźedźenje pak je jara poćeżene, dokelž je na městnje njeshoża woda 200 hač 240 stopow hłuboka, a dokelž tam na dnju morja rospadanki nětkotrych potepjenych łódźow leża. Dokelž swjećka wody njejsu ani powětrowe ani wolijowe pucherje widźecź, **nje je z wěstoscźu nichtó wjazy z muzstwa podmórskeho cźołna žiwy;** pschetoż z wupuschcźenjom wolija z podmórskeho cźołna bychu je prózowali, město wosnamicź, na kotrymž cźołn leži. Tola, dyrnjej by nichtó w nim hischcźe žiwy był, by je wukhowańske dźěło cźežko wuwjedło.

Mussolini na konferenzu do Londona njeyschiśdże.

Mussolini na konferenzu do Londona, na kotrejž ma je 1. dezembra Locarnske sćerčenje zwjatocźnje podpisacź, njepschidźe. Do Roma je powěsćił, so jendźelska dźěłacźerske strona, Labour Party, wulke demonstrazije pschećiwo Mussolinej pschihotuje, dokelž je wón wschě dźěłacźerske swjatki w Italskej rospuschcźił a wschě dźěłacźerske organizazije potłoćuje. Mussolini, kotrejž je hižo hjes teho wumnožlenych attentatow smjerćej jara boji, chze je njepschezhelnoscžow jendźelskeje dźěłacźerskeje strony sminycź a tehodla njebudźe do Jendźelskeje pucźowacź, wudawajo, so dyrbi dla nusnych knježerstwowych dźěłow w Italskej wostacź.

Hłowny wjednik faszistiskeje strony, Farinacci, sa wotewrjenje parlamenta, 18. novembra, wulke demonstrazije psched jeho pschihowěda. Faszistiscy sapósłanzy dyrbja k wotewrjenju komory, kotrejž je i dohom jako swjedźeńśći akt sa Mussolinowe wukhowanje myslene, cźornu koschtu wobleczenu pschińcź. Jako prěnje dźěło dyrbi komora **zakoń pschećiwo politiskim cźełkenjam wobsamtknycź,** kotrymž dyrbi so italske stacźanske prawo a jich samoženje wjacź. Dale Farinacci pschipowěda, so je so wschě **njefaszistiske nowiny, pschedewschěm nowiny katholiskeje strony „Popolo“** a liberalne nowiny „Mondo“ **a wulki Mailandzki organ „Corriere della Sera“ potłoćicź.** S dźěłacźerskich nowin hižo žane jenicźke wjazy njewukhadźeja.

Knježerstwowa krisa w Pólskej.

Pólski ministerstwowy pschedsydda a finanzny minister Grabski je wrócźo stupił. Sastupjerjam Warschawskich nowin je wón rjekł, so je swoje sastojnstwo složił, dokelž je jeho finanzna politika w žejmje pschewjele pschećiwnikow nadeschła. Nětcźiske finanzne położenje pak žebi žada, so bychu wschě politiske strony w pschesjenoscži na pschewinjenju wobcźežnoscžow dźěłale. Schtož nětcźiske finanzne położenje nastupa, Grabski praji, so je jo staw finanzow w prěnjej špicźinje nowembra pornjo oktobrej połepschił. Knježerstwo je jo pschedewschěm wo to prózowało, so by kurs złoteho dale njepadał. Tele praschenja je so w poslednim cźasu tak wutworiše, so su žebi sajimy stata žadałe, so bychu so hnydom wschě swjadny politiskich stronow skónczyłe. W tajkim cźasu je na cźole kraja knježerstwo trěbne, kotrejž ma pola wschěch stronow połnu autoritu. Nětcźiscy wokomik žebi wěste zhromadne dźěło na parlamentariskim podłožku žada. Schtož praschenja z wjednika najźednika nastupa, Grabski měnjesche, so dyrbjał smutskowny minister Raczkiewitz a dotalny minister sa wikowanje a industriju finanzne ministerstwo pschewzacź.

Republizny president je žejmoweho marschała Nataya namolwił, so by nowe knježerstwo stworił. Tón pak je tónle nadawk wotpokasał. Republizny president nětko z wjednikami jenotliwych fraktijow, wo sestajenju koalizistkeho ministerstwa jedna.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowańska wobućow. Pódwulowanje spěšnje a tunjo

Monarchistiske hibanje w Pólskej.

Po Warschawskich nowinach su žebi wotmyślili, we Pólskej wschě monarchistiske organizazije rospuschcźicź. Pólscy monarchistojo su w poslednim cźasu za swoje plany žiwje dźěłali a w nětkotrych městach Pósnańskeho wójwodstwa w Pomorskej wjele organizazijow sakoźili.

Němski rańschi swjatk chze Pólsku wot morja a Hornjeje Schlesiskej wotrěsnyć.

Wolfowa telegrafna powěsćerńja je wopowjedźenje němskeho rańscheho swjatka dostała, w kotrymž je so praji: Němski rańschi swjatk dyrbi nadźiju wuprajicź, so němske knježerstwo wujasni, schtož je w Locarnie hišcźe njeje wo němskej rańschej mjeży wuprajiło. Němska dyrbi zwobodnu ruku na pschemjenjenje swojeje nětcźischeje rańscheje mjeży dostacź, so by je njemóžny wutwor pólskeho korridora wotstronił, z kotrymž je Prusku wot Rańscheje Prusseje wotrěsnjena a je Pólska na malu źalenosć wot Barlina wupschestrjewa. Dale dyrbjało je hospodarske katastrofalne rostorhnjenje Hornjeje Schlesiskeje naprawicź, to rěka, pólski dźěl dyrbi je sašo Němskej wrócźicź.

Južnoskowjanska a Vatikan.

W liscźe na Romste nowiny „Popolo“ di Roma“ južnoskowjanski pósłanz pola Vatikana pische, so je konflikt mjes južnoskowjanskim knježerstwom a Vatikanom nastał, dokelž je Vatikan dotalneho direktora južnoskowjanskeho kollegija žwj. Jeronyma wotpadźił a je wo pschihłosowanje južnoskowjanskeho knježerstwa njewoprašchawschi, noweho direktora postajił.

Wojowanje psched Damaskom.

Kaž Parizske nowiny „Liberte“ powěsća, su je we Beirucze wjetsche wójskowe wotdźělenja z łohkej artillerije a tankami z łódźow na kraj wušadźike.

K połnocy Damaska je 1500 sbežkarjow njemdry nadpad sćinilo, tola su jich po dwěhodźinskim wojowanju wotrasnili.

Londonske nowiny z Jerusalema powědźa, so je sbežkarjo hotuja, Alappo a Hamu nadběhacź. Franzowzy zuposnitzy legionarojo njejsu dowěrjenja hódni, a mnohy z nich z wójska cźekaju. Na tajke waschnje je po jendźelskich powěsćach położenje Franzowsow kritiske. Dla jenotneje njepschećelskeje fronty, kotraž je z wjesnjanami a policiju podpjeruje, Franzowzy so 40 000 muži wjazy do sapocźatka symy trjebaju, dokelž maju sbežkarjo sa cźaš symy składnosć, so z nowej muniziju sastaracź.

Nowy franzowski kommišar sa Syriju, Jouvenel, so bliščhe njedźele w Londonje wocźakuje, so by z jendźelskim zwonkownym ministrom Chamberlainom powschitkowne położenje w mandatiskich krajach rosprajił. Schtwórtk Chamberlain Jouvenelej cźešći hoscźinu wuhotuje.

Sbežkarjo sprjetne wjzy nadpaduja.

Sbežkarjo su wješ Kaskabu blisko Hołheje nadpadli. Wobydlerstwo je rjekowazy wobarasche, hdyž pak bě skónčnje muniziju pschetrjebało, bě nuzowane, do žuždonje wjzy cźeknycź. Sbežkarjo wješ wurubichu a njecźłowjeze hrosnoscže skućicźu. Sbežkarjo maju 150 morzowych a ranjenych, wobydlerstwo je 40 wołowow zhubiło. Franzowske wukrajne ministerstwo wojsewja, so połoženje we wokolnosći Damaska spokoja, a so je wobydlerstwo pschikhad franzowskich połwinjenjow wutrobnje powitało.

Hibanje japanskeho wójska w Chinje.

General Feng Yuhiang je se swojim wójskom Peking wobkhadźił a presidenta zentralneho chinesteho knježerstwa zajał. Dokelž je Feng Yuhiang Japanskej njepschećelsjay smyslene, je so hłownemu roskasowarjej japanskeho wójska w Chinje pschikasało, **Pekingsko-Mukdensku żelesnizu wobsadźicź.** Pódła teho su japanske wojazy z Fusany k poslednjenju japanskich garnisonow w połnoznej Mandźurskej wuczahnyli. Japanski generalny konsul w Mukdenje je nowinskim zastupjerjam rjekł, so Japanska njedowoli, so by je w **Chinje komunistiske knježerstwo postajiło.**

Dwaj japanskaj saniczakaj torpedowskich cźołnow staj z Japanskeje do Tsingtaua wotjěkoj. Wonaj eskadru saniczakow pośłuchnitaj, kotraž ma žiwjenje a wobhdźenstwo japanskich stacźanow w Shantungskej provinzy schkitacź. Dwaj dalschej saniczakaj je hotowaj dźerźe

łaj. Japanske wójnske łódźstwo ẓo pjecża ſa kóżdu możnosć w Chinje pśichitotuje. Japanske knjeżeŕstwo je wobſamkło, ſpěſchne łiſchiẓaki w poŕnej hotowoſći dẓeržeć.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźela 16. nazymnika.

* 1861 w Krakecach August Młónk, misionaŕ Ochranowskeje wosady, kiž je wot 1890—1921 we Swinamje skutkował.

* 1821 w Drobach Jan Bartko, pozdźiši zasłužbny wučeŕ w Nosaćicach a spisowaćeŕ.

1884 pŕwje serbske kemšenje w cyrkwi „Swjateje Trojicy“ w Barlinje pŕez fararja Brawša.

Na Božu swjatu cyrkwičku.

Boża swjata cyrkwička;
Njech mi zwony zaklinda!
K swjatemu mje wołtarjej
Wjedź mje jako dźěćo sej!

Hłódny, łačny, spŕócny sym,
Bźdźiš dyrbjach so ze złym,
Njech mje w twojej ćišinji,
Lubeć Boża wobhrěje!

Ach, kak derje we tebi!
Wěźenje budźeš luba mi.
Haleluja spěwam ja,
Boża swjata cyrkwička.

Jan Hajnca.

*

— **Wo wjedrje.** Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer 0, thermometer — 2. Wuhlady na malo ẓo pśemjenjaze wjedro. — Symiczka je ſaſtupiła. Lóhi ſnjeźi pola a hona pśichitowa. S wonka mjeŕtwo a wſow je pomjeŕſło. Na dŕóhach budźe ſa konje nimale hładko a dyrbśich je wótśiś dacź. Wjedrantnje „ak mjenja, ſo ſymiczka dołho tracź njebudźe. Wječora rano cźehnjeſche ẓo paſmo nóžiny wot ſtŕjehonoſemikeho morja pśiches Cźéiku, raŕiſchu Saſkſu, Schleſyſku hacź do Pólſkeje. Nad wjeczkornej Némſkej, Franzowſkej a Schpanſkej leżeſche nóžina. Wječora a dźenſa rano je ſchkleuza pśichẓo na rjane ſchła. S wjeczora Jendźeſkeje a kupy Island bź nowa nóžina. Po kŕótkim wuwjedrjenju ẓo naſche wjedro najſkerje bórzy ſaſo nakaŕy. Wone budźe ſaſo cźaſtiſche. — Jutſe wutoru ſłónczko 7.21 hodź. ſkhadźa a ẓo 4.10 hodź. ſkowa. Mźaśk dopokdnja 8.20 hodź. ſkhadźa a wjeczor 5.21 hodź. ẓo ſkowa.

— **Schkowa powźeẓ wo wjedrje ſa jutſje wutoru:** Kurjawoite, hewak ſuchо druhdy ſaſno, niẓ pśchesyna. Po zyłej Europje cźichu ſuchu a mjerńje.

— **Rozprawe połizije.** Pokradźe ẓu ẓo w nozy k 14. nowembrej 1925 kwaj bźło a ſchćro ſchakataj, 1 ſchćry ſajeczeje barby a 1 ẓiwótkoſchćeŕy karnitſ. Wo wózowne powźeźe proſźu kriminalne wotdźelenje w Budyſchinje. — Hdźe je pśchekupa Bruno Bietſch we Wrótźławje na Bratrowſkej haźy 5, w dezembru ſaſchłeho łéta pod firmu „Schleſiſche Verwertungszentrale G. m. b. H“ wotnoźki ſa roſchćerjenje reklamowych tafli ſawjedł? Wón je kaužije na 160 000 rentowych hŕiwnow podawjedł, kotreż ẓu jemu nawjedowaŕjo wotnoźkow ſapaćaśli. Schkodowani njech ẓo wobroźa pak na K. P. III b 3550-25 njepoźrędnje na kriminalnu policaju we Wrótźławje pak na tudyſche kriminalne woddźelenje. — Wołzobowe auto, jeduźe ẓo do mésta, poraŋ wózera popołdnju wokoło 7 hodź. na Lubijſkej dróhy bliźko hoſpitala kołeſaŕja wot ſadu k ſemi. Lomu ſtaŋi ẓo ſkowa, ẓo kŕwawjeſche a jeho kołeſo ẓu cźeſko woſchkodźene. Po policajſſkim wuſkuſchenju njeje wjedník awta doſć wobhladnuły był a tohodła budźe woł korjeny.

— **Wjeſołoſći w nėmſkim ſtacźe ẓyłnje pśichibéra.** W cźaſu wot 15.—31. oktobra 1925 je ẓo licźba dźełonſemjeŕſow ſ 299 000 na 364 000 pśchiſporiła, pokaźkim wo ẓyle 22 prozentow je ſtupiła.

— **Póſtowſka ſłużba 18. nowembra na pokutnem dnju** woſtnjeje ẓo tak, kaž na njedźelach; poẓyłki na wjeſ ẓo njewótnoſcha.

— **Zyrkwinſki dawk.** Po poſtajenju ev. luth. krajneho konſiſtorſtwa ſ 6. nov. je ẓo 2. termin zyrkwinſkeho dawka na 1. februar 1926 pśchepołożił.

S **Makeho Wjelkowa.** Pjatk popołdnju wokoło 4 hodź. trubjachu tu k wohnjej. Na najſtwach Marichnerjez ſtatoka, pśchi dróży ſtojazeho, bźeše ẓo palicź pocźało. Mjes tym, hacź bź ẓykawa Wjelkowſkeje dobrowólneje woboty pśchiješa, bźehu wuſkoćni ẓuẓodźa woheń hižo ſakeli.

S **Klwacźic.** Hroſne bźehu pucźe, kaž na Wóſpórkſkim hermaŋku, kotreż nam ẓiŕeh a błóto wobradźi. Wječor bź cźmołu, niẓ pak zyle kaž kolmah, wſchato ẓnéźt ſ bźlym rubom pśchikrywaſche naſnunne hona. Cźim rjeńſcho a cźopliſcho bź pola naſ w Nowakej hoſcheńzu. Młody doroſt naſcheho ſerbſkeho towaŕſtwa bź pékny, ſabawny wječor wuhotował. Tak bź bjes dźiwa, ẓo bź Nowakez ẓurla rjenje polna. Sźamo ſ dwěhodźinſkeje dałokoſcźe bźehu lubi hoſcźo pśchikhwatali. „Hdyż nihdźe njepſchidźu“, łoŋſna ẓo nam pśchezeł ſ Barliſkeje wokolnoſcźe, „do Khwacźiż na ſerbſki ẓwjedźeń mje niẓo njewótrzaſchi. Ẓow ẓo mi wěźnje lubi. Też bźeńſa je ẓo mi kraẓnje ſpodobało.“ Naſcha młodźina pśchinjeſe na jewiſchcźo tſi pékne żorcźiki: „Wón je hłuchi“, „Żona dyrbi do domu“ a ſtónźnje „Miſchtr Ihchibleſchko“. Wiśeź ẓo haź na najkėje poradźicźe. Haćźrunjeź bźehu ſ wulkeho dźéła hrajerjo nowi „na beſkach, kotreż kaž réka, ẓwét pśchedſtajeja“. Też nam wózera pſchedſtajachu, kaźki je ẓwét cźaſto dźiwny a ſaſchmjatany. Tu na jewiſchcźu ẓo ſ wjeſcha wſchitko tak ſtónźi, ẓo ẓo ſtónźnje dołanjetaj. Tak dyrbjało pśchcźo być. We źiwjenju wſchak je ſwjeſcha troſchku hinak, hacź ẓebi pśchejeſch. Tehodła tak rady wobdźiwaſch ẓwét na beſkach, hdyż ſtónźnje wſcho po pścheću wuńdźe. Rejźja leżeſche ſaſo we wuſtojnych rukach knjeſa wojnaŕſkeho miſchtra Njeźŕi. W knjeżni Zuŕez, nam dawno ſnatej źiwej a wuſtojnej hrajerjoj, mėjeſche dobrn móz. Jej pśchidruźi ẓo pŕéni raś knjeżna Nówez a jara rjenje ẓwój nadawk dokonja. Schwarny a dołojny bź „doktor“, knjeſa Wjerahy. Kunje tak wuſtojnje a ſroſumliwje pśchedſtaiowachu ſwoje róle Ernſt Mülleroẓ ſ Jeźdźi a k. Njeźŕa. S jenym słowom: Wſchém pśchilładowarjam je ẓo ſaſo jara łubiło. Snano naſ ẓo hodźich ſaſo ſwjeſćelicźe. Po dźiwadle naſcha młodźina ẓo pśchi wjeſelej rejźy hiſchcźe dołho ſabawjeſche. Nékotry ſtary ẓu ſaſo młody ſ młodymi a ẓebi też hiſchcźe „jedyn“ ſaſkoźi. Żadyn dźiw, hdyż Dubrawſka kapała ſkoro bjes wumſaća ſerbſke reje jėkuje hubjeſche, a ſchtóż ſpěwacź móżeſche, ẓobu ſpěwaſche.

S **Barta.** Wječera njedźelu knjeźi heitman knjes Ernſt Urban ſe ẓwojej lubej maŋdźelſkej ẓwój ſlźborny kwaſ ſwjeżeſche. Wopokaſane łubośće a cźeſćowanje doſtawaſchtaj ſe ſtronu ẓwojeje ẓwóźby a pśchitomnych, ſe ſtronu knjeźiwa, dźękacźerjom a lubych wjeſnjanow. Bohacźe wobėmaj nėkotry dar wėnowadu. Też naſchi hudźiznu hėchu mjes ẓdożopſchejerjemi a ſapiſtachu ji maj nėkotre rjane kwaſne pſchespoła. Bóh ſpoſchcź wobėmaj hiſchcźe wjele ẓdożownych lėt, ẓo byſchtaj cźłaj a ſtrowaj docźakakoj ẓwój ſtoty kwaſ.

S **Lubija.** W nozy k njedźeli pśched tydźenjom ẓu na Rumbórſkej dróży muźaze kolo nadeſchli. Wono je ſnauti „Parſival“. Kroźnicźka a ſwjena ſu cźorne.

© **Jan Rich Kupjelow.** Na ẓawoju „domjazu kermuſchu“ bźehe ẓarjadnińwe ẓwojich ſnatych a pśchecźełow pſcheproſyło. A hoſcźo ẓej ẓwójzy kafaeź njedachu. Pśchińdźechu. To hnydom ſ hromadami ſe wſchėch kónźin. Pśchi tajſchi pſcheproſchenjach ẓo hewak na wjedro njehlada. To ẓo dźe a byrnjej wulke krupy ſ njebjeſ padake. Tak ẓo hiſchcźe rjana cźeſćoła hoſći we wobſchérnych rumnoſćach, tuteje kupjele ſeńdźe, kotreż buchu lėtſa rjenje ponowjene. Pśchi cźełnej jėdźi poſkiéźi ẓo tej duchownа, wumjeſka jėdź. Sarjadnińwe bźeſche ſnatu a ẓławnu Drjeźdźańſku Feieretſowu łapatu ſkaźało a ta damaſche ſe ẓwojeho bohateho ẓwójſtwa wopraudźe hudźizne kbłóſcźenſki, kotreż bźehu ſa wſchėch wotſchénjenje. Mjena Rubinſtein, Puccini, Straus, Maſcagni, Wagner atd. hižo ẓami ſa ẓo rėcźa. Hižo do ẓriedź konzerta ẓo tak mjenowana „Jazzkapała“ hiſchcźe dałſche. Skoro ẓo cźi ſda, kaž by cźi nėchtó na dźéſanje trompjeće nėchcźo wunjeſſke pſchedhrał. Poſtcźenja, hacź khutne a wjeſołe, dychanje wſche doſpytne dźéło, wopraudźe doſtawjene wunjeſſtwo, kajkeź ẓej wėſo wot kapały ẓadaſch, kotraż we wulkomėcźe w hudźiznym ẓiwjenju ważnu rólu hraje. Tuż namaka też dźakownych pśchipoẓłuchaŕjow. — Tuto kermuſchne poſtkiczenje mėjeſche pścź dźeſchkrat łėtſcheho ſejona. Na dobre tſi mėźazy (hacź do l. mėrza 1926) ſaŕjeja ẓo wrota tutoho łékowniſcheźa hdźeź ẓu ſta a ſta ſaźy wołożenja a wuſtrowjenja ẓwójich cźełowych bėnoſcźow a khorocźow namakali. Hacź do poſłedźa ẓwoſtachu tu hoſcźo — hiſchcźe wulka licźba khorych a khorowatych ſtatnych kaźow — a dźakuju łékowaniſcheźa wuźiéź. Wo no njeje hiſchcźe na to ſarjadowane, ſo mėhli tudy wulkowazu też w ſymje pśchebywacź. To dėn je ſ wjeſcha tóhy najradſcho doma. W cźaſach, hdyż wėr howri a ſnėhi weja, a byrnjeź khoriſchi był. Sźiwaź ẓo kupjele poſtajiſcho na to pśchipraŵja. Dźiwajo na husto kaźaze wjedro je licźba wopytowarjow kupjelow hiſchcźe poměrnje rjana bźła. W běhu łéta běchu ẓwoje 25-łėtne wobſtacźe wopŕejeſći mohle. Tehdom ẓo mnohe wuſpėchi, tu dozpėte a dołrakene pokaſachi a ẓu w dalſchim pśchibėrake. Tak móża ẓo Janiſke kupjele kóżdemu poruczeć, kiž je we wſchelakich cźełnych wuſkoćſach. A wėzeraŕſcha „domjaza kermuſcha“ bźeſche ſ dopokaſom, ẓo ma mnohich dźakownych pśchecźełow, kotſiż ẓu tu wuſtrowjenja namakali a pśchecźełnje ſ nim ſteja.

S **Wótſlinka.** Saradźenje ſa maćerjow budźe pśchichodnu wutoru, 17. nov., popołdnju ½2 hodź. ẓala knjeſa dra. Bergmanna. Lėkaŕ budźe pśchitomny.

S **Kamjenza.** Wutoru wjecźor ſmėje w Leſſingowej ſchuli ſaraŕ dr. Buſch ſ Drjeźdźan pśchednoſchki wo praſchenju, kiž kóżdeho ſajimuje: „Je Jėſuſ źiwy był?“ Nėcźnik cźaje tole praſchenje wėdomoſtnje voſkoźicź. Też w Połcźnizach je pśched wiele pśchipoſłuchaŕjemi rėcźał.

S **Wujeźka** pola Wósporka. Dwėlėtny ẓynk mėjeſcha nóżny a ẓiwoſćerja Schmidta bėſche wutoru ſ prawej nóźki do mlócźaŋwu pśchiſchoł; nóźka ẓo jemu wutorhny. Dr med. Weſemann ſ Barta dowjeſe wobe dźéćo do Budyſchſkeje khorownje, dokeź ẓadyn ſ tſjoch lėkaŕjow we Wósporku doma njebė.

S **Wojerez.** Na tudomnem ẓudniſtwje jednaſche ẓo pśchećźiwo dźełaćeŕjej Augustej Globickej a tatarjej Handrijej Pjećźiſej ſe Stróże. Wonaj bėſchtaj ſpytaneho jeźbaniſtwa dla wobſkorźenaj, dokeź bėſchtaj dźiſkoj w meji t. l. na Globickowu leżownoſcź hypotheku 2500 hr. wuźinjaju ſapiſać dacź. Globick pak bėſche pŕjedy hižo je ſarjadniſtwom tyẓeńćuka we Laſu wo kupje jednak. Globika ja-ẓudźićeŕ ſaſtwu na jedyn tydźeń a Pjećźiſa k 50 hr. pjenjeze pokuty; nimo toho dyrbitaj khóſty ẓudniſkeho jednanja płaćźicź.

S **Wojerez.** Tu pśchezo bóle na tak mjenowanej „Wulkej beleŕni“ (Große Bleiche) ſchaty kradnu; ſohodła njemėjo nichtó wjazy ẓwoje ſchaty a druhe wėzy bjes dohlada leźo wopśaticź. Hakle njedawno bėchu bwėmaj hoſpoſowej powjaſy ſa ſchawy, 60 a 40 metrow dołhe, pokradnyli. Paduchow pak njeźźu hacź do dźenźniſcheho lepicź mohli.

S **Wojerez.** Na tudomnym ẓudniſtwje ſtejachu pśched ẓudom tſjo bratśja Hugo, Bjarnat a Guſta Jung a khkorla Körner, wſchitkź ſ Kulowa a wėſy Wilhelmej B. ſ Wojerez. Wśched ẓudom ſpytachu winu jednym na druheho wotwalicź. Sud Guſtu Jungu wuwinowa. Wilhelmej B. namėri 10 hr. pokuty. Bjarnat Jung pśchiſłoże 9 mėźazow do „bźéry“ a tydźeń do „khłóby“. Bruno Junga dyrbi tſi mėźazy a Körner ſchtyri mėźazy „ẓopacź“.

Z Łužicy.

S **Nammowa.** W braſtowym khamorje wobwjeſźenego nadeńdźechu Oskara Sauera ſ Jawora. Tukwoźu bu-

Ceta swėtłowłóska.

33] (Pokraćowanje.)

Hanka ſda ẓo jemu nėſto tajka njeſepa w tom narożnu ẓwjeſchźneje ẓónikoćźe, ſo niemóźeſche bjes ẓmėcha na nju ſpominacź. Stara cźeta ſawyſka, ſo je hižo ruka w rukawje, hdyż ẓo Schotta poſdźe wjecźor, wſchėm polnu wjeſela o ẓimjeźu domojſwrócźi.

Dyrbjeſche jej wupowėdacź, kak bėſche tam poſkhodźił.

Notwinku wotpoſłuchła ſebi ſ dźėłwraćom, wuſna, ſo je hižo po wſchém, ale njemóźeſche ſrozumiéź, kak może nėchtó taiki ẓmjercź wjeſoły być, hdyż bźe ſebi wuprajtacź njemjeſlu a na ẓwójich wuhladach widźi ẓo ſebanu. Mėnik pśchibėźa do dwora. Bė ẓo ſ pola domoj wrócźił a ſhoni, ſo je knjeſ ſarjadnik we młynje bobył.

„Ja ẓym zyle pśchipadne nimo młyna ſchoł.“

„Wot tych ẓónſtich njemóże cźłowjek niczo ſhonicź. Da ẓo praſchećź, ſchto ſebi knjeſ ſarjadnik pścheje.“

„Niczo. Jenoź tak po wa-cźinju na wėſty ẓym ẓo wopraſchał waſcheje Hanki, hacź je nan doma a ſchto dobre cźini. Hdyż ſhonich, ſo ſcźe na polu a ſo ẓo wrócźiće hakle wokoło wjecźora domoj, ẓym dale ſchoł.“

„Młody ſchwarny hólź by wa-cźu njepśchitomnoſcź lėpje wuźił.“

„Wſchako ſcźe wy tej młody ſchwarny.“

„Njewėrćeće tomu tola.“

„Da ẓym ſeł myſlik, ſo je nėkajka ważna należnoſcź waẓ k nam wjedła.“

„Nė, nė, ẓyzła niẓ, zyle jednory pśchipad.“

„A hdy ẓuměny ẓaſo tajſi pśchipad woćźakowaćź knjeje ſarjadnika?“ wuſkuſchowaſche młynik Statnik.

„Nó, hdyż mje mój pucź ſaſo w tom ẓwėru powjedźe.“

Młynik cźyſyſche nėdźećź, hdy to budźe, ale Scho ta tajke praſchenje ſarėcźa a dopſchewodźi młynika po khodźe won na dwór a cźes dwór k wrotam. Stara cźeta pokhodźi wonka a cźakaſche, ſo ẓo ſ młynikom ſetka, hdyż pśiźe naſpjet a ſo jemu praji, cźe-li ẓwoju dźowku derje wudaćź, ſo by ju natwcźił najpŕjedy pékne a pśchijódne pėźnicźki ſpėwaćź.

Ale to ẓo ji njeporadźi.

„Cźeta, ẓy ty Statnikej nėchto rjez cźuła. Wėm, ſchto je to tak nėkak być mohło. Njeſpomni wo tom. Statnikez njemėdźa, ſo ẓym k nim ſchol a cźehodła njeſmėdźa też ſhonicź, ſo tam nihdy wjazy njepśiźu, a cźehodła niẓ.“

„Nó, kaž cźeſch. Ale dyrbjała ẓo ſaſo młynikowa praſcheć, ſchto a kak, — —“

„Wrajiſch ji, ſo ẓy nėkole halle wo mojim ẓlubu pśchipaduje ſhonicź, kiž ẓym po khowanju ẓiwoje dobreje ẓony cźinić. Budu-li hdy na nowu ẓeitkou myſlicź, ſo móże ẓo to hakle ſa bźeſaceź lėt ſtacź. Mó'e być, ſo tón cźaſ hiſchcźe naćźahnu hacź do tych lėt. Hdyż hižo cźłowjek bźes ẓluba a lubjenja ẓo ẓam wot ẓo wſdatoa prawow ẓedźenja młodych ludźi. Statnikez njebudu tak bołho cźakaćź. Hanka ẓo wuda a pśched młynikowej ſmėjeſch hižo pokoj.“

Cźeta ẓlubi, ſo tak wucźini. Wėdźeſche, ſo je murėćźenje khmanſche kaź kij, ale — —

„To je tola dźiwne, ta wo ẓata Domaſchkez Hanka njedwė niczo druheho, hacź cźe mjerćacź a ſchkrėcź a tola ẓy ji dobry,“ praješche bratrowzej.

„To tola wėrno njeje, cźetka luba.“

„Dwójzy ẓy k njej khwataiźy dwėſć, lėdy ſo bėſche w dopitźu pśchece wuprajiła, ſo by chźyła ẓo na nėſchto wopraſcheć, a hdyż tam pśchijėdźeſch, nima tebje i ẓyła tedźu, ẓnadź tebje ſrani, — ty mi to njeprajiſch wot doma wotenėdźeſch w polnemu humoru a ẓedźenja a wróćźiſch ẓo domoj kaž ſtary mjerſaty knot. A dołho to traje, pŕjedy hacź cźe pśchwjedu k ro,omniſchim myſliczkam. Hanka je ẓebi jenoź pėźnicźki ſaſpėwała, kajkaź bėſche jej runje do mojſomu pśchiſcźka, hnydom ẓy to na ẓo pocźahował, ẓy ẓo wuſkuſnjał a nochzeſch wo njej niczo wjazy błyſchcźeć. Sźnadź je tak derje. Ale hdy by cźi tu ẓwėtkowłożata ſaſo pitźała, ſo by pśchijeł, to tam hnydom ſaſo pośėdźeſch.“

„Njepójdu, cźeta, byrnjeź by dźeſacź dopitow pśćtała.“

„Abo hdy by ſhonił, ſo pśchijėdźe k Wicźajezom na wopyt, — —“

„Potom bych wottud wotjėł. A bych tak bołho ẓo ſ domińny wotſtalił dónił by tu Domaſchkez pśchebywała.“

Cźeta łhadźeſche na cźołom ſeſchedźiwjene włoſy, — to kóżdy krócź, hdyż pśchińdźe nėkajka ważnijſcha ſtarość.

„Tak ẓym ẓej to wumnyſlił, cźeta, ſo w tom pśchipadu wottud wotjėdu, wopśetowaſche Schotta ſ doraſom. „Praju doktorej, ſo ẓym khory, doktor napiſa hrabi, ſo dyrbju ẓu kupjelow, abo nėhdźe ẓaloko, hdźeź maja ludźe druhi powėtr.“

„To by tola njeſcźinił.“

„Wėſo, ſcźinił bych to a tebje wo tom pścheſpėdźił.“

„To tola cźinićź njeſmėſch, ſo by cźeknył, hdyż je wona tudy.“

„Dy chźeſch rjez: hdy by tudy była.“

„Nė, wona je tu. S popołdnjom cźahom je pśchijéła. Mi ſtaj Wicźajez hálźaŋ ẓu ẓrajiéź pśchiſchłoj, ſo je cźeta ẓwėtłowłóſka k nim pśchijéła.“

Staruſchka wozźakowaſche, ſo Schotta budźe ſa ẓjenje ſami pytacź a kóŕy a wacźoŕi je ſchatami napjelnjowacź a ſe wſchelakimi drabami a potrėbami ſa pucźowanje — tajſi daloki a dołhi pucź dyrbi tola być je wſchém derje ſaſtarany. Ale Scho ta ſapali ẓebi trubku, wſa kłobuk a pŕjedy hač mózeſche jemu ſtara hoſpoſa pśchiſpomnicź, ſo to tola ſtrowe njeje pśched wjeczerju ẓu trubku ſażehlicź a poſom ſo njeje mudre, pśched wjeczerju ſ domu wotenicź, — tu bė wón hižo ſ dworom won, kaž by ẓeho wėtſik wotnjeł.

„Najſkerſcho pośdźe do mésta, k doktorej, ſo by jemu nėkaju ſhorowcź pśchedpiſał, kotreźej nima, — Hanka, Hanka, cźicźka, bėź, ẓchtoż mózeſch, a pohladaj, hdźe je naſch knjeſ ẓo ſabėźał.

(Pokraćowanje ſcźėhuje.)

dli w Hornym Rammowje. Swójbna swada a pjenježne wulkosće su jeho do kmjercze hnale. — Psched dlejšim cžasom sajachu tudomneho pschekupza Frizu Dreßlera. Wón bě smělki falschowak. Nětko su na jeho samoženje konkurs položili.

Ze susodnych a dalšich krajow.

S **Mischna.** (900 lět žiwj. Afry.) 9. nowembra wosławjeczi zyrkwje žiwj. Afry žiwoje 900 létne wobstacze. Wot starseje zyrkwje, we złohu (stilu) romanskeje baziliki nazwarjenoje, su jo dženjnischi dżeń jenož słyčki w starej zakristiji (kapali) zakhowale.

* S **Frauenstejna** w Rudnych horach. Semjertne njeslyšo psches alwio sta jo frjedu popołdnju na statnej dróhy wjedżazej wot Frauensteina do Saydy blisko města Frauenstejna. Auto artisty (dźiwadłownika) Zimmermanna z Wróttkawja, kiž tu khwilu w Freiberku pschedstajenja dawa, běsche na puczowanju, sajedże z zyłej mozu pschecżiwo jenemu schłomej pschi dróży, pschewali ji a padny do pschekowa. Wjednik a wobsedżer auta, Zimmermann, wobdżelschtaj je strożelenji. Druhi pschewodnik je jo najschersche lózo smutka franik. Pschichódnhy nan wobdżelżerja zarasty jo padawjschi na dróhu. Auto jo zyle rosbity.

S **Wrótkawja.** W nakeżnosći dwójneho mordarja, kiž je prof. Rosena a domownika Stocka zatsélił, je jo dwéscżito, so je domownikowy żyn, listynoschcer Stock, na kotrehož mordarstwo tukaja, w tom cżasu bróń z jenajkim kalibrom nošył kaž nježesche mordarka bróń. Wón je žiwoju bróń posłałscho jenemu pschecżelej na pschekhowanje wotedał, pola kotrehož je jo někto namakała.

* **Smjercz pisches jedowte pluny.** Dwaj pschistajenaj jeneje nuknizy w Kielu, kotraj běschtaj do khuboseje studnje salézłoj, buschtaj wot jedowtych pkunow morjenaj.

Paris wo dnjo.

Kóżdy wopisuje Paris we nozy, każ by rjekł, so Paris wo dnjo zyła njewobsteji. Nicżo njeje wopaczniche. Tši milijóny Parižanow, kotriž su pschezo hischcze khomna wéz, bu wjeczor każ druhi ludźo do loża, dokelž dyrbja na druhe ranjo do dźela, każ druhdże też. To je hižo Grillparzer nashonił, hóhż tam pschebywasche, tohorunja też Heina bo dopólna, hóhż swoje poślednje spěwy spěwasche. Ibsen domoj wjasche, so su Pariženjo duschni l. bjo a pilni, a so je Paris Babel wjesela zyłeho swéta. Tak je hischcze dźensa. Je cżežko, w milijónstim babelu wopraw-dżitosći khytschecż. Wažne so husto pschement, malicżkosće so potkóczuja.

Paris je wodnjo srjadowany każ cżasnik a polno swuczenjow, kotreż su wjazy hacż so lět stare.

W augusce je Paris w prósdninach. Też to je kóżdolétnje jenak, ale sajimawsche sa Paris hacż wschě kabarety na Montmatre. Grand-prix, poślednje wulke jechanje w Long-Champs, hóżež so woprawdżite lećzne waschnjo dosćonćnje postaji, je snamjo k wotkhżej — sa Lohathy. Cżini hubjenu sacżischcż, hdyż na nécżtó ś wożebnych worschtow, bydlazych w Avenue des Champs-Elysées abo Etoile, tydżeń po Grand-prix hischcże wokeżaj wocżinjene. Wopyt pola wożobneje żwożby po skónczenju jechanja, je zyle njepschistojny. Zyle drohi su każ wopuschczene, leża w spanju. W jahrodkach roscże njerodź, na woknach pschadu pawki. To wupada, jako bychu zyle schiwórcze města k pschesładowanju byle. Ale, so bohaczi ludźo do prósdninow du, so ramo rosumi. Schtóż może żebi to popschecż, cżini to też druhdże tak.

Schtož je wjele bóle po Parižskim waschnju, je, so maja wschitcy ludźo tam żiwoje prósdniny. We Parižu du też wobkhódnicy, korczmarjo, krawcy, schewcy, a hromadżerjo stareho cżahora do prósdninow. To je prawje demokratiske. Tu móhli druhy not Parižanow nécżto nawuknuncż. — Prósdninsti cżasp sa lud sapocżnje so je franzowskim narodnym swjedżenjom, 14. julija a skónczi so kónz septembra.

Hoscżenzaż sady Notre-Dame-de Paris, wożrjedź města je wokeżaj sawrjeł. Na nich wisa tasliczka: Letnje sawrjene dla prósdninow. Jeho hoscżom to sayła njenadwadnje a du w tom cżasu żiwoj khojej k żuźobej picż, bjes toho, so bychu słowježo słuchili.

Na wulkich dróhach su w tutom cżasu pschedawarnje, wodkhódy, klamy, klobasłkarnje, rybarnje a radowe stany we wulkej liczbje sawrjene, a napišma wisaja na durjach, pobodne, każ pola hoscżenzarja Notre-Dame. To wschо tak rjenje mérnje po rjadu bje, każ by so jedyn z druhim srécżał.

W auguscze wumoslanje plokatnicża wot jenoho kmja k druhemu tři tydżenje. Wona je pola swojeje dżowki na prósdninach. Wuhenjenjeczeł da so tři njedżele dołho sastudowacż. Wón bje rybu kójicż pola St. Clou. Cżasornik njepschihódże 14 dnjow a proscheł, kotryż wschédże w Cite Gaillard pod Montmatre na swojej harmonizy walcżiki hraje, wumotwocżinje so nécżto dnjow we jenej małej korczmje we blischkosći Cite.

Schewske domczki, kotreż su w Parisu swjetscha małe a cżorne, dokelž żo w żuźobstwje pschipódla wuhło pschebywajuscy khyschecż. Wažne so husto pschement, malicżkosće so potkóczuja.

Paris je wodnjo srjadowany każ cżasnik a polno swuczenjow, kotreż su wjazy hacż so lět stare.

W auguscze

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšchina.

W Michalskej zyrkwi w Budyšchinje směje pokutnu hrjedu rano 1/28 hodź. němsku spowědź a swj. wotkasanje, farar Tyscheŕ. Dop. w 9 hodź. němsku a 1/211 h. serbsku Božu słužbu, farar Rjeda. Pop. 1/24 hodź. serbsku spowědź a swj. wotkasanje, farar Tyschek.

Na krajnem pokutnem dnju, zrjedu 18. novembra 1925 w Pětrowej zyrkwi rano 1/28 hodź. předowanje, farar Eder, pschip. w 12 hodź. předowanje, farar Berg. wječor w 5 hodź. spowědź a swj. wotkasanje, farar Grose.

W Marija-Marczinej zyrkwi dop. w 9 hodź. předowanje, farar Berg. Dop. w 11 hodź. wojeńska Boža słužba, farar Eder (wojeńska hudźba wuwjedźena wot němskostatneje woboroweje kapały), k tomu pschistamknje so swjatoczńosć swj. wotkasanja. Wječor w 6 hodź. předowanje, farar Müller z tudomneho krajneho jastwa. Kollekta za hodowne wobradźenja najchudschich nascheje zyrkwinskeje wosady.

S Budestcz.

Pokutny dźeń rano 1/28 hodź. směje farar Domaschka serbsku spowědź, farar Wójz dop. 1/29 hodź. serbsce a w 10 hodź. němske předowanje. — Kollekta za chudych. Popołdnju 1/25 hodź. směje farar Domaschka swjatu spowědź w němskej rěči.

S Bukez.

Pokutny dźeń rano 1/28 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska, a 1/211 hodź. serbska Boža słužba. Popołdnju 1/23 hodź. kemschenje w Rachlowskej schuli.

S Budyschinka.

Pokutny dźeń rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/211 hodź. němske kemschenje.

S Barta.

Pokutnu srjedu dop. w 9 hodź. němske a 1/211 hodź. serbske kemschenje. Popołdnju w 4 hodź. němska spowědź.

S Hodźija.

Pokutny dźeń rano směje farar Voigt 1/28 hodźin němsku spowědź, farar Wjesař dop. 1/29 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje. Wječor w 6 hodź. chóz organista Albert Müller z Budyschina, se spěwarku knjeza Dreßlerjez a z hušlerjom Sommerom, wosadze hudźbny pschednoschk, kiž je pokutnemu dnjej a šmjertnej njedźeli pschiměrjeny, poskićicz. W Czěwjenych Rožlizach směje wječor we 8 hodź. towarstwo kschesćijanskich starschich swoźony wječor.

S Hujki.

Na pokutnem dnju rano 1/28 hodź. němska spowědź, dop. 1/29 hodź. němska a w 10 hodź. serbska Boža słužba. Pop. w 4 hodź. konzert w zyrkwi.

S Hornjeho Wujězda.

Sdrjedu, pokutny dźeń, dop. 1/28 hodź. serbska spowědź a swj. wotkasanje, dop. 1/29 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Popołdnju 1/23 hodź. němska spowědź a swj. wotkasanje.

S Hrodźiscsa.

Pokutny dźeń rano we 8 hodź. serbski hamt, dop. we 9 hodź. serbska a 1/211 hodź. němska Boža słužba. — Wječor w 6 hodź. Boža słužba w schuli w Drožđiju.

S Huczinu.

Pokutny dźeń dop. w 9 hodź. serbska a 1/211 hodź. němska Boža słužba. Popołdnju w 3 hodź. němska spowědź.

S Klukscha.

Pokutny dźeń rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/211 hodź. němska Boža słužba. Popołdnju w 3 hodź. němska spowědź a Boža słužba w Nowoschańskej schuli.

S Khwarcźa.

Pokutny dźeń rano 1/28 hodź. němska spowědź, dop. 1/29 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje.

S Klětneho.

Pokutny dźeń dop. w 10 hodź. předowanje a kemschenje se swj. wotkasanjom.

S Lupoje.

Pokutny dźeń rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a 1/211 hodź. serbska Boža słužba.

S Makleschez.

Pokutny dźeń dop. w 9 hodź. serbske a 1/211 hodź. němske kemschenje. Popołdnju 1/23 hodź. serbska nutrnosć w Hórčanskej schuli.

S Minakala.

Pokutny dźeń — srjedu — rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/211 hodź. němske kemschenje.

S Rozanzija.

Pokutny dźeń rano 1/28 hodź. serbska spowědź, dop. 1/29 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boža słužba. — Kollekta. — Schtwórtk, 19. 11., wječor 1/28 hodź. zhromadźizna žonow na farje.

S Rjeczawczibla.

Pokutny dźeń rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/211 hodź. němska Boža słužba. — Pop. w 3 hodź. serbska a w 4 hodź. němska Boža słužba se spowědźu w Sarečzu. — Schtwórtk w 3 hodź. žónske towarstwo w knježim hosćeńcu.

S Porschiz.

Pokutny dźeń rano 1/28 hodź. serbske Boże wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbska a 1/211 hodź. němska Boža słužba. — Pop. w 3 hodź. w Boschećzańskej schuli serbske Boże wotkasanje.

S Rakez.

Pokutny dźeń rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. we 9 hodź. němska a 1/211 hodź. serbska Boža słužba. — Popołdnju w 3 hodź. serbska spowědź, w 5 hodź. spowědź we wustawje za slepych.

S Wóhlinka.

Pokutny dźeń rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/211 hodź. němske kemschenje se swjatym wotkasanjom. Kollekta. Popołdnju 1/24 hodź. Boža słužba se swj. wotkasanjom w Lěskej.

S Wochoz.

Sdrjedu, 18. nov., pokutny dźeń, dop. w 9 hodź. němska a 1/211 hodź. serbska Boža słužba. Wječor we 8 hodź. biblisa hodźina w Hamorach.

S Wukranczija.

Pokutny dźeń dop. w 9 hodź. serbska cźitańska Boža słužba. Popołdnju w 3 hodź. předowanje a kemschenje se swj. wotkasanjom. Wječor Boža słužba w Hornich Brußach pola Kuczkez.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Wschěm wobhospodarjam motorowych wozydłow!

Sakske ministerstwo hmutskowych naležnosćej je wozjewiło, so so njedopuschćeji wotpjećatowanje (wotstempłowanje) smamjeschka motorowych wozydłow z wuzywanjom kowowych wuwješchenčzkow (Metallschilder). S tym, so so na to kedźbliwe cźini, žada so wot wschitkich wobhospodarjerjow motorowych wozydłow, w měšchćanskim wokrjesu Budyschina bydlazych, so bychu najpozdźischo hacź do kónca tohole měsaca k swojemu wotpjećatowanju smamjeschka sem pschinjesli.

Prošby so, so bychu wozydła k wotpjećatowanju najpschinjosnischo wot 11. hacź do 1. hodźiny pschipołdnju pschijěle a so bychu kowowe wuwješchenčzka, pschi smamjeschku pschicźinjene byke wotstronjene. Kowowe wuwješchenčzka maja so nam wrócźo dacź.

Smamjeschka, kotrež bychu po 30. nov. 1925 hišće kowowe wuwješchenčzka měle, płaczą sa njepjećatowane.

W Budyschinje, 14. novembra 1925.

Měschćanska rada. Polizajska wuschnosć.

*

Póndźelu, 23. nov. 1925, dop. w 10 hodź. budźe pozdźenje wokrjesneho wuběrka w sali hamtskeho hejtmanstwa w Budyschinje, na Bismarckowej dróze 21.

W Budyschinje, 14. novembra 1925.

Hamtske hejtmanstwo.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Pschihrajał k wojeńskej rencze wupłacźi wutoru, 17. novembra 1925, dop. hłowna pokładniza.

17. novembra 1925 popołdnju w 2 hodź. budu so na pschepodawanje pschedawacej:

1 kuchinske blido, 1 kuchinski thamor, 1 kuchinske połny, 1 kuchinska ławka, 2 kuch. stólcźkaj a 1 kuchinske bźerdło sa trénje.

Sdadźerjo zhromadźa so w hosćeńcu w Brunowje.

Sdubjuši wukonjeŕ hamtskeho sudnistwa w Kamjencu.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu póndźelu wječor we 8 hodź. w Serbskej kofejowni.

Hrodźišco. Tow. „Zerja" (spěw. wotrjad) ma pšich. wutoru, 17. nov., wječor we 8 hodź. w Njechornju spěwanje. Kóždy ma z wěstosću pšińć. Dirigent.

Kodźbu. Pši wupožčowanju „Cyklusa Kocorowych spěwow" staj so hłosaj za cello a violu zhubiłoj. Štóž snadź jeju ma, njech je hnydom podpisanemu póšćele. Trjebamy noty za wulki koncert 25. 11. w Budyšinje. Jurij Słodeńk.

Pančicy. (Panschwitz.)

Koncert 25. nov. w Budyšinje. Zhromadna pruha je srjedu, 18. nov., (pokutny dźeń) pop. w 4 hodź. w žurli „Krony" na Kamjentnej hasy. Wšitcy maja pšitomni być. Wudawaju so programy a znamjenka za spěwarjow a hišće dalše so na tym dnju wozjewi.

„Serbske blido" w Lipsku. skhadźuje so kóždu wutoru wječor we 8 hodź. w hosćencu „Thüringer Hof" Burgstr. Cantorei. Wšitcy Serbja z Lipska a cł, kotřiž do Lipska pšińdu, chcyli wósće „Serbske blido" wopytować.

Towarstwam a jenotliwcam. Pšich. srjedn, 18. 11., (pokutny dźeń) zarjadujemy po zhromadnej koncertnej pruzy w Budyšinje mały „kursus" za přednošowanje ze swětłowobrazami w Serbskim Domje. Hlej „Domowininy kućik" soh. 14. 11. Prošu, po możnosći so do prědka pšipowědźić w sekretariatu Domowiny.

Wotrow. „Jednota Sokol" ma štwórtk 12. 11., wječor we 8 hodź. zwučowanje. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyny, — za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Swobodne městno za
Welsec kupny dom w Kulowje
Założeny 1868. Telefon 12.

Zwjazk serb. spěw. towarstwow.
Wulki serbski koncert
srjedu 25. novembra 1925
w „Krónje" w Budyšinje.
200 spěwarjow. Hudźba: Budyšanski měšćanski orchester.
Nawjedowarjej: Hudźbny direktor Bjarnat Krawc z Drježđan. Wyšši wučeŕ Jurij Słodeńk w Pančicach.
Zastup 1 hrywna a dawk. Započatk z dypkom w sedmich hodź. Wotewrjenje kasy w šesćich hodź.
Po koncerće pyšny bal za hosći.
Wo prawje bohaty wopyt prosy
zarjadnistwo.

Plećene meble Kurt Martin Richter
za wšě potrjebnosće ze samsneje dźěłarnje Wołóžene zapłaćenje!
w Budyšinje na Kěžorskej dróze č. 7 Telefon 1292

Zlotowa pycha
Wupjerki, łoź, šnjy, běła pis. W. Köhlerowa, Hłow. torho, 9.

Serbske krćeńske lisćiki
Serbska kniharnja w Serbskim Domje w Budyšinje.

Vogtlandske gardiny tunjo. K. Erler, Žitne wiki 11.

Porjadny pohońć
so k 1. jan. abo pozdźišo pyta. Ryćerkubło w Jasenicy pola Njeswačidła.

Młoda sućelna
krowa
je na předań w Krakecach č. 28

Za 3/4 lěta starsho rjanoho
hólčka
so staršej pytaja, kiž bydlaj jeho jako swojeho pěstowjeŕ. Po skićenja pod čo. C 43 na wud Serbskich Nowin.

Předam hnydom swoju
žiwnosć
13/4 kórca pola a łuki, masivne twarjenja, po prěcu teź 12 kórcow lěsa, pola a łuki pši połojnem napłaćenju. Zbytk może někotre lěta z 4—6% zadanjenjom stejo wostać.
P. Schmidt w Lěskowje čo. 28
pola Wósliuka.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžda čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćarnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinju. Telefon 687.

Za nawěstki, kiž maja so had do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 zlot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 267 **Budyšin — wutoru 17. novembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Dla swjedźenja Pokutneho dnja wuńdźe přichodne čisło „Serbskich Nowin“ štwórtk připołdniu

Hymans wo Locarnskim zrěčenju.

Pawoł Hymans, wjednik liberalneje strony w Belgiskej, je njedźelu psched belgiskimi demokratiskimi studentami rěcź wo Locarnskim zrěčenju měł. Locarnske zrěčenje, rěcźnik praji, ma žo wyšche hódnosćiś, dyžli politiśi swjasł. Wono žo na pakt Swjasta Ludow powoluje a je **postajene, jo by měr zawěsćił, doniž njeje wotbronjenište prašenje rosrušane.** S Locarnskim zrěčenjom žo położenje wjeczorneje Europy skruźi. Tola žo człowjek njesmě próstnym nadźijam podaś; pschetož njeje dwěrne, jo ma Němska hišcze wulkich mozow. **Němska pak dyrbi wědźiś, jo směje zyły źiwět pschecziwo žebi, jeli jo by zrěčenjowe postajenja skanika.** Njerozumne je, žebi myślił, jo je žo wójna na psheżo słubiła; pschetož konflikty ženje njewuwostanu. Tola žmě žo nadźeś, jo ludy spódnjaju, jo žo se sakhowanjom měra śich derje rozumjene sajimy spěchuja.

Sslubjene wołożenja w Pobreinskej do mozy stupja.

Konferenca swjatkarskich pósłanzow w Parisu, kotraž dyrbjesche žo hakle póndźelu seńcź, so by wo wuprózdnjenju Kólna a wo pscheměnjenju sarjadnistwa wobsadźeńskeho wójska w Porheinskej wuradźała, je žo hižo žobotu w Parisu shromadźiła a wobsamknła, němskemu pósłanzej s Hoeschej oficialnje dźěliś, jo žo **Kólnske pazmo 1. dezembra wuprózdni.** Tole wobsamknjenje je žo póndźelu němskemu pósłanzej pisomnje powjerdźiło. S dobom žo pschibliżnje datum postaji, hdy žo wucźehnjenje skónczi; to žo sa nětdźe dwaj měsazaj stanje. W tej samej nocźe žo też pscheměnjenja wołaja, kotrejž žu sa sarjadnistwo w Porheinskej wotmysłene. Dale konferenca pósłanzow pomjenowanje dotalneho němskeho pósłanza w Madridźe, zwobodneho knjesa Langwertha se Simmerna, ja němskeho komměsara we wobsadźenym kraju potwierdźi. Nimoměrny wulka liczba tak mjenowanych „Porheinskich ordonanzow“ žo na maku liczbu samjesuje. Dožah franzowskeje wojerskeje justizy žo k lěpšemu němskeje judnistwe wyschnośće samjesuje. Stónczinje žo też němske žadanje pschijima, so bychu žo wobsadźeńske wójska smjeńšiłe.

Jendźelske nowiny wo němskim wotbrónjenskim kompromišu.

Jendźelske nowiny pischu, so je jendźelske knježerstwo hižo žobotu pschecźiśichcało, so je konferenca pósłanzow w Parisu wobsamkła, so ma wotschkodźeńske wójsko 1. dezembra sapocześ, Kólniku krajinu wopuśchcźiś. Jendźelśti wiim je dale konferenzu pósłanzow pohnuł, žadanje spušchcźiś, po kotrymž dyrbjesche žo 22 cźeśkich kanonow Königsbergskeje twjerdźiny śniścź. Po jendźelskej radźe je žo też žlubjenju němskeho knježerstwa wěrił, so němšćostatna wobora njebudźe sakšannych bróńow wuźiwaś. Wojerske wuwuczowanje němskich towaršstwow žo s wošebitnym sakonjom sakaże. Němska polizija žo w barakach po 35 polizistach samjesći. Na to ma žo pola polizije měśto 12ličneho cźasnjiwjenski słužobny cźas sawjesć. Pódla teho žo polizija wotmilitarizuje. Sa to žu Franzowzoja se swojim wotmysłenjom, němści generalny stab rospuschcźiś a stejischcźo generala Seeckta pschemeniś, dobyli. Hłowny kommandeur němšćostatneje wobory žo schef staba zivilneho ministra němšćostatneje wobory sćini. Wón ma tu techniske dźěła a žaneje direktneje autority nad kommandeurami wobornych wokrjesow. To je s hórkim dorikom sa němsku wojerśku hordosćź. Po mjenjenju „Daily Telegrapha“ je žo nětko cźas konferenzu pósłanzow pominył, wona pak ko tola hišcze s pschijećom němskeho pósłanza sakhowa. Podobnje budźe drje s Versailleskim wojerśim komitejom. Też temu drje žo němski general se swojim stabom pschida.

Schpanisko-němska złowna wójna žo pschiwótši.

Po powěsći s Mardida je schpanjske knježerstwo k dotalnym naprawam pschecziwo dowosej něm. tworow wukas wosjewiło, po kotrymž ma žo też w schpanjskich kolonijach na dowos němskich tworow 80 prozentow zła pschiraseź.

Pólska krisa.

Knježerstwowa krisa w Pólskej njeje žo hišcze rozsudźiła. Nětkole žo prózuja, wulku koaliziju wutworiś, kotraž by wot najswonkownischeje prawizy hacź ke socialdemokratam doźahała. Jej źnadź radikalna ratarska strona njepschistupi, kotraž žo sapowdaje, po pschi ministerstwje wobsadźeliś, dokeź śmeja w njej też nazionalni demokratojo sastupjerjow.

*

Ssobotu je njenadźijany marschall Pilsudski republizyneho presidenta Wojcźechowskeho wopytał, so by žo we nětcźisćim smjerjenju w pólskim wójsku wuprajił. Pilsudski praji, so ma sa žwoju pschiśłuschnosćź, presidenta psched tym warnowaś, na moralniše wobmyslenje wójska njedźiwaś, hdyž nětcźiśchu knježerstwowu krisu rosruna. Byrnjež by žo samo wot žebje rosumi, ło, so dyrbi žo pożłuschnosćź we wójsku sakhowaś, by tola też na druhej stronje nusne było, so mohło žo wójsku prajiś, so budźe žo na mużow, kotśiś žu žo wo wójsku sasłużbni sćinili, pschi wobsadźenju wójnskeho ministerstwa dźiwaś. Hačrunje žo nocźe do staroscźow statneho presidenta měśechu, so žo tola jako pschedchadnik w sastojnstwje a sastupjeź wójska pohnuty cźuł, presidentej tole warnowanje dźěliś. Na praschenje presidenta Wojcźachowskeho, hacź może marschall kandidata sa wójnske ministerstwo mjenowaś, je Pilsudski wotmolwił, so może na tole praschenje hakle wotmolwicź, hdyž je statny president někomu porucźił, so by ministerstwo sestajał.

W politiśich kruhach žo marschallowa pschesłapjaza kročźel w tym smyśle wukožuje, so chze wón sadźewaś, so by žo wójnske ministerstwo sa jeho wožobinskim pschecźiwnikom. Ssikorskim wobsadźiło, a so je žo wón, hdy by nusne było, sa tole sastojnstwo žam do předta stajił.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski

Najl. a najtuńša kupowarnja wobućow. Pódušowanje spěchnje a tunjo

Wopyt marschalla Pilsudskeho pola presidenta Wojcźechowskeho s hołdowanjom swiśnje, kotreź je deputazija tyźnja pólskich offiźerow, mjes nimi dwaceźi generalow, marschallej Pilsudskemu w jeho wjeznym domje w Ssulejuwku pschi składnosći lětneho dnja jeho wuzwobodźenja s Magdeburgskeho jastwa k pschewiaźu wojerskeje mozy w Pólskej wopokasała.

Nowowólby w Cźeśkošłowakiskej.

Wólby do cźeśkošłowakiskeho žejma žu njedźelu wschudźe wotbźakle. Wunoschi wólbow njeje hišcze wěsćeny, tola s podźelnych wunoschkow hodźi so žu dźiś, so dotalna knježerstwowa koalizija powschitkownje swoje dotalne stejischcźo wobtkowa. Mjes pjeć kalizijskimi stronami wschak žu so khětre pscheżiwowanja stake. Strona swontkowneho ministra dr. Benesćha a senatora Klofaća, cźeśkošłowakiska socialistiska strona je najwjazy wuspěcha měła, won je khětro pobrunjena se wólby wuschła. Narodna demokratiska strona bě žo rosschcźiła. Tśi chtwórcźiny žu žwojemu dotalnemu mjednikej dr. Kramarjej, źwérne wostak, jena chtwórcźina je wotschcźěpkej a „stronje dźěła“ pschipadła. Cźeśkošłowaśay socialni demokratojo žu toschto kožmow pschi wólbje puschcźili. Nimale dwě tśeśinje wusmolerjow stej žo jim wotwobrocźiłej. Swjetcha žu dotalni socialdemokratojo k cźeśkošłowakiskim socialistam pschescheli, śtyrt je žo kommunistam pschidał. Klerikalojo (ludowcy) žu je swojej źiwej agitaziju wjele wuspěcha měli. Strona njewotwisnych kommunistow, agrarna a konservativna strona stej dospołnje poražanje poczerpiłej.

General Sarrail w Parisu.

General Sarrail je njedźelu rano do Parisa pschijeł. Na dwórnischcźu jeho knježerstwowi sastupjerjo powitachu. Sa jeho pschikhad žo sjawnosćź źiwje sajimuje, dla wurěcźenja, kotreź je je Jouvenelom, nowym wyschschim kommišarom sa Syriju, měł. Jouvenel hischcźe we poślednim wokomiku na dwórnischcźo pschidźe. Wón ś of Sarrailej poda a žo jeho wopraschа, hdy może jeho pschijeć. Sarrail snapschcźiwi: „S kajtim zamyślom? Wěsće tola derje, schto w Syriskej chcźe a dyrbicźe.“ Jouvenel bě trochu pschestrapjeny. Wón s nowa sapocźa: „Ssym hižo ś generalomaj Gouraudom a Weygandom porěcźał . . .“ „Nó tak“. Sarrail praji: „Jeśe hižo wobhoniłi“. Ale Jouvenel chžyschе poślednje zkowo měcź a sapocźanu sadu skónczi: „Chcźył teź pódla mènjenja Waschezu pschedchadnikow teź Waschе ztuchcź, knjes generalo!“ Potom žo pokkoniwschi, chžyschе wón s dwórnischcźa wotejeć.

Sarrail bě žo mjes tym hinak rosmyślił. Wón Jouvenela sadźerża praziju: „Na kóždy pad žo Wam dźakuju, so scźe pschischli. Hdyž chcźeśe so mnu porěcźeć, potom k Waschemu poruczenju steju.“ „Hdy móžu pchiścź?“ žo Jouvenel wopraschа. „Wź hodźinach, hdyž žo Wam hodźi.“ „Derje, pschińdu k Wam.“

Popołdniu je general Sarrail rosrěcźenje s ministerstwom pschedsydu měł, kotreź je hodźinu trało. Po rosmołwje pola Vaillevea Sarrail nominarjam praji: „Njemóžemy w Asiśej muselmanam (muhamedanom) hinak napschecźo śiwaś, dyžli w Afriku. Wobhladuju žo jako wopor politiskich diplomatiskich płacźišnow? Njeśkom pasimistiki, wěrju, so wschо sasko do porjada pschińdźe, jeli so maju wolu k temu. Tola to mje nicźo wjazy njestara. Njeśkom s diplomatom. Jeno pak je nusne: so žo nascha politika pschecźiwo ilamej ženat wjedźe, w Asiśej kaž w Afriku. Po mojim mènjenju je sdźaś Drusow se znamjenjom wschoarabskeho hibanja, wón wusto śe Abd-el-Krimowym sdźaśom w Marokkowskej swiśuje.

Mussolini jako diktator

Italska ministerska rada je sakonjowy nacźiśk, nastupazy dowolnosće a pschedprawa ministerskeho presidenta Mussolina a sakonjowy nacźiśk, nastupazy pschemènjenje staćańskich prawow, pschijała.

Nowiny „Epoca“ a „Idea Nazionale“ k temu pischu, so prěnjschi s pschijataju sakonjow s dwanaće statowy wobsteji, kotrejž źledowaze postajeja: Kral ministerskeho presidenta pomjenuje a puschcźi. Ministerski president je jeniczny kralej sa powschitkowne složenje swojeho ministerstwa samolwity. Po namjece ministerskeho pschedsydu kral druhich ministrow pomjenuje a puschcźi; woni žu kralej a ministerskemu pschedsydu samolwicźi. Bjes dowolnosće ministerskeho pschedsydu njesmě žo žana wěc na dnjowy porjad wobeju komorow staśiś. Jednore sśchitowjerje pschecźiwo ministerskemu pschedsydu žo s jastwom hacź do 30 měsazow, pschihot pschecźiwo žiwjenju ministerskeho pschedsydu žo s khłostańju na cźasu žiwjenja pokhłosa.

Italskemu ludej žo s tutym sakonjom wschе politiske prawa bjeru. Kak dołho budźe žebi italski lud tole wumožowanje lubicź dawaś? Sakhadźenje sasazistiskeje zwólby smjeje někdy zwój kónz; pschetož žane tyrannstwo njemóže wěcźnje tracź. Prjedy abo posdźischo w Italskej k krwawnej revoluziji dóńdźe.

Twarjenje schpanskeho direktorija žo pałi.

Twarjenje schpanskeho direktorija w Madridźe žo njedźelu pschipołdnju s płomjenjom palesche. Wobnjowa wobora žo podarmo prózowaschе, płomjenja shaschcź.

Wunoschi persiskich wólbow

Wólby w Persiskej žu žo bjes pschipadow wotmyśe. Wjeśe provinzy žebi žadaju, so by žo nětcźiśchi ministerski president Riza Khan schah (kral) sćinił. General Monsa khan je w mjenje wójska Risu khana namolwił, so by na persiski trón stupił.

Chinesska złowna konferenca žo rosbiła.

General Feng Yušhiang je pschedsydu chinesskeje delegazije pschi złownej konferenzy sajał. Dale je žo general Feng na druhe konferenzyne žobustawy s namołwjenjom wobroćił, so bychu konferenzu pschetorhnyłe. Jeli so žo to njestanje, ju wón s namozu stóncźi. Japanski pósłanz je namjetował, konferenzu do diplomatiskeho dźěła w Pekingu pschenjesć. Kaž je źiwjschcź, je Feng na to wosjewił, so wón teź tam konferenzy žo

ſhladowacź njeda. Konferenza ſo tehodla jako pſchekorhnjena wobhladuje.

*

General Feng je mjeſ tym nowe knježeiſtwo wutwoziſ. Diplomatiſki korps je na to wobſtamknyt, ſo knježeiſtwo, kotrejž je Feng poſtajił, njepſchipóſnaje. Feng je ſo na wulkomozy a bolſchewikiſku Ruſku ſ notu wobroziſ, w kotrejž ſo praji, ſo **je ſebi nowe knježeiſtwo wotmyſliło, narodne mozy Chiny ſjednoczicź.** S tym ſo Fengej móžnoſć da, wutrajanam pſchijimne wumjenjenja ſa jich pchebywanje w Chinje ſaruczicź. Dale je Feng ſlubił, ſo kónz lěta parlament ſwoła.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 17. nazymnika.

Hrjehorja Dźiwyčinjerja.

1834 sakski kral připóznawa swjatońnje w zrěčenju z ługiskimi stawami, zo so leniska wyšnoſć čěskeho krala nad Ługiecomaj njeznići.

1857 we Mitočecach Jurij Libš, spisaćel wubjerneje serbskeje składby, přełožeł Kempinskeho „Kročenja a Khrystusom“, mištr serbskeje rěče. —

Pěkna dźowka.

Štož prawa dušna dźowka je,
Ta hospozy rad k rucy dźe,
A blido a wšě sudobja,
Kaž debi žnsku, čiste ma.

So z nowinkami njenosy,
Dźe čiše swój puć kazany.
Je swěrna, troſtna we duchu,
A dźěćom čini dobrotu.

Njej jěra, khmarna, mazana,
Wšo w swojim mjšće čiste ma,
So hlada z wohnjom, ze swěcu,
A w kemšach njespi dźěmanku!

Handrij Zejleŕ.

Srjeda 18. nazymnika.

Pokutny dźeń. — Swjećenje basiliki.

1922 wotewri so w Prazy wustajeńca 50 wobrazow ze serbskeje Ługicy wot Ludwika Kuby.

1849 pomjenuje so wulki słowjan Strossmayer za biskopa w Diakowje.

Dom, dom!

Dźěćo lube, měj so dom
Z horcym, sylnym žadanjom!
W cuzobje, ach njeswěći
Nihdźe žana hwězka ći;
Domach pak najlěpje je
Dokelž lubosć koši će.

Dźěćo wbohe, ruče dom
Khwataj z prawym styehanjom!
Dawno žno će hladamy,
Hdźe, ach hdźe tak dołho sy;
Nocheemy być bjez tebje,
Žadamy će wutrobnje.

Michał Domaška

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 749, hygrometer —1, thermometer wo dujo +2. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer 0, thermometer w nozy —2. Wuhladny na malo ſo pſchemjenjaze wjedro. S cžahami kurjawa. — Wječera rano leżeſche wyſchina nad Němſkej a ſrjedźnej Europje. Wjedrowanje mjenja, ſo wona też naſchim ſtronam wumjedrjenje pſchinjeſe, je-li ſo dale k ranju pſcheſunje. Nižiny běchu nad Finiſkim a Biskayaſkim ſaliwje (Meerbusen) a ſ połnoza kupy Island. — Jutſje pokutny bźeſ, ſłónčko 7.23 hodź. ſkhadża a ſo 4.07 hodź. thowa. Měſačź ſkhadża dopoldnja 8.38 hodź. a ſo 6.06 hodź. thowa.

— **Schkrowa powěſć wo wjedreje ſa jutſje ſrjedu:** Kurjawotje, druhdy ſo roſcežnje, w nozy mróz. Helwak ſdnja ſymniſche wjedro ſoſtupi.

— Pokradże ſu ſo ſ tudomneje towaríſtwa w cžaſu wot 14. novembra pſchipołnoh hacź do 16. novembra rano 3 piſaríſke maſchiny, ſnamki „Continental“ cžo.: 111488, 115138, a 119348, a 3 liczíſke maſchiny „Brunswiga“, ſyſtem „Trinks“, cžo.31864, 32989 a 56293. Sa wróczopſchiniſenje maſchinow ſu ſo wot wobkradnjeneho 300 renſkich hrywnow myta wuſtajile. Dale 12. novembra dźěłba marinadow, wobſtojaza ſe ſakuſkow, bižmarckowych jerjow a rolmopſſow. Wo wjeſowne ſpožlenja proſby kriminalne wothdźelenje w Budyſchinje, 17. novembra 1925.

— **Pondźelu 23. nov. 1925 dop. w 10 hodź. pozedźenje wokrejſneho wubjerka** w poſedźenſkej ſali Budyſchſkeho hamtiſkeho hejtmanſtwa na Bismarckowej dróży 21. Na dnjowym porjedźe ſteja ſjawne naležnoſcže: 1. Rosprawa finanzneho wubjerka wo pruhowanju wſchelakich ſličzbowanjow. 2. Rosprawa ſakoſeiſkeje rady ſpomożeiſkeho wuſtajenja ſa młodoſcź wo pſchedźoženju ſličzbowanja 1924/25. 3. Wólbne namjety k wokrejſnemu dnju (ſaſtupowaz direktor Budyſchſko-Zidowskeje wothladańje, wokrejſny ſpomożeiſki pſchipomozny radа na město knjeſa ſ Berg. 4. Dodawk k mſdowemu porjadej ſa wokrejſnych ſaſtojnikow. 5. Wunoſchk woporneho dnja. Pſchipomozy ſa ſymu. 6. Drašne pſchipomozy k hodam ſa rataríſkich ſpomożeiſkich khowanzow. 7. Namjety k pſcheměnjenju porjadka wo honſtwinſtim dawku. 8. Poſtajenje pſchedźydy a ſudniſkeho pižarja ſa wokrejſny pſchemyſłowy ſud ſa 1. januar 1926 9. Hamtſkemu hejtmanſtwu ma ſo prawo dacź ſchwalenju a) měſtnych ſakonjow, kotrejž ſu ſkoſene po pſchikładže, kajtkiž je wokrejſny wubjerk ſa prawo ſpóſnał; b) pſchedawacź leżowmoſcže; c) poſczonkow, wot gmejnow pſchijatych. 10. Sjawne a njejſjawne poſednanja we wokrejſnym wubjerku wo próſtwach, naſtupazych korcžmarſke prawiſny. 11. Lěkarſke ſaſtaranje njejſawěſčeneho pomozy potrěbneho wobydleŕſtwa. 12. Wobcžeženje wokrejſneho ſpomożeiſkeho ſwjaſka a wokrejſnych gmejnow ſ wothladanjom hubjenzow. 13. Namjet Pětſcha k pſchenju wo wojſcžeńſkim liſcže. 14. Próſtwa Kamjenſkeho wokrejſneho ſwjaſka, ſo by ſo ſ pjenježnymi ſtrědkami pſchipomhało ſawjeſcź automobilnu motorowu ſyſtakwu, ſe ſtejniſchcžom w Kukowje. 15. Próſtwa ſjednoczenych plahowarjow pjerſiny a karniklow ſa Budyſchin a wokolnoſcź wo wuſtajenje cžeſtnych mytow ſa wokrejſnu wuſtajenju pjerſiny atd. 16. Wobcžeżowanje gmejnſkeho ſtarſcheho Jeremiaša ſ Wulkeje Dubrawy dla ſeſtajenja poſedźeńſkich protokolow. 17. Dodawk k gmejnſkemu dawkowemu porjadkej w Cželchowje, powyſchenje pſchiražka dawka ſ leżowmoſtneho dobytka. 18. Dodawk k porjadkej wo gmejnſkim dawku w Lichanju, pſchiražk k dawkej ſ leżowmoſtneho dobytka. 19. Pſchijeżce poſczonki Cžorno-Nožliczańſkeje gmejny wot kraſnokulturneje rentoweje banki ſa twarjenje wobydleńſtwa. 20. Měſtny ſakoń Bjedruſka, wotrunanje gmejnſkich ſarjadniſtwow. 21. Wobcžeżowanje wožadnikow Schütze a tow. pſchecžiwo twarjenju wodowoda w Barcže. 22. Wobcžeżowanje ſwjaſkowych ſobuſtawow a woteběrarjow pruda gmejnſkeho Klukſchanſkeho ſwjaſka na wobſamknjenje wo narunanju żeleſneho prudowoda ſ mjeſ dźanym. 23. Pſchijeżce poſczonki Wulkodubrawſkeje gmejny pola kraſneho ſawěſčeńſkeho wuſtawa Sakſkeje. 24. Pſchijeżce poſczonki Smiliančańſkeje gmejny pola kraſneho ſawěſčeńſkeho wuſtawa Sakſkeje. 25. Emil Thomas, korcžmaŕ w Darinje. Spožczenje korcžmaŕſkich prawiſnow na leżownoſcźi měſtneje liſcź. cžo. 7 w Darinje. 26. Hańża ſwud. Bartzynna rodź. Wicžaſej we Njeſwacžidle. Spožczenje dowolnoſcže k hoſpodowanju a porjedźenju kofeja na leżownoſcźi cžo. 70 w Njeſwacžidle w poſledních dnjach pſchedź ſkónnymi wikami. 27. Karl Nark we Luſy. Spožczenje korcžmaŕſkich prawiſnow na leżownoſcźi cžo. 65 we Luſy (K ſłónſkemu róžku.) 28. Karl Adalf Rostock, korcžmaŕ we Wurjazach Rosſchěrjenje korcžmaŕſkich prawiſnow na nowu korcžmaŕſku ſtwu w leżownoſcźi měſt. liſcź. cžo. 4 we Wurjazach. 29. Max Albin Hänchen w Hornich Pózkowach cžo 15. Dowolnoſcź k porjedźenju piwa w kantinje ſkat na ſahonje cžo. 289 w Delnich Pózkowach. 30. Moritz Paulick w Hrodźiſchczu. Spožczenje dowolnoſcže k drobnemu wikowanju ſ palenzom w leżownoſcźi we Hrodźiſchczu cžo. 7. 31. Jan Stephan, kłamaŕ we Wulkej Dubrawje. Dowolnoſcź k drobnemu wikowanju ſ palenzom w leżownoſcźi měſtneje liſcź. cžo. 17 b we Wulkej Dubrawje. 32. Wólba pſchedźydy ſa bydleńſki roſrud dźaſy ſud Budyſchinſki kraj na měſtno ſemſkeho ſudniſkeho rady Alberta. 33. Wſchelacžńſy.

— **Wutoru, 1. dezembra** ſarjaduje měſchany khór kraſnoſtawſkeje wyſchſcheje ſchule w Budyſchinje pſchedſtajenje Manfred. Tuto wulkotne dźěło baſnika Lord Byrona, ke kotremuž je Robert Schumann hudźbu napiſał, ſłuſcha k budźěłkam, kotrejž ſo ſara ſrědka pſchedſtajeja. Pſchedwjedźenje żada ſebi wulki orcheſter, derje ſkólzany mješany khór a ſa róle, kotrejž ſo wěcža, wuſtojnych wěcžnych. Paul Wiecke ſe ſakſkeje ſtatneje opery w Drježdźanach je dobrocžiwje rólu Manfreda pſchewſał. S tym budźe zyke wumjedźenje ſ podawkom wumjeſſkeho žiwjenja w Budyſchinje a ſa wokolinu. Měſchany khór Kraſnoſtawſkeje wyſchſcheje ſchule je pyches ſwój koncert we Njeſwacžidle nanoſcźe ſnaty. Wón ſaſpěwa w pſchedwjedźenju Manfreda khory duchow, kaž też wuſtorcžne requiem. Stud. rada Wotruba budźe zyke pſchedwjedźenje nawcžowaca. Liſcźiki ſu ſa 3, 2 abo 1 hr. w Budyſchinje pola Korla Jana Gudera (wobkhod ſ budźiſninami na Seminarſkej dróży) k bóſtacžu. Saſtupne liſcźiki ſo žiwje pſchedawaja, tak ſo je radno, ſebi je w prawem cžaſu wobſtarać. Pſchedwjedźenje ſapoczinje ſo ſ dypkom 8 hodź. a ſłónca wokolo 1/10 hodź.

S **Bošchcz.** Zyrkwinſka ſwjožbna ſſhadźowanka njedźelu běſche bohacže wopytana. Skoro wſchitke ſwjožby ſ Bošchcz a nunohe ſ Kubſchicz běchu ſaſtupjene, **tak** ſo **běſche** ſala w Krawzez korcžmje hacź na poſledníe měſtno wobſadzena. Po poſtrowjazych ſłowach wožadneho farara poſlíce ev. towaríſtwo knjeſnow ſ nutrnym podacžom deklamatorium „Běła drajta,“ kiž cžiniſche mózny jacžiſchcź na wſchěch pſchiſłuſchnych a bu wot wſchěch doſpołnje pſchijeſnaty. Wabjebje njedy ſo tudy mjenuja dłěſche deklamazije wot knjeſny Kiſlichez ſ Kubſchicz a knjeſny Cžeſliz ſ Nowych Norſchiz, harmoniſke khorowe ſpěwy kaž ſołowe wuſtupy, wot knjeſny Sperlinkez ſ Lětonja ſpěwane, pſchekwapjowachu ſe ſwojej jaſnoſcźu a rjanoſcźu. Wſchitko ſwjedźeſnje we tom, kak ſo wožadna ſotra Hiſza wo towaríſtwo ſ wulkej lubozcźu a wuſtojnoſcźu ſtara. Farař dr. Nejbaŕ wuwjaſi potom hiſcheze někotre ſłowa poczahowaze ſo na zyrkwinſke žiwjenje a ſe ſhromadnym ſpěwom ſtóneži ſo rjana ſwjeda.

Meble stajnje dobre a tunje poruča **Bjarnat Walter** meblowa fabrika

Telefon 531 **Hošic hasa 6 a sèminarska hasa 10** Założený 1860

Ceta swětłowłóska.

34] (Pokračowanje.)

Hanka běžeſche boſy noh, kaž běſche. Běžeſche ſa nim po ſchtomowinje, k wſy hacź k topolam, ſ wotkelž je roſhlad na wſchě ſtrony, ſaſta a ſa khwilu kołſaſche ſo ſaſo domoj.

„Nasch hnadny knjes je k Wicžaſezom cžahnył.“

„Potajkim tola! A ſ wjeczeri njepſchidźe, to zyle wěſcže wěm. Zyle powołnuje wſchě mozy myſlenja napinaw, a nětko mohła dobru wjeczeŕ ſ wokňom cžiſtnyć. Na ſwěcže njeje wjetſchego njeſboża, hacź być ſ kuchaŕku pola ſalubowaneho cžłowjeka.“

A wſchelako pożantori a wſchón ſwój hněw ſtorkaſche jenož na tu ſkażenu, njepſchipóſnatu wjeczeŕ. Hanka wſchitko poſłyſ, a njetrjeba wědźecź, cžehodła po prawom ſo ſtara cžeta hněwa.

Sa khwilu wrócźi ſo Schołta.

Tak bórſy by jeho cžeta njetwerczakowała. Społkadny na njeho praſchanje.

„Ssym pola Wicžaſezow pobył, cžeta.“

„Hm, tak, tak.“

Knježna Domaſchkez je hižo ſaſo wotjeła,“ projeſche ſrudny, bjes maka ſ wobžarowanjom.

„Wo cžim ſhy ſ njej porěcžak?“

„Wſchako běſche hižo ſaſo prjecź, hdyž ſhym do ſtatoka ſaſtupił. Pſched wjeczorom běſche wotjela.“

„A cžehodła to? — cžehodła tak ſpěſchnje?“

„Pondźelu wuſtupi prěni krócź we dźiwadle, bě pſchijeła ſo potkmaliczź a ſhwojich pſcheczelow pſcheproſhyczź, ſo bychu na nju pſchijichli pohladacź, na jeje rólu.“

„Pojedźeſch ſnadź tam też?“

„Hdźe też to!“

„Wſchako ty też k jeje pſcheczelam ſłuſcheſch.“

„Ale mje tola njeje pſcheproſhyła. Knjeni Wicžaſowa je drje mi trucże prajiła, ſo Domaſchkez je ſwoje ertne pſcheproſcheńcże też mi wuprajicź kaſała, ale njewěrju tomu. Ssym ſebi tola ſaſłużił, ſo by mje ſama pſcheproſhyła.“

„Ssnadź by tola nochcžył, ſo žónſka ſa tobu khodźi.“

„To niz, ale wona mójeſche k nam pójtkacź.“

„Wſchako je ſara khwatała. Może być, ſo Wicžaſez hólzaj ſ tutej powěſcźu runje tohodła k nam pſchijeżeſchtaj. Staj maſaj a njemóżetaj to tak wuprajicź kaž ſo ſłuſcha. A byrnjež bychtaj też wuprajikoj, ty tola doma być njeſhy a ja njewědźach, hdźe ſa tobu pójtkacź.“

„To njeje żane taktne jednanje knježniczki, kiž dhe być tak wjdźełana,“ wuprajі ſo Schołta ſkoro hněwny.

Cžeta njeležeſche khwilu, a hdyž niczeho njepraji, praji jemu ſo ſama.

„Sstyſch, Pětrko, ty krititniſch jednanje teje knježniczki. Wona je pſchijeła w tom cžaſu, hdyž ſhy ty na nju najmjenje myſlił, hdyž ſhy być pola Statnitez młyna. Wěſch, cžehodła ſhy tam pokhodźił?“

„Cžeta ty ſhy mje tam pośłała.“

„Njech też. Ty ſhy tam na wuhladny khodźił, ſhy mkyſłeż Hanku na myſlach mět w tej khwili, hdyž je Domaſchkez pſchijeła. Njech też ſ teje żenitwy ſmješnyeze pěſnicźki dla niczo wuſchko njeje, pſchemyſlił ſej, kak by Domaſchkez wo twojim nětcžiſchim roſhworjenju poſudźiła, hdy by wědźała, ſo ſy je wſhy k nuſnej krocźił, hdyž maju mkyſłeż rjanu dſowcžicźku. Budźeſch wjeczeŕjerjeż?“

Mjelcžiſy pſchiſtupdźeli.

*

Cžłowjeki ludźi tłocža ſo k dźiwadłu.

Dźenja dawa ſo repetoirny kruch doſcź pſchiwabjazy. Schtóž nima hiſcheze ſaſtupny liſcźik, tón cžeri a cžiſcheżi ſo k pokładniku, hdyž je tłocženża, ſo mohł ſo ſadarmje. Mnohy ſtojo wołtamu pſchi wulkej powěſchcžazej zedli.

Jedna ſ hkownych rólow kraje knježna Domaſchkez. To je też wuſtanjenjene ſ tołſchimi piſmikami, ſo knježna Domaſchkez wuſtupuje jako hóſcź.

„Domaſchkez. Snaje ju ſchtó?“

„Wſchako widźicże je na wutkhodźowantiſchcźu. Napadnje rjana ſtwětłowłoſata knježna, horda, njepſchiſtupna, ſa poſtrow ſo ledy podźakuje.“

„Kak je jeje ſwójbne mjeno?“

„To njewěmy, ale to bychmy ſhonicź mohli, wſchak je tu w Drježdźanach doma.“

„To mjeno budźe nětkaſe zuſe, njeńemiſe.“

„Nć, nć, to je wopraudźe jeje mjeno“, da ſo hordźe ſo nimi ſłyſchcźej ſarjadnik Schołta.

Ludźo ſo wobhladnyhu. Njeſnaty cžłowjek. Pokaſaču jemu, ſo to hódnje njcże, ſo by ſo nětkaſi zuły cžłowjek do jich rěcžow měſchał, a dźeſchu do dźiwadła.

„To by hiſchcże było, ſo by ſej mjeno pſcheměnjałe kaj pſcheměnja nahlady, ideale a powołanje“, bórcžeſche Schołta a dźeſche do dźiwadła.

Wuhyta ſebi w dźiwadle ſwoje ſydła, kiž běſche ſebi ſa dźenſnjuſche pſchedſtajenje hižo rano kupił, ſtuli ſo tu a ſłoro ſe ſtrachom woczakowaſche tu khwilu, hdyž ſo ſamołcžeſe łóchnje. Bojeſche ſo, niz wo ſebje, — ale wo Domaſchkez. A njewědźeſche po praworn, cžehodła ſo wo nju boji. Hdy by ſy bojała, njewuſtupi. Wicžas tu ſe ſwojej ſonu też o nětkaſe ſebi. Może być, ſo na njeho hladataj, ſebi mu nim rěcžitaj. A wón ſo bojeſche ſo wobhladnycź, ſo bychcźi ſo jeho wocži ſ jeju wocžomaj njeſettkaſej. Schto bychcźi ſebi tola wo nim pomyſlitoj? Běſchtaj jeho pſcheproſhyłoj, ſo by ſ nimaj do Drježdźan jeł, ale wón bě ſo na wſchelake mjne dźeła wurěcžał. A njes tym bě prjedy w Drježdźanach hacź wonaj.

Nichtó we dworje a we wſy njewě, ſo je Schołta do Drježdźan jeł. Nikomu njebě ſo ſe ſwojim ſamołcžkom dowěrił, ani niz ſwojej ſtarej cžeeze. Bě ſo ſankolwik, ſo ma bě mětja jeſć na ſudniſtwo tolo deputatnika Drabkowa dla, kotryž bě na żeleſnizu wo tſi měcht wołwſa mjenje dowjeſł, hacź běſche jemu pſchikſano, byrnjež běſche to Drabkej dawno wodał. Budźeſche-li Domaſchkez wołwbitzy Schołta k wopytej ſwojeho prěnjeho wuſtupjenja na deſkach pſcheproſhyła, budźeſche ſnadź ſo drožił, a njžebudźeſche pſchijeła. Ale ſo njeběſche ſo ſ nim ani ſettkała, ſnadź ſ wotpohladom na mytłiczku jeho ſcharowaſche a cžerwjeſche ſo Drježdźan.

Pſched ſobu ſamym ſo ſamołwjeſche. Telko ſtow ludźi dźenja w dźiwadle, nichtó ſ nich Domaſchkez knježnu njeſnaje, cžehodła dyrbjał ſohn, jeje pſchecžel, tudy pohladowacź.

(Pokračowanje ſcžehuje.)

Přiloha k čisłu 267 „Serb. Nowin“

Wutoru, 17. novembra 1925

Sulske wobstejnosće narodnostnych mjeńšinow w Pruskej.

Wulka rěć našeho zapósłanca Baczewskeho w pruskim sejmje.

(Pokračowanje a stónčenje.)

Tutón wukas (ſ 31. dezembra 1918) njemějeſche jenož ſa Polakow płaćiźć, ale też ſa pſchiwuſnych druſich narodnostnych mjeńſchinow, też ſa tych, kotriż ſu pſchiſahnyli. Sa Polakow w Barlinje, Weſtfalſkej, Porheinſkej ſnym ſo ſe ſapodaćom na knjeſa kultuſowego miniſtra wobroźił, ale hač do dźenſa ćakam bohužel hiſchće na wotmołwu. Stónčnje woſjewichu, ſo njejſu hiſchće rozprawy doſchle, a ſo tohodla kultuſowe miniſterſtwo njemóže na ſapodaće wotmołwićź.

Runje tak njeje ſo pola ſerbſkeje mjeńſchiny hač do dźenſa hiſchće nicźo pſcheměniło. Teź tu je wicho pſchi ſtarym woſtało. Haj, wukas ſo tam ſnyła njeje woſjewił.

W naſtupanju danſkeje mjeńſchiny je ſo we ſwojim cźaſu je ſtrony miniſterialnych ſaſtupjerjow woſjewiło, ſo ſo tam jedna, a ſo ſo tam ſe ſrjadowanjom mjeńſchinoweho ſchulſtwa bórzy ſapoczńe. Hač do dźenſa pak njeje k žanemu rjadowanju doſchło. Kak dołho hiſchće dyrbja Danojo na ſwoje najjednoriſche prawa ćakaćź, knjes miniſtro?

Pola litewſkeje mjeńſchiny w raſchej Pruſkej ſo też hiſchće nicźo njeje ſtało. Nawopak. Hdyž Litwiſnojo ludowy ſwjedźeń, ſpěwny ſwjedźeń ſarjadowachu, ſu jich tamniſchi towaršſojo po ſmyſlenju knjeſow němſkonazionalnych, tak mjenowane „Vaterländiſche Verbände“ napadli, krjudowali, kaž ſnym to w ſwojim małym napraſchowanju hižo knjeſam ſapóſłanzam k wjedźenju dał.

Hiſchće ſo njeje na to pomyſliło, ſo by wukas też ſa litewſku mjeńſchinu płaćiwoſćź doſtał, tehorunja niż ſa pruſkich ſtaćanow cźeſkeje rěcźe.

(Pſchiwołanje pola němſkonazionalneje lud. ſtr.) Hdyž njewěſće, hdźe ſu, ſnjemh ſnadź mału wuréſť ſe „Strehlener Kreis- und Stadtblatt“ ſ 16. 10. 25 pſcheczitaćź. Tuta nowina ſaběra ſo ſ mojim małym napraſchowanjom a praji potom:

„So mamy k połodnju wot Strehlena ſkupinu cźeſkich ſabydlenjow, je ſnate.“

A dale:

„Po ſtatiſtiźy ſ cźaſa do wójny móže ſo jich — potajkim Cźechow — liczba na 8000 poſtajićź.“

(Pſchiwołanje pola němſkonaz. lud. ſtr.) To njejſnym ja pißaŕ, ale němſkonazionalna nowina.

Dale piſche nowina:

„Kruće ſa ſebje wotſamknjeni, ſu ſebi cźeſku woſebitoſćź a rěcź hač do dźenſa ſakhowali. So je ſchulſka a hamiſka rěcź němſka, ſo ſnamo roſumi. W ſnyrkwi ſo hač do dźenſa cźeſki prědźuje.“

(Pſchiwołanje pola němſkonaz. ludow. ſtr.)

Potajkim ſo bjeſdwělnje pſched ſchérokej ſjawnoſćźu pſchiſnawa, ſo ſu tam pruſay ſtaćenjo cźeſkeje rěcźe. Jich liczba wudawa ſo na 8000. Njedźiwajźy toho wjchak njeje ſo niczo cźiniło, ſo by ſo tam maćerna rěcź w ludowej ſchuli wucźiła, haczrunjeż ſebi to ſtarſchi truće ſadachu.

(Pſchiwołanje pola němſkonaz. lud. ſtr.) Ja Wam, moji knjeża ſ prawizy njeroſumju, kak móžeſće ſebi ſtajnje tute pſchiwołanja dowolićź, a potom we ſamknjym wokomiku ſa němſke mjeńſchiny w druſich krajach wuſtupowaćź. S tym ſcźe ſóźbe moraliſke prawo ſhubili. Ssamo němſke mjeńſchiny, ſ kotrymiż ſnmy nětkole na **kongrešu wſchěch europiſkich mjeńſchinow** do ſwiſka ſtupili [14. oktobra w Genfu] Waš wottſchahuja. Njechaм mjena tych Němcow mjenowaćź, kotriż mi woſjewichu:

Mły wukrajni Němcy ſo haňbujemy, ſo ſu hiſchcźe tajcy ſapóſłancy w pruſkim ſejmje, kiž hiſchcźe tak dołho wróćo ſteja, kiž maja po ſdaczu beſku pſched cźołom a njeroſumja abo njechaja roſumićź dźenſniſchemu ſwěteju, a ſ tym němſkim mjeńſchinam njeſtónčnje ſchłodźa.

(Pſchiwołanje pola němſkonaz. lud ſtr.) Kajzy běchu to Němcy? Wy to zyle derje wěſće a móżeće łohzy tych ſaſtupjerjow němſkich mjeńſchinow wuſłyſchaćź, kiž njedawno, 15. oktobra, w Genfu na konferency europiſkich narodnoſtnych mjeńſchinow ſo wobdźělichu. Nichtó druhi, hač němſki rěcźny filoſof Karl Voſſler, piſche we ſwojej knihy: „Geiſt und Kultur der Sprache“ wo maćerńej rěcźi, — pſchetož wo niczo druhe njeſłyſe pola wſchěch narodnych mjeńſchinow, wobſehe pola tych w Pruſkej, hač wo ſdźerjenje maćerneje rěcźe. Mamy ſwoje pſchirodne prawo, kotreż dyrbi ſamo pſches ſtatne prawo hicź. — Voßler praji: **„Jenoż ſwoju maćeřnu rěcź mójeſch žiwje ſaćuwcź a jenoż we njej móżeſch najhłubſche a najtajniſche hibanje ſwojeje wutroby wuprajićź.“**

To ſu ſłowa jeneho němſkeho wucźeńza. A ſchto praješche tola ſaſtupjeŕ wſchěch němſkich mjeńſchinow, knjes dr. Schiemann ſ Litwy na mjeńſchinowym kongreſu w Genfu?

„Prawo, ſwoje dźěcźo tak wocźahnyćź, kaž ſo mi ſe tyhaj pſchicźin krewje a ſaćuwcźa jako te prawo woſjewja, ſo jemu dam do žiwjenja tu rěcź, w kotrejž ſam najlepſche muhłe a najlepſche ſaćuwcźa pſcheźiwich, njeje to tuh poćahow ſ Bohu, pſchepowěcźenje ſwědomja, do kotrehoż žadyn ſtat a žana móc ſwěta njedyrbjała ſahaćź ſmějcź?“ (Žiwe pſchiwołanje na prawizy.)

Moji knjeża na prawizy, ſnmy hižo — to ſnym hižo pſredy prajił — ſ němſkimi ſaſtupjerjemi do ſwiſka ſtupili a ſnmy na kongreſu w Genfu wobkrućićź dyrbjeli,

ſo **w naſtupanju prawow narodnoſtnych mjeńſchinow Pruſka krocźi jako pożłednja**, ſo je w Pruſkej ſakhowanje ſ narodnoſtnymi mjeńſchinami wjele hórſche, hač ſamo w najdźiwiſchich ſtatach. Pſchetož ſamo pola cźornuchow, tak ruće hač ſam mišijonar abo duchowny pſchińdźe, tutón ſpyta, jich maćeřnu rěcź namuknyćź. A tu poſtajeja ſo duchowni a wucźerjo, kotriż maćeřnej rěcźi wobydleŕſtwa njeroſumja. W Genfu je ſo wuſłoſnje wobkrućićź dyrbjało, ſo wo prawach narodnoſtnych mjeńſchinow w Němſkej ſ zyła žaneje rěcźe być njemóże.

Nichtó druhi, hač dr. Schiemann, w Genfu ſaſtupjeŕ wſchěch mjeńſchinow němſk. narodnoſće wupraji ſadu: **„Wotnarodźowanje kaſtehožkuliž luda je dźenſa njemóżnoſć.“ Politika wotnarodźowanja ſchkodźi tóždemu ſtatej a ſchkodźi ſwotpředła zyłemu měrowemu wuwiczu. Stat, kotrehoż kulturne dźěło njeje poſitiwnje ſtožene na wuwicźe ludnoſće, narodnoſće, ale negatiwnje na to, pſchikročźićź mjeńſchinu, ſ tajkim ſtatom dźe kulturnje wróćo. Stat, kotryż dźěł ſwojich ſtaćanow ſ narodnoſtnych pſchicźinow hoſpodarſkich wróćo ſtaja, podrywa hoſpodarſke tycźe ſwojeho ſyzka. Stat, kotryż politiſkich roſdźěluje mjes ſtaćanami tuteje abo tamneje narodnoſće, ſnicźi podłohu prawa, na kotremž jenicźay ſo jeho ſhromadne tycźe ſejera.“**

Ssamžnu dr. Schiemann je ſmužitoſcźe doſcź měŕ, — my to pſchipóſnawamy — ſo je ſo ſ Genfa wobehje na Pruſku a Němſku wobroćił a prajił: **„Pruſka a Němſka kotrejž dotal hiſchcźe ſe žanym ſrěcźenjom ſwjaſanej njeſtej, dyrbjałej w prěnim rjedźe wopomnićź, ſo Němcy ſw. mjeſow němſk. republiki bydła a ſo ma hižo tohodła ſ mjeńſchinami we ſwojim kraju hinak wobkhadźećź. Pſchetož hatle potom ma Pruſka moraliſke prawo wuſtupowaćź ſa ſwojich wukrajnych Němcow, hewak pak je wſcho prawo k tomu ſhubiła.“** (Pſchiwołanje pola němſkonarodneje ludoweje ſtrony: Schto ſcźe we Warſchawje prajili?)

Schto ſnym we Warſchawje prajił? Chžu Wam to woſpjetowaćź. Radu to cźinju. Ssym ſwólniwy, to ſnadź w rosmołwje cźinićź, tu by naš to dźenſa pſchedaloko dowjedło.

Reſoluzija, kiž je ſo w Genfu pſchijała, kotruż ſu runje mjeńſchiny němſkeje narodnoſće ſapodałe, je drje Wam ſnata. Jeli ſo niż, hych runje knjeſam němſkonazionalnym doporučźił, ju pſchečitaćź. (Pſchiwołanje pola němſkon. lud. ſtrony: Pſchećźitajće ju nam!) To by pſchedołho trało. Chžu ſo dźenſa hiſchcźe trochu ſ k. dr. Steffenſom ſaběraćź.

Ssym potajkim tu dźenſa pokaſał, ſo ſo we woprawdźitoſći ſ pſchijećźom namjeta w ſchulſkim wubjerku a potom w pleniu niczo poſitiwneho (ſkutkowneho) njeje ſtało, ſo ſo njedźiwajźy toho, ſo je ſo namjeł pſchijaŕ, naſche naturſke prawo, prawo na ſdźerjenje maćerneje rěcźe jako najdrohotniſcheho kubła ſa kóždeho cźłowjeka, ſo tu ſ nohami tepta. Tak dołho, hač ſo tuto naſche prawo tu ſ nohami tepje, kaž wy to runje cźiniće, tak dołho — ja to wospjetuju ſnadź hižo dźeſaty króć ſ tutoho měſtna — ſcźe wſchě moraliſke prawo ſhubili, wuſtupowaćź ſa Waſchich wukrajnych Němcow. Ssamo Waſchi wukrajni Němcy Waš wottſchahuja. Jeli ſo to njewěrićźe, praſchejćźe ſo němſkeho ſenatora Haßbacha w pólſtim ſejmje.

Nochcźył ſwoju rěcź ſtónčźićź, doniż bych hiſchcźe ſe ſwojim „wyſokocźeſcźenym“ kolegu knjeſom dr. Steffenſom někotre ſłowa poreźaŕ.

W dalſchej rěcźi podawa k. ſapóſłanc wſchelake dokaſy — wołebje němſkich autorow a pruſkich kralow —, ſo ſu Maſurojo Polacy, ſchtož ſo ſ němſkeje ſtrony pſchejo pyta ſaprěcź, kaž też pytaja ſebi, ſwěteje a Serbam ſamym narěcźećź, ſo ſani Sserbja njejſu, ale jenoż też ſerbſky rěcźacy Němcy a druhe kotwótnoſće. Stónčźi: „Cźłowjek ſo jenoż dźiwa, ſo tajke njepſcheźeſtliwoſće mjes Pruſami a narodnoſtnymi mjeńſchinami, wobſehe nami a Polakami wobſteji. A tu podawa nam jedyn němſkoludowy — knjeża němſkoludowy budża ſo ſnadź wo to ſajimowaćź — wotmołwu na to. Je to knjes Adolf Worſtendorfer ſ Lipſka. Pſchipójźa nam naſtawk, kotryż ſnmy w naſchim cźaſopiſu „Kulturwille“ woſjewili. Praji tam wuſłownje: „Runje dokelź raſſownje měſchanemu ludej Pruſkow prawo njedam, w mjenje Němſkeje kolonifowaćź atd.“ Mjenuju potajkim ſam Pruſkow měſchanu ludu. Runje cźi, kiž dźenſa hiſchcźe ſłowjanſke mjeno noſcha a w kotrychž ſłowjanſka krew cźecźe, runje cźi ſu najhórſchi njepſchecźelźo ſwojich ſamknjych narodnych bratrow. W Raſchſopruſkej (Žiwe pſchiwołanja a wulki njemér na prawizy. Swón preſidentk.) w namjeſtnym kraju, w Pomorſkej abo Hornjej Schleſwſkej. Pak ſu to renegatoje, kotſiż dźeja ſwój połhod ſaprěcź. pak ſu to njeporadźene wuplody wjazorych narodow. Wſchetoż Pruſkow wjazy ſamych njej, tych ſu Waſchi prjedownicy wutnuſili, do njebjeſ pózłali.

K ſwojemu wobſarowanju dyrbju ſe ſwojimi wutwjerdźenjemi ſtónčźićź. To ſo iwſo wjeſelicźe. (Pſchiwołanje na pſch.: ně, ně!) Cźehodła pak potom projeſchcźe. Dźakowano Bohu? Móhł wěſo dalſchi material pſchednjeſećź. Na kóncu ſmněm hiſchcźe nęſchto ſłowcźkow prajićź wo tym, ſo po dźenſnjuſchim ſyſtemje ſamo tam, hdźež w Hornjej Schleſyſkej ſrěcźenja wobſteja, my Polacy, to je pólſka mjeńſchina, ſnmy ſe ſwojim dopokaſom ſa to, kak móża ſo ſrěcźenja wobeńcź a ſamać. (Žiwe pſchiwołanje na prawizy.) W němſkej Schleſyſkej ſu ſchulſke wobſtejnoſće w mjeńſchinowych ſchulach tajke, ſo ſo njemóże rěcźećź wo loyalnym pſchewjedźenju ſamo Genfſkeho ſrěcźenja. (To je němſkopólſke ſrěcźenje dla ſchkoda mjeńſchinow na woběmaj ſtronomaj, kotreż ſo pocźahuje ale jenoż na Hornju Schleſyſku, němſku a Pólſku, pſchpk. pſchel.) Hdyž móże ſchulſki radźićźel Koroll w Opolu jenotliwym wucźerjam 3000 hr. k wobkałanju ſtarſchich dacź, ſo tute njebychu ſwoje dźeći do pólſkich ſchulow ſłali, potom ſnmy dałeko doſcź.

Knjes kulturkowy miniſtro, bych měł na Waš jaſnu próſbu: To dźiwli ſjawnje a wuraſnje woſjewićź, hač dźeće narodnoſtnym mjeńſchinam w Pruſkej jich prawa pſchiſwolićź abo hač dźeće w politiſky Waſcheho knjeſa hantſcheho pſchedſtajdnika pokraczowaćź, w politiſky pſchecźeńcźanja, politiźowanja mjeńſchinow, w politiſky wutupjenja wſcheho. ſchtož njeje pruſke. Pruſchi wo jaſne haj abo ně.“

Na wěčny wotpočink.

(Wobras ſe wójny.)

„Ach, kak rjenje ſkinczа ſwony! Bychu-li tola mi k połedńenjemu raſej ſwonile!“ — Tak rěcźi wotoka huſeńſcheho, hdyž njedźelſke a ſwjedźeńſke ſwony ſłyſchi ſ blišcźe wonſtaneje wſy, hdyž runje wětſił prawje ſteji. Pſchi tym ſuſeja ſo wulke ſłzy ſo ſłonjaj. Jedyn po druhim dźe do wěcźnoſće. A ta, kiž by rad wumrěła, tu hiſchcźe je, dyrbi tu wotſtaćź. Kóždźićźki wjećźor ſdychuje lubemu Knjeſej, ſo by ſej ju ſ ſebi wſak. Se ſwojimi dźewjećźoſćźacy ſ ſtarni ſtónčźnje žiwjenje ſnje. Cźłe wottud cźahnyće, prjeſ ſ tutoho ſwěta połnych hrěchow a njekmanſtwa. Zebźi horzo ſa lěpſchim ſwěrtom, ſa ſbožnoſcźu, ſa njebjeſomi. Ach, kak ſnte ma tola kóždy wjećźor! Dych a nosy njechaja wjazy. Ale njepopſcheje ſej měra, gramoſeji dźeń wote dnja po donje a ſtatoki. Sſwoje zyłe žiwjenje je dźełkowa a ſo drěła, njeje ženje lěnjeho pałła. Też nětko njemóże to ſitſeć a widźećź, wſchudże ſapſchinnje pſchi łóżſchich dźełach.

Talle dobry tydźeń ſu jeje mozy hładajy woteběŕale. Njecha tak prawje wjazy hicź. Hdyž tu a tam troſchku popomha, je ſnětro muſkna a ju napina. Nětkotre rany je ſo hižo ſuſeła. Tuž ji niczo njeſłyſha hač ſ kſam khodźećź. Poſpěſcho wosnje ſej dwaj a ſtónčnje wostanje zyle we łožu. A hižo naſajtra proſyć ſwoju pſchichodnu dźowku, ſo by po knjeſa ſararja ſkyła a ju pſchihotować na poſledni puć, na puć do wěcźnoſće. A dźowka dźe po njeho. Mjes tym domjaſy jſtwu wurjeđża, pſchikrywa blido ſ běłym rubom a ſtaja zynowy ſwěcźnik na nje. A wonjeſy ſhładża hiſchcźe ras ſłowu a poloża ji na ranjenja pißane rubiſchko, rjane ſerbſke, kotreż je wot ſwojeje maćerje dźěđźiła. A ſwoju cźornu ſnuku, kotruż je ſej Bóh wě pſched kelko létami ſamа ſeſchła, dźe ſo hiſchcźe was wobleź. Tak ſeđźi, ſtyhnywſchi ruzu na łożowej kromje a doſtanje ſwjate woprawjenje. A hdyž knjeſ farař ſerbſke pacźerje ſpěwa a kerluſch cźita, hibaju ſo jeje wuſta a rěcźi po mójźnoſći ſwobu. Zenje njeje ſerbſke Boże ſłužby ſakomdźała. Pſchi wſchěm nuſnym dźele dopomni ſo na ſwoje naboźne wintowatoſcźe. Jeje měſtno ujeđźe ſe ženje w zyrkwi próżdne. A hdyž ju knjeſ farař poſležnju njeđźelu tam njewuhlada, wobđźeſche, kak na cźaſu je. Tuž też ſ ſhwatkoum pſchińdźe.

Ssamny wjećźor poczina wowła tak đźiwnje rěcźećź. Ssmjerne hrona ſo ſapoczinaju, kaž ludźo rjeknu, w kotrychž dyrbjeli hiſchcźe tas ſwoje žiwjenje pſchećźiwićź. Wſcho powđa na pređi. Jónu rěcźi je ſwojim njeboh mużom, ſynoma ſaſo je ſwojimi dźećźimi a wnuczkami. Tu torha ſa ſłowak abo płaza ſ rukomaj na poſłeđźcźo. To đźe tas đźećź a cźęſto đźełacy, pſchoſcź a ſcźeć. A to cźini runje tak pilnje a nutrobiće, kaž by woprawđźe było. Potom ſaſo ſtona a ſotoſći ſtyſknuje a lama ruzy. To budźe đrje jenicźka cźeja, kotruż je w ſwojim žiwjenju pſchenjeſećź dyrbjała. Haj, dyrbi cźeſty đźećź. Ale naſajtra wjećźor je wjele měrniſcha. Je dobređźila. Ach, kak mile a měrnje nětko leži a đrěma. A ſpi zyliczki nóſ a na druhi đźeń też hiſchcźe. „Mačći! — wotwołała]“ ſcźeptaja ji njeleżo do wucha. Haj, ſłyſchi wſchak đrje, wobroćźi kuſk hłowu na bok. Ale hewak nicźo wot ſo njeđa. Je hižo w druhim ſwěcźe. A tuž ju đale wjazy njemtyła. Dych pſchejo bóle popuſchcźuje, kutruba ſłabſcho bije. A hđyž na wjećźor wopjet na nju pohładaja a ſłuchaja, praji pſchichodna đźowka, wocźi połnych ſyſłow, k druhim: „Naſcha wowła je wudychała, ſo k měrej podawa.“ Wjeđźe ruzy jđźeja ji pſches ſchćewjeđźeńe włoſy a majkaja jeje pſchređźełane ſtawy a ruzy, kotreż ſu telko đźełałe a nětko wotpoczinja na wěcźne.

A wjećźor poſtaje đźe ſym hiſchcźe k maćeri na wumjeńk a ſteji đołho, đołho pſchi njej. Pſchecźo ſaſo majka ſwoju lubu maćeńku a njemóże ſo wot njeje đźělićź. Je nětko tam, ſa cźimż je ženſka, wotpoczinje w měrje. Hewak wjes-

žoty a lohki muž steji a placže a placže. Stykuje ruzy a schepta mjelcko pomjerjeny kkrusch.

A nasajtra rano klincža swony, ach tak lubosnje a mile. Czischina w Božej swórbje, žodyn wětšischk žo njeshiba. Tak rjenje hižo dolho wjazy swonike njeshu.

A pischichodna džowka duje nuts do czichege konorki a majka wowka na symne liza: „Sstychischich, luba wowka. ftychischch. kak kraßnje dženža swony dn? Twoja próstwa je dopjelnjena, dženža swonja tebi. Sstysch jeno, kak rjenje du!"

Na pokutnym dnu du do zyrkwje a modla žo sa lubu wowku, macžerku. A knjes kavar spomina na nju, na jeje sbožnu smjerc. „Tak žo sbožnje wmuněva . . ."

Kajke budže wjedro?

Mhlowe a symne.

W Budyschinje, 16. novembra.

Kaž je žo hižo wocžakowalo, dóstachny žrjedž saúdženeho tydženja w Němskej ehěrro symne wjedro, tiž je džiwajo na swoju wótrosć wožebity meteorologiski podawk sa schich dnjow. Někto žo prascha, hacž s tym nam strach hischcze wjetischge symy hrozy.

So by to tróschku rosbudzicz hodsało, chzemy was sa nastaczom symneho podwka sledzicz. Najprjedy bésche wón spoc'atk sarúdzeneho tydženja pola kupy Island (w serjerjnym atlantiskim morju) a k juhu wot njeje. Pisches njón spadny najprjedy czopkota w Nižozemskej (Sollandiske) hdzež žo sněh dżésche, a też w Němskej a symna pschickahny j dolhowjeczornym powětrom. Pisches wotczehnjeny niżny do srjedžischcza Ruskeje bechu žo symne srjedžischcza w Schwedskej a Finskej wutworike a to hacž do 22 stupnjow symy. Pisches powótrowne pischemérnjenje a rosdżelenje buchu tute symne wětry do rauischeje czary sczehnjene a pschinoschowacha tak k snižanju nascheje temperatury. Jako tšesi dnjk pschinidże k tomu, so žo tu a tam nózne njebjo rosjasni a pisches to semju sesymi. Tuž mézachu wschudże mróhy a smjerki a potom sněh we wulkej muchoczu.

Hdyž so tute podawki shromadnje pohórscha abo jenotkliwje žo sesżylnja, dha mélt w tutym tydženju hischcze j wjetischej symu a smjerkami liczicz. Najprjedży na žo praschenje rosrisacz, hacž w blizkim czasu wot Islandskeje dalsche symne powětry dósjanjemy. To žo po najnowischich wjedrowych wobsedżowanjach njestanje. Island ma w swojej blikkosci depreßiju (nižinu) a pschi tym wyschu temperaturu, t. dżela gamo 10 stupnjow a wjacy czopkow. Wot tam nam potasim sadyn strach njehrosy. Na druhej stronje mohł symny wětr wot Schwedskeje a sewjerneje Ruskeje pschichodżecz. To žo stanje, je-li so wyschina w swojim nétczischim stejnischczu zdzer'i abo žo k sewjeru sczehnje. Tez toho stracha so bojecz njetrjebamy, dokelž khétro spéschnje k ranju do srjedżnjeje Ruskeje chwata. Tak pschidżemy j czary naraischich wétrikow a njetrjebamy žo pschekrutnych jemjerskow bojecz. Jenož mohże j jasreho njebja pschicz.

Kaž je dowidżecz, budże žo w srjedżnej Němskej zlaba wyschina wutwirowacz a wjedro wokkneżicz. W njej budże jenož j dżela jasne wjedro dokelž, kaž naschonjenje wucži, w nowembru a dezembru lohzy mhlowe a pokhmurne wjedro nastanje. S tajkim wjedrom, j dżela mokrym, budże južna a srjedżna Němska pschi 0 stupnjow temperaturu liczicz dyrbjecz. Pschipódla žo kuk deschczinje. W nabrjóżnych krajinach a w najsewjernischej Němskej pschinjesu we wyschim sewjeru nimo czahaze depreßije nižiny) hukczischo deschcz a to pschi wjeczornych wétrikach, kotrez budu czim hylnische, czim bliże k brjóży pschinidżeli. Tez temperatura budże tu wo néschto wyschicha hac w srjedżnej Němskej, dokelž tute nawjeczorne wétry-pschinjese nimo wlóżnosczez tez namórisku czopkotu z atlantiskeho ozeana.

Cyrkwinske powěsće.

S Delnjeho Wujezda.

Pokutny bżeń rano we 8 hodż. němska swotwéż, dop. w 9 hodż. němske a ½11 hodż. serbske kemschenje.

Wo papušach, kiž mjaso žeru.

W Neuseelandiskich hórskich krajinach je wésta druzina papuschow, se wschelakimi wosebitosczemi. Jednu tajku wosebitosć chzu dżenża wobwiscacz a to je jeho sesiwjenje.

Papuschowy jatyr ma na swojim swódnim knjeżku brodawki. S tutymi zyga méd z kwétkow, nimo toho pak sczíwi po hischcze z dżiwjimi jahodkami a pschekazanizami. Tutu zyrobu mósze bjes kóždego bojka a wojowanja dóstawacz. Ale pomery so pischemenichu.

Najwjazny z tamnych sahydlenych ptakuje skót a mowzy. Hdyž su wowzu sarskali, powéżnu mjaso, „aż tež kojuchi na wésce za to pschihotowane pschiprawny, so buchu je w powétrje suschili. Tuto wobkedżowachu tež papusche. Wosebje w zymje, hdyž kwétki njekczéjachu, pschekasanzy njeklétachu. Wu rusy, we sesiwjenskej bżdże zwytawachu tež mjaso. Wone jim slodżesche. Pschezo wuzesche czakki wottorhowachu. Prénju krocżel do rubjeżneho žiwjenja bésche czinjena. Mózne dżésche dale a z njewinowateho hórskeho papuscha bu po czasu khrobły, sważliwy rubjeżnik.

Někotre léta posdżischo putnyczku tamnischi wobydżerjo, so jich wowzy na zyle wogsebitu khorosć czekpja. Wowzy bóstawachu krwawe rany na khribjecze a na bokach. Rany so jétkim a często bechu z winu sażneje smjerczze. Nichtó njewédżeche tutu khorosć prjedy wobkedżowar, nichtó njewédżeche, kak su rany nastale.

Jedneho dnja pak widżesche jedyn pastyr, kak so papusch na khribjet jedneje wowzy bele puschczi, swój pyk do njeho na wotmy sary a sabo wotkecza. Někto njebéshe wjazy z hódanczkom, kak rany nastanu. Tuž dyrbjachu někto pasmyrio swoje wowzy psched rubjeżnikami schkitacz. Tola khrobłosczj pschibérasche w czasu nasyh nimo mérv. Wowzy spytachu swój khribjet schkitacz a so lehnycz. Rubjeżnizy dachu so do brjucha a stronu, a hdyž so wjazy z nich do jeneje wowzy dachu, wosrachu jenož kosce sbytkne. Papusch je pak sebi tuto njekhmanikowo jenož na symsti czaż pschiwuczil. W kcze kóscżi pak sabo méd a wschelake bruki a muschki.

Dobry mathematikus.

Arabski spitkowaczel Alphad powě nam, so chzysche indiski kral Scheran Sessu, wunamakarja schacha z tym musnamjenicz, so mózesche sebi sam myto wuswolicz. Sessa pak žadasche sebi jenoż — pschenczne zornjatka, a to na kózde polo schachowneje desti (wscho hromadże je jich, kaž je znate, 8×8 = 64) dwójzy tak wjele, kaž na pschedchadżaze polo; potasim na prénje polo jene zornjatko, na druhe 1+1=2 zornjatzy, na tsecze 2+2=4 zornjatka atd. Na takke spodżiwne žadanje so jemu kral Sheran a wschitzy druhi smjejachu. Kóždy sebi myslesche, so to s zyka zaneho myta njeje a so chze jich Sessa jenoż k lépschemu mécz. Tola Sessowe žadanje tak hlupe njebé, kaž so sdasche. Hdyž mjenujo Sessa nétko kralej wuliczi, schto ma po prawom dostacz, dha so dodżiwacz njemózachu, kak schtrabny „pschikromny" Sessa bé. Summa zornjattkow wuczini 18 365.10 abo 18 trilijonow a 365 tyšac milijonow! Kak wjele to je, sebi pschedstajicz njemózesch, khiba so liczbu z druhimi wézami pschirunasch, kaž smy to w czasu inflazije czinili. — Po wuliczenju wopschija 1 liter 21 700 pschenczinych zornjatkow (28 000 žitnych, 18 000 jeczmjenjowych, 12 500 wowsowych a 500 hróchowych zornjatkow). Jedyn hektoliter (100 litrow) wopschija 2 170 000 zornjatkow. Nétko hodżi so lohko wuliczicz, kak wjele sebi Sessa žadasche, mjenujo na 8462×10 abo 8,5 bilijonow hektolitrow. Mésch-li, kak wjele 1 liter pschenicznych waži, mózesch sebi lohzy wuliczicz, kak wjele zentnarjow, haj tunow to bésche. Tak wjele pschenicznych indiski kral njewobhodżesche. A by-li sebi ju chzył kupicz, dha jeho zyle wobhodżenstwo k tomu dosahało njeby. Sessa, kotryž bésche žara sdawny liczer, sebi to prjedy po zyle krótkim puczu wuliczi a tak zyle wésce wédżesche, schto sebi žadasche a so jemu darniwy kral myto jenże dacz njemóże. Bésche to jenoż mały žort, kotryž sebi napschecziwo kralej dowoli. Potasim też w starych czasach mózachu derje liczicz.

Pokhłostany kupc.

Dobrocżiwa wójwodka z C. mésjesche pschi swjedżenju sa jenu méschczansku khorownju pschedawarinke mésmo, ke njej pschindże lord P., kiž je po zyłym Londonje jako žadlawy sluż znaty. Dokelž hižo z daloka smorschczene wobliczo czahasche, tak myslesche sebi wójwodka, jemu někotre pohnuwaze słowa prajicz. Lubosnje so woprascha:

„Njetrjbacże znadź tutu rjanu pyschmu knižku?"

„Dżakuju so, njetrjebam žanu!"

„Snadź tutón wolojnik?"

„Dżakuju so, ja njekhótschczu."

„Abo trasch, tu, někotre dobre bombony?"

„Dżakuju so, so njekhótschczu."

To pak bésche czeschczenej knjenje pschewjele. Wona wsa klozk mydła do ruki a prajesche jemu: „Bych Wam rad hischcze tutón klozk mydła poruczila, a je tak boju, so mi wotmołwicze: „Dżakuju so, ja so njemyju!"

Wscho so smjesche. Skuży lord pak mésjesche so je procha. Wójwodka pak mésjesche lépsche słoże a pscheda sa krótki czaż wscho, schtož mésjesche.

Přilopk.

* **Stawizna wo wjelbłudzje (kamelu).** Hólbudische stawnistwo w mésesche Buer bechu do posedżenskeje sale méschczanskich radżicżelow pscheworili. Architekt bé salu z wschelakimi sméschnymi hrónczkami wupjelnił. Jedyn tajki wobraz pschedstaja schesczoch radnych knjezich wokoło z trawu wobroschczenej hórki sedżo, kotrež roshorjeni pytnu, kak zo wjelbłud (kamel) bliži, so by trawu na hó wotzrał. Jedyn z tutych knjezich je se strózelemi na zwoji najhódnischi dżel czeka padnyć; druhi prózuje go bjes wuspécha, wjelbłuda za wopusch wot zranja wodżerżecz. Pod wobrasom steja tele słowa: „Hdyž z ena jenu klupu wež skónczinje sażo trawa narosła, dha pschibéži wésce wjelbłud, kiž sażo wschitko wotżerje!" Wobras so méschczanam jara spodobasche a rowschitkowne wjesele sbudži. Ale dżél radżicznych knjezi njechasche wo wjelbłudzje nicżo wjedzecz a we wobzebitym popsedżenju radżicznych knjezich po dolhim, żiwym jednanju a powschelakich namjetach žmjertny wuzud nad wobrasom wupraji a z wuspéchom wowwjedże. Jena mjenischina, czi „lewi", žadasche sebi, so ma žo wobras z „wjelbłudom sażo sptowicz a n jecha pryjedy do sale stupicz. Hacž tam wobras sażo njesmeża. We swjedżach steji pisane, schto hischcze z wjelbłudowej stawiznu sażo budże. Po powédżeji je photowjeł wobrasa architekt, kiž je we swojim czażu w sali wérowany, w kotrejž bé, kaž wémy, stawnistwo samélczene.

W młynje.

Novelka.

W horatej krajinje nascheho krasa stejesche we wuskim dole młyn. W nim bésche młynk žiwy. Wódla rézki bézesche hischcze dróha. Młyn stejesche pok pschi hórzy.

Młynk méjesche na wobémaj brjohomaj hórkow hacž horje k lésej swoje pola a kuki. Na schtyrzeczi krukow a druhi skót pasesche žo na kukach. Młyn ležesche jara pschijomnje a tohodla méjesche tež stajnje dosc mlécz. Młynk bé z jenickim synom swojeho nana, kotryž tež njebésche ani bratra ani sotry mék. Nan pak bé dawno hižo morwy. Młynk bésche bohaty.

Mandżelska bésche jemu sahe wumréka, sawostajiwschi jenicżku dżowczicżku. Młynk bésche dolhi, žuchi człowjek z njestrowym, bledym wobliczom, kasteż maja młynkojo czasto. Derje bé na nim widżecz, so jeho dom na zlónzu njeležesche. Krótki tołsty nóš zwécżesche žo czerwjeny w bledym mjeswoczu. Jako hólczeż bé žebi nóš ras swosabik. Wócżaz béschtej troschku nalésenej z czerwjenymi kromami.

Jeho dżowka, z mjenom Hana, bésche jemu z najmlódschich lét sem napadnje podobna. Jena kmótra, sdalena pschiwuzna macżerje, wopyta ras młynka a pohladny srudnje na bojasliwe bżécżo. „Muża tola dostanje", rjekny nan, „mésje posdżischo wjele pjenjes a budże mózdoscz wubéracz."

Hdyž Hanka do schule khodżesche, wopyta bur ras wucżerja. Prajesche jemu, so dyrbi tuto dżécżo wjazy nawuknycz, hacž druhe wjesne schulske dżécżi, dokelž holza dyrbi žo ras sépje mécz, hacž wón a so njesmé žwoje zyle žiwjenje tu na młynje žedżecz. Tak wujedna j wucżerjom, so holza tež klavér hracz nawuknje we wosebitnych hodżinach.

W tutym czażu sta žo, so młynki, kotrehož bésche žebi młynk pschistajit, w lésu dżiwinu honjo žo j hajnickom setka. Wón pschindże j nim do wurédżenja. We srudnifkim pscheponanju pschijédże srudnik z města j pizarjom a wobhlada žej młyn. Wumowrascha žo sa wschém a pisar mésesche wschitko napisacz. Młynk wjedżesche hischcze żenje hamtike wožoby a jich poczahi w tajkej bowérliwosczi a blikkosczi wuhladak a wobkedżowak. Wobaj žo we wosu pschimjesechtaj. Ssudnik žedżesche sam, pisar pak pschi pohonczu. Pschi pscheponanju a jednanju czinjesche srudnik prawje knjeżsy, pisar, starý brodaty człowjek, pak prawje podwólnje a slużownje. Młynk žej pschi žebi wumyssli, so ma žo Hanka ras tajkemu muzej wudacz, kaiżij srudnik bésche.

Dżécżo rosczesche, bésche pak njerjane, njelepe a bojasliwe. Wésche dolhe, z pschewulkimaj rukomaj a nohomaj, na hlowje njemézesche jara huste, zwétke wkosmy, kotrez bechu stajnje hladke sczesane. W bledym wobliczu stejesche maty, njelepy, czerwjeny nós.

Hdyž bé nézdże 18 let stara, pschindże młodny hajnik do tuteje krajiny. Wón bésche czerstwy, pékny, młody człowjek w pyschnym kabacze, z wótrymaj czmowymaj wóczkomaj w brunym mjeswoczu. Ssebjewédomy a wjeselu, spokojny krocżesche, tiélbu na ramjenju a pha na pasu, po dróży abo po lésnym puczu. Sa krótki czaż powédasche žo wscho móżne wo nim. Tu dżésche pomésczi, so rad wieselu sabawu lubuje, tu sažo, so rad wulkeho knjesa hraje a sa druhich wjele w korczmach vkacži. S woprédka rékasche, so ma bohateho nana, kotryž chzyshe z njeho néschto wulke sczinicz. Dokelž pak hólczk pschejara na lésu wiśasche, tak bé pola nana dozdżel, so žmédżesche žo hajnikemu powolanju wénowacz. Posdżischo powédasche žo wo dolhu, kiž młody człowjek navraska a praji žo, so jeho nan na zadyn pad bohaty njeje, so je jenoż z khudym dżékacżerjom, kiž je wschitko swojemu žynej woprowal, so by néschto wulke nawuknył.

Czasczischo hižo bé jeho Hanka po drósy krocżicz widżała. Pschehnwasche drje z wjetschcho dżéla w budleńskej jstwi, dokelž nan njechasche, so by w hospodarstwje dżékacka. Schulu wuthodżiwschi, bésche dwé lécże w mésce była, so by néschto nawuka. Wot toho czaża njemésesche žama wjazy wjele lóschta, néschto ruschcheho žo pschimacz, wschako ji nan stajnje powédasche: „Ty njetrjebasch nicżo dżékacz, ty smjesech tas pjenjesy." Tak žydowske skoro pischezo pschi woknje, néschto wuschiwajo abo czitajo S woknom pak mózesche runje won na dróhu widżecz.

Wédżesche też, w kotrym czażu hajnik z wjetscha tu na dróhu stupi. Jeho pucże bechu wschédnje te žame. Tak dosczeże ju hajnik ras na drósy. Hanka bé žo do békeje drasty swoblekała, w pażu mésesche czerwjenu rózu a czitasche w knihach pésnje. Hajnik postrowi knjesnju czesczomnje, wédżo, so bésche bohateho młynka jenicżke dżécżo. Knjeżna žo méschczanzay podżakowa, krej stupasche jej do wobliczа.

Hajnik runa žebi tej žwoju drastu a krocżesche wažnje pschi Hanzy. Powédasche najprjedy wo wjedrje. Wona pak zyle sawjerczana wotmołwi: „Schto pak bu dżecże žebi wy wo mni myślicz, czerpju mjenujo na tym, so mi tak jara krej do wobliczа stupa." Hajnik njemóżesche hnydom na to wotmołwicz, schtož jeho zastojsiwu pschitkeiesche, hacž néznum pésnicżkam w knihach se skotym réskom. Wón prajesche, to je pola młodych holzow czasto, a so žo to da, hdyž maja ras muża.

Tak pschindżesczitaj bórsy pisches jene. Hanka bésche hacž pisches khowu do rjaneho człowjeka falubowana. Tutón pak njebojasliwje zakusny, njech też wédżesche, so njebé bozyka rjeva. Hainika jenoż pjenjesy wabjachu, kak budże z nimi wustupowacz, kak budże žej rodi posłocżicz dacz a w korczmach wulkeho muża hracz a sa druhich płaczicz. Wésche wédżesche, so jeho bohaty młynk tak bjese wscheho jako pschichodneho žyna njepschijima. Prajeche žebi pak też, so napschecżo tomu žane winowatosże nima a so budże trasch wjeselu, hischcze taiteho pschichodneho žyna dostacz. Schtó we, kaiżi njedocżink może khupocz dżowki wuzicz. Tak a hinak pchemyshlowaische pschi žebi. Wschitko cżze napinacz, so młynk tola do toho žwoli.

Narécża a wobrécża salubowanu a dowérliwu holczku. Pschichodneho dnja dżésche w žwjatocżnej uniformje k młynkei, so by tu žwoju naležnosc pschednésył. Mésty plan bé žebi w duchu sestajak, kak chze wéz cżinicz; powédacz wo njesmérnej, wulkej lubosczi, wo czésiej žadosczi, holzu sa mandżelstu mécz. Bjes nieje njemóże žiwy bycz atd.

Stary młynk pak bórsy sa tym pschindże, schto hajnik chzyshe. Mudry człowjek spójna bórsy jeho plan. Wupraschowasche žo sa wschittkim. Skónczinje pak praji, so dyrbi žebi wés tola hischcze ras pschemyślicz, so to wscho tak khétrje njeidże. Wulzy waži žebi selene kabaty, ma je radv. S tym da jemu ruku a wotpósła jeho.

(Pokraczowanje.)

Wurězać a skhować!

Zakoń wo nahódnosćenju za wěrićelow a dołžnikow.

(Aufwertungsgesetz.)

30. septembra 1925.

Industrijowe obligazije abo akzije.

Pšichedewjacza, kotrež žu obligazije (akzije) iwdawake, dyrbjadu hač do 30. sept. 1925 starowobšedžerjo, kotříž tele obligazije wot 1. julija 1920 šem wobšedža, nanowkowćej, so dyrbja tute pšichipowědźićej. Jenož pšichipowědźene akzije maja prawo na wunjitk (dividendu abo podobne ležšiny).

5. oktobra 1925 hač 28. februara 1926.

Sjatwe pożćonki.

Pożćonki stata (Reichsanleihen und Kriegsanleihe), ſ dobom te wot stata pšichewzate pożćonki krajow połonkadaj do sapiſka w statnym sakoſiſkim łopjenu — Reichsgesetzblatt — 1925, ſtrona 332 a 342). dyrbja starowobšedžerjo, kotříž pożćonki do 1. julija 1920 wobšedža, dyrbja je wot 5. oktobra 1925 hač do 28. februara 1926 pšichipowědźić. S tym dostanu prawo, so je na pożćonku wuplaćowage dołżne liſeźiny (Anleiheablösungsschuld) samėnja. S tym dostanu też prawo, so žu tute nowe ſtatne dołżne liſeźiny wukoſuja (to rěka ſtatej pożćene pjenjesy žo w nahódnoſćenej mėrje wuplaćeja). Pšichipowědźenja pšichtimaja wožebite pokrjedniſtwa (Vermittelungsstellen). S wjetſcha wobſtaraja to banki — też naſcha Sserbſka ludowa banka, jejne filiale a agentury —, nalutowarńje, naſche wjeſne nalutowarńje a wupaćerńe. Te pšichipowědźenja na wožebitych tam ležazych formularach wobſtaraja.

30. novembra 1925.

Obligazije.

Schtóž obligazije wobšedži (to žu ſtatne, kraſne, wokrjeſne, měſchćanſke, gmejiſke pożćonki. akzije abo rentowe a ſaſtajenſke liſeźiny = Renten oder Pfandbriefe) a ma prawo, je-li žu žo tute liſeźiny wuložowake abo wupowjedźile a žo na banku k wuplaćenju ſapodake, je ſaſo wróćo žadacź, dyrbi hač do 30. novembra t. l. ſwoje pożadanje pšichipowjedźićź.

31. dezembra 1925.

Hypotheki.

(Sapiſki w hypothekariſkich knihach.)

Wěrićel hypotheki, na kotruż ma prawo, ſo žo nahódnoſći ma prawo hač do 31. dezembra 1925 pšichipowědźećź, ſo njeje ſwólniwy, ſa dobre ſpóſnaćź nětkaſke ſapiſanje cźeſow abo hypothekow po 1. januarje 1925, na kotrejž je jeho hypotheka ſapiſana. (Kóždy měſeczeł hypothekow na zujkych leżownoſćach budże tohodla derje cźiniećź, ſo do leżownoſtnych knihow pohladuje, hač wot 1. januara 1925 žo nicžo ſapiſało njeje, ſchtóž mohło hódnotu jeho hypothekow wohroſićź.)

1. Januar 1926.

Hypotheki ſaſo wožiwja a kak je, hdyž žu ſebi pšichi wuplaćenju wſchė prawa wuczinił.

a) **Hypotheki,** kotrež ſu wot 15. junija 1922 hač do 14. februara 1924 wuplaćene, ſmė wěrićel hač k 1. januarej 1925 pola teho hamtſkeho ſudniſtwa pšichipowědźićź, pola kotrehoż žu do hypothekariſkich knihow ſapiſane byle. Też cźi njech te do 15. junija 1922 wuplaćene hypotheki pšichipowědźa, kotříž ſu ſebi wſchė prawa na nahódnoſćenje pšichi wuplaćenju wuczinili.

Hypothekariſka dań a ta obligazijow žo powyſchi.

b) Nadhódnoſćene hypotheki ſadanja žo w prěnjej połojzy lěta 1925 ſ 1,2% a w druhej połojzy ſameho lěta 2,5% lětnje. Ale wot 1. jan. 1926 powyſchi žo dań na 3% lětnje. Wot 1. januara 1926 wumjeńk a druhe wumėnjeńſke a ſapiſane cźeſe žo na 60% wuczitnjeneje hódnoty powyſchja. Je-li je byl dołh na wotplaćenje (amortiſaziju) ſtupa wotplaćowanje ſaſo do mozy.

31. januara 1926.

Obligazije (jeli dyrbi žo ſkorźićź).

Je-li banka nocze žadanja měſeczelow obligazijow pšichiſnaćź (hladaj termiju 30. nov. 1925) potom dyrbi hač do 31. januara 1926 ſkorźbu na pšichipóſnacze a wudaće obligazijow ſapodacź.

28. februara 1926.

Wubėhnje pożledna termija ſa pšichipowjedźenje ſtatnych a druhich ſjawnych pożćonkow abo obligazijow.

Do teho dnja dyrbi kóždy te obligazijony, kotrež je do 1. julija 1920 wobšedžał, pšichipowjedźićź. (Hladaj też pod 5. okt. 1925.) Jenož potom tute obligazije na nowe wumėnjenja. Jenož tute žo ſadanja a wukoſuja, ſo bychu žo wuplaćile.

1. hapreje 1926.

Dorjadowanje wožebitych pšichipadow.

Te naſtupuja ſbytkne dopłaczenje, (Restkaufgelder) wobſezeńſke hypotheki, ſwójbne a namrěwſtwowe wotliczenja (Familien- und Erbauseinandersetzungen) atd.

Do tuteho dnja ma mějeczeł tajkeje hypotheki prawo ſebi wyſchſche nadhódnoſćenje hač 25 proz. ſadacź, ale dołżnik hypotheki ma prawo, ſebi ſnižene ſadacź. To naſtupa wurjadne pšichipady. Wo nich rěcźi § 10 nahódnoſćaceho ſakonja = Aufwertungsgesetzes. (Do teho ſkuſchcźa: hypotheki wo dopłaczenju — Restkaufgeldhypotheken, wobſezeńſke hypotheki, wyſchelake wobdźelenſke hypothekariſke ſapiſane prawa, ſwójbne a namrěwſtwowe wotliczenja, prawa na wumjenk a druhe wuczinjenja = Unterhaltungsbeziehungen, wuczinjenja wo pſchepodaczu ſtatkow a kubłow — Gutsüberlassungsverträge, wyſchelake druhe wumėnjeńſki a wuczinjenja = Abfindungs- und Auseinandersetzungsrenten). Namjet dyrbi ſo pola nahódnoſćeńſke (Aufwertungsstelle, to je hamtſke ſudniſtwo, wotdźelenje ſa ſapiſanja do leżownoſtnych knihow, to je Grundbuchabteilung) ſapodacź. Pohladaj też pod 1. jan. 1926 pod. pišm. a.

b) **Snižene nahódnoſćenja hypothekow.**

Nahódnoſćeńſki ſakoń dawa dołżnikej pod wėſtynmi ſakoſiſkymi postajenymi wumėnjenjemi prawo, ſo žo hypotheka niż wo 25 proz., ale jenož wo 15 proz. nahódnoſći. Też tutoń namjet ma žo pola nahódnoſćeńſke. to je hamtſkeho ſudniſtwa, ſapodacź. Tam też ſhoniſch, hdy ſmėch tajſi namjet ſtajicź.

c) Hdyž chze ſebi wěrićel žadacź, ſo by žo jemu hypotheka prjedy wotplaćowała.

— Dołżnik dyrbi nahódnoſćenu hypoteku k 1. januarej 1932 wupowjedźićź. Ale wěrićel ma prawo, po ſakoniſu poſtajenych wumėnjenjach, ſo žo jemu hypotheka hižo wot 1. jan. 1926 po podźělach wotplaćuje. Też tutoń namjet dyrbi hač do 1. hapreje 1926 pola nahódnoſćeńſke, potajkim pola hamtſkeho ſudniſtwa ſapodacź.

d) Snižije nahódnoaſćenja obligazijow.

Też tón, kotryż je na nahódnoſćene obligazije wuplaćejeż (ratař ſmano na rjtowe abo ſaſtajeńſke liſeźiny = Renten- oder Pfandbriefe) na prawo žadacź, ſo by žo nahódnoſćenje ſniżiło. Też tajſi namjet ma žo pola nahódnoſćeńſke (hamtſkeho ſudniſtwa) ſapodacź.

K 1. januarej 1927.

Hdyž ſebi žadaſch, ſo by žo wuplaćenje hypothekow a obligazijow wotſtorcźiło.

Po ſakonju dyrbjał dołżnik hypotheki abo obligazije je 1. januarej 1932 wuplaćićź. Wón pak ma prawo, ſebi žadacź, ſo by žo jemu na wuplaćenje hač do lěta 1938 docźakało. Też tajſi namjet dyrbi ſo pola nahódnoſćeńſke (hamtſkeho ſudniſtwa) ſapodacź. Sſo wė, dołżnik a wěrićel ſmėdźa mjes ſobu wuczinićź, ſo hypotheka też dale ſtejo woſtanje.

1. jan. 1928.

Wyſchſcha dań na hypotheki a obligazije.

Wot 1. jan. 1928 powyſchi žo dań na hypotheki a obligazijony wot 3 proz. na 5 proz. Wumjeńk a druhe ſapiſane wuczinjenja a cźeſe wot 60 proz. na 100 proz. Potajkim wot 1. januara 1928 dyrbja žo wumjeńk a druhe wuczinjenja ſaſo w połnej wyſokoſći wotliczejeź.

1. jan. 1932.

a) Tehdom dyrbja žo — je-li ſebi wěrićel žada, — nahódnoſćene hypotheki a obligazijony wuplaćićź.

b) Je-li chze wěrićel hypotheku dale ſtejo woſtajićź, ma prawo, wyſchſchu dań hač 5 proz. žadacź.

1. jan. 1938.

Je-li je ſebi dołżnik wuczinił, ſo ſmė nahódnoſćenu hypoteku w nětko k 1. jan. 1932 połdźiſcho wuplaćićź, je 1. jan. 1938 pokledna termija dočźakanja. Sſo wė, ſ pšichłoſowanjom wěrićela ſmė hypotheka też dźeje ſtejo woſtacź.

Pšichipomnicź chcemy, ſo žu tu naſpomnjene dny pożledneje termije. Kóždy ſmė, žo wė, ſwoje namjety a ſadanja prjedy, to rěka, ſ cźaſom, haj ſnadnom jutrje, ſapodacź. Schtóž ma k tomu nětkaſke prawo, njech to też ſkerje a lěpje cźini, ſo njeby žanu termiju ſkondźił. Pożledneje dny ſu dźełu na ſudniſtwach tak hižo kopi. Njedobaha, ſo by ſwój namjet, je-li to pišmo cźinitſch, pożledni dźeń na póſt dał. Nė, tehdom dyrbi być w rukowaj hamtſkeho ſudniſtwa. Najlěpje je, ſo ſo jedyn, ſo wė, niż pożledni dźeń ſam, ſe wſchėmi papjerami wuhotowany, na ſudniſtwo puſchcźiſch. Tola njewuſtwol k tomu žadyn wicźiny dźeń. Tehdom maja na ſudniſtwje też nuſniſcho. Na bóle wſchėdnych dnjach maja ſnadniży ſaſtojniſy też wjazy cźhwile, ſo ſ twojej naležnoſću nadrobniſcho ſaběrać. We naſkcźim Budyſchinje masch też ſerbſkich prawiſnikow doſć, kotrymiż móżeſch ſajchmatane naležnoſće nadrobnje rozpomnicź!

Pšichipomnicź chcemy, ſo ſakoń rěcźi wo wot 15. junija 1922 hač do 14. februara 1924 wuplaćenych a wuſchmornjenych hypothekach. Pšichi hypothekach, kotrež ani wuplaćene, ani wuſchmórnjene njeſtu, płaca dale. Te njeſtu nuſnowany, do wėſteje termije pšichipowjedźićź, ſchtóż njeje wuſchmornjene, woſtanje dale ſapiſane.

Cźi, kotříž hač do 1. julija 1920 ſtatne pożćonki (też wójnſke) wobſedźachu a ſu potrjebni, dóſtanu łěpſchinowu rentu (Vorzugsrente). Cźi dyrbja pola wokrjeſnje ſaſtarańje (Bezirksfürsorgestelle) wuplaćenje tajkeje renty ſadacź.

S tutym jaſnym rozpiſanjom nadźijamy ſo, ſo ſmy wſchėch naſchich lubych cźitarjow ſpokojili, wobeje pak tych, kotříž ſu ſo na naſ ſwo radu wobroćili.

Se ſamyślom njeſtmy wo tutym wobſtnym ſakonju pšichewjele piſali, ſo njebychmy ſ wjele a ſnje rozumłiwym piſanjom ſaneje ſchmatańźy naczinjeli.

*

K tutomu naſtawkej hiſchcźe dodamy:

S nahódnoſtnym ſakonjom wot 16. julija 1925 je nahódnoſćenje wėſte, nėkotremužkuli k lěpſchemu, druhim ſaſo k ſchkodźe. S tutym ſakonjom ſpadnu wſchė prjedawſche poſtajenja, też ſtećźi nuſowny dawkowy ſakoń. Kóždy dyrbi ſo w tutym ſakonju roſhladowacź a ſrojumjenje ſa njón měcź, dokelž nėkotremužkuli pucź pokaże, na kajſe wjeſchnje móże piſchcźeſe nėſchto dóſtacź. A jeli to njetrjeſchi, dha ſhoni ſ najnjeſchcźa to druhe, ſo nahódnoſćenje jenu pjenjezne winowatoſćeſe napołoži, kotrež ſej wotbyte myſlieſche. We wobėmaj padomaj je potajkim ſnaće ſakonja nuſne.

1. Powiſchitkowne.

Nahódnoſćićź móża ſo wſchė pjenjezne winowatoſćeſe a žadanki, na kotrež ma nėchtó pšiches inflaziju prawo. Žadanja dyrbjachu do 14. julija 1924 woprawnjene być a ſo na wėſtu pjenjezju ſunu w hriwnach poczahowacź.

Nahódnoſća ſo jenož po ſkotej hriwnje. Najprjedy ſo ſuma we ſkotych hriwnach wobliczi a ſ teho ſlědźuje ſakoniſku postajena wyſokoſćej pjenjes.

Pola žadankow do 1. januara 1918 płaci ſkota hriwna telko kaž dołh wuczinja. Pola žadankow wot 1. januara 1918 hač do 24. julija 1924 ſo ſkota hódnoſć po wėſtych, ſakoniſy postajenych tabellach wobliczi (tute ſmy we ſwojim cźaſu woſjewili).

2. Nahódnoſćenje hypothekow.

Hypotheki ſo powyſchitkownje na 25 proz. ſkoteje hriwny nahódnoſćeja. Sa wobliczenje bjerje ſo ſwjetſcha tón dźeń, na kotrymż je hypotheka do leżownoſtnych knihow (Grundbuch) ſapiſana. We wožebitych padach móże ſo nahódnoſćenje powyſchićź, pak ſniżićź. Nahódnoſćenje ſo ſniży, jeli dołżnik dopokaża, ſo jeho hoſpodarſke wobſtejnoſće 25 procentiſke nahódnoſćenje njeſnjeſe. Na jeho namjet ſo jenož tehdom dźiwa, hdyž je jón hač do 1. hapreje 1926 ſtaji.

Je hypotheka **do 14. junija 1922** wotplaćena, dha ſo jenož nahódnoſći, hdyž je wěrićel pjenjezy pod wėſtym wumėnjenjom pšijał (na pšich. ſo je to jenu pšchemało a to jako doſahaze wotplaćenje njewobhladuje abo podobnje). Dewakpakniz.

Pšichi wotplaćenju hypotheki wot 15. junija 1922 hač do 14. februara 1924 ſo nahódnoſći, **byrnjež je wěrićel pjenjezy bjeſe wſchėch wumėnjenjow pšichijał.** (Naſpjetne ſkutkowanje ſakonja — rückwirkende Kraft des Gesetzes). Hižo wróćopłaczene pjenjezy móża pak ſo wot na ſkotu hriwnu nahódnoſćenych pjenjes wotcźahnicź.

Bu hypotheka ſdźěła do 15. junija 1922 wróćopłaczena a bjeſe wſchėch wumėnjenjow pſchiwſtata. da ſo dźełba wot prjedawſcheje hypotheki wotcźehnje a jenož ſbytku dołh ſo nahódnoſći.

Je-li je dźěl do 15. junija 1922 ſo wuplaćił a pod wumėnjenjom (unter Vorbehalt) pšichjał ako wot 15. junija 1922 hač do 14. febr. 1924, wobliczi ſo na ſkotu hódnotu. Wuliczeny pjenjes wotcźehnje ſo wot nahódnoſćeneho dołha.

Nahódnoſćenje dźiwajo na wumėnjenje ſwojeho prawa (Vorbehalt des Rechts) ako dźiwaju na naſpjetne ſkutkowanje ſo jenož ſtanje, hdyž wěrićel ſwoje prawe hač do 1. januara 1926 na nahódnoſćerni (Aufwertungsstelle, to je pola hamtſkeho ſudniſtwa) woſjewi. **Sa kóždu hypotheku ſo wožebite pišmo žada,** dokelž ſo nahódnoſćenje wot pada k padej ſtawa.

Nahódnoſtnjeny dołh (Betrag) **njetrjeba ſo hač do 1. januara 1925 ſadanicź.** Wot 1. januara 1925 wuczini dań 1,2 proz., wot 1. julija 1925 pak 2½ proz., wot 1. januara 1926 3 proz. a wot 1. januara 1928 5 proz. Do 1. januara 1932 njetrjeba ſo nahódnoſtnjeny dołh wuplaćićź, khiba ſo je wěrićel we wulkich hoſpodarſkich wulkoſćach. W tym padże dyrbi ſo hač do 1. hapreje 1926 namjet na hamtſke ſudniſtwo ſapodacź, ſo by ſo dołh po podźělach wuplaćował.

3. Nahódnoſćenje nalutowańſich pjenjes.

Jenož nalutowańki ſjawnych abo ſtatnym dobładom ſtejacych nalutowańnjow ſo pohódnoſća na to waſchnje, ſo ſo wėſty pokład k dźelenju twori a ſo mjes nalutowarſemi rozdźěli. Pšichi tym dyrbi pichipadowacź dźěl ſ najnjeſcha 12½ proz. ſapołożenych pjenjes ſkoteje hódnoty dożpicź. Pšichi łěpſchich wobſtejnoſćach nalutowarńje móże ſo nahódnoſćenje powyſchićź.

Je nėchtó ſwoje nalutowańki w nalutowarni ſapołożił a dyrbjeſche na pšich. da p'chemėnjenja bydlenja je na druhim pšichepokajaż, da ſo nalutowańki nahódnoſća, kotrež je w ſwojim cźaſu do p r ė n j e j e nalutowarńje płaćił. Najmyſlſchiſche kraje wyſchnoſće móża poſtajićź ſo do płaczenja a muſ aczenja wot wėſteho dnja ſo wjazy njenahódnoſća. Tola njeſmė ſo cźaſ do 15. junija 1922 położićź. **Bliſche poſtajenja dla pšichewjedźenja nahódnoſćenja nalutowankow n: ſu ſo hiſchcźe wudale.** Naiffeiſenſke a nalutowarńſke towarſtwa ſo (po Ausgsb Poſtz. wot 30. 9. 25) njepłaćża jako ſjawne kaſy a njewobhladuja ſo te wola nich ſapołożene nalutowańki jako „ſamożny ſakoż“ (Vermögensanlage), kotryż nėt ſo ſ 25 prozentami nahódnoſćeja. Tehorunja ſo też bankowe nalutowańki a kontokorent njenahódnoſća.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Přilopk.

*** Jěnaczełetny schyrikróćny japalek.** W Oldendorfje pola Luchowa ƀo w pośledninim cźasu wjasy króćy palesche. Dotal podarmo ſa jich pśićiźinu ƀledźachu. Nětko pak ƀe ƀo wukopało, ſo je w 4 padach jěnaczełetny hólz ſe ſapalerjom był, kiž ƀě rosumił, ſ pśiƀanjom listow bjes podpiſma tukanje wot ƀo wotwobroćeli. Należnoſć ƀo dale pśechepnuje.

*** Pijelzy a finanzny hamt.** Wěźka je ƀo nihđe we Mekſlenbórſkej podała. Do małeho měſtaćka pśiźinje ſ haptykarjej wjeſańan. Wón ƀadaſche pijelzy kupiś. Haptykat ƀanych njemějeſche. Wjeſańan ƀo jeho wopraſſcha, hđe mohł tych dostaś. Schibały haptykat półła jeho na finanzny hamt, prajiwſchi, ſo tam pijelzy maja. Na finanzanym hamcze na wbohego wjeſańanja ƀurowje hrimachu a đźiwchu jeho ſ durjemi won wjerhnjeć. Tón pak pśichi tom wośta, ſo ćhże měś pijelzy, wſchako je jeho haptykat ƀem półſał. Finanzny hamt haptykarja wobſkorźi. Sſud haptykarjej 20 hr. pjenježneje pokuty naměri. Haptykat akty ſkórźbu na ſatyriſki cźaſopiſ „Kladderadatſch“ półła. Tón jemu ſa tónle źorćik ſ 70 hr. mytowaſche. Nikto ƀo haptykat ſ praſchenjom na finanzny hamt wobrocźi, kak ma ƀwoje ſaſłużene 50 hr. ſapiſaćaś, ſo by ſ nich też ſprawnje dawk wotedał. Tak widźimy, ſo ma też finanzny hamt ƀwoje mjerjanje.

*** Rosbuchnjenje.** W Leźnowm w Pómjanſkim wóſtwoſtwje ſta wutoru wurjadźe rosbuchnjenje na dróſy. Pśichi kulenju benzinoweho ƀuda ſ 200 litrami benzina rosbuchny ſe ſchćeźu benzin. Pśiwoju, kiž 30 metrow wyſoko ƀapny, ſhrabny nimodużeho pſchekupca ſ Warſchawa, kiž jako ſwuhlene cźełko na plejtrje leżo wośta. Druhi nimoduży ƀo ſe ſelenej cźeſku benzinoweho ƀuda mori; nětkoſi w bliſkoſći pſchebywazy ludźo ƀo cźeźko wopalichu. Jich dyrbjachu do ćhorownje dowjeſć.

*** Wulki woheń w naſtawkowych kuźolach w Grośnym.** S Moſkwy ƀo powě, ſo je 6. a 7. novembra wulki woheń w Grośnyjſkich naftowych kuźolach zyghnował, pśichi kotrymž ƀo ƀe wone rosbuchnjenja ſtachu. Sćehom dźeſaćerjow ƀu morjenych, ſtinaco ƀo cźeźko franichu. Sa pśićiźinu wohnja hiſchće ſłědźa.

*** Ruku ćhorjedźiſnu wottorhaja.** Sowjetiſke nowiny wojſewja, ſo ƀu Pětrohródſke wyſchnoſeſe wobſamkli, ſnaſ Pětro-Pawlowſku ćhorjedźiſnu wottorhaś. W garniſtiſkim cźaſu ƀłuſeſche wona jako jaſtwo ſa politiſtich ſłośnikow. Na jeje leżownoſći ma ƀo ſportne měſtno ćhutworiś. Jenoż źiwjej, w kotrejž ƀu ćhěźorſke rowy, a nětkore hiſtoriſke měſtniſchća, ƀo wukhowaja. Tute wobſamknjenje je powſchitkownje ſpokojaze. Tak piśaja ruſke nowiny.

*** Fabrika wumělſtich hnojidłow ƀo wotpalika.** Wulki woheń ſnieźi w nozy ƀ ſchtwórtku w Ballenſtećze ƀwonka měſta ſtojazu fabriku wumělſtich hnojidłow, kotraž hamtmanej Kortumej ƀłuſcheſche. Woheń namaka wjele ƀyrobu w ƀtowowych a ƀtomowych ſkładach, kiž ƀo w fabriźy khowachu. Hakle na ranje poradźi ƀo wohnjowej woborje nad wohnjom dobjeź. Kak je woheń naſtał, njeje hiſchće ſnate. Hdyž woheń wudyri, njebě wobđeſći fabriki domach.

*** Pśichćele jako kolcź.** Pśichi ponowjenju ſtarych ƀyrkwinych pśichćelow w Steeple Barton w jendźelſkim hrabinſtwje Eſſex nadeńdźechu w pśichćelach, kotrejž rofebrachu, na 80 puntow mjedu. Měđ ƀu pęźolki dyrbjałe hiźo dźeſchi cźaſ ƀo pſchećelow nanoźiś. Nichtó ani wołzada, ani ƀyrkwinſki khór abo organiſt, w kolcźu w pſchećelach niczo pytnył njebě. Měđ ƀo mjes wołzadne ƀobuſtawy rosdźeli a tak wołzada najſćerje njeko pſchećaźivo pęźołkam njeſmeje, hdyž jeje pſchećęźele dale jako kolcź wužija.

*** Autobuſ a tiger.** Na dróſy blišo měſta Bombay we Indiſkej, jěźdźi autobuſ, kiž ludźi a póſt ƀwoju. Jeneho dnja ſeſka ƀo ſ móaznym tigrom. Stejeſche ƀrjedź dróhi a ruješche na pſchikhadźaju autobuſ. We wośu, kiž ſe ćhće hacź na połſedni bleśk pſchejeſlejnjeny, naſta ſtrach. Ale wjedniś jěźdźeſche njebojaſnje ſpěſchnje dale a hdyž tigr we bliſkoſći wrjeſkot ſaſłyſcha, ſawrośi ƀo a cźekaſche. Wjedniś pak ſpěſchaſche a doſcźahny na ſpadowazej dróſy tigra a jeho pſchejeźdźe. Sranjene ſkoźo kuli ƀo na bok a po wyſokim brjoſu dele a ſhubi ƀo we ƀlubinje pſched wozami puczowazych. W Indiſkej je jara wjele tigrow a druhich đźiwich wěrzatow.

*** Żeleſniſke njeſbože w Amerizy.** Njeſbože na Pennſylwańſkej żeleſnizy je ƀebi hacź dotal 13 źnjerćnych woporow ƀadało; 32 wołzobow ƀo ſdźeła cźeźky ſran. Pśićinna njeſboża leźi w njepchawidnoſći cźaru, ſ cźernu ſtołſta młha wjele pomhaſche. Cźah wot ſady do ſpěſchneho cźaſa ſaſjěđže a jeho ſadnjej wołaj hromadże ſeſtuna. Wołaj ƀo ſpaſiſchtaj. Wukhowarjo, mjes kotrymiž ƀě też jedyn měſchnik a někotre mniſchki, mózachu hakle po hodźiny đołhim pśe-

zowanju franjenych pod hromadami ſeſhidźowaneho żeleſowuczahnyć.

*** Najſtarſchi lěkaŕ ſwěta** je po měnjenju wuczenych Egyptczan J-ent-Hetep, kiž bě 4500 lět do Khryſtuſa źiwy. Po đaću bě to wulzy nahladny muž, pſchetoż jeho ram je hnydom pódła kralowneho pola Sakkarajeſke pyramidy pola Memphiſa. Po jeho źmjerći wopokaſowachu jemu bóźſke cźeſcze. 4000 lět dołho bu jeho wopomnjeńcze pola egyptowſkeho ludu ƀwjate đźerźane a wjele ćhorowinjow bu po nim pomjenowanych.

*** Město, kiž pśecźahuje.** Kaliforniſke město Barſtow, kiž na 3000 wobydlerjow, pſchecźahuje. Město leźeſche mjes dwěmaj żeleſniſkimaj cźaſonaj. Dla poſtupowazeho wodhada đźiwſche żeleſniſke towaŕſtwo ƀtke město ſa ſo mjes a cźinjeſche pſched nětkim cźaſom namjet ke kupjenju. Poſtiźena płacźirna bě jara pſchihódna. Tohodla wobſmknychu měſchćanjo ſajerjo, namjet pſchijeć. Město nětk ƀ kulkej automobilnej dróſy pſchepoloża, kiž je ſyły kruć wot ſtareho města ſdalena.

Směški.

**** Kaj ƀo pſcheje.** Cźeta: „Ty tola hiſchće đoſyła je knihi njejſy wobwalił, kiž ƀym cźi ƀ ſtudijanu darika.“ — Wuk: „Cźeta, ty mi tola prajeſche, ſo dyrbju drohotnu knihu ſchonowaś.“

**** Słośtne pſchirunanje.** Seſtarjena knjeſnička: „Mi ſda ƀo, ſo njejſu waſche rože a kwětki doſeć cźerſtwe wjazy“ — Pſchedawarka: „Na, tak cźerſtwe, kaj wy, ƀu moje kwětki na đóđy pad hiſchće.“

**** Sſo ƀam đudji.** Miſchtr k wuczobnikej: Michale, je-li ſeſe wopraŕwađe tak hłupy a ƀebi niczo njeſpomjatkujeće, tak cźińeće kaj ja, napiſchće ƀebi.“

**** Mudry.** „Schłoba je mje wcźera proſył, jemu tři ſta hrivnow pożćiś; móju je jemu pożćiś, kak radźiſch mi?“ — „Wěſće to cźiń, ſ tym wopokaješch mi wulku dobrotu.“ — Cźehodła tebi?“ — „Njeđoſtanje-li wot tebje pjenjeſy, tak pſchińđe potom ke mni.“

**** Mudry.** Żuſy: „Prajcźe mi, cźeſcźeny knjeże, hđe pſchińdu najſćerje na đworniſchcźo.“ — Strażnik: „Poſtajećе, to njeſměm Wam pſcheradźiś, my ƀmy njemuſzy wjeſeli, ſo mamy w měſcźe jenoho żuſeho.

**** Sawiſny.** „Kelyſej Jurjej, tonu móżu ſawiđźeć!“ — „Cźehodła?“ — „Wón je pryđy ras moju mandźelſku, hđyž běſche hiſchće ſ knjeźnu, ƀebi bracź đźiwł, wona pak je jeho wotpokaſała.“

**** Něſchto druhe.** Janko: „Měrcźinje, dyrkotatej pak tebi koleni.“ — „Haj, Janko, ni je na nohi ƀyma.“ — „To dyrbiſch pilnje běhaś, Měrcźinje, ſo ƀo ſhŕeješch.“ — „To ty rjekniješch, Janko. Poſkaj, mi wośyha nóſ ſtajnje a pſchecź běźi.“

**** Kruta logika.** Schtóž ma ſbożo, wjedźe ƀebi njerwejſtu domoj.“ — „Hłupy ma ſbożo.“ — „Tak, ſchtóž pſchecź njerwejſtu domoj wjedźe, je pſcheźy hłupy.“

**** Staroſćiwy nan.** Sſuſodźe, cźehodła bijeće ƀwojeho ƀyna hižo tak kaŕ ſahe, wón njeje tola niczo cźinił, ſnaſ pak pół hodźiny hiſchće něſchto, a potom nimam cźaſa, jeho khłoſtaś.“

**** Wjazore poruczenje.** Knjeni: „Na mjđe mi njeſaleźi, hđyž jenoż hołza něſchto đokonja.“ — Pſchiſtajerka: „Ow, hołza wſchitko đokonja.“

**** Wěſte đołhody.** „Schto, wy cźeće ƀo ſ mojej đźowku woźenicź? Haj, móżeće my đoźyła jednu ƀwójbu ſeźiwicź?“ — „Ale to ƀo ƀamo rosumi, đoſtawam tola wſchędnje podpjeru ſa đźękonjemjeri.“

**** Pśiche ſtaroſćiwy.** Bur ſe wży dyrbi pśched ſudom ſe ƀwědkom ſtaś. Pryđy hacź đo ſale ſaſtupi, dyrbi ƀwój pchedeſchćiźnik a kłobuk w pśchedtwi wotpołożiś. „Strachoćiwe prascha ƀo: „Je jedyn wěſty, ſo ƀo nicźo njepokradnje?“

**** Nowa pěſtońcźa.** Pŕeni ras je ſ đźećimi w ſahrodźe. Strachoćiwa pſchiđźeši đomoj a prajcźa ƀo: „Knjeni, kak wjele đźeći ſcźe mi k wothładanju ƀobuđaka, dwě abo iſi?“

*** Sprawny radźiczeł.** Hóſcź: „Tak, knjeże pinczniko, đźenża bych wopraŕwđże něſchto đobre wobjedował. Móżeće mi něſchto radźiś?“ — Pinczník: „Rad, mój knjeże, đźiće đo đruheho hoſcźenza.“

**** Wólba.** „Kurto“, prascha ƀo macź krucźe, „widźu, ſo ma twoja ſpiśicźka małe jabłuczko. Ssy jej ty twoicź đał, kaj cźi pſchiporucźichy?“ — „Haj“, wotmołwi Kurt, „ja prajach ji, hacź cźe mazе małe jabłuko, abo đozyła żone. Ssotra wša ƀebi tak małe.“

**** Rjana ſelena ƀukna.** S jenoho amerikanſkeho cźaſopiſa: „Lubuſchko, ja ƀyrdźu jednu nowu ƀukmu měcź!“ — „Đôđeš maſch tu pěknu ſelenu?“ — „Tu je jedna mola ſeźrała.“

**** Knjes profeſor.** Pſchi wokniješchku na đwórniſchcźu: „Knjes profeſoro, wam ƀu waſch koſer pokradli.“ — Profeſor: „Na, ſchtoż běſche w nim, to runje njetrjebam. Wſche đźeń jenoż to najmuſnjiſche.“

**** Se ſiwjenja.** Pſched kótkim powđaſche ƀo mi, ſo je mjes mi ſnatymi wuczerjemi jedyn, kiž je najbórſchi idealiſta a je tak na materiju roshorjeny, ſo ju ſniczicź pyta a je tak hižo někotru ſchiju ſwinuł.

**** Namjet.** Pſchekupcź H. je wſchelakich njedocźinſtwow đła đo jaſtwa pſchiſchoł. W jaſtwje dyrbi kóżdy đźěłacź. Knjes jaſtwowy direktor R. praſcha ƀo jeho tohodła: „Móżeće wy korby pleścź?“ — „Nė.“ — „Móżeće wy zigarety wjercźecź?“ — „Nė.“ — „Móżeće wy papjerjane měſchki łěpicź?“ — „Nė.“ — „Schto pak móżeće? Namjetnjejſe wy!“ — „Wěſće, knjeże direktoro, hđyž maće tu telko wężow, tak bych ƀnađź ſa waż te węży wokoło wośycź a pſchedawacź mohł.“

**** Pſchetrjeſchony.** Sſamnaj ſtaraj ſtarzaj powđaštaj ƀebi wo ƀwojim ſtudentiſkim żiwjenju, hđyž běſchtaj wobaj hiſchće khudaj rapakaj. Pŕeni prajeſche, ſo je junu jſtwiczku měł, w kotrejž njemóżeſche ani trocźeć ſcźinicź. „Ow, to njeje đoźyła hiſchće niczo“, ſnapſcheći druhi, „moja jſtwiczka běſche tak mała, ſo njemóżeſche hiſchće mój cźaſnik w njej hicź. Cźehodła đyrbjach jón ſakatiś.“

Hospodarski rozhlad.

Wutoru, 18. novembra 1925.

Wcźeraſchſe kurſy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	16,86
1 jendźelſki punt	20.32	100 cźeſkoſł. krónow	12,42
100 ſchwajz. frankow	80.85	100 półſk. markow	61.70

Efekty měſachu wcźera na Berlinſkej burſy pſchecźelny ſpoćatk. Pośdźiſcźo pak ƀo kurſy ſaſo wotdrjeſchjowachu. Podobnje bě we wobhhódźe ſe ſtajnymi a wójnſkimi poſkoſtami.

Produktowe wiki drje ƀu po ſdaću najdźeľe ratarja traſchiſle. Sda ƀo ſkoro, ſo chże żito horje bicź. S witkraja powěchu horje bijaze płacźiny. K tomu pśichſamknychu ƀo Berlinſke wiki wośeśe we khłěbowym źicźe a też wowośu. Muka ƀo wě někto łěpje đźe a też płacźiny wotrubow a womjeſchkow ƀo poſobnychu. Wcźera płacźeſche zentnar:

w Drjeźđźanach:

pſchenicź 10.45—10.70 hr., rożi 7.15—7.40 hr., jecźmjenja nałětnjeho 8.50—10.60 hr., naſymneho 8.50—9 hr., wowśa I. 9.25 hr. hacź 9.65 hr., II. 8—9 ſtotych hrivnow,

w Berlinje

pſchenicź 11.46—11.55 hr., rożi 7.10 hr. hacź 7.25 hr., jecźmjenja nałětnjeho 9.20 hacź 10.40 hr., naſymneho 7.20—8 hr., wowśa 8.30—8.75 hrivnow.

W termińowym wikowanju:

ſa đźeżember: pſchenicź 12.25—12.30 hr., rożi 8.25—8.30 hr., wowśa 8.90 hacź 9.02 hrivnow,

ſa měrc: pſchenicź 12.42—12.55 hr., rożi 8.92—8.87 hr., wowśa 9.25 hrivnow,

ſa mej: pſchenicź 12.53 hr., rożi 9.15 hacź 9.10 hr., wowśa 9.60 hrivnow.

Wiki ſandźenu ƀobotu we Stym Komorowje. Butra 1.05—1.15 hr., jeja běchu jara đobre, ſchtuka 19—20 np., hušy punt 1.20—1.40 hr., tych bě wjele na wikach. Jabłuka, kotrež traja, 1.30—1.40 hr.

Na pſchedań.

Wós klankowy a đźeżacźy ſtólcźk w Budyſchinje, na Tſchanſkej dróſy 42 III na prawo. Dwojokoleſaty, J. G. Nowak w Budyſchinje, na Jerjowej haſy 10.

Kała motorſke, Scholz w Budyſchinje na Swonk. lawſtej haſy 16. — Wagner we Wojerezach, Hródkowſka haſa cźo. 11.

Khěża ſ 3 korzami pola w Maleczijach 54.

Komoda w Niſkej, Budyſchſka đróha 2a đelka.

Sſo pytaja:

Holza đo domu na knježi đwóŕ we Schcźenźy.

Sođniſzy na pſcheźadźowanje.

Schtwórtk, 19. t. m., đop. w 9 hođź. w Cźornym Luhu pola Wlunja 95 m đrjewa. Kupcy ſeſiđu ƀo pola hajnkowanje tam.

Schkrowe depeſche.

Barlinſke produktowe wiki, đźenża đop. 3/11 hođź.:

Żito łěhma na płacźiźnu wobſtawa.

3/12 Kaj pched hođźinu. Tendenza ſwólniwa.

Płacźiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wośiwowe ƀymje ƀo tuni ako 1000 kg, ſełmał 100 kg, płacźiny ƀo kotej hrivnje.

	16. 11.	14. 11.
Pſchenicź	228-231	225-128
rożi	142-148	138-141
nałět. jecźmjeń	184-208	184-208
naſ. jecźmjeń	148-160	148-160
wowſ	166-175	164-173
kukurica (Mais)	—	—
pſchenicźn. muka	27-32,00	27-31,50
cźana muka	20-23,00	20-22,50
pſchenicź. wotr.	11,50	11,30
riane wotruby	9,40	9,20
rapš	—	—
lane ƀymje	—	—
ſrjch	22-24,00	22-24,00
ſjelwjaſchi	17-18,00	17-18,00

	16. 11.	14. 11.
rapš. wośiwſchi	14,20	14,20
woch. melaſa	9,20	9,50
ſeradela	—	—
běrnjaze ƀrjedźi	18-13,40	12-13,20
đuny	20-22,00	20-22,00
wika	22-25,00	22-25,00
łany wośiwſch	21-21,50	21-21,50
młóđre łupiny	12-12,50	12-12,50
ſolte łupiny	—	—
ƀymo, 50 kg	3,90-4,45	3,90-4,45
ſłomo, rjana	0,85-1,35	0,85-1,35
„ pſchenicź.	0,80-1,20	0,85-1,20
„ wowśna	0,90-1,30	0,90-1,30
„ jecźna	0,80-1,20	0,80-1,20

Drjeźđźanſka burſa.

Pſchenicź	209-214	đknaze ƀrjedź	15,00-16,00
rożi	143-148	pſchenicź. wotruby	10,30-10,80
nałětny jecźmjeń	190-212	rjane wotruby	9,80-11,20
naſymſki jecźmjeń	170-180	pſchenicźna muka	32,50-34,50
wowſ	185-190	rjana muka	24,00-25,50
cźeſkowery ƀjeſel	170-185	wika	29,00-30,00
rapš	320-330	pjelſchi	32,00-33,00
kukurica (Mais)	190-195	hróch	30,00-31-00
ſuche ƀrużnicź	10-10,25	ſołtowy ƀrużl	16,00-19,00

Płacźiny rěſneho ſkotu na Drjeźđźanſkich ſkótnych wikach.

16. novembra 1925. Płacźiny po zentn. a ſt. hrivnach.

Słośne đrużiny a wośnamjenjenja.

Woły: 136.

Polnomjaſane, wukormjene, najwjetſche rěſneje ƀóbuſcźe, hacź bo 6 lět	57—60
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſche wukormjene	48—52
Mjenje wukormjene młode, derje pjeſowane ƀarje	37—41
Mjenje pjeſowane wſchitch ſtaroſcow	30—34

Bykl: 206

Polnomjaſane, wukormjene, najwjetſche rěſneje ƀóbuſcźe	57—60
Prinomjaſane, młódſche	52—56
Mjenje wukormjene młódſche a derje pjeſowane ſtarſche	44—48
Schpatne	36—42

Jałowje a krowy: 891.

Polnomjaſane, wukormjene krowy najwjetſcźe rěſneje ƀóbuſcźe	57—60
Polnomjaſane, wukormjene jałowy najwjetſich rěſnoſcźe hacź bo 7 lět	52—56
Starſche wukormjene krowy a derje wukormjene młódſche krowy a jałowje	42—46
Derje pjeſowane krowy a mjenje pjeſowane jałowy	30—36
Mjenje a ſchpatnje pjeſowane	25—28

Cźelata: 625.

Najlěpſch. wukormjene	75-80
Mjenje wukormjene a tołſte wot ſyna	66—70
Schpatne	54—60

Wowcy: 1062.

Młódſche a ſtarſche wukormjene	52—56
Starſche wukormjene	44—48
Mjenje wukormjene (Merzſchafe)	30—40

Swinje: 2724.

Polnomjaſane, woſebitych raſow a jich khěſchkowje, kaž bo 1½ lět ſtare	91—95
Wukormjene	97—98
Mjaſne	84—88
Schpatne	80—88
Nazzy a kundrožy	70—80

S Makšichez. Sſmjerkinu njedźelu chóz nam ſ pośłednjeho lěta ſnaty organista Friedrich a ſoloſpěwarka Faustowa ſ Herrnhuta naſchej wośadze popołdnju ½3 hodź. ſ hudźbnej pobatoženoſcu kiuźicź. Też kwartet, kaž měſchany chór ſ Maleſchez a ſ Delnjeje Hórki, je dobrocźinje k temu někotre ſpěwy — kaž ſerbſkaj — pſchedewſak. Sakupne liſciki — powſchitkowe ſa 20 np. a wośebite ſa wokrajne kawki a ſtołzy po 50 np. — ſu hižo dóſtacź. Wunoſchk je zyrkwinſke pſchedſtejiczerſtwo k lěpſchemu ſa parzelſke, bliſke a młodźenſke hodźiny pośtajiło. Rjeki ſo wośahni a dalſchi hoſco ſe ſmjerkowanjom ſwojich ſuſodſtwa bohacze k tutej ſwjatočnoſcji pſchinamakaja a tak zyrkwinſke lěto na pośłedze howaze waſchnje doſwjeczeja, kaž pokoj a wowa radźiju ſa wurubjenje wutrobły namakaja.

S Maleſchez. Tule nóz pak ſu ſaſo paduſchi w naſchej wſy pobyli. Jako dźenſa rano wokoło 5 hodź. jeyon dźěłaczer ſe Suborniczki nimo naſcheho Sendźiu hoſcſenza domoj jědźeſche, dohlada ſo, ſo ſ woknom muzſi wuſkoczi. Hnydom ſebi pomyſli, ſo ſprawny hoſci do korczmy ſ woknom nuts njetkodźi, ani po ſtamym puczu ſ njeje ſo wznjewoſtaraſe. Tehodła Sendźinu ſawoła. Nětko hu jaſno, ſo je pola nich njeproſchemy hóſcź pobył. Pſchetoż ſ nim bě ſo ſhubiło: zyła pleczina (Schinken) pokź, butra a ſo by łaczny kuſ też nęſchto mět, bleſcha ruma. Jako ſebi wobradu wobhładowachu, pſchijědże mlokowy ſ Maleho Budyſchinka nimo. Tón powědaſche, ſo je po małej khwilzy na puczu mjes Maleſchazami a Budyſchinkom muſſkeho na kole ſetkał, korbowu bleſchu we horſchczi dźerżo a ma cźeſći nakhribjetnił na khrtbjecze maio. Knjes Senda ſo hnydom ſ pomocnikami ſa njewuſchnikom puſchczi. Mjes Budyſchinkom a Porſchizami jeho dohnachu. Najprjedy jemu hódnje khribiet namaſachu. Potom pſcheyodachu ſebi wjeſnej wyſchnoſcji we Worſchizach. Ta jeho do ſtokowej khěſki ſawrje, doniż jeho policiſta na ſwoje ſaſtaranje njepſchewſa. Po papierach, kotrež pſchi nim nadeŕdżechu jedna ſo wo wěſteho Wilhelma Lohna ſ Riegersdorfa pola Teſſchena. Je to potaiſtim Němſ ſ pokónzneje Cźeſſkeje. To je ſ tuch ſtron, kotrehoż wobyſtejo dla worakawſtwa a njewuſchnoſcźe tamnemu knjeſſtwu wjele wobuſnoſcźow naczinia. Papjery móża pak też kradnjene bycź. Niż pola Sendźiż jenoż hě ſo njedoczink nutſkamak ale Henczlez hě tohorunja ſe ſwojim njewitanym wopytom počeſcźił. Tam pak nicźo ſa ſtokukanje hódneho nadeſchoł njebě. Sa to bě pola blidaſſkeho mſchitra a korczmarja Nimczki cźim lepje pobnk. Też tu ſebra wokoł, khleb a butru. So by po nuczu też pokwaczicź mohł, tykuu rjany ſaczinjaſy nóż do ſwojeho dyhſaka. Njemało ſo tohodła muſtroża, jako měſto tuczinjeje ſwaczinu po napinaznm dźele ſo na jeho khribiet ſurowe puki ſpuchu. Może bycź, ſo je policiji ſnano domo untaun niacźk, ko do rukow ſobeźał.

S Wóſpjarka. Pjatk popołdnju w 2 hodź. naſta we tudomnej chemiſkej płokarni woheń. Jedyn wobleł, ſ benzinom rjedko, ſo ſapaſi. Wobleł rjedźaſy pomozník ſo w mjeſnowcu trochu wopali a wobleł ſo ſpali. Druha ſchkoda njenaſta.

S Kamjenza. Njedźeſu popołdnju wokoło 3 hodź. pſcheſcela naſche měſtaczko powětrow ſ mjenom „Hindenburg“. Leczeſche ſara niſko, tak ſo bě łotje wnihudaeź, ſo chze ho k ſemi puſchczeź. Wopraudźe, w bliſkoſci tak mjenowanych knjeżich kerczkow ſo też k ſemi puſcheſi. Wokoło 11 hodź. bě hiſchcze ſ jenym druhim powětronjom ſo njedaloko Rišy poſběhnył. Na 21 autow a jene wozuſte kolo ſo ſa wobčemaj puſchcźichu. „Hindenburg“ leczeſche w 4 hodź. 70 klm. daloko a tamny powětron 65 klm. Pokaſiſhi też kołoſčſtomy by ſa powětronjom derje pſkedowacź mohł. — Pondźelu rano we Wrótſkowicach haſny w jenej ſtwi woheń wuhdże. Jón mózachu ſodu ſpjeć, prjedy hacź bě ſo ſtraſchnje roſſchěrił. — W Schpitalu pola Kamjenza kradnychu ſ jenoże łubje poſlicźicźo.

S Lucźa. Cźeſke njeſbože je naſcheho ratarja Lušika potrjechiło. Saſdźenu ſobotu wjeczor w 9 hodź. jědźeſche na bróſy ſ Delnjeho Wujeſda do Sſepcźez. Lěhma bě ſe Wujeſda, ſo jeho kóń ſpliſchi. Każ dźiwi cźerjeſche po bróſy. Jemu napſcheczo pſchijědże rſnik Wower ſe Sſepcźez. Do toho japſchaha ſo kóń ſabéże a ſ wotmachom do teho konja ſawadźi. Wawerowny kóń na mjeſce leżo ſtoka. S Nadeż ſawołany ſkótny lěkaŕ Hyſna, ſo je ſebi kóń ſtraſchnje moſny ſliſchał. Dokelż bě dokładnje bjeſ nadeżenja a ſprostujeny, dyrbjeſchu jeho na mjeſce bokłocź. Ale też Kłukowy kóń poczeſi cźeſke rany. To je cźim bóle k wobžarowanju, dokelż je kłoczo ſ Boha rjanc a brohotne. Też jeho wóſ ſo dokładnje roſbi. Na wulke ſkoże na woſut bědźaſy njepſchiſłuſchny do ſaneje wulkeje ſchkody.

S Wojerez. Wuhudźenja. Dźěłaczerjeſ A. G. naměricźu dla ſebjaſtwa tydźeń ſaſtwa a ratarjeſ P., wobej ſe Stróže, pak 50 hr. pjenježneje pokuty. Frieda wudata Jungbanſſowa ſ jamy Erika dyrbi 40 hriwnow pjenježneje pokuty ſaplaczicź abo 8 dnjow „hopacź“. Wona je ſo pſchecziwo poſtajenjam pſchemyſłowepho ſakonja pſcheſcźiła. — Wěſty Giesſmann bě w ſaſtwje žeſko ſa dźiwi guzhnował. Sa to dyrbi 2 njedźeli dźěże we „dźeri“ woſtacź. Snano we cźaſu ſymy na cźerſtwy powětr njecha. — Wobſchedżerjeſ Th. P. ſ Wojerez namérichu 30 hr. pjenježneje pokuty dla cźeſneho franjenja. — Snaty brodźak a ſebcźak wo powolanju, nłuhiſti Gusta Großmann, dóſta 4 njedźele ſaſtwa, dokelż bě po wſach wokolo brudźił a ſebrił.

S Wojerez. Naſche hoſpoſy na to ſforza, ſo jim ſ běłenje ſchaty kradnu. Pódla ſchatow kradnychu wóndano jedyn 40 a jedyn 60 m dołhi powjaz. — W holach wokoło Wojerez brudźa dźiwi hoitwjerzio. Naſſerje ſ kolami ſ dala pſchijědu. Tu dźedźa ſo je ſłódnej dźiwinu ſaſtaracź, kotrež ſo žiwi na polach ſpróżnjenych burow, ſo by ſkónczuje pſchiſchła jenicźky na blida tych bohatych. Hajniży we naſchich holach ſo nadźijeja, njewitanym Cźeſkim dalſche tſelenje dowobaracź.

S Borſchcze pola Mikowa. Dźeńſ tydźenja ſu tu pokročowanſku ſchulu wotewrili. Pſchitomni běchu ſarat Knipſ ſ Borſchcze, gmejnſki pſchedſtejiczeŕ knapa ſ Borſchcze, Krowz ſ Wolſchinjcy, Nerſiowſki a Schołta, dale wuczeŕ pokračowanſkeje ſchule kantor Henſel. Nětoſi ſ pſchitomnych kujelow rěčźachu hnniaze ſłowa, ſchto maja ſchuleriu cźiniczź a cźeho ſo woſtajicź. Knjes kantor Henſel wuſtorhnu, ſo ma ſchula pſchihotowacź na tym fakładze, kotrež domiſnu podawa. Sa domiſnu ma pokračowanſka ſchula pſchihotowacź. Dokładnje klowam knjeſa kantora pſchihłoſujemy. Po jeho ſłowach dyrbi pokročowanſka ſchula jako pſchedmjet roſwiwacźowanja ſerbſku rěcź do ſwojeho roſwiwacźowanſkeho plana pſchijicź. Pſchetoż to je najwažniſchi ſaſkład naſcheje ſerbſkeje domiſny. Na nim dwarjo, ſchula wukubła wopraudźitych muſow a nіż — pſchemjenjenkow.

Se Sſlepeho. Hakle ſaſdźenu ſobotu ſtaj nowaj ſwonaj tu dóſtałoj. Wječera ſu ſchulſke dźěći we ſwjedźenſkim cźaſu jimaj hacź na dwóm cźiſchcźo napſcheczo cźahnyli. Wódła němſkeho hrónczka na wulkim ſwonu cźitamy ſerbſke wuſłowo „Jeſuſ Khryſtuſ, wječera a dźenſa a tón ſamy bo wěcźnoſcźe“ a na ſrjedźinym: „Cźeſć budź Bohu we wyſokoſcźi“. W bliſchcźich dnjach chcemy je na wězu ſcźahacź. Wot tam njech ſaſo wołaja do naſcheje woſady, wobožnych wabjo do Knjeſowych pſchitwarſkow.

Ze susodnych a dalšich krajow.

S Neugersdorfa. Sbožowanje wotkła hiſchcze rozbuchnjenje żelenſeho zylindra w tudomnej C. G. Hofmannowej fabrizy. Zylinder běžł w jenej maſchinje a je ſ paru minjatych. Roſkuſanſchi roſbi někotre wokna. S Božim ſwarnowanjom nědźo do cźeſkeje ſchkody njepſchińdże. Jenoż wuſtuwowaca para 2 dźěłaczerjow trochu wobari, tak ſo dyrbjeſchtaj ſo k lěkarjej podacź.

Se Sehnizy. Njemalu radoſcź mějeſche tu macź, ſo mózeſche ſwoje 4-lětne dźěcźo njeſranjene widźecź, kotrež běſche ſ woknom won do ſahrody wuſkoczało, ſo mohło ſterje łkpje pſchi maczeri bycź. Dźeſkrunjcź běſche wobydźenje dwaj poſkhodaj wuſkoko, njebě maly ſwaźiwa tola do ſchkody pſchińchol.

S Pirny. W rjanej ſtarobje 80 lět ſemrě w ſtudnem Pótzſchu wopraudźity ſtatny rada a univerſitny profeſſor na wotpoczinku prof. dr. Muka, kotryż běſche jenoż krótki cźaſ poležał. Semrěty pokhadleſche ſ Pirny a běſche wjele lět pſchi Dorpatſkej univerſicźe na Mjeſkem ſaliwje jako profeſſor ſtutkował.

S Drježdżan. Sſmjerkuje ſnjeſbożik je lokomotiwny wjedník Bruno Kindeſſen na cźarje wot Naundorfa do Niederwartha wjedźajeſi, hdyż cźahy pſches tak mjenowany draczkowy pſchěrowny muſt jědźeſche. Wjedník nahibaſche ſo je ſwojeho ſtejniſcźa won, ſo by moſt cźaru pſchewidźeeł, a nimo jěduży dyri njeſpomerkne wo żelezu naprawn na mjeſce, ſo ſo jemu nog roſrazu a wón hnydom potom wudycha. Trajeſ ſaſtaji cźahy, kiż potom pomozny wjedník dale wjeźeſche.

Domowiny kućik.

Wopjetujemy tu ważnu naležnoſcź, kotruż w mejt w „Serb. Nowinach“ wojſewichmy a we woſtatnim wotcziſchczu wſchem twarſtwam pſchipóſkachmy. Dotal njeje hiſchcze žane towarſtwo na to ſo nětkaŕ wojſewiło. **Scerżjo w Drježdżanach a do Drježdżan ſo pſchejedywazy. Wažne namjety.**

Saſtupjerjo towarſtwow na generalnej ſhromadźiſnje ſu ſtyſcheli a towarſtwa ſu w rospramje wo generalnej ſhromadźiſnje cźitali namjet ſaſtupjerja Drježdżańkeho towarſtwa „Cźornoboha“, ſo bychu ſo tamniſchim towarſtwam wopſewiče wſchě adreſy Serbow, kiż ſ wokolinu towarſtwa cźehnjeſchu do Drježdżan abo tam w pſchichodze poczahnu.

Je w Drježdżanach žiwych wjele ſtow, haj tyſaczow Serbow; wožebje tež młodych, kotſiż tam na thwilu na ſłużbu cźahnu. Wjele jich cźi njewě, ſo ſu tam ſerbſke towarſtwa, ſ wulkeje ſyły je jenoż maka cźerjódka, kiż ſo k ſerbſkemu towarſtwu dżerji. Wožebje ſtarſchi tam na ſłużbu cźehnjazych dyrbjeli na to dźerjeeź, ſo ſo w jenym ſ tamniſchich ſerbſkich towarſtwow ſamolwja a ſo k tym dżerja. Tam ſu derje ſthowani we wulkim měſcźe, hdżeż je mnoho ſkładnoſcźow, ſo ſo ſkaża.

Proſtwu „Cźornoboha“ tu naležnje wojpjetujemy a k jeje realiſowanju ſcźehowaze namjetujemy:

1. a) Towarſtwa njech tak hórſy hacź možno pſchewjedu ſapiſ wſchěch Serbow, kiż dotal ſ jich wokolinu do Drježdżan cźahnychu. Pſches ſnatych a pſchiwuſnych njech ſo jwěſcźa jich krute adreſy. Bjes dospolnych adreſow nima ſapiſ žaneje hódnoſcźe. Ssobuſtawy towarſtwow njech ſo prózuja wobſtaracź pſchedſydſtwam wſche taſke adreſy. Pſchedſydſtwa njech tutu naležnoſcź poſtaja ſoło jako hłowny dyeł pſchichodu. towarſtwowskeje ſhromadźiſny, a praſchenje: „Schtó we dalſche adreſy Drježdżańſkich Serbow?“, a „je ſchtó ſ naſcheje wokoliny do Drježdżan cźahnył?“ njech je ſtajnje praſchenje na tódżej towarſtwowſkej ſhromadźiſnje.

b) Duplikat, cźiſty wotpiſ ſapiſta, njech ſo póſcźele na ſekretariat Domowiny. Schtož pobrachuje, może ſo pośdźiſcho dodacź a ſapiſ ſo ſtajnje hiſchcze wudospołnjecź.

2. a) Drježdżanſke towarſtwa njech wutworja — niż jenoż tuteje naležnoſcźe dla — ſhromadny wubjerk, njech ſo ſjednoca do jeneho wyſchſcheho zyła pod kaſtimžkuliż mjenom (Swobodne ſjednoczeńſtwo ſerbſkich towarſtwow w Drježdż.), ſwjaſk ſerbſk. towarſtwow we Drježdż., ſhromadny wubjerk ſerbſkich towarſtwow we Drježdżanach).

b) Tutomu pſchipóſcźelemu dóſtace ſapiſy. Wſchitzy Sserbja, kiż ſ towarſtwami žanych ſwiſkow nimaja, dóſtanu ſe ſtrony Domowiny a Drježdżańſkeho ſhromadneho wubjerka pſcheproſchenje ſ nuſnym rospominanjom a ſapiſom Drježdżańſkich ſerbſkich towarſtwow ſ jich ſamerami. Tych, kiż na to njekedźbuja, wopytaja wośoby wubjerka a druſy poſtajeni pomozniży poſtupuje wośoſbinſky.

c) Też Drježdżanſke towarſtwa pytaja ſame ſtatiſtiku Drježdżańſkich Sserbow wudospołnicź.

3. W tom ſwiſku a ſ tutom naſtorkom roſcźerjamy naſch namjet pod 2a też na wſchě měſtna we Łužicy, hdżeż je jich wjazy hacź jene ſerbſke towarſtwo (na někotrych wſach je jich 4, 5, 6—7 ſerbſkich towarſtwow): Njech ſo ſjednoca do ſhromadneho zyła a wutworja ſhromadny wubjerk ſ nadawkom, ſo bychu ſhromadne naležnoſcźe ſhromadnje do rukow wſake a we wuſkim ſwjaſku mjes ſobu ſkutkowake. Towarſtwa njech ſu ſebi wědome, ſo tu njeſłuſ ſebje ſameho dla, ale ſo maja ſkutkiż naſchemu ſerbſkemu narodej, ſo maja potajſim ſhromadne narodne nadawki.

Hdżeż je nuſne, ſmy ſe ſtrony pſchedſydſtwa a ſekretariata rad ſwólniwi, tutón na ſtódy pad nuſny pomoc w naſchej ſerbſkej organiſaziji pomhacź do ſłutka ſtajecź.

Domowina.

J. Hajeſch, župan — A. Bart, župan — J. Schewczik, župan

pſchedſ. a župan — pſchedſ. a župan — župy H. Seſſerja. župy J. Sſmolerja. župy M. Hórnika

Najnowiše z cyłeho swěta.

Pola Dinaburga je ſo zaſotſae żeleſnitke njeſreże ſtało. Spěſchny cźah ſ Rigi do Warſchawy jědżaſy pola Kowna do wożbowerho cźahe ſrasi. Schtyri woży wożbowerho cźaha ſo roſbichu. Wjele mertwych a franjenych hu hižo ſ roſbitkow wuczahnyli. Wjele liczby hiſchcze njeżiwe ſmaje. Njeſboże je ho ſ wopraczným pſchezſtajenjom kolijow ſawinowało.

*

Na ſjedźe zentrumſkeje ſtrony w Kaſſelu je ſo wobſamkło, ſo zentrumſka ſtrona do němſkeho knjeżeſtwa wulkeje koalizije ſajtupi. Dale je ſo wobſamkło, ſo we dowědźanym cźaſu zentrumſka ſtroua njebudże ſ němſkonaſionalnymi w jenym knjeżeſtwiże hromadże dźełacź.

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. „Radoſć“. Pokutnu ſrjedu njech ſo wſitcy ſpěwarjo a ſpěwarki wobdźěła na ſpěwnej pruzy w „Króni“ w Budyſinje. Po ſpěwanju je w Serb. domjo maly kurſus za přednoſowanje ze ſwětłowobrazami. Njech ſo po możnoſci ſpěwarjo na nim wobdźěła. Předsydſtwo.

Kodźbu. Při wupožčowanju „Cyklusa Kocorowych ſpěwow“ ſtaj ſo hłoſaj za cello a violu zhubiłoj. Štóž ſnadź jeju ma, njech je hnydom podpiſanemu póſcele. Trjebamy noty za wulki koncert 25. 11. w Budyſinje. Jurij Słodeńk.

Pančicy. (Panschwitz.)

Koncert 25. nov. w Budyſinje. Zhromadna pruha je ſrjedu, 18. nov., (pokutny dźeń) pop. w 4 hodź. w ſurli „Króny“ na Kamjentnej haſy. Wſitcy maja přitomni być. Wudawaja ſo programy a znamješka za ſpěwarjow a hiſče dalše ſo na tym dnju wozjewi.

Liehań. Tow. „Zernička“ ma přich. ſtwórtk, 19. 11. wječor we 8 hodź. pola Rudolfec ſpěwanje. Proſy ſo, zo bychu wſitcy z wěſtoſou přiſli. Předsyda.

„Serbske blido“ w Lipſku. ſkhadźuje ſo kóždu wuroku wječor we 8 hodź. w koſcźencu „Thüringer Hof“ Burgſtr. Cantorei. Wſitcy Serbja z Lipſka a ći, kotřiž do Lipſka přiňdu, cheyli wěſce „Serbske blido“ wopytować.

Serbſki kurſus we wikowanſkej ſuli w Budyſinje. Wutoru wot 8 —10 hodź. za započerjow. Wuživa ſo „Kralowa rěčnica“ a „Přewodnik“. Zapiſać może ſo hiſče kóždy. Prof. Jan Bryl.

Wotrow. „Jednota Sokol“ ma ſtwórtk 12. 11., wječor we 8 hodź. zwučowanje. Načolnik.

Hamtske wozjewjenja z Budyſina

3. terminſ **pjerjeho** dawka 1925 hižo na 31. mjeſenca mějaca poſtajenu a mjeſeſche ſo hacź do 7. nowembra ſaplaczicź. Napominanje, ſa kotrež ma ſo placźicź, pſchipóſcele ſo w bliſchich dnjach.

W Budyſchinje, 17. nowembra 1925.

Měſcźanſka rada. Dawkowanja.

*

Nad ſamoježnjom pſchekupza Korla Neumanna w Budyſchinje na Zitnej haſy cźo. 10 ſo dźenſa dohlad nad wobſtejnoſcźemi dla wotwobroczenja konkurſneho jednanja poſtaji. Dohladowanſke wobſoby: rěčnik dr. Henſchel we Budyſchinje. Sobuſtawy pſchijmowaneje rady wěcźeżelow pſchekupza Auguſt Schulze, pſchekupz Hermann Paul, wobaj w Budyſchinje.

W Budyſchinje, 16. 11. 1925.

Hamtſke ſudniſtwo.

*

Sſudniſke pſchehladowanje.

Schtwórtk, 19. nowembra 1925. dop. w 10 hodź. budże ſo we pſchehladowańſkej měſtnoſcźi ſuſtjaneho twarjenja na pſchehladowanje ſa ſhromadne ſaplaczenje nimo druhich potrjebnych wožow pſchehladowarſ:

5 pjanſkich maſchinow, wſchelake landawſke a krjeſ wozy (kućže), 3 bilſeſy, 3 pjanſke blida, pjenježny khamor, pjenježna kaſſetka, dźěłba zigarow, khamor ſa knihi, 4 kłukowe ſtoły a ſofa, ſanje, 4 ſtojace cźaſniki, 2 birowe khamory, żeleſne kachle, dźěłba wobſow, 10 m autowieje koje, gramofon, dźěłba toilletnego mydła a mydłowego proſchka, wał cźerneho ſuſna, ſujerſchnik, 1 .15 m maczijny ſa kholowy, 3 m maczijny ſa wobłcki, 4 kaſchcźiki ſa kartoffele, aktowy khamorźk, małe blido, 2 dezimalnej wagy, ſtojacy ſchpihel, 10 porow ſchkórni ſa kopanje ſ lutom, dźěłba łożanych toſli, dontjazych toſli, ſandalow, tenſijownych cźerjiż, onjazych niſkich cźerjiż, 5 porow jeżnjazych ſchnórowańſkich cźerjiż, pſchiſchiwańſka maſchina, maſchina ſa dwójne pódſaſche, cźorny ſymſki pſcheſwobłek, Agopraſan, ſ 4 puzowkami, maly łodowy khamorźk, 5 błeſchowu němſkoſtatneho cźornidła, pianino a 35 ſchtuk troſnicźkow ſa jédne kola. —

Sſudniſki wukonjer hamtſkeho ſudniſtwa.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolef w Budyſinje — Zamolwity za hospodarſki dźěł: Arnošt Bart w Brěžnycy, — za nawěſtki: G. Janak w Budyſinje.

Prózdne wobruby! (Hohlsaum!) kneflace dźórki, naciskowanje cankow, wuzhibowanje a wušiwanje mjenow. **Hodowne skazanki** proša hižo nětko wotedać! **J. Levs** w Budyšinje na Sukelnskej hasy 1111.

Zwjazk serb. spěw. towarstwow.

Wulki serbski koncert

srjedu 25. novembra 1925
w „Krónje" w Budyšinje.

200 spěwarjow.
— Hudźba: Budyšski měšćanski orchestr. —
Nawjedowarjej:
Hudźbny direktor Bjarnat Krawc z Drježdźan
a wyšši wučeř Jurij Słodeńk z Pančic.
Hłowny solista: šulski dir. Hanka z Wjelećina.
Zastup 1 hr. a dawk.

Započatk z dypkom w 7 hodź. Wotewrjenje kasy w 6 hodź.

Po koncerće **pyšny bal** za hošći.

Wo prawje bohaty wopyt prosy **zarjadnistwo.**

Železne łoža za dźěći a dorosćenych
dźěćace meble
Kurt Martin Richter
w Budyšinje na Kěžorskej drózy 7
Telefon 1292
położenje w płaćenju

Tole je wobhod dobreje twory a tunich płašćiznow K. Erler w Budyšinje na žitnych wiach 11. Ręči serbsći.

K. Erler's Gardinen- u. Wachstuch-Zentrale
Inh. Kurt Erler.

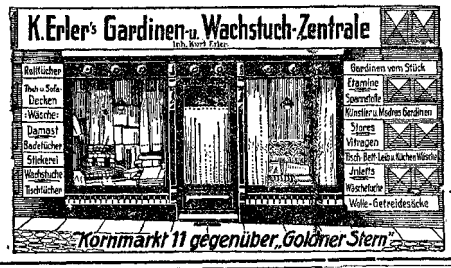

Kornmarkt 11 gegenüber „Goldner Stern".

Hdyž do Budyšina přijdźeće, wopytajće nas; pola K. Erlera na žitnych wiach 11 kupujeće woprawdźe derje a płaćiny Ręči serbsći hódno

---

Předźenak
Protyka za Serbow
1926

Napředań w „Serbskej knihafni" w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 4.

Bildowe ruby, kuchinske šaty W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 6.

Paleny kofej

punt po **3.20, 3.60, 4.—, 4.40 a 4.80 hr.**
poruča jenož w najlěpšich a wubranych družinach.

Otto Sachse
w Budyšinje
na Bohatej hasy čo. 4.

Sórcuchi z kožaneho sukna tunjo. K. Erler Zitne wiki 11.

Transmisije

kóždeje družiny
wolije, bencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na drjewowych wikach čo. 27.

Zonk
Woruciam swoji wulki wuběr pschepaſkow, měšačźnych a pschehpadowych powjasow, podpołožkow.
Sćenu rad rodże.
Wagnerowa w Budyšinje
wuběrk schulterskimi wrotami čo. 9.

Słomu

wšěch družin kupuje stajnje po najwyšších płaćiznach
Fritz Gretschel w Budyšinje
na Hožic hasy 8. Telefon 1194
po 7 hodź. wjećor 1353.

Jurij Hänsel

w Budyšinje
na Sukelnskej hasy 34.
Telefon 736.

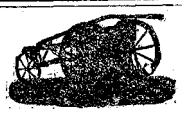

Hłowna pschehadowańnja Rud. Sacka f Lipska w Budyschskim hamtisku hejtmanstwje.

Skład ratařskich mašinow a gratu wšěch družin.

MERSEBURGER
Zlotowa pycha

Małe nawěštki

w „Serbskich Nowinach"
maja dobry wuspěch!

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hósćne městnosće - Konditorske pječiwa přeprjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncertuje znaty kapalny mišter Stiebitz.
K dobroćiwemu wobkedźbowanju: Najlěpše Stanknowske a Reichelske piwo z ćwicow.

Pfadfinder-jězdne kola

Sćelu jenož na doběrku.
Mužace kola 65.—, 68.—, 72.—, 85.— hriwnow
žonjace kola 72.—, 76.—, 80.—, 96.— hriwnow
ze samoběžnem kolaskom 3.50 hr. wjacy
ze samoběhom a spinadłom 14.— hr. wjacy.
Wšitke jězdne kola maja dwójne zwonowe hnězda.
Za kóžde koło 2 lěće pisomnje rukuju.
kolesowe wobruče 2.95, 3.65, 3.95, 4.80 hriwnow
kolesowe šlawchi 0.95, 1.35, 1,65 hriwnow
Žadajće sebi hnydom darmo nadrobny zapisk kolow, šijacych mašinow, hudźbnych nastrojow a hrajkow **Emil Levy w Hildesheimje.**

Wutoru, 1. dec. wječor we 8 hodź. w Krónje w Budyšinje.

Manfred

Basań wot Lord Byron, hudźba wot Robert Schumanna.

Pawoł Wiecke / Alica Politz
— Waltař Kottenkamp —
Sakske kralowe dźiwadło w Drježdźanach

Měšany khór krajnostawskeje wyšeje šule z Budyšina / posylnjeny koncertowy a dźiwadłowy orchestr z Budyšina / wjednistwo: Albert Wotruba.

Zastupne lisćiki: Koncertowe zarjadnistwo Gnder, Budyšin a zasobnistwa dźiwadła Judowego zwjazka p. K. Hinkna Kěžorsk. drózy 22

Wołma k wušiwanju, tunjo pola J. Erler na Zwonk. Lawskej hasy čo. 01

K porjadnemu kormjenju swini

sluša jako pódlanska pica
krejowa mučka
z 85/90 % protajna
Ia. rybjacu mučku
z 60/70 % protajna
Ia. picowanski kalk
Albert Paatz
w Kamjencu
Telefon čo. 24 a 25

Wšě wobuća,

dołhe škórnje
krótke škórnje
dźěćace škórnje
poruča
Mark w Kukowje.

Syjace mašiny, elektriske motory, rěpowe krajaki, małe butrobasy

poruča wurjadnje tunjo
Carl Gast, w Budyšinje
na Drjewowych wikach 27.

Za ¾ léta starého rjanego

hólčka

so staršej pytatej, kiž byštaj jeho jako swojeho přiwzałoj. Poskićenja pod čo. C 43 na wud. Serbskich Nowin.

Ložace šaty, barchenty a wjele druhe poruča płaćiny hódne
A. Sulc w Budyšinje
na Mjasowych wikach čo. 10 II
Žane klamy!

Gramola rěčace aparaty
platy
kaž też wšě
musikalne nastroje
namakace
w najwětšim wubjerku
w hudźbnem domje
Herm. Jeremias
w Budyšinje na Kěžor. dr. 8
Telefon 421.
Samsna dźěłarnja a wuporjedźerńja.
Płaćenje po dźělbach dowolene!

Swětowy
panorama
na Lawskej drózy při Lawskej wóźi wot 15. hač do 21. nov.
Glarska krajina,
sobu najzajmawši dol Šwicarskich alpow.
Panorama je wotewrjeny popołdnju wot 3 hodź. do wječora 8 hodź.

Jurij Fuhrmann
w Budyšinje na bornjeńcu, hasy čo. 10 poruča jězdne kola, šijace mašiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź.

Swobodne městno za

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1868. Telefon 12.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźeń Smolerjec knihidźerjerjo, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěstki a tabelo so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 268 **Budyšin — štwórtk 19. novembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Sakski sejm.

je so wutoru po schwalitej wobdźělenju pschestawizy k prěnjemu posedźenju sejchow. Mjes pschedchadnymi, z kotrymiž budźe so sejm saběrać, je najwažnischa pschedloha nowjeho statuteho hospodarstwa. Pódla toho budźe so finanzne wurunanje, z nimiž wukaz srjadowane, dyrbjecej zkhwalicej a so wschelake dawkowe prašenja wuradźeć. We wutornischim posedźenju jenoż tři namjety na dnjowym rjedźe stejachu, kotrež so na němčkostatny schulski zakoń a na wottwarjenje placářstwow poćahowachu.

Pola rosumnych Němcow póčnje switacy.

Pschi schulskej debacže sandźeny schtwórtk, 5. t. m. w pruskim sejmje, pschi kotrejž mějesche nasch sapósłanc Bačewski wulku rěcž, kotruž smy z dźěla po słowje wozjewili, prajesche sapósłanc Ja. knjeni dr. Klaußnerowa z němskodemokratiskeje strony w swojej rěcži pódla druheho:

„Sdźerjenje Němcowstwa we wukraju je z važnym politiskim kulturnym nadawkom a my so je nu njesměmy wotwlakowacy. **Logiske** (rosumne) **wotwodženje z toho je, so w Pruskej w nastupanju mjeńšinowych schulow, narodnostne mjeńšiny za nas, kotrež je žadnym strachom njeje — je jich tak mało derje sastarany.**

(Zyle praje — na lewizy). Knjes minister je tu wčera wo tutom prachenju rěčał. Dowolam sebi praschenje: **Njeby to k naschej škawje było, kdy bychmy we Pruskej skónčnje[!!] z mjeńšinami pschikładnje wotkhadźeli, a njeby to nasche zadanja za němske schulske dźěći we wukraju žnjnje podyjerało? —“**

Italska pschećiwo němskemu kolonialnemu mandatej.

W němskich nowinach so w posledním czasu žadanje wupraja, so buchu so někotre z něhdyschich němskich kolonijow Němskej wróćo dale. Italske knjeseŕstwo nowiny możnosć rosporninaju, so mohli swjasarjo tole žadanje Němskeje dopjelnicz. Italska pschećiwo temu na wotpokasowazym stejischću steji, doniž so njejsu zadanja Italskeje sa kolonijemi spokojike. Pryedy hacz so do kolonialnych žadanjow Němskeje swoli, dyrbi so na „prawa“ Italskeje dźiwacz. Mona je drje žebi z Jendźelczanami diplomatiscy wobcežnje wojujo Džubalski kraj wubědźiła a schpatnu oasu Džarabut dostała, pschi rozdźělenju němsk. kolonijow, pak z prósnymaj rukomaj wuschła. A tola Italska kolonje trjeba, wjele bóle dyžli Němska, dokelž doma nima ani wuhla ani żeleza, jeho wobydleŕstwo pak wjele bóle pschidara, dyžli němske. Pódla teho Italska blisko Afriki a Asiskeje leži. Jeli so by sprózna hinjaze ludakthuda Franzowska němskemu mandatej na kolonije pschihłoswaka, dyrbjała Italska hnydom rasnje rjec: „Ně, najpryedy Italska!“

Lipsčansku synagogu chzyli do powětra ćiščicz.

Někotre zobustawy na prawizu složenych organisazijow w Lipsku su, kaž policajska rozprawa powě, ko psched někotrym czasom sprěčałe, Lipsčansku synagogu do powětra ćiščicz. Pschi zakładnosći sjeda wojeńskich towarstwow dyrbjesche so wěz wuwjesc, tola so na poslědnjschi czas wottorhli, so dyrbu so mjes tym lepsche pschihoty czinike. Policaja je dwě wobzobje sajała.

Sjesd zentumskeje strony w Kasselu.

W Kasselu je pondźelu na sjesdze zentrumskeje strony k wurěčzowanju mjes wjedniskom zentrumoweho prawego kschida, Stegerwaldom a dr. Wirthom doschło. Stegerwald praji, so dyrbi zentrumska strona se wschěm doraso na wulku koalizju dźěłacz pschetož zentrumska strona njeje za Lutherowemu knjeseŕstwu dale swjasała. Wirth Stegerwaldej wotmołwi, so je wón pschecz jenoż na lewizu wótry. Stegerwald pschisna, so nazionalistuss knjezkow na zadym pad njeje schcheschcijanjki. Wirth prawemu kschidku a zylej zentrumskej stronje porokowasche, so je w pschiležnym wokomiku skomdźila, positiwne mozy sozialdemokratije pschi jednanju wo zlowne zakonje wuwużicz. Wón zentrum namołwi, do swjaska němskokatneje khorhoje sastupicz, so by so wobstacze republiki sawěsčiło. Zentrumska strona so hischce nje njeje zajnje dosez wo swojim stejischću k republikanskej statnej formje wuprajika.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. **Rěči serbski.**

Najl. a najtuńša kupowarnja wobućow. Pódusowanje spěšnje a tunjo

Zentrumska strona je na swojim sjeździe w Kasselu jenomyslnje resoluziju pschijała, so by zentrumska strona k nětčisej republiki wustawa, kotraž je na Weimarskej wustawje sakoženа. Zentrumska strona sa swoju wintowatosć a pschiłuschnosć wobhładuje, nětčisku republiku schkitacz a z schcheschijanskim duchom pschekhacz.

Strjsnyšti nowe pólske ministerstwo sestajuje

Republizny president Wojczechowski je dotalneho swonkowneho ministra Strsynskeho namołwił, so by nowe ministerstwo sestajał. Tutón ma myslc, na schóroku koaliziju so sepjerajuc knjeseŕstwo wutworicz.

Czěskosłowakske ministerstwo wróćo stupilo.

Po nowolwólbje dotčeskosłowakskeho sejma je ministerstwo wróćo stupiło. Republizny president je ministerskemu pschedsydźe Schwehli porucził, so dyrbi dotalne ministerstwo knjeseŕstwowe dźěła dale wjesc, hacz budźe nowe ministerstwo stwarjone.

Wukrajenjo njeswědźa w Awstriskej dźěło dóstacz.

Awstriske knjeseŕstwo je parlamentej sakonjowy naczisk pschedpołożiło, po kotrymž so w Awstriskej žadyn wukrajan njesmě bjes knjeseŕstwowje dowolnosće do słužby wsacz, je-li so njemóże so dopokazacz, so je z awstriskim staczanom abo so je wot 1. januara 1919 w Awstriskej stajnje pschebywał. Sa wschěch w Awstriskej dźełazych wukrajanow so pschipowjedzeńska termija postajі.

Khutny južnoslowjansko-vatikanski konflikt.

Mjes Južnoslowjanskej a Vatikanom je swada nastała, kotraž może dalokohladajsce sćežinki mjeć. Hacz dotal su južnoslowjanscy duchowni južnoslowjanski narodny wustawjeni. Jeronyma w Romje sastawali. To so vatikanskim wyschnostam njepodobasche. Wone južnoslowjanskeju zrjadnikow wotstadźeju a jeju město z vatikanskim dowěrnikom wobstadźichu. Belgradske knjeseŕstwo je nětko wot Vatikana dosećzinjenje žada, mjes tym so Vatikan a po sdaću tež z dźěła južnoslowjanscy katholikojo pschećiwo temu protestuja. Mjes tym pak je so konflikt z postupanjom južnoslowjanskeoh pópłanza pola Vatikana pchiwótšik. Tutón je so wot někotreho czasa w mjenowanym nětčisčim dalmatiskim wustawje, kotruž je Italska Južnoslowjanskej pschepodała, sajsydlik. Wón so wo to njestarasche, so bě Vatikan k sastaranju wustawa monsignora Nardona postajił. Wón da wjele bóle smitkowne dnje rozpaczicz, kotrež do kollegijowych stwow wjedu. Vatikan pola pópłanza protestowasche a jeho namołwi, so by swoje archivy, mjes tym do kollegijowych stwow inoschene, sazo wotnjesc dał, dokelž je kollegijum zyrkwinski wustaw. S dobomi da Vatikan kollegijowe smitkowne dnje je sadweścznym samkom popłynicz. Pópłanz pak porucži, tež tutón samk wottronicz a so dalschich wustawotwych stwow smožewa. Wězy su mjes tym tak daloko doschle, so je so Vatikan direktnje w Belgradze wobcežował a sebi žadeł, so by so pópłanz wottwołał, dokelž z diplomatom, kotryž diplomatiske nałoži tak mało znaje, nochze wobkhadźecz. Jeli so Belgradske knjeseŕstwo pópłanzowe postupanje zkhwali, so po dacżu njejsodži wobeńcz, so so pocżahi mjes Vatikanom a Južnoslowjanskej pschetorhnu.

Hromadne rospyschczenje organisazijow w Italskej.

Mailandźi prefekt je sledowace organisazije z wukazom rospuschcził: ligu italskich konkumskich towarstwow, powschitkowny swjask bankowskich pschistajenjow, wulke sjednoczenstwo ludowych knihowninow. Sa rospuschczene swjaska je so fazistiskej stronje pschihłuschacz kommunar ponjesnowak. Sjednoczenstwo Mailandskich drohowych żelezniarjow a druhe swjazki su so k fazistiskej stronje samowolnje, so by so rospuschczenja sminyle.

Wobmyslomne położenje w Syriskej.

Wołsebity dopisowaŕ „Petit Parisiena“ w Damasku zjawsnu nowinam telegrafuje, so su jendźelske nowiny a dźeł franzowskich nowin podawki w Syriskej na pschewjerezane wschnje wopisałe, kotrež je skandalosne. Położenje wschak je hischcze jara wobmyslomne. Do Damaska może so jenoż z zyle małym żelezniskim czahom dojeć, psched kotrymž wotdźelenje wojakow a zady kotrehož tank jedźe. Druhdy a rubježnizy wschudźe na składnosći k rubježnistwu a mordarstwam łakaju. Wołsebje w Libanonje njeje nichó zjawjeho zjiwjenja wěsty. Sa to je w poslednjej Syriskej smérom. We rewoluzionarnym dźelu Damaska, do kotrehož je general Sarrail artilleriju ćeleez dał, njeje so žana jenizka turkowska mošzeja wupuscżiła. We franzowskich a druhich nowinach wozcżischczane fotografije běchu njewěrne. Na nich je so jako moczeja twarjenje wosnamiko, kotrež po wěrnosći arabiske kupjele wopschija. Wono so njeje też z bombardementom wupuscżiło, ale Drusojo su jo zami zapalili.

Dopisowaŕ dale praji, so je so bombardement jako musny wupokasał, dokelž budźichu zběhzarjo franzowskich a druhich stacżanow morili. Jendźelski konsul. so w rosprawje dale praji, tele wěsty jara derje znaje. Rospraunik na konzu swojeho dopisa praji, so dyrbi so rasnje postupowacz, je-li so so Syrista njeńmě dale manevram arabiskich nazionalistow a europiskich internazionalistow pschewotstajicz.

Tež Palestina wohrožena.

Po namjedźenju dopisowarja „Times“ w Damasku so wobstejnaosce tak wutworjeja, so dyrbi Franzowska pak wjele wojakow do tamneho kraj pósłacz, pak dyrbi hladacz, so by z Drusami dojedna. Sběžk so rozsćerja. Poslednje wupschi Drusow, kaž wobtadźenje Halsbaya, su jich nahladnosć powjetschile. General Schachbander je so do Mekki podał, so by sultana Wahabitow na jeho njedawno date słubjenje dopomnił, so Drusam na pomoz pschińdże. „Daily Excelsior“ z Jerusalema powě: Lord Summner, wyschschi kommisar w Palestinje, je Gerarda sa hlowneho kommandanta sa lětarike mozy w Hulehskim distriktu, blizko syrisko-palestiriskej mjezy je we straschc, so su Drusojo nadpadnu. Zyła krajina je so jako wojeńske paćmo wojnamika a praktikży pod wójnskim prawom stej. Jendźelskim wojakam w Transjordanskej je so poruczilo, Drusow na rězunu prawu stronu sćiščecżej. Wjele Drusow je pak bo Metullaha pschischło, swoje bronje wotedaku a wyschnosće prožnjo, so bychu jich schkitake. Franzowsojo su Jodeidu bombardowali. Jena bomba je hodźinu wot Jodeidy padła. Zidowscy kolonistojo su we wulkej hrozy. Jendźelscy wojacy so ruczc do Metullaha dowjesu, a jendźelske letadła na franzowsku stronu mjezy létaju, dokelž su Franzowsojo swoje sćejischczo tam wupuschczili.

Abd-el-Krim žebi na měr njemyšli.

S Rabota we wječornej Marokkowskeje so powě, so su franzowske wyschnosće powěsče dóstale, so chce Abd-el-Krim hacz do konza wojowacz, a so wschě srědki nałožuje, so by swoju nahladnosć powjetschił. So by spłaschi, kotrež su we wojowanju wustałe, z nowa k wójnje pohonjał, je wón žurowje traschi. Cżełnjenzow wón zatsělicz dawa a pridatkow, na kotrychż tuka, so by Franzowsam pschecżelnje smyšleni, wón do jastwow sawěra. Mi listach, kotrež so na hermankach cżitaju, so praji, so ma rissti kraj jenoż jenoho njepschecżela, mjenujzy Franzowsku. Mohamedanojo so napominaju, so bychu se wschej mozu pschecżiwo Franzowskej wojowali. Abd-el-Krim wojakow, kotříž k fronce du, napomina, so bychu wutrajnje wojowali a mjes nich tšělby rosdźěla. „Wojujcże do poslednjeje kapki krewje,“ wón praji, „pschetož mje Boża ruka wodźi!“ Mjes tym wojowanje so zyle sastawa, dokelž je w horatej Marokkowskej wjele znjeha naschło. Sa franzowskich wojakow so nětkole drjewjane baraki twarja, w kotrychż budźa w symje bydlicz.

Měr mjes Fengom a Cżangtsolinom?

S Pekinga so powě, so su sastupjerjo Feng-Yuhsiauga a Cżangtsolina měrowe dojednanje podpisali, po kotrymž žanych Cżangtsolinowych wojakow njeńmě w Tientsinje pschebywacz. Jeho wójsko dyrbi so 30 mil k ranju cżaru Pekinga—Hankaua wróćo scżahnycz. Dale je so wucżiniło, so dyrbi so w Pekingu shromadny wubjerk postajicz, kotryž měr wo wobžadženju ministerskeho pschedsydstwa, wo wutworjenju noweho ministerstwa a wólbje presidenta rozsudźicz.

Schantungska divizija ruzku namjesnu brigadu morila.

S Cintaua so powě: Schantungska divizija je běłoruzku brigadu morila, kotraž je jako sadnje wójsko po stup Wupeifuoweho wójska dyrbjało sadźerjecz. Wjet-

schina namjesneho wójska se strażnym wotdźelenjom panzorowaneho wosa je so sabika. Stanjeni leża bjez pomozy, cakaja na pschikład namjesnych lékarjow z Cintaua, kotriż su so z najwjetschej sważliwosću na bitwischczo swérili.

Kakańza mjes jendżelskimi a italskimi wojakami.

W Pekingu je wutoru ke kakańzy z nożemi mjes jendżelskimi a italskimi wojakami tak mjenowanych póstłanzstwowych strażow doschło. Pschi tym su sydom jendżelskich wojakow skanili, mjes nimi jeneho cżeżko. Wo swadże so powe, so je hižo dleschi cżas napjatosć mjes italskej póstłanzstwowej strażu a Yorkshirestim regimentom była. Někotři wojacy Yorkshirskeho regimenta, kotriż wo tym nczo njewédżachu, khosejownju wopytachu, pschi cżimż widżachu, so Italcżenjo noże wucżerachu. Pschi nastawazej kakańzy so sydom wojakow Yorkshirscheho regimenta srani, tola tež Italcżanam so stwe seubże. Někotři wojacy Yorkshirskeho regimenta swojim towarschom na pomoz pschiwdżechu, na cżož so Italcżenjo do póstłanzstwa wrócżo scżerachu a so tam saracżichu. Tuteho podawka dla dyrbjachu wschitzy europiscy wojacy wutoru w kasarnach wostacż.

Cżežke njesboże w amerikanskim wójnskim łódźstwje.

We amerikanskim wójnskim łódźstwje je so cżežke njesboże stało. Dżewjecz podoffizerow a matrosow amerikanskeje pschibrožnjeje strażowaiskeje łódże „Orrell", kotriż so z wopyta na druhej łódźi k swojej łódźi wrócżachu, su so blisko Hilbure tepili. Cżołm, z kotrymż so namótnjuju, je cżinje wjesechu, so z wětrom pschekhwata a so powróci. Cżmy dla běchu wschě wulkhowanje pospytu njeuspěšne.

Ze Serbow.

Dajownica.

Stwórtk, 19. nazymnika.

Hilżbjety, wudowy.

* 1656 Abraham Branel, farař we Kózlacli pola Nizkeje, pozdżišo farař w Sunowje, wulki serbski wótčine a wučeńe.

Branclej.

Wostajił sy namérk dźělawosće,
Wótčineo Ty wjelewučeny,
Staraše Če prawo narodnosće,
Luda zbožo, jeho potrjeby.

Widżeše już dawno do příchoda
Słowjanow wšěch kruto přećelstwo,
Prócowaše so we rěči wojoho roda,
Zo by sporił dobro znajomstwo.

Starco, najhódnišu čosć Či dajmy,
Příklad Twój njech wšitcy sćŕhujmy,
K dobrom' skutkej mocy napinajmy,
Jako bratŕa nětk so zjednoćmy.

Michał Hórnik.

*

— **Wo wjedrje.** Dżeńża rano we 8 hodż. barometer 754, hygrometer —4, thermometer w nozy —4. Wětrowy na kłobje a suche wjedro, w nozy ćinano smjerk. Schkleńża pokazuje na wobstajne wjedro. Po rozpranyje wjedrańskim pschikrywanje wczera rano wot Jendżelskeje siem wjschina zylu srjedżnu Europu. Jenoż nad południschej a południ Europje staj niżinje. Dżeńża we nozy je so wucżahnyło a khětro pschinmnyło. Bě tola do khłódża khładżenja 4—6 stop. symy po zelsiju. To je hižo so wobbarnychym holzam se wjsow możnosć, z 2½ Ha nym wukhłowanjom sebi bobycz prawo na wěste pschistajenje we schulskej słužbje, w kotrejż budu po kupinach 4. a 7. mjdoweho porjadka płaczene. Podrobnische zdżelenja dawaju najwjednistwa seminarow sa techniskich wuczerkow w Drjeżdżanach (Teplitzerstr. 16), Lipsku (na Schillerckej hasy 9), w Kamjenicy (Dresdnerstr. 7) a Zitawje.

S Małeschcz. Zjawaka nascheho wulkeho swona sasadżenu wutoru wjecżor bicz. Tak bě wulki skót tež wczera na pokutnym dnju němy. Njemóżachmy z wótrosću słonicz, schto je wina tuteho njelubeho wonjenjenja. Swonh su hakle po wójnje nowe. Někotři mjenje, to zwawka, z lijenje wotpósłana, je sa tutón swój pschelahodna była. Lijenja je ju dżiwka na sydnischim samlnicz. To so hacż do dżesiatnischeho dnja tako njeje. Jedi temu tak, wjesże so skomdżene narannanje nétko pschewjecże.

S Małeschcz. Sasadżenu wutoru hižo podachmy rospravu, dostatu po telefonje, wo padnischtwje w nasej wsy a tak su niewuschnika bórzy lepili. Staj pak bykoj dwaj paduchaj. Pola Nimczkeja staj dybjacżaj cżahnik a nia nóż kradnykoj. Pola Hempleja (nia Henzlez) staj pschałske blido rospaczikoj, ale njeješoj, sa kotrymiż dżesiataj, tam nadeschkoj njeśtaj. S njemdrosću staj pschi thěžnych duri na njchorne waschnje sanjeschwarnikoj. Pola Sendżiża staj tež korbikej i jesemi żobu kakaloj. Dokaż njedocżinkaj njemóżeschtaj z nimi dusżnje cżłakaj, staj je tam w kerczkach rosbikoj. To je wjesże niekiczomne sapałke słóstnistwo. Jedyn z njewuschnikow bě z kolom. Toho drje hischcże nimaja. Wo druhim mlokowy z Budyschinka Sendżizom prénju powésć pschinjeśe. Tón rano pola Sendżiż saśnupi, so by k sebi nekotre zigarecki kupił. Temu Sendża paduschtwo wuskażi, jemu powédawschi, so je paduch swoje rubjeżiwo do ruba z blida hoscżenischeje śtwy swjasawschi, wotnjesł. Na to jemu mlokowy słżeli, so je runje na puczu do Budyschinka so z njesnatym śetkat, kotrejż tajke brénjo na khribjecże njeśeche. Knjes Jokuff, wikowar z kolami w Małeschczach, wsa hnydom żandarma na motorste kolo. We dżiwim skoku dżeśche honjecżża sa paduchom. P. Porschjanni jeho hižo dohnawschtaj. Żandarm sapi paduchej i bróniu napischeczo, prajiwschi: „Tak rucże drje żebi njebeščeże nadżeli". Paduchej, żołnemu jasżaśżenu cżłowjekej, so na tajki postrow jezny. Wón jasżakota: „To wjesże niż." Mjes tym tej knjes Sendża na kole dojeńża a jemu swoje nénjenje na cżuczine waschnje nje doda. W bréhmjenju mjesesże paduch położiże rubjeżiwo z 3 płeczinow (Schinken) połdra a se 6 schlinzow połcża śi, nékotre blesche kognaka a druhe drobne wéżu. Brémjo ważesche na wschě 60 puntow. Tak je so paduchny rapak nanjeśeł. Mjeno swojeho kumpana w padnischtwje njemjeśłschuje drje hischcże pschezradżił njeje. Popołdnju jeho hižo z Porschifkeje jatby w Budyschinje sa kruzijske kżiży sawrjechu.

S **Werzyna** pola Pomorz. Dejscheżika so mihali, mjla tołsta wala so po semi a njeda ani ruki psched sobu sesmacz. Puczże su błoczane a powétr symny njestrowy. Tajke bě wjedro. Ale w Fährmanez hojcżenzu we Worzynje pjanjemj najkrasnischo błónzo, błyschczkate mjeswocża, dobru sabawu. Sserbłka reja taklincże a padwoło maja musmé. Spéwarjo a spéwarki serbskeho spéwarskeho towarstwa „Serja"-Srodżischcżanskeho a „Radosć"-Kubczanskeho běchu so jescżi w połnej liczbje na lube pscheproszenje mlodeho mandżelstwa. Pawoła Lubjanskeho a jeho mandżelseje Marti, rodż. Pezoldez a knj. Pezolda, Njechwornskeho. Běchu wuzili pschikcżnoscże towarstwam sa wopokazanu cżesć a ludowosć pschi jeju wérowanju wobémaj towarstwomaj schalku najlépscheho thofeja a polne talerje dobreho tykanja posticżicz. Běsche to tajki prawy serbski swójbny wjecżor.

Ceta swětłowłóska.

33] (Pokračowanje.)

Sawěsćk so pobožny a Schokta wupja wócżky na jewischczo. Domaschkez Hanża w krasnem wodżewje z rosnuschczenymi włosami a cżerwjenym stupom so tu sjewi. Spodżiwanje nad swójbnej postawu bésche widżomne we pschihladowarstwu. Jakoż nadseńska bytosć, kiż je so do cżłowjeczeho mrownischcża sabludżiła. Jeju wócżky khodżeschtej spłošnżiwje sem a tam, każ by w schérisnje pschihladowanischcża nékoho pytata, jeje wobliczu bésche błędże a pschistojeschtej tak pékuje k jeje róli, a jeje hłóż tchepotasche se dżeńżagym strachom.

Hrimot poklesła sarża psches dżiwadło nad jeje poradżenym wudobonjenjom, nad jeje zylej krasu.

Jenież Schokta njepschikleła. Bojesche, so mohł so pscherabżicz, so tu jedżi a spójzera kóżdu jej krocżel, kóżde jeje wuprajene słowo.

Stajnje bě so mél sa nécżto ważnischeho, nadobnischeho, hacż je tajka wulkomélska knjeżnicża, w tutej khwili préni krócż sacżat, so dyrbi jedżi to jako pocżeżowanje ważicż, hdyż je wona jeho se swojim pschecżelom mjenowała. Schto je wón napscheczo njemu? Ma schulu sa stupnju wddżelanja wot sakonja pschedpisaneho, ma kubło, ale do tych schulow běsche jeho nan pósłał, a kubło běsche po nanje nanrécż. Wona pak běsche se swójej prózu a pschekleparjonoscju so tam dostała, hdżež dżeńża steji, wobdata z khwalbu, wobdżiwanjom, pocżeżowanjom a krasnymi kwéczelemi. Zyke udstwo wénuje jej swoju kedżlowosć, na njeho nichtó njeżiwa, nichtó wo jeho pschitomnosći ani njewé, nichtó jeho njelubja. Nowiny rosleżełu so jutsje po świcze a pouczju powésć wo tej krasnej płowotwokatej wunjesiy a dobudu jej cżesć a ważnosć tej njeżi lubżinni, kotriż njesłu ju żenje widżeli. Wo Schokcze hacż dotal nichtó pišak njej, wschak njedże pschicżiny k tomu bywo. Jeho powołanje a dżeło je było se wschédnej winowatosću a njebéżchtej hódnej sapiżanja. Tajke zyle wożebite żedżenje so jeho smozowa. Nad chżyschcze so nékomu napscheczo dżeńża trochu wulzy cżinicż, so je był z jeje radżicżelom we molesérkem wunjesenju, so je jej pschecżelżu z radu a skutkom wupomhał pschi jeje hospodarstwje, so bésche jeho z jenicżkim pschecżelom mjenowała, ale sażo potajena bojosć wotwoka so w jeho duschi, so by nichtó z pschitomnych, kotriż w tutej khwili Domaschkez wobbożnjowachu, njeshonił, so je Domaschkez Schokcze k woli płakała, każ to w jeje liscze stoji, kiż je nébdże sacżišnjeny na jeho pitańskim blidże, so by nichtó so njedomyślił, so je Schokta na Domaschkez knjeżnu tukał, kchiwje wo njej żudżił, so je w jeje listach a żkowach stajnje nécżto druhe hophytał, hacż bésche wona pitała a récża, haj, so je samo pucżowanje jeje k woli do Drjeżdżan wotkonjane wuprajił za njesażkużeny wopor.

„Myślach żebi, co nowa wumélka je ukoduschka," sażysća Schokta nad pschestatku we swojej wokolnosći.

„Sijo starscha żónsta, ale hacż dotal hischcże krasna."

Ta dyrbjesche prjedy sapocżeć, dżeńża by hižo była zkawna dżiwadłokrajerka."

„Sćnadż na trajne bjeże pschi dżiwadle ani njemyżli. Lubowanka samo jiteje knjenje. Wona wustupi, so by bo pokasała, so samože to, schtož samóże druha, ani so by wschédny tydżeń a żiwjenje we wumjeleńskeje pytaka. Ja żnaju ju z wukhodżowanischcża, pschewobża ju elegantny knjeżł. To je pjecża jeje cżeżcżowar."

Schcelesche wjeresesche so błoma. Chżyschże so wobkładnjeć sa tymi, kotriż tak wo Domaschkez knjeżnje récżachu, ale wón so bojesche, so bychu jemu z wocżow wucżitali, schtož so w jeho duschi stawa.

Na kónzu pschedstajenja bu Domaschkez pschezo swona na jewischczo wuwołana, ludżiwo roskhadżejo so pschezo sażo posłatkawsche, haj so sażo wócżesche, wschudże bé polno wołażu a pschikleska. Domaschkez khonsesche so se spramnym pożmévkom, jeju liczby pyrjeschtej so wot słoża a jeju wócży poskłonowaschtej po jewischczu.

Schokta stojesche zmatkowaschi so pschi swojim żybdadle każ pschikowany.

„Wé-li, so żiwm tu? Widżi-li mje? Abo wuhibatej-li so mi jeże wócży?" Mé, Domaschkez Hanża drje je horda, ale sta njeje."

Wón chwataschc z dżiwadła so by wocżakuhł, dónż Domaschkez njesastupi do woża. Wón chżyschże ju postrowicż, wuprajicż njechto potkwalnych słowow. Ale bojesche so by jeho pocżeżowanja njemjeła za naschjidlażenje. Jenaż z nasdała hladasche na chżyżdy ludu wokoło pschihotowaneho za nju woża.

Nétko wustupuje wona z dżiwadła, krocżi k wosu, sa njej knjeni z knjesom, to je knjeni Wicżasowa z mużom, — derje jenaż, so njeje blize stał. Rad njeby chżył, so by schtó wédżał, so je w Drjeżdżanach. Korejta wotżeże a Schokta samoh so do labyrinta hańow, ni njewédżo, hdże dże.

Rosbudżeny w myśli, ale tola pokojeny z pscheswedżejom, so stej Domaschkez knjeżnu domoj pschewodżałoj jenaż jeje pschijimsnaj, a nij tej tamny knjes, kiż je pjecża pschewodża na wukhodżowanischcża. Bojo so, so by so rano njesetkał na dwórnischczu z Wicżasej żwójbu. Haja żebi Schokta wós a da so dowjesez na najbliżische sastanischcża z Drjeżdżanami. A hdy by so potom z nimaj setkał, wurażi so, jo je tu so bliżku nébdże podył we njékjej wikowanischej należnosći. A domoj wón tež njedojdże, ale wusłuży wo sastawku prjedy a dobéża po dróży dwé hodżiny pészi.

Ale domoj bé so tola prjedy wrócżit hacż Wicżasej.

Taj pschijidżeschtaj hakle z wjecżornym cżasom.

Schokta wocżakowasche, so Wicżasejey jeho k sebi na wypyt pscheprosycha. A hdyż bé Schokta sam pschiležnosć k wopytej wupytał, pytny, kak je żwójoha njenjesżebnje na głowach stupa a z rosmokwy wjsele njewumdże. Wón pschejdże so jara pschewinuez, so by so sam wograscha, z kajkim wusphchom je so prénje wustupowanje Domaschkez na jewischczu dżiwadła setkało, bojesche so, so bychtaj jemu żwójbu do wocżow njetkkoj, so dże je sam w Drjeżdżanach był, so pozojtm dyrbi wo wuspéchu wédżeć. A Wicżasej mandżelscej wo Drjeżdżanach, wo dżiwadle, we Domaschkez ani słowa njepihnyschtaj.

Jeho wopyty buchu pschezo żadnische, dónż njepschekażu nezgola. Bésche tu wurécż, so ma wjele wschelakich wobstarankowan w hospodarstwje. So by so dospolnje wschech njetrjebawschich myślickow zprosecżił, każ jemu skradża so do hlowy tłóczachu, pósła Domaschkez knjeżnje dopiš. Rusiwonski, krótki, jadżny.

„Jako wasch jeniczki pschecżełel dowolam so Waš woprascheć, hacż dotal hischcże sawostacże pschi swojich sadżebach, abo hacż sche smajmjenischa nékotre z nich smélnika. Wotmolwicże mi."

Njewotmolwi ani słożi. A Schokta z druhemu rasel hižo je we wotmolwu njepożada.

(Pokračowanje scżéhuje.)

Jako hrassja a žwrzy běchmy shromadženi. Wschitzh so cžujachmy jeneje myssle. Wschako sa jenu dobru a krasnu wez špěwanu a dželanu. Sserbski špěw a serbsku kulturu hajimy, njeshaňbujo so rěcže, kotruž naš mać sa luba macžeř wucžesche a ſ nami špěwasche. Tuta myssl so tež wuwyaji pisches kni. Rózu-Kortnicžanskeho, Lubjenskeho a Kerka-Bukeczanskeho a Kerka-Dró-Djicžanskeho, korjij so zkowa zinnachu. Wěsso tež saklincžachu mózne serbske špěwy, shromadnje špěwane wot wobeju towarschtwow. Haj, to je wusnam špěwarskeho towarschtwa, so zkebi pschi swojich sawjesselenjach saspěwaja zjamy dobry špěw, kij cžesko a duschu wocžerstwi. W serbskich spěwnych towarschtwach knjezi strowe duchowne zjiwjenje a niz duchowna zmjerzeč. W tutych towarschtwach je mlodzina derje ikhowana. Tu knjezi dobra towarschnosc. Tu so njeschlada na powolanski stawowy rosdžěl, hacž su bur abo khežkar, sastojnik abo dželacžar, hacž knjes abo cželadnik. Wschitzich nasch sdžerži jedyn Bóh a nuh Pžanuy a špěwamy k cžesczi tutoho Boha. Tuta myssl njech je a wostanje podstat naschego towarschtwoho zjiwjenja a zórko naschego narodneho kulturneho džela. Kóždy njech tutemu dobremu skutkej sobu pomha a njech wopriseje hodžinku cžasa ado dwe. A schto dwonka sjezdzych hischcze wotdžerzuje pschińcz? Nicžo! Lubym darcželam a hotowarjam tutoho zjiwjeneho njeczora tež zkuscha tu sjawny dżak a sapłacz Bóh, w njenj wobeju špěw. tow.

S Lubija. S khlěwa mlokarnje na Wósporkskej dróży su w nozy k sobocze 10 karnikkow kradnyli. Paduzki su durje do khlěwa wupaczili. — Mudreho muża, wěsteho Höpfera, pozijża dla jebanistwa pytasche. Wón wubadawsche, so potajne podawki spósnaje. Jeho su w Nožnje (Zossen) pola Barlina sajeli.

S Wóżborka. Na samoženje Ernsta Augusta Nicže, wikowarja ſ khlamarskimi tworami, su konkurs wotkwirili. Schtóż ma prawo schto žadacz, dyrbi to do 11. dezembra, dop. 9 hodż. na sud w Lubiju sapodacz.

S Wojerez. Mjeko tež dopołdnja auto-omnibusz do Slepo Komorowa jedżi. Dopołdnja wokolo 11 hodż. wot tudy wotjédże a so w 2 hodż. popołdnju sasso wróczi.

S Lutow. Se špinowoje lubje dele je tudomna žiwnoscžerka Wolschina padnyka. Na khlowje je so straschnje sranila. Tehodła dyrbjachu po lékarja pósłacz.

Se Slepo Komorowa. Tudomni wobkhodnizy su do wulkoscžow pschischli. Mésczanska banka jim kredity nawonjescžduje. Kreditna nusa je powschitkowna. Wona swisuje ſ niskimi placžišnami žita. Ratař nocžze so rossahdzicz, za kak nisko placžišny swoje žito pschedawacz. Jeho dwórscho pschindże, hacž sam za nje dóstawa. Tudomna želesolicžerska dżélacžerjam wupowjedżuje jako sežkowk kredikowoje nusy.

S Proschina. Tu su fabriku wotkwirili, w kotrejž ſ khójnowych pschikow lucžkany wolij dżélaja. Nimo teho pak hischcze ſ nich drjewowy teer a drjewowe wuslo dobywaja. Hdyž su ſ pjenkow lucžko wuczahnyli, chcedża je tež hischcze na papu pschedżélacz.

S Bórkowow w Błótach. Nasch tudomny wobydlet Njepraschk swjeczesche je swojej mandżelskej rodzenu Hanczkez njedawno swój stoty kwas. Wobaj staj cžilaj a strowaj.

Z Łužicy.

Se Shorjelza. Rauschwalde je so do města Shorjelza sarjadowało. Rauschwaldski hrób, kij je wot wulkeho parka wobdaty, dże město do sastarannje starych ludži pschewarich, so by posłosischo tutón mustaw mohł samostojazym starym lubżom abo mandżelskim pschecželnu bumadnoscz postkicz. We wosebitem wotdżelenju budu so tajke wosoby, kotrez wosebiteje pomocy trjebaja, hacž do konza zjiwjenja wothladowacz. Pschewarich pak budże so jenoż potom, hdyž so dossahaza liczba wosobow samolwi.

Ze susednych a dalších krajow.

S Drježdżan. (Dohladowanske puczowanje mišijónskeho direktora dra. Jšmelka.) Jendżelske knjezerstwo a schwedzki zprawnik mišijón stej direktora Lipsczanskeho mišijóna powolakoj, so by dohladowanske puczowanje do Indiskeje cžinił. Hižo 20. novembra wón do Neapla wotjédże. Jeho budże farař Kannegieser ſ Horneho Bobricza pschewodzecz, kotryž je sam 13 lět w Indiskej pschebywał.

S Hainichen. Tudy, 5. novembra 1900 założene technikum Hainichen swjeczesche swoje 25-lětne wobstacže ſ cžahom, pschi kotrymž palachu šmólnizy, ſ komerbom a se swjatoczným aktom. Se wschěch możnych stronow běchu postrowjenje pschijmyli a telegramy pschipósłali, tež ſ wukraja kaž ſ Dänemarka, Schwedskeje, Finnlandskeje, Pólskeje atd. Wustaw je so je šmadnych zapoczatkowu wuwił a słuži nětko jako technišk wukublowaknja, wo kotrejž wjedża w Sibirskej, južnej Amerizy a Indiskej.

S Freiberka. We Saxyda wolpali so 24. oktobra leżownosczi blidarskeho mischtra Herkloiza zyle hacž do murjow. Na Herkloza tukachu, so je sam woheń założił. Wosebje rosschérjowasche tole tukanje krawski mischtr Sch., kij w šamnjem domje bydleshe, ale jeho bórsy sajachu, dokelż bjsche sam podbladny, so je zapalił. Słónczníe so Sch. wuzina. Wón bé wjele ľ-hka mél, kohodla bjsche sawjeczenjku sunu sa swoju nadobu ſ 3000 na 8000 hr. powyschił. So by wyschoku sawjeczenju sunu wuplaczenu dóstał, bjsche 24. oktobra synu na lubi natykane zapalił, hacžrunjež jeho manjelska zyle blisko khora we lożu leżeshe.

S Freiberka. Liczba wobydlerjow w mésczu ...berku wuczini po hamtiskich sapiskach 1. nov. 35016. S 10 lět sem je to w prěni krócž, so je so leczba 35000 sasso pschesczahnyła.

S Zwikawy. We šusbownym Frankenhausen da so mać se swojim 21-lětnym synom do rosrěczowanja. Pschi tom so tak rosstłobi, so hrabny na blidze leżeze może a je sjawe bo njeswocža wrjesny. S jenym trjecži prawe wócžko tak, so hnydom wulběża a dyrbjesche być wot lékarja wotstronjene.

* S Kodersdorfa. Dżiwne njesłożo sta so w jenej šusbodnej wjesay. Hajnik iščesche za sajazom; ſ schi tom wotjkoži drobowe sornko we kanjeń a trjecži do wócžka druheho hajińka tak njesłożowonje, so dyrbjesche so tón do Shorjelza do wócžneje kliniki podacz.

Wutoru rano bu wjelekrúcžneho mordarja Angersteina w Limburgu wotprawili.

*

Krajnowotsinke towarschtwa w Pruskej hdeża pjecza ſ nazylnoscžu němski žezym rospuschcžicz a diktaturu po stawje 48 němskeje wustawy postajicz. Sudy tuteho wotpohlada justiznu radżicželi Claß, pschedsjedżu wschoněmskeho towarschtwa, steji.

*

Na parnej łódji „Lenape“, ſ Newyorka do Jacksonville jédżaza, je woheń nastał. 200 puczowarjow bu ſ njej sobu wjese. Łódź so prózuje, so by Delawarestemu haczenju dojeła. Wjele łódzow je jej na pomoz wujeło.

Přilopk.

* **Załoźny wichor w Krkonoschach.** Saudżeny pjatk je sasso załoźny wichor w Krkonoschach sakhadżał. Najhórje bé w tak mjenowanych Jserowych horach. Hižo 12. augusta t. l. je tam runje taki hrosny wichor zychnował. W Harrachowje je wichor wschitke schtomy pschi puczu šwuntorhak. Padaze schtomy rosbichu tšechi a twibichu wokna. Wone sapuschcžichu sahrodki a roslamachu ploty. Na horach je wichor wjele šiwe schtomow šwuwalak a podlemik. Na nékotrych mésnach zaneho schtoma wjazy njeshesi. Tajkeho wichora w Krkonoschach dołho wjazy njepomnja. We Jabkenju roslama hižo 12. augusta t. l. wichor tšechu jeneje zabrikt na tši dżéle. Jedyn dżél na jenu skalu wotnjesy. Tšechu běchu ſ nowa natwarili a najtrucžišche kósła pschewjakali a zyhele sakryli. Pjatk je wichor šamšnu tšechu do tšeczinj wolkryt a zyhele do dwora šnjetak. Sšamtnu dżeń je wichor po zyłych połnóznych Czechach wulku schkodu nacžinił a telefonijske a telegrafijske groty rostorhał. Na je so wjele šnéha nasch'o.

* **Wschudże šnė.** Kaž pola naš, so tež w druhich stronach šnéh dże. Po powdeczach je Schleiskeje ko tam šylnje šnéhuje, schtož je lubowarjam šnéhowcho sporta jara witane. S Skipelow Reinerz powdże so, to tam šnéh hižo 30 zentimetrow wyschoko leži, pschi tym je d stopjenli synuh, w Salzbrunje je šnéh 25 zentimetrow hluboki. W Flinsbergu maja 2 stopjenkaj synuh, pschi tym šnéh njepschestawaja pada. W Schrciberhawje a Krummhübeln nja 15 zentimetrow hluboki šnéh. Też ſ Rudnych horow powdże so 4 stopjenki synuh.

* **Wobschedżet Kruppowych dżélarnjow ſ automobilom sujeschoži.** Automobil Kruppa ſ Bohlen-Halbach je njedżeju njesa Ahausom a Epe we Westfalskej sujeschoži. Wós poczja ho na pomjerschnjenej dróhy šumwacz, sajedże do schtoma, potorhny schtom a wali sopo brósy dele. Wjednik automobila bu huydom morjeny, Krupp a jeho mandżelska pschiwdżeschtaj pod automobil. Mandżelska žrebi wobmcž šlemi a rjebka šujecze. Ju dyrbjachu do khorownje dowjesez. Knjes Krupp bé so lohko franił.

* **Dalsche wohnje w Pomorskej.** Se Schczeczina so powdże: W Münchendorfje wotpali so pjatk w nozy burski šlatok ſ domkim, brożnju a hródzu. Zyte žito a wschě ratakske matschiny so špalichu. — W Dargetlim pola Greifswalda so schtwórtk popołdnju žitowa fajma wotpali. Schkoda wuczinja tu 5000 hriwnow. — W Swinemünde wotpali so połdanske twarjenje dżélarjow motorischki lokow Markard u. Winter. 50 motorischki a 50 jesdnych kolow wohenj sniczi.

* **Nadpad na Jungdo.** Młodonémski rjad wotmé 14. a 15. novembra w Dortmundże šwjedżeń k dopomnjesczu na wuškwobodżenje prjedawarscheho wobhadżeneho kraja. Swojatocžnosczi sapoczo so hobotu wjeczor na wschelakich salach. Wobschérne pschiprawy policije wobaracžu frażenjam, ke kotrymž kommunistoje schczinowachu. Nékotrych wobdżélnikow šwjedżenja pak buzu na sale nadpadnychu. 12 wosobow krjudowachu. Policija wjazy wosobow dł schczinowanja, nadpada a njedowoleneho nošenja krómow ija. Saczeji su kommunistoje. Mjes nimi je 18 létna holza, kij nétjesche to kuczmez tosczy kakacz ja swojeho pschewodżerja.

* **Běla žmjerczk.** Tżjo dżéłacžerjo, kotrejž pschi twarjenju żelesnizy na najwyschschim horu w Němskej „Zugspitze“ dżélaja, bżéchu sobotu domoj. Na dompuczu ſ dżela pschesczahni jich šnéhowa walina (Lawine). Mjes tym so 2 ſ małej schkodu woteńdżeschtaj, bu tšeczi se šnéhom sasypnjeny a morjeny.

* **Załoźny wulkuz šwójbneje šwady.** Druhi kermusschnyhdżeń wotmé so w Hermsdorfe pola Eijenberka šwójbna štruchkohra se załoźnym wulkuzom. W šwójbje pórzlino-

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 19. novembra 1925.

Wežerawsche kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	16,77
1 jendżelski punt	20,33	100 ciekłosk. krónow	12,42
100 schwajz. frankow	80.87	100 pólsk. markow	61,70

Efekty mějachu sandżenu wutoru na Barlinskej burhy sasso slabe wiki a sešlabjene kursy. Podobny wobras posliczowanje statne a wójnske požczoski.

Produktowe wiki njeběchu wjazy tak krute kaž dżensa póndżelu. Wina saleji na tym, so so placžišny w Amerizy nałkwilnje seblabichu. Placžišna za žito na wikach drje so hischcze njeseblabi. Jenož posdżiscze termine wo nétschto mało popuschczichu. Wutoru placžeshe w Berlinje zentnar

pschenizy 11.40—11.50 hr., rožki 7.10 hr.
hacž 7.25 hr., jecžmjenja nałétnjeho 9.20
hacž 10.40 hr., nasymneho 7.40 hacž 8 hr., wowsa 8.90—8.90 sł. hriwnow.

W termijnowym wikowanju:

sadezember: pschenizy 12.20—12.25 hr., rožki 8.05—8.30 hr., wowsa 8.92—9 hr.,
sa měrz: pschenizy 12.37—12.45 hr., rožki 8.82—8.87 hr., wowsa 9.15—9.25 hr.,
sa meju: pschenizy 12.55 hr., rožki 8.97 hacž 9.10 hriwnow.

Słotne wiki sandżenu tydżeń w Dobrilugu (w Delnjej Łužicy). Pschihnałi běchu 400 prošatow, 36 běhakow a 26 howjadow. Prošata jara derje dżéchu. Bórzy je so schtuka hacž do 28 hr. rosphschedachu. Běhaki placžachu punt 76 up.

Swinjaze wiki sandżenu wutoru w Berlinje (Magerviehhof Friedrichsfelde). Na nje běchu pschihnali 335 prošatow a 90 běhakow. Te placžachu:

prošata wulke 27—32 hr., brěnje 23 hacž 27 hr.,
běhaki wulke 80—90 hr., brěnje 60 hacž 70 hr., małe 40—55 hr.

Witi běchu w prošatach měrne, běhaki mjenje dżéchu.

Někotre placžišny ſ Drježdżanskich wikow sandżenu wutoru (Markthallen). Ssornik 1.80—2.50 hr., sajaz njeswobrjeny 1.20 hr., ſ polczom pschetwarjeny 2 hr., karnik 1—1.20 hr., bažanty (khapony) 4.50—6 hr. schtuka, kury 3—4 hr., kurwotwy stare 2.25 hr., młode 2.50 hacž 3 hr., huzy 1.30—1.40 hr., holoje schtuka 80 up. hacž 1.30 hr., karpy 1.50 hr., hlizy 2.50 hr., sejuki 1.90 hr., raki schtuka 25—70 up., jabłuka 10—70 up., kruschwy 15—70 up., pruzniny 50—60 up., wólske wotrjesi 65—80 up., měd 1.80—4 hr., běrwy zentnar 3.50 hacž 3.80 hr., zybla 15—20 up., špinat 12—15 up., tomaty 40—140 up., czeršwjeny kal 7—8 up., běły 5—6 up., kišały kal 12 up., huschene prawaki 6 hr., butrowe mlokarnika a burika 2—2.50 hr., mloko litr 36 up., twaroh 35—38 up., jeja 18—19 up.

Na pschedań.

Kuchte żelesne ſ trubami w Lubiju, Swonkowna Zitawska haza 28 II.

Sso pytaja:

Pohonez a dwě holzy, Clauß w Dolhaczizach pola Ketlitz.

Schkrowe depesche.

Produktowe wiki w Berlinje dżéjaza dop. 3/11 hodż.: **Wiki** su hischcze mało wuwite, ale khileja so ke sdrużenju. Tendenza jara měrna.

Dop. 3/12 hodż.: Kaž psched hodżinu.

Placžišny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wowsowe šymje po tonni ado 1000 kg, šemak 100 kg. placžišny po Nolej hriwnje.

	17. 11.	16 11.		17 11.	16. 11.
Pschenica	228-230	228-231	rapš. wošusch.	14,20	14,20
rožla	142-145	142-143	woch. melasa	9,20	9,20
nałét. jecžmjen	184-208	184-208	ferabella	—	—
nal. jecžmjen	148-160	148-160	běrnjaze krużki	13-13,60	13-13,40
wowsa	166-178	166-175	bjuny	20-22,0	20 22,00
kukurica (Maiš)	—	—	wota	22-25,00	22-25,00
pschenicžn. muka	28-32.00	27-32,00	lany wošusch	21-21,50	21-21,50
rjana muka	20-23.00	20-23,00	módre łupiny	12-12,50	12-12,50
pschenicž. wotr.	11,50	11,50	zolte łupiny	—	—
rjane wotrubi	9,40	9,40	šymo, 50 kg	3,90-4,45	3,90-4,45
rapš	—	—	šymo, rjana	0,85-1,35	0,85-1,35
lane šymje	—	—	„ pschenicž.	0,80-1,20	0,85-1,20
hrósch	22-24,00	22-24,00	„ wowsina	0,90-1,30	0,90-1,30
pjelušchi	17-18,00	17-18,00	„ jecžma	0,80-1,20	0,80-1,20

Placžišny rěsneho skotu na Barlinskich skotnych wikach.

17. novembra 1925. Placžišny po zentn. a sł. hriwnach.

Słome drujiny a wosnamjenjenje.

Woły: 388.

Polnomłasne, wukormjene, najwjetschi rěsnje hódnosczi, hacž do 6 lět	50—55
Młode wjesne, njewukormjene, starsche wukormjene	44—48
Mjesne wukormjene młode, derje pjezowane starsche	39—43
Mjesne pjezowane wschěch starosczow	35—37

Byki: 375.

Polnomłasne, wukormjene, najwjetschi rěsnje hódnosczi	50—53
Polnomłasne, młódsche	45—48
Mjesne wukormjene młódsche a derje pjezowane starsche	39—43
Schpatne	35—37

Jałowy a krowy: 871.

Polnomłasne, wukormjene krowy najwjetschich rěsnje hódnosczi	50—53
Polnomłasne, wukormjene jałowy najwjetsich, rěsnje hódnosczi	40—47
Młode nje hacž do 7 lět	
Starsche wukormjene krowy a derje wuwite młódsche krowy a jałowy	30—38
Derje pjezowane krowy a mjenje pjezowane jałowy	24—28
Mjenje a schpatne pjezowane	20—22

Cželata: 1585.

Najlepsche wukormjene	95-107
Mjenje wukormjene a laste wot dnja	80—90
Schpatne	60—75

Wowcy: 3275.

Młódsche a starsche wukormjene	50—54
Starsche wukormjene	36—43
Mjenje wukormjene (Mergelschafe)	28—34

Swinje: 6835.

Polnomłasne, wobešłych rjadow a jich tschišenjow, hacž do 1½ lět stara	88—89
Wukormjene	95—97
Mjasne	91—94
Schpatne	87—90
Ranzy a kundrowe	85—90

hcho tworjenja Dietze běšchtej so starschej je žiwjenje žynowi hwadźiłoj. Mjacź hrabny sa mnowym revolwrom a dyžkuli so katolicy a žoži bróń na spanje. Rucje rošhudźeny wintorhny jej nan revolwer z ruki a tykny jón do žiwjeho žwonkownego dybjaka, tak so rolka horje tejesche. Swada bě z tym po prawym wotstronjena. Posdźišcho pschińdźe wudowa Poserowa se žiwjenje 13-lětnym žynom do jstwy. Nadobo wuńdźe z revolwra wuběhny. Kulka trjechi 13-lětneho hólca do kontroby, so hnydom wumrje.

* Lětny pschezymk. W lěsu pola Swansea w Jendželskej je žeby jedyn jwodźiwny člowjek dźiwny lětny „žeby“ natwarił. Wušoko we wjerschku jeneho 20 metrow wušokeho schtoma bě žeby hnězdo pschiprawił. Tam měješe měr pšched lubymi žiwodami. Jeho khowanku wuhladźachu, jako poza lisko padaca. Na zdowk bě dešćičky pschiklepał. S nohomaj a rukomaj na nje so jepjerajo a so jich džerżo, kaješche do swojeho lěhwa. Pschipaduje so někotři mlodźi hólc na tuto hnězdo dohladacha. Ptačk bě runje wuleczał. Hnězdo bě z prućikow, trawy, hlanja a hlowy hromadże zwjelt. Wulke bě runje tak, so móžeše člowjek potulany kaž kwaczka we nim žedźeć. Hromadże jnoschenu jědź po powjazu k žebi do swojeho bydła ciahasche. Jako so njenschěchu ptačk je swojeho wulkta wrócki, so dohlada, so je tam njeprošcheny wopyt pobył. To jeho tak rosnjerja, so swoje hnězdo rostorha a so ženje wjazy njewrócki.

* **Wožina pschezo kowrátnischo bywši.** Kaž so z Parisa piša, žada sej móda, so wošebne žónske nětko hischće nawoczniży (bryle) nošcha. Wocźi Parižskich damow Wobrje sesłabiše njejšu, hinyšł tuteje módy je zyle hinajschi. Wone na to dże, so celluloidowe nawoczniży sso barbje wobleczenja runaja. A tuž dyrbi wošebna Parižanka telko nawoczniżow měcź, kaž wobleczenjow, wěsso kóžde w hinajschej barbje. — Na cźo tudźo tola hischće pschińdu!

* **Mrowja — athlet mjes žwěrjatami.** Po nowischich pschepytowanjach může mrowje cźežu njesesć, kotraž je 800 krócź tak cźežka kaž mrowja žama waži. S tym je tuto žwěrjatko wopranudźity athlet. Dorosćeny muž, tiž dyrbi so z mrowju runacź, měł 50 tunow (1000 zentnarjow), abo nakładowanišchtuwahu pjećoch želesnischich wosow na žiwojimaj ramjenjomaj wunjesć. Njechamy hakle rěcźeć wo elefantu, kiž so pornjo tutym liczbam jenož žłabuschk dyrbi sda.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Jednota „Sokol“ ma kóždy štwórtk wječor we 8 hodź. zwučowanje w towarschownі na Hornčešskej hasy.

Minakal. Tow. „Statok“ ma pšich. njedźelu, 22. 11., pop. w 4 hodź. zhromadźiznu. Wšitke sobustawy njech wěsce přindu. Mamy wažne naležnosće.

Předsydstwo.

Dla awta na serbski koncert (25. 11. 1825) do Budyšina dyrbu ličbu wobdźělnikow hač do póndźele rano wědźeć. Wón wotjědże 1/2 2 z Kamjenca, přez Njebjelčicy, Serbske Pazlicy, Wotrow, Pančicy a Zejlcy. Z Klóštra wotjědże z dypkom 1/3 hodź. (naš časnik je trošku zažniši.

J. Słodeńk.

Koncert w Budyšinje nastupajo: Kóžde towarstwo samo njech hišće domach jenu pruhu wotmėje. Srjedu pop. w 4 hodź. wotměła so hišće jena hłowna pruha. Prosy so naležnje, zo bychu so skóněnje wšitcy spěwarjo na njej wobdźělili. Přispomnić hišće chcemy, zo hychu mužscy spěwarjo wšitcy w čornych wobleczenjach přišli.

Zarjadnistwo.

Hamtske wozwěwjenja z Budyšina.

Pjatk, 20. novembra, 1925, dop. w 10 hodź., budźe so we Strużi pola Hucźiny — pschebadźowanje hromadza so w hoscenju —

1 wosołwy podtwar se 3 koleasami a 1 rěpurězaca maschina sa hnydomne sapłaczenje na pschebadźowanje pschebawacź.

Sesdnišći wukonjeć hamtskeho žudnistwa w Budyšchinje.

*

S wobsamknjenjom podpisaneho hamtskeho žudnistwa z 7. novembra 1925 je so dźěławjeć Wilhelm Karl Moritz w Budyšchinje na Ssajerskej hasy (Siebergasse) čo. 2, t. cź. w měsćanskej dźěławni a polepšerni dla wopilstwa pod žudnišći dohlad stajił.

W Budyšchinje, 16. novembra 1925.

Hamtske žudnistwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy, — za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Najwjetši wubjerk

klankacych wozyčkow Kurt Martin Richter

po najnižšich płaćiznach

klankace składzace wozyčki **klankace jatwy**
klankace ložka, wudebjene a njewudebjene **klankace meble**
klankace čumpiele, wudebjene a njewudebjene

w Budyšinje na Kěžorskej drózy

Zwjazk serb. spěw. towarstwow.

Wulki serbski koncert

srjedu 25. novembra 1925
w „Krónje“ w Budyšinje.

200 spěwarjow.

— Hudźba: Budyšći měsćanski orchestr. —

Nawjedowarjej:

Hudźbny direktor Bjarnat Krawc z Drježdźan a wyšši wučeř Jurij Słodeńk z Pančic.

Hłowny solista: šulski dir. Hanka z Wjelećina.

Zastup 1 hr. a dawk.

Započatk z dypkom w 7 hodź. Wotewrjenje kasy w 6 hodź.

Po koncerće **pyšny bal** za hosći.

Wo prawje bohaty wopyt prosy **zarjadnistwo.**

Wóskowe róže
kaž debjenske róže
a wěncy
poruča najtuńšo
Marja Petrichowa
w Budyšinje na Garbarskej hasy čo. 22, delka. — Žane klamy.

Trjebane a nowe

meble

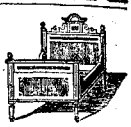

kaž też **wuhotowania stwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4

Podźělnje płaći dowolam.

Kóždu sobotu wot 8—6 hodź.

kozace kože

a wšě druhe družiny kožow a kóžkow kupujetaj stajnje

Kießling & Erdenberger
w „Polměsacu“ na Zwonkownej Lawskej hasy.

Gardiny, šaty
tunjo. K. Erler, Žitne wiki 11.

Copłe kholowy
košle a nohajcy poruča
J. Erler na Zwonk. Lawskej hasy 10.

Jurij Fuhrmann
w Budyšinje na hornčešku hasy čo. 10 poruča jězdne kole, šijace mašiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź.

Copłe spódne wobleczenja
W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9

Sylny młody
pos
je jako strażowacy na předaj w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 10 J.

Syjace mašiny, elektriske motory, rěpowe krajaki, małe butrobasy
poruča wurjadnje tunjo
Carl Gast, w Budyšinje
na Drjewowych wikach 27.

Walter Rinnelt
wosebny
frizěr za knjezow, knježny a knjenje.
zhotowuje wšě wlosowe dźěła.
Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow, wotrihanje po wašnju bubiskim a pažskim (Bubi u. Pagenköpfe).
Zhotowi towarstwowe a dźiwadłowe frisury.
Najspěšnišo a najrjadnišo posłužuje.
W Budyšinje, na Kamjentnej hasy čo. 17
při hotelu „Zur Krone“.

Hobrscy wulki

je wubjerk **rólkatych tobakow**
kaž też
cigarow, cigaretow, shligowych, rjapikatych a žwańsk. tobakow
firmy
Hermann Gerlich
cigarowa a tobakowa fabrika
w Budyšinje na sukelnskej hasy 7
Zasopředawarjo dostanu wysoke rabaty

Naše hodowne předawanje

poskića Wam pódla našich znatych nizkich płaćiznow a wobkedź. posłuž. a położenja w płaćenju

žonjace mantle		dźěćace drasty		mužace mantle	
flawšowe	18⁹⁰, 16⁹⁰, 8⁵⁰	kholowy z lackom	wot 2²⁵ sem	přewobleki	wot 29⁵⁰ sem
moulinske	31⁵⁰, 28⁵⁰, 19⁵⁰	manchestr. kholowy	„ 4⁵⁰ „	swedske mantle	„ 39⁵⁰ „
Velour de laine	39⁵⁰, 34⁵⁰, 26⁵⁰	hólčace wobleki	„ 8⁵⁰ „	paletoty kaž sukn.	„ 59⁵⁰ „
suknowe	45⁰⁰, 28⁵⁰, 19⁵⁰	hólč. manch. wobleki	„ 11⁵⁰ „		
		hólčace mantle	„ 11⁵⁰ „		

žonjace drasty		holcace drasty		mužace wobleki	
žiłdźane wobleki	wot 14⁹⁰	wobleki	wot 1⁴⁰ sem	wobleki	69⁵⁰, 49⁵⁰, 27⁵⁰
trikot. žiłdźane wobleki	9⁵⁰	mantle	„ 5⁰⁰ „	sportske wobleki	87⁵⁰, 59⁵⁰, 24⁵⁰
wolmjane wobleki	wot 14⁹⁰	klubowe jaki, štrykowane jaki		suknowe wobleki	85⁰⁰
kašćikate wobleki	„ 4⁹⁰	bluzy a suknje najtuńšo		narunanje po měrje	
				tunje kholowy a lacy	
				łupy a łupowe wobleki	

Elegantnje sedźace. Samsna dźěłarnja w Drježdźanach. Najlěpše předźělanje a přičinki.

Drježdźanski konfekcijowy dom

w Drježdźanach **w Budyšinje** při mjasowych jětkach 5 w Mišnu a Freiberku

Hotowe šaty! Wušiwane přikrywy, běhaće, pucaki atd. dobro a tunjo. :: Dźěłam sama. **Šantka** za dorosćenych a dźěći. Wobhladajće sebi wustajeńcu bjez nućenja kupjenju. **J. Leps** na Sukelnskej hasy 1 **w Budyšinje**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy tu u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. tu u

Cisło (Nr.) 269 **Budyšin — pjatk 20. novembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Němsko-schyanska zlowna wójna bo skónczila.

Mjes Němskej a Schyanskej je bo na czaj schěrej měsaza, wikowanske dojednanje wobjamkło. Sa wobstronske wikowanje mjes Němskej a Schyanskej sabo te same postajenja płaczą, kaž w czasu, prjedy hač je Němska wikowanske sprěczenje Schyanskej wupowjedźiła. Schyanska je potajtim se napołożenjom wyšokich złow na němske twory dospiła, so je Němska do žadanjow Schyanskeje swolika.

Straschne puki mjes němskimi ludowzami a kommunistami.

W marmorsrej sali w Kamjenicy (Chemnitz) bo srjedu shromadźiła němska ludowzowa wotmě, we kotrejž dr. Goebels z Elberfelda wo themje „Lenin abo Hitler“ rěčeše. Na tónzu shromadźizny někajeje maliczkoscze dla k czejtim pukam mjes 2500 pobłuchanjemi dońdże, mjes kotrymiž bě wjele kommunistow. **Nih mjenje dwjeli 60 ludźi, mjes nimi dwaj policajtaj sajtojnikaj, bo i dźela czejko, i dźela lohko jranj.** Jedyn żelesnicer je mjes tym w chorowni na žwoje sranjenje wumrěł. Pschi njemdrej bijeniy bo 1004 piwowych kanczkow, 500 thojesowych schalkow, 600 hač 800 stołow, a blidow, wschě zwěczniki, wschě módro sasthrowane wokna wulkeje sale rosbichu abo bo wobschkodźichu, hosczeńcar schkodu, je samožczenjom njesarunanu, na 15 000 hriwnow wobliczą. Hdyž policija dońdże, kommunistojo se salinymi woknami won czekhnychu a 6 metrow hłuboko do sahrody dele sskakachu, tola bo potajtim poradźi, schěsrej naschkarakow, kotrejž běchu bo w sali sthowali, sajeczą.

Tajni swjaskarjo w Rańschej Pruskej.

W sajeczu tajnych swjaskarjow w Olschtynje, (Allenstein), a we Klaukendorfu je policajski presidium we Königsbergu rosprawu podał. Krajna policija je 19 muzłich wozobow sajała. Wone organizajizji pschihłuschescha, kotraž „Schlageterski bataillon w swjasku frontschi-wojowarjow“ rěka. Psched sjawnoscżu běchu žebi mjeno „Dźěłaczerska shromadnosczą“ narjekli. Budawachu, so žu z pożłuchanjemi Drježdźanskeje burskeje wyšeje schule. Pschepytanje dopokała, so tajnej wojerskej organizajizji pschihłuschachu. Budawanje wjednikow, so je organizajizja pschihłuschnej wyschnoscżi znate była, so jako njewěrne wupokasa. Jenož jedyn zobustaw tuteje ratarskeje shromadnoscże bě hižo w ratarstwje dźěłał, žadyn z nich njebě w Drježdźanskej burskej wyschej schuli studował, jenož jedyn ze sajatych je so w Rańschej Pruskej narodźił, wschitzy druzy běchu z Hamburga, Meklenburga, Bayerskeje, Hornjeje Schlesyskeje a Wjeczorneje Pruskeje. Wjetschina je sajatych bě uniformu wobleczena. Organizajizja měsesche bróńe a wjele munizije. Policajzjy njeběchu pschipowjedzeni. Wschědne dny pódła krótkothwilneho ratarskeho dźěła bo praktiske a theoretiske wojerske smuczowanja wotměwachu, njedźelu žo w tšelenju swiczowachu. Swojemu pschedstajenemu kaž rekrutojo posłuchachu. Tutón jim tež midu płaczesche. Wotmyšlene bě, za krótki czaj zyku kompagniju wutworicz a ju pod wjednistwo znateho wjednika žwobodnych czrjódow rytmischtra Rabena stajicz. Mjes sajatymi běschtaj dwaj leutnantaj. Wonaj běschtaj we starym wójsku z pjerselweblom byloj. Wyschischi leutnant Rożbach bě jeju na leutnantow powyschił. Khwilu běschtaj pola policije posłužitoj, tola bo bórzy je służby puchczitoj. Druzy sajeczi běchu bjes dźěła byli a běchu žo z wulkeho dźěła dla paduschtoscze, pschekhowanja, pschetschiwjenja, czejkeho czełneho sranjenja pothkostali a běchu tehodła domisnu wopuschczili. Wschitzy žu žo pschihłuschnemu gudnikej w Olschtynje pschepodali, kotrejž je jich 15. novembra z jatby puschcził.

Wólby do provinzialneho žejma w Hessenskej.

Po wunoschku wólbow do Hessenskeho provinzialneho žejma smeja w nim sozialdemokratojo 44, zentrum 31, němska ludowa strona 13, demokratojo 9, němskonazionalni a hessenski landbund 24, kommunistojo 7 žydłow.

Knjezerstwowa krisa w Pólskej.

Skrsynskemu žo njeje poradźiło, nowe ministerstwo sjetajcz. Jeho plan na to dźesche, parlamentarisce ministerstwo, na wulke strony pólskeje prawizy a lewizy žo sepjeraze, wutworicz. Tutón plan žo wo sapałke zajanie narodnych demokratow a tschesczanskich demokratow rosbi, so měko žo wójnske ministerstwo z nowa z generalom Sziłoskim wobžadźicz. Tutón je z njepschecżelskim wuskupanjom pschecziwo wschelakim pschiwižowarjam marschalla Pilsudskeho pschecziwo žebi wjele hidy sbudźił. Minister Skrynski je dla tychle wobczežnoszow swój nadawk republizynemu presidentej wrócził. Tón je na to žejmowemu marschallej Natajej porucził, nowe ministerstwo sestajcz. Tutón je žebi dwě hodźinje k rosmyšlenju wuprožnył.

Ministerszy presidentojo němskich krajow wo Locarnskim sprěczenju.

Statni ministerszy presidentojo z němskich krajow žu schtwórtk w Barlinje pod schedźydstwom němskeho kanzlera dr. Luthera wo Locarnskim sprěczenju[illegible]. Na nowy tydzeń smeje němski žejm wo nim z jednorej wjetschinu rosžudźicz. Prjedy teho knjezerstwo zakonjowy nacził wo Locarnskim sprěczenju a wo sastupjenju Němskeje do Swjaska Ludow němskostatnej radże pschedpołoži.

Nowa czejka koalizija.

S wunoschka parlamentskich wólbow jo spósnacz, so dotalna koalizije njedźiwajzy dobycza kommunistow nieje podjeła. Knjezerstwowa wjetschina w nowym žejmje nětkle 13 hač 15 hłokow wucżini. Hdy by tež žłowaska ludowa strona koalizii pschistupiła, by knjezerstwowa wjetschina na 35 hłokow stołka.

Wulke dźiwanje powěrczi sbudźuje, so chze wjednik němskeje ludoweje strony, dr. Ladgmann, kotryž je we žwojim wólbnym wotrjeju pschi prěnjej wólbje podležał, z politiskeho žiwjenja wustupicz. Njepschipóznacze jeho politiskeho dźěła se strony Němzow joho po sdaczu hłuboko hrjeba.

Schczěpan Radicz do južnoslowjanskeho ministerstwa sastupi.

S Belgrada žo powě, so je kral Alexander Schczepana Radicza za ministra roswuczenja pomjenował.

Jendźelski delni žejm Locarnske sprěczenje pschijał.

W jendźelskim delnim žejmje je žo Locarnske sprěczenje z 375 pschecziwo 13 hłosami pschijało. Do wothkłosowanja bo minister Chamberlain žłowa jimasche a praji, so nětczischne jendźelske knjezerstwo nieje ženje spytało, někajki statk k swjatej pschecziwo Rusej narěczecz. Wono bo wjele bóle prózuje, spokojazy wobkhow mjes woběmaj krajomaj wobnowicz. Janeje rěcze njemóże wo tym byc, so je žo w Locarnje nowa runowaha mozow znadź z wótrym tónzom pschecziwo Rusej abo runowaha mjes Europu a Asiju wutworiła. W Locarnskim sprěczenju sakoženy rosriaz žud tódu swadu mjes statami, jemu pschiłuschazymi, rosriża. Sréczenja žu hromadze z Versailleskim sréczenjam dźěle europiskeho prawa.

Fazismus w Franzowskej.

15. novembra žu žo w Parisu khorhoje jenotliwym wotdźělenjam „Ligi wótczinskeje młodźiny“ žwjatoczinje pschepodałe. Tale organizajizja žo jako žwjask franzowskich fazistow wobhladuje. Pschi tejle žwjatoczinoscżi bě 15 000 wobdźělnikow pschitomnych, kotrejž zlědowazu pschisahu složichu:

„Ssmy wschitzy hotowi k woporam, też hdy by žo nasche žiwjenje zadało, so by trikolora (czerwjeno-módroběła thorhoj) stajnje z dobroczeńca nad czerwjenej khorhoju była. Chcemy žwoje dźěło do służby wótcziny stajicz, kotraž je w strasche. Ssmy žo rosžudźili, by politiska strona sczinicz, kotraž žo na to měri, politiku mózy dožahnycz. Chcemy je wschěmi mozami pschecziwo swjatej lewizy a kommunismej wojowacz, budże-li nusne, też z namozu, so bychmy k diktaturje doschli.“

Potom žo deputacija shromadźizny k rowej njesnatcho wojaka poda, hdzeż nazionalistiski półkanz Taiffinger w dalschej rěczi samery franzowskeho fazizma wukožowasche.

W Italskej žo strajki sakasaju.

Italski parlament sakonjowy nacził wobsamknje, po kotrymž žo strajti sakasaju, hdyž je žo rosriżazy wuzud wuprajił. Jeli so dźěłacżerjo njedźiwajzy teho dźěło sastaja, žo k jastwu na 3 měżazy hacz do 1 lěta a k pjenjeżennu khłostanju 10 000 hacz 100 000 lirow, sażudża. Naschkarakojo z najmjeńscha lěto jastwa dostanu a maju pódła teho 50 000 hacz 100 000 lirow khłostanja sapłaczicz. Sjawni sastojnizy, pschedewsaczelio sjawneho dźěła abo jich pschisitajezy, kotriż pola strajka abo wusamknjenja dźěła wschо k dalewjedźenju dźěła njespytaju žo z arrestom 1 hacz do 6 měżazow pokhkostaju.

Skandalne wustupy w italskej komorje.

Do italskeho žejma schtwórtk kommunistojo sapóżkaju pschindźechu, z kotrychž jedyn praji, so žo žejmowe skutki wjeschinje kraja njelubja. Na to žo 15 fazistow do kommunistow da, plistowasche jich a do nich kopajo jich z komory wustorka. Na nowinarskej tribunje teho runja jeneho kommunistskeho nowinarja wuplistowachu.

General Sarrail žo sakitue.

General Sarrail je srjedu w ministerstwje swotkownych należnoszow w Parisu rosprawu wo podawkach w Syrskej podał. Prjedy hacz žo pożedźenje sapocża, žo nazionalistiski sapósłanz Desire Ferry woprascha, w kajkej zamownosczi general psched wubjerk pschindże: jako prjedawschi knjezerstwowy sastupjer abo jako wobstorjeny? Pschitomny swonkowny minister Briand tole sschiwdźaje woprascheńje je wschej raznoscżu wotpokasa. Briand praji, so je sa wscho, schtoż je žo w Syrskej stako, jenicżay knjezerstwo samolwite. Potom general Sarrail z mérnym hłokom žwój pschedposchk sapocża. Wón do drobna podawki wopisowasche, kotrejž běchu žo pola Dźebela Druza a podźischo w Damasku state. Prěni njewuspěch je Franzowsow podeschoł, hdyž žu Druzojo kolonu generała Michauda nadpadli. Sarrail tuteho offizéra zakitowasche. Jeho wojazy žu z pschecżiwnymi wobstejnoscżemi, wozebje z njedostatkom wody a wurjadnej horzotu k wojowanju njekhmani byli. Sa to Sarrail kommandowaseho offizéra w měsce Sueidze wótro pożudżowasche. Wšima bolschewikskeje agitazije je wón mało saczuk. General mérni, so ma zyke hibanje panarabiski charakter. Po jeho ménjenju dyrbi žo franzowske wójsko w Syrskej pożylnicz, jeli so dyrbi žo sbéżk potłóczicz.

Revoluzija w Syriskej.

Londonske „Daily Mail“ pische, so sbéżkarjo w Syriskej se wschěch stron nadpady na franzowske wójzka czinja. Druzojo z nadběhami na Beirut hroża. Jena ważna żelesnitska czara je w rukach sbéżkarjow. Franzowszy wojazy, kotriż w Beirucze leża, bo z automobilemi a druhimi wospodarni k wojowańskej froncze woża. Tola franzowske wójsko njedobaha, so mohło Druzam z wuspěchom wobaracz. W franzowskim khownym kwarterje, kotrež je w Deraa, po powěczi tamnischeho dopisowarja „Daily Mail“ mjes wojakami hubjene imyślenje knjezi. Wobzakane pożylnjenja z Algiera, Marokkowskeje a z Tunisa njeżju hischcże dosche. Hacz dotal žu tam jako pożylnjenja jenož dźěle franzowskeje zuzobnistkeje legije, kotrejž pak žu sa wojowanjku methodu w Syriskej jara mało wuthmanjeni.

Senator de Jouvenel, kotryž bliżsche dny do Syriskeje wotpucżuje, je w kolonialnym towarstwje pschedposchk mét, w kotrymž pódźi, so je žo położenje w Syriskej pohubjerschicho. Tola Franzowska wscho spyta, so by žwoje prawo w Syriskej sakhowała a so by nadknjezstwo w tutym kraju w rukomaj sdżerżała.

Wojowanje w Libanonje.

„Chicago Tribune“ powě, so žu Ischeschżijanzy dobrowólniży w Libanonje porażenje poczerpili. Po 48hodźinskim throbłym wojowanju pschecżiwo Drusam, z kotrychž je 300 padło, žu woni dyrbjeli Drusam wży Deidu, Merdjeinu, Kukahu a Hasbaju pschewostajicz. Drusojo žu amerikanstu schulu w Merdjeiunje spalili. Tam bydlazy Americżanojo žu nimo měry czejko schtodowali.

Drożdżenje w Egiptowskej.

„Daily Mail“ z Kaira powě, so pschiwižowarjo Saglula pasche w nowschim czasu wulke demonstrazije pschecżiwo knjezerstwu czinja, so bychu knjezerstwowym pschiprawam napschecżo dźěłali. Sda žo, so žo swiż mjes sbéżkarskim hibanjom w Syriskej z planami pschiwižowarjow Saglula pasche hakle nětkole jewi.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowańnja wobućow. Pódšiwowanje spěšnje a tunjo

Chinje so złowna samostatnosć pschiswolika.

Złowna konferenza je srjedu rano do chineskeho žadanja sa dospołnej złownej samostatnosću swolika. Sa to China litingske dawki do lěta 1929 wotstronja.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 20. nazymnika.
Feliksa Valoiskeho.

* 1860 Pawoš Rjeda w Hućinej, farar při swjatym Michale w Budyšinje, dołholětny předsyda towarstwa Pomocy stud. Serbow.
1551 žada sebi wyšši hamtski wukaz wobdarjenych serbskich hólcow na studije pósłać.
† 1910 wulki ruski basnik Law Tolstoj.

Njeskomdź składnosć.

Dźens maš słónčnu jasnotu,
Jutře mroki njebjo myja;
Dźens ći zradne róže ktu,
Jutřo so tu sylzy syja.

Tuž njech twoje hesło je,
Kiwa-li ći z połnej měru
Khelich zboža, radosće,
Zo jón z dźakom wužiš swěru.

Wjedź, zo mi te zbožo je
Z rědka blizko w kóždem času;
O duž njeskomdź składnosće,
Dźerž je twjerdże z jeho krasu!

Korla Fiedler

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 752, hygrometer +1, thermometer +3. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer —2, thermometer w nozy —2. Wuhlady na njeskajne wjedro. Pokhlenje k njeńschim deschćam. — Schkleńza wot wječerawscheho na hrosne stuya. Wječera rano hahasche nižina wot luwy Island hač do Schwedskeje. Może być, so nam ta bóle pschemjenjaše, tuno maćaše wjedro pschinješe. Hewak je wječera rano wyschina wot Jendźelskeje hač k Čornemu morjej cźehnjesche. Dale bě nižina nad srjedźnoseiskim morjom. — Jutřje sobotu złóncžko 7.28 hodź. khłada a so 4.04 hodź. khowa. Mězačk khłada pschipołdnju 12.27 hodź. a so wječor 9.22 hodź. khowa.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutřje sobotu:** Sso pomročnje a wocźopluje, tkałe deschćiki su możne.

— **Serbska předasska konferenza.** Serbske evangelske duchownstwo směje pschichodnu pónd źelu, 23. t. m., do-polnduja ¾10 hodź. shromadźisnu. Spěwarske maju so zo-bu pschinjesecź.

— **K rozpominanju, k połnoczenju.** Naschonjenja pschi konzertach serbskich nje pohnuwaju wosebje tež dla pschichodneho wulkeho konzerta 25. t. m. w Krónje w Budyschinje tute rjadki napisacź. Schtóž njewě, kak wulke prózy pschihotowanja k taikemu sjawnemu wulkemu wustupjenju žadaju, tón njech tola rozpomni, so zo naschi wyežni spěwarjo po pilnych studijach w jich wosebitych towarstwach jenoź k jenej zeńckej shromadnej prufy seidu. Woporow ma hižo do toho kóždy dosć swjesecź. Dołhi puć k tydźenskej prufy pschi wschednjakim wjedrje, cźaš a pjenjezy su kónčnje najmjeńsche. Pok lěta dołho je hižo wscho we wschěch rózkach spěwało. Dirigentojo běchu j wjeticha njeprózniwi. — Cźinichu wscho j luboscju sa wóž darmo. Skowna pruha bě so radźiła. Konzertny dźeń tu je. Pobrucharjo tu wežipni. Zyke nowy program je wulzy sajimawy. Sdźěkany Serb wě, schto na wocźakowacź. Wón snaje kasnje, kiž wužiwarjow wumělčich darow położa a słoži so zyle po nich. Někotryžkuli njepłech pak jemu w konzercze husto wschitke zjanosce a wschě wjeźele sniczi. Tutym njelubym elementam mjes woppytarjam njech su kłědowaze žadny z prawidłom: 1) Wobleez žej dobru drastu a dźi do konzerta, jakoby kemšni schoł. Wumělstwo je tež žiwjata, posłužowaza móz. 2) Pschińdu tam j dypkom. Je-li to njenutřjech, po pschichłupu zyle cźicho na twoje městno. 3) Pschecźitaj žej w měrje program a pschihotuj so na pschednoschki; njewobroc listnado skónczenja spěwaneho cźisła. 4) Njeworaj je słožom a njeschmóraj j póduschemi; njeraschkuj wótsje kaž pós! 5) Njesłabawiej žo srjedź pschednoschka njetrjebawschi je žiwojim žuzbodom! Mjelczenje je tu wopraudże pschiłtojne a dostojne! 6) Twój rozsud wo pschednoschkach złhowaj we žebi hač po skónczenju programa a potom žudź mile a sprawnje! 7) Pschikleśaj hakle po wumjedzenju cźista, je-li to nutne. 8) Njepschikłwaj žiwojim sjatym na jewischcźu. Cźitrjebaja konzentrazinu. Postrowcze so posłužcu! 9) Njepij w konzercze nicźo, njekuř tež a njesapomni, žej cźapku sczapnjeź! 10) Dyrbisch se žurle nigdy pschednoschkami wunicź, njesapomni, so durje mjeleźo saczinisch!

B. Krawz.

— **Polizajske powěsće.** Wo pschemyślowej schuleršy H. je žo wosjetwilo, so je so 10. t. m. złubiła. Hartmanez je 15. t. m. pola jeje pschiwusnych blizko Biskopiz sazo nama-kali. — Wo pchebywanju tohorunja 10. novembra se starschiskeho domu cźeknjeneho žedkarskeho wuczobnika W. nje-je so njedźiwajcy wscheho sledźenja hač dotal nicźo swěsćicź hodźało. Pachoł je 1,65 m. wulki, žiwinje postawy a na cźenne wobžy. Wón je wobleczeny w cźornoschérem ulstru, schérem schaketowem wobleku, cźornem seleuowobrubjenym schwizaru brunej schportowej cźapzy. Prošby so wo pomoz-ne sledźenje sa nim.

— **Njedawno jako złubjeny** so wosjetwilschi wuczobnik W. wottud bu wečerz w Drježdźanach sadźerżany, a jeho nan wsa žebi hólza sazo hobu domoj.

— **Mjasowe jetki w Budyschinje.** Sobotu, 21. novembra wot 9 hacź do 11 hodź. gyre hwowjase mjaso punt po 50 a po 40 pjenjezkach.

— **„Bérceje so dyblaczných padnchow na ležbu!"** da kriminalna połazija wschém prajicź, koliž psched wulkadnym

Měr woteńdźenym*.

Sbóžny měr waš sprózných nětko kschowi,
Dóschli scźe, Bóh j ruki wsa wam kij.
Sbóžny měr nad waschim rowom srowi,
So tam cźełko w Božej ruzy spi.

Stysk scźe tu a bolosch pschecźerpili,
Srudoby dosć žiwjenje wam da;
Sswěru wasche dźełko dopjelnili
Scźe, a nusa je sbóžnosć njebjeska.

Sbóžny měr spožcź w semje žiwjatym klinče
Bóh wam, žiwjate symy sa wěcznosć!
Spicźe derje! Tu so próza minje,
A tam žně so sa nju wjeselosć.

Pschećerčerjscźił J. Kapler.

*) Spěwa so na njedźeli semrětnych wot zyrkw. kóra w Božim domje w Budestezach.

woknom firmy Julius Hartman a žyn tudy na Lawiskej hoły wumjelčkennu dźěku rad pschihladuja, kotrejž tam rjana Błotowczanka wukonja. Wulke cźejdźy ludu sir, kaž mózesche so wocźakowacź, tež hnydom tajtich wujow pschiwabiłe, kiž rady do zuzych jakoh maźaja. Pola kriminalneje policije su wschelazy wobdźiwowarjo wumjelestwa, kotrymž je so tam něschto pokradło, pobyli a žiwoje horjo wuskorźili. Schtóž nodze bycź we cźisčeschezu „wołoženy", njemeź swoje mólchnicki we wotewrjenem ruczinom koschu abo we swonkownem praschezowem dybjaku tcźazy, ale khowaj žebi žiwoje pokłady tak wěsće, so dołhe porsty je nje-wucźahnu.

S **Budestez.** Njedźelu, 1. adventa, smeje žerbske towarstwo wjecźor w 6 hodź. pola Nóšika žiwoju shromadźisnu. Snaty žerbiki pschirodoslynik k. wyschschi wuczeř Schźża smeje jara sajimawy pschednoschk. Trjeba njeje, so žobuslawy waczki a knoty a bruczki žobupschinjeźu, ale nusne ju žeńmiki, so bychu we wohnjowem strasche hnydom dožahazy schkit pod ruku meli.

Se **Synitz-Lumitz.** Woheń bě žrjedu pschipołd.iju we schkleńczerjach firmy Greiner a tow. wudyrił. We twarjenju, hdźež so schkleńza buje a wana se schkleńczenež židkosću steji, bě so łapałło, dokalž bě so na jenom městnje kanjeń wukhabłował a zyła masa wot tam wu-běžała. W tom wokomiku, rosplomjeni so zyła nesnosć wokoło pjezy, ale plonjo njerozpschestré so na druhe twarjenja, dokalž bě cźicho. Njesbožowny pschi-pad sta so tuniže na žiwjatem dnju a tuž bě kaž i Božim swarnowanjom, so tam dźěłacźerjo njeběchu; něchtó po-tajkim wo žiwjenje pschijschol njeje. Smiłuwajsta žykawa bě prěnja na městnje a dosta 1. myto. Njemóžesche pak pschi pomozy druhich žykawow, kiž běchu pschijěle, do-cźinicź, dokalž wody j rěki Cźorneje Wody njemóžesche dobracź; skónczenje dojědże motorowa žykawa j Biskopiz. To pak bě hižo pozdźe. Twarjenje wotpali so hacź do sałkadnych murjow. S tutym njesbožom złubja mjes 250 dźěłacźerjemi schkleńczerjnje něhdże 65—80 l. dźi žwój chleb. Firma so próznje wo tutych wobzarjownnych so dale postaracź. S nowotwarom njeda so do nałecźa sapocźecź.

S **Rakez.** S pschednoschka, kotryž sandźenu njedźelu knjes wuschschi mjezer Rjelka wopjenježnych należnoseach w towarstwje „Lipy" bjerzeschce, njech je něschto sjawnoseži zobusłoželeze. Najprjedzy rěczeschce wo bankach powschit-kownje. Do wójny žmy husto złyscheli, so je ta abo tamna banka žvrěčschcźika a wschelazy kutowarjo su j tym cźełku schkodu poczerpili. W cźasu wójny běchu žebi internacio-nalni kapitalistojo pschesjene, so banki w sdobitych krajach wschitke žwrěčschcźa. Dźiwajo na tutón strach, sjuzachu so kapitalistojo abo banki do sjuzakow abo kuzernow, so bychu w cźasu stracha, jena banka druhu podpjerała. Do tuchoh kuzerna je, kaž wschě druhe wulke a njejsche banki, tež Serbska Ludowa Banka w Budyschinje sastupika a na tak zwisk je Barlinskimi, Hamburkskimi a Prazkimi a tak dale wulkobankami. Zyle wopaczne a pschiskodzace je toho-dla wudawanje njepschecźelow Serbskeje Ludowej Banki, hdyž rosnoschuja, so „žerbska" banka j cźeskimi pjenjezami dźěła. Tołsame cźinja němske banki tež, to wukhadza je sjuzaka (kuzerna), kotryž su wschitke banki njes sobu sczi-nile. W cźasu inflazije je wulkokapital schkrowe worschety nascheho ludu dospołnje wurubił a finanzuje sahubił. Tuž rěka nětko, so dyžemy so sazo nětak sbrabali a dopředka pschijschli, lutowacź. Możemy žebi konto polabanki sakózacź abo tež pjenjezy na naluiowanišu hnižu sapołožicź. Njech nichtón pjenjezy doma nježo nima, wone jenm tak žadnu wužitk njepschinjeźu. Jako sastupjer Serbskeje Ludowej Banki wón wosjewi, z kak pschihodnym wumělenjom banka pjenjezy pschijima a sadani. Sapołožene pjenjezy padanja so wot prěnjeho dnja a to: pschi wschednym wupowědźenju je 7 proz., pschi měsacznem wupowědźenju je 9 proz., pschi tśimjeźacznym wupowědźenju 10 proz. a pschi dalschim 11 proz. Serbska Banka njemuje so ludowa banka, wona ma wosjebity famer za žerbsti lud a narod. My Serbjo njesmjejemy w pschichodnym cźasu žanych žerbiskich duchow-nych wsazy, runje tak steji se žerbiskimi wuczerjemi. Wu-cźerske seminary su jo wotstronike a j nich němske wyschsche schule sczinile. Hdyž su nětko wobdarjene dźeći sčehcź lět do tuteje wyschschcźeje schule khodźile, dyrbja hischcźe 2 abo 3 lěta dale studowacź. Sa tajke studije pak w najwjazy pa-dach Serbjo pjenjezy njemeźa. Tohodła trjebamy pje-njeżny wustaw, kotryž może tu finanzuje sapschimnycź a tež němskich studowazych pomoz, kaž w žiwojim cźasu farar Jmisch a Waltar, so bychu žerbiskim rěcź nawukli. Tež k na-kupjenju trěbnych knihow w schulach a sa druhe dobrocźelske samery w Serbach je mnoho pjenjez trěbnych. Tajke a podobne podpjery snuźnicź, běsche famer sałożerjow Serb-skeje Ludoweje Banki. So Serbjo Banku dotal tutón famer dospěła njeje, to leži na žerbiskim ludu samom. Serbsko njeje žwoju banku hacź dotal w bohatazej mérje podpjerali, ale nescha žwoje pjenjezy do zuzych pjenjezny wobstodow, kotrychž cźisty wumoschk so cźasto k faniczenju Serbowstwa na to abo tamne waschnje trjeba abo židowskim lichowarjam do kaka běži a jim tak dowoli, kraśne žiwjenje wjesecź, njes tym, so žerbiski lud duchownje cźerpi a narodnje sahinje. Tuž je moralitka winowatosć kóždeho prawneho Serba a Serbowki, so dowěri žwoje słuzne pjenjezy Serbskej Ludowej Banzy a pomha tak žiwlnjeź a wukhowacź žerbiski narod. Skónczenje nam knjes pschedno-scher žeźeli, so je wón w bankowych należnoseach zyły dźeń k rěczam, teź hischcź wjeczor a njedźelu.

S **Kulowa.** Korczmarjenje hoscźenza „K. němskemu Khežerej" pschenaja ſ 1. dezembra rěrnikej Robertej Zakuzej. — (Shubjene motorowe kolo.) Nekotri kujeża běchu so sa korczmarjez blidom seźudali a dachu žebi pćkuje piwka porjedźicź. Hdyž chzychu so na bonpucź potowacź, pytny jedyn ſ hoscźi, so bě jeho kolo psched durjemi „twjeło". To je mohł jenoź nichtó pokradnycź, takle hnydom kóždy žudźeske a sawola teź to stražnika sakonja. Tomu so wšo njeporadźi, sa cźeknjenym kokom donóžkowacź. S cźežkej wutrobu wbohi trunjeny domoj cźampasche. Tu hlej, kajke wjeselo a pschekapnjenje: na bwórje steji jeho kowrót „ſ dompfom" hižo doma. Schtó je tola lubowane kosełko domoj wucźeřił? — Schtó hewak, hacź ludowana žónka a maminka.

S **Deschłoh** pola Pjeńcźka (Penzig). Pokutnu srjedu je so tu krjeża pólna bróžeń wotpaliła. Do njeje bě wokoło 400—500 kop rózeł, a 1000 zentnarjow lupinow samowschtwo-wane. Teź mlócźaza maschina so tak wopali, so bychu ju do starcho żelesa cźisnyć. Wjele wohnjowych woborow bě podarmo na pomoz pschichwatało, pschetoż w blischcźi žaneje wody njebě. Lětża je so hižo wjele knjeźich brjóh-njow wotpaliło.

Z Łužicy.

S **Kumwałdy.** 30. wustajeźu sarjadnje towarstwo pjerinu a karniklow w Kumwałdze wot 21. hacź do 23. novembra w Kuckez hoscźenzu. Kaž na pschedawschich, tak budźe so teź tutón krócź wulka liczba najlěpschich ra-sowych swěrjatow pokazowacź. Luźiśzy płahowarjo jen-dźelskich schakatych karniklow smeja wosebitu wustajeźu.

S **Połeźnizy.** Na rěsału tudomnoje firmy Kappler sandźenu wutoru woheń wuńdźe. Njedaloko kachli bě so pok-loha (schpundowanje) sapałiło. Na wulke złoże so porodź, woheń salecź, pryedy hacź bě so strachnje roschěrił.

S **Krjepjez.** Tudomny kubler Klauß je žwojej mandźel-skej sandźenu njedźelu žwój sloty kwaß žwjesecźesche. Farar Seifert i Halschtrowa jubilarneju mandźelskeju pożohnowa.

Cyrkwinske powěsće.

S **Budyschina.**

— W **Michalskej zyrkwi** w Budyschinje smeje 21. njedźelu po žwj. Trojizy — njedźelu semrětnych — rano we 8 hodź. žerbsku spowědź a žwj. wotkasanje farar Njeda, dop. w 9 hodź. žerbsku a ½11 hodź. němsku Bo-žu słužbu farar Dyscher. Spěwanje zyrkwinskeho chora, kollekta za pomjenschenje hospodarskeje nuzy zawostajenych we žwětowej wójnje padnjenych a za hladanje rowow w njepschecźelskim kraju. Popołdnju ½4 hodź. němsku spowědź a žwj. wotkasanje, farar Njeda. — Schtóžkuli popołdnju w 3 hodź. žonjaze towarstwo na dwórnischcźu. Schtóžkuli wjecźor we 8 hodź. biblisku hodźinu na Ži-dowje pola Henezez, farar Njeda. — Wumrěli su: 14. 11. Erna Ingeborg, njemandź. dź. pod Hrodom, 1 m. 13 dn. — 16. 11. Max, Erwin, Arnowa Maxa Hart-manna, pohonecza w Schźirzach, ź. 3 m. 16 dn.

S **Cźelnjeho.**

Njedźelu, 24. po žwj. Trojizy, popołdnju w 3 hodź. žerbsta wopomnjeńska Boża słužba za semrětnych. Pjatk, 27. nov., wjecźor lw 7 hodź. bibl. hodź. pola Pitschulez.

S **Delnjeho Wujězda.**

Sswjertnu njedźelu rano we 8 hodź. žerbska spowědź, dop. w 9 hodź. žerbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

S **Hodźija.**

Na žwjedženju dopomnjecza na lubych semrětnych smeje farar Wjesaf rano ½8 hodź. žerbsku spowědź, farar Voigt dop. ½9. hodź. žerbske a w 10 hodź. němske kem-schenje. Kollekta.

S **Husli.**

Sswjertnu njedźelu dop. ½8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němska a w 10 hodź. žerbska Boża słužba. Kollekta. Pop. w 2 hodź. dźeśiśkemschenje. — Wumrěła Amalija Augusta Petraschowa rodź. Pěsez w Zokowje, 71 l. 9 m. 23 dn.

S **Dornjeho Wujězda.**

Sswjertnu njedźelu rano we 8 hodź. němske kem-schenje, po tym žwjate wotkasanje. — Pop. ½3 hodź. žerbska spowědź a žwjate wotkasanje. — Sstrjedu wje-cźor we 8 hodź. biblisku hodźinu w paczeřskej jstwje.

S **Hrodźischcza.**

Sswjedzeń ſ dompnjecźu semrětnych: dop. w 9 hodź. žerbska Boża słužba, ½11 hodź. němska Boża słužba. Sběrka.

S **Klěnicy.**

Njedźelu dop. w 10 hodź. předowańska Boża słužba, pop. w 3 hodź. spowědź a žwj. wotkasanje. Kollekta za sarjadowańsku kašu.

S **Rakez.**

Sswjertnu njedźelu rano we 8 hodź. žerbska spowědź, dop. w 9 hodź. žerbska a ½11 hodź. němska Boża słu-ba. Kollekta za wotstronjenje nuzy zawostajenych we wój-nje padnjenych wojakow. — Wumrěła Khrystla, Jana Krawczicźa, wunněnkarja we Wyšokej mandźelskej, 74 l. 11 m. 15 dn. starej.

S **Seklepcho.**

Sswjertnu njedźelu rano we 8 hodź. němska spowědź a Boże žwj. wotkasanje, němska Boża słužba dop. w 9 hodź., žerbska ½11 hodź. — Kollekta za wdowy a syroty schlesyskich duchownych.

S Wochos.

Niedźelu, 24. po św. Trojizy, k dwanaćtemu na jemrětnych dop. w 9 hodź. němska Boža słužba a św. wokšasanje, dop. ½11 hodź. serbska Boža słužba. Wieršor we 8 hodź. biblisla hodźina na farje.

S Wukrancźu.

24. niedź. po św. Trojizy, 22. 11. 1925 dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska cźitanska Boža słužba. — Piatk, 27. nov. w 7 hodź. wječor tydźenska wječorna Boža słužba.

Towaršewski powěstnik.

Serbski koncert. Dla wšeteje winy trjebam hišću wobdźělnikow při awtowej jězbje z Kamjenca do Budyšina (25. 11.) hižo hač do **njedźele wječora.** Štóž chce sobuježe, njech to wozjewi w Khrósćicach k. wuč. Dolanej, w Njebjelčicach k. wuč. Jakubašej, w Kamjencu k. wuč. Šwonej, we Wotrowje k. J. Nowotnej a w Pančicach podpisanemu. Mjenowani knježa chcyli mi to hač do postajeneho časa k wjedźenju dać. Kóždy zamołwjeny je na zapłačenje přinoška zwjazany. Štóž snadź by w poslednem wokomiku zadźěwany był, njech traš zastupnika pósćele. J. Słodeńk, Pančicy.

Bukscy. Jednota „Sokoł" ma kóždu sobotu wječor z dypkom we 8 hodź. zwučowanje, Starosta.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje — Zamołwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy, — za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Hospodarski rozhlad.

Piatk, 20. novembra 1925.

Wječerawše kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	16,67
1 jendźelšk punt	20,32	100 czěskošk. krónow	12,42
100 schwajz. frankow	80,87	100 pólšk. markow	61,06

Produktowe wiki (wozebje w khlěbowym žicze) swoje krute płaćišny fakhowachu. Wono je pschezo hischcze žadne a na płaćišnu dźerži. Jenož kupzy njerad powyschene płaćišny pschiwoluja. Muka swoje płaćišny pomałku posběhuje. Nasypny jećmjeń w płaćišnje něchto popuschći. Wječera płaćeschce zentnar

	w Lubiju	w Barlinje
pschenzy	9,60—10,25 hr.	11,55—11,65 hr.
rožki	6,90—7,20 hr.	7,25— 7,40 hr.
jećmjenja, nat.	9,50—10,00 hr.	9,20—10,40 hr.
„ naf.	—.—	7,20— 8,00 hr.
wowsa	8,00—8,75 hr.	8,30— 8,80 hr.

W termijnowym wikowanju za dezember: pschenza 12,22—12,32 hr., róka 8,25—8,37 hr., wowš 8,93 hr. Sa měrz: pschenza 1245—12,52 hr., rožka 8,85—8,92 hr. Samoju: pschenza 12,65—12,70 hr., rožka 9,00— 9,17 hr.

Schkrowe depesche.

Barlinske produktowe wiki, dźenja dop. ¾11 hod.: Žito drožšche, kupzy so wotlakuja tohodla, wostanje wobrot žnadny. Tendenza kruczišcha. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaćišny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, sewjet 100 kg, płaćišny po stotej čzłonje.

	18. 11.	17. 11.		18. 11.	17. 11.
Pschenza	231-233	228-230	rapš. wołijowski	14,80	14 20
rožka	145-148	142-145	poch. melasa	9,20	9,20
nałet. jećmjeń	184-208	184-208	ferabella	—	—
nat. jećmjeń	—	148-160	šćernjaze kružki	13-14,10	13-13,60
wowš	166-178	166-175	šuny	19-22,00	20 22,00
futruja (Mais)	—	—	wole	20-25,00	22-25,00
pschenzn. muka	28-32,50	28-32,00	lany wołijski	21-21,70	21-21,50
ržana muka	21-23,50	20-23,00	móbre łupiny	12-12,50	12-12,50
pschenc. wotr.	11,20	11,80	olle lupiny	—	—
rzane wotruby	9,40	9,40	šuno, 50 kg	3,90-4,45	3,90-4,45
rapš	—	—	šloma, rzana	0,85-1,35	0,85-1,35
lane symjo	—	—	„ pschenc.	0,80-1,20	0,85-1,20
rjech	22-24,00	22-24,00	„ wowšna	0,90-1,30	0,90-1,30
pjelušcki	16-18,00	17-18,00	„ jećna	0,80-1,20	0,80-1,20

Płaćišny rěsneho skotu na Drjezdźanskich skótnych wikach.

19. novembra:

— woły, 1 byk, 12 jałowjow a krawow, 517 cźelatow, 270 wowzow, 198 świnji.

Woły, byki, krawy a wowzy běchu we wikowanju słabe tohodla so wěste płaćišny njepostajichu.

Płaćišny ja

cźelata: 2. 77—81, 3. 68—72, 4. 60—64;

świnje: 1. 94—96, 2. 98—100, 3. 90—92.

Mantlowy tydźeń

Wopytajće na kóždy pad w tutym tydźenju tute hobrske zarjadowanje při cyle nizkich płaćiznach.

- - Přinjesemy za žony, holcy, dźěći, mužow a pacholow bajkam podobny wubjerk. - -

Welsec kupny dom w Kulowje

Telefon 12 — Założeny 1868

Wuslajenca

žonjacych a dźěćacych kłobukow!

Elegantne a tunje, też na wotpłačenje.

Přihódźe sebi w kóždem času bjez nuzenja wobhladać. — **Ponowenje starych kłobukow** tunjo a krasnje z přetrjebanjom sobupřinjesenych tkaninow pola **H. Flerle** w Budyšinje, na Hošće hasy 42b II. Nutřkhód při Komerczbanoy na prawo. Tu je też wuporjedźenja za trikoty a nohojcy. Žane klamy!

Płaćizny hódne

kožane twory

kaž

wopytowanske toški čista koža 20.—, 15.—, 12.—, 10.—, 6.—, 2⁵⁰

toški z wobruču čisto kožane 40.—, 30.—, 20.—, 10.—, 7.50, 6.—, 4⁵⁰

wukhodźowanske koferki 20.—, 15.—, 10.—, 8.—, 6.—, 5⁰⁰

měšk čisto kožane 20.—, 15.—, 10.—, 7.50, 5.—, 3⁰⁰

aktowe toše z dobreje kože 10.—, 9.—, 7⁵⁰

pućowanske koferki z mosaznym pružinatym zamkom

55	60	65 cm
6.—	7.—	8.—

Kurt Martin Richter

w Budyšinje na Kóžorskej drózy.

Cokor

jenož 31 pj.

po 10 puntach

margarina 1 punt jenož **59 pj.** kaž też **„Rahma", „Eigelb", Palmin, sadleščowy tuk, rajs, nudle** atd. najtuńšo.

Rabaty!

paleny kofej 1/1 punta wot 80 pj. hač do **1,30 hr.** wurjadnje hódne twory.

Mocca-Perl měšeńka 1/4 punta jenož **1,10 hr.** wosebje dobry w słodze;

Hotel-měšeńka 1/4 punta jenož **1,10 hr.**

kaž też moje poražki:

200 gr. jědźneje jenož **50 pj.**

250 gr. Block gar. čist. jenož **58 pj.**

200 gr. półmlóčnu wosebje k poručenju jenož **75 pj.**

400 gr. jědźneje jenož **98 pj.**

kakawo najlěpše hódnosće 1 punt jenož **60 pj.**

šokoladowa mučka, wurjadnje dobra 1/4 punta jenož **25 pj.**

placki, moje poražki 1/4 punta jenož **15 pj.**

moja wosebitosć 1/4 punta jenož **20 pj.**

dźiwadłowe kóšćenki 1/4 puta jenož **25 pj.**

kaž też **napowješenja za hodowny štom, hodowne swěčki, poprjancy** a wšě druhe **zež. wjensk. twory.** Z wuwzaćom **cokora na wšě twory rabat.**

Erich Eckhardt

w Budyšinje

na Róžowej hasy čisło 20.

Gramola

rěčace aparaty

platy

kaž też wšě

musikalne nastroje

namakaće

w najwjetšim wubjerku

w hudźbnem domje

Herm. Jeremias

w Budyšinje na Kěžor. dr. 8

Telefon 421.

Samsna dźěłarnja a wuporjedźowarnja.

Płačenje po dźělbach dowolene!

MERSITZKI

Časnikowe rječazy

Muž. nistry

muž. paletoty moderne formy muž. wobleki muž. kholowy eleg. módy

Na kredit

při małem napjać. a přihód. wotpłačenju dostanjeće

Žen. mantl.

nazym. a zymske nowosće žonj. wobleki kusum. suknje manuf. twory

meble wšěch družin

dospołne kuchinje, lěhańnje a jědźeńnje, polstrowe meble

Karl Horn nasl. w Budyšinje

Sobustaw krajneho zwjazka kredit dawacych małych wikowarjow zap. zjedn.

na Hłownem torhošću, nutřkhód na Jerjowej hasy 21.

Strympy, rukajcy, šatki za čěsne dźěći.

W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9

Žony

Poručam swój wulki skład pschepaškow, mětacźanych a pschěhpadowych powjasow, podpołožkow.

Sćelu rad k radźe.

Wagnerowa w Budyšinje

pschěh schutersćimi wrotami č.o. 9.

Meble a polstrowe twory

dobre a tunje poruša

Handrij Strympa

w Budyšinje na róžowej hasy 15

Strykowanska wolma

tunjo. K. Erler Zilna wikl 11

Tak tunjo kaž jenož móžno

zo mohli też khudši ludźo a dźěłaćerjo kopować, předawam ja wobleki za muži, młodosinych, pachołow, hólcow, a dźěći; najlěpše wołmjane cordowe a manchestrske sporiske wobleki; dobre a zymsk. jaki (sportsk. a jednore), kholowy do dźěła, manchestr. kholowy, tkaninowe a Breeches-kholowy, kholowy za młodosinych, pachołow a hólcow, gumijowe mantle, jaki do wětra, ulstry a paletoty, Šwedske mantle, štrykowane jaki, spódnje kholowy, žonjace mantle atd.

A. zwud. Mengerowa w Budyšinje

na Serb. Hrjeb. č.o. 6. (Mějeśel Wold. Menger)

Přez 40 lět staroznaty kruče zasadny a sprawny wobkhod.

Sijace mašiny

za wšě powołanja při napłačenju a přihódnym wotpłačenju kupujeće najlěpje pola **Jana Klema** w Budyšinje na Serb. hasy 1. Wikowańja snadź šijac. mašinow.

Oskar Nowak w Budyšinje

winowa a palencowa wikowarnja

na Sukelnskej hasy 1a. Telefon 1098.

Poručam swój **bohaty skład** wšěch

likěrowych wosebitosćow

kaž też za zymne dny

Jamaica-rum a Batavia-arrac

za wurjadnje tunje płaćizny.

Běłe, čerwjene a słódke wina atd.

jenož prima kajkosće we wšěch płaćiznach.

:: :: Štóž pruhuje, khwali! :: ::

Kurjerjo!

Ja njerozdawam swoje cigary!

ale předawam je za wurjadnje tunje płaćizny. Při kupjenju cyłeho kašćika 10 % rabata, wot 5 pjenježkowskich sem. Zastarajće so, tak dołho kaž mój skład dosaha.

Oskar Nowak w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 1a. Telefon 1098.

Drjewjane stupnje, drjewjancy a drjewjanc. drjewo,

kupuješe najlěpje a najtuńšo we twórni drjewjanych stupnjow a drjewjancow

Oty Hebera

w Budyšinje

Telefon 1465.

na Serbskej hasy čo. 9.

Tohorunja poručam swój wulki skład bunclow.

Hrajki Dary

k h o d a m

Wulki wubjerk! **Domjacu a kuchinsku nadobu** Tunje placizny!

Při małym napłaćenju so twora k hodam wróćo połoži!

Centralny kupowanski dom w Budyšinje

na Kěžorskej drózy čo. 14

Zwjazk serb. spěw. towarstwow.

Wulki serbski koncert

srjedu 25. novembra 1925
w „Krónje“ w Budyšinje.
200 spěwarjow.
— Hudźba: Budyšski měšćanski orchestr. —
Nawjedowarjej:
Hudźbny direktor Bjarnat Krawc z Drježdźan
a wyšši wučef Jurij Słodeńk z Pančic.
Solistojo: Knježna Frajšlagec z Hornjeje Hórki
a šulski dir. Hanka z Wjelećina.
Zastup 1 hr. a dawk.
Započatk z dypkom w 7 hodź. Wotewrjenje kasy w 6 hodź.

Po koncerće **pyšny bal** za hosći.

Wo prawje bohaty wopyt prosy **zarjadnistwo.**

Naether's Progress-Stühle

Lěhače (lěhańske stoły)
5.50, 17.50, 18.50, 22.50, 27.50, 35.—, 45.—, 50.—
jenož dobre kajkosće
Kurt Martin Richter
w Budyšinje na Kěžorskej drózy čo. 7
delka — I. poskhod

Darmo

njemóže Wam nichtó ničo dać, ale wobkedźbuje na tunjosć mojich

najlěpšich tworow

eleg. mužacy woblek wot	wot	24.—	hr. sem
manchestrowe wobleki	„	26.—	„ „
zymske jaki	„	15.—	„ „
tkaninowe a dźełańske kholowy wšěch wulkosćow a šěrokosćow	„	3.95	„ „
štrykowane a klubowe jaki	„	4.75	„ „
módre dźełańske wobleki, jenož najlěpšeje „Lamparłske“ twory	„	7,50	„ „
dźełanska drasta za wšě powołanje			
košle a spódnje kholowy	„	2.15	„ „

Hugo Pachaly

w Budyšinje před Šulerskimi wrotami čo. 1

Płaćenje po dźělbach je dowolene!

Curt Mahnke

w Budyšinje na Bohat. hasy 16

Tunje zymske mantle

Žonjace flawšowe mantle, pisane tkaniny	12.50	14.50	**16.75**
čisto wołmjane žonjace mantle, najl. družiny		26.00	**29.75**
čisto wołmjane žonjace mantle, z wopičeje kože, z krymsk. wobs.			**35.00**
čisto wołmj. žonjace mantle, z wopičeje kože, z fałtami na boku			**38.00**
čisto wołmjane žonjace mantle, z wopičeje kože, za starše žony, šěroka forma, hač do wulkosće 50			**49.50**
młodoholćace zymske mantle, mustrowane tkaniny			**9.75**
młodoholćace flawš. mantle, mustrow. tkaniny	12.50	14.50	**16.75**
młodoholćace flawšowe mantle, jenobarbne		17.50	**19.75**
młodoholćace flawšowe mantle, čistowołmj., najl. družiny			**24.50**
elegantne młodoholćace kašćikojte mantle			**39.50**
čistowołmjane holćace flawšowe mantle, wulkosć 45 na składźe we wulk. 45—60, po wulkosći so płaćiny wo 75 pj. powyšši			**9.75**
čistowołmjane holćace flawšowe mantle, z krymsk. wobs. wulkosć 45 na składźe we wulk. wot 45—60, po wulk. so płać. wo 1 hr. powyšši			**10.50**
čistowołmj. holćace mantle z wopičeje kože, wulk. 40 na składźe we wulk. wot 40—60, po wulk. so płać. wo 1.50 hr. powyšši			**16.50**
čistowołmj. holćace flawšowe mantle, wulk. 60 na składźe we wulk. wot 60—100, po wulk. so płać. wo 1 hr. powyšši			**9.75**
čistowołmj. holćace flawš. mantle, jenobarbne, wulk. 66 na składźe we wulk. wot 60—100, płać. so wo 1.25 hr. po wulk. powyšši			**11.50**
čistowołmj. holćace flawš. mantle, na bokach fałdy, wulkosć 60 na składźe wulk. wot 60—100, płać. so wo 1,50 hr. po wulk. powyšši			**18.00**
hólćace zymske mantle, tołsty flawš, wulkosć 0 na składźe hač wulkosć 4, płaćizna so wot 1.— hr. po wulkosći powyšši			**12.50**
čistowołmjane hólćace flawšowe mantle, raglanska forma, wulkosć 0 na składźe hač wulkosć 3, płaćizna so wot 1.— hr. po wulkosći powyšši			**16.50**
čistowołmjane hólćace flawšowe mantle, w modernych barbach, wulkosć 2 na składźe hač wulkosć 12, płaćizna so wot 1.— hr. po wulkosći powyšši			**12.50**

---

155 hr.
płaći tuta němska samospinaca dwójna třělba ze „Lignose A. G. w Suhlu“. Tuta třělba belgiskeho fabrikata **110 hr.** bjez kura při třělenju.
Třělbarnja Specht w Budyšinje
na Moltkowej drózy 3. Telefon 628.

Najlěpše cychi, wupjerki
běłe a pisane
trěnja a trěnčka košlace sukna
po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku
A. Bokelmann nasl.

Košle a druhe spódne wobłečenja

za mužow, žony a dźěći wołmjane, połwołmjane a makowe štrykowane lacy, jaki, gamaše, tykače, nohajcy, rukajcy, we wšěch kajkosćach a barbach.

Walkowane soki a nohajcy, pjasćniki, chenilijowe ručišća a šawle. Wohrěwace podšica.

Bleylowe wobleki.

Tajke a podobne rjane twory kupujeće pola
Rudolfa Osswalda
w Budyšinje jenož na Serbskej hasy 3.

Tunje! Dobre!
Kholowy
wobleki jaki mantle
ma na předań.
Curt Pannach w Budyšinje
na Žitnej hasy 2, 1 poskhód.

Vogtlandske gardiny meir. wot **50 pj.** sem
krasne pokazki, wulki wubjerk.
Madraske gardiny, też za małe wokna. Vitražowe a rolcowe tkaniny, přikrywy za sofy, blida a konopeje wot 5 hr. sem, wupjerki, kuchinske a ložowe šaty, dopołne košle, kholowy, nohajcy, woskowane płatowe rubry po najtuńšich płaćiznach.
J. Erler na Zwonkownej Lawskej hasy
rožk kronprynceweho mosta.
Rěčy serbsce!

Schneider & Schulze při Krónje so poručetaj, a wšelakich wěcow skład hobrski matej

---

Bohu lubomu Knjezej je so spodobało, moju lubu mandźelsku, mać, štyrjoch małych dźěći

Hanu Haješowu
rodź. Donatec

po dołhej khorosći wčera pop. 1/4 hodź. we khorowni k sebi wotwołać.

We wulkej žrudobje
w Šešowje 19. 11. 1925. **Arnošt Haješ**

Porjeb budźe přichodnu póndźelu popołdnju w 2 hodź. w Budyšinje na Tuchołju.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

S. N. płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjeo knihiličerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 237.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 270 — **Budyšin — sobotu 21. novembra 1925 — Bautzen** — **Lětnik 84**

Wobsamknjenje němskeho ministerstwa wo Locarnskim sprěčenju.

Schwórnk žu statni a ministerjy presidentojo němskich krajow se zhromadźenjemi němskeho ministerstwa pod pschedsydstwom němskeho kanzlera w Locarnskim sprěčenju wuradźowali. Mała mjenschina z nich njeje pjecza jennu pschihłosowała. Njedźiwajmy tohe, je so němske knjeżerstwo rozsudźiło, sakonjowy nacźisk wo Locarnskim sprěčenju a wo sajmjenjenju Němskeje do Swjatka Ludow němskostatnej radźe pschedpołožić. Dyrbi so z tym liczić, so budźa někotre zhromadźene němskostatnje rady pschećiwo Locarnskemu sprěčenju hłosowacz. Mecklenburgski ministerski president, zwobodny knjes z Brandenstein, je so z zbła sadźadźe pschećiwo Locarnskemu sprěčenju wuprajił. Někotri druzy ministerjy presidentojo su hakle chcyli mnjenje zwonka zhromadźenych ministrow zhłyschećz.

Debatty wo Locarnskim sprěčenju w němskim sejmje.

Po z rěču zwonkowneho ministra dr. Stresemanna sawjedu. Snadź też němski kanzler do debatty zapschimnje. Sa debatty su tři dny pschewostajene, tak so po bliščim zrjedu wječor, najpozdźišo schwórtk wo Locarnskim sprěčenju rozsudźi. Powschitkownje so mni, so so sprěčenje z wulkej wjetschinu pschimje, hač runje hischcze njeje znate, kak so socialdemokratojo k tomu staja. Němscy ludowcy namjet njedowěrjenja pschećiwo knjeżerstwu zapodadźa.

Nětčišče němske ministerstwo wróčo stupi.

Němski kanzler dr. Luther je pjatk, hdyž w němskim sejmje wjednikow politiskich stronow pschija, spožělk, so po podpisanju Locarnskeho sprěčenja ministerstwo wróčo stupi. Warlinske nowiny pischu, so ma wróčostupjenje jenož formalny wosnam. Němski president dr. Lutherej hnydom poruczi, so by nowe ministerstwo sestajak. Wono so z tych politiskich stronow wutwori, kotrež znutskownje na podkładu Locarnskeho sprěčenja steja. Do nich zkluschceja němska ludowa, demokratiska a zentrumska strona. Socialdemokratojo drje tehorunja Locarnskemu sprěčenju pschihłosuja, tola so zapowědźa da do knjeżerstwa sastupicź, kaž dołho jemu dr. Luther pschińtuscha.

Hospodarska krisa w Němskej.

Phönixowe akzijowe towarstwo sa hórnistwo a hětowe dźěło w Porubrskej je, dokelž njemože swoje twory wotbycź, nuzowane, dźěło w Oberbilku a Lierenfeldu nathwilnje sastajicź. S tym so 2500 dźěłaćerjow potrjechi.

Wschitkim pschistajenym **maschinisteje fabriki w Essingenach** je so dźěło wupowědźiło. Jenož czi so z nowa pschistaja, kotrjž da teho swola, so so jim mjda wo 15 prozentow poniži. Też **towarstwo Daimlerskich motorow** je swojim pschistajenym sdźěliło, so jim mjdu wo 30 prozentow sniži.

Dale je sarjadnistwo Buderuskich dźěłarnjow w Porubrskej wobsamkło, dźěło w swojich podkopach sastajicź. S tym 2400 dźěłaćerjow a pschistajenzow dźěło a sajkužbu shubi.

Wusamknjenje twarstich dźěłaćerjow w Saarskim kraju.

Swjatši dźěłodawarjow sa twarstwo su wobsamknyli wudale, z kotrymž so wschitcy twarjey dźěłaćerjo w Saarskej krajinje z dźěła wusamknu. Tale napraxa so na to sakožuje, so žebi dźěłaćerjo wjetschu mjdu žadaju, kotruž twarstwo njemože snjesć.

Nowe pólske ministerstwo.

President pólskeje republiki je pjatk popoldnju wukas podpisał, po kotrymž je so ministerstwo sestajało. W nim su pschewsali: hrabja Skrzynski pschedsydstwo a zwonkowne ministerstwo, Raczkiewicz znutskowne ministerstwo, general Majewski wójnske ministerstwo, Stanisław Grabski kultuzowne ministerstwo, Ossiecki industrijowe wikowanje, Kiernik ratarstwo, Radwan reformu ratarstwa, Piechocki justizu, Sdiechowski finanzny, Chondźynski żelesnizy, Moraczewski zjawne dźěła, Siemienzki dźěło a zozialne zpomožerstwo.

Albert Rager fotograf. atelej **w Kamjencu**

na raňšej dróžy Telefon čo. 239 na raňšej dróžy

podawa Wam najlěpše fotografije kóždeje družiny we wobkhodže a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanje přijimuje zwonka wobkhoda za mnje tež knjez frizěr Jupt w Pančicach

Hakenkreuzlerske knjeżerstwo w Grazu.

Juristiska fakulta Grazjeke university je profesora Ehrenzweiga, kotryż je žid, za dekana wuzwolita. S tym je so wulke rozhorjenje pola hakenkreuzlerskich studentow zbudźiło. Němska studentska komora je napominanje wudała, w kotrymž so praji, so po wobsamknjenju „sjezda wyschich schulow" Zidża njezmědża žane akademiske sastojnstwo sastawacź. S dobom je komora rektorej wopomnjenske pismo pschepodała, w kotrymž profesora Ehrenzweiga jako dekana wotpokasuja a pschipowědźi, so so pschi zwjatočnosći zawjedzenja noweho rektora njewobdźěli.

Bombowy attentat na kinematografowe dźiwadło w Dublinje.

W irskim hłownym měsče Dublinje je so pjatk rano w 7 hodźinach kinematografowe dźiwadło, w kotrymž dyrbjesche so jendźelski wójnski film „Ypern" pschedstajicź, z bombu do cźista wupuscźiło. Dweju policistow, kotrajž dyrbschtaj attentatej zadźěwacź, su zatželili. Wulkadne wokna w žuzbotstwje su so wuraziše. Tśeći policist je so cźežko sranił. Rosbuchnjenje bě po zdyhym měsče zhłyschecź. Wobronjeni republikanoj běchu hižo prjedy ras wobhladźerja kinematografa nadpadli. Pschi tejle sdźiwnosći wójnski film rubichu. Wobhladźeć bě pak nowy film dostał.

Schkitanske naprawy sa Mussolina w Londonje.

Mussolini mni, so dyrbi pschi podpisanju Locarnskeho sprěčenja w Londonje pschitomny byc. Toho dla do Londona pschijědźe, hač runje je jemu jendźelska dźěłaćerska strona njepschećelstwo pschihłabała. So by so Mussolini w Londonje wschěch njelubosćow zmyrk, so wobschérne wobhladniwostne pschihoty cźinja. Tak bě žebi italski pósłanz w hotelu, w kotrymž dyrbjesche Mussolini bydlicź, zadał, so by zbyły poschkod druhim hosćom njepschistupny byk. Do teho pak hotelowy wobhladźer njeje zwolił. Toho dla je so wobsamknło, so dyrbi Mussolini w italskim pósłanzstwje bydlicź.

Poslednje dny je wjele italskich tajnych policistow do Londona pschijěło a so z kriminalnymi sastojnikami jendźelskeje policije rozrěčało. Wschón personal italskeho pósłanzstwa je so kruce pschestłyschało. Jenotlíwe wozboły su so dyrbjale nadrobne wo zwojim wobkhadźenju z pschećelemi a pschihwalnymi wupraji. Kaž dołho budźe Mussolini w Londonje pschebywacź, njebudźe z nikim zwonka pósłanzstwa wobkhadźeć změjcź.

Pósłanzstwowe twarjenje budźe so z wosebitym rjeczasom italskich tajnych policistow a jendźelskich detektiwow wobdawacź. Pucź z dwórnischcza do pósłanzstwa budźe toho runja z tajnymi agentami wobdaty. Automobil, z kotrymž so Mussolini z dwórnischcza powjese, je z pancerowu schkłanu. Jendźelske wyschnjosće tele wutajdne naprawy njerad widźa. Maja je sa njetrjebne.

Italska žebi sto milijonow dollarow w Ameriźy požeži.

Se saradźenjom někotrych New-Yorkskich bankow žebi Italska 100 milijonow dollarow požeži. Wone maju so je 7 prozentami sadaniez a so sa 20 abo 30 lět wróco saplacźicź.

Franzowsko-jendźelske sprěčenje pschećiwo Arabam.

Kaž „New York Herald" z Londona zhoni, so na wobsamknjenju **jendźelsko-franzowskeho zwjatka w bliskim ranšim kraju dźěła.** Franzowska je hromadźe se Schpanjelej Abd-el-Krima w Marokkowskej pschewinyła, něto dże so z Jendźelskej pschećiwo Drusam w Syriskej swjasacź. Wobdźerjo Marokkowskeje, Egiptowskeje, Palestiny a Syriskeje su Arabojo. Tuzi chcedźa so wot nadtknjeństwa Europjanow wuswobodźicź. We Afriźy a Asiskej so woni organisuja, so bychu hromadźe pschećiwo Europjanam wojowali. Sdźěl Drusow w Syriskej, może so lohko też na arabske wobdźerstwo w Palestinje a Egiptowskej wupschestrěcź. Mschoarabske hibanje runje tak Jendźelczanam kaž Franzowsam hrozy. Franzowski nowy wyschschi kommikar za Syriju, senator dr. Jouvenel, je so do Londona podał, so by z jendźelskim knjeżerstwom wo shromadnym wobaranju pschećiwo sdźěłam arabskich ludow jednał. Tole jednanje je so bjło z diplomatiju na dołhaze waschnje pschihotowało, tak so jendźelsko-franzowske dojednanje wo wschěch blistoraliskich praschenjach pjecza žanych wobcźežnosćow wjazy njeczini. Jouvenelej je so, kaž Parizske nowiny pischu, poruczilo, so by pschedewschěm wojerske hromadźestukowanje mjes jendźelskimi wojakami w Palestinje a w Iraku (Mesopotanskej) a franzowskimi wojakami w Syriskej a Libanonskim kraju samjerzcźił. S wěstymi wumjenjenjemi by Franzowska, hdy by so dojednanje dopjło, dalsche a wjetsche pohybnjenja do Syriskeje pósłała. Rada wojerskich wobłobow dyrbi nadrobnische postajenja tajkeho zhromadneho postupanja mjes Jendźelskej a Franzowskej w bliskim ranšim kraju wudźěłacź.

Khutne położenje w Egiptowskej.

Egiptowske knjeżerstwo je pschećiwo egiptowskim revoluzionaram krute naprawy cźinika. Egipczenjo su tehodla njespokojni. Saglul pascha, pschedsydda prjedawschego knjeżerstwa, w kotrymž revoluzionarny duch knjeżesche, revoluziju w Egiptowskej wschcźi, jeli so knjeżerstwo, kotrež je zklubiło, nowe wólby njewupische.

Wěrje podobne je, je-li niz wěcze, so nowowólby Saglulej paschi wjetschinu wunjesu. Strach za jendźelske nadknjeństwo budźe najwjetschi, jeli so so liberalnje je Saglulom paschu sjednacza, kotrjž jemu hač dotal njepschećelsky napschećo stejachu. Shromadna opozicija pschećiwo knjeżerstwu by žebi, hdy by po parlament sajchoł, wunuswowała, so by so parlament rospuschcźił. Potom bychu nowowólby nusne byle.

Sakładne cźary politiki Sjednoczenych statow połnozneje Ameriki.

President Coolidge je schtwórtk wječor w New-Yorkskej wikowanskej komorje swo politiju Sjednoczenych statow wěcźał. We praschenju wupodčežonkow do wukraja je wón rjekł: „Hdyž so pożeżonki k wikowanskim a industrialnym samjerkam wuzija, a tak samožitosćz a produktiwnosć tychle krajow spěchuja, potom wone sa wołjosć se žebje zameho dźěłaju a pomhaju amerikanske wikowanje powjetschicź. Hdyž pak so pożeżonki sa zamykły wuzija, kotrež njejsu produktiwne, kaž na pschikład k sakhowanju wulkich wojerskich pschihotowanjow abo, so bychu so wudawki městow zmóžnile, kotrež dyrbjale so po prawym z knjeżerstwowej sluzbnosći a z dawkami zwjesej, potom po dodaju pożeżonki k wuzitnym samjerkam njeztuża a so njeznjese pschihwolicź. Nasche banki maju wulku samolwitosć pschi pruhowanju žadanjow wo pożeżonki, hdyž so hotuja, nalutowanje naschego kraja we wukraju załožicź. Pomozne fródli Ameriki su po pschimjerje zwjet pschez sprócźenjonom wobarnowale. **Nasche wupożeżonki a zjawnosć zwjet wunoszichu.**

Hdyž **Awstriska** so rozsudźi, finanzy zwojeho doma rjadowacź, zmy dźeł kapitala zwjedli. Hdyž so Němska prózwasche, strowe fiskalske hospodarstwo zawjesej, zmy wulki dźeł k plotowej pożeżonzy podali.. Reparazijski plan njeby so bjes tutaj pomocy poradźił; pschetož Němska njemohła jeho wjak płacźicź. Wudawki sa wobhładźenje wójska su internazionalne dojednanje dale powjetschile.

Toše za žony wopytowanske toše měškowe toše

stajnje najnowše formy a barby poruča płaćizny hódno

T. Albert w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 10 Telefon 1078

kožane twory :-: sporiske wěcy :-: sedłarnja

Druhe [illegible] dlachu a dopedinanja sa pschichod cžinjachu, kotrež drje zu wulzy wažne, tola hdyž žebi wobhladnjemy, schto je so dokonjalo, hdyž po tajkim to [illegible] boka wostajimy schtož je so klubika, potom njehodži so nicžo s pomozu Ameriki k wobnowjenju skrucženja swieta pschirunacž. Jasnoseš dyrbi we tym byeš, so to nowy cžas pschedstaja.“

Coolidge na to dopomni, so su Sjednoczene staty žiwoje wójsko pomjeršchile a wójnste tódžerstwo samjeswake. „Se swojim finanzym podpjeranjom smy sa měr wjazy dokonjeli, hacž bychmy se wschemi naschimi wojeskimi mozami samohiti.“

Coolidge potom na wotplacženje wójnskeho dolha europiskich statow pschesnduje. Knježevstwa, kotrež su so k tutemu wotplacženju rossudžile, nicžija, so so europiske finanzy a valuty trajnje njeshoda skrucžeja, hdyž so wójnski dolh njewotplacž. S wotplacženjom dolha so wěricžeł a dołżnik podobjera a s tym so pschecželne stukt pohybnjeja.

Coolidge skónczinje sa to rěcžesche, so by Amerika žiwjenskemu rosrižaznu žudej pschichtupiła. „Hdyž žebi po stoženju natschesche politiki rosmyslimy, so dyrbimy wschitke politiske nasežnoseam s pneza khodžeš, kotrež nas nicžo njestaraju, njemože sa naš nicžo lěpscheho byeš, dyžli so je Amerika hotowa, i drnhimi ludami k pohybnjenju internazionalneho žuda hromadże hicš. Njebych wědżał, schto by nam hewak tak žiwdne winowatoscže napołożiło, a schto by s dobom tak wulku wažnoseš sa žiwe měcžo.

Ze Serbow.

Dnjowniča.

S obota, 21. nazymnika.
Swjatoje Marije wopora.

1872 Serbja přepodaja sakskemu kralej Janej a kralowej Amaliji jako dar k złotemu kwasej serbskn ni wěstu ze slěbora pod wjedżenjom Handrija Ko[illegible] z Rodec.

† 1805 farař Handrij Rjenč w Slepom, wuda knižki za dźěći.

† 1870 archivar Erben w Prazy, protektor Serbowki.

Morwi su žiwi.

Njeskorž, jeli zhuhiš sy
Lubu duša přez smjerć jěru;
Wopomń, zo twój zemrěty,
Přez kříž čežki dóńdże k móru.

Njewěš dha, zo zemja njej
Domowina čłowskich dźěći?
My smy z cuzbje cěmnitej,
Jemu wěčne swětło swěći.

Putnik sy, won na kóncu —
Štož ty syješ, to wón žnjeje;
Ty so bědźiš z njehodu,
Jemu Bóh Knjez sylzy trěje.

Korla Fiedleŕ.

Njedźela, 22. nazymnika.

* 1869 we Wulkich Debsecach Jan Arnošt Freyšlag, wyšši wučeŕ w Hornjej Hórcy, serbski komponista.

1880 założi farař Wjelan w Hórcy pola Nizkeje konferenceu pruskich serbskich duchownych.

† 1730 Michał Radca, diakon při Michalskej cyrkwi w Budyšinje, přełoži agendu a psalmy.

Kolebawka.

Wusni, luby jandźelko,
Zańdźel spróchne widźeńčko!
Spinkaj, dźěčko, čišinko
Zbóžnje sóń a wuspi so.

Njedźela zemrětych.

Sajso wětry nasymsle
Nětko pisches sahony duje.
Liješe pada pošlednje,
Wšědu šmjerć nam pokasuje.
A też špěwne ptačzatka
Njespěwaja hronička.

Hdyž tón šmjertny cžłowjek to
Takle s wockomaj wscho widźi,
Kak to wěstne sandże wscho
A to wěstej šmjerći bliži,
Dha so jemu pschecžišchcži
Wěsta bół hacž k wutrobi.

A tak zyrkej khcheséanska
Na kónz zyrkwinoho lěta
Na šemrjetych dopomnja,
Šmjertna njedźela to rěka,
Kóždy tam na kekchowi
Now tych žiwotich wubědi.

Spodźiwne masch sacžucžo,
Hdyž tam khodźiš po kerchowe
Hladasch na tych napjatna, šiwje
Kěž tam cžišche špja we rowje,
Nětko žu, kaž ja a ty,
Seničku bróhu cžahnyte.

Tu je male bźěcžatko
Do žaneho rowa padło,
O kak boli starschej to,
Sboże jej je nětko swjadko,
Jeju luboscž starschiska
Žanoh' troschta njenam'ła.

Tam saß' mlody cžłowjek spi,
Na šmjerć z njemyšlesche žeńe,
Nahle thoroscž pschicžeri,
Bórzy bě wscho wobroczene.
Ach, na tutym rowje je
Wjele šylsow plakane.

Tu hatle je srubowa:
Mać tu ležy wot małych džěći,
Cžežko je so džělała
Tudy wot nich na tym šwěći,
Džěći hischcže małe tu
Njespóšnachu macžerku.

A na cžerstwym rowje tu
Mandźelka so šylnje wije,
Widźiš 'žno na wólkowu,
Kak jej wutroba nětk bije,
Haj, wot wjele žałoscže
Sso jim derje wotpoczinje.

Tam a šem też rowy šu,
Hdyž tam khodźiš po kerchowe,
Hladasch na tych napjatna, šiwje
Kěž tam cžišche špja we rowje,
So by byli wupychenjeni,
Seničku bróhu cžahnyte.

Hdyž su thatle je srubowa:
Mać tu ležy wot małych džěći,
Cžežko je so džělała
Tudy wot nich na tym šwěći,
Džěći hischcže małe tu
Njespóšnachu macžerku.

A na cžerstwym rowje tu
Mandźelka so šylnje wije,
Widźiš 'žno na wólkowu,
Kak jej wutroba nětk bije,
Haj, wot wjele žałoscže
Sso jim derje wotpoczinje.

Tu je male bźěcžatko
Do žaneho rowa padło,
O kak boli starschej to,
Sboże jej je nětko swjadko,
Jeju luboscž starschiska
Žanoh' troschta njenam'ła.

Tam saß' mlody cžłowjek spi,
Na šmjerć z njemyšlesche žeńe,
Nahle thoroscž pschicžeri,
Bórzy bě wscho wobroczene.
Ach, na tutym rowje je
Wjele šylsow plakane.

Tam a šem też rowy šu,
Hdyž tam khodźiš po kerchowe,
Hladasch na tych napjatna, šiwje
Kěž tam cžišche špja we rowje,
So by byli wupychenjeni,
Seničku bróhu cžahnyte

Přiloha k čisłu 270 „Serb. Nowin“

Sobotu, 21. novembra 1925

Čitanka „Zahrodka“ za sprěni skhodźenk serbskich šulow.

Schtóž wě, ſ kolkimi cźěžnosćemi ma ſo nasche pišmowstwo bědźić, budże ſo ſprawnje nad tym wjeselić, ſo je nasche wuczerstwo ſtwoje wotmyślene wulke wuczbne dźěło ſerbſkeje rěče, najebacź wſchitkich zadźěwkow, kótrejnjež ſo- ſowne wuwjedło. W lěče 1921 wuńdże cźitanka za wyſchſchi ſkhodźenk ſ napinſnom „Kwětki“, jej je ſo runje pſchiruźiła ſtora ſa ſprěni ſkhodźenk ſ mjenom „Zahrodka“. Pſchedźyła wubjerka ſa wudawanje cźitankow, knjes wyſchſchi wuczeŕ a kantor Hanczła w Porſchcźach, ſynodala evangelſtich Sserbow, ſmě ſo ſ wozbitej ſpokojnoſcźu tutoho dokonjaneho dźěła wjeſelić. Běſche mjenujzy ſ dobom cźeſki nadawk na ſo wſak, trěbne, w naſchim cźaſu wſchak ſmjerći ſadne pjerſeły ſa cźiſchcź ſwojeſć, a naſch lud, kiž je w idealnych naležnoſcźach pſchego hiſchcźe hróſbuje indifferentny, ſa ważnu wěź ſajimowacź. Je ſo jemu teź radźiło, ſakle miniſterſtwo roſtwětlenja ludu pohnuło, nakładniſtwo cźitanki — ſchtóž ſo hewak njeſtawa — ſ 300 hriwnami podpjerać. Wuprajimy teź tudy naſchemu miniſterſtwu ſwój dźak. Cźujemy ſo k tomu cźim bóle hnući, dokelž wo nékotrych ſajimnje knjeźerſtich organowu w Pruſſej, hdźež pſchego hiſchcźe najwjazy Sserbow bydli, hacź dotal nicźo ſchoniło njeſmy.

Wulke dwójne wuczbne dźěło naſchich wuczerjow je nětchto zyle nowe w naſchim pišmowſtwje. Hacź dotal mjenujzy w ſchulach do zyla ſamoje cźitanki njemóžachmy. Na ſtare „abejzejknižki“, po kotrychž dźěći cźitacź, liczicź a najwažniſche dźěle katechijſma wukhuchu, ani njeſpomnimam. Hórnikowa cźitanka ſ lěta 1863 a Jordanowa „Wjeſela cźitanka ſa młodych a ſtarych“ ſ lěta 1870 dźe ſo jenoc w ludowych ſchulach trjebalej njeſtej. — Schtóž ſo wot lěta 1864 ſem w ſerbſtich ſchulach jako cźitanka wužiwaſche, běſche utraquiſtiſke, ſdobom němſke a ſerbſke; běſche fibla, ſjednoćena ſ druhim dźělom ſa dźěći, kiž běchu fibli wuroſte. Huſto běchu ſerbſke naſtawki jenoj pſchełožki pſchidatnych němſkich. — Wſchitke dźěći wužiwachu jenoj jednu němſko-ſerbſku cźitanku, ſ kotrejež teź němſke dźěći, hdyž běchu trochu inteligentne, ſerbſcźy nawuknychu. —

Prěnju taſu cźitanku ſpiſa potajkim 1864 nětchuſchi dźěderektor Budyſchſkeho ſeminara Jurij Arnoſcht Wanak; hdyž 1865 wuńdże ſwobrazowana fibla ſa pruſke ſchule wot ſchulſkubneho Delnjo-Wujeſdźanſkeho kantora Kſcheſcźijana Kulmana pod ſtarym mjenom „Abejzejſke knižki“, kotrejž Hendrich Jordan, tehdy ſ wuczerjom w Hermanecach, dwojorěcznu cźitanku pſchida; léto pótajkiho 1866 ſpiſa Michał Hórnik rjanu cźitanku ſa katoliſke dźěći, kotraž mězejſke ſchtyri ſtrony na kamjeń cźiſchcźanych ſerbſtich pſchedpiſmow. A ſkónčnje wuńdże 1867 teź krótka dełujoruzijſka fibla wot wuczerja Kita Bojta w Zhlowje. — Tute dźěła ſtarſke a pruſke knježerſtwo ſpěchowachu, a jenak nadobne podpjerowachu, ſapkacźichtej ſpiſowarjam dźěko ſ nahladnym honorarom.

Na dnju 1. oktobra 1874 ſapoca ſo w Sakſkej nowy ſchulſki ſakoń płaćźeć. Ludowe ſchule dóſtachu wězywutſnje dohladowarſtwo. Wuczenje ſtaji ſo bóle na wědome pſychologiſke ſadawy. Dźěco dyrbjeſche najprjedy ſonetiſcy prawje rěcźeć wukhowaś, prjedy hacź pišacź a cźitacź ſapoco. K tomu ſkuſeſche tak mjenowana methoda rěcźenja, piſanja a cźitanja. — Stare cźitanki ſo njeſhodźa wjazy trjebacź, tuž měſacźu ſo nowe wudaći. —

Prěni ſchulſky dohladowarjo, Fiade w Kamjenzu, dr. Wild w Budyſchinje, a Grüllich w Lubiju běchu bjes roſdźěl Sserbam wutrobnje pſchihiſeni. Dr. Wild běſche wobſebje pſchećeſelený ſ Hendrichom Jmiſchom; Grüllich je teź jako tajny radźićel w miniſterſtwje huſto ſa Sserbow wuſtupił, běſche do zyla nimo měry nadobna a ſprawna powaha, ſam ſyn luźiſkeje ſemje. — Wón ſo ſesna ſ wuſtojnym ſerbſkim wuczerjom kantorom Janom Bartku we Nožacźizach, kiž běſche hižo 1872. jako ſo nowy ſchulſki ſakoń pſchija, po pſychologiſkej methodze ſerbſko-němſku fiblu ſpiſaś, kotraž ſo Grüllichej jara lubješe. Bohnu jeho, teź wobſebitu cźitanku ſa ſrěni ſkhodźenk wudaćź a biblijſke ſtawiſny, kotrejž Bartko wot léta 1895 ſem wudawaſche, po ſwojich ſaſtawkach pſchemněnicź a tute dobre biblijſke ſtawiſny teź w němſkej rěcźi wudaćź. — Bartkowa cźitanka ſa ſrěni ſkhodźenk, abo kaž ſam praji — jako „druhi dźěl cźitanki“ wuńdże w lěce 1883. W tym ſamym lěce wuńdże teź podobnje ſarjadowana cźitanka wot Schunowſkeho wuczerja Hermana Brauners ſa katoliſke ſchule. Wobě cźitanjej ſtej dwojorěcznej. Pola Bartka ma kóžde cźitanćźo a kóžda pěſeń dwojt, ſerbſki a němſki napiſ, tola ſ tym ſamérom, ſo by teź němſke dźěćo wědźało, wo cźimž ſo w ſerbſkem naſtawku jedna. Bartko podawa ninuo nuohich ſamoſtatnych naſtawkow a pſchełoženych pěſnjow teź 24 pěſni Sandrija Seiſerja. Brauner pak teź naſtawi Michała Hórnika a Guſtu Kubaſcha woćiſchcźa. Bartkowe dźěło běſche ſaſwěſcźe pſchipóſnacźa hódne, je nimale 50 naſtawkow ſa dźěći ſpiſał; wot Braunera pokhadźa jenoj němſke. Je dźe to ſdobny ſtutk ſwětu, ſo ſu ſo do nowoje cźitanki „Sahrodźi“ wſchelake pſchełożene pěſnje Bartka ſobu pſchiſjale. Njejſu pak ſo jako jeho wosnamjenite, jedna „Bóh je wſchudźe“ je ſo wopaćźite Radyſerbſej pſchipiſała.

K ſmjertnej njedźeli:

Sylzy.

Płaćźo wita cźłowjek ſemju,
Hdyž ſwój běh tu naſtupi,
Bórſy pak we ródnym kraju
Ssoni ſóń ſwój błěſćowiſti.

Rjane lětka ſpožći nikodoſći,
Rózow raj ſo wotewri!
Młodnjej' duſche ſtajnu łaćźnoſcź
Luboſcź ſónćźnje ſpokoji.

Krucźe ſo do pſchaha woſnje,
Mózne ſaha do pręćka.
Mnoha próza ſboźo rodźi,
Jeho ſemſzy ſpokoja.

Lěta ſboźa, lěta ſrudźby,
Zórła ſpěſnje do hſebna.
Mnohich kóni wjećźor ſažny
Kiž ſo cźicho pſchikhila.

Druſy pſchińdu, tamni dźeja,
Cźłowjek ſrudnje ſaplaka.
Nětdy teź pſchi naſchich duśćźkach,
Ssmjerći ſej wopor wuźada.

Pawoł Krjeźmak.

S revoluziju dosta ſo ſakſkim ſchulam tak mjenowany pſchihódny ſchulſki ſakoń, kiž měſeſche ſa ſerbſke ſchule wulku ważne poſtajenje, o maja ſo ſerbſke dźěći w porjadnych hodźinach ſerbſcźy cźitacź a piſacź wuczićź. — W tutym poſtajenju leži woprawdźity pſcheńwrót. — Hacź dotal běſche ſo możnoſć ſerbſkeho cźitanja — wo piſanju naſtawkow njebeſćeſe jenje rěcźe — pſchezo ſ tym dopokaſała, ſo ſerbſke dźěći jenoj ſ pomozu maćeſcźiſcźiny němcźinu nawuknu. Je to wěſo zyle prawa ſakada! Po wjeſ žadachu ſebi prušy ſerbſcźy wuczerjo hižo 1862 w Hamorach na wulkej ſhromadźiſnje wuczerjow a duchownych pod pſchedſydſtwom ſchulſkeho radźićela Stolzenburga wuc'enje ſerbſkeje rěcźe w prěnich lětnikach, a w Sakſkej ſtaj to Jan Bartko a Jan Ludwik wjazy króć w pſchednoſcźkach ſadakoſ. Potajkim běſche ſerbſka rěcź jenoj ſ pomhadkom natwuknjenju němcźiny a ſo jenoj cźerpjeſche tam, hdźež ſo hiſchcźe porjadne ſerbſke Boże ſłużby wotmiźowachu. Po pſchekhodnem ſchulſkem ſakonju pak ma ſerbſke dźěćo ſrawo na to, ſo ſej ſwoju macźerinu rěcź dokładnje nawuknjeſe, to rěka, ju cźiſte a pišomnje wobkniježićź. Běſche to wulki poſtup. Nadźijomnje njeſpodźinđźe naſchemu ludej pſchepołoźe!

Nětko hakle, ſa zyle ſerbſke hodźiny ſerbſtich dźěći, ſmědźeſche ſo teź prěnje ſerbſke wuczbne dźěło — cźitanka ſa kóždy ſkhodźenk — ſpiſaćź. Naſchi wuczerjo ſu tutón nadawk huydom ſpołnili a na ſo ſwali. Sakoži ſo wubjerk ſa wobdźěłanje cźitankow, do kotrejhož ſkuſchachu wuczerjo Hanečka, Domaſchcźa, A. Lodny, Nawka, Polak, Schewcźik, Wjeła. Jich dźěło je ſo léta ſ wudawkom „Sahrodźi“ mózuje ſpěchowało. Tute dźěkarſkje ſjednoćeńſtwo, kiž ma nimo měry wulki wujnam ſa naſch; zyły lud, budże ſawěcźe dale ſkuſkowacź k ſpomożenju ſerbſkeje wuczby! — Wo cźitanju „Kwětki“ ſmy hižo 1921 w 233. a 234. cźiſle Sserb Now. nadrobnje roſprawjeli. Nowa cźitanka „Zahrodka“ žada ſebi to cźim bóle, dokelž na jej najwjeſcźa ważnoſcź pſchipiſaćź. — Wjele lět dołho budże ſo w ſerbſkich ſchulach trjebacź. Po njej ſmeja dźěći dale cźitacź wuknjećź a duchownе nahladу do ſwéj pſchihłeć, kiž ſo w cźitańcźkach ſjewja. Duſchina jimamowoſć dźěći na ſrěnim ſkhodźenku je wobſebje wulka!

(Skónčenje pſchichodnje.)

Posmjertna njedźela.

(Wobras ſe wžu.)

Stara Kilankeź macź — wjeſnjenjo ji Wěnzeź Khata rěkaju — ma w. ſwojej ſakurſenej khuduſchkej ſtiſnjeńej polne ruzy dźěła. Wona je tak rjeſ ſa zyłu wjeſ wjaſaćźa wěnzowu a kwětkowu. Wječera je hižo hacź bo nozy w jenej ſedźała a dźenja, ſ bobocźe, njebudźe nicźo hinak.

„Haj, moja luba dźowćźićźa“, praji Wjerſchej Lenzy, kotraž ſ koſchikom w ruzu do ſtwy ſaſtupi, „rjeſi wſchelaſe macźeri, dam ju pſcheceſelnje poſtrowicź a njech kwětki hakle jutſje rano na rowy połoži. Je-li chże je dźenſa wſcho cźiſte a polne. Kóždy pyſchi rowy ſwojich lubych ſemrjetnych.

To je to naſpodſledniſche, ſ cźimž mózeſchi jim ſwoju luboſcź wopokaſaćź. Swjadke kwětki ſo wuttorhuja a wot-

W młynje.

Novelka.

Ledma běſche podhajnik na pucź wuſtupił, dźěſche młynk po ſthodźe horze a ſtupi do ſtwicźki ſwojeje dźowći. Wona drje hižo cźujeſche, ſo njebě wſchitko tak wupadnyło, kaž bě ji lubuſchk wěſchćźił. Hanka ſtedźeſche pſchi woknje a wuſchiwaſche nanej toſte. Ssyſły kulachu ſo jej horzo ſe cźerwjeneju wóćźkow.

Teź tu ſo nan njeroſnjemdri, ſmérom cźhyſche wſchitko ſaſo wujednaś a derje cźiniś. Prajeſche ji, ſo tola wě, ſo je pola njeho podhajnik był, njemóże pak hiſchcźe roſſudneho ſtowa prajićź. Tola to jej pſcheradźi, ſo Hanka ſ hajnikom ſo ženje wjazy ſeſtacź njeſmě, o ju do ſtwicźki ſamknje, dokž ju na wěſty cźaſ ſ domu dacź a potom hakle wočakowacź.

Holcźka njewědźeſche, ſchto ma tuta rěcź wosnamjenicź. Wuſchiwanje ſ ruki pokoſikowſchi, płakaſche Hanka wobliczo w rukomaj leżo. Nan dźěſche ſ ſtwy, ſamknу durje wot wonka a tyknу klucź do kapſy.

Někotre dny ſo tak pominychu. Nan ſam noſcheſche ji jěſći do ſtwicźki. Ras w nozy ſchcźowkaſche pos wótſe, druheho dnja rano wuhlada młynik, ſo běſche ſcźěna wokoło Hanzyneho wokna wobodrěna. Nan ſmějeſche ſo pſchi ſebi. Hanzy pak nicźo njeprajі. Bórſy wumyſłi, hdźe ma Hanka w pſchichodnym cźaſu pſchebywaćź. Do měſta ju dowjeſe, tam hdźeź bě hižo pſched lětami bohata, ſo by nějakoſo nawuknyła. Hoſpoſy w měſcźe wſchitko nanajdrobniſcho wupoweda a pſchiporucźi ji, prawje derje na Hanku kedźbowaćź. Tak wośta Hanka w měſcźe.

Tſi měſacy tam dołho pſchebywaſche. W tutym cźaſu njepowědaſche podhajnik ſ młynikom, chiba ſo jeho ſtrowjeſche, hdyž jeho wuhlada. Nimo toho pak pytaſche liſtowanje ſ holcźku dale potajnje pěſtowaćź. Hoſpoſa pak, pola kotrejež Hanka běſche, kedźbowaſche doſcź kruće a ſadźeła jemu wſchitko. Hajnik ſam pak njemóžeſche ſłużby dla daloki pucź do měſta jěcź.

Po minjenym poſtajenym cźaſu bohateho młynika ſkaſa podhajnika k ſebi do domu. Tu praji jemu, ſo ſebi na to njemyſłi, ſwoju dźowku muźej wudaćź, kiž nicźo njeje a nicźo nima. Won njetrjeba ſo nadźijećź, a ſo dale próżowacź a radźi jemu, ſo by ſo dał pſcheſaħdźićź. Młynik prajeſche dale, ſo chże ſwoju dźowku ſaſo domoj do młyna wjaćź a jeli nješchto widźi, ſo ſaſo ſ njej khodźi, tak roſbije jemu koſcźe w ſiwocźe. Wón jemu tohodla pſcheceſelnje namjetowaſche, ſo chże jemu tyſaj toleć daricź, jeli ſa ſchtyri njedźele krajinu wopuſchcźi.

Młody cźłowjek počźinaſche ſo hórſchicź, powědaſche nješchto wo ranjenju, cźeſći, wo luboſći a druhim. Młynik pak wośta pſchi ſwojich ſtowach. Snapſchecźiwjeſche jemu jeho doły a rjeky, ſo ma ſo Bohu ſkazkowacź, ſo może ſo ſ darjenymi pjenjeſami wumožićź. Hacź dotal njewě nichtón hiſchcźe nicźo a tak może jako cźeſtny cźłowjek hiſchcźe wottud hicź. Pſcheradźi-ći ſo doły, potom je pſchepodoła a wón ſhubi ſwoje měſtno. Na tuto wukožowanje dyrbi płakacź, ſakoſcźicź a teź wuſpowedacź. Młynik wuwi hiſchcźe w kroſtich, ale hórkich wobraſach hajnikowe połoženje, poſtaji dźeń a hodźinu, na kotrymž ſebi może po pjenjeſy pſchińcź. Jelnoſcźiwje wopuſchcźi podhajnik młyn.

Wſchitko ſta ſo, kaž bě je młynik ſwotpohladał. Naſch podhajnik pſchińdże ſebi po pjenjeſy do młyna, tola we rjemjenju tſelbu a hłowu wyſoko dźerſo a hwiſdajo ſo wotſali. Hdyž běſche krajinu wopuſchcźił, wróći ſo Hanka a wſchitko běſche po ſtarym, kaž prjedy.

Léto po létu ſo minu. Hana pſchebywaſche najbóle w ſwojej ſtwi, kuchinu a dom wobſtaraſche ſtara hoſpoſa. Cźaſto jedźeſche ſama w ſwojej ſtwi. Wſchędnje hrajeſche na ſtarym dobrźerjanym klawérje dwě hrě, „Knježiniſti pacźeŕ“ a „Kłoſchterſke ſwony“.

Hdyž běſche pięćadwaceći lět ſtara, pſchińdże nowy młynſki do młyna. Běſche w ſamej ſtarobje kaž Hanka. Na wječorach ſydaſche w chłodnizy w ſahrodze a hrajeſche na cźahacej harmoniju, wyſche njeho pſchi wotewrjenym woknje ſydaſche Hana a poſłuchaſche jemu.

Tamnaj młynſkaj jeho tehodła wuźmeſchowaſchtaj a mjenowaſchtaj jeho cźiſchego Michała.

W lěcźe junu wjećźor widźeſche jeho Hanka bjes hudźbneho naſtroja do chłodnizy hicź. Po chwilźy wuſłyſcha delka ſakoſcźenje. Dołho ſo dliješche, prjedy hacź ſo cźrije wobu a dele do chłodnizy dźěſche. Tam wuhlada młynikſeho ſedźo. Hdyž Michał Hanku ſawohia da, ſhraba ſo a cźhyſche ſtanyć. Wona pak jemu praji: „Woſtańcźe ſedźo, Michale“, rosmyſłowaſche hiſchcźe a ſydny ſo k njemu. Pſcheceſelnje wopraſcha ſo jeho: „Schto je Wam?“

Pſcheceſelny hłób tyješche jemu, ſ nowa ſapocźa płakacź. Hanka jeho troſchtowaſche a rěcźeſche jemu, ſo ma roſumny być, a ſo jeho młynik je ſłużby puſcźił, dokelž je mało wody. Je jemu praji, ſo wſchudźe ſaſo měſtno doſtanje, je tola pſchijitojny cźłowjek. Tuto pak njeje ſe winu jeho ſrudoby. Wot dwanaćeho lěta ſem je ſam łutki na ſwěcźe, nana njeje ſnał, zuły ľubźo ju jeho wocźahnyli, macź jeho je mortwa. Nješchto dalſche a wjeſſche je cźyſt wuknyć, je wjele cźitał a hdyž je na jednum měſtnje nětkotre měſacy był, potom dyrbi ſaſo precź a żadyn cźłowjek njeſtara ſo wo njeho. Zyły wacźok knihow ma hiſchcźe pola jednuheho knjeſa leżo.

Holcźka wſa jeho rutu a ſtłócźi ju, ſebje ſamu ſabywajo, na wutrobu. Potom prajeſche, ſo nimaja druhi ľudźo ſo teź lěpje a ſapłaka ſama. Młynſti jej wotmołwi, ſo drje njeje rjana, a teź dobra jědź to njedocźini, ně, nješchto ſa wutrobu dyrbi cźłowjek teź měcź, hewak ſahinje. Hłuboko ſdychowaſche a prajeſche, ſo ma prawje. Michał powědaſche jej wo holaju, kiž je rad měł a kiž pak je potom ſ druhim thodźiła. Hanka ſnapſchecźiwi jemu, ſo njemóże roſumicź, ſo ſo muże ſ taſtimi natyłuju, kotrež je trjebaj dozyła, njejaſkuża, je tola telko holzow na ſwěcźe, kiž hychu wjeſcźe byłe, by-li jedyn wo nje rozdźał. Tak pſchińdźeſchtaj ſtajnje bóle do rěcźow, měſacźk ſhadźeſche a hrajeſche we łopjenach, pozpula bijeſche, kaž by ſo ſamo podało, kſchećeſchtaj ſo a wuſnaſchtaj ſebi, ſo ſo lubujetaj.

(Pokračźowanje ſeźěhuje.)

stronja, rowcy ßo se schmrekkowymi hałżkami a ſ kwetkami rjenje twupyſchi. Nekotſi naładseja cjerwjene, żołte a beke we pißanym wotmenjenju, druſy ſwija po kronje tajke nescho każ girlandu a na ßrjedza ſnamjo ſchiżża. Mnoſy wſchak bjeru jenoż beke kwetki abo kulwatu kaledżinu (Schneeballe), kotrez ja zyrkwju na kerku wißaja. Kożdy czini tak, każ ßo jemu ſpodoba. Njane wośkowe kwetki abo w mejcze ßu pjeny kraßny wenz ſ jedlazymi hałkemi, kaſtik je tam knjeni inſpektorka pokożika, to ßej kożdy popiſchecz njenoże. A runje tajzy, kotſiż row Bóh we kak droho wupyſcheja, czi ßu na żiwotſi lubych, hdyż bechu hiſchcze żiwi, wjele ſakonnożili. Każ hiżo prajach, kożdy czini to po ſwojim pożidże a po ſwojich kwetkach. A pſchi tym woni ßo nekotrazkuli potajna ſylża a padnje na ſelene hałożki.

Poczina ßo hiżo cjmicz a ludżo ßu ſwjetſcha ſ kerchowa. Tu ßo hiſchcze ras durczka wotewrja a kwicza. Khuduſchkez Hana ma hiſchcze horſchcz hałżkow pod paßu a nekotre kwetki w ruzy. Każ kożde leto, tak tez letſa wjecze ßo pſchi kerchowſkej murí hacz do rożka, hdżez ßu ſamomordarjo żiwoſi poßledni wotwożimk namakali. Je tam jejny bratr, kiż na wſchę dżeſacz let tam leji. Bęſche dla njeporadżeneje ſentwy ruku na ßo ſtożik. Wohoſi! S khwatkom pokoji nekotre ſchmrekowe hałży na row a wobtykuje je ſ bekymi kwetkami — tam a ßem jenu. Kak duſchny a dobrocżiwy cżłowjek to bé. Kożdy cżłowjek mejeſche jeho rad. To pak wſcho niczo njepomha, bęſche ſamomordarz a tuż njemożeſche a njeßmędżeſche ßo cżeſtnje pohrjebacz, tez cżeſtneho meſtna na kerchowje njemożeſche dostacz. Jeho ſotra Hana, kotraż runje pſched jeho rowom ſtesi, njemóże jeho ſapontnicz. Pſchi cżnieżnym puſchczicżu jeho cżeſto ſ powjazanmi pſches murju na kerchow a do njepyſcheneho rowa. Bjes ſyrkwineho pożohnowanja, bjes ſarara a kerluſcha. Każ kruch ſtoczeża. W ſacżmnjenju ducha bęſche tutón njeſkutk na żeby wukonjak. Wjeſny hajnik bęſche tam ßobu ſchoł a na pompuczu prajił: „Ssamomordarſ nieje ſwjetſcha ſa żadyn hubjeny cżłowjek, runje nawopak, huſto bosez duſchny. Hruby, njekhmany a ſłoſtiwy cżłowjek wośmje ßej ſrędka żiwjenje. Ssnadż jeho Bóh miłoſcżiwoje pchiwoſmje. Wón naſlepje we, cżehodża je to cżinił, a w kaſtich duſchinych wobſtejnoſcżach je był, hdyż je njeſkutk ſkużił. Bęſche drje khudy hrſchnik, ale wo nicżo hubjeiſchi hacż my. Budż jemu miłoſcżiwy Wótz hnadny."

Hana wuſpéwa cżichi pacżeſ a wjecze ßo ſaßo mjeſcżo ſ kerchowſkimi durczkami, bórke ſyłſty ronjo, kotrez ßej ſ falu wótreje. A kerchowy leji wośpjet we wobkłaſzanym nérje każ hewak. Schżera kóczka ſkocż runje pſches murju a wjecze ßo mjes rowami, pytajo ſnadż ſyrkwinſke myſche.

Poßmjertna njedżela. — Swony bu a ſcżelu ſywoje khutne ſyrki do naſtmjeſze mhłowiny. A zyrkej je potnicha hacż hewak na njedżelach. Mnoſy bechu hiżo nanż ſ ſywjatej ſpowędzi. Knjes farar prędowaſche wo Bożim ſiewjenju, wo ſmjerczi a wécżnoſczi. Mnohe wócżko ßo nacżeſche. Wichelaſzy ßu mjes nimi, kotſiż bechu wo bełu léta dżeczatko, nana abo macż a druhich pcżiwuſtnych ſhubili. Nekotſi ludżo w naſrjerſchej keſżazej młodoſczi dżechu poßmjertny pucż, na kotrýż ßej hiſchcze mnßlili njebéchu. Buchu nahle wuttorhnjeni ſ lubeje ſwójby, ſ iwjeſti, je ſiwjenja. Se ſwojimi khutnymi ſłowami wotewri farar ſnowa nimale ſażżte rany, dowonina na lubych padnjenych, dałoko w ſuſibje wotpocżowazych. Ssamo pola mużſkich nadeńdżeſch nekotrehożkuli, kiż bej ſkradżu wocżi tréje. Ale we druhim dżelu ſwojeho prédowanja maſa balſam na wotewjene rany, poſbehuje żarowaze wutrobu, a wołożeni du kem cherjo domoj.

Boże ſ'uchu ßu ßo ſkónczike. Najwjazy dże hiſchcze was ſ rowcżej ſwojich lubych. Skónczo je ßo pſches ſchéry ſchlewjej pſchedrżko a wobßwétluje kerchow, kiż dżenja żamo w pósdnej naſlymje ßo runja pißanemu pſchetrébwej. Tale krażnoſcż, tale pycha, tale lubóſcż! Tu a tam wuſpéwa ßo cżichi Wótczenaſch a woni ßo żarowaza ſłyſa. Myßle dopomnjenja ſnowa wozucża. Semrjety ſteji każ żiwy pſched naſchim duchownym wócżkom. Ach, kak bohorocżiwy a duſchny tola bésche, kak rad jeho méjachu a kak pſchecżeſnje ßo poßmélwkowache. Hdże je cżaß woſtat! A je nam, hdyż domoj pchińdżemy, każ bychmy jeho dwybjeli tam wospjet nadeńcz. „Hdy by tola hiſchcze ras tu był! Kak chżył cżi ſ lubóſczu ruku tłóczicz, cże lubo nécz. Kożde pſchecżo cżi ſ wocżow wucżitacz. Ale nę, ſpi w mérje, dóniż cże Bóh k nowemu żiwjenju woła. Njeſkomdżitſch tu nicżo na tutym ſmrdże po'neho hubjenſtwa a hrécha. A kak dołho budże tracz, naſtupimy żani tutón pucż cżażnoſcże."

Tak ſteja pſchi rowach do ſwojich myßlow ponórjeni. Druhy ſtupje doma pſched ſ cżornym ſchlewjerom wobdaty wobras. Ssu bej njebożcżkeho fotografiju powjeſchicz dali, wobżeje ſwojich padnjenych mandżelſtkach, ſo bychu jich wſchędnje na wocżomaj méli. Njemóża jeho row pyſchicz. Bóh we, hdże drewa a wotpocżuje w ziuſej ſemi.

A popoldnju du mnoſy hiſchcze ras na kerchow. Je to cżicha, khutna njedżela. Tu a tam ſpadnje hiſchcze ſapoſdżene liſcżiczko k ſemi a ſtowarſchuje ßo ſ tyżażami, kotrez hiżo deleka le'a. Próſdne hałuſy żahaja do ſymneho powétra a ſonja wo ſmétla ſandżenoſczi. Hdyż hładaſch a ßo wobroczſch, mózeſch widżecz a cżitacz: Sandżenoſcż — mrécże. A wonka na polach ſelenja ßo hiżo żita a préduja wospjet wo nowem żiwjenju. — —

Cyrkwinske powésće.

S Budyſchina.
24. njedżelu po ſwj. Trojizy, 22. novembra 1925.
Ssmjertnu njedżelu.

W Petrowej zyrkwi rano ½ 8 hodż. prédowanje: farar Mende (zyrkwinſka hudżba: „Wuſkliſch, o Bożo, moju modlitwu," motetta wot Schweelinka), pſchipołdnju w 2 hodż. prédowanje: farar Groſſe; pop. w 5 hodż. zyrkwiniſki konzert zyrkwinſkeho chóra.

W Marija-Marczinej zyrkwi dop. w 9 hodż. prédowanje: farar Groſe (zyrkwinſka hudżba: „Wécżny mér a pokoj daj, o Knjeże, ſpróżnym," 4—8 hłóſna motetta wot Naglera); wjecżor w 6 hodż. ſpowędż a ſwj. wotkasanje: farar Berg.

Kollekta za wojeriſkich ſawostajenych a ſaſtaranje rowow padnjenych wojakow w njepſchecżeliſkem kraju. W cżeſtnem hajſe na Tuchoriſkim kerchowje pop. w 3 hodż. ſhromadne wopomnjeniſka ſwjatocżnoſcż ſe ſpéwom zyrkwinſkeho chóra a pſchewodom poſawnow. Wopomnjeniſka récż: farar Eder.

Póndżelu wjecżor w 8 hodż. w „Méſecżanſkej ſahrodże" ſhromadżizna Evang. Swjaſka. Knjes farar lic. Bräunlich, ſ kupjelow Sulza, budże récżeż wo „Evangeliju wot njepſchecżelow wohrożenem".

Sſrjedu pop. w 3/4 3 hodż. w Pétrowej zyrkwi modleriſka hodż. ſa njedżelniczżow.

Tydżeniſku ſtużbu we wobéznaj zyrkwjomaj na f. Groſſe. Zyrkwje ßu wutepjene.

— **Krajnozyrkwinſke ſhromadżenſtwo** w Budyſchinje, na Rożowej haſzy 31. Njedżelu dop. ½11 hodż. njedżelſka ſchula. Wjecżor 1/8 hodż. ſapoczatk bibliſkeho kurſa knjeſa inſp. Brücka ſ Kamjenitzy wo „Ważnych wécżach ſwobeju liſtow na Theſſalonikich." Kurſus je darmo a traje wot njedżele 22. hacż do ſrjedy 25. nov. pſchezo wjecżor 1/8 hodż. Póndżelu, wutoru a ſrjedu pop. w 4 hodż. bibliſke hodżiny. Kurſes ſhromadżenſtwowy wothładaſ Kſchiżan ſ Bélcje Hory ſmeje ſhromadżizny: njedżelu pop. ½2 hodż. njedżelſku ſchulu a w 3 hodż. bibliſku hodżinu w Bélej Horje. Njedżelu wjecżor w Hojerſku, póndżelu we Wulkej Dubrawje, wutoru w Bukezach, ſrjedu w Krakezach, ſchwórtk w Zokowje, pjatk we Njechornju, pſchezo wjecżor we 8 hodż.

S Budeſtez.
Njedżelu ſemrétych ſmije farar Bójz rano 1/8 hodż. nemſku ſpowędż, farar Domaſchka dop. ½9 hodż. nemſke a w 10 hodż. ſerbſke prédowanje. Khor ſpéwa: „Sbożny mér waß ſprożnych nétko ſchewi" wot P. Glásera. Kollekta ßo ſa ſdżerżenje rowow naſchich padnjenych bratrow ſbéra. — Sſrjedu wjecżor we 8 hodż. bibliſka hodżina. Sſrjedu wjecżor 3/4 hodż. ſchescż. towariſtwo żónſkeje młodżiny. Póndżelu po njedżeli ſemrétych je dop. 3/4 10 hodż. prédariſka konferenza.

S Bukez.
Njedżelu ſemrétych rano 1/8 hodż. ſerbſka ſpowędż, dop. w 9 hodż. ſerbſka a ½11 hodż. nemſka Boża ſłużba. Zyrkw. khor ſpéwa: „Sbożni ßu cżi wuſwole..", wot Rincka. Ssobuſtutkowanje poſaunowego khora. — Sbérka ſa ſaſtaranje wojeriſkich rowow.

S Budyſchinka.
Njedżelu dopomnjeża ſemrétych dop. w 9 hodż. ſerbſke, a ½11 hodż. nemſke kemſchenje. Sbérka ſa ſaſtaranje rowow padnjenych wojakow w żuſych krajach.

S Barta.
Njedżelu ſemrétych rano we 8 hodż. ſerbſka ſpowędż, dop. w 9 hodż. ſerbſke a ½11 hodż. nemſke kemſchenje. Sbérka k położenju nuſy ſawostajenych we wójnje padnjenych. Wumrécka Hana Erna Michałkez, żiwnoſcżerja w Stróżi dżowka, 14 l. 8 m. ſtara.

S Roſpacżiz.
Ssmjertnu njedżelu rano ½8 hodż. nemſka ſpowędż, dop. ½9 hodż. nemſka a w 10 hodż. ſerbſka Boża ſłużba. Khor ſpéwa. Kollekta ſa ſdżerżenje wójnſkich rowow.
Towariſtwo młodżenzow: prénjeho adventa popoldnju w 2 hodż. ſhromadżiſna. — Towariſtwo młodych hołzow: prénjeho adventa: ſpéwanje a ſhromadżiſna. —
Sſwérowanaj: Arnoſch Métrach, tkéżkar a dżelacżeſ w Spikałach, ſ Martu Wünſchez tam.

S Njeſwacżidła.
Ssmjertnu njedżelu rano we 8 hodż. ſerbſka ſpowędż, dop. w 9 hodż. ſerbſka a ½11 hodż. nemſka Boża ſłużba. — Pop. w 5 hodż. nemſka ſpowędż. (Kollekta ſa hładanje naſchich wójnſkich rowow we wukraju.) Sſrjedu wjecżor w 7 hodż. w knjeżim hoſcżenzu ſa wſchech evangelſko-lutherſkich ßobuſtawow naſcheje woſadu pſchenoſchk k. ſararja Lic. theol Braeunlicha, generalneho ſekretara evangelſkeho ſwjaſka: „Evangelika wéż wot njepſchecżelow wobbaka?" Spéwy Njeſwa. ſpéwone towariſtwa. Deklamazije. Saſtup darmo.

S Porſchiz.
Njedżelu dopomnjeża na ſemrétych rano ½8 hodż. ſerbſke Boże wotkasanje, dop. w 9 hodż. ſerbſka a ½11 hodż. nemſka Boża ſłużba. Kollekta ſa hładanje naſchich wójnſkich rowow w njepſchecżeliſkim kraju. — Pop. ½3 hodż. khcheżeſ. towariſtwo młodżenzow: „Ssmy my njeſmjertni?" — Sſrjedu wjecżor ½8 hodż. w Krakezach bibliſka hodżina: bratr Kſchiżan.

S Minakała.
Ssmjertnu njedżelu rano we 8 hodż. ſerbſka ſpowędż, dop. w 9 hodż. ſerbſke a ½11 hodż. nemſke kemſchenje. Kollekta ſa khudych ſawostajenych tuch we wójnje padnjenych. Pop. ½4 hodż. nemſka ſpowędż. Schwórtk pop. w 3 hodż. w Lipicżu w Bartkez wumenku ſerbſka nutrnoſcż a ſpowędż.

S Hucżiny.
Ssmjertnu njedżelu rano ½8 hodż. ſerbſka ſpowędż, dop. w 9 hodż. ſerbſka a ½11 hodż. nemſka Boża ſłużba. Kollekta.

S Khwacżiz.
Sſjertnu njedżelu rano ½8 hodż. ſerbſka ſpowędż, ½9 hodż. ſerbſke a w 10 hodż. nemſke kemſchenje. Kollekta ſa potrébnych wójnſkich ſawostajenych a ſa wothładanje wojeriſkich rowow.

S Klukſcha.
Njedżelu ſemrétych je rano we 8 hodż. ſerbſke ſwj. wotkasanje, dop. w 9 hodż. ſerbſke a ½11 hodż. nemſke kemſchenje. Kollekta ſa evang. Němzow we wukrau. Pop. w 2 hodż. dżéczace kemſchenje.

S Łupoje.
Na ſmjertnej njedżeli rano we 8 hodż. ſerbſka ſpowędż, dop. w 9 hodż. ſerbſka a ½11 hodż. nemſka Boża ſłużba.

S Maliſchez
Ssmjertnu njedżelu je rano 3/4 8 hodż. ſerbſka ſpowędż, dop. w 9 hodż. ſerbſke a ½11 hodż. nemſke kemſchenje. Kollekta ſa ſawostajenych we ſwét. wójnje padnjenych. Pop. 3 hodż. hudżbna nutrnoſcż we zyrkwi (ſaſtup 20 np., ſa wołłane ławki 50 np.

S Wóſpinka.
Ssmjertnu njedżelu rano we 8 hodż. ſerbſka ſpowędż, dop. w 9 hodż. ſerbſke a ½11 hodż. nemſke kemſchenje. Kollekta. Popołdnju w 3 hodż. nemſka ſpowędż. Wjecżor we 8 hodż. pola Hammermeiſterez wołſadny wjecżor. Knjeżna Hübnerez ſ Lipſka réczi wo miſijónſtwje w Indiji.

Smjerć poſledneje wójwody Pjaſtow před 250 létami.

Dżeń 30. naſymnika 1675 ſemrje poßledni wójwoda je rodu Pjaſtow (naſſtarſchi półſtich knjeżiczerjow) Jurij Wylem w méſcże Brjohu. Pſchicżina jeho ſmjerczże bé, ſo bé ßo na hnutnje naſymnik. Dyrbjeſche w keżejazej młodoſczi, hałle 15 lét ſtary, wumrjecż. Léto poßdżiſchu pſchewjeſeſchu cżéło do Lehnizy. Tehdy bechu ßo wulke ſyły wobyklefſtwa ſbeżale, ſo bychu ſe ſtrowkom byſte, hdyż ßo poßledni ſtaru wulkeho rodu k poßledneniemu wotpocżinkej njeſe. Pjaſtowa bechu 900 lét dołho w Półſcżej a Schleſyſkej knjeżili a bechu w tymle dołhim cżaſu, każ wérnowanſke napiſmo mjes durjomaj k kwerchowſkemu pohrjebniſchczu pſchi zyrkwi ſtoj. Jana w Lehnizy ſtwdżi „Półſcżej 24 kralow, Schleſyſkej 123 wójwodow, zyrkwi 6 arzbiſkopow a biſkopow dariſ, ſo wo nabożniu, wédomoſcż a wumélſtwo wyßoko ſażżużeni ſcżinili, też ſ rjekowſkej ſmjerczu jeneho ſwojich wójwodow Némſki pſched nawalom Tartarow ſchkitali." — A njewobſtrélił tuteho poſledneho ſ wulkeje ſwójby jażnoſcż pſchikhadżazeho wjeiſcheho na ſwojich marach?

Powédańcżko praji: W ſtarym półſkim khownym méſcże Kruſchwitzach (dżenjeńſchi dżeń njenahładne méſtacżo we néhbuſchej Póſnańſkej provinzy pſchi Goplańſkim jéżorju) bydleſche nadobny ratař ſ mjenom Pjaſt, kiż jeneho dnja dweju ſaſnowokotażeju młodżenzow pſchecżelnje hoſpodowaſche. Pod rukowaj młodżenzow pſchiſporjeſchtej ſo mjażo a mjedowe wino (met) tak jara, ſo dyrbjeſche żebi ratař pola ſußodowm ſchtlé pożcżicż hicż, ſo by mohł żohnowanje w nich khowacż. Jandżelaj ſhubiſchtaj pak ſo żohnuje pſched cżłowjeżimaj wocżomaj. W ßanym cżaßu ſeſdżeju ſo półſaj wſcherſchoj, ſo bychu żebi wójwodu wuſwoliłi. Njeinójachu na żanelo wjerzha pſchesjene pſchiniż. Sſónczinje pak roßhudżichu ßo, ſo chżedża hoſpodlineho Pjaſta, „pſchecżela njebjeſkich" ſa wójwodu wuvolacż. To je ßo pjeża w lécże 842 ſtało. Wot teho cżaſa wula ßo żohnowanje na ſchleſyſki kraj. Półſki wójwoda Miesko I. ba ßo w lécże 966 ſchcżicż, ſ cżenuż bé jeho mandżelſka cżéſża pryncżża Dubrawka namowjała. Mieſko rosbi pſchibójſte wotkaſy a poſtawy, każ ßo praji njedżelu Laetare, 7. mérza 966. Wokoło 1000. léta khcheżeſcżanſtwo poło Bóleſkatowom, ſ pſchimjenom „ſmużity", kruty kwerł dosta. Bóleſław łatoji Wrótſkławſke biſkopſtwo a twarjeſche wjele zyrkwjow we Schleſyſſej. W lécże 1163 némſki khéżor Bjedrich Barbaroßa żynam wuhnateho wójwody Władyſława II. bjel nawoweho herſtwa wróżił. Wot teho cżaſa ma Schleſyſka ſwoje mjeno. Po wſchelakorych dżélenjach ſkónczinje bo Hornjeje a Delnjeje Schleſyſkeje roſpadny. Derjemérje kraja le'eſche Pjaſiſkim wójwodam ſtajnje na wutrobje. Wjele żohnowanja wutkadżeſche wot wójwodki Jadwigi ſe Lehnizy, kotraż w lécże 1243 wumrje a bé ſ pſchikładom kruteje pobożnoſcże po waſchnju jeje cżaſa. Prjedarſchéi wójwoda nad Lehnizami Bolesław III. bé żebi ſpéwocżeniu kraja na Cżéſchu (1329) pravo wobkłowal, po kotrymż ßmé ſwoje wobſedżeniſtwa po ßamſnej woli pſchedawacż, wupożicżecż abo ſamenjecż, ſ kinżkuli cżaſe. Wójwoda Bjedrich II. bé żebi wot dobrocżiweho cżéſkeho krala Władyſława ſwoje pravo hiſchcze wotżeje ſpocżene a wobkrucżene dóſtaſ; a tak wobſamkuja ſ Joachimom II. ſ Brandenkeje, ſ kotrymż bé dobry pſchecżel a wſchiwuſny, w lécże 1537 na Lehnicżanſkim hrodże herſtwowe ſrecżenje, kiż brandenburſkemu wójwodże po ſemrécżu poßledneho ſtawa Lehnicżanſkeho pſchipadnu. Wéjo bé kral Ferdinand I. herſtwowe dojednanje jako ſamonóżne, ſa njeplacżace wuprajił, dokelż bé tónßamy Władżiſławej tez ſlubił, ſo cżeſtej krónje niczo njewozuſtoni. Jako nétko w lécże 1675 poßledni wójwoda Pjaſtow wumrje, dyrbjeſche bo wójwoda Bjedrich II. tomu podwolicż.

W pohrjebniſchczu Pjaſtow leji poßledni wójwoda Pjaſtow pohrjebany. Krocżele klincża nimodruzy na kamjenjach a wócżko ſhładuje do cżemneje méſtnoſcże, hdżež ſa pyſchnymi żelesnymi léżyzami kaſchcże ſteja, koprowe, ſe ſlékrom a ſlotom bohacże porjeſchene. Na kożdym kaſchczu błyſchcżi ßo wopon ſemrétcheho, wobdaty ſ hałożkami a khutnymi ſymbolami, kiż ßo najbóle na ßmjercż a ſachodnoſcż pocżahuja. Cżéſto poßledneho wójwody leji w kraßnym kaſchczu. Kaſchcżej wotpocżuje na 4 leżazych żónſkich, kiż pſchedſtajeja 4 cżelowe pocżinki. Nad nimi w rożkach kaſchcża ſteja 4 hłowy, kotſiż wośmanjenjeja 4 ſachodne wéży. Sſrjedża błyſchcżi ßo wulki khurbranibórſki wopon, wobdaty ſ palmowymi hałożami. Na lewizy pódła ſteji kéżejaza Agava (roſtlina ſ tucżnymi kopjenami, kiż roſcże w cżopych krajach) ſ napiſmom: Dum floruí mortuus ſum (w kéżeje ſemrécż). K prawej ruzy leji ſlemjeny ſchkit ſ ródnym woponom Pjaſtow ſe ſłowami: Slemjeny, dokelż je wjerch wumrjel. Dołho wotpocżuje wócżko na ſcżénach maukoleja, kotreż bechu nékdy ſchére barbjene, dżenjeńſchi dżeń pak ßu ponowjene, a pohrjebniſchczo je ſe wſchelakimi poſtocżowanjemi a porjeſchenjemi wopraudże kraßne.

Wéſo njeby ſwójba Pjaſtow, każ napiſmo na kónzu praji, tajkeho możneho pſchipowjedarja ſwojeje ſławy potrjebała, jenoż dokelż ſmjertni ludżo w ſwojej njebjakowoſczi a ſabycżiwoſczi ruczniſcho womjelkhu hacż kamjenje. Je wuſtajerka — w lécże 1672 ſwadowjena macż poßledneho ſ rodu Pjaſtow, wójwodka Luiſa rodż. pryncżeża ſ Anhalſkeje — ſwojemu mandżelſkemu. Ssnej, żebi ſtamemu a ſwojej dżowzy Charloce tuto pohrjebniſchczo wuſtajiła. Jo ſhotowi w létomaj 1677-78 ſtawny wumélc Matej Rauchmiller a ſatwari jo do khora nébbu cżeże kloſchirſtwe zyrkwje, poßłi cżeje dwórſteje a pohrjebneje zyrkwje wójwodow. Hiſchcże pohladnjeny na tamne kaſchcże: k lewizy wotpocżuje wójwoda Kicheſcżiſan (ſemrét 1672). na

swej stronje wotpochuje Hornka Charlotta (zemrěła 1707) je swojim bratrom. Wuršafářka, wójwodka Luisa je swój pohrěbnik wotpočink po swojim pschecju w klóschtrskej cyrkwi w Trebnizach namakała. Wona je 1820 buschtaj kschcheje wójwodki Sofije Hilže (zemrěła 1622) a wójwody Ludwika (zemrěł 1663) do dolheho rjada postajenaj. Wjele wobrazow, kotrež tu wobeshe wopisacz njemóžemy, a kotrež nam stawisny wo knjezenju Piastow psched wocži wjedu, pysha wulki kulojty twar. Mischtr Rauchmüller je tam też postajił schtyri postawy z alabastra, kiž wosnamjenjeja schtyri zemrěte wjerchowske wobroby. „Ach, ja žamotna!“ storži mandželska k swojemu mandželskemu wobroczena. Wójwoda, z marschallskim kijom na žyna pokazujo ju troschtuje: „Sčzy dha swojeho žyna sapomnika?“ Też žyn sundnje rjekuje: Też ja sčzěhuju!“ Dżowka k maczeri wobroczena skorši z bolosczu: „Hdże wosta nascha nadżija?“

Ród Piastow je saschol, so by nowenu, wjetschenu puncz pschihotowal. Minjale po 250 létach bě też ród Hohenzollernskich najwyschschi schodżenk swojeje hlawy dospět a bě swoju rólu w stawisnach wuhrał.

Wusudźenja.

§ We Wóßlinku běchu so wjeczor 11. januara 1925 pschi kóskopiwje wkorczmje nabili. Hlowny wobdżělnik Richard Willy Faltin, skakar we Wóßlinku bydlazy, bu dla zhromadneho sranjenja na czěle se strachnymi sčzěhowkami wot hamtskeho sudnika w Kamjenzu, 10. junija k 3 měsazam sastwa sasudżeny. Wschi tutej bitwjacy běchu korczmarzynneho pschichodneho žyna Krügera na ruzy tak czěžko trěsali a skakali, so žu jemu 3 porsty se sčzěhowiscenjom krwě prosčke Faltin běsche powokanje sapokožik. Tola to so saczišny. Jemu pak pschitrjpě so czakaništi czaš, je-lit 180 rent. hriwnow pjenjezneje pokuty saptaczi.

Skakarja Valentina Bazaka w Radworju běchu wobskorżili, so je w nozu na 19. februara 1925 z jeneho pola tamnscheho ruczerkubka ruczny wojsk répy pokradnuł. Hamtski sudnik w Budyschinje bě jeho 8. meje sa winowateho spósnawschi k 2 niedżelomaj sastwa sasudżik. Rěczník dr. Naumann w Budyschinje bě jako sakitował wobskorżeneho powokanje sapodak a psches to so wuhud sdżěny a Bazak bu wuswobodżeny.

Z Łužicy.

Se Schérachowa. Zyrkwinske hudźbne pschedwjedżenje wosadneho Cecilijanskeho towarstwa. Jutše wjedże-lu wjeczor we 8 hodź. wotmje so w Schérachowskej kat. farskej zyrkwi hudźbna wjeczora-pobožnosć. Cecilijanske towarstwo je tu snate se swojim wusitojnym spěwom. Lacsanske a němske spěwy (Rheinbergerowy op. 151, 192, Hummel, Birke) budu so wotmenjecz z kouzertnymi cžasklami na pischczolach a husłach. Sastup do katolskeje zyrkwje je stajnje swobodny, tola hy so pschalo, so by sebi kóždy program sa 50 pf. kupił, cžisty wuteschk budże sa ponowenje pischczelow.

Se Shorjelza. Na pokutnem duju rano skoczi Klěny Willi Hüttner z Cžertowcheho mosta na kolije želesnicy, hdżež z rosmjeczenym nohom sa morjewo lezo wosta. Wón je na tajke srudne wuschnje swojenu zjawnu konz scžinicz chory. Cžěsko pschewjesechu do cžěłowieje kapałe.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S Drježdżan. Nowy studentski dom, kiž běsche žeby tudyscheje studentskeje techniskeje wyschoke schule natwarił, bu njedżelu swjatocznje poswjerzeny a swojemu samerej pschepodaty.

S Döbelna. Prěnjemu měschczanoscze Müllerej je swo pschi jeho 25-létnem měschczanoskem jubileju hamtski titul „wyschschi měschczanosta“ spożczik.

Přilopk.

* Spytany njeskutk na pyschnik z Hamburka do Barlina? S hischcze njewujasnjenjemy spytanjom njeskutka na spěschny czah, kiž wjeczor z Hamburga do Barlina jědżi, saběra bo kriminalna policija. K pschekhodnemu strażnikej w Sernizach pola Nowego Města pschińdże njedżelu wjeczor wokolo 10 hodź. wobydler se wsy a zdżěli jemu, so je w czasu 4 njeznatych muzżiskich so wokolo żelesnjiskeho mostowego widżał. S jich rosmolwy je derje srozumicz mohł, so cžuzhu njeznaczi móst do powětra buchnycz. Jako žu so zuzhy jeho dohladali, žu so hnydom z pukami do njeho dali, jemu pak bě so poradżiło cžełujcz. We wokomiku, hdyż strażnik tule powěcz dosta, dyrbjesche pyschnik psches móst pschijecz. Strażnik sawrje ruczje czaru, tak so dyrbjesche cžah w prawym cžasu sastacz. Strażnik da hnydom wusyknosczam w Nowym Měsce powěcz wo spytanym njeskutku. Schkitanska policija ho hnydom se žiwym muzżitkom z mostej poda a jón sa rozbudzkdanmi pschepyta. Tu bě elektriski grot psches móst scžehnjeny a na wobčnaj konzonaj k mostowmaj stolpomaj pschicžinjeny. Njedżiwajuc naiwědomniczitweho pschepytowanja njemóżesche policija niczo nabpadneho wjazaj namakacz. Sdżěrzanym pěschnik możesche z 1½ hodżinskim saposdżenjom dale do Barlina jěcz. Dokelž pschi pschepytowanju mosta niczo podhladneho namakali njeběchu a wosjewjet we swojich wuprajenjach sam zyle wěsty njebě, jeho sajacu, dokelž maja sa możne, so je sam most scžahnył a spytany njeskutk kubak, so by jedni z wosjewjenjom wulke myto dobył.

* Myschzaju jed w tykanzu. W Hersfeldze so žona pschi pjeczenju tykanzow pschehlada a mjesto pjeczeńskeho półbra myschzaju jed k pjeczenju wuži. Žona, kiž bě wot tykanza jědła, dyrbjesche wumrěcz. Tři dalsche gwójbne stawy pa hischcze w žmjerznym strašcze.

* Pjecz dżerżi so spalike. Zalostne njesbožo sta so we skowarskej wjesy Selic. Tam w nozy w bróžni bura Ofziweca wokoło wudyri a też domske do pomjenjosow pschewobroczi. Mješ tym, so bur, jeho žona a cželedź wukhowachu, sahinu pjecz dżeczatkow w pkomjenjach.

* Lódź ho podnórika. Parna lódź z kupu Haiti z mjenom „Ville des Gayes“, kotraž psches 200 dżelacżerjow do zokorowych plantażow w Santiago wjesesche, je ho pónđżelu pola Hawany podnórika. Jenej jendżelskej kóżdi poradżi so, jeneho inżenieura a dweju namórnikow wukhowacz. Dżesacz lětadow amerikanskeho wójnskeho pschistawa w Guantanamo pyta bjischcze sa dalschimi żiwymi po njesbożu.

Swójbne powjesće.

Semrěcżi: Marja swud. Jungowa, rodż. Skerl, mandżelska słotnikarja Junga w Budyschinje. — Minna Wöhme w Budyschinje. — Karl August Graf w Budyschinje. — Emma Mosig, rodż. Nitschke, kublerka, 55 l., w Habracżejzach pola Lubija. — Karl Emil Gneuß korcżmar a rěsnitski mischtr w Njeswacžicach. — Ida swud. Hantschowa, 74½ lět, w Budyschinje.

Swěrowanaj: Erich Lehmann a Lissy, rodż. Pezoldez w Budyschinje.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Pschemysłowy dawl.

Posledni dżeń bjes pschitrażka je 23. november 1925.

Měschczanska rada. Dawkownja.

Wokrjesny dżeń hamtskeho hejtmanstwa Budyschskeho budże pónđżelu, 30. novembra 1925 dop. ½11 hodź. w hoschczenju Gude w Budyschinje.

W Korsymju, 20. novembra 1925.

Pschedbyda: **Seidel.**

Pokhroma mjes howjadami ruczerkubkerja Scheffela w Pluśnikezach je saschła. Tuž ho wukasa ja sawrjesnifu a wobkdżbowanišku wokolinu postajene ſ tutym sdżěhnu.

Pokhroma je wudyrila mjes howjadami Muricžanskeho kublerja Kilišana, schtož je ho hanstaj swěsczito. K sawrjesnišej wokolinje słuschi dom a dwór ſ khorosczu sanjeseny, a k wobkdżbowanju zuka wjes. Kajke wukasy ja sawrjenu a wobkdżbowanišku wokolinu płacża, hodži so ſ wosjewjenjom hamtskeho hejtmanstwa ſ 19. měrza 1925 wuczitacz.

W Budyschinje, 20. novembra 1925.

Do wikowańskeho registra je so dżensa sapisało:

1. Na lisczinu 729 nastupaze firmu Polster a Dießner we Wurizach: Wikowańske sadżdżenje je so do Rabo pschepokožiko. Prokura je so pschidżělika pschekupzej Oskarej Schwarzej we Wurizach.

2. Na lisczinu 944, firma Georg Hahn Briefmarkenverwertungs-Aktiengeselschaft (podżelne towarstwo wuživaze pósłowe znamki) w Budyschinje nastupaze: Hlowna zhromadżisna ſ 2. 12. 24 a 30. 10. 25 stej we swojich wobsamknjenjach pschemenjenje postajisej a tohodla dale wobsamkłej, so by poniži sakładny kapital 12000 němskotakich hriwnow wuczinjacy, kiž rosdżěli so na 150 podżelow na měticelow sapisanych po 80 rent. hriwnach. Tole poniżenje je ho pschewjedło. Wuczinjenje towarschnoscze ſ 11. 9. 23 je so ſ wobsamknjenjom zameje hlowneje zhromadżisny w § 3 wotpowědnje pschemenike. —

3. Na lisczinu 800, nastupaze wikowańsku towarschnosć „Merkur“ ſ wobmjesowanym rukowanjom chemisko-techniske wudżełki a potrěbne pschedmjety za hospodarstwo w Budyschinje, na lisczinu 913, towarschnosć Wulko-dżełkańsow ſ wobmjesowanym rukowanjom we Budyschinje nastupaze, na lisczinu 923, towarschnosć Gießecke a Co. ſ wobmjesowanym rukowanjom w Budyschinje nastupaze, na lisczinu 968, towarschnosć chemiskich wudżełkow ſ wobmjesowanym rukowanjom Alfred Schneider w Budyschinje nastupaze, a na lisczinu 947, Budyschsko-Njeswacžańsku towarschnosć maschinskich fabrikow w likwidaziji w Budyschinje nastupaze: hamtsży: towarschnosć je saschła.

W Budyschinje, 17. 11. 1925.

Hamtske sudnistwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolež w Budyšinje — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brózyncy, — za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Wusudźenja.

§ We Wóßlinku běchu so wjeczor 11. januara 1925 pschi kóskopiwje wkorczmje nabili. Hlowny wobdżělnik Richard Willy Faltin, skakar we Wóßlinku bydlazy, bu dla zhromadneho sranjenja na czěle se strachnymi sčzěhowkami wot hamtskeho sudnika w Kamjenzu, 10. junija k 3 měsazam sastwa sasudżeny. Wschi tutej bitwjacy běchu korczmarzynneho pschichodneho žyna Krügera na ruzy tak czěžko trěsali a skakali, so žu jemu 3 porsty se sčzěhowiscenjom krwě prosčke Faltin běsche powokanje sapokožik. Tola to so saczišny. Jemu pak pschitrjpě so czakaništi czaš, je-lit 180 rent. hriwnow pjenjezneje pokuty saptaczi.

Skakarja Valentina Bazaka w Radworju běchu wobskorżili, so je w nozu na 19. februara 1925 z jeneho pola tamnscheho ruczerkubka ruczny wojsk répy pokradnuł. Hamtski sudnik w Budyschinje bě jeho 8. meje sa winowateho spósnawschi k 2 niedżelomaj sastwa sasudżik. Rěczník dr. Naumann w Budyschinje bě jako

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 21. novembra 1925.

Wjezerawske kursy w Barlinje.

1 Doller	4,195	100 franzowsk. frank.	18,71
1 jendżelski punt	20,32	100 cžěskosk. krónow	12,41
100 schwaiz. frankow	80 85	100 wólk. markow	61,52

Wiki wežera w Lubiju. Butry bě dosež a nadosež, kuš 1.15—1.25 hr., jeja 20 np., tołerěpa 8 np., běły kal 4—5 np., cžerwjeny 5—8 np., morchej 10 np., spinat 25 np., zybla 15 np., tomaty 40 np., rekej 15 np., cžerwjena rěpa 15 np., banje (Kürbis) 5 np., selerij 25 hacż 30 np., jabluka 10—40 np., běrny 3—5 p., łany wolij 1.80 hr., hwaroh 25—30 np., włóske worzechi 50 np., hušu jara derje běchu 1.10—1.30 np.

Wiki wežera w Shorjelzu. Butra 1.10—1.20 ł., jeja 13—17 np., hušu 1.20—1.30 hr., měd 1.70 hr., kisały kal 10 np., jabluka 10—60 np., kruschwy 50 hacż 60 np., włóske worzechi 50—70 np., cžerwjeny kal 6 hacż 10 np., běły 4 np., banje 5—6 np., tomaty 30—40 np.

Wiki wežera w Khorczebuzu. Butra punt 2.10 hr. hacż 2.30 hr., twaroh 30 np., jeja 18—20 np., howjaze mjaso 70—1.10 hr., cželaze 1.10—1.30 hr., zwinjaze 1.30—1.40 hr., pleczina (Schinken) syra 1.80—2 hr., połcż kuschenc 1.60 hr., schmalz 1.60 hr., łany wolij 1.60 hr., hlinj 1.80 hr., schczuki 1.20 hr., karpy 1.20 hr., mlode kolbje 80—90 np., kury 1.20—3 hr. tuka, khapoiki 1.60—3.50 hr. schtuka, hušy 1.20—1.50 hr., hornik 0.70—2.50 hr., sajaz 3.40—8 hr. schtuka, karniki 2—3 hr. schtuka, dlinje kaczki 2.50—3.50 hr. schtuka, kólrabi 10—15 np., morchej 10 np., spinat 30—40 np., cžerwjeny kal 7—10 np., běły 5—10 np., zybla 12—15 np., běrny 3—3.50 hr., jabluka 10—55 np., kruschwy 50—60 np.

Na zwinjaze wiki tam běchu pschihnali 794 prožatow a 98 běhakow. Te płacżachu:

prožata małe 18—20 hr., brěnje 20 hacż 25 hr., wulke 25—30 hr.,
běhaki małe 30—55 hr., brěnje 55 hacż 80 hr., wulke 80—110 hr.

Wiki běchu brěnje.

Wjezne płaczizny w Budyschinje.

wot 21. novembra 1925.

Wiche płaczizny so po słotej hriwnje rozmnia.

Pschedmjet		namjetske płaczizny	najwyschše płaczizny
Pschenza	50 kilo	10,00	10,40
Rožka	50 „	7,00	7,30
Jačmjeń,	50 „	9,00	10,50
„ najmjeńši	50 „	8,00	8,50
Wowjs	50 „	8,00	9 00
„ nowy	50 „	—	—
Hrós	50 „	15,00	16,00
Bjerny	50 „	2,00	2,40
Sejna	50 „	4.00	5,00
Sečma, ſ moich. mlócz., prož.	50 „	0,80	1.00
„ ſ moich. „	50 „	1 00	1,20
„ zypam mlóczena	50 „	2,00	2,40
Pschenična mula. 60%	50 „	17,00	18,00
Rjana mula. 70%	50 „	12,75	13,25
Pschenične wotruby	50 „	5.25	5,75
Rjane wotruby	50 „	5,25	5.75
Prožata 594 schtuk	1 schtuk	17,00	35,00

(Sa lepschu tworu wosace płaczizny.)

Schkrowe deweschе.

Produktowe wiki w Barlinje dżensa dop. ł/9.40 hodź.: Wiki su mérne pschi mérnem posčiczenju. Tendenza njestajna.

Dop. 11.35 hodź.: Wiki dale mérne wostanu, tendenza so skruczika.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Kilo a mollisowe kjmnje po rum. abo 1000 kg. Sentner 100 kg. płaczizny po Hotel hriwnje.

	20. 11	19 11		20 11	19 11.
Pschenza	234-237	231-233	rajsk. wosuschki	15,00	14 80
rožka	148-151	145 148	woch. metaka	9 30	9,20
nalšt. jačmjeń	187-212	184-208	jerschelka	—	—
nal. jačmjeń	180-182	—	schmjaze tłušt	14-14. 0	13-14 10
wowjs	169-181	166-178	bymy	19- 20	19 23,00
kukurica (Mais)	—	—	wo'a	20-25,00	20-25,00
pschenična mu'a	29 28 50	28-22,50	lenn wokuschki	21-22,00	21-21,70
rjana mula	00	20-23,50	mohre symjeny	11-12,50	12-12,50
pschenč. wotr.		11,30	olje tuninys	—	—
rjane wotruby		9 40	kuno, 50 kg	3,90-4,45	3,90-4,40
rapk			klowa. rjana	0,85-1,35	0,85-1,30
lane kjmne			„ pschenič.	0 80-1,20	0,85-1,20
hrósch		22 24,00	„ wowsina	0,90-1,30	0,90-1,35
pjeluschki	16-18,00	16-18,50	„ jecjna	0,80-1,20	0,80-1,25

Dżeżdżanika burza.

Pschenza	216-221	bórnagc krupki	16 50-17,00
rožka	150-155	pschenčk. wotruby	10,50-11.00
nalčtnk jačmjeńck	195-217	rjane wotruby	9.80-11.50
nalamski jačmjeńck	172-182	pschenična mula	34.50-36.00
wowjs	185-193	rjana muka	26,00-27,00
cžerwjeny klečel	162-182	woka	29.00-30,00
rapk	320-340	pjelušchki	32,00-33,00
kukurica (Mais)	193-198	hrósch	30,00-31-00
suche truhmcżki	10-10.25	sotkowe truh.	16,00-19,00

Drobnowikowanske płaczizny w Budyschinje.

21. novembra po hamtskim postajenju

Wiche płaczizny so po słot. hriwnje rozmnia.

Twaro		najmjeńši płaczizny hr.	najwyschi płaczizny hr.
Howjaze mjaso ſ kosczemi	1 kg	2,00	2,60
Cželaze mjaso	1 „	2,20	2,80
Skopjaze mjaso	1 „	2,00	2,60
Swinjaze mjaso	1 „	2,80	3,20
Tukrajny zwinjaczy schmalz	1 „	2,80	3,60
Pschenična muka	1 „	0,40	0,52
Rjana muka	1 „	0,32	0,34
Khlěb	1 „	0,28	0,30
Jedżne bórny, nowe	1 „	0,06	0,09
Kaiß	1 „	0,40	1,20
Hróch	1 „	0,48	0,72
Sčoki	1 „	0,56	1,20
Amerik. zwinjaczy schmalz	1 „	1,90	2,20
Ssuschony połcż	1 „	3,20	3,60
Dobre mloko	1 lt.	0,28	0,30
Jedżna butra	1 kg	4,80	5,40
„ „ wultrajna	1 „	—	—
Jeja	1 schk.	0,16	0,19
Jedżne bumy	1 kg	0,40	0,64
Zolor drobny	1 „	0,—	0,64
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjentne wuhlo (domj. tepl.)	1 ztr.	—	1,90
Brunizowe briketty	1 „	—	1,25

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 154 a 155 — Filialcy w Khoćebuzu a Wojerecach — Telefon 154 a 155

:-: :-: Agentury na wšelakich městnach Łužicy :-: :-:

Worclowe khamory a worclowe kaščiki

Wuwjeduje wšě bankowske dźěła. Zadanja pjenjezy hač do 11 procentow. Požčuje pjenjezy na najlěpje.

Kupuje a předawa, khowa a zarjaduje ważne papjery.

Hdyž chcesće woprawdźe dobry wobraz měć,
dha dźiśće do
fotografiskeho atelijeja
Rich. Hutha
mějeśel **Arno Lehnert**
w **Budyšinje** na serbskej hasy 13
Wótbu njedźelu wot 1/4 11—3 hodź. wotmrijene

Kurjerjo!
Ja nje**rozdawam swoje cigary!**

ale předawam je za wurjadnje tunje płaćizny.
Při kupjenju cyłeho kaščika 10 % rabata, wot 5 pjenježkowskich sem. Zastarajće so, tak dołho kaž mój skład dosaha.

Oskar Nowak w Budyšinje
na Sukelnskej hasy 1a. Telefon 1098.

Žonjace a dźěćace **woblečenja**
kaž ćopłu spódnju drastu
we wulkem wubjerku kupujeće derje a tunjo, kaž znate,
we starem wosebitem wobkhodźe
W. Häckera
mějśel Otto Hartmann
Założ. 1852 w Budyšinje na Žitnej hasy 7

Dobre ćehnje k sebi!

Wobsadki
ze židy a cankow, židźane francy, židźane nahłowjace rubišća z taffeta, moireja židźane rubišća, zelene, běłe, žołte, židźane tkaniny za rubišća

Wołmjane musliny
za šórcuchi, satin, jenobarbne filcowe sukno, za suknje

Wołmjane suknje
zelene, čerwjene a módre kuntuše, lěčne a zymske čornožidźane jaki

Somoty
nohajcy, zoki, rukajcy, dźěć. drasćički, kłobuki a čapki

Dom tunich płaćiznow a hódnostnje twory

GÖRLITZER & JOHANNES
Kaufhaus Schwandt
BAUTZEN

Młóćenje
z fabriksko-nowym Klingerskim
młóćadłom a prasu
přewozmje
rycerkubło w Skaskowje pósta we Wóslinku w Sa.

Woblekowe tkaniny
rjane w módrych, jasnych a ćemnych mustrach.
Hotowe tkaninowe, kordowe a manchestrowe wobleki, jaki do wětra, gumijowe mantle, zymske jupy, płokajomne jupy, najlěpše tkaninowe a dźěłanske kholowy, lacy, módre bluzy atd. wšěch wulkosćow, jenož najlěpše twory a kruće solidny płaćizny. Ráći serbski.

Jan Wünscha na Sukelnskej hasy 17; Telefon 365. (Tuchmacherstraße) Sym Serb.

Lehmannec konditorńja a kofejownja
na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hósćne měsinosće - Konditorske pječiwa přenjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—1/2 7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncerfuje znaty kapalny mišer Stiebitz.
K dobroćiwemu wobkedźbowanju: Najlepše Stanknowske a Reichelske piwo z ćwicow.

Original-Alfa Separatoren
60-300 Liter Stundenleistung
Perfekt-Separatoren
60-130 Liter Stundenleistung
Original-Alfa-Ersatzteile und Oel liefert zu Original-Fabrikpreisen

Generalny zastupjeŕ: **Oswald Liebmann we w Budyšinje.**
Telefon 321. na Třěłanskej drózy 42.

Serbske jaki
šórcuchi a rubiška, kaž ložowe šaty, košle kholowy, ruby, też ruby za dołhe blida
mužacc a hólčacc wobleki
ulstry, gumijowe mantle, kaž wšě **wołmjane a płatowe twory** poruča
Pawoł Hetaš
w Hornim Wujezdźe

Pjelsćowe
mantle
žakety
kornarje
rukawcy
wobsadźenje
čapki
kłobuki
rukajcy
nowodźěła, předźěłanja
kaž też harowanje wšěch kožow
A. Hummler,
kóžkarski mišer
w Lublju
Nikolaiske torhošco 1. Tel. 987

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, błeše běłeho wina
błeše čerwjeneho wina
sektowe błeše, wšě druhe błeše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale**
jenož na wupokaz wyšnosćo.
Popp na horańcersk. hasy 18 telefon 1351.

Vogtlandske gardiny tunjo. K. Erler, Žitne wiki 11.

Wuporjedźenja časnikow
wuwjeduje najlěpje po najtuńšich płaćiznach
Fritz Nerlich
we Wojerecach
na dwórniščowej drózy 40.

Specialist nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje
na seminarskej hasy 5.

Syru wołmu
kupuje po najwyšších płaćiznach abo zamjenja na
Ja česane předjeno
Otto Oßwald
šćrympowa fabrika w Budyšinje

Auty k wotnajenju!

Wobkhodne jězby, přewjezby za khorych, jězby za kwasy a krćizna tu a wonkach wobstarawa po najtuńšim wobličenju
Max Wencel
w Budyšinje na Pauliskej drózy 42
Łužiska antowa přenajetnja,
Telefon 166

Oskar Nowak w Budyšinje
winowa a palencowa wikowarńja
na Sukelnskej hasy 1a. Telefon 1098.
Poručam swoj **bohaty skład** wšěch
likěrowych wosebitosćow
kaž też za zymne dny
Jamaica-rum a Batavia-arrac
za wurjadnje tunje płaćizny.
Běłe, čerwjene a słódke wina atd.
jenož prima kajkosće we wšěch płaćiznach.
:: :: Štóž pruhuje, khwali! :: ::

Šijace mašiny
prěnjotne fabrikaty, jako
Pfaff, Phönix, Veritas atd.
za domjacu potrjebu a přemysło.
Położene płaćeńske wumjenjenja,
Clemens Jäckel měj. Gust. Kloeppel
w Budyšinje na Seminarskej hasy 5
wšě narunańske dźěła :: Wuporjedźerńja

Drjewowe
přesadźowanje.
Přich. wutoru 24. novembra dop. 1/2 10 hodź.
budže so na drózy wot Niježe Wsy do **Koslowa w Šešowskim burskim lěsu 120 losow**
stejaceho drjewa
na přesadźowanje předawać. Wumjenjenja so tam wozjewja. **Wobsedźer.**

Centrifugi
za ručne a mocowe čěrjenje, nowe modele 1925.
Přijomne wotpłaćowanja!
Originalne narunanske dźěła a wolij.
Wuporjedźenja wšěch systemow.
Ernst Falting w Njeswačidle
wikowarńja z ratarskimi mašinami. Telefon 40.
Dołholětne nazhonjenje w centrifugach je moje najlěpše rukowanje! Sym kóždu njedźelu wšěde k ręcam.

Drjewowe přesadźowanje.
Póndźelu 30. novembra dop. 1/2 10 hodź.
budže so při hłownej drózy wot **Rakec** do **Holešowa** na **Šešowskich honach** wokoło **120 losow**
stejaceho drjewa
na přesadźowanje předawać. Wumjenjenja so tam wozjewja. **Wobsedźer.**

motiwnem parnem hwizku ventil pohnuchcyć; njedohwajoh wschcho prozowanja njemóžachu schkrječazwu satykać. Tuž dowjesechu cžah ja hodźinu sajo do Budyschina wróco.

S **Barta.** Nasche gmejnske rady so hižo dlěšchi cžas z wuarjenjom wodowoda sabéra. Temu pak so ſ wěsteje stromy wulke sadźiwki do pucža kładu. Pschi tym wodsdźela so też knježi pschistajeni, kotříž famo tak daloko du, so w pónđelnischim poſedženju gmejnskeje rady njemjeſlnikim nischtrarn hrožachu, so jim dźěło za knjeſtwo wotewsadža. Nadźijomnije so tole wuprajenje w pschesjenoſesi ſ knjeſtwom njesta. Chcemy hebi wjele bóle pschecź, so knjeſtwo twarí wodowoda podpjera.

S **Wósborka.** Nad samoženjom tudomneho klamarja Nycze je so konkurs wotewrił.

S **Lubija.** Wokrjesny wubjerk Lubijskeho hantlskeho hejmanſtwa, kiž so tónkrócz w Ochranowje sthadźowasche, pschijiwoli sa wudźerżenje pschemyſlowych a powolanskich schulow po liczbje schulerjow sčěhowaze srědki: sa pschemyſlowu schulu w Lubiju 5000 hr. a sa Nowogersdorfsku 3000 hr., sa powolanske schule w Habrachczicach 1100 hr., w Kunwaldźe 650 hr., Bernstadtu 600 hr., w Ochranowje 750 hr. a w Nowosafzu-Stremberku 900 hr., Gmejnje Holbinanskej (Taubenheim) pschijiwoli so 10 000 hr. pschipomozy k wuwjedženju dźěłow pschi Schprjewi. So bychu so dźěła ſ pomozu produktiwneho ſastaranja dźělonjemějerjow prawje bórzy saporczeć mohle, poſliczi so jej dalscha požčzonka w tej samej ſumje, na jene léto.

S **Panczicy.** Zyła wokolina wot Budyschina hacž do Kamjenza wjeſelesche so, hdyž ſtatne ſarjadnistwo na tutej cžarje nowe moderne jěđźadło ſaſtaji. Zyle „nowe" wjchak njebé, běsche hižo 4 mešnzu na cžarje ſ Lubija do Nowosalza ſwoju ſłužbu wukonjało. Do tutoho wjeſela měſcha so huſczišcho kapka polona, dokelž tole nowe jěđźadło tam a žem sapraja. To móže so ſtacź, ale potom dyrbi tu hnydom jene druhe k ruzy byczź. Sčmy so na njeporjad wjazy króczi hórschili, ale saßy so wosy hdyž a hdyž sapođża a tak ſwiſli ſ cžahom so njimwijedu. Wczera sapraji „nowy" wós wospjet a tuž dyrbjachu pasažerojo na 1¼ hodźiny rano na druhi cžakacź a pschijeđźecu posłje do Kamjenza. Wšelo běsche dopoldnischi cžah wotſtł. To so njeběsche ſtało, by-li Budyschin jenicki wukhod sa jěđźadło byl. Tak ſteji jene zuliczku nóz w Kamjenzu, kotrež běsche wczera rano wupomhacź mohło. S zyła wobl so jěđźeny plan pschemjenicź a to tak, so bychu wosy jenoż hacž na dwórnischczi w Kamjenzu a Budyschinje doječe a so hnydom sazo sawročile na wospjetnu jězbu a to tak, so bychu lěpsche ſwiſli ſ cžahami w tutymaj měſtomaj nastale, wšeso też sa njes ninaj leżaze wšy. Po potrjebnoſczi budże so pročstwa na ſtatne ſarjadnistwo sapodacź a gmejnam k podpisanju pschedpokoječ. Tak by ſwiſł ſ cžahami nastał a to w Kamjenzu 8.03, 8.08, 12.19, 1.10, 1.28, 3.47 a 7.19 do Drježdżan, Barlina (pisches Lubnjow) a Biskopiz, w Budyschinje 9.29. 10.29, 10.55, 2.10, 5.58, 6.21 a 10.22 do Drježdżan a Schorjelza (pschipódla do Wjeſelczina a Radworja). Wotſtejdź měle ſ Budyschina 6.30, 10.30, 2.15 a 5.30 a ſ Kamjenza 8.00, 12.15, 3.50 a 7.15. Tak by so cžasa bóle praktiſny a na pschekupske waſchnohje wujika a ſawěſcze wjazy dołhodobu pschinjeſła. Wšelo dyrbjał so poſtejeny cžaſ kruče dźerżeć. To by zyła wokolina ſ wjeſelocžu witała, we cžoż by też ſarjadnistwo naležne prozy. Njedawno mějachmy pschileżnoſcź, so ſ jenym Drježdżanſkim kontrolerom rosrěčeć. Pschilubi, so bórzy druhe moderne jěđźadło dóſtanjemy, ale zyle nowe ſa 38 000 hriwnow. Najmoderniſchi typ płaczi 45 000 hriwnow. Nadźijomnje naß też ſ tym poſdźiſchu wosłoja. Tu khwilu nichtó ſmy ſ druhej rjadowniu ſpokojom. Hłowna wěc, so by porjad dźerżał a ſ zyła mózność dawa, w pratym cžaſu ſwoji zył dopěcź. Na cžaſu je, so by naſcha krajina lěpje wobkhodnje ſaſtara a to ſ jěđźadłami a ſ póſtom. S poſledniim hiſchcze khętro klaza. Nadźijomnije ju wob korzhy pomhaće. W ſmyje so tak jěđźadła pihniſcho tribaja, bdyž ma ratarſki lud wjazy khwile. A wo to so na naſchej cžarje ſwjeſtcha jedna.

S **Rakeż.** Hdyž ſchtwórtk wjeczor tudomny pjekař Wirth ſe ſwojim autom jeneho hoſcza do Kulowa wjeſelſche, ſetka so wón na dróży ſ jenym druhim wosom. Pschi wuwinjenju Wirthowy wós ſ wotmachom wo ſchtom wrjeżny, tak ſo nutſkażedźazaj do rebje ſleczíſchtaj. Auto bo wobſchkodźi.

S **Kamjenza.** Wólba měſchczanoſty. Po ſmjerczi 1. měſchczanoſty dra. Dittricha ſe ſo měſtno prénjeho měſchczanoſty wuprózniło a po wobſtamkinju měſchczanſkich ſaſtupjerjow je ſo tole měſtno druhemu měſchczanoſcze dr. Gebauerej dóſtało.

S **Kulowa.** „Kokowokoko ſpjeża", tak mjenowaſche ſo ſajimawy pschednoſchk ſe ſwětłowobrasami, kiž tudomnischim herbſkim towaršſtwam poſliczi ſekretař Domowiny ſaſdženy ſchtwórtk. S poczuzu wobrasow, dobreho pschednoſchka a naſcheje fantazije wobleczachmy wopraſdźe ſa króſtej hodźinzy naſchu ſemjeſkulu, ſchtož wſchak dźenża, we cžaſu létadłow wjazy njeje jenoż wež fantazije a realnych mózność cžow. — Po pschednoſchku poda k. ſekretař Domowiny hiſchcze ras dokładne pschehladne ſliczbowanje ſ létuſcheho ſléta w naſchim Kulowje. (Da jeneho ſliczbowanja, kotrež ſtetowe ſarjadniſtwo wotpokaza, njemóžachmy ſliczbowanje pryedy ſłonczicź.) Wſchě ſliczbowanja a dokładny po hiſchcze ras dokładnje pschehladachu. Revizija ſpóſna je ſa prawe a w porjadku. Njedźiwajzy wulkich wobczežnoſczow a wudawkow ſmy ſliczbowanje ſ dobytkom ſłonczicź mohli, ſe kotrehoż po ſrěczenju ½ Kulowſkim herbſtim towaršſtwam a ⅔ Sdźaſkej pschipadnu.

S **Jamneho** pola Klětneho. Sſmjertnu njedźelu budże w naſchej wſy pomnik ſa naſchich we wójnje padnjenych poſwjeczeny. Na tutón ſwjedżeń je wjele wojeſſkich towaršſtwow a druhich wuſnamnych wosobow pscheproſchenych, też krajny radźiczel ſ Rósborka je ſwój wopyt pschipowedźił.

S **Sslepeho.** Poſwjeczenje ſwonow běsche na poſkutnym dnju ſ jara poſbožnym wjazej ſwjatoczoſnoſcju. Psched zyrkwju ſtojeſchtaj nowej ſwonaj krajnje wuppſchenaj. Wožada bě tu we wulkej liczbje ſhromadżena. Hdyž běchu ſchulſke dźeczi a ſerbſke ſpěwne towaršſtwo ſwoje ſpěwy, kaž też němſke a ſerbſke deklamazije pſchednjeſłe, měješe knjes farař Handrik ſwjedżeńſku rěcź we woběmaj maczernymaj rěczomaj. Po pródowanju wěnowaſche kóżdy zyrkwinſti ſtarſchi, nowymaj ſwonomaj ſwoje hrono. Pschi ſkónczenju ſwjatoczńoſcze ſpěwaſche zyła wosada — kóżda narodnoſcź we ſwojej rěczi — ſwérnje ſjednoczena naſch rjany dźakny khěrluſch: „Nětk dźakujże ſo wſchitzy Bohu!"

Najnowiše z cyłeho swěta.

W Rudnych horach zu dźěłaczerja Gustava Adolfa Schillera ſajeli, kotryż je jenu dźěłaczeńku a druhe jónſke wumozował.

*

Němſke wikowanſke dojednanje ſe Schpaniſkej je ſa Němſku ſe ſchkodu. Němſka je dyrbjała do teho ſwoliczź, ſo ſo wino, apfelſiny a druhe wuploły ſe Schpaniſkeje do Němſkeje w bliſchich ſchaſcz měżazach bjes zła dowoſuja.

Barlinſki ſud je hrabinku Bothmerowu dla paduſchſtwa z jaſtwu na 1 léto ſaſudźił.

*

Pola Staakena je létał ſ Knobelsdorff ſmjertnje ſnjeſbożił. Po kole leczo je po ſdaczu knjeſtwo nad létadłom ſhubił. Wón ſ wyſokoſcze 80 metrow dele padny. Létadło ſo nimale runopadno k ſemi cžišny a hiſchcze w powětſcze ſo motor wotkama. Knobelsdorff ſ létadła padnywſchi ſo ſaraſy.

*

Swudowjena jendjelſka kralowa Alezandra je ſo ſ Boſej ruczku ſajała. Wona je najſtarſcha dźowka ſemrěteho danſkeho krala Khrystiana IX, je ſo 1844 narodźiła. 1863 je ſo ſ Walestim prynzom, poſdźiſchim kralom Eduardom VII. woženika.

*

Italſke ſajſtiſke nowiny ministra ſnutskownych naležnoſczow napominaju, ſo by wumjelczał abo ſ kraja wupokaſał nětkotrych oppoſizijſkich ſapóſłanzow a ſenatorow. Hewak móže ſo ſtacź, ſo jich ſajſtiſtojo ſtónzuja.

*

Na amerikanſkej łódźi „Lenape", kotraż ſ 300 puczowarjemi ſ Newyorka do Floridy jěđźeſche, bě woheń wuſbyeił. Wón ſo pſches znju łódź roſcheri, a ſnjne roſbunchjenje ſo ſta. Łódź ſo roſkama a ſo hnydom poſnuri. Puczowarjo a muſtwa dyrbjachu njedźiwajzy wichora do morja ſtoczicź. Wjetſchi dźěł ſ nich je ſo tepił.

*

Mailandſta měſchczanſka rada je wobſamkła, pomnik Napoleona III, kotryż hacž dotal w ſenatorſkej ſali ſtejeſche, do měſchczanſkich wukhodźiſchczow ſtajicź.

Towařstwowski powěstnik.

Bačoń. „Kasino młodych ratarjow" ma njedźelu, 22. 11., pop. w 3 hodź. w Smolic hoſcencu zhromadźiznu. Wšitke sobuſtawy njech wšěże přińdu.

Bukecy. „Radoſć" ma přich. njedźelu, 22. novembra w ½2 hodź. ſpěwanje. Dokelž je poſledńja pruha, proſymy, zo bychu wšitcy přišli. Dirigent.

Bukecy. Tow. „Radoſć" wuhotuje njedźelu, 29. nov., w Stangec hoſcencu Serbski wjeċor ze ſpěwami a dźiwadłom. Programy ſu dóſtać pola předſydſtwa a dowěrnikow. Započatk w 6 hodź. Wšěch lubych Serbow wutrobnje přeproſuje

předſydſtwo.

Bukecy. „Radoſć." Serbski wjeċor: Započatk w 6 hodź. (nie w 7 hodź.)

Bukecy. Bukečanske ſerbſke towaršſtwo zmeje njedźelu 1. adventa (29. nov.) pop. zdypkom w 3 hodź. ſwoje poſedźenje we wosadnej zali. Přednoſk ma k. wyšši juſticny radźićel dr. Herrmann z Budyšina wo „herbſkim prawje a nahódnoſcenju kapitala". Sobuſtawy ſo k temu wutrobnje přeproſuja, hoſco ſu lubje witani.

Předſydſtwo.

Budeſtecy. Tow. „Lubin" zmeje, dali Bóh, njedźelu, 1. adventa, pop. ½6 hodź. pola Rösikec ſwoju zhromadźiznu. Přednoſk zmeje k. wyšši wučeř Šěca. Spěwniki maja ſo ſobu přinjeſć. Wo bohaty wopyt proſy

Předſydſtwo.

Łužisko-ſerbski Sokolski Zwjazk. Naša předſydſtwowa a wubjerkowa zhromadźizna budże njedźelu, 13. hodownika, dop. w 10 hodź. w Serb. Domje.

Měſtoſtarosta.

Małeſecy. „Sokoł". Přihodnu njedźelu w 2 hodź. zwučowanje. Přenje druſtwo na přeſkuſ a bradlach. Wšitcy maja přińć. Načolnik.

Minakał. Tow. „Statok" ma přich. njedźelu, 22. 11. pop. w 4 hodź. zhromadźiznu. Wšitke sobuſtawy njech wšěże přińdu. Mamy wažne naležnoſce.

Slepo. Tow. „Swěrnoſć" ma ſwoju přihodnu měſačnu zhromadźiznu pjatk, 27. nov., wječor we 8 hodź. pola k. Bastiana. Spěwna hodźina je kaž dotal ſrjedu pola Eschenbacha, tola ma ſo nětk hižo wječor we 8 hodź. ſpěwanje započeć, a to z dypkom.

Małeſecy. „Sokoł" wuhotuje njedźelu, 29. novembra, ſokolski wječor w Zendźic hoſcencu. Kóżdy je witany. Na zdar!

Předſydſtwo.

Powołajće ſo při kupowanju na nawěſtk

w „Serbskich Nowinach"!

K 1. januarej 1926 **pytam młódſeho**

domjaceho hólca

k wobſtaranju konja.

Skótny lěkař Šołta w Khróſczicach.

Spěw. towaršſtwo „Radoſć"

wuhotuje

njedźelu 29. novembra w Dukecach

ſerbski wjeċor

Rjany program ze spěwami a dźiwadłom

Započatk wječor w 6 hodź.

Lisćiki su tež do časa na předań

Wšěch lubych Serbow wutrobnje přeproſuje

towaršſtwo „Radoſć".

Stejace a pobite drjewo

kupuje za hotowe pjenjezy **rězak w Slepom.**

Powjeſće njech ſo ſčelu na:

Lausitzer Industrie-Ges. m. b. H. Schleife O.-L.

Wot **njedźele 22. novembra** ſem je wulki nowy transport

najlěpšich a najſylnišich

zrěbcow

wšelakich ſplahow a barbow, kaž też někotre dobre

dźěłanske konje

w Lubiju w hoteli „Reichshof"

z přijomnymi wumjenjenjemi na předań a k zaměnjenju.

Gustav Jakiš

konjacy wikowař ze Žitawy.

Telefon hamt Lubij čo. 612.

Khodam

poručam **konopeje, łěhaki, (Chaiſelonque) ſtóły, biffety, khamory, komody, šičowe blidka, kurjeńſke blida, wučahowanſke blida** kaž też wšě druhe **meble.**

Dobre dźěło! Tunje płaćizny!

Wulki wubjerk!

Pawoł Handrik w Budyšinje

na Kamjentnjej hasy 32

třeća khěža wot drjewowych wikow.

KELLING

barbi, čiſći chemiſcy a pari

pluſowe a ſomoćane drasty

Samsne klamy:

w Budyšinje na kóžorſkej dróży 6 na Přičerſkowskej dróży 18 Telefon 45

w Khoćebuzu na Hrodźowskej dróży 4

we Wojerecach na cyrkwinskej dróży 23

w Běłej Wodźe na Bismarckskej dróży 26

Za Njeswačidło a wokolinu

přijimuju domjace rězanje (Hausſchlachtungen)

R. Urland w Njeswačidle

čo. 41.

Běhaki

su na předań

w Kheluje čo. 47.

Młode psy

židźano špičkatoho ſplaha, jara krasne, su na předań. Bliše je zhonić we wudawarni „Serbſkich Nowin".

Diplom-Optiker **Schmidt**

SPEZIALIST FÜR AUGENGLÄSER

TEINGRABEN

BAUTZEN

Lubki ſrěnjołotny

kóń

dobry čłahař a jenopřezny je tunjo na předań w Praſkowje čo. 3 pola Židěna. Telefon 72.

Rjane ſylne

proſata

su na předań

w Klukšu čo. 43.

10 % rabata

Zo bychmoj w tutym čežkim času, w kotrymž smy žiwi, naju wotběrarstwu přileżnosć dałoj, zo bychu swoje **hodowne nakupowanje** lětsa po najtuńšich płaćiznach, kajkeż su z cyła możno, wobstarali, smój wobzamkłoj, na naše hižo wo wjele zniżene płaćizny wšěch družin

10 % rabata

hrajkowa

kaž tež

domjaceje a kuchińskeje nadoby atd.

wot 23. novembra hač do 24. decembra

10 %

hodowneho rabata

přizwolili.

Wulki wubjerk
klankow a babijow
klankacych wozyčkow
sportskich wozyčkow
klankacych drastow
klankacych jatwow
klankacych kuchinjow
klankacych meblow
klankacych łožow
wohnišćow
teddy-barow
wobrazowych knihow
knihow k barbjenju
rysowanskich wěcow
šulskich potrjebnosćow
kožanych tworow
saniow
pychi na hodowny štom
kóstkowych hrajkow
atd. atd.

Wulki wubjerk
kožanych, plišowych a drjewjanych konjow
konjacych hródźow
jězdnych wozow
předewafnjow
twjerdźiznow
kosperskich dźiwadłow
železnicow
Stabil-, Märklin-, Anker-kamjenjo-twarskich kašćikow
Simplizismus-twarsk. kašćikow
parnych mašinow
kinow
awtow
kěhelowych hrajkow
tkaninowych zwěrjatow
towafnych hrajkow
atd. atd.

10 % rabata

A. & W. Neuhahn

Założany 1891. **w Budyšinje na Serbskej hasy 4.** Telefon 449

10 % rabata

Hosćenc w Šunowje

pónđelu, 23. a wutoru 24. novembra

kermušny swjedźeń

na wobymaj dnjomaj wot popołdnja 1/4 hodź.

reje

Wšěch přećelow přeprošuje

Jan Wowčerk.

Herbska grychta w Konjecach

přeprošuje přećelnje

na kermušu

njedźelu 22. a pónđelu 22. wot 3 hodź. reje

Heinrich Jakubec.

Polstrowe twory

zhotuju a wuporjedźam tunjo, hotowe mam stajnje na składźe

Max Urban, tapećerař, Königswall 3.

Kedźbu!

Trjebaće škórnje, mužace, žonjace a dźěćace kožane słupnje, kožane a filcowe tolle, buncle wšěch družinow też z kóh wobsadźene. Njetrjebaće sebi časa skomdźić a do Budyšina jězdźić. Serbja, kupujće jenož pola Serbow a Wy dostanjeće wšo wobuća k hodam za najtuńše płaćizny pola

Jana Fähle, šewskeho mištra

w Njeswačidle.

Swětowy panorama

na Lawskej dróży při Lawskej wěži wot 21. hač do 25. nov.

Afrika

Pućowanje přez Algeriju

Panorama je wotewrjeny pop. wot 3 hodź. do wječora 9 hodź.

Piany

křidła-harmoniumy,
Jenički zastupjeć přenjatnych fabrikatow, kaž
Steinway a Sons
Grotrian-Steinweg
Feurich, Hupfeld
Gebr. Zimmermann
a druhich.

Hudźbny dom

Herm. Jeremias

w Budyšinje na Kěžor. dr. 8
Telefon 621.
Płaćenje po dźělbach dowolene!

MERSEBURGER
Kuchinske časniki

Němski teppich

w najwjetšej dokonjanosći!

z ruku dźěłane a mechaniscy předźene Smyrnaske teppichi a předłohi jako wudźěłk Zwjazka Smyrnaskich teppichow. dźěłarnjow a. tow. w Khoćebuzu

W swojim wukładnem woknje pokazuju Błótowčanku při krosnach dźěłajo!

Julius Hartmann syn w Budysinje

Założene 1839 **Historiska rózkowa khěža** **Telefon 4 a 780**

Přikrywy, gardiny, šaty,
W. Köhlerowa, Hlow. torhošćo 9.

Črije

nowe, su so na puću wokoło Boranec namakali.

Bliže **w Lipiču čo. 23.**

M. Mikela

časnikař w Kukowje

poruča

dobre časniki a nawoći

bryle) po najtuńšich płaćiznach.

Pytam k nowem lětu jara wjele sluš. dźowkow, wotročkow a pohončow

Görlichowa

přistajerka

w Budyšinje na Sukelskej hasy čo. 1. Telefon 627

---

41 lět stara knjeżna z burstwa, pilna a zlutniwa,

pyta

staršeho knjeza za

žeństwo

Dopisy pod čo. „O 44" na wudawarnju „Serbskich Nowin".

Dla spušćenja tutych wěcow

wupredawanje

žonjacych a mužacych filcowych kłobukow za najtuńše płaćizny.

W. L. Baumgart w Budyšinje

na Kěžorskej dróży čo. 11.

Sanitätny rada

Dr. med. Michawk

wot 23. novembra sem lěkowanje zaso wukonja.

Za namaj při składnosći naju złoteho kwasu přepodate zbožopřeća a dary naju

najwutrobniši dźak

kowařski mišter **Arnošt Bruk a mandźelska.**

w **Hórkach** 20. nov. 1925.

Jednoći Sokoł a spěw. towarstwi Radosć w Bukecach

najwutrobniši dźak

Jurij Zoba a mandźelska
Marja rodź. Kotwicec.

w Čornowje 21. novembra 1925.

Wuprajam „Serbskim Nowinam" swój „najwutrobniši dźak" a „Zapłać Bóh tón Knjez" za dar — cylenoweho kolesa najlěpš. hódnosće — kotrež sym jako p.ěnje a hłowne myto z wulosowanja dóstał.

Mikławš Cyž

W Baćonju, 20. novembra 1925.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

S. N. płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,20 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a diści Smolerjec knihtišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawóstki, kiž maja so hač do 9 bodź. dop. wotedaj, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawóstki a tabele so wyše wobličuja. Za reklamowy u w rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u w

Čisło (Nr.) 271 **Budyšin — póndźelu 23. nowembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Němskostatna rada Locarnskemu sprěčenju pschihłoßuje.

Němskostatna rada je Locarnskemu sprěčenju a sajtupjenju Němskeje do Swjatska Ludow je 46 pschećiwo 4 hłosami w prěnim a druhim čitanju pschihłoßowała. Hessensko-Nassawska, Bayerska a Würtkembergska su jo wothłosowanja wostajiłe, pschećiwo Rauška, Pomorska, Delnjoschlesyska a Mecklenburgska-Schwerinska hłosowachu.

Text sakonjowego nacźišća je słědowazy:

1. staw. Sprěčenju, kotremuž su skónčaze protokolle, 16. oktobra 1925 w Locarnje podpisane, pschidate, kotrež dyrbja so 1. dezembra w Londonje podpisać, mjenujcy:

1. sprěčenja mjes Němskej, Belgiskej, Francowskej, Jendźelskej a Italiskej,
2. dojednanju mjes Němskej a Belgiskej,
3. dojednanju mjes Němskej a Francowskej,
4. dojednanju mjes Němskej a Pólskej,
5. dojednanju mjes Němskej a Čěskosłowakskej so pschihłoßuje.

2. staw. Němskemu kujeźerstwu so polnomóz da, so by kroczele činiło, kotrež su sajtupjenje Němskeje do Swjatska Ludow trjebne.

3. staw. Sakaj na dalši, po pschipowědanju słědowazym, do mozy stupi.

Němsko-italiske wikowańske sprěčenje psched němskim sejmom.

Němski sejm je so pjatk, po schtyrinjeńdźesatej pschestawzu sajo sejchał. Na dnjowym rjedźe němsko-italiske wikowańske sprěčenje stejeshe. Swonkowny minister **Stresemann** rozesłaja, so kujeźerstwo wulku wažnosć na to kładźe, so by sprěčenje bórzy potwjerdźił. W tutym padźe je so pokazało, so je němski nowy zelowy tarif z tymanym instrumentom pschi jednanjach wo wikowańske sprěčenja. Móžno je było, dalokoźahaze žadanja Italiskeje wotwobrośiś a na druhej stronje pschihłowkenja za ważne němske industrije dozpěć. Wobaj krajej staj žebi najwjetsche lěpschiny pschipóznałoj.

Sozialdemokrat **dr. Hilferding** so pschećiwo tomu wobroći, so dyrbi so sprěčenje zyle pschijeć abo wotpokazać. Parlamentariske prawa so pschikrócuja, hdyž so němskemu sejmej možnosć njeda, z cźaśom pschemjenjenja wobstejnych. W posledninim cźaśu je so i zyla husto stało, so je kujeźerstwo ważne wikowańsko-politiske naprawy po puću wukazow pschewjedło a so so pschi tym němski sejm swjantuje. Pschećiwo tomu dyrbi so najwótrischo protestować. Wo wujwěsnej wikowańskej politiji němskeho kujeźerstwa njehodźi so sprěčenj, to so jasnje pschi pschirunanju z druhimi krajemi pokazuje. Tak je Jendźelska swój podźěł na swonkownym wikowanju źiła w lětach 1913 hač 1924 je 17 na 19 procentow wobła powyschiła, njes tym so je němski podźěł wot 13 na 6½ procenta spadnył. Kak kujeźerstwo wikowańsku politiku wjedźe, je so pola Schpanskeje pokazało. Napschećiwo woli němskeho sejma je kujeźerstwo na zyle njeprawne waschnje sprěčenje je Schpanskej schtyri njedźele po potwjerdźenju wotpowědźiło. Sto němskowazionalnje demagogiske bojo je kujeźerstwo cźežke porańenje zaźěrpiło.

Na kónzu rěčnik pschećiwo **Mussolinowemu nażylnemu regimentej w Italiskej** z rosžałnym słowami protestowaše. Rěcź, kotruž je Mussolini psched dwěmaj dnjomaj w parlamenje měł, Locarnskemu duchej na pschećiwo rěźi. Mjeno Italiskeje, kotrež je so pod wobsajtkanjenje sprěčenje stajiło, i taźimi regimentami hódnosć žłubi. W kraju, we kotrymž je so zyle sjawne prawo sničiło, dyrbi tej ludowe hospodarstwo cźežko schkodowaś. W Italiskej njeje wjazy žaneho towarstwowego a schromadnźelskego sakonja, parlament je so sničił, žadyn njesafizistiski sapółlanz njeźiwe nicźo pschiwonnicź, jeli so so boji, je jeho najcźežse zkrucowanja. Mamy najwjetschi žohnowanliwosć i italskim ludom, wšemu dźe, schto mamy płaciś, dokelž njerozumjachmy mnjez napschećo stupiś, kotruž podobnje kaž Mussolini rěźeśe.

Sozialdemokratoju a minister němskostatneje wobory.

Sozialdemokratiska fraktija je w němskim sejmje słědowaze napraschenje sapodała:

11. oktobra 1925 je general swonka słužby Sixt je Arnim je na Barlinskim garnisonskim pohrjebnišćerju pschi składnosći wotkryća pomnika gardźinskeho regimenta kheźorta Augusty, kotrehož podstawk na napismo: „S naschich kosćejow wjeźer wuidźe“, w pschitomnosći tradizijskeje kompagnije němskostatneje wobory mjes druhim po stenografiskim texte rjekł:

„Mam cźesći wojjewicź, jo je jeho majestoł, thěžor a kral, mi porucźił, pomnik Augusćinskeho regimenta a jeho wjernemu regimentowi 55 a 202 pohrjebnicźe. Na njeho je cźesćowanjeńcy a njepschemjenliwej gwěrni pominany a hnuty tak, kaž wón pola nas, w duchu pasa njeho. Witam pruskeho prynza Oskara, wyšokeho potomnika thěžorskeho doma, sastupjerjow němskostatneje wobory, kotruž je, kaž je nam wědome, i tym samym duchom kaž stare wójska napjelnjena, dale sastupjerjow wyschnosćow atd. S najwyschschim sakonjom je so naš wschitkich, sakoń dopjelnjenja winowatoseje, kiž hnuty gwěrni khorhojnej pschisahy, kotruž hnuty jeho majestoći pschisahali.“

Hdyž bě je tale rěcź hnuta cźinika, njeje knjes minister němskostatneje wobory nicźo cźinił, je by němskostatnu wobory wot tajkich monarchistiskich wuhotowanjow wodźerźał. Bórzy po tym je general swonka słužby z Gebsattel w Augsburgu pschi składnosći wopomnjeństeje źiwjatocźnosće sa padnjenych něhdyschnemu bayerskemu kronprynzej zkazu wunjeł a rjekł, so je wón po sakonju a po žadanju nascheje wutroby „i naschim kralowe“. General z Gabsattel je so pschi tym i wótrymi zkowanji pschećiwo wukasej wuprajił, po kotrymž němskostatna wobora i paradnym marschom njeźiwe ninu něhdyschnemu kronprynzu cźahnyła. Teź pschi tutym wuhotowanju bě němskostatna wobora pschichtomna a pschi zkazje na něhdyschnego bayerskeho kronprynza je kapała němskostatneje wobory tuschi pschała.

Schto němske kujeźerstwo pomyślí cźiniś, so by so němskostatna wobora wot monarchistiskich wuhotowanjow wótkoźu dźerźała, pschi kotrychž so i polowanjom na tradizijne propaganda pschećiwo republiźy cźini a so i tym wobory sujewnuźiwaju.

Sozialdemokratoju budźa sa Locarnske sprěčenje hłosowaś.

Sozialdemokratoju su wobsamkli, w němskim sejmje sa Locarnske sprěčenje a sa sajtupjenje Němskeje do Swjatska Ludow hłosowaś. Woni so pschi wutworjenju kujeźerstwa wulkeje koalizije wobdźěla. Někotre ministerske stoły so je sozialdemokratam wobdadźa.

Pschemjenjenje prawidłow sa wobkhad motorskich wospydłow.

Němskostatna rada je sakonjowemu nacźišću němskeho wobdźěłowanja ministra pschihłoßowała, kotryž polizajskim wyschnosćam wjazy možnosće dawa, wobcejźowanjam powschitkownosće pschećiwo wupschahanym dymam, wupadnjenjej hanje a warnowazym znamjenjam lěpje wotpomhaś a wobkhad małych motorskich kolow wótrischo dźerźaś. Mjes druhim je wujednjy motorskich wospydłow za to samolwićeli cźinja, hdyž je ludźo ći kirom abo je krojnym wonjenjom wobcejźuja. Wupschaśaki na motorskich wospydłach su sakazane. Ton a zyłoscź trubow dyrbitej tajsej byś, so je so wobsahi strachа ludźo warnuja, we wjetschej zdalenosći pak je njewobcejźuja. Sakazane je, je trubu někotre sawdaś. Wšěch małe motorske kola dyrbja w pschichodze polizajske znamjo mjeś.

Pschekschiwjenja pschi ludowym woporu.

Kaž je znate, je psched dwěmaj mjezamaj zarjadnikow Drježdźanskeho wokrjesnego zastupa zakitkeho ludowego woporu, dr. Meißnera a majora zwonka słužby Zöffera, zajeli, na njeju rukaźo, je złaj nahromadźene pjenjezy pschekschiwiłoj. Kaž je z rospravy zakitkeho dźělowego a zpontanego schtwa ministerstwa zwěsnaś, pschekschiwjenje 88 656 hriwnow wuńdźe. Wo tute wulke sumy staj zarjadnikaj Drježdźanskeje ludoweje organizacije tydźeń, starzyk, k zajźenjenju njeschtomnych małych rentnarjow zbehałoj, za kotrychž běchu je pjenjezy sobu kamani na dróhach a dobrowólnikami wuhotowanjemi nahromadźili. Tele pjenjezy su je pjeca z dźěła teź na wobcejźe organizacije rosbrojili.

Jendźelsko-francowski pakt wo rańschim kraju.

S wobhonitseje strony je słyschcź, so je nowy francowski wyschschi komandźar za Syriju, de Jouvenel, i jendźelskim pronkownym ministrom Chamberlainom wušte hrona dźejańcje Jendźelskeje a Francowskeje w bliskim rańschim kraju dojednał. S tym su je rosrěčenja, kotrež su je hižo w Locarnje mjes Briandom a Chamberlainom sapoczałe, skónčiłe.

Prěni dypk dojednanja wo sfromadnym postupanju **Francowskeje a Jendźelskeje pschećiwo žadanjam Turkowskeje na Mossulski kraj jedna.**

W druhim dypku je prawidła jenajskeje politiki w francowskim a jendźelskim mandatskim kraju postajeja. Jendźelske a francowske mandatske zarjadnizwo je na to zwjazałej, jo njebudźetej wo dožasu swojeje mozy zanych powrócźerskich prózowanjow cźerpiś abo zanu podpjerowaś. W kraju sprěčenjowoho wobdźělnika pschebywnozym agentam je porucźa, mandatarowni politiki je wschěmi mozami podpjerać a je wschelko překowanja, kotrež je je w jenotliwych padach zwěsćiło, wustajiś.

Jendźelscźenje je dale swjasaju, **mjeny Palestiny a Sajordanskeje z wojakami zawrjeć a jóžkarskim Syriskim njedowolić, so bychu na jendźelski kraj wupjeschnyli.**

S tśeśa je wobsahuje, k wobtwjerdźenju wobstrónskeho hronadźe dźěkanja z wotpósłanjom swjasowazneho offizěrow we wusnim wobhdadźenju wostaś.

Skónčnje je Francowska a Jendźelska na to swjasatej, so na Balkanje zhromadnu politiku powjedźeś, kotraž dyrbi z sapschimnjenym balkanskich statow pschi wojerskim potłuwanju Turkowskeje w Mossulskim kraju dowjesć. Balkanskim statam je pschi tym dalokoźahaza wojerska a finanzna podpjera lubi.

Mać jendźelskeho krala Alexandra wumrjela.

Mać jendźelskeho krala Alexandra je pjatk wjeźor wumrjela. Zyła kralowska swójba bě pschi jejnym žnjerstwu kóh zhromadźena. Swudowjena kralowa mać bě mjes jendźelskim ludom jara lubowana. Francowske nowiny na to dopominaju, so je kralowa Alexandra, kotrejež bratr bě z ruskim carom Alexandrom III. wojenjena, sakoženje trojsinjskeje mjes Jendźelskej, Francowskej a Ruskej spěchowała. W tutym smužle wumrjeze swudowjenje kralowje Alexandry w Francowskej wobźarnja.

Fašistojo sapółlanzow katolskeje strony plistuja.

Do italskeho sejma pjatk njenadźiwy pjeco sapółlanzy 70 žobustawow liźejaze katolskeje ludoweje strony pschindźechu, so bychu so wobhonili, schto so tam stawa. Main avantgarde katolskich ludowzow przedawschi minister Radio a sapółlanz Cappa wjedźeschtaj. Sto katolskich ludowzow dobladawschi, wjednik fašistow Farinacci k nim pschindźe prajiśe: „Sće pišali, so hnuty słóńcniży, tohodla njemóžece i nami nicźo cźiniś kaž prjedy.“ Mjes tym je katolski ludowny do sejmoweje reprezentazije dźěchu, jich fašistojo i wutwnčchowazym wokalnjem pschewodźachu. W restawraziji sbm fašistiskich sapółlanzy Barbiellini napschećo stupi na nich wrěšłaju: „Wědźće, so hnuty aristokrat pukow a jenoš sapółlanzow a senatorow pjeru!“ Nasta tołkańca, pschi kotrejž fašistiski sapółlanz Staraze katolskemu ludowzej pištu watłaź.

*

Prjedawschi italski ministerski president je cźaš swětowe wójny, **Orlando**, jedyn i najmarkšichich italskich politikow, je pišomnje sejmowemu pschedsydstwu dźělił, so swój mandat złoži. W swojim pišmje praji, so je mjenowany, je aktiwneho politiskeho žiwjenja Italiskeje cźełujo, dokelž je za muźa liberalneho zmyslenja, fašizmej je wón, dasiche dźěło pschi wobstejacych wobstejnoscźach njemóžże. Orlando i tym posledńuje napjelnjosće fašistow w komorje mjeni.

Anarchija w Syriskej.

„Chicago Tribune“ powě, so su jóžkarjezy Druzojo tśicźeśicźanske dobrowólniske wójsko w Libanonje zbili. Pschi tutych libanon je wschón wo mozy Druzow. Francowzowy cźerni wojazy hu je zaso nicźehmani wupokazali. Pschi njepschećelcźom hu rozcźełali, teź tam, hdyž bě njepschećeźel w njepschećelnje, a jemu maschinske cźełby pschełwostajili. Nahladnosći francowskeho wójska je zyle sniźcene. Zyle wobydleźerstwo na Libanonje, fichćejšcźanske kaž muhamedanske, je na najwóše rosharjene. Wot Francowskeje žebi žadajo, so by pak dale wojowała, pak kraj wopuschćźała. Najtraschnišche je, so Francowska nima dosć wojakow w Syriskej. Sa cźaš posledńich pjeć měsacow su je njepschestawajuce smužli cźinile, wosjerske kaž politiske, wo kotrychž su jendźelscy, amerikanscy a druhi konsulojo žiwjenu kujeźerstwu rosprawili. Mjes tym so lud generalej Sarrailej smužli

porokuje, diplomatowje a druhy wězywustojni pschihladowarjo hłubske pschicinky, mjenujcy wojowanje politiskich stronow w Parišu, jenicky za satrašnym łaschmatanjom w Syriskej samolwite cinja, kotrej je k krejpschelecu a katastrofam dotwjedło a nětkole hrozy k powschitkotwonemu spěšku, nadbožemskej wójnje a załožnym hrosnoscam dowjesc. Mschalecu je hłod woczakuje. Sakoń wjacy njejkaci. Wschudje anarchija knježi. Milijony cłowjekow su w stajnej bojoscí psched krejpschelecom.

Mjenje słowow — wjacy skutkow.

Husto nam Serbske Nowiny dobre napominanja podawaja, so mamy swoju maceršcinu hajic. Wopomdźe su tajke napominanja na cłatu, dokelž wobsteji jadwerno hrózbny strach wo nasche lube Serbstwo. Jene pak je mi w tychle napominanjach njepodoba: Klinenja sforo jenoz jako słowa. Wažnische bychu byle wopraudźite radu, po kotrychž by so nješcto wumjesce hodźało. Schtó wě, hacz je so wot žaneje strony tuhy petizija na wyschnoscí podała wo serbskeho wucerja. Mi je so na pschikład prajiło, so dže so njeje nihdże proźyło, so bychu so serbscy wérchnjy, kotrjz na nemstich hudnischwach w nemstich městach skutkuja, do Budyschina a Kamjenza pschesadźili. So budża nam Nemcy tajke wězy zami napschecžo tykacz — to wschak wocakowacz njeje mjenmy. Skónčnje so prawo hodźi s lésoju dobyc, hdyž s wojowanjom njeidże. To dyrbimy wschak žebi na kózdy pad wuznacz, to my zami so jara, jara daloko wot serbskich pucow zabludźimy. Wołacz a helekacz naš nihdy dale njepowjedze w naschich prawach — to nam jenoz schkodźi.

Pschelicżże serbskich ludźi, kotrjz so botu do Budyschina abo schwórtk do Kamjenza na wiki pschiidu, do khlamow sostupja, kotrež so jako serbscy rěcžazy poruczuja — pschelicżże serbskich kupowarjow, kotrjz tam serbski powédaja. Ssami dyrbimy so jako Serbjo znacz, prjedy hacz pomoz abo nasche prawo wot druhich wocakujemy. Ja tola njemożu druhemu jeho dobre prawo natiskowacz, hdyž wo nje njerodźi. Cżłowjek njedy wércit, kelko Serbow w naschimaj městomaj je. Trjebacze jeno ludźi po serbskim postrowicz. Schto s teho, hdyž nam Nemza serbscy postrowili, njech dže swoje „guntag" abo „gunmorgn" praji. Wo błotow njeidże.

Kak stej na wjacy? Je k wérje podobne, so 3- abo 4-létne pjerski je swojimaj rjsy serbskimaj starschimaj nemscy bledza? A tehodła, so su to wot cżeledze nawukne.

Sserbscy starschi, wobledźujcze wasche dźecí! Njemyslcze sebi, so dźecí na schulu s tym pschihotujecze, hdyž moja wone nemczy bamborcz, — pschetož powédanje to nje, schtož wot cżeledze nawukne. —3—

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźelu, 23. nazymnika.
Klimanta I. bamža.

† 1585 tachant Budyšskeho kapitla Jan Čichošlap (Leisentritt), sserny prječel Serbow.

Čohodla.

Čohodla, čohodla
Bije moja wutroba?
Zo by čuwy wšě mi zhrěła
K zbožu narodneho dźěła.
A zo njeby wusnyła!

Čohodla, čohodla
Bije moja wutroba?
Zo by swérnje wodnujo, w nocy
Za narod mi hrěwa mocy
A zo njeby zmučnyła!

Čohodla, čohodla
Bié b'dże moja wutroba!

Do poslednoh' wokomika!
Zo by kóždoh' potomnika
K stawje Serbstwo wolała.

Jan Skala.

*

— **Wo wjedrje.** Dźenja rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer +2, thermometer w nozy +2. **Wuhladny na njewobstajne wjedro.** — Sstónczko sthadża jutsje rano 7,30 hodźin a thowa so 4, 01 hodźin. Mjezacz sthadża w 2 hodź. a thowa so dopołdnja.

—**Schtrowa powěsć wo wjedrje sa jutsje wutoru:** Wjdraúnja wukasuje sa Berlin a wokolinu chłodnische wjedro, i cżasami so trochu wujaŕnjuje. Jane deschcże. W Nemšsej je wschudże trochu chłodnischo; w połdnju traje žnadny smjerk dale, nihdże pak žane wulke deschcże njesu. Sa Europu many mérne, **w połnocy pomérnje mile wjedro wocżakowacz.**

— **Njesbožo.** Ssobotu popołnju padny na swonkownej Mužakowskej dróhy, dokelž běchu so jemu wótka stamałe, ratar se swojim kołom tak straschnje, so najprjedy bjes wědomja leżo wosta. Snjesbožoneho wsa autowy wjednik sobu do měschczańskeje khorownje. Po lékarskim wuprajenju je žebi njesbožownje padnjeny cżłowjek cżeżny mohły stschahć a nohowu kósć slamak.

— **Žadny swjedżeń słoteho kwasa** swjeczeschtaj sandźenu njedźelu psched tydźenjom knjes Korla Hettasch se swojej mandželskej, na Wišmarckowej dróhy 16 bydlazy. Jubilar je sbohom stary wojak s wójny 1870/71 a je swój jubilej se swojej mandželskej w dospołnej strowocze žiwjecził.

— **Njesmělenjy podružniski dawk w dezembrje.** Podružniski dawk w dezembrje wostanje, kaž je so hamtski wojjewski, tón šamtšny kaž w novembru, 58 prozentkow s podružniskeho dawka a 27 prozentow dawka s pschenjoschka dawka, wschitko hromadże 85 prozentow.

— **Přenja žona jako žudnik w Sakscej.** Sakske justizne ministerium je njedawno knjeznu dr. jur. Cichorius pschi hamtskem žudnikowje w Žitawje jako žudniskeho asessora a pomocneho žudnika pschistajiło. Knjezna dr. Cichorius wobdźěła pschi dowschkem wězy sa leżowosne knihi. Wona je prěnja žónska, kotrejž je so žudnistwo, sastupjcy do žudniskeho powołanja w Sakscej.

S **Malkeschez.** Dźaka hódne natwarjenje a wumělski hudźeny dar so nam prěni ras wczera popołdnju we nasschim Božim domje poschieli, hdyž naschi spěwarjo a spěwarki, Maleschanski a Delnohórczanski měschany khor kaž kwartet wot tudy, kiž bě nam hižo Bolmónczku žiwili, pod wodźenjom knjesa kantora Schěžy a wučerja Jurafa „Swjedżeń wopomnjeczá semrětnych" wuhotowachu. Jako solistka knjeni pschekupzowa Faustowa rjad krasnych zunich spěwow poschieli, mjes tym, so bě byrglowe hrocże wustojnymaj rukomaj knjesa organisty Friedricha wot tam dowérjene. Wot dobreho běsche so najkschcże k spěwanju wuniwolilo a zobusskukowazy — wschjo hromadze na 60 wosobow — njeschebiczne swoju zylu móz nałożowachu, wosadnym, kiž běchu so, runjez běsche so druhe hłowna Boża słužba hakle po 12 hod. skónczita, bohacze shromadźili, sacżischcz khutneho podacza do Božeje wole w cżłowiskej hinitosci a pschi rowje, kiž dżeń předowasche, kaž hłoš wěry a nadźije do duschowy pokojcz, kiž na pschikład serbskaj spěwarj: „Ja domoj du" — „Wsche wschěch hwězdow nehdy so jasnji" wuprajischtaj. — Tuž wutrobny dźak sa tajke dobre a natwarjaze posticzenje! Ssnano druhi ras tež bóle serbšći synt, (kiž na nasjomnjene solistka rupł, nam tež pschi wjesełej składnosczi poschicżi), psches tajku hudźbu zwjatoczność klinczi. Cżišty pjenjezny winoschk — bliže 50 hr.) ma podłoż sa kupjenje harmonija sa pacżerku stwu byc. Pschało by tež, so bychu so na tutón podłoż dalsche pschinoschki dobrowólnje wot dobroczinje smyslenych wosadnych staiwow tkadle k dalekotwarjenju wosadneho žiwjenja.

S **Hauschinu** pola Lubija. Pohonc tudomneho ryczerskubła mjesesche nadawk, schtwórtk wjeczor po jeneho sastojnika na Lubijsle dwórnischczo dojecz. Na domojpuczu wokolo ½9 hodź. so nadobo s jenese kezinu pschi Sterbi dwójzy na sapschach wutkeli. Kuizy pak njertjechu, Hnydom na to so schwinmy cżłowjek, kiž bě nihdże 1.70 hacz 1.75 cm. wulki, na wós schwihny a spyta, jonesa s swoja cżišnjnez, so by žebi po sdaczu sapschaj pschisłuschił. Pohoncz so s muzu wobaracze a njesnateho, kiž ani cżłowcka njeprajesche, skónczuje s swoja cżišnju. Tutón padze mjes konja a wós. Pohoncz na to swojeho konja honjesche a niczo wjacy wo nadpadniku njewidżesche. Njenaty je so pschi belepadnjenju najskerje sramił. Dyrbjał-li nechtó s tajkim sranjenjom k lékarej pschiicz, njech so hnydom polizija wosjewi. Nadpadnik niczo rubił njebě.

S **Bitkopiz** pola Lubija. Na swoje cżekze sranjenja serrěł je tu zenjenu rentudostewak Eichler, kotrehoż bě psched nékotrymi njedźelemi tudomny wobydlel z jednym kołom pschejeł, pschi cżimż bě žebi tež mohły stschahć. Kołejédneho njemóża winowacz na wobzamomnym njesboku, dokelž njebohi cżežzy stschescże a njebě kołojédneho pschedicz stschał.

S **Lubija.** Cżežke njesboże sta so sandźenu sobotu bo. wokolo ½12 hodź. w tudomnej akziowej piwarni. Maschinista Kaschek chcyzże na wuhibanskej pschipraunje pola dynama nékotre dźele cżišcżicz. Samohibity pschistajeny napominaschje jeho, so by najprjedy elektriski prud wotstajił. Njedźiwajcy teho sależy hewak spuschczonemu cżłowjek do městnosce, kiž bě je želesnymi lešnzami wobdata, wschu milinu njewostajinschi. Nadobo wutaymy plomjo a wbohi so swjese. Jeho bě 5000 wolton symy prud trjechi. Na jenym boku cżežko wopaleneho jeho do khorownje domjesechu. S dótkniesjonom milinu so dżeł wuhibanskeje pschipramy rosescheze. Snjesboženy bě jara lubowana wosoba a jeho powschitkownje wobžaruja.

S **Wósshorka.** Njedźelu 29., a póndźelu, 30. nowembra budże tu nasymski hermank. Njedźelu smedże so tworu hakle pop. wot 1 hodź. wulkasz a pschedawacz. Póndźelu wotmeja so tež kólne wiki (konje a druhi ssot). Skót ma so na městnje psched „Tželelnju" postajicz. Schparaty skót se Sakskeje a s Lehnicżanskeho wokrjesa smě so pschihnacz.

S **Hornjeho Wujesda.** Sandźenu wutoru wjeczor pschedwjedźe so w naschej zyrkwi film „Nécżaze ruzy". Tónle film pschedażi pschihładowazych w duchu do nastawa sa hulchoneműych a błepych w Nowej Wsy pola Pos, dama. Film nam pokasa, schto khschescżanska lubosc k blizschemu samóże, so by dała prawy wobhaj žiwjenja tajkim, kotrjz njemóża ani widżecz, ani słyschecz, ani rěcżecz a kajka proza je trébna nawuczicz wbohich cżłowjekow „rěcżecz s rukomaj", „cżitacz" a „pisacz" pisma slepych abo sich nawuczicz druhe wuzitne dźěła. Hłuchonemi slepi bycho byli **žiwi a pschi tom tola mortwi,** njebyli mózno bylo, jim widżenje, słyschenje a rěcz s wuwuczenjom w tutym wustawje s wulkimi wuporami twoscze a scżerpnoscze narunacz. Cżłowjekoju, kotrjz so tuttemu powołanju wénuja, sahłuja žebi najwjesche pschihólnacze a cżesez. Pschedstawki mjes jenotkliwymi filmowymi dźelemi wupjelni méschany khor se solowymi a khorowymi spěwami. — Na pokutnym dnju pschedwjedże so film tež w zyrkwi w Palowje.

S **Njebjelczi.** (Dopjelz.) Na pokutnym dnju, hdyž schcheschczanjzy smyslleni ludźo rospjerschczazych wjeselow so dodża a do so du, pschicżahny horstka „Jungdo" s Kamjenza pod nawjedowanjom fabrikanty Linke junior a prjedawschcheho krejczerjwjeneho kommunisty Engerta — nétko, so wsdżerco swoju cżerwjenu žuknicżku, sažaru nemšcanarodny a žobustawu tomneje organisazije — a žwjerzachu swjaty dżeń we wjesnej korczmje. Khiba wobhladuja kopje nje do lehwa „Jungdo" jako žwjaty, Bohu posłuschny stuk? Husto wschak wulecza žez wschelazy „Junge dawgenichts" na wšy won na popad. Ale swjetczka jich kosa lisnje. Na wšach su žez hischcze swój stronj rosum wobkhowali. Tuczi wulkétnizy so skónczuje s mjetanjom popjanych piwowych wécżkow sabarjachu. Tajki slecża tež jenemu wjesnjanej do hłowy, schtož žez krucze sakasa. Skónczuje wulowachu worakawsa, so by to wotproschowak. Hdyž to trjechemu (Sserb) wotpokasa, naska wopot a hara w kruhach Jungda. Sendże k swadze. Pschi tym tuczi ludźiczka wérnoscze wot Sserbow thonicżu, kajkejez hacz dotal žnadny žtychelt njeje. Pschi tym so nawjedowaz (Linka) wusna, kajki duch we nim teži. Prajesche njemuja: **„To je phi a hańbo, so je w Němšej hischcze druhe narody."** To je zyle w duchu Jungdo, kiž dyze jenoz „cżitkoplatanych" (rozumatsig) ne swojich kruhach mécz. Snaja tamni hłupi Sserbjo — (sforo bech druhi wuras trjebal), — kotrjz su žez so jich kruhow sabeželi, schto to rěka? Na to schchidżenje jenu Sserbjo wotmołwu winowacz wostali njeje a sajdwachu žez narodnu hymnu. Ale wschudże tajkich kruhow pschestwdożenych njenadeidżesch. Tam maja tajzy wodduschzy heswzekarjo lohke dźeło. Potajkim my Serbja žnémy to tako wulku hnadu wobhladowacz, so naš wulkohubaty „Jungdo" w němšich mjesach cżerz, w krajnach, kotrež Sserbam hižo na tyżacy lét pschiżkuschcheja. To wšo tajzy ludźo njewédza, kotrjz su bóle we nowopóhamtnje kulcze doma hacz w kulturnych (žwétownych) stawiznach. S tutoho njewažneho podawka mójemy tola žnadnez kajke ideje w sannuczenych hłójczkach tajchi mkodnschkow hnésdża, kotrjz elementarne formy pschistojnoscze hischcze wobkhowacz njesamóża. Wam Njebjelczanskim Sserbam „hlawa" a wotpokasajcze w pschichodze sažo tak tajku „měschczańsku intelligenzu".

S **Khróšczu.** Měsmo wucżerja na tudomnej khowjej schuli se 6 rjadowanjemi klasy D, ma so hnydom wobsadzicz. Bydlenje w schuli so dóstanje. Schtóż ho jow nje samokuja, dyrbi žerbšcze rěcze mózny byc. Samowlnjenja enaja so hacz do 15. dezembra wokrjesnemu schulskemu radźicżelej w Kamjenzu podacz.

S **Wojerez.** (Njesbožo s autom.) W nozy s pjatka na sobotu bě žebi schofer krawjez zyhelnizy z Brětnje po wosobowe auto do Khocżebuza dojeł, hdyž je buła wupuczchzane, a sakoži duzy domoj w resaurazizi „we worjolej", hdyž wotnéwsche runje kolojsdne towarstwo „Worjol" swoju shromadźiznu. Wupiwschi nécżim schkleńczkow alkohola, pschindżechu nékotri pschitomni na

Ceta swětłowłóska.

34] (Stónczenje.)

Powěsć, kotraż bóuże sy zylem kraju, nacżini wulku haru a powédanje. A nichtó njechasche jej wérzicz. Ssamo Wicżas powédasche, so tomu nihdy a nihdy njewérzi. Hdy by bóschka powésć, so by Schotta wożeni, — nó haj wschak, to je k wérje podobne. Je žo hospodarjenja na kuble nabył, pucżowacz je so jemu wostudźiło, njech žebi nétko sajo nécżeho druhe wuzyta. Ale so by so Hanża chzyła wudacz — ně, nécżeho tajkele tola!

„Schto je s najschej cżetku žwétkowlóskatej?" wopraschaschtaj so hólzaj, wobaj hižo malaj studentaj, hdyž tule powésć sajkyschcschtaj.

„Ta žo wuda, ta wuja cżeta žwétkowlożata."

„A kcho žebi wosmje sa muża?"

„Knjeza Scholtu. Tu pschecżitaschtaj žebi pschipowédżenje a pschepowédżenje ke kwatjez. Pojédżonmy do Drjezdżan na kwaž. Knjezej Schole cże dyrbitaj „wujo" rékacz. Ale ja tomu tola hischcze pravje njewérzu. Mysłu, prjedy hacz nascha cżetka pschijédże hacz do zyrkwje, rjekuje, so je so psched njej druhi ideal wunwrit — lépschi hischcze!" —

„Ale, muzo, kak to récżischi!"

„Nó, ja hižo potajkim ani muk ani pik njepraju. A ja bych žebi pschał, so bych so jómu w tom nastupanju smylił."

A Wicżas so smyli. A so bě so jómu też skónczuje smylił, pokasa tajku radoscz, so jeho hischcze nichtó nihdy njebě tak wjeselcheho widżał.

Domaschzej Hanża bu je Scholtowej žonu — bu Schotcżina.

Pokhmuri so jómu, hdyž Domaschzej Hanża jenu praji, so je so jenoz tohodła wudała, so njetrjebała žanu pucżowacz, ale hdyž nasajtra Scholta nacżiny na khacze nowe pucżowanje nehdże na Balkan, połoji ruku wokolo jeho schije a prajesche, so by tu khartu na pokoj wostajił.

„Cżehodła tola, najlubscha?"

„Nascha domizna je tola rjeischa hacz zyły žwét."

„Wschak ja wém, so cżi njeznému wschitko wérzicz."

Wón postany a ju žwokoscha.

Wicżasez hólzaj, kotraż běschtaj mésczaństi gymnasij wopyhtowakoj, dyrbjeschtaj po prósdninach so do Drjezdżan pschejhdlicz: k Scholezej wujej a cżesez žwétkowlożatej. Scholta běsche to žanz tak postajił, so by pola nich doma wjazy žiwjenja bylo. Na žwjate dny a prósdniny jédżachu k Wicżasezom domoj niz jenoż wonaj žamaj, ale tež Scholcżij mandželskaj.

Druhe prósdniny pschecżinjeschtaj Wicżasez studentaj žamaj doma we wšy. Hdyž pak so wróczeschtaj, namakaschtaj tu hižo mahuschka-towarischka.

Cżeta žwétkowlożata pchewostaji hólzomaj radoscz, so hyschtaj prénjej macżerzy nowinku spżelikoj, so maju sajo jeneho potżinza nimo hólzow bochtrez cżety.

Ssama pósła tajkile dopiš:

„Drohe hotra! Twojej dżeżcji stej cżi hižo wojjewicżej, so mamy maleho hólcżka. Jeho mjeno chcemy postajicz, hdyž hama pschijédżeschi. Ssym s macżerzu kaž ty. Pschipódła mojeho loża steji kolebka, w kotrejž drémna mój žynk, a s kotrehoż wéje cżyplicżki dych cżłowjecżeho žwoja. We myšli cżahnu mi w dołhim rjedże wschitke moje dawne ideale, kotrež žynu žebi žama wutwarika, wschitke kaž mumtje, wschitke kaž wuzmeki žony, ideal, na kotryż so jenże njejsym dopomnika, najsdžakotnischi, najnadobnischi, a tola špotnaty hakle w khwili, hdyž běsche žama pschischoł. Kóżdu khwilku kouju ja nad kolebku mojeho dżeżcja, huste moje włoży spadaju wczipnje mi s hłowy a wobwiwaju hłowdcku mojeho žynka. Shladuju na to nalecże cżerstwe w mkodnem wobliczku, widżu žnehowe pacżerki mjes žwojimi wlokami a schepcham cżichu modlitwu, so bych dożiwiła léta, hdyž mój hólcżk dorosce. Njewérmo, ja žo toho hischcze docżakam?

Kschi Cże nutrnje Twoja žotra

Hanża."

muzyckim, žebi wjeselny wulkk ſ aukom ſekinich a dojebjechu też to wopraudźe hacź do Sserja. Na dompuzku kraſy auto ſ njesnataeje pſchiczinny do ſkalikej ſeſeny, pſchi czimż ſo pohonuc Heinrich Krawja zyhelnizy ſaraſy. Jynej koleſowikowarja Rochowa w Brětnje wuwali ſo ruka, ſchofer, ſrěſawſchi ſo, ſrani ſo we wobliczu, a druſy wozeńdzechu ſ holym ſtrachom. Sudniſka komiſija poda ſo hobotu na měſtno njeſboża, ſo by pſchiczinu njeſboża pruhowała.

S Wojerez. Kunertez mandżelſkaj ſ Burkersdorfa wostajiſchcej ſwoje ſchéſcź nježazy ſtare dźéczatko wo tujawzu ſpizy leżo, kamo we wobydlenju. Hdyż dźéchtaj wotesſchloj, ſkocźi kóczka do kolebki a lehnu ſo na dźécźo, tak ſo njenotżeſche wizazy ſpadeź a ſo ſadużu. Wſchę poſtyhu, je ſaſo k żiwjenju ſhudźeć, běchu podarmo.

S Wjerbna. (Poſtajenje doma dobrowólneje woboty.) Pſches zyke léczo twarjeſche gmejna dom, ſiż ma wſchelakorym ſaméram ſłużiźeć. Narjadły dobrowólneje wohnoweje woboty ſo tam pſchekhowaja. Wyżſoko ſacha ſtupatſka wéża, a hamiſke měſtnoſcze hamtſkeho pſchedſtejiczerja ſu w rjanych, wulkich rumach w 1. poſchodze pſchipraujene. Sandżenu njedżelu pſched tydżenjom ſu twarjenje ſwjatoczńje poſwjeczene.

K rozpominanju a k powučenju.

Nazhonjenja při ſerbskich koncertach mje polnuwaju, wosebje też dla příchodneho wulkeho koncerta 25. t. m. w Krónje w Budyſinje, tute rjadki napiſać. Stóż njewě, kak wulke prócy přihotowanja k tajkemu zjawnemu wulkemu wustupjenju żadaju, tón njech tola rozpomni, zo ſo naši wjesni ſpěwarjo po pilnych ſtudijach w jich wosebitych towarſtwach jenož k jenej jeničkej zhromadnej pruzy zeńdu. Woporow ma hižo do toho kóżdy dosć zwjeſć. Dołhi puć k tydżeńſkej pruzy při wſelakim wjedrje, čas a pjenjezy ſu skóńčnje najmjeńſe. Poł léta dołho je hižo wšo we wšěch rózkach ſpěwało. Dirigentojo běchu z wjetša njeſpróceniwi. — Činjachu wšo z lubošću za wěc darmo. Hłowna pruha bě ſo radźiła. Koncertny dźeń tu je. Posłucharjo ſu wćipni. Cyle nowy program je wulcy zajimawy. Zdźełany Serb wě, što ma wočakować. Wón znaje kaznje, kiż wużiwarjow wumělskich darow położa a złoży ſo cyle po nich. Někotryżkuliż njepječh pak jemu w koncerće husto wšitke rjanoſce a wšě wjeſele zniči. Tutym njelubym elementam mjez wopytarjemi njech ſu ſlědowace ſady z prawidłom:

1. Wobleč ſej dobru drastu a dźi do koncerta, jako by kenšì ſoł. Wumołstwo je też ſwjata, pozběhowaca móc.

2. Přińdź tam z dypkom. Je-li to njemóżeš, přiſtup cyle čicho na ſwoje měſtno.

3. Přečitaj ſej w měrje program a přihotuj ſo na přednoški; njewobroć liſtno do ſkóńčenja ſpěwaneho čiſła.

4. Njeworaj ze ſtólcom a njeſmóraj z pódłuſemi; njekaſluj wótře każ pos!

5. Njezabawjej ſo ſrjedź přednoſka njetrjebawši we ſwojim ſuſodom! Mjelčenje je tu woprawdźe přiſtojne a dostojne!

6. Twój rozſud wo přednoſkach ſkhowaj w ſebi hač po ſkóńčenju *programa a potom* ſndź *mile a* ſprawnje!

7. Přikleſkaj hakle po wuwjedźenju čiſła, je-li to nuzne.

8. Njepřikiwaj ſwojim znatym na jewiſću. Či trjebaja koncentraciju. Poſtrowće ſo pozdźiſo!

9. Njepij w koncerće ničo, njekuſ też a njezapomń, ſej ſapku ſcałnyć!

10. Dyrbiš ze żurle mjez přednoſkami wunić, njezapomń, zo durje mjelčo začiniś!

B. Krawc.

Raj.

Raj hižo do nójmy kuthadźeſche. Njebohi ju ž ź Franz Kral jón wudawaſche. Tutón dyrbjeſche do wójny a padźe na njepſcheczeliſkej ſcheni. Każ hnſło, tak dyrbiſmy też tu žałoſćicz: Najlěpſchi nam ſmjerć bjerze! Prózowaſche ſo wo naſchu narodnoſcź ſe wſchěmi mózami. Cźeżemy-li naſchu maćerſtſchinu ſdźerżeć, dyrbimy ju dźéczom ſaſchćěpiś. Po tutym prawidle cźinjeſche. Załoži cźaſopiſ ſa dźéczi. Dźéczi dyrbjachu jón cźitaċ — ně, dyrbjachu jón też piſaċ. Běſche ſo zyle rjenje rozroſtł, ale po ſmjerći załoženja a wudawarja ſ nim klagaſche. Je dże hiſchcze żiwy — ale khori. Njepuſtmy pak jemu wumrěć daċ. Dźéczi jón lubuja; a cźehodża njedyrbnimy dźěćom to woſtajiċ, ſchtoż lubuja, hdyż je to ſ jich lépſchemu. Taż wocźerſtwiċ dyrbi Raj! K tomu ſtuſkej dyrbja wſchitzy pomhaċ: jedyn wjaz, druhi wjeſ, kóżdy po ſwojich nozach. Starſchi dyrbja dźéczi pohonjeċ, w ſchċ ſherbſke knihi pilnje cźitaċ. Wječzory a njedźele ſo k tomu najlépje pſchihodża. Dźéczi dyrbja też ſherbſzy piſaċ. Prawje rjenje to mója, każ nam mnohe naſtawki to dopokaſuja. Po prawym dyrbjeſche dźéczi jich cźaſopiſh ſame navijaċ. Taż njenowany redaktor měł jenoż wězy ſarjadowaċ. Tak bychu wone nješchto to hódne nawuknyłe ſebi k lépſchemu a ſtarſchim k wjeſelu. Wſchak mamy też druhe knihi: Kwětki, Sahrodku, nabožne a druhe; haj wſchě dyrbja wone cźitaċ; a hdyż tole bere mója — budża też wſchě cźitaċ. Potom hakle budża ſpóſnaċ, ſo ſamóże Sserb runje tak derje wſcho, wſcho wuſrazyċ, każ Němc. Potajſim ſebi Raj ſaſtajiż witanje do kóżdeho domu, njech je hiſchcze mżeſtſchi a ſnaduiſchi; daża ſo ſkoro darmo.

Tuż lubi — wy, kotříż je ſ ſłowami Sserbſtwo tak lubujeſce, pomhajcze w tutym narodnym ale ważnym ſkutku, pomhajcze Raj roſcźerjeċ. Hdyż ſu ſerbſke ſchule, wjchak je wěz jednora. Ale ważniſche je ſkoro tam, hdyż ſherbſcze ſchule njeje. Njechodża naſchi kowarſtwa pomhaċ? Schto dale, bychu-li to ſobuſtawy do ruki wſale, abo druſy pſchećelſo naſcheje narodnoſcze. — Raj je ſo hižo na wſchelake adrezy wobrocził. Sanano njebéchu prawe, hnadź ſu ſo pożyli ſłubiłe, ſchtó to wě. Wotmołwy njedóńdżechu. Raj pak by ſebi rady pucź pytał do wołſamoczeńych krajinow; a dźéczi bychu jón najſčerje lubje witale. Tuż ſoł ſ tutym ſ j a w n j e p r o ſ b y ſu bychu ſo dobroczeljo ſamolwjeli, kóſiż bychu tak ſnadnu próżu pſchezwali, tute pjenjezy do wóſcźerjeċ pomhaċ. Raj mjenujże njeje ſakſki, ani pruſki, ani lutherſki, ani katolſki; tuż ſo hodźi ſa wjchċ ſherbſke ... ċi. Bych ſo dobroczeſam naſchich lubnſchkow też ſjawnje pokaſkowaċ. Tuż njech kóżdy ſwoju dospołnu adrezu wosjewi a kelko eksemplarow ſebi pſcheje na:

Buchdruckerei Donnerhak. Raj. Bautzen.

Ze susodnych a dalšich krajow.

S **Waldḃorfa.** (Schulſka klaſja ſo ſawrjela.) Dokelż wotſtupja pola dźéczi w elementarnej rjadowni tuteje ſchule pſchezo bóle pſchidóbra, je ſo po poruczenoſcźi wokrjeſneho lékarja tuta rjadowna wot ſaſtajeneho ſchtwórtka hacź do 29. *novembra* ſawrjela.

S **Reichenbacha.** Pſched 80 létami, 17. ... *mbra* 1845, pſchewza ſo żeleſnicza ſe Drježdżan do Radeberka jako prěnja.

S **Drježdżan.** We bydlenju wuhibarja ſe lampa ſe ſwěcźenjom napjelnjena roſbuchła. S tym ſo wo jſtwje poczа paliċ. Wuhibowarjowa 47 lět ſtara żona ſo na żylem cźele cźežko wopali, a bórſy na to w khorowni wumrě.

S **Radebeula.** Tu ſwjeczeſche ſaſtajeny pjatk Karolina Berthold ſwoje 99. narodniny w dobrołnej duchownej cźerſtwoſći.

* S **Lipſka.** K 7 měſazam jaſtwa ſaſudźi pſchiſażny ſud dla pſcheſtejenja pſcherzhwo § 174I a 176 paſtora Kolſteina z Lipſka-Mokawy. Pſchi jednanju běſche ſjawnoſcź wuſamknjena.

* S **Hohenſtein-Ernſtthala.** Tudyſchi wobydlerſ běſche ſwoje tſi twinki w tudomnej radniznj wuhadźił, dokelż njeběſche nan tutych dźéczi, jeho pſchihodny gym, to wobdźělenje, wo kotrejż běſche proſył, wot hamta pſchidźelene doſtał. Najmjeńſche ſ dźéczi leżeſche w dźéczazem wozyczku.

S **Wrótſkawja.** W naležnoſczi Roſcn ſo hamtſky wojſwoja: Sa pſchepytowanſkeho ſudnika je nětko morſarſtwo ſo wuſaźnilo. Jemu jedna ſo nětko hiſchcze jenoż wo to, wulkuſchcź, na kajke waſchnje ſu ſo jednotliwe woſwoby pſchi tom wobdźělile. S zyła je pſchepytowanſki ſudnik je wſchěch ſtron, też wot ſwonka, liſty dóſtawał, w kotrychż ſo rada podawa a poomoznje poſkicźenje. Mjeſ tutymi dopiſami ſ też nékotre wot piritiitkow. Sajimawe je, ſo je też Bernhurtſki wucźeř Droſt ſwoju pomoz poſkicźił.

Přilopk.

* **Cźežke njeſboże pſchi twarje wuhnja.** Hrabja Frankenberga da w ſwojej zyhelniznj w Seifersdorfje pola Falkenberga w Hornjej Schleſyſkej nowy ſwihel twarieċ. Ssu jón hižo hacź do 45 metrow wyſoko pſchinjeſli. Dwarſku potrjebu ſ pomocu motora horje cźahaj. K hiſchcze njewujaſnjenje pſchicźinu ſtorcźi horjeſcźehujena cźeża do róchotow, kiż běchu hoткacź na kronje wuhnja pſchipraujene; róſchety ſa wulemichu a kuchi murje wuterhnychu a hyptnychu ſo dele. Na ſtrašchnym nédżuje dźěſaſche wuhnjetwarz. Jcho towarſch, kiż ſtuſkach we wuheniu dźěſaſche, ſhrabny jeho a noſy a wulkowa jeho tak pſched delepadajucym. Wſchoł dyrbjeſche khwilu wiſaċ, pſredy hacź ſo towarſchej pod hobrſtim napinanjom poradźi, jeho nutſkaſahnyċ. Pſchi wiſanju dyrbjeſche wuhnjetwarz pſchihladowaċ, kak reſchety a zyhele delkach na tſjoch towarſchow padachu, kotrjż pſchi wuheniu dźěſachu. Jenemu muarjerjej kamjenje wobej noſy rozbichu, druhemu rozbichu ramjo. Tſeċeſmu, kiż bjes nadźije leżi, kamjenje dźěl nopa wotrazhnu.

* **Zyrkej ſo wotpalika.** W zyrkwi w Dobroſchizach pola Eilenburka pondźelu pſchipołdnju wokolo 12 hodź. woheń wudyri, kiż ſa króće hodźiny zylu zyrkej, zyrkwinſku wěżu je ſwonom a wſchu zyrkwinſku nadobu ſnicźi. Jenoż murje ſtejeże ſteja. S móznym hrimotom ſo wéża ſ wulkim ſwoom ſeſpadny. Kak je woheń naſtał, hiſchcze njeje wujaſnjene. Dwarz pſchjeſelow je pjeza króżko pſched wudyrjenjom wohnja w zyrkwi pobył. Naſtała ſchkoda może ſo ſe wulkeho dźéla je ſawěſcźenjom ſarunacź.

* **Ssamomordaſtwo mandżelſkeju.** W ſtéji na hłownej dróży cźo. 34 w Tegelu pola Barlina wotnje ſo ſaſtajeny ſchtwórtk wjeczor ſwójbina ſtruchkohra. S hoſpodarſkeje nuſy ſatjeli 58 létny pſchekupz Fricher ſwoju mandżelſku a ſebje ſamoho. Sda ſo, ſo ſtaj wobaj mandżelſkaj pſchesjenjaj bykoj, ſo dżetaj hromadże wumrěć.

* **Duchapſchitomnoſcź.** Pola Kawdena w Cźeſkoſłowakſkej ſo na hórzy cźežitу automobil ſapali. Schofer hnydom ſ njeho wuſkoczi. Nadobo poczа ſo palazy automobil ſ hory dele jěċ, po kotrejż runje ſapſchahi horje jědżeſche. So by ſakoſtnemu njeſbożu ſadżěwał, ſkoczi ſchofer hiſchcze ſa nu automobil a wobwjertny wodźidło tak, ſo dyrbjeſche auto do pſcherowa ſajeċ. Jemu ſo poradźi. Hiſchcze we pojſlednim wokomiku dele ſkoczeċ. Automobil ſo zyle ſpali, ſapſchahi pak bé wumóżeny. Sunnjitу wumóżeſ nimale bjes ſranjenja woteńdże.

* **Łódź kanarikow ſa New-York.** S Liverpoola w Jendżelſkej wotpółſachu tele dny 400 łódźnych kajcźejow ſ kanarikami do New-Yorka. Lětſa budża w Ameriku kanariki ſ wulkej módu. New-Yorkſke wobkhodny hižo nětko male liſtki pſchedawaja, kiż ſu we wſchěch możnych formach dźélane a ſo jara derje jako dary hodża. Tajka liſtka ſ kanarikom budże lětſa rjany amerikanſki hodowny dar.

* **Pjeċ lét nahi mjes južnoamerikanſkimi Judjanami.** Pſched ſaſtarankim ſudom w Schwerinje możnje ſo tu khwilu jedyn muſłi ſwojeho prawa, kiż może jara ſajimawu wójniſku podawſinu powdaċ. Hdyż bě ſo wójna ſapoczała, pſchińdże wobſtrożbnik na ponuzum łódź wójniſkeje łódże „Karlsruhe“. Jeho łódź mějeſche nadawk ſaſtajeċ ludźi ſ ponórjenych njepſcheczeliſkich łódźow do braſiljanſkeho pſchiſtawa Belem na Rěcy dowjeſeċ. Pſchi tom ſajachu němſki wobſtadkni. Hdyż rěkaſche, ſo je Braſiljska Němſkej tohorunja wójnu pſchipowědźiła, a Němzy budu do ſaſtwa ſtykani, cźekny wojak ſe Schwerina. Zyle bjes draſty jſkowa po praſeża, zjuſeſche ſo wot płodow a nogu pſchecźinjeſche na ſchtomach, ſo by pſched rubjeżnymi ſwérſkami wěſty był. Stónczenje jeho cźežodża Judjanowe k ſebi wja a pola nich dźélaſche wón pjeċ lét. Njeſmědźeſche pak ho wobleſaċ. Hdyż powěſeċ wo ſkónczenju wójny też do praſeża dolecza, Němzy ſkradżu wucźeřu a wróżi ſo l. 1920 na ſaniſej łódźi do domiſny. Hdyż bě ſo w němſkich łazaretach tak daloko wuſtrowił, pſchińdżechu jemu 70 prozentowſku rentu, kotruż dyrbjeſche nětko ſaſo wumaſnjeċ. Wěrnoſcź wupraſenjow je dopokaſana. — Saſtarankſi żud ma 30 prozentowſku rentu ſa doſpołnjan.

Hospodarski rozhlad.

Pondźelu, 23. novembra 1925.

Wczerawſche kurſy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	16,41
1 jendżelſki punt	20,32	100 cźeſkoſł. krónow	12,42
100 ſchwajz. frankow	80,85	100 pólſk. markow	61,51

Placźiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wołtſowe ſymje wo tunu abo 1000 kg, ſelmat 100 kg, wſtarſiny wo ſtotej hriwnje.

	21. 11.	20. 11.		21. 11.	20. 11.
Pſchenica	233-236	234-237	kapk. wołſkuſht	15,00	15,00
rožka	150-153	148-151	woſk. metaſo	9,30	9,30
nałéſ. jeczmjen	187-212	187-212	ſmabella	—	—
nał. jeczmjen	150-162	150-162	ſérnjaze hrožki	14-14,70	14-14,50
wowſ	170-181	169-181	hurny	19-22,00	19 22,00
kukurjca (Mais)	—	—	wołſa	22,00	20-25,00
pſchenicn. muka	29-33,75	29-33,50	lany wołſuſki	21-22,00	21-22,50
rjana muka	22-24,50	22-25,00	módre łupiny	11-12,50	11-12,50
pſchenicź. wotr.	11 50	11,30	olle łupiny	—	—
rjane wotruby	9,60	9,60	ſuno, 50 kg	3,90-4,45	3,90-4,40
wopk	—	—	ſłonna, rjana	0,85-1,35	0,85-1,35
lane ſamje	—	—	„ pſchenca	0,80-1,20	0,85-1,20
kreſ	22-24,00	22-24,00	„ wowſina	0,90-1,30	0,90-1,30
pſchiſuſki	16-18,00	16-18,00	„ jeczma	0,80-1,20	0,80-1,20

Schkrowe depeſche.

Produktowe wiki w Barlinje djenja dop. 3/11 hodź.: Mało poſticzenjow, trochu wjazy napraſchowanjow, placźiny ſu nežbże wo 2 hr. ſtupike. Tendenza: mérna.

Dop. 3/12 hodź.: Każ pſched hodźinu. Tendenza: dale mérna woſtawa.

Placźiny réſneho ſkotu na Barlinſkich ſkotnych wikach.

21. novembra 1925. Po zentr. a ſt. hr.

700 bykow, 835 wołow, 1554 krumow a jałojzow, 2230 cźelatkow, 6935 wowzow, 8896 ſwinſ.

Woły: 1. družina 50—54 hr., 2. 43—48, 3. 38—42, 4. 30—35.

Byli: 1. družina 50—53, 2. 44—48, 3. 39—42.

Jałojzy a krowy: 1. družina 49—52, 2. 40—46, 3. 30 hacź 37, 4. 23—28, 5. 18—22.

Cźelata: 2. družina 85—95, 3. 70—80, 4. 53—65, 5. 42—50.

Wowzy: 1. 48—54, 2. 37—42, 3. 29—34.

Swinje: 1. družina — 2. 93—94, 3. 90—92, 4. 85—88, 5. 80—84, 6. — ranzy a kundroży 83—86.

Najnowše z cyłeho ſwěta.

Mjetu Drježdżanam amerikanſke banki 3 miljony dollarow pożeża.

*

Hagiſki rozrihżaju żud je wuſudżił, ſo ma Rada Swjaſka Ludow po 3. ſtawje Lauſanneiſkeho ſrěcźenja prawo, mjeſu mjes Turkowſkej a Irakom (Meſopotamiſkej) w Moſuiſkim kraju poſtajiċ.

*

Pſchi jednanju wo finanznych praſchenjach je franzowſki miniſterſki pſchedſydża Painleve podležał. Painleveowe miniſterſtwo je tohodła wróżo ſtupiło.

*

Schwajzarſki rybarſtwo dohladowazy motorſki cźołm na Genfſkim jeſorje je franzowſki rybarſki cźołm ſajał, dokelż ſu franzowſcy rybazy ſwoje ſaki w ſchwajzarſkej wodże wupſchestrěli.

*

Mexikanſke pſchimórſke měſto Zihuatanejo je ſo ſ 35 metrow wyſokej nawalnej żokuu wupuſzilo. Żokma je najſkerje ſ podmórſkim ſemjerjenjom naſtała.

Hamſke wozjewjenja z Budyſkna.

W leżownoſtnych knihach ſa Hornju Kinu na liſcźinje 39 na mjeno ſelesotocźerja Karla Ernſta Heine ſapiſana leżowniſcź na ſo 1.6 januara 1926 dop. w 10 hodź. na ſudniſtwje nuſowanje pſcheſadżowaċ. Leżowniſcź je po ſahonſkich knihach 8,1 ar wulka a na 4646 rent. hriwnow woſtajeżowana. Na njej je jednore ſamoſtojace domſke nałwarjene. Twarjenje je doſpołnje ſ pinjami podtwarjene a ma pſchiſoń a poſtkod pod ſcźichu. Nadaj tym je ſubja. Wobaj poſtkódaj ſtaj wuſwarjenaj po dwórnaj jednorymaj wobydlenjomaj. Kóżdemu je dowolene poſkładacź do hamtſkich powěſczow ſa leżownoſtne knihi, każ do druhich wuhotowanych leżownoſcź naſtupnych, wobeſe do ſchżadowanjow. Schtóż ma nékajke prawo ſ leżownoſcze, kotreż ſo ſe ſapiſka 3. oktobra wojſewjezerjeho, w leżownoſtnej knihi dowidżeċ njeda, ma to najpoſożiſcho w pſchiſkadżowanjach terminje pſredy hacź ho k pſcheſadżowanjun namołwja, pſchipowědźeċ, a wżeli-li wěricel tomu napſcheczniwo, ſwoje prawa

dopokłaci. Hewak njebychu so na jeho prawa při dźělenju najnižšeho padźenja dźiwali a při rozdźělenju wumoženka při pschedawanju bychu so jeho prawa wobzo stajile za druhimi prawami, při pschedewzatym za prawom wěrjeżela. Schtož na pschepadźowanju napschećiwne prawo, tón dyrbi do pschihrożenja wuskutkowacź, so by jednanje pak pschinjenje pak nakhwilnje sstaji, hewak stupi sa prawo wutnoschi pschepadźowanja na městno pschedchadźenego pschedewzeła.

Hamtske sudnistwo.

*

W konkursownym jednanju wo samoženju pschekupza **Jana Juliusa Wilhelma Biernotha w Budyšinje** postaji so termin k pruhowanju posdźišo pschipowědźenych žadankow na pjatk 30. dezembra 1925 dop. w 11 hodź. — sala 111.

*

Wo samoženju pschekupza **Arnolda Pětra Bernharda Ehlerja**, samoženjećeho mějićela firmy Arnolda Ehlerja w Budyšinje so dźensa dla wotwobrocenja konkursoweho jednanja dohlad nad wobkhodnistwom postaji. Dohladowarska wožoba: pschekupz Gustav Christoph w Budyšinje.

*

Wušwojenje na sahonach Budyšchi-Tšelanšchi.

Sa nowotwar Budyšchskeho dwórnischcza su so sa wušwojonje leżownosće w leżownostnej knihi sa Budyšchin-Tšelany sapisane sćěhowaze wotrunaniške jimy postajile:

1. Leżownostneje knihi lisćina 1, 3 a 13, wobsteżer Jan Curt Biejold w Budyšchinje, 7959,30 hr.
2. Leżownostneje knihi lisćina 5 a 10, wobsk. Karl Curt Herrmann w Budyšchinje, 27 713,40 hr.
3. Leżownostneje knihi lisćina 27, wobsk. Wilhelm Moritz Wobst w Budyšchinje, 4280,40 hr.
4. Leżownostneje knihi lisćina 70, wobsk. firma Adolf Kaup w Budyšchinje, 25950,00 hr.

To wozjewja so po § 52 wušwojowanskeho zakonja z 24. junija 1902 tym pschipódlanskim wuprawnjenym (wobsćeje wuprawnjenym k słužownosći a leżownostnym dawkam, wěrjeżelam hypothekow, leżownostneho dolha a rentoweho dolha, wužiwarjam a najeńkam), kotśiż chcedźa kajkežkuli prawo z wušwojownych leżownostnych abo kajkeż wobsóbiste knježkowe abo wužiwanske prawo se wotrunanišich pjenjes sa sebje žadacź, z tym nanowowjenjom, so maju w běhu 3 njedźelach i dnja tohole wonjonje pschipowědźić, hewak budźe towarschnjesej němsko-statnje żelesnizy wuprawnjena, pjenjezy wušwojenym zapłaćićź.

W Budyšchinje, 20. nowembra 1925.

Hamtske hejtmanstwo.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Nastupa pschedacze pschidrójnych schtomow. Sćerjedu, 25. nowembra t. l., dop. w 9 hodź., budu so na pschepadźowanje sa hyndomne zaplaćenje pschedawacź: 9 lipow, stojazych njes stażijenu 18,9 a 19,0 Hródkowsko-Drježdźanskeje dróhi (Dwórnischćowa dróha we Wojerezach, znapschećiwa hosćenzej Kleemann). Wumjenjenja ludu we terminje wojzwjesone.

We Wojerezach, 19. nowembra 1925.

Wokrjesny twarski mischtr Zipf.

*

Mjes schparatym sstokom wobsydźerja Jurischa a Blasch ti we Lusy (Lugk) Kalawskeho wokrjesa je pokhroma wudurila.

We Wojerezach, 19. nowembra 1925.

Krajny radźićel dr. Lemoir.

*

S tuthym so hischćże raz kedźbnosćź na to složuje, so maju so wschě sjawne pschedawanje wot nětka ześ hubalu sasso i dypkom 7 hodźin sawrjesuja.

We Wojerezach, 14. nowembra 1925.

Polizajske sarjadnistwo, Bautz.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Bjesada" **skhadźuje so kóžda póndźelu wječor we 8 hodź. w Serbskej kofejownj.**

Budyšin. Budyšskim towarstwam: „Bjesada", „Jednota" a „Nadźija". Póndźelu, 23. 11., je spěwna pruha w Serb. Domje we 8 hodź. J. Šołta.

Bukecy. Tow. „Radosć" **wuhotuje njedźelu,** 29. nov., w Stangec hosćencu **Serbski wječor** ze **spěwami, dźiwadłom a rejemi. Programy su dostać pola předsydstwa a dowěrnikow. Započatk w 6 hodź. Wšěch lubych Serbow wutrobnje přeprošuje**

předsydstwo.

Budestecy. Tow. „Lubin" zmèje, dali Bóh, njedźelu, 1. adventa, pop. 1/6 hodź. pola Rösikec swoju zhromadźiznu. Přednošk zmèje k. wyšši wučeř Sáca. Spěwniki maja so sobu přinjesć. Wo bohaty wopyt prosy Předsydstwo.

Delni Wujezd. Tow. „Zahrodka" zmèje přichodnu njedźelu, 29. 11., **serbski swjedźeń** ze spěwami, dźiwadłom (Burska krew) a rejemi. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Hłownu pruhu srjedu, 25. nov., nastupajo. Započina so z dypkom w 4 hodź. Komdźenje njese nas wo pjenjezy, dokelž **ma so pruha hudźbnikam zaplaćić.** Mužski khór běše na prěnjej pruzy khětro słaby. Towarstwa, starajće so, zo so zesylni. Pe pruzy je hišće časa dosć, sej wšelke wobstarać. Spěwarjo chcyli ke koncertej 5/47 w jstwi pódla jewišća so zhromadźić. Koncert so z dypkom w 7 započina. Štóž pozdźišo přindźe, myli wšěch a wo. Hłowny dirigent.

Jězba z awtom na koncert do Budyšina: Awto wotjěźdźe w 1 hodź. z Kamjenca. Kamjenscy zhromadźuja so pola hosćenca „Słónca". Z Njebjelčic (při šuli) 1/2 hodź., potom dale přez Serbske Pazlicy a Miločicy do Pančic. Tam zastanje na „Ladku" (wyše šule). Při dešćowym wjedrje přijědże do Wotrowa hač k Wroblec swjatemu křižej. Hewak maja wobdźělnicy Wotrowskeje wosady 1/3 w Pančicach być. Na komdźerjow so čakać njehodźi dokelž maja spěwarjo w 4 hodź. pruhu. Tuton awto je z přiwěšakom, pozdźišo žadyn njepojědźe. Trěbna lióha je polna, tuž so dalši wobdźělnicy wjacy njepřijimaju. Zarjadnistwo.

Łužisko-serbski Sokolski Zwjazk. Naša předsydstwowa a wubjerkowa zhromadźizna budźe njedźelu, 13. hodownika, dop. w 10 hodź. w Serb. Domje. Městostarosta.

Slepc. Tow. „Swěrnosć" ma swoju přichodnu mjesačnu zhromadźiznu pjatk, 27. nov., wječor we 8 hodź. pola k. Bastiana. Spěwna hodźina je kaž dotal srjedu pola Eschenbacha, tola ma so nětk hižo wječor we 8 hodź. spěwanje započeć, a to z dypkom.

Wotrow. „Jednota Sokol" **ma štwórtk 26. 11., wječor we 8 hodź. zwučowanje.** Načolnik.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězinach, — za nawěstki G. Janak w Budyšinje.

Mantlowy tydźeń

Wopytajće na kóždy pad w tutym tydźenju tute hobrske zarjadowanje při cyle niskich płaćiznach.

Přinjesemy za žony, holcy, dźěći, mužow a pacholow bajkam podobny wubjerk.

Welsec kupny dom w Kulowje

Telefon 12 — Założeny 1868

Zwjazk serb. spěw. towarstwow.

Wulki serbski koncert

srjedu 25. novembra 1925 w „Krónje" w Budyšinje.

200 spěwarjow.

— Hudźba: Budyšski měšćanski orchestr. —

Nawjedowarjej:

Hudźbny direktor Bjarnat Krawc z Drježdźan a wyšši wučeř Jurij Słodeńk z Pančic.

Solistojo: Knježna Frajślagec z Hornjejelšorki a šulski dir. Hanka z Wjelećina.

Zastup 1 hr. a dawk.

Započatk z dypkom w 7 hodź. Wotewrjenje kasy w 6 hodź.

Po koncerće **pyšny bal** za hosći.

Wo prawje bohaty wopyt prosy **zarjadnistwo.**

Plećene meble

za wšě potrjebnosće ze samsneje dźěłarnje Wołožene zapłaćenje!

Kurt Martin Richter w Budyšinje na Kěžorskej dróze čo. 7 Telefon 1292

10 %

tuńšo při kupowanju k hodam

A. Kasper, Burglehn 11

Małe nawěstki we Serbskich Nowinach maja dobry wuspěch.

Wołma k wušiwanju, tunjo pola J. Erler na Zwonk. Lawskej hasy čo. 01

Vogtlandske gardiny tunjo. K. Erler, Žitne wikl 11.

Jako **domjacy rěznik** (Hausschlächter) porući so **Herm. Jannasch** w Budyšinje na Lacrowskej dróze 17.

Kuchinske časniki

Wupjerki, łož, šafy, blida pla. W. Köhlerowa, Hłow. torhošć 6.

Drjewowe

přesadźowanje.

Přich. wutoru 24. novembra dop. 1/2 10 hodź. budźe so na dróze wot Niježe Wsy do **Koslowa w Sešowskim burskim lěsu 120 losow**

stejaceho drjewa

na přesadźowanje předawać. Wumjenjenja so tam wozjewja. **Wobsedźer.**

Wot **njedźele 22. novembra** sem je wulki nowy transport **najlěpšich a najsylnišich**

zrěbcow

wšelakich splahow a barbow, kaž też někotre dobre

dźěłanske konje

w Lubiju w hotelu „Reichshof" z přijomnymi wumjenjenjemi na předań a k zamjenjenju.

Gustav Jakiš

konjacy wikowař ze Žitawy.

Telefon hamt Lubij čo. 612.

Stejace a pobite drjewo

kupnje za hotowe pjenjezy **rězak w Slepom.** Powjesće njech so scělu na:

Lausitzer Industrie-Ges. m. b. H. Schleife O.-L.

Wšě čišćerske wěcy

serbske a němske

kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,50 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłuje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 272 **Budyšin — wutoru 24. novembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Dr. Lutherowa rěč wo Locarnskim rěčenju.

W němskim žiwnje je dr. Luther Locarnske rěčenje rozłožił. Po wustupjenju němskonacionalnych z kjeżerstwa je žo wón rozsudźił, tak dołho w kjeżerstwje sawostacy, hacž je žo w němskim žiwnje Locarnske rěčenje přešło. Hewak by strach nastał, so by awjatske wobhadźenje wójsko dale w Kölnskim pasmje wostało, a so by wołożenja w Porheimskej njebychu přeměnjene. **Kjeżerstwo halle po wothłosowanju wo Locarnskim rěčenju wróćo stupi, so mohło tak potom nowe kjeżerstwo wutworić.**

Locarnske rěčenje njeměje žanehu druhehu zmysła hač, zo so tu z nim nowe a lěpše podłožki za měrne dalše rozwiće wšěch europiskich krajow wutworja. Tole rozwiće dyrbi też wšitke wobmjeńowanja połožić, kotrež so z wobrawnym měrowym stawom njeńjeju.

Něhuschi němšy wjerchozo njeźmědźa lěpšiny dostać pornjo druhim ludowym worschtam.

S nanjetom demokratiskeje frakcije pruskeho žiwnja so statne kjeżerstwo namphuja, němske kjeżerstwo pohnuc, so by hnydom němskemu žiwnej jakoj přechodowožiło, po kotrymž mjelo so rozmnanje z něhuschimi wjerchowskimi domami přechowjesć. Rozmnanska hódnosć nima wjazy prezentowe wuznamnić, hač wobžedźerjo statnych pożčonkow po jakounju wo wothłosowanju dostanu.

Demokratiska strona je tutón namjet sapodała, dokelž žebi něhuschi wjerchozo njetkole milijony hriwnow jako zaćmanje wot krajowe žadanja, z kotrymž žu do revolucije kjeżili a dokelž swoje žadanja z pomocu monarchistiskeje smyłbłenych žudnikow přechezjischcuja.

Němski justizny minister dr. Frenken wróćo stupił.

Wo wróćostupjenju němskeho justizneho ministra dr. Frenkena „Germania“ pišmo dr. Frenkena na němskeho kanzlera dr. Luthera wosłowja, w kotrymž dr. Frenken prosy, so by žo je sastojnjitwa puschcził. W pismje praji: **Dokelž skónčnemu wunoschku Locarnskich jednanjow njemóže přichłosowacz, žym žo rozsudźił, so přichi přechetworjenju kjeżerstwa ministerske sastojnitwo njepřichijimam.** Rospominanje wo mojim stejnischcu w nowinach a rozrěčenje, kotrež žym z přechedźacym zentrumskeje frakcije němskeho žejma, Fehrenbachom, měł, nje pohnu, hižo nětkole žiwje sastojnitwo w němskim ministerstwje složicz.

Nahódnosćenje přched fakim žejmom.

Sapósłanz fakiskeho žejma Boerner je namjet sapodał, zo bychu žo nalutowarki w nalutowarnjach z najmjenšcha na 20 procentow a gmejnske pożčonki z 25 procentami nahódnosćile. Pola města Drježdżan žo přichi nahódnosćenju gmejnskich pożčonkow wo 180 milijonow złotych hriwnow jedna, přichi nahódnosćenju nalutowankow nalutowarnjow žo z 200 hač 250 milijonami złotych hriwnow ličzi. Dokelž może nalutowarnja dźěł nahódnosćenja z kamjenymi srědkami přechenjesć, by nahódnosćenje, z kotrymž by žo měšćanska gmejna pożčiła, 280 hač 300 milijonow hriwnow wuličiło. Přichi 20 procentiskim nahódnosćenju by nahódnosćenje 65 hač 70 milijonow hriwnow žadało. Přichi pjećprocentiskim sadanjenju by lětnje danje za tutn sumu 3 hač 3½ milijona hriwnow trjeba było. Dokelž měšćanske hospodarstwo na lěto 1925-26 hišće njeje w runowazy, měše žo pak dawki pak płaćiny za plun, elektriiku móz a wodu powyšichcz.

Sakska krajna synoda

je žo wutoru 24. novembra sajo sešła. Wona budże žo najprjódy z zyrkwinskimi žudami, z podrjeńjenymi zyrkwinskimi wyšinoscenni, z dojednanjom z Worzenskim tachantstwom a z dujowymi pjenjesami a puczowanjskimi wudawkami hospodarstwow krajneje synody saběracz. Pódła teho budże synoda wo wjetšich liczbje namjetow swojich hospodarskich wuradźowacz.

Wobkalanski proježe.

Přched powjetšenym žudom w Kölnje nad Rh. je žo žadoru wulki wobkalanski proježe sapočzał, kotrež budże nětkole njedźele tracz. Wobstorjeni su fabrikanta Dillioł a 12 sastojnikow a přichilajerjow žiwonje železnikskeje dźěłarnje w Kölnje-Nippesu. Wobstorjeny fabrikski wobžedźer je dla wobkalanja a jebanstwa dla w 20 padach wobkorzeny, přichi čimuž žo wo nětkotre skutkowanja hriwnow jedna, pódła teho na žo wón dla padnjeskstwa a pokupjenja samolwicz. Skutkowych je 46 žiwdźenkow a 10 wězmistnjowych.

Nowy proježe wo semitism mordarstwje.

Přched přichadźacym žudom w Schwerinje je žo pódjedu proježe přechezjiwo feldwebłej Baldzej sapočzał, kotryž je po pornjo.nješći jemskeho žuda Erbardskeje organizacije wojaka Beyera tuteje organizacije zastrělił.

Skónčny wunoschk parlamentskich wólbow w Czěskošłowakiskej.

Přichi pohłedach parlamentskich wólbach žu **w žejmje** dobyli krajna fchescjańska žozialna strona 1 žydło, czěskošłowakska žozialdemokratiska strona 13, němska nazionalna strona 3, czěskošłowakska pschemysłowa strona žrjedźiny 3, němska žozialdemokratiska strona 10, połski žwjazk ludowych dźěłacerjow 1, němska fchescjańsko-žozialna ludowa strona 6, czěskošłowakska kommunistiska strona 27, autonomistiski ratarski žwjazk 1, němska narodna žoz. dźěłacerska str. 2, czěska narodna demokratija 5, czěskošłowakska žoz. a karpatoruska dźěłacerska str. 17, republikanska ratarska strona 32, czěskošłowakska ludowa (katolska) strona 21, němski žwjazk ratarjow 17, Hlinkowa žłowakska ludowa strona 20 žydłow.

W **senacze** je dostała krajna fchescjańsko-žoz. str. 1 žydło, czěskošł. žozialdemokratiska strona 3, němska nazionalna strona 3, czěskošłowakska pschemysłowa str. žrjedźiny 1, němska žozialdemokratiska strona 5, němska fchescjańsko-žozialna strona 1, czěskošłowakska narodna demokratija 2, czěskošł. žozialistiska-karpatoruska dźěłacerska str. 9, republikanska ratarska strona 16, czěskošłowakska ludowa (katolska) strona 11, němski žwjazk ratarjow 7, Hlinkowa žłowakska ludowa strona 10.

Knjeżerstwowa krisa w Franzowskej.

Srědka je jehyn franzowskeho finanzny minister telko pschezwonikow pschećiwo swojim finanzynym namjetam nadesłał, kaž Painleve. W industriji a wikowarstwje běchu jeho finanzne a daniowe zakonje wichor njespokojenosće žnudźile. Pschećiwo Painleweowej finanzuej politiju z tajej rozžahłosću wojowachu, so mózesće žo prascheć, hač mohła wona pschi tajsej pschećiwnosći z žoła pschenjesć. Pjaty staw finanzneho zakonja zakitaja, kotryž moratorium (wotłotrjenje) za wuplacenje krótkocasnych pokładowych dołžnych wopišmow pschedwidźi, so Painleve hišće tak se sadrželowanjom psched inflaziju wobarasche. Jeho pschećiwnizy pytachu jenn dopokazać, so by moratorium hišće hórše žcakowki měł, dyži powjetšnje wobběha bankowkow. K nutym schłódnym sćežkikam žłuscha, kaž sapósłanzy pomerneje, kaž też republikanskeje lěwje strony nětkajchu, wotwjeże žo žłubjaze dowěrjenje do sprawnosće statnych finanzow.

Sa Painleweoweho nazłědnika žo Briand njenuje. Briand je pjeca žwólniwy je senatorom Doumerom a je pomérnym republikanom Peretom ministerstwo wutworicz. Napschećiwo temu je w žhromadźiznje žozialistow pomérny žozialist Paul Boncourt žadał, so dyrbjała po nětko tej žozialistiska strona pschi wutworjenju nowoho kjeżerstwa wobdźělicz. Nětkotre dny bydźe budże tracz, prjedy hač žo nowe ministerstwo žešeja. Hač pak budże tole nowe ministerstwo Franzowzku z jejneho hubjenstwa wuwjesć móz? Franzowzki lud hišćerje pschesze njemóże spóznacz, so je trjeba, so tódy wulke woporu za to pschinjese.

Radicz pschećiwo faszistam.

Južnoslowjanski minister rosnuczenja Schcejpan Radicz je njedźelu w Lublanju w derje wopytanej zhromadźiznje rěcz měł, w kotrejž najprjódy wulku łuntskownu a žwonkownu wažnosć dorohnunjenje njes Sserbami a Khorwatami rostožowasche. Hłuboki łuntski tuteho dorohnunjenja leži w hejtlu „Balkan Slowjanam!“

Potom žo Radicz pschećiwno nazhlinoscam italiskich faszistow wobrocži a praji, so by Italika pschi możnym konfliktu mjez jenoż Južnoslowjanski pschećiwo žrbi nětka. Hač runje žtej Italika a Južnoslowjanska spschecjelenej, dyrbi žo tola rozdźel cźiniez njes italskim ludom a faszistiskim czornokoschlakami.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowańska wobućow. Pódušowanje spěšnje a tunjo

Pšched sastajenjom diplomatiskeho wobkhada mjes Belgradom a Watikanom.

Belgradska „Politika“ je telegram z Roma pschinjesła, po kotrymž žo diplomatiske styki mjes Belgradom a Watikanom wotkamaju. Po wotpuczowanju dotalneho pós. anza Ssmodlaka je nowy južnoslowjanski sastupjeć pschi Watikanje Milan Jowanowicz statnemu sekretarej kardinalej Gasparrej pismo pósłał, kotrež pak žo njeje pschijało. K kardinalej pósłany službownik je nicžo njedokonjanskich wrócił. Južnoslowjanski sastupjeć na to pónjenjschowemu sekretarej poruczi, so by pismo pschepodał, tola tej tón krócz žo kardinal sajo wodźeł, list pschijeć, njeprajiwschi, kajkich pschicżinach dla nic. Tohodła žo wocakuje, so žo diplomatiski wobkhad mjes Watikanom a Južnoslowjanskej sastaji.

Powdźesćenja „Avala“ powź: Podawk mjes Južnoslowjanskej a Watikanom w należnosći wustawa žwj. Jerowjna, žo, hač runje knjeżerstwo hišćerje njeje žanehu rozjasnjenja podało, w nowinach žinje rospomina. „Politika“ pischc, so žo južnoslowjanski pósłanz pschi Watikanje na žane waschnje njeje wot wukasanjow swojeho knjeżerstwa wotkhilił. Mjenowane nowiny z Watikanoweho sadźerjenja žudża, so Watikan na pschetorhnjenje diplomatiskeho wobkhada z Južnoslowjanskej dźěła.

Dotalny pósłanz pschi Watikanje, Ssmodlak, je žobolu do Belgrada pschijeł a je rozrěčenje je Schcejpanom Radiczom měł. Ministeriti pschedsydda a kultuscowy minister staj pódźełu jeho rosprawu žłyschałoj.

Italiske žwobodomurjerske loże žo rospuschczile.

Wulkomnischtr italiskich žwobodomurjerskich lożow je wojowjenje wudał, w kotrymž žo praji, so žu žo wschc loże w Italiskej rospuschczile. Wón dale na to pokazuje, so žwobodne murjerstwo nowy sakoń pschećiwno tajnym towarschawam pschipóstnawa a so nowe loże na podłožku sakoniskich postajenjow załoži.

Wobstupjenje Tetuana z rifskimi Kabylami.

Kaž „Temps“ z Tangera powź, agitatorojo po rifskim kraju thodża, so bychu powrěsćej rosćerili, so Franzowzojo dale njepostupuja, a so dyrbja žo nětko wschc mozy pschećiwno Adźirej a Tetuanej nałožicz, so bychu žo wot tam Schpanierjenjo wottehnuli.

S druheje strony žo powź, so rifzy Kabylojo nětkole je schesć kanonow do Tetuana tżeleja, kotrež žu na wokolnych hórkach postajene.

Połoženje w Syriskej.

S Toulona žo powź, so je hospitalika łódź „Circaije“ je nětkotrymi stami lohkokranjenych a czężkokranjenych franzowskich wojakow wodźełenje bliži Wlechi k ranju Damaska do czěrjódy nědźe 700 Drusow pod wjednistwom Hašana Charreta žrasy. Pschi wojowanju Hašana Charreta franzoscy. S jeho pschinjikowarjow 30 mortchu a 40 ranjenych. Z jeho pschinjikowarjow 30 mortchu a 40 ranjenych. Franzowzke schkodowanje je žnadne. Damaskus je žmérom. S Beiruta žo powź, so žu žbežkarjo 60 muži žylne franzowzke wobhonjerske wodźełenje k połnozy Hašana nadpadli. S tuteho wotdźełenja je žo jenoż 15 muži wukhowało. Wo wožnadže franzowzkeho offizera, kotryż je wotdźełenje wjedł, njeje nicžo žnate.

Krisa w Chinje.

Pschinjcże, mjes Czangtschelinom a kjeżejczijangskim generalom Feng Yuschiangom wobsamknjenym, njebudże najskerje pschedołho tracz. Wschc žnamjenja na to pokazuja, so mjes wobčmaj wuhbkowarjomaj we knjeżinwo w Chinje bórzy sajo k wojowanju dóńdże. Czangtschelin je z žo rožsudźił, nětczischce knjeżerstwo je wschemi srědkami podpjerowacz a rosschérjenju bolschewiskeho hibanja z žwojich stykow k Ruskej wuwuzować, so by žo potom z potnym

wotmachom do Čangkšolina dak. Położenje je thěrno fašchmatane a po měnjenju wukrajnych diplomatow w Pekingu wulke strachi sa wobžakane měrne rozwiće we žrěbi khowa, dokelž je Čangkšolin z jenieckim faracašidłom pšcheczíwo dalschemu postupanju bolschewiftiwa w Chinje.

Čangkšolin Fengej njewěrí. Wón jeho winuje, so je so z Honanskim gouwernementom frěčał, so jeho z tšoch stronow nadpadnje. Čangkšolin swoje wójsko fmutka wulkeje nutrje thromadnje.

Na naschich wolerjow w Pruskej Hornjej Łužizy.

S derje pschemyšlenych pschičinow je Sserbska Ludowa Strona fa dobre spóznata, so k pschedstejazym wólbam do provinzialneho a wokrjesneho sejmow fwojich zamjenitych kandidatow njepostaji. S tym pak wona njeje prajila, so dže jenoż fmérzom pschihladowacz, schto druhi z nami zapósčinaju a to z čim mjenje niz, hdyž su druhe strony sa dobre spósnake, Sserbsku Ludowu Stronu dospołnje na bok stworčicz a žrěbi wotmyslike, jejich wolerjow z pomocu swojich hospodarskich a powolanskich organisazijow sa sebje storhnjeż. Ně, Sserbska Ludowa Strona ma fyku zwěrnych wolerjow sa sobu, kotrjż na pokiw čzakaja a so potom też po nim maja.

Sserbska Ludowa Strona sastupuje wschěch Sserbow, tych na prawizy, kaž tych na lěwizy slozjacych. Wona chze swojemu nadaiskej, sserbski lud psched narodnej zahubu fakhowacz, fmérna wostacz a tohodla dyrbi wona nade wschěmi politiskimi stronami stejecz. Jeje wjednizy, derje wědza, so su nikki, kotrež nasch lud hospodarskich sajimow dla do zusnych rukow wjedu, wjele krucziske hacz cžesne nikki, kotrež jón wjasaja k serbskej narodnosczi. Woni su pak žrěbi nadsisu do lěpschego pschichoda naschego naroda sakhowali a njechadza so we swojim dźele za serbski lud z nicžim a so z nikim sakraschicz.

Do provinzialneho sejma njeje žana strona pschi wotsajenym kandidatow na naš Sserbow dźiwała, we jich liscžinach njenamaka so žana nam snata a blizko sicjaza wožoba hacz jenicžzy knjes wokrjesny rada dr. Lenoir se Wojerez, kotrehoż nósemj naschim wolerjam poruczecz.

Pschi postajenju wólbnych liscžinow do wokrjesneho sejma we Wojerowskim wólbnym wokrjesu je so na Sserbow nisko lěpje dźiwało. S jedna na schtworim a dalschego na dźesatym městnje. Też zialdemokratiska strona ma na pjatym městnje jenoho Serba a dalschego na jedinatym.

Schtó njesmaje pak Jurja Schuberta rěsała w Daschkach? Wón je Sserb z dobreho stareho jadra a z tsjomi druhimi Sserbami je wón liscžinu k tutym wólbam sapodał a stoji na cžole tuteje liscžiny. Wón je z nami jednak a nam ljubi, so budże jajimy Sserbskeje Ludoweje Strony wschudżom sastupowacz. Hdyž budżemy jeho pschi wólbje podpjerowacz, dże je wón też naschej stronje pschisamknyeż. Wón budże dże je we prěnim rjedze za hospodarske posčěhnjenje Bórkhamorskeho hamtšeho wobwoda staracz, budże pak też za te wšy a města, kotrež jeho wela, winstupowacz. Tuž thromadnjemy nasche hłoły na liscžinu: Jurij Schubert a pokasajmy z tym druhim, so bo derje njeschło, hdyž bo Sserbska Ludowa Strona pschi tajkich po prawomi njepolitiskich wólbach zyle samjelcza.

Pschi wólbach do wokrjesneho sejma w Rósborskim wólbnym wokrjesu njeje žana strona na Sserbow dźiwała. Jenoż zentrumska strona je swisi z nami pjatka. Bychmy sebi tohodla pscheli, so by bo jej tuto pschecželske smyslenje k nam dźakniye kwitowało i tym, so by wona prawje wjele błosowo na naschich serbskich wšach dostała. Hdyž wona i pomoz naschich hłokow dobudże, mózemy sahwiscze na jeje podpjeru liczicz.

Sserbska Ludowa Strona wudawa potajkim sa pschedstejaze wólby na dnju 29. nov. 1925 błedowazu parolu:

Do provinzialneho sejma:
Njech kózdy woli po swojim derjesdaczu.

Do Wojerowskeho wokrjesneho sejma:
Liscžina Jurja Schuberta z Daschkow.

Do Rósborskeho wokrjesneho sejma:
Zentrumska liscžina.

Sserbska Ludowa Strona.

Jakub Lorenz	Jan Hajeschk	Jurij Baltin.
z Běkeje Wody.	z Lasa.	se Zidźineho.

Ze Serbow.

Dnjowanca.

Wutora, 24. nazymnika.

Jana z kříža.

* 1882 Hajno Jordan z Popoje, syn wótčinca Hendricha Jordana, swérny Serb, wučeŕ w Slepom. padny w swětowej wójnje.

Maćerna rěč lubuju;
Wěčnje změju w ponjatku
Lube zyuki, mile słowa
Najlubšeje maćerje,
Hdyž so ze mnu modleše.
Přez žiwjenje hač do rowa
Přeco při tomwostanu
Maćerna rěč lubuju.

Maćerna rěč lubuju:
Luby wótče, žohnuj ju!
Serbsku rěč, kiž wóte nam dari
A hač na naš zdźeržał sy,
Daj, zo my ju česćimy,
A zo wšitcy — młodzi, stari
Ze mnu praja z radosću:
Maćerna rěč lubuju! —

Jan Hajnca.

Jutře srjedu wječor w 7 hodź.

Wulki serbski koncert

w „Krónje“ w Budyšinje

— **Wo wjedrje.** Wjedrowanja powě nan sežěhowaze wjedro sa dźensnischo: rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer —1, najnischcha nócna temperatura + ½. Wuhladny na malo so pschemjenjuje wjedro, kajkeż něsto mamy. Sstónczko justo na fjwj. Katyrnu w 7.34 hodź, sthadża a so w 4 hodź. khowa, měsacžk sthadża w 2.23 hodź. a khowa so w 1.14 hodź.

— **Schtrowa depesche wo wjedrje za jutschu srjedu:** Wo zyłej Němskej symnische a njetajne wjedro, tam a sem deschcze. We wjecžornej Europje so wjedro połepschuje a wothłóbni.

— **Stónz tutoho měsaza wuda so nowy wudawk, wobdźěłanego w němskotatnem póstowem ministerstwje městneho sapiża (sapiź póstownjow, żelesnicžnych, autowych, powětrownych a parnolodźnych stazijow w Němskej). Kniha, w kotrejž so wschitko wobkhod w Němskej nastupaze wucžitacz hodźi, je so swědomicze pruhowała, dowupjelnika a swuporjedźaka.** Hdyž so pschi pisanju **adrešow na póstowe pospłki tale knjiźka pilnje wuziwa, smeje kózdy możnosć, městno pospłki tak jasnje wosnamjenicz, so je kózdeje njewěstosče sminje a najwažnische wumělenja so dopjelnjeja, so bychu pospłki podate na pósť, bjes sakomdźenja doschle. Tutón nowy sapiź, kotrehoż płaczisna so hischcze wosjewi, hodźi so na kóždem póstowem hamcze kaž też pola tajneje kenzle němskotatneho póstoweho ministerstwa w Berlinje W 66 (póstowe schekowe konto 38 200 pola póstoweho schekoweho hamta w Berlinje NW 7) skazacz.**

— **W dźensnischim cžisle** wosjewjauny nawěschcik knjesa Rinnelta, frisera za mužskich a žonjse, na Kamjentnej hasy w Budyschinje. Jeho wobkhod wschěm Sserbam, pjsche wschěm wopytowarjam konzerta, wosobje poruczamy. Je blizko „Krónu“ w Budyschinje.

Se Žiczenja. Sonntjernu njedźelu popołdnu nanamkacu dźěcži wottud, kotrež so sa lischku hanjachu, w rěcy, cžeczazej psches luki wyceržkubla, morwoho njesnatscheho cžłowjeka. Mjasko wot rukow a wobliczja běchu jemu najfferschcho wulke mjsche a lischki wottkhnyle. Pschi schčinjenju cžła so swěcži, so jedna so tu wo 75 lět stareho Urbanskeho, kiž bydli w Hodźiju, je z wudowzom a rentnidóstawarjom hył. Běsche w Žiczenju popołdnu 18. nowembra na wopyzze pobył a je domoj duzy tak njenowanu katolisku sčežku wuził. Pschi tom je mózi mjsnyk a do nikkeje rěki padnył, hdjež swoju fmjerc namaka.

S Hornjeho Wunjowa. W nozy z 21. nowembrej su so pola korczmarja a wikowarja Hermanna Seidlera zamkali. Pschi tom pokradnychu barbjaty po mózne žonjazy płaschcz z powjastom, 1 nabrun strykowany žonjazi pjeł se selenej kronu, 1 brunnu kožanu listowu tažu, w kotrejž běsche wokolonjczowarske pschemyšlowe wopisamo, 1 jeschnik nadróżneho dawka, 1 wjednike wopisamo cžo. I 4185, dawkowa karta, wopisano z dowolnosću za motorowe koło jěsdzenje, wschitke na mjeno Hermanna Seidler, rodżeny 3. 8. 93 w Neukirchen, bydlazy we Hornim Wujesdźe, sapisane. Dale sapisnik z 2000 rent. hrinownami na ludzkich pożczenych, dźěła zigarretow, nadże 2000 schtuk, a to fmanka Schenker, hrabinka Marizza, Constantin 23, Ziffi, Moja parla, Wasil, Mój žeby a Circi; wone běchu w nětdże 50×60 cm. wulkem zigarretowem kaschcziku, kiž je so też hobu pokradnył. Kaschczik wopisaze so takle: cžorne dubowe drjewo se ... cžerwenymi durczkami. Dale blescha „Nachtfalter“ a 3 rent. hrinowy drobnych pjenjes. Schtóż tomu dopomha, so je twory wrócžo pschinjesu, a pokucha wusnjesdżej pomha, hodźaze mjsko. Tele wězy kupowacz so kóždy wam. Wo wjesnome powěsče prošy kriminalne wotdźělenje we Budyschinje a žandarmerija w Barzonju.

S Budestez. Nascha wjes ma so z pjenom fastarać. Dźela spschinje do prěka du. Najwažnische rolly su tu zo składzene. Někto maju so jednotliwe domy pschisamknyeż. Tohodla su tu drohi z nowa wumroczene a zaswěsče budże hischcze schwarnu khwilu tracz, prjedy hacz so sasso do porjadka swjedu. Pschi tajkim dźele su drohi wjsu hubjene, wosebje za statna dróha z Budyschina do Sohlanda wjedźaza. Někkole so runje domy pschi zyrkwi z khowanym pjanowadej pschisamknu.

S Kerjwinja. (Njehańbite paduschstwo.) Do cžerwjenej wulkowarnje thwarkeho mischtra Micža běchu padschi zasłeli, hdyž běchu najrjedy wokmowe fschitke pschereżali; potom wocžinichu zebi wrota wot mutška a pokradnychu dwě nowej kolesy z wulkowarnje.

S Kubjschcz. Sańdźenu sobotu wokolo 11 hodź. dop. sta so z nakładnym autom Budyschskeje firmy njesoso. Tuto zajědże hnydom za nowym żelesnischim mostom duzy do Budyschina pschezywo żelesnemu wobkrožnju pschi mjezu a powali tsi kamjentne stołpy. Pschi tom slama so prěcžna žerdź a auto fmwaschże so trochu po nahlej sklonje dele. Tola na wulke zhożo wosta je sadnim dźělom sa wobkrožnje wižaju, hewak by so zyły wos nětdże 8 hacz 10 metrow do hlubiny fmyknył a so wobschkodźił. Tuž tej mutška hedźaza j Božim fwarnowanym fmjercu wuniesknyschtej. Runje pschijědże mebelwožaze auto Wobstez firmy z Budyschina nimo a wuponscha nallaconemu autej z jeho wulkeje cžežnosče, tak so możesche pschezwonje dale jěcz. Wobkrožnje je njemalu schkodu pocžerpjło.

S Lubija. (Paduschstwo.) S leżownosče na Krowsalężanskej dróży cžo. 1 pospytachu so do domu so nuskamacz. Njewroczenemu hóżcej be sebi nětk płaczisny domje nastajił, na nimż hacz do prěnjeho poikhoda horje fakleł a tam jene wokno wutkocžił. S ropotom kumbuški wobydlerjow se spara, kiž jeho saczěrichu. S khłódnizy we

Hdyž je sebi naš dźěd wowku brał

Nječhto stronkow se žiwótneje króniki
napisał Ignat Herrmann.

Běch j najmłódschich jeho wnukow — wujnjezatkow, kaž rjekny dźěd. Nathilesche je so nimale k jeho stotemu kwasnej, hdyž žym fwětło fwěta wuhladał. A ja njemuhe lěta, hdyž počinach žiwjenje sapschinjecz a žiwjej wokolnosczi zrozumjecz, stojesche naš dźěd na marach. Wón semrě we schtyriawótndźesatem lěcze žiwjenja — ja dopominam jo trasch na wótnu, dźesacz pożlednich lět.

Jenoż kaž wo žnach, w njedowidźonnej dalokosczi widżu wuzkuu, runu jeho postawu polnje wupjatu, rasnu, krutu. Potom sklonjesche so pschezo bóle a bóle, nahu hlowu pokrywasche cžernje na cžerwjeń, nimale brunu kaž kastanija wtórka, we wobliczu rybjesche so morschczijna sa morschczinu, jena hubjscha, dlekscha druheje, njeliczonne hrjebicki wobrubjowachu jeho ert, kiž bě nimale hjes jubow, a sežehowachu hulje pschezo niże k brodze dele. Nehdyschi blyzkej žiwych, mirajnych wocžow bě pohajmł. Pod tymaj schedźiwymaj wobrowjomaj wodebajache so fpogładujenje jeho thrschowazym, wunrězazym schtrickżkam pod popjekom.

Wócżoj žlabnywschej, ruzy je starobu tschepotajschej, nosy njewjesče, czimmotajo krocžejschej. A hdyž běsche po ikoro dźesacz-dwanacžletnem mandželskim jeho žiwerna towarschka žiwjenja wunmerła, dobra, lubowaza a lubowana wowka Katrjinka, kiž běsche dźěda se schtyrnaceže dźěcžimi wobdarika, stuli so dozdyka hronadu a zbyk jeho žiwjenja běsche hižo i krótkej, runej sczežku k rowu. Jenoż we nětkotre léta pschežiwi swoju mandželsku a zkónczne fmy też jeho k wěcznemu wotpocžinkej dopschewodźili do Knuklin.

Tak fnajdy naschego dźěda hižo skoro jenoż pschi woteržazych cželnych a duchownych mozach. Njecžerpjesche drje nuzy, ale w jeho famjenej domjaznosczi njeběsche hižo stopy po nětdyschnem derjemežu. W prjedawschich létach běsche njesprózniwje dźěłał, wosebje na spočatku swojeje gamostatnosče, a jawobstara bjesmała wschitke swoje dźěcži, załoživschi krute zakłady k dalschemu jich bjesstarostnemu, cjesinnemu bycžu a tyczu, a po płódnem a zasłużbnem swojem žiwjenju wumrě nimale khudy, kaž bě był, hdyž najmirji swoju kčežaju žiwjenjsku drohu.

Dźěda fym snał hižo na fkomu jeho žiwjenja. Ale kaž fym jeho snał a kaž je był we mni jeho wobraz j wopiłanjom a je fpodobnymi spominanjemi dowupjelnjeny, njeběsche naš dźěd j „dźědnischkom“, mischtrom, rozpadowazym so, wjetchim dźědnischkom, jako bywaju druhdy ftarzy. Na gamom kónzu bohateho na liczbje jeho žiwjenja sfenił jeho jenoż staroba, krótku khwilu do fmjerce.

Naschi dźěd njěsesche rasnu, njepoddajnu powahu. We swojej žiwótbje bywasche fiajnje j porucžazym gamotnje-rjerjom.

Njeda so dwěrjowacz, so kvjenowity fakład powahi běsche jemu pschinarodzeny, njedożahaze wukublowanje a schulske dźěłanje njewukładkowa wschitke jeje kromy a hrubosče, njewěschene wuspěchi, ko kotrychż so jemu znadź ani wuzjako njebě, jespyłnichu jeho žiwjenjeho. Wón běsche we swojej wokolnosczi z małym mózmarjom a wowka wopruwadze też we khwilach rosmjerjawosče prajesche j hórkosczu: Nasch pantata, to je potentat!

To trasch běsche j wuzběłkom wschěch žiwjenskich wokolnoczow. Sčnadź j tym, so bě so stał fe fakserjom pschebohateje khwóły, kotruż dyžsche z krutej ruki wobkrućzejeż, so poruczeże hischcze wulkej cžrjódze zuzych ludzi, swojim dźěłacžerjam, a so fastawasche njesnóschdźene wusnamne městno we fjawtem žiwjenju za zyły cžłowjeczi wěk. Wón lubowasche mandželsku a dźěcži, běsche j dobrym knjesom swojim pomognutkam a cželedźi, ale wschitko to wobkrućzejeże je zelesnej pschikasnju, wschitko mężesche psched nim tschepotacz. Haj, tschepotasche też wopraudże. Hischcze we pózdnich létach hrimasche jeho hłós, jeho wuzboka postawa wusnóschdźe wasche fo njepschewinjonuje, pschewyschujcy wo zyku hłowu swoju wokolnosczi, w rosnóschwanju fapaschcej jeho wocži błyki, nichtó njeswaži fo jemu fnapschecžiwjecz. Njecžerpjesche we swojim krasejstwje — we swójobje a dźěłarni — najmjenscheho fnapschecžiwjenja, a w wosthorjenju mnohe hrosne, krute złowo wuskocži i jeho certa, ruka so i cžasami rosehna, cžasto też nęschto woilecza.

Druha, nam hižo njesnata doba běsche tutu postawu a powahu wuttworira. Se swojej wjerdej khwu, kotrejż wolu pschewjedże naš dźěd, schtož budżesche jo stam druhich wjesdorabźiło. Jeho wukunjanja, jeho pschedewjsacza njeżesche hižo za cžaż dźědowjeho žiwjenja drohotne płody, a schtóż běsche sabadźit, wunoscha pschezo nowe a nowe płody. Wsches zyłe dołhe dźesacz lět běsche jeho mjeno j hesłom tóh dohadżkuli schlachotneho duchownego žiwjenja w Cžechach. Wozzi a prózowanja wschěch dźěłacžerjow na wowtkownej, cžerstwej sworanej literarnej roli njeżechu fo k Hradżu Kralowej, hdżej fydlesche a be zapocžat, fo hižo k Pragu, hdżej běsche też swoju dźěłacžowosć pschenjejł Jan Gostivit Pospischil.

*

Ale naš dźěd běsche też mlody pobył, kaž wschitzy bjedu hižo na fwěcże. Wocžinam staru (a fpodźimuje, so nje-fluk!) modlitwu knihu we wokalzy je selenebo fpomota, j wobrowym wobšiežom, pomnjeczahódnu knihu, kotruż je była j nékajkim fwjatocznym darom mojej maczeri z rukow starscheju. Wumjesche dźěło je dokonjał dawny knihiwjazarski mischtr z dwojotnymaj deschkomaj, wotewrjazymaj so tak domjazy wokatk, a w tuthymaj deschkomaj fnutska zapaczene pod schtleżkim stoj dwaj dobrazi molowanaj wobrazaj se spoczatka tohole lětstotka, wobrazaj maczerneju starscheju, Jana a knihy.

(Pokračowanje.)

jahrodze pokradnu najšikerjcho tóit hamšiny paduch fijalkowe a běle žonjage spódnje kholowiy a žonjazu koschku, s pitšmikami A. H. wosnamjenjenu. Polizajtki poß je ßtěd do města nuts wjedžajy ßhubił. Pšchi posticenju žonjazych ßchatow njech ßo hnydom tudomnej potizjii wojsenj.

S Wadcz p. Trjebjeßzy. Niedßelu rano jědnuzy po ßtatnej dróhy do Trjebjeßzy a Kubßchizy počza ßo wozbovowe auto rěsakowcho wobßedžerja Richtera s Budyßchina-Zitkowa palicy. Wóß bu jara ßylnje wobßchkodženy a njemóžeßche ßo nimaja ßa dalßchu jězbu trjebacz; tohodla je tam zyły dßeń ležo woßtał. S kajkeje pßchicinjny je wohen naßtał, njeje hacz dotal ßwißčene, tola nichtó je ßobuježdžajcych njeje do ßchkody pßchißchoł, dokelž wßchitzy w prawem ßaßu wußkodzichu.

S Wulkich Ödjarow. Na pokutnem dnju ßaja tudyßchcho fararja Caeßara Wittchowa Boza ruczka ßo-poldnju w 3 hodź. a ßtyri ßhubi ßwójba nadobo ßwojeho cßeßeßowneho faßtarcßerja. Hißchcze na pokutnem dnju wudzeßeßche w zyrkwi ßwj. wotkazanje a naßeßche ßwjedßenßke pßedowanje. Pßchipotdnju wopyta ße pßchißče khorcho a bórßy potom pßchekwapi jcho naßla ßmjerčcz.

Serbski koncert w Budyšinje.

Sakły hotuja ßo ßerbßke towarßtwa, kotrež ßwojemu ßpěwnemu ßwjatkej ßo ßnaja a ßwoje winowatoße napßechczo njemu dobjelwjeja, na wulki koncert we Budyßchinje a to jutße ßtrjedu, 25. nowembra w ruunej žurli „Stołpße króny“. SSwjatk ßerbßkich towarßtwow chze pßched najßchérßchej ßerbßkej a němßkej ßlawnoßczu rjanoßcz naßchich ßerbßkich ßpěwow, narodnoßcu a wunjeßeßkeßo raßa, pßchdßtajicz a ßobom pokaßacz, jo ßmě ßo naßcha ßerbßka hudźba hamo w ßalonach ßlyßchczej dacz. Thdżeße je a měßazy dołho ßunczanja ßo nißche ßpěwne towarßtwa wopryja cßaßa, mozow a pjenjes a ßu hamo pßchi najwuniißchim naßtupnim dźěle do ßpěwneho ßunczeßowanja khwatałe. Naßchi ßpěwarjo ßu ß wjetßcha ratarßkeho powołanja. A wopraßowße: k tomu ßlußcha wulka ljudźej a ßahorjcwoßczą a lóßchi a pßcheßwědczenje, po napinaßtym ratarßkim dźěle hißchcze ßwoje duchowne a cßitne potrjeby a hußto teß móßchi wopriwaczą ßa narodne dźěło. Tuto prózowanje, njeßene wot narodneje idejo, je wßchitzy cßeßcze a khwalby hódne. Na waß nětko ßaležt, tuto pßchikładne dźěło na narodnym polu pßchipóßmawacz, ßo ß ßkrjódami po ßtach a tyßacach pßchikhwatacze na wurjadny ßwjedßen do łužißkeje ßtolizy. Zurla „Stołpße króny“ wobßahuje na 2000 wozołow a tuž ßo nichtó bojcez njetrjeba, ßo njeby tuna měł, k njemylenemu pßchipoßtupowanju na rjane ßerbßke ßpěwy, kotrež chze měßchany thór — na 200 ßpěwarjow — wam pod wupruhowanym wjednißtwom pßchednjeßcz. Knjeżna Frajßchlagez ß Hornjeje Hórki, ßchulßki direktor Hanka ß Wjeleczina a druhi jako ßolißtoje wußtupja. To je wßchito wobßetje ßa raj SSerbow, tajku wulku ßylu ßpěwarjow nadobo ßtutkowacz wobßcez a ßlyßchcez. K nim pßchidrużi ßo wuczenej měßczańßki (Budyßchßki) orchester, na 30 wołßobow ßylny, kiž ßamoßtatnje orchestralnje (Na Hrodźišchczu a Lyrißke internezzo) wußtupi a krąßne wubrane khory ß dźěła pßchewobkecą hudźe.

Schtóž może nětkat woteńcz, njech w narodnym ßajimanju ßam pßchikłwata, ßo by wył ße ßwědkom wulkeho konzerta w Budyßchinje. SSwißki ßu ß Budyßchimom hižo łépßche a hódźeß njejßu ßpokojaze, tam njech ßo ßjednorcza 30, 40, 50 a woßmi ßebi cßeßtže auto, kaž to Pančičanßka „Lipa“ a nmoßy wobydlerjo tamnißcheje wokolinu ja tuni pjenjes cßitja. Potajkim wuróßcow, ßo nimaja khwile abo njeje pßchihódneje jěßby, ßo ßmiješe a pßchidóße wßchitzy na konzert jutße ßtrjedu! Sapoczina ßo ß dyßkom w ßedmich. W ßcheßcezich je hižo žurla woteworßena, ßo możeßchi ßebi ß cßaßom najrjeńcheje měßto wuphtacz. A ßaßtup — jena hriwna a dawk — je pomérnje jara ßnadny, dźiwajo na hobrße wudawki, kiž ßu ß tajkim wulkim konzertom ßjednoczene. SSßerbße towarßtwa ßu pßches inflazijn runje tak derje wobkhndnyle a njemóża tajke wulke wudawki ßame njeßcz.

Potajkim niz wjeczor ßa khachlemi ßonicz a ßtonacz, ale na konzert do Budyßchina. Parola ßa jutßichu krjedu je a wołanje: „Wßchitzy SSerbja na wulki konzert do Budyßchina.“ Sa němßkich hoßcez je też ßtarane. Wudawaja ßo ßerbßke a němße tekßtowe knjižki. Schto potom wjazy cßeßcch. „Tuž, o bratißa, ßpěwajcze, ßo nam SSßerbßtwo njeßandźe!“

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Pßchekßchiwjenje pßchi ludowem woporje.) Powěßczenja łakßkeje ßtatneje kenzlije ßdźěli, ßo pßcheßchiwjene ßumy pßchi ludowem woporje 88 656 hr. wuczinjeja. Wjednißtwo wobkhoda bóßche jenoż 700 hr. ßjednoczeßtwu „Hochßchulring deutßcher Art“ pßchidźelilo, každże ßoßwědčiło. To pak je jutße pßchecziwo poßtajenju, pßchetoż politizny barbjene ßwjatki njeßmědźachu ß ludoweho wopora podpjery doßahowacz. Dźěłarßke a ßwomoßerße minißterßtwo je tohodla pßchepyłowacho ßudnika pßchi krajnym ßudnißtwje w Drježdżanach proßyło, ßo by wo podpjerach, tajkim a podobnym ßwjatkam pßchiwobroczenym, ßo wobhonjał.

* S **Burgštódta.** (Zelejny kwas.) SSezjedu możeßchtaj tu mandźelßtaj Adolf Braunke w Rědarjezach we dospołnej cßitnej a duchownej cßerßtwoßczi ßwój 65tiny mandźelßki jubilej ßwjeczicz.

* S **Lipka.** W Neudeßen padny tiłetne dźěcźo we njewobkhdźobowanem wokomiku do wanje, w kotrejž bęße kołbaßowa juschka, a wopariwßchi ßo, pocżerpi tak cżeßke rany, ßo w khorowni wumrě.

* W **Berlinje mjaßowe płacżißny ß nowa postupuja.** Wot nětkotreho cßaßa ßu w rěßnißch thłamach w Berlinje mjaßowe płacżißny ß nowa postupite. To płacżi wożebje ßa ßwinjaze, howjaße a cżelaze mjaßo.

Najnowše z cyłeho świta.

W Schmalkaldenje je wożobowy cßah automobil ßhrabnył a roßrahł, kotryż ß dźiwim ßpěchom pßches żelezniße pßcheßkhody jedżeße. W automobilu 8 ludźi jedżeße. Schtyrjo ß nich ßo cżeżko ßranichu, druhi ß łóżßchimi ßranjenjemi wotendżechu.

*

W połodnißchej Indißkej je mózny wichor nimo měry wulke ßapußcżenje nacżinił. Nětotre tyßacy cżłowjekow ßu w nim ßmjercz namakałe. Naßtała ßchkoda ßo na dwaj miljonaj hriwnow woblicza.

*

Parna łódź „Ville des Cayes“ ß Haiti, ß kotrejž ßo 200 dźełacżerjow ßa zokrunjowe plantaje pola Santiago wjeßche, je ßo pónjelu potopiła. Jena jendżelßka łódź je jeneho inżenjera a dwoju matroßow wukhowała. Dźeßacz łétadłow ß amerikanßkeho łódźißkowcho ßepżeranißcża ßa łubjimi źiebżi, kotříž ßmadź ßo njeßu tepili.

Přilopk.

* **Njeßbożo ß motorßtim łokom.** Schtwórtk wjecżor ßta ßo w Berlinje cżeżke njeßbożo ß motorßtim łokom. Pßchecżuja Neckmann dżiwjeße ßo w jara ßpěchnej jěßbje na dróhu Pod lipami jawinczą. W ßamjnym wokomiku pßchijědże jemu autowa łucza napßecżo. Neckmann po ßdacżu w połßednim wokomiku łnjeßtwo nad łokom ßhubi a ßajěße ß połnym wotmachom do autołka. Motorßke kolo ßo rozbi, wjednik pak a jeho pßchewodnik ßo we wulkim kole na dróhu cżißnyßchtej. Neckmann bę na měßce morwy. Jeho pßchewodżer ßo ßnutßkach cżeżko ßrani a jeho dyrbjachu do khorownje dowjeßcz.

* **Němßki łétak dele padnył a ßo ßarajył.** W Staakenje ßta ßo pjatk cżeżke njeßbożo ß łétadłom. Wrócżo leczo wot pohrjeba Manfreda ß Richthofena bo łétadło ßportißcheho łétanßkeho drużtwa D 295 w Staakenje, kotrež ßwobodny łujeß ß Knobelßdorf wjedßeße, nad Staakenom dele padnyßchi na tßichi jeneho doma roßbi. Motor ßo wotlemi, khdżdża wołtaßchej na tßiche wißajo. Knobelßdorf ßebi rjap ßlemi a bę hnydom morwy.

* **S cżaha ßtocżił.** S Hannowera ßo powě: Schtwórtk rano ßkocżi krótko pßched ßtaziju Loenne błidał ß Eßßena jědżazeho cżaha. Cżah jemu prawu nohu wotjedże a jeho na hłowje ßrani, na cżoż bórzy wumrje. Měnja, ßo je błidał w ßamomordarßkich myßlach ß cżaha ßtocżił.

* **Woheń w arßenalu w Toulonje.** Schtwórtk wjecżor wudyri w arßenalu w Toulonje w Franzowßkej wulki woheń, kiž ßo ßpěchnje wupßcheritře. Wßche wohnißcze wobory a wojazy ßo pßchi haßchenju wobdźělichu. Dołhorańßchi wětr cżerjeße woheń k měßtu. Tohodla ßo w nozy ½12 hodźin generalny alarm ßa zyłe měßto wuda. W někotrych dźělach měßta, hdżež wobßedże dźełacżerjo bydła, dyrbjachu wobydlerjo domy wopußcżicz. Woheń je w nětkdyßchej liżeni naßtał a bę ßo na maßchinßke wotdżelenje wupßcheritře a wobroczeße wuporjedżerjenju. SSkhoda je wulka, dokelž ßo na ßkładach wjele mazińßkich ßnieżi. Po dołhim prózowanju ßo wohnjowym woboram poradźi nad wohnjom dobyczź.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 24. nowembra 1925

Wjezerawßche kurßy w Barlinje

1 Dollar	4,195	100 franzowßk. frank.	16,28
1 jendżelßki punt	20,32	100 cżeßkßk. krónow	12,42
100 ßchwajz. frankow	80,83	100 połßk. markow	63,12

Efekty běchu na Berlinßkej burzy wożebje pßchi ßpoczatku jara łtaboje powahi. S dźěła wone ßamo hacz do 5 proz. ßhubjachu. Wina ßo wożebje tomu pßchipißuje, ße budże „Aga“ ßwoje ßwrßchczenje pßchipowědżicz dyrbjecz. Tohorunja je też „Richard-Kahn-Konzern“ žadanje na dohlad wobkhoda ßtajił, kaž też powěßcze pßchedleża, ßo budże „Rhein-Elbe-Union“ ßwoje wotßamknjenje ß pßchißadżenjom ßtónczicz. Tohorunja też nahły pad kabineta Painleve, ß cżimż ßo frankowy kurs ß nowa wotdrjebuje a ß tym dalßcha politika kaž też hoßpodarßka ßchmjatanja naßtanje, na burzu tłoczi.

Też ßtatne a wójnßke pożczonki běchu zyle bjeß łóßchta a njemóżachu w kurßach ßo wo niczo połepßchicz.

Produktowe witi ßtejachu też wcżera ßażo zyle pod roßkaßowanjom wukrajnych twarow, pißches to, ßo płacżißny we wukraju ßylnje poßtupichu. W cżaßnym wikowanju bęße pßchenża pßchi pßenich kurßach hižo wo 3 hr. wyßßchcha, jenoż rożka njemóżeßche ßo prawje pßchedobycz a ßo jenoż jara malo połepßchi. Jeżimżeń bęße měrnißchy, tola kruże. Wowż bę we wurjadnej kajkoßci wyßßchi, hewak pak ßmérny. Muka ßo też ja wyßßchcze płacżißny łupowaße. Wotruby a womjeßchk ßo powßchitkownje njepßchemęnjach. Zentnar płacżeßche wcżera

w Berlinje

pßchenża 11.75—11.90 rożka 7.55—7.75 jeczmjeń k pizowanju 7.60—8.25 naletny 9.40 hacz 10.70 naßymßki 7.60—8.25 wowż 8.50 hacz 9.05 hr.

w Drježdżanach

pßchenża 11.05—11.30 rożka 7.70—7.95 jeczmjeń naletny 10—11 naßymßki 9—9.30 wowß 1. druż. 9.25—9.65 2. druż. 8.30—9.40 hr.

w temiijowym witkowanju

pßchenża w deż. 12.60—12.55 w měrzu 12.87½ hacz 12.92½ w meji 13.—½ hacz 13.— hr. rożka w deż. 8.60—8.57½ w měrzu 9.22½ hacz 9.27½ w meji 9.37½ hacz 9.40 hr.

Schkrowe depeße.

Produktowe witi w Barlinje, dżenża dop. 3/11 hodź.: Wobkhod hißchcze ßnadny, płacżißny wokoło 2—3 hr. niże. Tendenza: ßłaba.

Dop. 3/12 hodź.: Witi ßu dale ßtabe, kupzy ßo wrócżo dżerja. Tendenza: kaž pßched hodźinu.

Płacżißny na Barlinßkich produktowych witkach.

Żito a wołßowe ßymże ßo tuni ako 1000 kg, ßewaß 100 kg, płacżißny po ßtotej hriwnje.

	23. 11.	21. 11.		23. 11.	21. 11.
Pßchenża	235-238	233-236	rapß. wołßchi	15,60	16.00
rożka	151-155	150-153	podł. wołßchi	9,30	9,30
naßt. jeczjmjeń	188-214	187-212	jerchełka	—	—
wał. jeczjmjeń	152-165	150-162	běrnjaze ßmjeti	14-14,70	14-14,50
wowß	170-181	170-181	bitny	19-22,00	19 22,00
kukurjza (Maiß)	—	—	wołß	22,00	20-22,00
pßchenczn. mukа	29-34,50	29-33,75	łany wołßchi	21-22,00	21-22,00
rżana mukа	22-24,50	22-24,50	modre łupiny	11-12,50	11-12,50
pßchenicz. wotr.	11 60	11,50	olte łupiny	—	—
rżane wotruby	9,70	9,60	ßymże, 50 kg	3,90-4,45	3,90-4,45
copß	—	—	ßlomo, rżana	0,85-1,55	0,85-1,85
łane ßymże			„ pßchenicz.	0,80-1,20	0,85-1,20
horch	22-24,00	22-24,00	„ wowßowe	0,90-1,30	0,90-1,30
pjelußchki	16 18,00	16-18,00	„ rżana	0,83-1,20	0,80-1,20

Płacżißny rěßneho ßkotu na Drježdżanßkich ßkotnych witkach.

23. nowembra 1925. Płacżißny po zentn. a ßt. hriwnach.

SSkótne drużiny a wołnamjenjenje.

Wowcy: 192.

Połnomßaße, wukormjene, najwyßßchiche rěßneje hódnoßcze hacz do 6 lět	51—55
Młode mißaße, nźewukormjene, ßtarßche wukormjene	46—50
Mjenße wukormjene młode, derje pizowane ßtarße	42—45
Mjenße pizowane wßchelkich ßtaroßtow	22—36

Bytli: 311.

Połnomßaße, wurośćene, najwyßßchiche rěßneje hódnoßcze	53—55
Połnomßaße, młodßche	46—50
Mjenße wukormjene młodßche a derje pizowane ßtarßche	40—44
Schpatne	35—38

Jałowy a krowy: 559.

Połnomßaße, wukormjene krowy najwyßßchiche rěßneje hódnoßcze	53—55
Połnomßaße, wukormjene jałowy najwyßßchi, rěßnje hódnoßcze hacz do 7 lět	46—50
SStarßche wukormjene krowy a derje wukormjene młodßche krowy a jałowy	37—40
Derje pizowane krowy a mjenße pizowane jałowy	30—34
Mjenße a ßchpatnje pizowane	20—28

Cżelata: 808.

Najßchpch. wukormjene	72—74
Mjenße wukormjene a tołße wot ßyna	60—68
Schpatne	47—56

Wowcy: 911.

Młódßche a ßtarßche wukormjene	50—54
SStarßche wukormjene	42—46
Mjenße wukormjene (Mezßchafe)	30—40

SSewinje: 2074.

Połnomßaße, wohebłych raßow a nch cßißchenjow, hacz do 1½ lět ßtare	91—94
Wukormjene	87—89
Mießne	85—90
Schpatne	80—83
Ranzy a kundroßy	70—80

Domowininy kućik.

Wažny narodny „ßwjatydżeń“ ßo bliži: Wulki ßerbßki konzert w Budyßchinje. SSpěwne wotrjady ßerbßkich towarßtwow a ßerbßke ßpěwne towarßtwa ßu ßo pod wußtojnym wjednißtwom ßjednocźiłe ß wulkemu ißtkej a ßu ßo pilnje a woporniwje pßchihotowałe pod woporniwym wjednißtwom jich dirigentow, ßo bychu SSßerbam wuhotowacz móhli ßwjatoczny wjeczor doßtojneho a poßpěhowazeho raßa: wulki ßerbßki konzert. SSßerbja wědża hewak ß wjetßcha hißchcze powßchitkowne „ßwjatki dnjy“ ßwjeczicz, njedaja jim njekedźbliwje niimo hicz. Njech też wědża ßwój narodny ßpěwny ßwjaty dżeń ßwjeczicz, zyły lud, wßchitzy SSerbja, tak daloko hacz je jim to możno. Nimamy jich wjele, tajßich narodnych „ßwjatych dnjow“, narodnych ßwjedżenjow: dwaj, tři wob łéto: Naßch wichotowarßtwiorßki ßtét, wulki ßerbßki konzert a traßch tón abo tamny wißchoßerbßki ßwjedżeń jubilej a podobne. Na nich dyrbi ßo też zyły ßerbßki lud wobdźělicz, ßo by ß tym też narodnu boßtojnoßcz a cżeßcz poßehnył. W prěnim rjedże weßo dyrbimy na ßwjedżenju wuczakowacz naßchu ßerbßku intelligenzu, potom pak też ßobußtawy naßchich ßerbßkich towarßtwow. Wßho, hdżež ßa ßamoh konzert ßpěwaja, budża ßo tuczi ßpěwarjo, ßpěwanße wotrjady a towarßtwa tola ßamo wot ßo wo to ßtaracz, ßo ßwojich towarßchow, ßußedow, zyłu wokolinu ß wożobinßkim napominanjom na ßwjedżeńßki wjeczor wabja, je ßobu pißchinjeju. Hdżež pak runje ßa konzert njeßpěwaja, hdżež ß zyła porjadnje njeßpěwaja, tam ßcżelenu w połßednjej thwili naßch napominazy hłóß: njeßkomdźeże tola tuto żadne poßticzenje, bjerźe dźeł na wulkim ßerbßkim ßwjedżenju. Dajże ßo ras wußebnyncz je wßchednebo žiwjenja, pßchińdże wßchitzy na wulki ßerbßki konzert w Budyßchinje. A dale: SSpěchnje dobeżcz hißchcze k ßußedam a ßrjeczcz ßo: ßrjedu je tola ßerbßki narodny ßwjedżeń, je wulki ßerbßki konzert. Tuž wołtajmy wßcho wßchędne a pózdżejmy wßchitzy na ßerbßki konzert do Budyßchina.

Tak cżiłicze, tak potażeje ßo jako SSserbja!

Domowina.

Listowanja.

Cżitaŕ w Dubrawy: SSßym rukuje ßa nanowy dołh, jelż je ß pßchkwaczazom łubła też dołh bohu pßchekwał. Jenoż potom, hdyż je ßwn zyle nanowe ßamowenje ße ßudnißtim dojednanjom pßchekwał, mója wěrcżeßcżo nama, njedźiwajcy toho, ßo nan ßa dołhy dale rukuje, ßwojich prawow ßo też pßcheczźiwo ßwnej mozowaczi. Rukowanje ßwna pak wobmjeßcżuje ßo jenoż na wobßtarß ramoßenja.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Schwórtk, 26. novembra 1925 dop. w 10 hodź. budu so w pschedhodowarni justizneho twarjenja na pschedhodowanje sa hnydomne zaplaczenje pschedawacz: 6 pitanskich maschinow s kaschczemi, 5 pitanskich blidow, 1 stoł pschi pitanskem blidze, 1 pianino (Domaschke Wien), 1 bufet, dźelba mebluw, 2 wothkjenej garderobje, 17 bleschow cżerjowjeneho wina, 1 sud koguaka, 25 autowych pnjow (Autonaben), 1 stojazy cżasnik s hrubym drjewom, 27 kartonow s worjechowym wolijom, 24 kartonow s zitronowym wolijom a hórkim mandlowym wolijom, 10 garniturow żonjazych spodnich schatow, 3 dźelne, koschla s kholowani, nózne koschle, 1 kulojta pila 3 marmorowe platy, 1 lodowy khamorcżk, 1 granaphon s 9 platami, 1 elektrisi prochjerebak, 1 elektriske hórke klonzo, 1 elektriska masażowa naprawa, wschelakore elektriske wezy k potrjebnoscżanu, 3 elektriske motory, 200 grozkow mosajnych natloczażych linesit, 1 limojowy podstawk, 1 karoserija w hrubem twarje dospolna, 2 kaschczażaj wosaj na pjerach, 1- a 2 pschczinaj, 2 wozbobawej wosaj a druhe wjazy każ 1 tworowy a 2 akowej regalaj, prenj s 23 kaschczemi, 2 klamarskej blidze, 1 drasiny khamor, 2 tworowaj khamoraj, kożdy po s ziukowym a se mosajnym blachom, 1 mała dynamomaschina, 1 mały motor, 1 wertiko, 1 wulka puczowanska tosche, 8 porow sportowych schnórowazych cżerjow, wschelake cżerje sa dom, tenis, turnowanje, żonjaze nitke a dźecżaze nitke cżerje, kożane sandale a każ. tofle, 1 pschechiwanska maschina, 1 maschina sa dwojne podsuche, 1 komoda, 1 knihowy khamor, 1 kurjenske blido, 1 schijaza maschina, 2 wobtukaj sa jesdnej kole, 5 Sezius-kuzdabkow sa motorowe koła, 4 ntr. żidżaneje maczijny, wschelake druzjiny cżornidła, 1 Age-praga s 4 puzawkami, 5 porow podschitych żonjazych schnórowanskich cżerjow, 1 blido sa pitanstu maschinu, 1 małe blido, 1 wulke blido, 23 schtuk ochrann-żeblawkow, 1 aktowy khamor, 2 lampje sa motorowe koło, 3 wolijowych kanow, 28 schtuk kowowych hrjenbow, 1 trjebany kaschczażty wós, 1 wolijowy aparat se samkom, 1 kaschczik sa grat, 1 kopjerowaza praga, 1 tocżerski kamjeń, 1 dezimalna waga, 2 jesdnej kole, 2 butrowej maschinje, 1 dospolne cżeridło sa jesdne koło. Nimo toho budu so hnydom na to wschelake wobuczа a dr. hórske cżrije se żwobodneje ruki pschedawacz.

*

Liczenje skotu.

1. dezembra 1925 budu so konje, howjada, wowzy, żwinje, kozy, pjerjna, domjaze karnikle a kolęże s napraschowanjom liczicz.

Wobžedżerjo skotu so namolwjeja, wošsobam, kiż maju nadawk liczicz, wschо nuzne trebne rozpowedacz. Stót, kotryż so hacz do 3. dezembra wot liczerja licził a sapisak njeje, ma so hnydom na hlownej policajskej straži na hlownem torhoschczu cżo. 1 pschipowedzicz.

Schtóż s wotpohladom pschiswjecenje abo wuważnjenje, ke kotremuż so po wudatem wukazu namolwja, njepobawa, abo wědomnje njewérne abo njedospołne wuprajenja cżini, budźe s jastwom hacz do 6 mjezazow abo s pjenjeznej pokutu hacz do 10.000 rentowych hriwnow khlostany; też może so po wuznaczenju wuprajicz, so skót, kotryż so njeje wosjewił, statej pschipadnje.

W **Budyschinje**, 23. novembra 1925.

Mjeschczanska rada. Policajski haut.

*

Pscheproschenje

k wokrjesnemu dnju wokrjesneho swjatka Budyschskeho hamtskeho hejtmanstwa, kotryż wotmjewa so pondzelu, 30. novembra 1925, dop. 1/2 11 hodź. w Gudźi hoscżenzu w Budyschinje.

Samostatne namjety a naprajschowanja, njepoczahowaze so na zanu wěz, kiż na programje stoji, maju so pisanje podacz. Prosy so, so bychu so tajke namjety a naprajschowanja najpozdischo 3 dny do schromadzisny poła podpisanscho sapodale.

W **Korjenje**, 19. novembra 1925.

Pschedsydza wokrjesneho dnja Seidel.

Dnjowy porjad. Sjawne posedzenje:

1. Nowowólba namjetneho pschedsydy wokrjesneho dnja sa wustupjeneho knjesa s Berg.
2. Nowowólba namjetneho direktora wothladarnje Zidowa sa wustupjeneho knjesa s Berg.
3. Nowowólba do wokrjesneje spomożerskeje pschipomocnje rady sa wustupjeneho knjesa s Berg a wojjewojneje prjedawskeje wólby.
4. Wojjewjenje wunoschka wólby wokrjesneho wubjerka.
5. Wojjewjenje sarjadowankow, kiż je wokrjesny wubjerk na sakładze § 4 wustawnych wustawkow cżinił a to:
   a) wólba dweju sastupjerjow do swjatska spomożerskeho wukubkowanja,
   b) wólba sapósłanzow do swjatskoweje schromadzisny swjatska Luzizkich spomożerskich swjatkow,
   c) wólba knjesa Schiemana do finanznjeho wubjerka,
   d) 8. dodawk k wustawkam rejwanskich dawkow,
   e) 1. dodawk k porjadku pschiswisnschych placzenjow,
   f) 7. dodawk k porjadkej hońtwinskeho dawka,
   g) 3. dodawk k misdownym wustawkam,
   h) 1. dodawk k wustawkam sjawneje dźelosaradźerjenje w Budyschinje,
   i) dalsche wobdźelenje pschi podźelnem towarstwje autowcho wobthada swobodneho stata Sakskeje.
6. Pobawanje sliczowanja (sliczowanje wokrjesneje kasy 1924/25, sliczowanje Zidowskeje wothladarnje 1923/24, sliczowanja kasy komunalneho swjatka njeschwórzałeneho 1920, lětneho 1920/21 a 1921/22.)
7. Pobawanje sliczowanja wustajenja sa hojenje nakoscże.

Wokrjesnjewjenja „Waldheimat" w Sepjach (Swjast Luzizkich wokrjesnych saklaracjerskich swjatkow).

9. 4. dodawk k wokrjesnemu misdownemu porjadkej.
10. 8. dodawk k porjadkej hońtwinskeho dawka.

Towarstwowski powóstnik.

Budyšin. „Bjesada" zarjaduje praktiske rozwuczowanje w serbscinje a prosy, zo bychu wschitcy, kotriż maja mysle so wobdźelić, pschichodnu pondźelu, 30. t. m., wjecżor we 8 hodź. so w „Serbsk. kofejownje" zhromadźili. Toż kożdykuli hósć je lubje witany.

Hłowny pruhu srjedu, 25. nov., nastupajo. Zapocżina so z dypkom w 4 hodź. Komdżenje njese nas wo pjenjezy, dokelż ma so pruha hudźbnikam zaplacić. Muzski khór běše na prenjej pruzy khětro slaby. Towarstwa, starajce so, zo so zesylni. Po pruzy je hišce casa dosć, sej wschelko wobstarać. Spěwarjo ohcyli ke koncertej 3/4 7 w jstwi pódla jewišca so zhromadźić. Koncert so z dypkom w 7 zapocżina. Štóż pozdźišo přindże, mylł wšěch a wšo.

Hłowny dirigent.

Jězba z awtom na koncert do Budyšina: Awto wotjędże w 1 hodź. z Kamjenca. Kamjenscy zhromadźuja so pola hosćonca „Słónca". Z Njebjelčic (při šuli) 1/2 2 hodź., potom dale přez Serbske Pazlicy a Miločicy do Pančic. Tam zastanje na „Ladku" (wyše šule). Při deščowym wjedrje přijędże do Wotrowa hač k Wroblec swjatemu křižej. Hewak maja wobdźělnicy Wotrowskeje wosady 1/4 3 w Pančicach być. Na komdżerjow so čakać njehodźi, dokelż maja spěwarjo w 4 hodź. pruhu. Tutón awto je z přiwěškom, pozdźišo žadyn njepojędże. Trěbna ličba je polna, tuž so dalši wobdźělnicy wjacy njepřijimaju.

Zarjadnistwo.

Kedźlu! Serbske studentstwo. Kożdy studowacy Serb ma za wulki serbski koncert (25. 11.) darmotny zastup. Zastupne khartki móže kożdy dostać w našim knihikupstwje. B. K.

Zwjazk Serbskeho Ratarskeho Dorosta. Wubjerk ma srjedu, 25. 11., pop. 1/2 5 hodź. posedźenje we Serb. kofejowni.

Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smelef w Budyšinje — Zamolwity za hospodarski dźel: Arnošt Bart w Brěžnycy, — za nawěstki G. Janak w Budyšinje.

Zwjazk serb. spěw. towarstwow.

Wulki serbski koncert

srjedu 25. novembra 1925 w „Krónje" w Budyšinje.

200 spěwarjow.

— Hudźba: Budyšanski měšcanski orchestr. —

Nawjedowarjej:

Hudźbny direktor Bjarnat Krawc z Drježdźan a wyši wučer Jurij Słodeńk z Pančic.

Solistojo: Knježna Frajślagec z Hornjeje Hórki a šulski dir. Hanka z Wjelećina.

Zastup 1 hr. a dawk.

Započatk z dypkom w 7 hodź. Wotewrjenje kasy w 6 hodź.

Po koncerće **pyšny bal** za hosći.

Wo prawje bohaty wopyt prosy **zarjadnistwo.**

Předźenak Protyka za Serbow 1926

Napředań w „Serbskej kniharni" w Budyšinje na Lawskich kriejbach 4.

Železne łoža Kurt Martin Richter

za dźěći a dorosćenych w Budyšinje na Kěžorskej drózy 7

dźěćace meble Telefon 1292 **Położenje w płaćenju**

Młode psy

(němske doggi) su jako strażowanske a čehnite płaćizny hódne na předań

O. Spenke w Budyšinje na Serb. Hrjebjach čo. 18

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomnišе hóstne městnosće - Konditorske pječwa prenjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—1/2 7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncertuje znaty kapalny mištr Stiebitz.

K dobroćiwemu wobkedźbowanju: Najlepše Slanknowske a Reichelske piwo z ćwicow.

Stejace a pobite drjewo

kupnje za hotowe pjenjezy **rězak w Slepom.** Powjesće njech so sčelu na:

Lausitzer Industrie-Ges. m. b. H. Schleife O.-L.

Walter Rinnelt

wosebny

frizěr za knjezow, knježny a knjenje.

zhotowuje wšě włosowe dźěła.

Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow, wotrihanje po našnju bubiskim a pažeskim (Bubi u. Pagenköpfe).

Zhotowi towarstwowe a dźiwadłowe frisury.

Najpěšniško a najrjadniško poslužuje.

W Budyšinje, na Kamjentnej hasy čo. 17 při hotelu „Zur Krone".

Keksy, pleln. wafle, rusk i khlěb.

L. Auerswald Seminarska hasa, rósk hotle hasy.

Wysokosćelna **krowa** je na předań w Zdźerl čo. 34

Tunje! Dobre!

Kholowy wobleki jaki mantle

ma na předań.

Curt Pannach w Budyšinje

na Žitnej hasy 2, 1 poskhód.

Ton Jony

Porućam swoji wulki skład pschepasskow, mječacznych a pschedpadowych powjasow, podpołożkow.

Sieju rad i rodje.

Wagnerowa w Budyschinje psched schulerskimi wrotami čo. 2.

Bildowe ruby, kuchinske šaty W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9.

MERSIOVSKI Naručnicowe časniki

Piany

křidła-harmoniumy,

Jenički zastupjeć prenjotnych fabrikatow, kaž

Steinway a Sons Grotrian-Steinweg Feurich, Hupfeld Gebr. Zimmermann a druhich.

Hudźbny dom

Herm. Jeremias

w Budyšinje na Kěžor. dr. 8

Telefon 427.

Płaćenje po dźělbach dowolene!

Sórcuchi z kožancho sukna (wujo. K. Erler Zitne wiki 11.

Jako

krawc

do domu na wsy poruča so

Pawoł Preuß w Budyšinje na Mjasowych jatkach čo. 6

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaći měsačnje we wudawarni 90 sł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 sł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec kniholičišćarnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 887.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobliźeja. Za reklamowy u u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Číslo (Nr.) 273 **Budyšin — srjedu 25. novembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Němškonazionalni Lutherowemu knježerstwu njedowěrjenje wupraja.

Němškonazionalna frakcija němškeho žeńma je póndźelu posłoe wjeczor w poseđenju frakcije po staroseźiwym a dolhim rozpominanju wo politiskim położenju **jenohłósnje wobsamkła, Locarnjske srěčenje wotpokazaś a namjeiowaś, so by ža němškemu knježerstwu njedowěrjenje wupraiło.** To ma ža se źiedowazymi źiowami stoś:

„Němši žeńm dyrbi wobsamknyś: S poźiadom na wopowjedźenje, kótrež je němške knježerstwo wo Locarnjskim srěčenju a wo praśenju Swjatka Ludow cinjiło, haćrunje je pśipowjedało, so w bliźišim casu wróco stupi, němši žeńm němšemu knježerstwu dowěrjenje wotrjekuje, kótrež wono po 54. stawje němšeje wustawy wutrjebuje.

Němškonazionalna frakcija němškeho žeńma dale źiedowazy nanjet sapoda. „Němši žeńm dyrbi wobsamknyś, druhemu stawej zakonja wo Locarnjskim srěčenju a wo sapśijenju do Swjatka Ludow źiedowazy pśichwatk pśicinjaś: **Sapśijenju Němšeje do Swjatka Ludow je wožebiteho zakonja trjeba.**“

Nowe jendźelske wobžadźeńske paśmo.

S Kólnskeho paśma wuceźahnywšy jendźelske wójsko krajinu wobžadźi, kótraž źiedowaze garnizonske města wobsahuje: Wiesbaden, Biebrich, Dotzheim, Schierstein, Eltville, Greifzenheim, Rüdesheim, Langenschwalbach, Idstein, Königstein, Hochheim, Flühesheim, Hofheim, Bingen a Ingelheim. Jako pśichśitaw sa jendźelski porheinski flotillu **dyrbi žo Bingen** wuźiś.

Studentiska śpjecźiwosć w Heidelbergu.

Scharfsćerowani **śwjatka** „brónjoweho koła“ Heidelbergskeje univerzity dźeźa pśiwatneho dozenta dr. Gumbela je wuceźikeho kollegija wuceźiśćerjo. Pśichi letnym śwjedźenju univerzity, pśichi kótrejž běźeše teź statny president dr. Hellpach pśichtomny, žo woni njewobźělichu, žo na jene pśijedawśke wobsamknjenje powokajo, so budźa žo wśěch offizialnych śwjatozmoscow źdalowaś, dóniž njebudźe pazifistiski privatny dozent dr. Gumbel ſ univerzity wotstronjeny.

Skónčny wunoschk wólbow do cźesko-słowakskeho žeńma.

Hromadźe w cźeskoślowakskim žeńmje a senaće ma po poźlednich wólbach źydłow:

krajna kśesćijańska sozialna strona	2
cźeskoślowakska sozialna demokratiska strona	29
němska narodna strona	10
cźeskoślowakska pśichemyślowa strona	13
němska sozialdemokratiska strona	17
pólski swjask ludowych dźełaćerjow	1
němsko-cźeski sozial. ludowa strona	13
kommunistiska strona	41
autonomny ruśaŕski swjask	1
němska nazionalna soz. dźełaćerska strona	7
cźeskoślowakska narodna demokratija	13
cźeskoślowakska sozialistiska strona	28
republikanska strona ruśaŕskeho drobnoruśaŕskeho luda	45
cźeskoślowakska ludowa (katolska) strona	31
němski swjask ruśaŕjow	24
Hlinkowa ludowa strona	23

Wudospołnjenje pólskeho ministerstwa.

Sa pólske wójnske ministerstwo, kótrež je njewobsadźene wostało, žu generała Żeligowskeho wubrali. Tutón marschałkej Pilsudskiemu blizko stej. Ministerstwo sa ruśaŕske reformy dyrbi žo ſ sapódkanom stronu Wuswolenja wobsadźiś, kótrež žo hač do poźledniseho wokomika pśicźeśiwo knježerstwu stajiśe. Jeli so by strona „Wuswolenja“ do knježerstwa sastupiła, by žo stejiśćeho nowego knježerstwa jara skrućiło.

Knježerstwowa krisa w Franzowskej.

Briand je republikanskemu presidentej Doumerguej dźěkł, so wón njemóże nowe ministerstwo sestajeś. Wón njeje wšelakich politikow, na kótrychž bě dyrbał liźeś, jako žohnowaćeźerjow k wuśrotowjenju finanzow dobyć mógł. Doumergue je na to senatorej Doumerej, pśichedźiwšemu senatowemu wubjerku sa finanzy, pornućił, nowe ministerstwo wutworiś.

Pśezident **Doumergue** je pśeca teź nĕhdyšnego ministerskeho presidenta **Poincarea** k sebi prošył, so by jeho radu wo finanznym wustrowjenju žiwjeł. Snaśe je, so je Poincare teź ſ finanznym ministrom był, a tamu njeje politikami lĕwizy je mĕnjenje žiwjećej było, so by wón kmana wokowa sa sastawanje finanzneho ministerstwa w nĕtśich cźasach był. Powĕda žo, so by Poincare, hdy by žiwólniwy był, w ministerstwje finanzy pśichwaśował, žo sapowĕdźił, žo pśichi druhich knježerstwowych nadawkach wobdźeli.

Fašistiszy wobhonjerjerjo w połnóznej Tirolskej.

Italiszy fašistojo cźehdża italiske mjezy do wśěch stron rośśerśerić. S Wina žo pišeše, jo cźrjodła južnych wokolonoscherjow po połnóznej Tirolskej **wokoło** cźaha. Tuźi wokolonoscherjo su pjeca italszy offizerjo. Połodarscku Tirolsku je hižo Awstrika po śwětowej wójnje dyrbjała Italskej wotstupiś. Nĕtko bychu italszy fašistojo teź hischeze rad połnóznu Tirolsku schlapli a tohodla wobhonjerjow do njeje ześelu. Jenoho ſ nich žu njedawno w jenej wožy fajeli, dokelž njemźešeše žanoho wopśimna sa wokolonoscherstwo. Wo tym ſhonniwschi fašistojo ſ tannieje strony mjezy ſ automobilom pśichźeźeachu. Jednachu ſ gmejnskim pśichedstejećerjom a wjetšchu kowźiju složiwschi, žo se žiwojim towaršschom psches mjezu wrócźichu.

Italske nowiny lĕwizy budża sake wukhadźeś.

Kaž žo ſ Roma powĕ, budża nowiny lĕwizy „Unita“, „Lavore“, „Giustizia“ a „Avanti“ sake wukhadźeś. Nadźerje žu žlubje, so budża wot nĕtka za rośśerjenje fašistiskeho pśitśaś a Mussolinej khwalbne kerluśe śpĕwaś.

Radicź pscheczíwo Mussolinej.

Južnoślowjanski minister rozwuczenja a wjednik chorwatskich ruśaŕjow, Schcźepan Radicź, je žu, kaž je žo hižo wcźera sdźełało, njedźelu w Lublani w ludowej zhromadźenje ſ wótrymi žłowami pscheczíwo fašistam w Italskej wobroćił, prajiwši: **Jeli so by w Italskej dyrdomdejska politika knježerstwo dostała, by Italska niz jenoj naš pscheczíwo žebi nĕła, ale teź Cźeskoślowakiju, Polšku, Rumunsku a Turkowsku.** Mjes tutymi statami njeje žanych rĕcźenjow, kótrejž bĕchu pscheczíwo Italskej namĕrjene byle, ale wone su ſ kruceźišchimi dyžli pišanymi dojednanjemi ſwjasane. Hdyž žo w Italskej na to dźĕła, so by žo Dalmatika italska sćinita, a so by žo Italska bliže k Sahrjebej a Belgradej sunyła, potom niz italskemu ludej, kótrejž žebi waźiny, ale italskemu fašistiskemu knježerstwu pschikwakny: **Hdy by fašizmus sašadu narodnosćow ſ nohomaj tepiał, bychmy my, mjenowane ludy, tola teź hischeze nĕchto druhi, kótrehož nochcu mjenowaś, fašizmus powalili, kaž žu awstrisko-wuherśi, prussi a ruśi militarizmus powalili.** Cźinimy rozdźĕl mjes wulkim italskim ludom a cźornokschlakarni, kótrejž śtawu italskeje źiwilizacije zabrudźeja. Schtož žo ſmutska Italskeje śtawa, nad boli, tola nad dale njenastupa, **jeli so pak žo fašistojo naschim mjesam bliža,** abo jeli so dyžeža je ſamo pscheckrocźiś, potom smĕja tu miljonowu cźornokschlakarnu wot baltiskeho hacź k cźornemu morju pscheczíwo žebi.

Konflikt mjes Južnoślowjanskej a Vatikanom.

Póndźelu je w južnoślowjanskim ministerstwje ſwonkownych nalĕžnosćow wažna konferenza była, w kótrejž je žo wo njedawnym konfliktu ſ Vatikanom a wo nalĕžnosći wustawa ſwj. Jeronyma jednało. Pśichi konferenzy žo wobdźělichu minister ſwonkownych nalĕžnosćow dr. Ninčić, kultusowy minister Trifunowić, minister wuwuczenja Schcźepan Radicź, minister ruśaŕstwa Pawoš Radicź a južnoślowjanski pólšany pśichi Vatikanje Ssmodlaka. Pa konferenzy Schcźepan Radicź nowinarjam praji, so wo pschetworbnjenju ſtykow ſ Vatikanom njemóże rĕcźe bycź, ko pak budźe južnoślowjanske knježerstwo swoje prawa ſ tatnym, tola rasnym waschnjom schtitaś. Na popoldnischu konferenzu teź nĕkotśi katolšy biskopjo pśichindźechu, kótriž bĕchu runje do Belgrada pśijeli.

Wobućowy dom Ernsta Löberja

w Budyšinje na seminarskej hasy 5. Rĕźi serbski.

Najl. a najtśišu kupowanja wobućow. Póduźowanje spĕtanje a tunjo

Franzowsoje posylnjenja w Syriskej wukhódźuja.

Reuterej powĕźeźenja 23. novembra ſ Beiruta powĕ: **Wojeśke położenje je žo k lépschemu Franzowsow wobroćiło.** Pśiseź 3000 wojakow wśelake druhiny wobsahujo, mjes nimi jenoj mało domorodnych, je žo ſ łódźow na kraj wutšadźiło. Wojeśke wothdźelenja žu žo do smišskoreneho kraja pódjałe, to bychu sbĕžarjow wobstupiłe, kótrychž brjedźiśkiśo 30 mil k wjeśorej wot Damaśka leźi.

Kaž „Daily Mail“ ſ Beiruta zhoni, žo Franzowsoje na wulke wojowanje pscheczíwo sbĕžarjam we wokolnosći Damaśka hotdża. Offenziva dyrbi so cźiniś, so by žo sbĕžarjej Sadej Atraschej, kótrejž nĕkotle k pokodnischim Libanonskim horam cźehnyła, pjeć k wróćecźehnjenju salehnyła.

S Londona žo powĕ, so žu sbĕžarjo póndźelu rano, franzowske stejiśćeźa pola Hasbaje nadbĕhowali. Po krutym wojowanju žo Franzowsam poradź, sbĕžarjow wotrasyć.

S Haify žo powĕ, so žo 5000 Druseow blisko Hasbaje zhromadźuje.

Syrisko žo śmĕrnje.

Do Parisa je powĕźeź doschła, so žu sbĕžarjy Druseo Merdźeju a Hasbej wupuśćeli. Nowe nógne nadpady Druseow na wójeśke stejiśćeźo w Raschoji žu žo wotrasyle. Powĕźeźe, so sej mĕsće Sidon a Tirus wobroźenej, žu žo jako njewćrne wupokasale. Po powĕźeźi ſ Damaśka je franzowske wothdźelenje 18. novembra pola Kfedji, k ranju wot Damaśka, do cźrjodła 700 rubježnikow sraźyło, kótriž bĕchu nuźowani cźeknyć, sanwostajiwšchi na wojowniśćeju 30 mortwych a 40 franzejskich, mjes kótrymiž je jich wjednik, Hašan Charak, cźežko sranjeny. W Damaśku je dospołnje śmĕrom.

Timesowemu dopišowarja w Syriskej fajeli.

„Chicago Tribune“ powĕ, so žu franzowšzy wojazy dopisarja Londonskich „Times“ w Syriskej, Artura Mortona, fajeli a do Beiruta dowjedli. Depesche a naśtawki, kótrejž mĕjeśche pśichi sebi, žu jemu wsali.

Pśched sbĕžkom w Egiptowskej.

Wulkeź egiptowskich wopozizijskich pólitikarjow, kótrymž je žo njedźiwajucy knježerstwowych naprawowu poradźiło, žo w Kairu sejcź a w hotelu „Continental“ wuradźeź, so se wobstejnjołcu rosśaśiju, so žu zebi iam hižo pśiwjedy wócźitaju pólitikarjow jenotliwe śiwy skasali. Knježerstwo je mĕjeźeźelam hotelow sakasało, swoje mĕjnosće sa politiske pośedźenja pśichenajeź, kótrejž žo, jeli so budźe trjeba, ſ wojakami rosńenja. Londonska „Morning Post“ powĕ, so je położenje khutnje; pśichetoj mógje k śamatakam dóśeź. Knježerstwowe śiejśićerjo je ſ tym pocźeźene, so žu žo pśijedawšchi pśichiwałowarjo Sidki pośche a Charwata pośche śjednoćili.

Synoda.

Krajna synoda je žo sośo k śwojim wuradźowanjam sejchła. Knjez president dr. Seelzer śtawy synody powita a śtiźi krótki pśichlad wo dźełach da, kiž maja žo w tutym wotnišku dokonjeź. Potom spomni na w sańdźenym lĕśe śmjrjete śtawy synody.

Registranda žu pśicherźita, zyła hromadka pródstwow je doschła.

Někotre wólby žo hischeze wotnĕchu a po tym žo rosećeźchnyły. Hanćka.

Poźeźenje wokrjeźneho wubjerka Budyšskeho hamtskeho hejtmanstwa, 29. novembra.

Knjez hamtski hejtman dr. Jungmann wotewri poźeźenje dopołdnja w 10 hodź. a poźrotuje sa wustupjeneho knjesa Fränknera do wubjerka pśicistupowaceho knjesa Jenźa ſ Mulkeje Dubrawy.

Potom poda k. pśechedźyca rosprawu finanznego wubjerka wo pruhowanju wšelakich śliźbowanjow, kiž bĕchu na dnjowem porjedźe byle wotstajene. Pśichi tehtilnem wolicźenju wśichko prawje njetrjechi, tohodla budże žo dale pruhowaś. Wubjerk njeměješe wobmyślenjow, śliźbowanja, kótrejž maja žo 30. novembra wokrjeźnemu dniej pśichedźoźiś, sa prawe spóźnjace. Tohorunja poda žo rosprawa wustajeńśeje rady młodopomocnjerskeho wustajenja wo pśichedźeźenju śliźbowanja sa 1924-25 (hač do 30. septembra) a teź tale rosprawa žo k pśichipóśnjacju na wokrjeźne dnjowe pśichedpokoj.

Dale sabĕračku žo ſ wólbnymi namjetami (ſaſtup. direktor Budyſchſko-Židowſkeje wothladarkuje, pſchipomnjeny rada ſa wokrjeſnu ſpomoženjerju na mĕſtno knjeſa ſ Berg). Sa prĕniſchi wuſtaw namjetowaſche žo wobſtejĕcej fabriki knjes Ernſt Wenzel-Sohlandſki, ſa poſledniſchi ſpomoženjerju žiwnoſejeŕ k. Gotthold Hoffman ſ Khwaczicy. Wobaj namjetaj budźetaj wokrjeſnemu dnjej pſchedložonaj.

Dodawk k mjdowemu porjadej ſa wokrjeſnych ſaſtojnikow žo pſchiwza.

Wunoſchk woporoſwebo dnja bĕſche wſchelaki; w nĕkotrych gmejnach bĕſche jara dobry, w druhich ſažo k wobžarowanju žnadny. Wſcho hromadźe je žo wokoło 11 500 hr. nawdalo. W proſtriwje nĕmſkoſtatneho ſwjaſka wójniſchich wobſchkodźenych, ſatwoſtajenych atd. proſcy žo wo 75 pj. pſchipomozy ſa kóžde dĕžo; tale proſtwa žo wotpokaſa. Sa to ma žo, kaž loiſcheho lĕta, pomoz ſa ſynu a hody ſe bonami (Bons) wſchĕm potrĕbnym poſtiſcheć, ſo by žo wobrot pſchipomozy na njetrjebawſche ſamĕry njenaložował a ſo by žo ſ druheje ſtrony tež drobne pſchemyſlo na krajn wonka podjerwakło. Dawacz na žo wójniſkim khorym, wojerſkim poſkyrotam, ſozialnym a małym rentnarjam, mĕſtnym khudym, žwójbam ſ wjele dĕžerimi, (ſapoczejo wot ſchtwórtcheho) a pomozy potrĕbnym njedoroſcenym. Trĕbne budu 39 000 hriwnow, k czemuž nałoža žo cžiſty wunoſchk ſ woporoweho dnja a druhe nałutowane ſrĕdki. Jednotliwe gmejny mó'a žwobodnje ſrĕdki nałoſcež, kaž je žo tu tež loni ſtało. Wo „pomoz ſa ſynu" ſapſchedže žo bĕſcha roſnuſowa. Stónčnje poſtajichu žo 35 000 hr. ſa ſynſtku a hodownu pomoz.

Nĕkotſi knježa bĕchu namjety k pſchemĕnjenju hoſtiwniſkeho dawkowneho porjadka pſchedožili, w tom ſmyſlu, ſo ma žo hoſtiwniſti dawk pola najeniſkich hoſtiwow ſ 40 na 20 prozentow ſnižiceć a pſchi ſwojich hoſtiwach dožyła žadyn njedawacz. Po podtołkach hamtſkeho heſtmanſtwa by potom 28 300 hriwnow ſhromadnu wunoſchk wuczinił. K tomu ſtaji mĕſchczanoſta dr. Kühn ſe Bitkopiz namjet, ſo bychu ſo wſchitke na to poczahowaze a pſchedložene namjety wokrjeſnemu dnjej pſchedpokožile, čiž ma k tomu roſſudne ſtowo prajicź. Tutón namjet ſo ſchwali.

Wo pſchiſtajnju pſchedžydy wokrjeſneho pſchemyſłoweho žuda a žudniſkeho pitjarja ſ 1. januarja 1926 ſo wobſamkny, ſo ma pſchi ſtarem wotſtacz, dóniž ſo tute pſchemyſłowe žudniſtwa doſpołnje ſakoniſzy njepſchetworja, a ſaſtojnikam pſchiſłódne ſarunanje njepſchiſłuſcha.

Namjetowane wopraſcowanjenje hamtſkeho heſtmanſtwa dacź dowolnoſcź a) ſo žmĕdża ſo mĕſtne ſakonje wudacź, čiž ſłožuja ſo po pſchiſkładu wuſtworjenem wot wokrjeſneho wubjerka, b) ſo žmĕdża ſo leſownoſeje pſchedawacź, c) ſo žmĕdża gmejny žnadne požežonki pſchijimacź, ſo po dĕſchej roſnołowje wudźeli ſ tym ſamĕrom, ſo dyrbja ſo hižo wobſtojaze pſchikłady mĕſtnych ſakonjow w pſchichodnem poſtupjenju pſchedložicź a nimo toho w kóždem poſtupjenju mjes tym pſchijiwolene mĕſtne ſakonje woſtejecź.

Jedna ſo wo proſtwu korczmarſkich prawiſnow (konzeſijow), ſa kotrež pcheje žkebi wokrjeſne hamtſke heſtmanſtwo, ſo bychu ſo pſchichodnje w tajnem poſtupjenju pchebĕrałe, ſo mohła ſo w tom naſtupanju wĕſta jednotnoſcź we Hornjej Łužizy doſpĕcź. Iwprajł ſo raſuje a podrobnje ſkładowmik k. Wehle pſchecžiwo tomu a tež powſchitkowne mnyſłe a mĕrjenja bĕchu pſchecžiwo tajkemu pſchecża; tuž woſtanje pſchi ſtarej prakſi. ſo budźe ſo wo pſchedloženych proſtwach w ſjawnem poſtupjenju wuradźowacź a poſtajecź.

Wo łĕkarſkim ſaſtaranju njeſaſwĕſcenego pomozy potrĕbneho wobydlerſtwa ſtaji mĕſchczanoſta k. dr. Kühn ſ Biſkopiz namjet, ſo ma žo pſchipómnacź ſažadna winowatoſcź k ſapłaczenju khorobnych pjenjes tak wjele kaž khorobne pokładniży pſchi khoroſcach podpjerowaze pjenjeſy ptacża, ale wotpokaſa pſchi tom to ſa ſakoniſku winowatoſcź ſcžiniecź. Wo tom wuradźowaſche žo jara wjele a ſkónčnje bu namjet ſtajeny, čiž pſchi wotkłoſowanju ſ 5 hłoſami pſchecžiwo 4 žo pſchiwza, ſo ma žo wĕz dale pruhowacź a tohodła wotſtorczicź.

Wulka roſnoſtwa wjedźeſche žo wo k. kubleriowem Pĕtſchotwem namjecže, po kotremž mĕło žo wobſtamknycź, ſo nimaju ho hamtſke woſſjewjenja wjazy bo „Volkszeitung" podawacź, ſ prĕnja tohodła niz, dokelž je tale nowina pſchi ſjmjertnem njeſwołu generalneho lentnanta Müllera wo nim njehańbity naſtawk woſſjewita, a ſ druha, dokelž mohłe ſo wudawki ſa woſſjewjenje ſalutowacź. Po ſkónčnem namjecže ſjednachu ſo we wjetſchinje na to, ſo ma ſo wo tutom namjecže pſchi pſchichodnem hoſpodarſkim planje dale roſwažowacź. (Pokracź. ſcžehuje.)

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjeda, 25. naymnika.

Katyrny, knjeżny.

† 1883 superintendenta Wylem Karas we Wojerecach.

† 1787 Jan Michał Budař, dobroćel Serbow.

1869 wnstupi Ed. Wjolan na Wrótslawskej synodze rjekowsey za Serbow.

† 1858 Aug. Rjeda, farař w Hodźiju, serbski kórłušeř.

Hlaj hiśćo po sto lĕtach budźe
Hdyž swĕt tak dołho budźe stać —
So cyły serbski narod wźudże
Na jeho darach zradować,
Kiž kóždе lĕto, přeco z nowoh'
Či khudźi Serbjo dostanu,
A budźa dostać tež tak dołho
Hač Serbja Serbja wostanu.

Přez dwajadwacyći lĕt žiwy
Je wón 'śće po tym zawostał,
Hdyž bĕ tón přećel dobroćiwy
Swój testament sam napisał.
A tak je zjawnje widźeć z teho,
Zo je tu wĕc sej rozpomnił
A zo na smjertnem łożu jeho
Njej' nichtón k temu narĕčał.

Pětr Młónk wo Budarju 1861.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer —1, thermometer wo dnjo +3. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 731, hygrometer —2, thermometer w nozu 0. Wuhladny na njeſtajne wjedro. — Dźeńſa raw ſchleńza hiſchcze dale na hrońe padny. Wĕſcże ſu ſ pſchiležinu wubĕłki niżinow, kotrež wčera rano nad dołhowarſchej Europu (Ruſku bołe połnożnu) ležachu. Nad Jendjelſkej ſu hižo wyſchiny. Te nam wĕſcże rjeńſche, może bycź ſymniſche, wjedro pſchinjeſu. Może bycź, ſo pſchedy ſnĕh padnje, pſchetoź nasche hory ſu bĕłe. — Jutſje ſchtwórtk ſłónczko 7.36 hodź. ſſhadźa a ſo 3.59 hodź. ſhowa. Mĕſaczk popoldnju 2.46 hodź. ſſhadźa a ſo na ranje 2.29 hodź. ſhowa.

— **Schtrowa depesha wo wjedrje ſa jutiſchi ſchtwórtk:** Samróčżeno, ſo dešchczuje a ſnĕhuje, ſymniſcho. W Rużej a Schwedſkej kruta ſyma, tež po zyłej Europie ſyma pſchibĕra.

— **Wotmyſlena autowa cžara ſ Budyſchina pſches Hurzinu a Bart do Wósporka** budźe w najbliżſchim cžaſu woteſwrjena. Složiwſchi ſo po proſtwach a pſchecžach, ſe tuteje wokolnoſcże wuprajenych, je ſarjadniſtwo Budyſchſkeho póſtowoho hamta nĕkotre pruhowaniſke jĕſby wuwieſcź dało; wone bĕchu wſchitke derje wobſtadźene, haj ſ dźĕła pſchejelnjene. Nĕtko ſu ſo dalſche pſchecża wuprajile, po kotrychž mĕła ho tale cžara hacź do pruſkeje wokoliny, hacź do Wulkanczicź a Nitkeje podlĕſchcźi. Do wójny je ho wjele wo ſjenjernonaraiſchu żeleſninju wojowało, kotraž drje je ſo ſa wſchĕ cžaſy pominyła, dokelž ſu nĕmſkoſtatne żeleſnizy do ſwójſtwa towarſtwa pſchecżiſche. Nĕtko by taſta cžara w druhej formje naſtała, pſchetož autowa cžara ſ Kamjenza do Mikſchina by pſches Budyſchin do Wósporka wjedła a ſ tym hacź do Pruſkeje ſahała.

— **Tuchořſka zyrkej ſaſo Božſi dom.** Zyrkwinſke pſchepoſtejiceſſtwo njeje ho mohło roſſudźicź, dła hubjenych hoſpodarſkich pomĕrow tſeju zyrkej ſa Budyſchſku evangelſko-luthersku woſadu natwarićź. So pak by zyrkwinſka wołada njetrjebała tuma dła ſkodu a njedoſtatk cžerpjecź, budźe ſo Tuchořſka zyrkej na Tuchořſkim kĕrchowje, kotraž je we ſwojim cžaſu jenož jako poſtrjeſna była natwarjena, ſaſo k Božim ſłužbam wužiwacź. We lĕcże 1598 je tuta ſtaroſławna zyrkwicžka była natwarjena wot Budyſchſkeho mĕſchczanſkeho twarſkeho miſtra Wjazſława Röhrſcheidta, kiž je też ſtaru derje ſnatu Budyſchſku wodarńu natwaril.

S **Barta.** W naſchej wſy je ſurowe woſjowanje. Njeńdże dła politiki, ani, ſo ſu Němcy ſe Sserbami wadła. Sſamy wſchitcy ſe wſchĕmi w lubym ſmużobſtwje žiwi. Też piwa a palenża dła ſo njewadźimy. Wobeje naſchi ſchwarni korczmarjo we dobrych a ſprawnych ſuſkoſcżach porjedźeja. Cžańanny ſo lubeje wodły dła. Naſcha ſchulſka ſtudźeń ſu ſawrjeli, dokelž na — kĕrchhofje leži. Howak mamy wo wſy 29 ſtudnjow. Po wĕżywnoſtnjom pſchepytanju je w jenej jenicžkej ſtudni ſórłowa woda. Po wſchĕch druhich ſtudnjow zydźi ſo woda ſ nimo bĕżaceje rĕki, tak mjenowaneje Lubaty abo Lubjiſkeje wodły. Tohodła namjetowaſche ſo twar wodowoda. To je wĕſcże ſchwarna wĕż, hdyž cźi takke woda ſamo do ſebje a wónoze bĕži. Potom njetrjebaſch wjazy doliwacź a wónne kanty mójeſch do muſeja dacź a pak na bliżſchim hermanku pſchedacź. Tak dałoko pak hiſchcze njeje. Gmejnſka rada dyż pſchecżiwo 2 hłoſomaj wobſamkny, wodowód tworicź. Po nacžiſku dyrbi 43 000 hriwnow wkacźicź. K temu dyże finanzne miniſterſtwo 6700 hr. pſchipomoży dacź. Też wokrjeſny łĕkaŕ je ſo ſa twar wuprajił. Ale w naſchej gmjenje ſu wſchelazy, kotſiž ſcźi wĕż hłubje pſchemyſlowja. Woni praja, na taſki nacžiſk ſo pſchewjele dawacź njeſmĕ. Cźi pokaſuja na wſchelake pſchikłady. W Zitawje pſchetwaritchu młyn. Tón dyrbjeſche wokoło 100 000 hr. płacźicź a pſchiwdże nimale na 200 000 hr. Jedyn Budyſchſki konditaŕ pſchewſa nowu khoſejowniju. Teje porjeſchenje wołbliżnje jemu na 80 000 hr. Ssamžnych pjenjes tyknu do toho 60 000 hriwnow, kotrež drje wĕſcże jene wjazy njewĕdźi, dokelž twar ſtaji ſo na 180 000 hr. Cžaſu ſu cžeſte, mĕnja druſy. Najprjedy je ſtat ſ bankrotował a je wſchĕch ſwojich wĕrićelkow wujebał. Nĕtko najſkerje ſ bankrotuja wobydlerjo. Naſche zyłe hoſpodarſtwo dźerźi ſo jenicžku hromadźe ſe ſmĕńkami kaž ſtare twarjenje ſ hoſtdźemi. Nuſa na pjenjeſach je hobrſka. Dań njeſnjeſna. Hórſcha budźe hiſchcze, hdyž ſtat wſchĕ „rentenmarkſchajny" na hriwnicźku, 2, 5 a 10 rutſkeſehnje. Zoły naſch njeſtrowy ſmĕnkowy wobĕh ſo pſchedy abo pohdźiſcho kaž ſtara bohdźerźana khĕża dohromady ſhpnje. Dauſnſcha ſmĕnkowa bĕda (Wechſelelend) dale nicžo njeje, hacź nowa ſakrjta inflazija, tak praja cźi, kotſiž ſwój ſtrowy hoſpodarſki roſumjeſ w poſlednich lĕtach njeſu hiſchcze zyle pſchiſłabdżeli. (Sſo wĕ, naſche dotalne „Reichsmarki", kotrež nĕkotle płacża, ſwoju hodnotu ſakhowaju, dokelž ſteja pod internazionalnej kontrolu. Potajkim w njenjeſach pola naſ žana inflazija wjazy mózna njeje. Pſchiſłuſ. red.) Cźi, kotſiž take ſudża, praja, ſo njeje tſeba, ſo bychu gmejna a wobydlerjo do dołha falĕli, hdyž ſu tola cžaſy tajke cžeſke a po wſchĕch ſnamjenjach hiſchcze cžeſſiſche budu. Cźi pſchecżiwiwſy wodowoda ſu ſo na hamtſke heſtmanſtwo wobroćili, ſo njeby twar dopuſchcźiło. Hamtſke heſtmanſtwo wſchak ſakrocźiź njemóże. Gmejna je ſamoſtatna. Hamtſke heſtmanſtwo njeje gmejniſku radu wuſwoliło, ale gmejna ſama. To njech je druhim gmejnam ſ wucžbu, ſo woła do gmejniſkeje rady taſkich, kotſiž niz jenoż cžeſke wobſtamkna a druſy je njeſu, ale kotſiž je potom też ſnami ſyłu njeſu.

Se **Semiz-Tumiz.** Sſobotu popoldnju poczerpi pomozny dźĕkacźer Schöne w tudomnej ſkale njeſłoże. Pſchi ſkładowanju kamjenzow wotwali ſo ſyłnicź kruch wot woſa a trjeći 19 lĕtneho mkodźenza tak njeſožoženje, ſo žebi noha ſtama.

Hdyž je sebi naš dźěd wowku brał

Nĕſchto ſtronkow ſe žwójbneje króniki
napiſał Ignat Herrmann.

2] (Pokracźowanje.)

Sſhladuju na drobny, hacź dotal njeſłĕdźenjeny dźědowy wobraſk. Tehdy wĕſo njebĕſche hi'chże ſ dźědom, žnadź ani niz ſ nanom. Hlada na mnje cźerſtwe, cźerwjenolicźkate wobliczo mkodeho mnża, nimale mkodźenza, pſches kotrehož cźoło ſpłuwaju wołoſrjeżba dołhe kudźerje huſtych pkowych włoſow po ſaſtarſku ſhładowane. Wot ſpanjow podležhuja ſo tute włoſy do prĕnjeje njehleże brody po lizomaj, ſakrywaju wuſchi. Druhi dźeł wobliczja je hładki, raſowita broda na wołrjeżbej ſarĕs, jako by lĕdy widźomnje była wurĕſnjena. Wulkej módrej woczi hladatej ſaſnje a mĕrnje, jako by chtej ſ łoſka ſuniſej. Hacź k brodże ſaha wyſoki, bĕły, nĕſchto krócź ſawity ſchawl, kotrehož ſwjaſk poſhubuje ho we wyſokem, twjerdym kornarju kabata.

Tajſile napohlad drje je dźěd nĕt, hdyž je ſo **ženik** — ſpodźiwnje ženi. Je to hotowe powedańcźko, jeho ženitwa, a najbliżſcha podawitna dalſche, njeſnate hacź dotal powedańcźko, kotrež chzu po dopomnjeću a powedanju ſtarſchich ludźi we ſwójbje naruſtowacź, tak dałoko hacź mój ſamžny pomjatk doſahaja. Pomjatnika tych dnjow hižo njebywa, thiba jo bĕche tehdy ſ dźěcźom. A tak ſo jenoż wot erka ſ ertej pſchenoſchuje ſtary podawk, ſ kotrymž je dźěd ſapoczał ſwoje mużaze žiwjenje a ſwoju poſdźcźu płódnu dźěławoſcź.

II.

Bĕſche to na ſpoczatku tohole lĕtſtotka.

W ſtaroſtawnej Kutnej Horje bĕſche ſaſydlena ſwójba Ptačzonſkich. Stary Franz Ptačzonſki, ſwojeho rjemjeſkła powjaſnik, bĕſche Kutnohórſti mĕſchczan a wobſtejĕcź polow, ſamóžny cźłowjek. Ale też cźłowjek ſwojeho raſu. Se ſwojej pilnoſcźu dobudże ſebi ſchwarneho wobſtejĕtwa. Niz jenoż wo nim, ale też jemu ſamomu płacźeſche ſtare pſchiſłuſchnoſcź, ſo „rjemjeſło ma ſłote dno". Mĕjeſche male potrĕbnoſcże ſa ſwoju ſamžnu wobołu. ſtawaſche, hdyž honacź ſaſpĕwa a dźĕłaſche njeſpróſnińuje hacź do wjeczora. Dźĕłaſche pſchedewſchĕm, ſo by ſo jemu derje wjedło a ſo by dźěcźom nĕſchto ſakhował. Mĕjeſche dźĕ žyna a pjecź dźiowkow, a ſ jeho jenicźkim pŕożowanjom bĕſche, ſo by je do žiwjenja pſchiſłoſnje wuhotował a ſwobſtarał.

Wſchelakorych nowotaſtwowſy, leżnych wĕcźi, hokeho poſtótka Ptačzonſki njelubowaſche. S pſchewidźatymaj wocžomaj hladaſche na wĕzy a na wołoſby kaž pſches ſchkleńzu a ſ nim njebĕ wĕcźow, njejewjeſche-li ſo ſa tutej ſchkleńzu pſchiſłoſnje poſadk. S jeho prajidmom bĕſche: „Schto cźi pomha rjana ſchkleńcźka, hdyž njeje nicžo na njej!"

Sſwojej ſwójbje bĕſche dobry, ale mĕjeſche ju rad po ſaſtaſchu. Njeholdowaſche ſwojim cźuſam a ſkedźbnoſcźam. Naſwycźi a ſdraſcźi ſwoje dźěcźi, ale njepleńeſche ho ſ nimi, to wón njedokonja. Sſwojej ſwójbje cźſyſche bycź ſ wopraſdźitej howu, kotrejež wola by płacźka na prĕnim a na poſlednim mĕſcże. „Wjeje kurjatka, ſo by hyło pſchekłepanſche hacź kokoſchka", tak prajeſche.

Tak bĕſche ſtary Ptačzonſki ſ krutym, ſtoro njedźiwazym na nikoho knjejiczerjom we ſwojim domje. Roſhorjeſche jeho, njemĕjeſche-li hicź wſchitko po jeho roſnmu. Njemĕjeſche pak tola telko roſſudnoſcże, ſo by ſ raſom pſchetorhnył, to, ſchtož njebĕſche po jeho woli.

A pſchecźiwo mnyſli bĕ jemu ſnajomſtwo, kiž ſapſchedże jeho dźowku knjeżna Katrżinka. Knjeżna Katrżinka narodźi ſo jemu 26. oktobra 1788 a tehdy bĕſche ji nĕhdże woſomnacze abo dźewjatnacze lĕt, hdyž Ptačzonſkoj nan ſhoni, ſo je ho do njeje ſalubował mkodźenz Jan Pospíſchil, traſch wo tſi lĕta ſtarſchi.

Hdże a kak bĕſchtaj ho mkodaj cźłowjekaj ſpóſnakoj, njewĕſcże wjaſaŕſki miſchtr. Ale wón ho njemału roſnjembri, hdyž wobkedźowaſche, ſo jemu Pospíſchil ſa dźowku khodźi. Mnyſlieſche ſebi, ſo ſ nĕkajkim ſahrimanjom tole ſnajomſtwo ſaſĕri. W tom pak bĕ ho ſmylił. Wón pſchedewſchĕm njebĕſche ſ dźowku licźił, kotraž bĕ ho hižo hłuboko ſahladała do módreju wocžow Pospíſchilowych, kiž bĕ ſebi wotmyſlił, ſo wot knjeżny Katrżinki njewoſtupi.

„Kajſe je mi tole ſnajomſtwo!" hnĕwaſche ho Ptačzonſki ſ mandjelſtwej. Niczo njewĕm, ſchto ho mi ſa khribjetom płeże! Sſhadźuje ſ tajkim nĕkajkim, a ſchto ma ſ toho bycź? Sſnadź njemyſli ſebi Katka na ženitwu?"

„A na cźo by ſnadź mkoda hoſza mnyſlicź mĕka, pantato?" ſtajł ſa wotmołwu praſchenczko macź Barbora Ptačzonſka. Sſkĕrchło na ženitwu myſli hacź na khaſo. A cźehodła njedyrbjała po naicha Katrżinka wudacź?"

„Wudacź, wudacź!" horjeſche ho miſchtr Ptačzonſki. „Ale kak wudacź! Je z rjemjeſlnikom tón mkodźenz? Njeje! Ma dom? Je hoſpodaŕ! S cźim je, macźi ſaſlepjena, ſo mamoj ſ njemu ſwoju dźowku pſchiwjaſacź? Praſchamy ho cźe, ſ cźim je?"

„Wón derje wĕſcże, pantato, ſ cźim je. S piſaŕjom pola ſchepmiſchtra Dawida . . ."

„Piſaŕ! piſaŕ!" mjerſazy wołaſche Ptačzonſkej nan. „To je nĕſchto prawe! A ſchto bej mnyſlicźe, ſeſtrwi ſ pjerkami, ſ kotrymiž piſcże. Jomu? Dźenſa je ſ piſaŕjom, jutſje ſ piſaŕjom njebudźe!"

„Ale luby pantato, njebudźcźe ſły. Je piſaŕ — wſchak je też piſaŕ cźłowjek."

Ani ſ taſkimi ſłowami a mnyſlenmi njenaſkoni Ptačzonſkej macź ſwojeho mandjelſkeho wo palcźik mkodźenza Pospíſchilej.

„Njech ho nohy a khodźi kaž dyże!" ſareji Ptačzonſki nan. S tym waż ſónſte ko'dy popadnje! So by na ho njedźiwał! Takowy mkodźenz! Schto by ſ njeho ſłyſko, hdyž by ho njedźerźał a na ho njekedźbował. Waż ſaſlepicź mó'e ow haj, ale nje nihdy niz. Może ſ nim pſchikrywacź ſonu? A maje ho ſ njeho? Taſki khabat rjany woſtanje a dołho wudźerźi, ale niz tak pró dny ſołdk! So rjany „wuhlada", powedacże, panimama. Ale ſchto maſch ſ rjaneje ſchkle, hdyž nimaſch nicžo we njej. Sſtyſchicźe, ja njechcam, ſo by ſo Katku khodźił a Katku jemu njedam . . . Njech mi na wocźi njeſłodźi!"

(Pokracźowanje ſcźehuje.)

S Kettlz. (Dźiwne auto.) Wo spodźiwnem pschipadźe so powđa: Muž a žona wuhđeschtaj pósdnjeho wjeczora s Kettlz a chađschtaj hđichi do Lubija hicź, pschi tom pschihđeschtaj do topoloweje aleje. Tu pschihđe jimaj duzy s Lubija auto napschecźo. Hđyž hđiche blišo k nimaj dojeł, podusny so źiwźa a auto na jene dobo sasta. S njeho wuskoczichu 6 młodych ludźi a wobstupichu njenađźiwy wobjet pucźowanzeju mandźelskeju. Na skoro pschihđichu tu tutom wokomiku po drósy 4 młodźi ludźo napschecźo. Auto mjeźesche so hyndom s procha a wopuschczenym njebjeźe mókno, cźišźo wosa świećzeł.

S Klětnego. Naschej schulskej młodźinje pokasuja we tudomnej Domaschkez žurli wubrane rjane śpiźerkowe brašy. Wone wukhađźeja se strony Shorjelskeho schulskeho kina. Tón je žebi za nadawk stajił, schulskim đźěćom nješćto woprawdźe rjane a hódne pośtićowaćz.

S Klětna. Tudy semrě šunjertnu njeđźelu po błišchej khorośći wyschschi wuhibowarśki strażnik Handrij Polank w starobje 58 lět. Semrěty běsche dolholětny źwerny sobuslaw naschego gmejnskeho sastupjeśiwa.

Se Slepo Komorowa. Cźitanny w nemšćich delnjoluśkich nowinach, so so w błišchim cźasu, w hosćenzu „Berlin“ w Slym Komorowje generalna shromadźizna „Schkitanskeho swjatka ratarjow w Delnjej Luźicy“ (Schutzverband der Landwirte in der Niederlausitz) wotmeje. Jedna so tu bjes dwěla wo schkitanje pratwow ratarjow pschećiwo wulkowym zamam. Te žu do wójny ratarjam lejowmoscze wotkuwawše a wo cźaś inflazije sa nicźo hódne njeje sabłaźiłe. Potom žu kwurtwanjonk jannow pschinjeśowacźi ratarjo jara bicźi. Sesnja dokładnje wusthnje. Studnje wuźaknu. Podobnych wobstośćow je zyła ryła. Snano mohł nam jedyn z nasćich pschećeśelow wo tom nješćto błišše powjeźeć. Bychmy so na tutón swjatk wobroćźili a potom naschim cźitarjam drobnischu rosprawu podali.

S Dubza. Jenemu tudomnemu dźiwaćerjej saúdźenu pódlećelu rano we 6 hođ. ł wokhéže koło kradnychu. Sa paduchom hischcze śleda nimaja.

S Jamnego. S pomozu wokrjeźnego wubźerka sa shromadne łśische wubźěłuje so tež nětko w nasćej gmejnje roswućowanje we wartenju na mšode holzy. Na nim wobdźěłuja so na 30 hłowow. Dokeł je jich tak wjele, je schula wschędnje dwójzy. Wona wotmětuje sa we twarjenjach brunizowjee jamy Freya.

Čitanka „Zahrodka“ za sršni skhodźene serbskich šulow.

(Stóńcźenje.)

Wudawarjo cźitanki njemějachu so lohko. Nasche pismowstwo njeje tak bohate, so trjeba so jenoš za jednotnymi nastawkami śledźicź, s kotrymiž móże so kniha sestajeź. Pěsnjow, haj tych sterze hischcze mamy, ale mało pschihodnje prozy. — Tuž dyrbjachu so swjetsche nowe, samostatne nastawki spisaź. Najebarš toho je jara bohata cźitanka nastała. Ssym je je wschitkimi nei pschistupnymi cźitankami Křenskeho słhodźenka pschirunował a pytnył, so nimale wschitke s bohatoscźu swojeho wobsahja pschetrjechi.

Nara wustojnje su wudawarjo zylu maczźinu we konzentriskich kołach sarjadowali, sapocźo se starschischim domom, słónćnjnje też njeđźeja a zyle cźłowjeske źiwjenje wokolnu.

Sa đźěći pišaćz njeje lohko. Snano je to też dozmała wopaki, pschetoż, schtoż đźěći najradscho cźitaja, kaž na pschikład bajki, Robinson atd., to njeje so wobsebicze za nje, ale sa dorosćenych spisało. Schtóż wobsebicze je đźěći pišu, sajandnjeś ł lohka do wopaczneho moralisowanja a śebi myślu, so ma so pscheđ đźěćazym rohumom ponižźicź. — Sa đźěći njetrjeba so hinak pišaćz, hacź sa dorosćenych — zyle jasnje, jednorje, wézownje, naiwcźnje, a zyle — bjes smykłow. Schtóż tak sa dorosćenych pišu, tomu też đźěći rosumja. Wšitko durbi też macźišna đźěćom rosumliwe byeź. Nimomjerny cźeńko wschak je elementarisowanje wědomosćze, schtoż jenoż tón samóże, kiž je sam hacź ł elementam wědomosće postupił.

Wot wschitkich nastawkow sba so mi jenoš powđancźko: „Bubź khrobły“ str. 84 psychologisym smyslnu, dokeł lschędne đźěćo na tutym starobnem stłhodźeńku hischcze tajkeho łośkocźiweho moralskeho sacźuća nima, tajkeh jemu spišowacźel pschipisnje. Ale móże być, so to mylu. — Schtóż pak je so hewak we cźitanzu noweho a originalneho podało, je woprawdźicź dobył sa nasće pismowstwo. Dwanacźe wucźerjow a jedna wucźerka su so, ł đźěła ł mnohimi pschinoschkami wobdźěliłi. Woprawdźe cźeścźowny stuk! Jim su so mnohi druzy pschisaunknyli, też starsche pismowstwo a ludowe bašnistwo je so hódnje wucźerjałko. Snajomnosći nasćeje rěcźe a nasche rěcźne cźucźe stej so w poślednich lětđźesatkach wudokonjałej. Tuž nje so nicźo bjes śwědomnje rěcźeńske kritiki pschinvsało. Pósnawamy śłédy wuskonjosće Michała Nawki, kiž ład łdina schtó druhi, duch śerbskeho ludowego bašnistwa a śerbskeje rěcźe we śebi njeśe. Tak je to też tuta cźitanka stała ł małej anthologiju nascheho rjanego pismowstwa, do kotrejež też dorosćeni rady pohładaja, hacźrunjeź njeje na zadnym pad jednostronišy literarna.

Najwjazy hamostatnych nastawkow — 13 — je wot Arnoschta Hanźki. Ssu to lubosne, pschi tym pomnje nowelistiske wobrazki bjez wschehe moralisowanja, stawišnicźki ł wjeśnego źiwjenja. Zane wopišanje, kiž so njeby pschewobrilo do sluškowanja! Je to snaty episki sakoń, kiž so tu stawa ł mrthodiskej źadanku. Đźěćo lubuje cźin! Nastawki „Kachle“, „Domjke“, „Schtrickła“, „Swonjeł“, „Hdyž běch wrěni ras kemschi“ su wopraudźe ...ischterske. Ssu dospołnje wurośte se śerbskeho ludowego źiwjenja a dymoju wóń śerbskeje włohi. Wjazore pschinoschki su wot Marćina Krala — 7 —, Michała Nawki — 7 —, Bohuwěra Schězy — 6 —, Jana Rěsaka — 6, Korle Wyrgacza — 5 —, Arnoschta Holana — 2 —. Marćin Kral je po śaćzu w tutej cźitanzy wośebje pschirodospytnu macźišnu pschewał. Też wón njewopišace, ale powđa. „Stara jabłoń“ we Schołcźicy sahrodze ma swoju stawišnu, kaž „Schtórk“ a „Zinjenje na Luzy“. Jasne a krótke hady to wusběhuja, schtoż je ważne. Se wschitkich nastawkach sjewi so wulka lubosć ł pschirodoje, rosćemjenja za rhytmusk źiwjenja a sluschowanje stwórby. — Schtóż Michał Nawka pišu, ma stajnje wóń a kwasny próschć narodneje pśežnje. Wubjernje je skowaknu ludowu bajku „Esel nad Słoto“ pschełożił, a wjeśelimy so wośebje, so je so do cźitanki pschijała, dokeł ł praktiskeho nasńonjenja we schuli wémy, ł kajkim wulkim wužitkom cunje tuta bajka se swojim ethisłim, hospodarskim a sozialnym smyslom. Jo do nowoczażneho shromadneho rosnwućenja hodźi. Đźěći cźuja so wopraudźe hnute, ju też dramatisły pschedstajeć. — Stawišnicźki Jana Rěsaka je swojej rajnej pointu wśeče kóżde cźitaze đźěćo pscheswědcźa. — Powđańcźka Korle Wyrgacza je ł dramatiskim źiwjenjom spisane, jeho wusnoscź běche nam hacź dotal njesnała a pschejemny nutrnje, so by swój dar dale pěstował. — Bohuwěr Schěza ma we naschim pismowstwje hižo dawno swoje cźestne městno. Pschihotuju wo lubem sabłudnem kujesu wośebity nastawk. Też nan je swoje wobschérne pschirodospytne wjedźeńśiwo wudawarjam cźitanki pschewostajił, jim wulźu sajimawe nastawki podawaju, ł kotrymiž móże je też kóżdy dorosćeny cźitaź powucźicź. Schtó na pschiklad by hižo wědźał, kelko druźinow molowy pola nasj je? Sam łym je njemało nastrožał, jako je nk ł mojeho měśćka je śuschenymi hribami mrócźałka molow wuwali, myślo źebi, so śu to drasćaki. Francozo maja wuhbernetho pschirodospytnika Fabra, kotrehož su Homera pschekahanzow pomjenowali. Podobnje śtejnišchcźo ma Bohuwěr Schěza we naschim ludu. Đźěći se śwérjećemi pschećeśelcź, to rěka wschitke dobre duschine samoźnosće studźicź a pławhować. Kajki je cźłowjek pschećźiwo śwojemu łkolej, tajku ma powahu! — Nastawkaj Arnoschta Holana „Sahrodka“ a „Sahroda“ jimataj nasch hižo se śwojim napiśnom. — Jan Sdym an k, sašłužbny świtnaćel źmano najlépscheje śerbśeje śible, podawa zyle njéśnatu, ale jara sajimawu bajku „Jesušowa kula“ a w nastawkonaj: „Budź we prawem cźasu we schuli“ a „Na pastwje“ so śjewi jako najnajsonišcźišći wulkubłak. Jednotlive pschinoschki Miklawscha Biedricha „Wrobl“, Jakuba Lorenza „Khłostanyj wjeł“, Marje Kubaschcze — bohużeł jenicźki — „Kak Boże słónćko semju draśeźi“, Krónu „Wo luźiskich horach“, Miklawscha Domaschki (drje śpisacźela patera Romualda) „Schto pjenjesy wschitko samóża“ a Domaschki-Hajniczankeho: „Jutśe Boże đźěćo wobradźa“ maja wschitke śwoje wośebite rjanoscźe a nochgyl žadyn zarowacź. — Pěśeń Jana Kaplerja: „Njedźela we pschirodze“ pokhađa ł jeho młodostnych lět, jako so husto rady we basnistwje pospjatowascźe. Też wjeśeły Jan Hajnza a Marja Budarcźej śtej sastupjenaj. — Cźežkodła to wschitko tak nadrobnje rosponinam? Stuńe so to ł swopraudźitej radoścźu nad tym, so ma nasch ludźik đźensa telko źiwych talentow. A to dawno njeśbu wuźiwali! Se wschelakich njesnatych pschićźinow so někotśi wucźerjo, kiž so wubjerune na śerbśe rjeru wutkeja, njeśbu pschi tutej cźitanzy so wobhdźěłili. — Se starscheho pismowstwa běchu wośebje Handrij Sejler, Jan Radyžerb a ludowe bašnistwo ł njesapraknitym źórłom. Podarmo pak śym pytał sa pschitkowami, kotrychž mamy w Radyžerbowej redakcźiji jara plastiliich.

Někchto zyle originalne, schtoż łym hacź dotal jenoż we jednej łaćanskej cźitanzy nadeschoł, su někotre đźěćaze nastawki. Se spodźiwanjom widźimy, schto też śerbśe đźěći samóża, hdyž so jich duchowna samostatnosć prawje posbudźe. Se wšitkym prawom rěcźi so wo genizu đźěćcźa. Hdy by so tola snajmjeńśicha hižo 50 lět p.jedy takle we naschich schulach śerbśej wucźiło!

Sso hamo rosumi, so łym jako dolholětny nawjet methodiki, cźitajo wschitke pschinoschki, też se sajimom na to łobźiwował, ł kajkim wužitkom móża so we roswucźowanju trjebacź, kak su duchownemu rosnwućowanju pschimjerjene, a kak móża so methodiśay wuwuźicź. Njanoscź pschinoschkow k tomu wabi. Nochcźu tudy wschitke śwoje smérnjenja podacź, ale wo tym łym pschesnědcźeny, so dyrbi radoścź byeź, po tutej cźitanzy wucźicź.

Wobkaruju jenoš, so so njeje dosćź śerbskeho namkało, cźitauku też tak rjenje hacź móżno swobrasowacź. Nunje dokeł žanych śerbśich wobrasowych knihkow nimamy, by to nujne było. Ssym pschesnědcźeny, so budźe so pśeni nakład cźitanki bórsy pschetrjebacź, tuž móże so hižom se cźasom na to dźiwacź. Potom njech so też wobłah ł dospołnymi njenami a po móżnoscźi ł krótkimi personalijemi spišowacźelow wuhotuje, kaž to hewak we wschitkich knihach bywa.

Schtoż tutu cźitanku wusnamjenja, to je jejny jednotny ras. Wobšach njeje ł cźuzhkrajedźišej měśćenzu wschelakich wužitnych nastawkow. Wschitko je knuze sjednoczene do jednoho zyłka, kotrehož swjasowacy źiwjol je — domišna. Wulki Herbart, kiž bo đźensa ł njeskazdu a ł njeđźakom zyle sarjecha, by nad njej runje tak śwoju mutrohnu radoścź měł, kaž kóżdy methodiśki wucźeł, kiž budźe rady pschidacź, so je domišna ł jeniczkej pschihódnej pódu sa cźehnidno a wucźbu, — so je to wot pschirody daty schulski rosrjad. —

S cźitankonaj je śebi naśe wucźerśtwo stajiło wjelchodny pomnik! Je đźeło, methodiśay a literarnje jednak wuśtojne, dokonjało! Njech jemu nasch łud ł dźak ł tym wopokasa, so śwojim đźěćom bjes wuwjacźa cźitanzy do rukow dawa! Tolle et lege! Wsmij a cźitaj!

Njech je lubosny titulny wobras Marćina Nowaka — pilnje cźitaju hółćzki — se słowownym pschewodźazym snamjenjom noweje cźitanki!

Wschitke nasche nadźije a pschecźa ju na pucź pschewodźaj!

Stud. direktor Ota Wićaz.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 25. novembra 1925.

Wjeczerawiche kursy w Barlinje.

1 Dolar	4,195	100 franzowsk. frank.	16,25
1 jendelski punt	20,32	100 cześkosł. krónow	12,42
100 schwajz. frankow	80 84	100 pólsk. markow	60,69

Efektny swjeźelichu so wječera krutnych kursow, kotrež hischcze dale horje bijachu. Statne a wójnske požeżonki swoje dotalne kursy sakhowachu.

Produktowe wiki khilachu so skerje k seśłabjenju. Posdźische termije so też trochu wotdźebjowachu. Zita so nješćto wjazy posbicźowasche. Kupzy so skerje wotwlakowachu. Muku też nješćto mjenje kupowachu. Wječera płaćeśe zentnar:

pschenicy 11.75—11.90 hr., rožki 7.60 hacź 7.75 hr., jećźmjenja nałeńśeho 9.40 hr. hacź 10.70 hr., nasymnego 7.60—8.25 hr., wowsa 8.50—9 hr.

W termitowym wikowanju:

sa dezember: pschenicy 12.42—12.47 hr., rožki 8.35—8.40 hr., wowsa 8.95 hr hacź 8.97 hr.,

sa měrc: pschenicy 12.80—12.82 hr. rožki 9—9.10 hr., wowsa 9.40 hr.,

sa meju: pschenicy 12.87—12.90 hr., rožki 9.17—9.25 hrivnow.

Na pschedań.

Khěża se sahrodu, na Židowje. Posdźiśenja sapodałe pod J. 487 na Bautź. Tagebl. w Budpschinje.

Wós świnny, w Budpschinje, Fabrikka haša 42a. — Desśkowany, 40 zent., w Radworzu 64.

Kóń, śrenjołětny, kosa, kury, 30 zent. jablukow, palne drjewo, we Wurizach 17.

Kóń, śrenjołětny, Hofmann w Pšowjach; śylny w Nasschowje 16.

Jałowa śylna, wyšsokoušuckelna, w Janezach 9.

Kachli żeleznej w Běłej Wodźe, Hauptstr. 100a.

Krowa młoda, wyšsokoušuckelna, mjes dwěmaj na wubérk. we Worklezach 54.

Sćo pytaja:

Holza do domu, Stuka, wikowaś ł mlokom w Běłej Wodźe.

Ssudnizy na pschesadźowanje.

Schtwórk, 26. 11., doh. w 10 hođ. na śudnischcźe w Lubiju: 2 signalowej trubi za automobile, 2 pišanskej maschinje, 2 elektr. wiśatej lampi, 2 motoraj na wjerćźity prud, kóżde po 1 PS., 2 błidowej lampje, khłamarske błido, śtejaty schpihel, pišanske błido, błido za kurjerjow, maschina sa dźěłanje wotpiskow, knihowa polza a błido.

Ssudnizy, schtwórk, 26. 11., doh. w 10 hođ.: pišanske błido, lodowy thamor, kutrobaś. Kupzy ssudu so we hosćenzu „Ke kwětkowej sahrodźe“ w Kamjenzu.

Schkrowe depesche.

Produktowe wiki w Barlinje đźenża doh. ¾11 hođ.: Wiki su mało wuwite. Tendenza: měrna.

Doh. ¾12 hođ.: Pschi źnadnym wobkhođźe wiki krute. Tendenza: měrna, ale krata.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Kito a wośtjowe łymnje wo tunu abo 1000 kg, šewal 100 kg, płaczizny so wotet śćitowje.

	24. 11.	23. 11.		24. 11	23. 11.
Schćenza	235-238	235-238	rapš. wośtjeći	15,50	15.00
rožka	152-155	151-155	poch. metalo	9 21	9,30
nałet. jećźmjen	188-214	188-214	ieradełka	—	—
nat. jećźmjen	152-165	152 165	hermjaze łuzhi	17,50-16	14-14 50
wowsa	170-180	170-181	buny	19 2,0	19 22,0
kukuriza: Mais	—	—	wo'a	24,00	20-24,00
pschenicn. muka	29-34.50	29 34.50	lany woświśći	21 22,50	21-22,00
rjana muka	22-24 50	22-24,50	módre łupinu	11-12,50	11-12,50
pschenicz. wotr.	11 60	11,60	olte łupinu	—	—
rjane wotruby	9,70	9,70	sano, 50 kg	3,90-4,40	3,90-4,45
sowje	—	—	ſiona, ſiana	0,80-1 25	0,85-1,35
rjane łymje	—	—	„ pschenc.	0,75-1,15	0,85-1,20
sroch	22-24,00	22-24,00	„ wowsna	0,90-1,30	0,90-1,30
zielušchki	16-18,00	16-18,00	„ jećźna	0,80-1,20	0,80-1,20

Ze susodnych a dalšich krajow.

Se Rosadorfa. Sśmijerinje śnjeśłoži tudy sobotu we tasłowej schkleńcźerni tejsej Biermann. Hdyž do pjezy pschikłoźowasche. Hdyž nasypowazu ruczizu dele łóćźeśche, so tuta wotleni a Biermann ipadny ł njej do 4 metry hłuboko leżźeho nasypnischcźa. Snjeźboženy, kiž je 45 lět stary, sawostaci schtyri njedorosćene đźěći. Pozostchitkownje je swójbu wschitku wutrobnje ruku cźuia.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Sakski landbund je němšćeho presidenta ł Hindenburga ł telegrammom namolwił, so njeby Locarnje śrěźenje podpisał a so njeby Němšej dał, Swjasej Ludow pschistupiś.

*

W śjatnej ludowej śhromadźiśnje w Barlinje chađyshe minister Severing rěcźeł. Pschitomni kommunistojo pak tak herjekachu, so bě ministrej njemożno rěcźeć. Policija schćeł wobwołow saja.

*

Hacź dotal w cźeśtim parlamencze knjeźaze politiske stronu śmeja njeđźiwajo wólbneho dobycźa kommunistow też w nowym parlamencze wjetschinu, kotraž nětkoże 18 hłosow wucźini.

*

S rosbuchnjenjom pólvra a munizije w Ahwazu w Persiśiej je 70 wojakow źmjercź poczérpiło.

*

Město Medina je so Wahabitam poddało. Wahabitojo běchu město wobstupili a jeho wobydlerśtwo wuhlódnili.

S Kamjenicy. Darmotne pohrjebanje smrěćtych. Měšćanska rada pschihłosowaschе w poslednim poseđenju nazańskej, kiž běsche pohrjebny hamt pschedłožił, so ma so městny zakoń wudaći, po kotremž so darmotne khowanje smrěćtych zawjesćа. Tajki nowy městno zakoń ma ku 1. apryłam do skutka stupić.

* S Landsberga. (Rubježneho mordarja sajeli.) Rakańskeho dźěłaćerja Arenda běchu na drósy z Jahnsfeldy do Müncheberga wjedźaceј do khribjeta tśelili, hdyž na kole jěduceho, a potom wurubili. W ćahu, jěduceј z Berlina do Schneidemühl, bu wot żelesnikeho kriminalneho sastojnika nětkle 20-létny muzikі sajaty, na kotrehoż so tuka, so je rubježne mordaństwo skutkił.

* S Rübenawa. Hósća z Hainichen bě tu na hostwu pschischoł. Hdyž na ćakańy běsche a z Jětу ...ustupi, wutrěli nabohu z njewuzaćnjeneje pschićiny tśelba a zhyn brob sterca wobzarujomnemu człowjekej do wutrobnja. Na swoje ranjenja je w Kamjenićanskej khorowni wumrěł.

* S Schurgasta. Potajna zmjerć. Jónu rano ...maka hospoza słótneho lětarja Sźallies morwego we swojim wobydlenju. Sźa. běsche na pschedwjeczoru ...ischće w towaršnosći w Schurgastu pschebywał a otom we nozy z autom do Frohnawy wotjěł. Kaž je so dopokazało, jedna so w tutym padźe wo sajedźowjeńsenje, kotrejž je jena druha wospoza skutkiła. We wobydlenju smrěćteho namakachu w jenej jstwje bleschku z jědom. Statny wěčnik je postajił, so ma so cźełko sebrać a rěsać. aDlsche pschepytowanja najskerscho wujasnjenja do tuteje naležnosće pschinjesu.

Swójbne powjesće.

Wěrowani: Max Kunza a Elsa rodź. Gehmlichez z Freiberka. — Waktaŕ Bernelk a Martha rodź. Schokcźiz w Kamjenzu.

Semrěli: Adolf Rudolf Hauer, korczmaŕ w Budyschinje, 50 lět. — Marja Flohr rodź. Kórnerez w Budyschinje, 57 lět. — Laura Seifertez w Budyschinje, 65 lět. — Marja Schenkerez w Budyschinje, 40 lět. Emil Steglich, dyschschi pósłki sekretaŕ na wotp., we Niskej, 64 lět. — Gerda Riedlez w Niskej.

Wumrěli: Korla Jacobi, wobsedźeŕ barbjerńje we Shorjelu. — Dr. Jurij Baron, sanitetny radźićel we Shorjelu. — Heinrich Berndt z Brětnje. — Wilhelm Kostrau we Wojerezach. — Erna Mucha we Wojerezach. — Louisa swud. Bernigowa, 69 lět, we Kelizach.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Wo samoženju inženéra Jana Adolfa, samojenićeho mějićerja firmy maschinowa fabrika Jana Adolfa a towaršnika firmy Alfred Möhwald a Co. w Budyschinje so dźensa dla wotwobrocźenja konkurseho jednanja dohlad nad wobkhódnistwom postaja. Dohladowaŕ wołoby: rěčnik dr. Harnisch w Budyschinje. Sobustawy pschipomóženeje rady wěrićelow: wobsedźeŕ fabriki Kurt Jahn w Budyschinje, na Wjeleczinskej drósy, twaŕski mischtr F. Kaup w Budyschinje na Nowosalczanskej dr. a pschekupc Wilhelm Ruschke w Budyschinje na Kotolskej dróży.

W Budyschinje, 21. 11. 1925.

Hamtske khudnistwo.

*

Wo samoženju inženéra Alfreda Möhwalda, towaršnika firmy Möhwald a C. w Budyschinje so dźensa dla wotwobrocźenja konkurseho jednanja dohlad nad wobkhódnistwom postaja. Dohladowaŕ wołoby: rěčnik dr. Harnisch w Budyschinje. Sobustawy pschipomóženeje rady wěrićelow, wobsedźeŕ fabriki Kurt Jaŋ w Budyschinje, na Wjeleczinskej drósy, twaŕski mischtr F. Kaup w Budyschinje na Nowosalczanskej drósy, pschekupc Wilhelm Ruschke w Budyschinje, na Kotolskej haśy.

W Budyschinje, 23. 11. 1925.

Hamtske khudnistwo

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. Jednota „Sokoł" ma kóždy štwórtk wjedor we 8 hodź. zwnděwanje w towaršownі na Hornčerskej hasy.

Lichań. Tow. „Zerničка" ma jutře štwórtk wjedor 1/8 hodź. spěwanje.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolef w Budyšinje — Zamołwity za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brězynej, — za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Mantlowy tydźeń

Wopytajće na kóždy pad w tutym tydźenju tute hobrske zarjadowanje při cyle nizkich płaćiznach.

Přinjesemy za žony, holcy, dźěći, mužow a pacholow bajkam podobny wubjerk.

Welsec kupny dom w Kulowje

Telefon 12 — Założeny 1868

Wolmu k štrykowanju awušiwanju ručneho dźěła. W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9.

MERSINSKY Naručnicowe časniki

Transmisije kóždeje družiny **wellje, bencin atd.** podawa ze składa **Carl Gast** w Budyšinje na drjewowych wikach čo. 27.

Gardiny, šaty tunjo. K. Erler, Žitne wiki 11.

M. Mikela časnikaŕ w Kukowje poruča **dobre časniki a nawoči** bryle) po najtuńšich płaćiznach.

Piany křidła-harmoniumy, Jeničі zastupjeć prěnjotnych fabrikatow, kaž Steinway a Sons Grotrian-Steinweg Feurich, Rupfeld Gebr. Zimmermann a druhich. Hudźbny dom **Herm. Jeremias** w Budyšinje na Kěžor. dr. 8 Telefon 421. Płaćenje po dźělbach dowolene!

Tworykupowacc towaŕstwo w Budyšinje z. dr. z w. r.

Poskićamy našim sobustawam jara płaćizny hódno:

košlacy flanell	mtr. 0,88–1,40 hr.	łožace šaty, krasnych mustrow	mtr. 1,20 hr.
košlacy tkaniny	mtr. 0,88–1,20 hr.	damasty	mtr. wot 2,20 hr. sem
syrokopřiw. tkan.	mtr. 0,82–1,60 hr.	płatowe cychi (Stangenleinen)	mtr. wot 1,90 hr. sem

Wulki wubjerk **štrykowanych a sportskich jakow** za dźěći a dorosćenych

Filcowe stupnje a tofle we wurjadnje tunich płaćiznach

Mantle do dešća - dźěćace wobleki - jupy - jaki do wětra

dźěłanske kholowy - wobleki za zamkarjow

čapki za „Reichsbanner"

Hodowne štricle a tykancy prosymy hižo nětkole skazać.

Wotewrjemy našu wobnowjenu

hłownu předawańnju na Serbskej hasy čo. 7

pjatk, 27. novembra 1925.

Dale zdźělimy našim sobustawam, zo so **wróćozarunanje** wot 2. hač najpozdźišo do 12. decembra we wěcych wobkhodach z wuwzaćom pjatka a soboty wupłaćuje. Znamkowe wobkručenja maja so we tym wobkhodźe předpołožić, w kotrymž su wupisane. Na dźěći so njewupłaćuje. Jeli někak možno, nic we wječornych hodźinach po pjenjezy přińdź. Płaćenja do **nalutowańskej knižki** móża so hnydom stać. **Zadanjenje wučini tukhwilnje 10 %.**

Předstejićerstwo.

Słomu

wšěch družin kupuje stajnje po najwyšich płaćiznach **Fritz Gretschel** w Budyšinje na Hošće haśy 8. Telefon 1194 po 7 hodź. wjeczor 1353.

Na předaŋ

1 čorny woblek nowy 1,82 mtr. wulki
1 wysoki khłobuk čisło 57
1 mužace koleso 1 gramofon z kulećemi 1 kšinja 1 dźěćacy jězdny stólčk pola **Neumanna w Budyšinje** na hrodźe „Ortenburg".

Butrobas (k čumpanju) na předaŋ w Radworju čo. 66

7 měsacow stary

ćehniły pos je na předaŋ w Jacobju čo. 20

Ćople kholowy košle a nohajcy poruča J. Erler na Zwonk. Lawskej hasy 10

Prošu čisło

687

jeli maće mały nawěstk do „Serbskich Nowin".

Jurij Hänsel w Budyšinje na hukelnjskej haśy 34. Telefon 736.

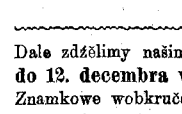

Hłowna pschedawaŕnja Rud. Sacha z Lipska w Budyschinskim hamtskim hejtmanstwje.

Skład ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Nawěstki přinjesu wužitk!

10 %

tuńšo při kupowanju k hodam

A. Kasper, Burglehn 11

Wšě wobuća, dołhe škórnje krótke škórnje dźěćace škórnje poruča **Mazik w Kukowje.**

Stejace a pobite drjewo kupuje za hotowe pjenjezy **rěrak w Slepom.** Powjesće njech so sćelu na: **Lausitzer Industrie-Ges. m. b. H. Schleife O.-L.**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 xl. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,20 xl. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 xl. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. z w. rnk. w Serbskim Domju w Budyšinju. Telefon 667.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy u u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Cisło (Nr.) 274 — **Budyšin — štwórtk 26. novembra 1925 — Bautzen** — **Lětnik 84**

Tuchna kaczka wschonèmskich nowin.

Němske nowiny skoro kóždy tydźeń powěsćeje wo potłóčenju Němcow w Čěskosłowakskej swojim čitarjam podawaju. Němcy w Čěskosłowakskej maja swoje němske ludowe, měšćanjanske šule, realki, gymnazije, pschemysłowe a ratarske šule, němsku universitu, techniku atd. Pschi tym je woni pak potłóčeni czuja. Němcy je wschudże potłóčeny widźi, hdyž wón njemóże druhe ludy potłóčeć, kaž wón to z ludowymi mjenschinami w Němskej czini. W Němskej je pschez jako heslo placzało, so dyrbja je ludowe mjenschiny, Polacy, Serbjo, Czesza, Danojo a Frisojo wutupić. Kak bożownje bychu tola mjenschiny byle, hdy by z najmjenschich w ludowych schulach jich rěć rumowpravo z němskej rěcu mela. Po Weimarskej wustawje maja ludowe mjenschiny prawo na to. Tola hóše je němske kněžerstwo wo sokowje starazja, hdyž je wo ludowe mjenschiny jedna. Pschi tajkim swjatkenju Němcow je srosumicz, so mózne herjetakju, hdyž so czeske schule za czeske dźěći w pschenemczenych Czeskich sakozcja. Też pschecziwo rozbudźenju knjezich dworow so słobja, hdyž tu jich wobydlerjo Němcy. Nětkole maja je na Moravskim nětorze knjeze kubła rozbudźić. Na nich dyrbja je, kaž Barlinska „Deutsche Zeitung“ pische, **luźiszy Serbjo sażydlić.** Bychmy je jara wjeselili, hdy by tale powěsć wěrna była. Kóžde leto wjele stow Serbow we serbskeho kraja wucziehnje, so bychu žebi w zuzbje sakužbu pytali. Wjele stow Serbow by je namakało, kotrjž bychu žebi jara rad statok na leżownoczach knjezich dworow we Czeskosłowakskej sałożili. Bohužel pak je powěsć, kotruž „Deutsche Zeitung“ rozsčerja, tuchna kaczka. Czescha mocu sami ludzi dosć, kotrjž zadaju, so mohli je z nataristwom zwizicz. Czeski lud je jara płodny a je bóle pschisporja dyli Němcy. Mnohy Czesch je do wukraja, wobzebje do Ameriki, wuczahnyli a tam czeske kolonije sałożili. Sa czaš **wokolnosce** wójny je je wjele Czechow do Europy wróćko, so bychu w franzowskim wójsku sa wuswobodźenje czeskeho ludu z awstriskeho pschaha wojowali

Němsko-hollandski visum sa puczowanske papjr.

„Nieuwa Rotterdamsche Courant“ powě: Wutoru žu je sastupjerjo wschelakich wikowanskich kontorow w Haagu wo spuschczenju visa puczowanskich papjerow wobzebje we wobchadze z Němskej rozdrěkli. Wojerske wobmyslenjow. Visum puczowanskich papjerow dyrbi je po możnosći do 1. januara 1926 spuschczeć.

Sozialdemokratiski namjet k sakonjej wo msdowym dawku.

Sozialdemokratiska frakcija w němskim rejmje je nanjet sapodała, kotryż žebi żada, so bychu wot nežaczynych dochodow 100 hriwnow wuczinjazych, datok njebrał. Pódła leho dyrbi je žiwóżne snjeńschenje datoka na sledowaze waschnje powyschicz: Sa mandżelsku na 20 hriwnow, za prénje a druhe dźěcźo po 30 hriwnach, za sześe a schiwórte dźěcźo po 40 hr., za pjate a kóżde sześehowaze dźěcźo po 50 hriwnach. S tutym nanjetom je sbohom wottrowenje systema prozentualneho snjeżenja sjednoczene, tak so bychu we pschichodze żiwóżne snjeżenja za wschitke dochody jenak wyżoke byle.

Kónz badenskeje ministerskeje krisy.

W Badenskej je je zentrumska strona rozsudźiła, je sozialdemokratiju nowe kněžerstwo wutworicz. S tym žu je wschitke prózowanja wo wutworjenje wulkeje abo Weimarskeje koalizije rozbite. Demokratojo žu z kněžerstwa wustupili, dokelž je zentrumska strona na statneho prezidenta Bellpacha jako ministra rozmnoženja nabdźeli cźinile. Pódła leho je je demokratiska strona pschi skladnosći Hindenburgowe wuhrata w Karlsruhe z zentrumskej a ludowej stronu roskorita. S druheje strony je powě, so budże ministerstwo tak sestajane, so budże wulka koalizija w pschichodze hischcze można. Nětczischo kněžerstwo, kotrež jenož dweju stronow wobsteji, móże je jenož na maku wjetschinu sepjerace.

Justiza w Duringskej.

Nasynu 1923, hdyž je Hitler a Ludendorff w Mnichowje hotowaschtej, do Berlina cźahnyc a němsku republiku powaliez, Ehrhardtska brigada pschi bayerskoduringskej mjezy Khasche. Pschesłuschnizy tuteje brigady Hulio Duringske mjezy pschekroczichu. Tehdomnischi wodźeŕ krajneje kriminalneje wyschnosce we Weimarje, krajny radźicźel Hermann Worch, bé Ehrhardtskich ludźi, kotrjž běchu mjezu pschekroczili, sajecz dak. Dokelž pola nich dokumentariste dopokazy sa wjelepscheradniste woipohlady pschecziwo republizy namakachu, jich w jatbje wobthowachu. Hdyž jatych pschepytachu, je je spjeczowachu. Na to jim Worch hrożesche, je nješchto dopomha, jeli so je njebychu ruże wuslekali. Generalny leutnant Hasse, kotryż bé jako wukonjeŕ němskostatneje exekucije do Durinskeje pschicźahnył, **z jenym stahlhelmskim wjednikom,** studentom Klonzom z Jeny, pschikas pósza, so dyrbja jatych studentow hnydom puschczicz, je pschichodnje kóżdeho pschepytanja wostajicz a nikoho wjazy jaiecz. Worch je je sapowjedźi, tutón rostas pschijecz. Jeneho druheho pschinjeseŕja generaloweho roskasa Durinskia polizija saja. Krótki czaš je tym auto z czyrjdu wojakow němskostatneje wobory pschijedże. Wojacy sajatych studentow z jatby puschczichu a Durinskich policistow sajachu. Zich nětotre njedźele w lěhwje w Ordrufu we jatbje dżerżachu, hdyž możachu wo němskej wusławje a podobnych wězach myslicz. Pschecziwo Worchej general Hasse wobstorżbu sapoda, so je studentam hrożył, je jich zatkeli a so je psched nimi z gumijowymi klumpachami machał. Lětża w meji je je pschecziwo Worchej prozeß dla pschestupjenja nuczenja sawjedł. 16. oktobra bé je ho kawnisti žud w Rudolstadtu prěni króć žudźił. Se žudowym pschedsydu bé direktor krajneho žuda Neumann, aktiwny žobuśtaw stahlhelmskeho swjatka. Pschi jednanju je wobžałowdźi, so bé dźeł sajatych studentow wupokazy bayerskeho jěsnego regimenta 13 w Bambergu pschi žebi měł. Tuczi studencja běchu pschesłuschnizym Durinskim policistam rjekli, so žu jim oficerojo 13. regimenta rjekli, so je němskotatna wobora hotuje, hromadze z Ehrhardtitimi swjatkami, pschi Durinskich mjsach leżazymi, do Berlina cźahnyc, so by je němske kněžerstwo powaliło.

Ssudowy pschedsydża spyta wobstorżeneho Worcha wospjet pschetorhnyc, hdyż wo wjelepscheradnitskich prózowanjach w Bayerskej a Durinskej rěczesche. Wón sakasa, studentow, kotrjž běchu jako žwjezdy słakani, „wjelepscheradnikow“ mjenowacz.

Worch pječesche, so je sajatym studentam z gumijowym klumpachom hrosył.

Pjatk 20. now. je psched kawnistim žudom w Rudolstadtu druhe žudniste jednanje wotmé. Worch z nowa pječesche, so je studentam z gumijowym klumpachom hrosył. Hačrunje dwaj prjedawschej policistaj Worchowe wuprajenja pod pschisahu wobtrucźichtaj, a hačz runje hischcze diwadruhaj policistaj sastojnikaj je posticźichtaj, to same z pschisahu wobswědczichu, Worcha ke thkotarni na jene leto dla pschestupjenja nuczenja sażudźichu.

Nowe ministerstwo w Czeskosłowakskej.

S parlamentnych wólbow w Czeskosłowakskej je republikanska ratarska strona jako najsylnischa wuschła. Republiczny president je tohodla jeneho wjednika Schwehlu namolwił, so by nowe kněžerstwo wutworił. Do noweho ministerstwa pódła dotalnych kněžerstwow pschistuschazych politiskich stronow hischcze sastupjer pschemysłowje strony stupi.

Bolschewikojo w Rumunskej.

W Galazu w Rumunskej žu psched nekotrymi dnjemi ruskeho wobhonjerja Pugaczewa sajeli. Hdyż Pugaczewa sajachu, wón do policistow ruczny granat cźišny. S tym je jedyn policajski agent mori. Pschepytanje Pugaczewoweho aitentata je k njewoczakanemu wotkrycu dowjedło. Policija je zhonika, so běchu w posledninm czasu nan rěku Dnéstr cźyrjdki terroristiskich kommunistow pschekrocźile. Běchu je do wschich wažnischich rumunskich městow rozsełchi, so bychu tam attentaty słuczili. Tak je je mjes dnjemi w posledninm czasu granatowemu attentatej na pohrjebny czah policajskeho agenta sadźewało, kotrehoż bé Pugaczew morił. Nowiny „Universul“ pischu, so maja wyschnosce w rucy nadrobny sapjż kommunistiskich nażylnikow, kotrjž žu je bolschewikskeje Ruskeje pschischli.

Granaty w pinzy Kischenewskeje radnizy.

Kischenewska radnica (radnica thežza) je tele dny nowehu sarjadnika dostała, kotryż wschohu radnizymu inwentar sapisacz da. W pinzy z swojemu pschekwapjenju wulku hromadu bronjow a granatow nadeńdże. Namakanku swojim pschedstajenym wosjewi, kotrjž běchu tehorunja pschesłapjeni, dokelž jebi nichtó njebé na to pomyslił, so mohli je w radnizynej pinzy granaty a munizija zhowacz. Hakle, hdyż je prjedawschehu sarjadnika wopraschachu, je wukopa, so je je granaty do radnizynych pinzow w lěcze 1918 za cźaš měšćanjanosty Schmidta pokźże, kotryż je psched pschikhadom rumunskich wyschnoscow z Beßarabskeje do wjeczorneje Europy cźekny. hdyż je hibanje pschecziwo pschisamknjenju Beßarabskeje k Rumunskej wjedźe.

Protest italskeho pósłanza pscheciwo Radiczowej rěcži w Lublani.

Italski pósłanz Bodrero w Belgradze je wutoru ministerskemu pschedsydże Paschiczej protest pschecziwo rěcži podał, kotruż je minister wuwucźowanja Schcźepan Radicz njedźelu w Lublani měł. W njej je italskim fazistam hrozesche, je zyła frjedna Europa pscheciwo wupermanjenju fazistow postanje. Radiczowe rasne wustupjenje pschecziwo fazistam je niz jenoż njes Sstowjanam, ale też mjes Němcami pschiklokowazy wothlóś namakało. Politika mudrosći pak běži žada, so je Južnosłowjanska z Italskej snjeje. Radicz je tohodla wojewił, so je nawinarjo jemu wopak srosumili a jeho rěcz njeprawje wocźišchczeli. Tak minister njeje wo pschesłuchowanju italskich mjesow rěczał, hižo teje pschicźiny dla niz, dokelž je niz jenoż italske mjesy, ale też mjesy Južnosłowjanskeje, kaž zyła wschitke statne mjesy, z mérowym sreczenjemi postajene a njepschemènlive.

Pśched nowymi podawkami w Grichiskej.

Republikanske kruhi w Grichiskej sjawnje swoju njespokojnosć z politiku „dojednanja“ generala Pangala wuprajeja. Tutón po możnosći planam monarchistiskeje strony połtkuje. Njedawno bu někotri republikanscy ministrojo wo sco stupili. Jich městna su je z monarchistiskimi wjednikami wobsadźike. Stejiscźo generala Pangala k stronje pschiwisowarjow nebhuźscho ministerskeho presidenta Venizela a jeho wuprajenje, so je wojowanje mjes republiku a monarchiju jenoż z theoretiskim praschenjom, je z dopokasmom, so je Pangalowe kněžerstwo republikanskemu programej njeżwérne a so je jeho zwólnowosć k zadanjam monarchistow za wobstacze republiki strashne. Lewa strona republikanow z Papanastasiom a z generalom Kondylisom na cźole tohodla sjawnje pscheciwo kněžerstwu wojuje. Papanastasios je je na dleschce pucźowanje po Mazedonskej a Thrazijej podał, so by schćerke hibanje za sakhowanje republiki organisował. Też general Kondylis swój wulki wliw w grichiskim wójsku wuzaje a prózuje je, wospjetne elementy za Papanastasia organisowacz.

Pangalowe kněžerstwo worci psched strashczynej dźěławoscu swych republikanow njesacźinja. Pangalos je hižo rjekł, so agitaziju swojich pscheciwnikow pschepytacz da a so potom najzrasnischa pscheciwo republikanskim wjednikam zakrocźi. Pscheciwnistwo mjes kněžerstwom a republikanami je tajke wótrosce nabyła, so maja je w najbliszim cźasu krwawne podawki wocźakacz.

Rozrisanje kommisije Swjatka Ludow wo grichisko-bolharskim namjesnym pschipadze.

Kommisija, kotrejż bé Rada Swjatka Ludow poruczila, grichisko-bolharski namjesny pschipad pschepytacz, je swoje dźěła skónczała. Jendżelski sastupjer żada wot Grichiskeje, so by 85 000 jendżelskich puntow (1 700 000) hriwnow) za zwójiny bolharskeho heitmana a 19 bolharskich wojakow, pschi namjesnej zwadze podnjesenych, wuplacźiła. Pódła leho dyrbi Grichiska mudrowki sa transporty bolharskich wojakow, kotrjż žu je namjesneho wojowanja dla dyrbjeli z mjesy dowjesez, 50 000 puntow sarunacz. Kommisija je je temule jendżelskemu żadanju pschisamkła. Grichiskemu kněžerstwu je rosrihanje kommisije Swjatka Ludow jara njepschijomne. Wona chcyschce z postupanjom pscheciwo Bolharskej swoje smutkownoc-politiske jesiscźo pospluniez, je pak žebi tym praktizy na wobak seschodźiło. Tohodla pyta, opozitiske stronu smérowacz a sim je smutkownopolitiskimi pschiwolenjemi napschecžo pschińcz. Wutoru je wjednizy stronow mjes sobu jednale.

Sbéžk w Syriskej.

Dopjelowaŕ Parizskeho „Tempsa“ w Syriskej pische, so Druzojo wot 48 hodźin pytaju franzowske wójsko wobsluzowacz. 500 hacź 600 muzi je pod wjedźiznowm Saida el Atrasesa, bratra sułtana Atrasesa, z Dżebala Druza hacź

njehdže 60 kilometrow k krótkemu ranju wot Beirnta pokhertowano. Jennu je so poradźiło, domorobnych za dołhi dóstać, z čimž jim wojeńske mozy Drusow na 2000 muži krotke. Franzowske wojeńske mozy, kotrež tam we Rachajt wobstupjene, tu jara słabe. Tydźenšiny dwójzy je wobžadka wot polnocy wujasanje měła. To pak je wot pjecź dnjow zyle pschetorhnjene. General Gamelin je pódnjelu pytak, wobstupjenych franzowskich wojakow wuiswobodźić, dokelž je wobžadka z listinowschazymi holdsemi powěsć data, so munizija pobrachuje. Dale je so lětadło wróciło, kotrehož wjednik móžesche zdźelić, so je wobstupjena wobžadka se franzowskimi wojakami, wot ranja so bliżazymi, swiž dostała. S tuteje powěsće hudźa, so budże Rachaja bórzy z wobleńenjenja Drusow wuiswobodźena.

Krute wojowanje wo Rachaju.

Mjes tym je so Franzowskam poradźiło, garnisonu we Rachaji wuiswobodźić. „Petit Parisien“ wo tym pische: Garnisona so we wokonniku wuiswobodźi, hdyž 250 faktizarjant, je spadny a jězdnych syrikeje legije wobstejazym, kotrež so wot 5 dnjow w zitadelli wobleńowachu, munizija wuńdże. Druhoje běchu zyły pjedawšni dźeń njepschestawajuce nadběhi činili a dwójzy so jim tuno poradźi, so do Rachaje dobyć. Jich pak sažo wróćo sbichu, Franzowska garnisona je cźežko schkodowała.

Namolwjenje sultana Atrascha.

Wjednik sdźerżarskich Drusow, sultan Atrasch, je manifest wojsewit, w kotrymž praji, so Drusojo žane druhe wumjenjenje njepschijimaju, hač swoju doskonnu njewotwisnosć. Nicžo jich wot jich wojowanja za wótzmy kraj njewotwodźi.

Synoda.

W Drježdźanach, 25. 11. 1925.

Prěnje pohjedźenja synody su pschezo krótke, dokelž wubjerki hischcze jim pschipokasanu maczisnu pschedźelake njejsu.

Dźensa so registrando pschedenjese. Potom wubjerk sa wólbne pruhowanja swoju rosprawu skicźi; wschitke wólby so sa placźace pschivóznachu. Knjes synodala Siegert namjetnje, so by so sa wuradowanje schulskeho sakonja, kiž je so jako namjet nětkelžeho statneho knježerstwa wojsewił. Wusswoli so wubjerk z dźewjezich stawow wobstejazy. Won wupraji, so je nuzne, so so wobsebje w Saskej schulske naležnosće je nastupanju mlodźinskeje wuczby rozsahnja.

Knjes farař Barchewitz rosprawjesche wo namjecze zyrkwinego pschedstejeristwa w Schunawje pola Lipska, kiž so sabéra z tym, hač na so duchowny pschi pohrjebje tajkich, kiž su z krajneje zyrkwje wustupili, wobdźělić. Schunowskeje mějachu wschelake pschicźiny sa to, so by so to stalo. Synoda pak so jenohłósnje pschecźiwo tajkemu wobdźělenju wuprali.

Hanczka.

Poseđenje wokrjesneho wubjerka Budyschskeho hamtskeho hejtmanstwa, 23. novembra.

(Skónczenje.)

Naczisk ke schkitowanju kublanzow ma so pschichodnemu poseđenju k skónczenemu rozsudzenju pschedpołożić. Swjazk wokrjesneho spomožerstwa a wokrjesne gmejny su se sastaranjom z khibjenzow z dźela jara wobczežene, tak so mele ho sredki a puncze pytacź, so by so k tomu skutkowało, po możnosći tajkim pschipadam sabżwacź. Ma so na nuzne trébne, cźeże sastaranja zkhibjenzow a podobnych nadalkow na schérsche ramjenja stożicź a je statej pschewostajicź, dokelž w najwjazy padach pschipomozy z wurunadka (Ausgleichsfond) daloko njedostacźa. Też z tutej naležnosću budże so wokrjesny wubjerk sabéracź.

Prótiwa Kamjenskeho wokrjesneho swjazka wo pschipomozy 400 hriwnow wuczinjazeje, z kotrež. mélo so kupjenju automobilneje motoroweje zykawy z stopnischczom we Kukowje dopomhacź, so z wobzarowanjom wotpokasa, dokelž je w tudomnem wokrjesu hižo 10 motorowych zykawow a dołhi je tola hižo w blizkosći Kukowa w Pozdyschkej gmejnje tajka motorowa zykawa. Dale pokasa so na to, so też njeje wschudże dosećz wody za motorowu zykawu trébneje. Pschi tutej pschiležnosći naspomni wjeżerkubleršti wobjedżeř z Boxberg-Wulkotrjelkowskich, so bywa njemožno, so wjeczor po 7. hodźinje telefonizky swjazacź. We wjasnnu schkitanja psched wohnjom je zyle nuzne trébne, so so też wozy swjazk dóstanje. Knjes hamtski hejtman dr. Jungmann pschisłuži, so budże so w tom nastupanju wo to staracź.

Prósitwa sjednorjenych plahowarjow pjerjiny a karnikow za Budyschin a wokolinu wo wustajenje cźesnych mytow za wokrjesnu wustajenju pjerjiny w Budyschinje 22. a 24. januarja 1926 so sćehowa dla wotpokasa. Wobcźežowanje gmejnskeho sastupjerja Jeremiasa we Wulkej Dubrawje dla sastajenja pożedźenskich protokolow kamuschcze gmejnsleje rady wuprají so za njewažne.

Pschihołowene buchu potom dodawki k porjadkej gmejnskeho dawka Cźelschowa a Lichanja, pschisiecze pożczonki Cźorno-Nosličanskeje gmejny pola krajnokulturneje rentowneje banki za twarjenje wobydlenjow, mětny fakor Bjedrinska wo wotrunanju gmejnskich sarjadowanjow, pschisiecze pożczonkow gmejnow Wulkeje Dubrawy, Spłošća a Smjerkneje pola krajneho sawjeżcenskeho wustawa Saskeje.

Na wobcźežowanje gmejnskich mětcźanow Schézy a towarschow pschecźiwo twarjenju wodowoda w Barcźe njemożesche wubjerk nicžo wobsamknuwcź, dokelž njemješesche so za woprawnjenesko, do tuteje naležnosće zapschimnycź. Po dobrosdaću wokrjesneho lékarja je tónle wodowod trébny. K twarskim khostam 43 000 hriwnow naczisnjenym, je finanzne ministerstwo 6000 hr. pschipomozy pschiwolilo. Dale wuprají so za njewažny a wotpokasa so wobcźežowanje, kotrež běchu sobustawy swjazka a wotebrarjo pruda Kluka zankeho gmejnskeho swjazka k wobsamknjenju pschedłożili, so by so żelezny milinowy prudowod z njedźanym narunał. Dalsche wobcźežowanje žanišnu wěz nastupaje, so ma so swjazk jako njesakonjeny wuprajicź, so tohonmija wotpokasa.

Sa pschedsyhan bydlenskeje rosrisnjazeje wyschnosće za Budyschinski kraj wuswoli so na městno semrětkeho knjesa hamtskeho sudnikskeho rady Alberta knjes hamtski sudnikski rada dr. Franke. W naležnoścach korcźmarskich prawisnow pschihłosowasche so próstwam korcźmarja Emila Thomasa w Darinje (pschenjesenje), Hańże swud. Barcźynjeje, rodź. Wicźasez w Njeswačzidle (pschenjesenje), Karla Marka we Lusy (pschenjesenje), korcźmarja Karle Adolfa Rostoka we Wurizach, Marja Albina Hänchena w Hornim Puzkowje k wuczepu piwa w skalnej kantinje w Delnim Puzkowje, Moritza Pawlika w Hrózišćezu (pschenjesenje), kłamarja Jana Stephana we Wulkej Dubrawje (drobne wikowanje z paleńzom). K poddźěłkanam autowego wobžadka swobodneho stata Saskeje na wobkhadnej cźarje njes Budyschinom a Kamjenzom, kiž wuczinjeja w aprylu 1196 hr., w meji 1112 hr., w junuju 1031 hr., w julíju 1304 hr., w awgusće 639 hr. a septembru 695 hr., ma wokrjesny schwórcźinu pschinoschka płacźicź. Wobsamknuty so, so budże pschidawk ko też na dalsche płacźicź.

Wokoło 5,10 hodź. skónczi so sjawne poseđenje, kiž běsche so z krótkej pschipokrodnischej pschestawku pschetorhe. Tajne poseđenje so pschisamknu.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 26. nazymnika.

Sylwestra, abta.

* 1886 w Radworju Franc Kral, zahority narodowc, założeř Domowiny, padny mlody we swětowej wójnje. —

Cesć burej!

Bur ma so procować a dréć,
Tuž dyrbi so we cźesći méć.

Wón kusto studźeń wužiwa,
Hdyž wino krewi mészana.

Bur ma so zlutnje přez swět prać,
Zo prec' mohł dań a dawki dać
Wón z twarohom so spokoji
A butru njese na wiki.

Bur wjele potu rozlije,
To grat a polo předuje,
Haj, husto wjedra, nuzy dla
Njej' hišće žana njedźela.

Handrij Zejler.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 730, hygrometer —1, thermometer wo dnjo +3. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 728, hygrometer 0, thermometer w nozy —1. Wuhladny na malo so pschemjenjace wjedro. — Hacź do poknoz bé schkleńa na frone schla. Wot ranja sem pócznje so na rjane hibacź. To smano pschihpowjeda, so wubéžki niżiny nad Rusej na mozy zhubjuje. Wyschina nad Jendźelskej a atlantiskim ozeanje najšerje na mozy dobywa. Tak šmémy snadź, ale symne wjedro wotcźakowacź. — Jutrje piatk słónco ma 7.37 hodź. skhadza a so 3.58 hodź. khowa. Měsacź je skhadźa popołdnju 3.09 hodź. a so rano 3.43 hodź. khowa.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutřišchi pjatk:** So wucźahnje, symnisko a mjerjnje. W Rusej šyrne swjerzki, we wjeczornej Europe sapoczinje mjerjnjeć, w pokoršcej deschcze.

— **Wežerawschi wulki serbski koncert** w Krónje je so wulkotnje poradźił a tohodla wschu prózu a wupory se wschěch stronow serbskeho ludu k poradźenjam swjedźenja pschinjesesche, nanajkrasnischo nyjowal, kaž to tak rjenje we swojich dźakowych słowach wuprají knjes farař Domaschka-Budeschanski. Swjesełazy běsche bohaty wupyt se wschěch stron Łužicy a z Drježdźan, šamo z Prahi, z wolkeř bé knjes Nowak-Njechorjanski jako najdalschi hósć z pschikhwatak. Wschém je so njesmérnje spodobało, dokelž běsche tónle koncert wopraudze z krónu naschich serbskich swjedźenjow. Naiwjedowarjej koncerta, trjesaj hudźby direktor B. Krawz a wyschschi wucźeř J. Schodeuk mózetaj być a jara spokojenaj, so je z tutym swjatocźnym wjeczorom sašo narodny skutk dokonjany, kiž tjadnje so dostojnje do wulkeho rjadu naschich wulkich narodnyhudźowazych serbskich spěwanskich swjedźenjow. — Nadrobnischu rosprawu z powołaneho wjera pschinjesemy w pschichodnem cźisłu naschich Sserbskich Nowin.

— **Katolski prozejtór** je widźecź na wobrazu, kiž budże w špocźatku pschichodneho měsaza we restauraziji a kocejowni Strauch w Budyschinje na Židowje wuhotowany. Nad wulkotnej pjanosći barbow a wopraudze žiwym pschedstajenjom zwjeselí so kóždy, kiž tutón rjany wobras sawohlada. Molowaŕ je krasny wobras knjes W. Schéza, wucźeř w Nachłowje, kiž je tón hižo w moterstwje wuspanjenjak. Wobras njeje na pschedań.

— **Adwentska hudźba w Michałskej zyrkwi.** Spócznje wotwjedła w Budyschinje sarjadnje 29. novembra, na 1. njedźeli adventa, w Michałskej zyrkwi hudźbnu adventsku swjatocźnosćeř. Wschě starosćelive myśle naschecho cźasa njech su na krótki cźas sabyte. Cźiche rozmyślenje dyrbi naš sjednocźicź a na swjatu hodownu nóz dopominacź. Adventska hudźba sapocźnje so z pschedehrju na bryglach wot Bacha z khoralom „S njebjes wuhłoko“. Potom sćehuje schtyrihłósny khorowy spěw z Hansa Leona Hasleje rjenych zyrkwinskich spěwow z l. 1608: „Budź ty khwalbny, Jesu Khrystschcze!“ Po adagio z 1. brygloweje sonaty wot Mendelssohna, a sopranoweho sola wot J. S. Bacha bozpje swjatocźnosćej swojej wjeśchi w Hosćerjowem schtyrihłósnem khoru: „Wohu šamomu budź cźesć we wyšokosćach“. Mimo toho budu so hischcze dwojohłósne khory z 16. a 17. lětstotka pschednoschowacź, sonata na huślach a bryglach wot Corelli, dźiwa sa schtyrihłósny khór: „Exultate deo“ wot Alegandro Scarlatti a „Allegro“ z 1. brygloweje sonaty wot Mendelsohna. S wosławnym spěwom „Wotewrźće durje, wotewrźće wrota“ skónczi so swjatocźny wjerzkor. Wschitzy dyrbjeli so pschi tutym adventskim hudźbnym wjeczo-

Hdyž je sebi naš dźěd wowku brał

Nječcho stronkow se swójbnieje króniki napisał Ignat Herrmann.

3] (Pokracźowanje.)

Dohrima — a so by jenu swoztalo posledńje słowo, skocźi stary Ptacźowski do druheje jsby a saprašny sa žobu durje.

Khwilku Ptacźowskowa za nim hladasche, jako by pisches durje widźała, pokiwny i hłowu a potom so wołoži: „Pische cźo a sa cźo tajke wadźenje! Nječe ho wjedu a potom tola pónidźe po jeje hłowje.“

S tym ménjesche dźowku. Ale mjesesche hischcze dodacź: A po mojej. Pschetoż běsche se swojatkarjom je swojej dźowku; panimanje so mlody Pospischil lubjesche.

Schto pomhasche naiej Ptacźowskemu, so praji: nochzu, so by mi sa Katku khodźił — njedamy jenu ju — njech mi na wocźi njepschiidźe. Pschetoż hdyž potom mlody Pospischil sašo pschiidźe, tak njeważiłuje tak haiúcźiwje kaž pschezo, hdyž holcźynneho nana cźesćowanje postrowi a mjehki, módrej wocźizy na njeho tak proschazej wupja — pokhmuri deje so Ptacźowski, ale pschijaindźeli wocźi a nécźeho mórcźo cźehnjesche bórzy do swojeje jsby. Njemješesche telko smužitosće, so by njekubanu napadnikej durje pokasał.

Panimanna swosta jenoż w jsawje jako jandźel pěstuń sałubowanej, swosta knjeżna Katrzinka, wuschiwajzy skole cźežzy, a wobé pschipoštuchaschtej pisarjej Pospischilej, kiž so hanbicźiwje pożydze a stronnje wécźejche. A hdyž ja hodźinu wotenide, pschewodźesche maczerka jeho do pschedehrje.

„So holza nima rosoma, tomu so njedźiwam“, prajesche po tajkim wopyzce stary Ptacźowski. „Ale so by wy, njenudza panimana, jej w tom takle polekowała, to mi do rosuma njecha. Ruzy pródsnej, kaby prósone, do šmjercze pschipijenje z pjerom. To by była rjana muzika w mandźelstwje!“

Kaž jara by so też rokocźił, šmajomstwo nan Ptacźowski njepschetorhny. Pospischil pschikhadźeše do domu pschezo cźesćischo a pschezo dléje pschebywaschе.

A hischcze běsche mnoho njejasjedow. Knjeżnu Katrzinku chcyschе nékajki stary hejtman. Ale hdyž nan dźowcy z tym pschinidźe, wospjaka so knjeżna Katrna wischa.

„Luby nanu, njenamuecźe mi tajkeho starého nawoženju!“ prošeschе se stuknjennymaj rukomaj.

„Hdy by holoubrodak był, njeby by ſ hejtmanom był. A też ty ras sestarnjesch!“

„Nó derje, pantato“, sastupi so macź, „ale dajcze jej sestaricź pschipódla mladehu, jeje runjesca!“

„Hejtman ma dobre bycze a tyrće!“ wotrěsny nan.

„Haj, haj, a Katrzinka pódla njeho do lěta dostanje waschobisnu.“

A ſ mlodym wot nuſy a bédy wojzkobisnu dostanje!“ narazješe nan jedojcze na njefamóžneho Pospischila.

„Ssmy snadź my proschericzo?“ naspomni macź. „Budź Bohu khwała, wschak je naš pożohnowal — mamy tſi doniezki.“

„S tych bych jenu ani schindźela njedał!“ wotmolwi pantata.

„Pschischko by to do pékneych rukow — bjes toho je to jeho spekulazija!“

Hejtman běsche wotbyty, wo nim njechasche nicžo žłyschcź knjeżna Katrzinka. Ale za krótki cźas pokhcźi so druhi napadnik, nékajki broduttuhař, Kutnohorśi nésićzan. Ale też pschecźiwo tomu so jenak sapjerasche knjeżna Katrzinka.

„Cźehodla dha nic tohole, lube dźěcźo?“ wopraschа so knjeżnuwowcźiwje maczerka, hdyž so jej Katka do fale wupłaka.

„Ně, maczerka luba, ně! Tschepotam łuscha, hdyž chze mje wjacź za ruku — tej jeho ruzy . . . .“

Wbohi broduttuhař mjesesche módrej ruzy wot wécźeje méschnizy, tej módrej ruzy a nohty skoro cźorne, napjelnjachu knjeżnu Katrnu ſ pschecźiwosću. Ani jenicźki kéj njepoda jemu ruku, njemóžeše jo pschemóz. Wéjo, Pospischil mésješe bźłej, njejskej ruzy jako šmonocźanej.

Słónczne jsy pschichódze jenoho dnja Pospischil šwjatocźnje swoblekany a wucźeřany dyžli hewak. Jeho wobliczo, bruni ras zaczerwjenjene, běsche dźensa błęde, módrej wocźi hladaschеj tak wažnje.

Sastupi do jsiwy a sameri runje k nanej Ptacźowskemu, pschimny jeho za ruku, a prjedy hacź můžeše stary sadźewacź, wokoschi jemu jn. Potom wokoschi tej ruku knjeni maczeri.

Knjeżna Katrna bé so zaczerwjenjela, wschu so roshorila. Wědźeschе, schto to šmamjenja. Jan Pospischil bé pschischoł, so by wo nju pożadał.

Stary Ptacźowski běsche ſ tym wokoschenjom ruki šmerzcźeny. Też won rozumjeschе, k cźemu ta pschedehrja. Won bu dźeschе rad wuczekniył, ale mlodźenc stupi so tak, so jemu cźekhnyć njeda. A ſ trochu schepotatym hłosom, ale kneze a jakuje pschedenjeze Jan Pospischil swoju żadosć. Luboze knjeżnu Katrzinku, nadźija so, so je tej wonta jemu pschihłena, a tohodla prošy knjesa nana, so by ju jemu dowolił, a wuprosnje jej wot Boha Knjesa, so by jeho ſ knjenu Katrnu pschesa žiwjenje pschewodźał a jeju mandźelstwo pożohnował, budźe-li tak tej wola cźesćenjeju mandźelskeju. Jenak rěcźeschе lubowacź też ke knjeni maczeri, ke kotrejž rěcźeschе bóle dojimawje a nutrnicźo. Macź so rozpłaka, dźowka zyzhnowaschе. Stary Ptacźowski hladasche samnóźenje. Drobne bitwiczki ſ maczerju, kotrež běchu pschedhadzane, hane zwary a rozrěcźenanja běchu jeho spróżniwo sejutile, wunnozowate — dźensa běsche šamo pschemóženy, ale nihdy nic ſ lemjeny. Hižo njerozsważowasche se šmamnoseju — zawari so w nim spjecźowosć. Njech so to potajkim hižo ſ rozom stónczi! A hdyž poča rěcźeć, běsche jeho hłóz ſ rozkropany.

(Pokracźowanje sejedźnje.)

m, kotrež mlodošći wuhotuje, wobdźelić. Tuta přichistowanja na hody žada jako najwuspěšniu radosćej hudźbu. Tale adventika hudźba budźe so frijedu, 2. dez. wječor we 8 hodź. wospjetowaćej.

— **Pokradło je so tudy** 21. 11., 25 mužace kolo „Blitz", čorny wobluk, tehorunja čorne schkitanske blachi, čorne swjena, w sadnim aluminijowa sapołožka, serstawjene stwjby, přichi sadnim kole pobrachuja 2 abo 3 stwjby, pedale ſ gumijowymi klokami, spinadło ſ truchnej truchizu, brune hamnokowe žedło, čorne žedłowe pjera, torpedowy hamokhódł, dobre schóre gumijowe wobruče, wuwoženiczko ſ mjenom „Blitz, Gebr. Thomas", — a we wokolinje w wozu k 22. 11. 25 mužace puczowanske kolo „Naumanns Germania" čo. 878 449, čorny wobluk, tajke schkitanske blachi, žołte swjena ſ čornymi hmuhami, ſ lohka horje schibnjene wodźidło, torpedowy hamokhódł, na wokluku słoke napisnio „Naumanns Germania", na sadnim schkitanskim blachu „S. u. R." wospanmjenjene, přichi wobłymaj pedałomaj pobrachuje gumijowa sapołožka. Wo wězowne sdźelenje prošy kriminalne wotdźelenje w Budyšchinje, 24. 11. 1925.

— **Namakało je so tudy**, kaž ſo być ſoa, hižo přched blěchim czasom pokradnjene starsche mužace puczowanske kolo znamki „Wanderer", předuowny schkitowanski blach pobrachuje, wodźidło bjes přschimadłow, na sedle přebku někotre mošnje żelezaki (Messingnieten), w toschaj mjes druhim też nożiczki. Wobsedżeć njech ſo pola kriminalneho wotdźelenja na Hrodowskim namjeście 6 II samolwi.

— **Měrkajerjo.** Saudźenu nóz dyrbjesche polizija wjazy hrótej dla kaženeho měra přeczejwo thodźazym po hańcach zakroczieć. Jedyn ſ tutych hewrjekarjow zadźerża so njedźiwajcy policajskich napomnitanjow dale tak spjeczliwy, so dyrbjachu jeho w wozu w jatbje wobkhowacz. Mjena druhich wobdźelenych žu so świeżite a tuczi budu dla kaženja nóżneho měra wobstorżeni.

— We wyssokej starobje 84 lět jeunč wczera popołdnju knjes optikar Bjedrich Wilhelm Scholta, dobry Sserb a znaty po zyłem Budyšchinje. Won budźe pjatk přchipołdnju w 1hodź. na Hrodźischku pothowany. S tym je so zaso bohate na dźele žiwjenje skónczyło. Njeboczicki je bratr psched lětom semrjetcho optikarja Khorle Scholty.

— **Swoje 50 kěne wobstacze** świeczesche 1. novembra tudomna ratarska schula je sadowej a zahrodnitej schulu sjednoczena. S tuteje přchiczinu wotmješe so światoczny akt w Krónowych žurlach a w auli wuczerneje poswjeczenje

pomnika za schulerjow we wójnje padnjenych. 6. samnarsa wuhotuje towarstwo prjedawschich schulerjow tuteje wuczerneje wosebity świedżeni 50 lětneho jubileja.

— **Wobjebita jěwa na Budyschsko-Kamjenskej cjarje.** Sobotu, 28. t. m. japołoźi so do jěsnjeneho porjada na cjarje Budyschsko-Kamjenskej jena wobjebita jěwa. Wutepjeny autowy wos pojědże ſ Budyschskeho dwórnischcza dopołdnja w 11 hodź. a přchijědże do Kamjenza na dwórnischkso w 12 hodźinach.

— **Bilionarozo! Kedźbu!** Bilionske papjerjane pjenjezy ſ njeboźnego cjaka inflazije spadnu, jeli so hacź do 30. nowembra 1925 pola bankow njesamjenja. Podźischco móża so jenoż na němsko-ſtatnej banzy w Barlinje samjenicz.

— **Podruznisti dawk w Pruskej so w dezembru njepschemeni.** Sakowisk podruznistki dawk w mjezach dezembru so njepschemeni, kaž ho zhyschcz da. Potajkim maju so 82 prozentowe měrowego podruznistkego dawka płaczicz, kotrež so na 78 proz. pontża, pschewoshnje-li podruznisk wuporjedżenja.

S **Pancicz.** Dawno hižo czakany na automatiski telefonisti hamt, kotryż dyrbjesche po prawym najmnu hotowy być a dy też hyt, njeby-li so wschelake sadźawki kupile. Najprjedźy nasta wésta konkurenza hida, wosebje dla Halschkrowa, kotrež dhyzche mjetu wobsteji rad tutón hamt w swojich murjach měcz. Ale pschi pschepytowanju so wupokasa, so je Pancicz hamtski póstowy wobwórt wo wjele wjetschi a wobschérnischi hacź Halschkrowski a tuž žu so Dżiedżonu a Barlin sa Pancicz roźsudźile. Dale běsche tu hamt jenoż hacź do 100 automatowo wobliczeny. Nětko pak liczba wobdźelnikow hladaczy rosce a też to bórzy 100 pschekroczi. Tuž dyrbja so pschipiwawy tak pschewjesce, so móże so na druhu stupinu — hacź do 1000 — myslicz. Tohodla dyrbjachu ho na 6 rasow dokładne sfizy a wobliczenja dla rumnoczow a druhe do Dżiedżan a Barlina złacz. Też Wujeżo wésce wuschtharanje czinjeschcz, dokelż psches to we wobkhodże posłuhi. Tak je so wézka hacź do dżesatnischcho duja dlża. Ale někto tu poczinaju ſ wotmachom dżełacz. W tychle dnjach budu wjesny kabel — wot pósta hacź tónj Kukowa ke Khrózesigam — dohotowacz. Wot tam pójdże powětrowny kabel, kiż na tolsthym grocze wisa. Tajke du hižo wot Bélka (we Wudworju) hacź do Sśmjeczkez, wot tschicznjeho pucza a pola Dżiśkankez (na Worklecżanskich leżownoscżach) do kupjele a do Worklez, też wot Kukowa do Khrózesigi po tschipiwawju, we wóty potom groły wot Natuscza (w Kukowje) pójdu hakle do Ssowinarnje, Sejiż, Lejna, Nukniz atd. Wot pósta hamtho hkadże so powětrowny kabel, kiż powjedże přches Jaworu do Wotrowa a Kanez. Pokcżiczarjej a Kintbórzyz dżełacżerjo so pil-

nje prózuja, so bychu idź hpchohowali. Budyschske póstowe cżelże zito awto (wot telegrafiskeho wozarskeho hamta) dowohuje kable, groły a druhe pschiprawy a mużała żez, so budu k 1. januarej hotowe. To by rjany nowoletny dar za Pancżizu a wokolinu był. Dotalne delnje groły na jeżeżowach, kotrež do wokolnych wjesow wjedu, potom wotpadnu. Jenoż sa dalkeż ſ tudomnym automatiskym telefonistim hamtom niczo cżiniczz njesmeja.

S **Wojerez.** Cżežke rosbuchnjenje sta so sawdżeny pjatk w jenej prażowarni jamy Hepe krótke po wotmuknjenju dżełacżerjow. S wulkakowazymi schkriczkami zapali so wuhlowy proch a rosbuchny a napjelni zpu nětnjeżej we wokomiku ſ pkonjenjemi. Dżełacżerjaj Fröhlich ſ Lesburez a dohladowar Burkhardt ſ Wojerez ſpóznachtaj wulki strach a spytaschtaj ho cżekajo wutkhowacz. Pschi tym Fröhlich na żeleznym khodże ſ nohu wihajo wosta a żebi prawu nohu nize kolena stama. Dohladowar Burkhardt so na hlowje skrani. S mózgnym rosbuchnjenjom so wulka cżežka wokonowych schtelerjow rospuka. Skranjenynaj lekaz dr. Dontann prěnju pomoz pschiczi. Fröhlicha dyrbjachu do Wojerowskeje wokrjesnjeje khorownje dowjesez. Wohoń bórzy zalachu.

S **Wukrauczicz.** Cżežke njeszoże je tudomnemu murjerja Klawku zaudżenu sobotu potrjechiło. Jeho nadeidżechu na bróży bjes wédomje. S Budyschkima pschischdschi je smano do auta sajeł. Mózno też je, so je so jemu kolo stamało. Dopomnicz ſ ho nicżo njeweł. Jeho dyrbjachu hnydom do Budyschskeje khorownje dowjesez. Lekar ſpóznja, so je żebi nożowu kósci złamak a na hlowje wschelako skranik. Też je żebi mozhy ſpschasł. W khorownji budże so dyrbjez njeschto cżasow lkowacz.

Sc Sstrkeho. Zadławje snjeżobjel je w nozy wot soboty k njedeli ratař Matij Honka. S korczuny domoj duzo dżahjche żeleznjkom cżaru pschekroczicz. Wón mjesny pucz. Jako kolije pschekroczowasche, pschihjma elektrifi wós a jeho w stronu wjerhny. Wós hnydom sasta. Cżežko skranjenoho położichu na wós a wsachu jeho do Bżeje Wody sjobu. Tam jeho dr. Wegener sawobaki. S ranischim cżasom jeho do Khocżebuskeje khorownje pschewjesechu.

Ze susodnych a dalšich krajow.

S **Nólanow.** Tu młodźenu mużiczku pschejědżeneho a mortwcho na żeleznischkich kolijach nadeidżechu. Wón je snjerci sam wutak a namakał. Sśmjertnje hó je do nekajkeje hrozy sahladał. Ta wo njeho njeroźożesche. Tehodla mjenjesche, so na swóżce niczo wjazy pjtacz a namakanez ninna.

S **Mjerschwizu** w Schlehyschej. Starschej bjeschtaj ſ kojnom swojeho 14-lětnjeho hyna po pěsk pósłałoj. Jako ho po bokhim cżasu njeroźeschim, bjechu sa nim pohladacz. W pěskowej jamje jenicżay kopja a wós wuhladachu. Sczežka pěsk bě ho wobwalila a wubożeho młodźenja pohrjebała. Jako jeho wuhrjebachu, dě hižo mortwy.

Najnowše z cyleho swěta.

Pschijěżazny sud w Göttingenach je naschinskeho mi chira Schwerifegera ſ sjmjerczi jafnodżił. Schwerifeger bě fabriskeho direktora w Hahnenmöhlenje jaiselił, dokelż je jeho tón ſ dźěła puschcził.

*

W Steinbachu ho automobil se schtyrjomi wozobami powróczi. Jedyn ſuntskażebżażych ho jaraſy, dwoje ho cżežko franichu.

*

Slowki žu w Grichiskej wulke sapuschczenje nacżinili. Nětkże 15 wozoboru je we wulkej wodże žiwjenje zhubilo.

*

Nuzsdobywarjo žu ho ſ zuzym kluczom do zlonitwa we Anklamje dobyli a ſ njeho sa 60 000 hriwnow banderolow sa zigarety kradnyli.

*

S Washingtona w Michigauskim ſtatu ho powó: Czrjódze sababjenych wobronjenych banditow rano w 2 hodźinomaj ſ panzerowanymi automobilemi pschijědże, wschě telefonowe a telegrafowe groty pschereża, horjenzy nadpadże, podarmo ſpyta banzowe żelezne thamory ſ dynamitom rosbuchnjeć a wobdyrkerjow, kotrij ho w domach thowachu, ſe zalwami ſe ſtelbow a revolwrow traſchachu.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Pschichadżowanje drjewa!

Sdonki kastanjowych ſchtomow a na hromadły ſnjesane haloſy na Dwórnischczowej bróży budu so ſobotu, 28. novembra pschijobolnju w 12 hodź. na mésinje za hudobnume zaplaczenje na pschichadżowanje pschedawacz. Schtóż chce sadżecz a kupowacz, njech pschijidże w poſtajenem czasu na Dwórnischczowu bróżu.

W Budyschinje, 25. novembra 1925.

Měschczańska rada. Twařiki hamt.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Jednota „Sokoł". Dżonsa zwučowanje wjednje.

Hrodźišco. Tow. „Zerja" spěwa srjedu, 2. decembra, wječor we 8 hodź. w Njechorjuu. Přińdźe so wšitcy! Dirigent.

Lichań. „Zerniška" ma pjatk wječor ½8 hodź. spěwanje.

Pančicy. Jednota „Sokoł" ma pjatk, 27. 11., wječor ½3 hodź. pola bratra Bělka we Wudworju zhromadźiznu. Kóżdy bratr dyrbi přińć; dokelż so na swjedżeń přihotujemy. Też njech kóżdy joho z knihownje wupożczene knihe wróćo přinjese. Nowo sobustawy su wutrobnje witane. Starosta.

Khrósćicy. Bratřa! Hłowne posedźenje je njedźelu, 29. nov., wječor ½8 hodź. pola Wjenkec.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy, — za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 26. nowembra 1925.

Wječerawske kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	15,73
1 jendźelski punt	20,31	100 cześkosk. krónow	12,42
100 schwajz. frankow	80 78	100 pólsk. markow	60,69

Efektowe kursy wječera dale krute wostachu. Jenoż na konzu bursy so trochu jasnischu. Też we wójerskich a ſtatnych pożczoskach bě tendenza na wječerawschej Berlinskej bursy dale kruta.

Produktowe wiki we skruczenju płaczisnow dale postupowachu. Pschetoż tendenza wostanje kruta a płaczisny so ſhodźeńk sa ſhodźenkom skruczuja. Druhdy bě małe jasnjenje postupowanje pschetorhnje. Sda pak so tola, so pucz we khlébowym zicze horje pokasuje. Też muka samóh swoje płaczisny porjedżi, runje kaž jeczmjeń a wowh. Wječera płaczesche zentnar:

w Berlinje

pschenicy 12.00—12.15 hr., rożki 7.75 hacź 7.90 hr., jeczmjenja nalětnjeho 9.50 hacź 10.75 hr., nasymnjeho 7.65—8.40 hr., sa wowh 8.55—9.05 hriwnow,

W termińowym wikowanju:

sa dezember: pschenicy 12.65—12.60 hr., rożki 8.55—8.45 hr., wowsa 8.95 hr.,

sa měrz: pschenicy 13.05—13 hr., rożki 8.30—8.22 hriwnow,

sa mejo: pschenicy 13.20—13.10 hr., rożki 9.55—9.45 hriwnow.

Cżekotre **płaczisny ſ Drjezdżanskich** wikow sandźenu wutworu (Markthallen). Sdornik 1.50—2.50 hr., sajaz njewourjeny 1.20 hrd., ſ połczom pschenitkamy 2.— hr., karnikl 1—1.20 hr., bażanty (khapony) 4.50—6 hr. schtuka, kury 3—4 hr., kurowoty stare 2.25 hr., młode 2.50 hacź 3 hr., huhy 1.30—1.40 hr., hołbje schtuka 80 np., hacź 1.20 hr., karpy 1.50 hr., hliny 2.40 hr., schcżuki 1.50—1.60 hr., raki schtuka 25—70 np., jabłuka 10 hacź 70 np., truschowy 15—75 np., pruńzinjy 50—60 np., włoske worzechi 70—90 np., měd 1.80—4 hr., bórzny zentnar 3.50—3.80 hr., zyhła 15 np., ſpinat 15—20 np., tomaty 40—120 np., cżerwjeny kał 7—8 np., běły 5—6 np., cżibaty kał 12 np., ſnjesene prawaki 6 hr., butra mlokafinka a burska 2—2.50 hr., mloko litr 36 np., twaroh 35—38 np., jeja 18—19 np.

Na pschedań.

Kosa, Feigstr. 11 w Kamjenzu.

Kachle hlinjane, nowe, Cżorny Khołmz cżo. 2.

Łoże dźěcżaze, w Budyschinje, Hayjenowa haża 6/.

Jakuzja w Rakobach 57a.

Krowa podobnoha ſ 2. cżelcżkom w Lipicżu 39.

Sso pytaju:

Holzu do domu, hoscżenz w Hušwy; twaŕskeho mischtra Müllera mandźelstwo, we Wojerezach.

Na pschesadżowanje.

Drjewo we Wojerezach; w hajnkowni, pondźelu, 30. Kov. dopołdnja w 10 hodź.: 500 m. 2 mtr. × 7—14 cm. bělene khójnowe kuliuchi, 53 m. bolsheho běleneho drjewa. Drjewo leži w hołach pola Kiſpyka, Nowehu města a Nalikoweje Hory, 25 m. bolsheho drjewa, kotrež pola kwarza D. Stricha we Wojerezach leži.

Schkrowe depesche.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. ¾11 hodź.: Kupy a pschedawaś žo jenak wottwlakniśetaj. Sśnadny wobrot. Tendenza: žnadnje sesyhnjena.

Dop. ¾12 hodź.: Pschi měrnych wikach žito krochu sesłabjene. Tendenza: měrna.

Płaczisny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunach abo 1000 kg, wowh 100 kg, płaczisny wo Rotej Hriwnje.

	25. 11.	24 11.		25. 11.	24 11.
Pschenica	240-243	235-238	rapš. wosuschi	15,50	15,50
rożka	155-158	152-155	pock. melasko	9,00	9,20
nałet. jeczjunjen	190-215	188-214	terodella	—	—
nał. jeczjunjen	153-166	152-165	běrnjaze truži	15-15,90	15-15,90
wowh	170-180	170-180	bumy	19-21,00	19 22,00
kukurjza (Mais)	—	—	wo'a	28,00	20-22,00
pschenczin. muka	30-35,00	29-34,50	lany wosuschi	21-23,00	21-22,00
rjana muka	22-25,00	22-24,50	módre lupiny	11-12,50	11-12,50
pschenicz. wotr.	11,60	11,60	olte lupiny	—	—
rjane wotruby	9,70	9,70	symo, 60 kg	3,90-4,40	3,90-4,45
rapš	—	—	ſ'oma, rjana	0,80-1,25	0,85-1,85
lane symjo	—	—	„ pschenc.	0,75-1,15	0,85-1,20
hrach	22-24,00	22-24,00	„ wowsna	0,90-1,30	0,90-1,80
zjeluschki	16-18,00	16-18,00	„ jeczna	0,80-1,20	0,80-1,20

Płaczisny rěsneho skotu na Barlinskich skotnych wikach.

25. novembra 1925. Płaczisny po zentn. a ſt. hriwnach.

Skótne bydlny a wotnamjenjenje.

Woły: 246.

Polnomłasne, wukormjene, najwjetschi rěsneje hódnosće hacź do 6 lět	50—54
Młode mjasne, wukormjene, starsche wukormjene	43—48
Mjenje wukormjene młode, derje płahowane starsche	38—41
Mjenje płahowane wschelkich starosćow	33—35

Byki: 377.

Polnomłasne, wukormjene, najwjetschi rěsneje hódnosće	50—52
Wukormjene, młódsche	43—47
Mjenje wukormjene młódsche a derje płahowane starsche	38—42
Schpatne	—

Jałowy a krowy: 103.

Polnomłasne, wukormjene krowy najwjetschi rěsneje hódnosće	48—52
Polnomłasne, wukormjene jałowy najwjetschi, rěsneje hódnosće hacź do 7 lět	40—45
Starsche wukormjene krowy a derje wuwite młódsche krowy a jałowy	30—36
Derje płahowane krowy a mjenje płahowane jałowy	23—28
Mjenje a schpatne płahowane	18—22

Cjelata: 2425.

Najlepschi wukormjene	85—93
Mjenje wukormjene a tajle wot zyna	65—80
Schpatne	50—53

Wowzy: 4675.

Młódsche a starsche wukormjene	50—53
Starsche wukormjene	36—41
Mjenje wukormjene (Merzschene)	28—34

Swinje: 6072.

Polnomłasne, wobsebitych rasow a ich skhińenjow, hacź do 1½ lět Kara	95—96
Wukormjene	92—94
Mjesna	88—91
Schpatne	83—87
Kanzy a kundroty	85—88

Přetwarjenje našich woknow je skónčene!

Nětk mamy wjele wjetše wukładne wokna.

Nětk móžemy naš hobrski wubjerk w małym pokazać.

Nětk mamy tunje płaćizny, kotrež Wam tu pokazamy.

Za žony

zymske bluzy, flanell 3.95 2.95 1.55 **98**
kostumske suknje, z dobr. tkan. **2.25**
suknje z česanych tkaninow čistowołmj., módre a čorne . . **4.75**
plisejowe suknje, čisto wołmj. **6.75**
Wosebitosć: **šěroke suknje** za žony **4.50**

wobleki

prakt. zymske wobleki, z dołh. ruk., smuhate a kaščikojte 7.50 **5.75**
čistowołmjane wobleki z česanych tkaninow, z bort., dołhe ruk. jenož **8.75**
somoćane wobleki. w mod. barbach, prakt. woblek za towařšnosće . **13.90**
colinske wobleki, rjane pis. w. **14.90** sem
eleg. čistowołmj. popelinske a ripsowobleki, z pliserowanej suknju, w najrjenšich wšel. barbach . 25.50 **21.50**

mantle

praktiske mantle, za młode holcy, z paskom na khrbjećo, młod. form., ćežki flawš . . . 8.75
žonjace mantle, čistowołmj., paskojta forma **11.50**
žonjace mantle, z ćežk. zymskich tkaninow w jara rjanem wuwjedenju **12.50**
čistowołmjane flawšowe mantle, za žonjace wulkosće **13.50**
moulinske mantle, w mod. barbach . . **19.50**
velour de lain **mantle,** rjane knefle . . 27.50
Astrachanske jaki, Mohairske twory, cyle podšite 29.50
Astrachanske mantle, najl. Mohairske twory, z wotn. podšite 37.50

wulki wubjerk Scalplüšowych a Krymskich mantlow
najtuńše a najlěpše kajkosće.

Za mužow

kholowy z krut. tkan. 8.75, 6.90, 5,90, **4.50**
wobleki z prakt. tkaninow, najlěpše dźěło **24.50**
wobleki, eleg. smuhate 49.50, **39.75**
gabardinowe wobleki derje sedźace, moderne formy 59.50 **48.50**
sportske wobleki, homesp. 39.50, **29.50**
„ „ Ia cordowe **59.00**
z dołhimi a krótkimi kholowami
snknowe wobleki po měrje **85.50**

mantle

zymske přewobleki z najl. tkaninow 39.50 **20.50**
šwedske mantle, eleg. forma . . 44.50 **36.50**
paletoty, suk. forma, Ia Eskimo **59.50**
„ „ „ Ia Marengo . . . **87.50**
zymske mantle ze somoćan. korn., podšite **57.50**
wulki wubjerk **jupowych woblekow, jupow, lacow, štryk. jakow, gumijowych mantlow** za najnižše płaćizny
dźećace wobleki spodźiwnje tunjo

Wobhladajće sebi naše nowopřetwarjene wukładne wokna!

Drježdźanski konfekcijowy dom

w Budyšinje při mjasowych jětkach 5

Cokor

jenož 32 pj.
po 10 puntach

margarina 1 punt jenož 59 pf, kaž tež „Rahma", „Eigelb", **Palmin, sadleščowy tuk, raja, nudle** atd. najtuńšo.

Rabaty!

paleny kofej 1/1 punta wot **80 pj.** hač do 1,30 hr. wurjadnje hódne twory.
Mocca-Perl měšeńka 1/4 punta jenož 1,10 hr. wosebje dobry w słodze:
Hotel-měšeńka 1/4 punta jenož 1,10 hr.

kaž tež moje poražki:
200 gr. jědźneje jenož 50 pj.
250 gr. Block gar. čist. jenož 58 pj.
200 gr. półmóčnu wosebje k poručenju jenož 75 pj.
400 gr. jědźneje jenož 98 pj.
kakawo najlěpšeje hódnosće 1 punt jenož 60 pj.
šokoladowa mučka, wurjadnje dobra 3/4 punta jenož 25 pj.
płacki, moje poražki 3/4 punta jenož 15 pj.
moja wosebitosć 1/2 punta jenož 20 pj.
dźiwadłowe kóšćeńki 1/4 punta jenož 25 pj.
kaž tež **napowješenja za hodowny štom, hodowne sweńki, poprjancy** a wšě druhe **zežiwjensk. twory.**
Z wuwzaćom **cokora** na wšě twory rabat.

Erich Eckhardt
w Budyšinje
na Różowej hasy čisło 20.

Copte spódne woblečenja
W. Köhlerowa, Hlow. torhošco 9

Original-Alfa Separatoren
60-600 Liter Stundenleistung
Perfekt-Separatoren
60-130 Liter Stundenleistung
Original-Alfa-Ersatzteile und Del liefert zu Original-Fabrikpreisen

Alfa-wolije a wšě narunanske dźěle
Zastupjef:
Hans Ruppert w Budyšinje
před Šuleńskimi wrotami 1a (po 1. poskhodźe).

Drjewowe přesadźowanje.

Njedźelu, 29. nov. 1925 dopołdnja w 11 hodź. budźe w **„Radnej pincy" w Budestecach**
palne, dołhe, walčk. a kijate drjewo
přesadźowane.
Kumwaldźanske hajnske zarjadnistwo.

Walter Rinnelt
wosebny
frizěr za knjezow, knježny a knjenje.
zhotowuje wšě włosowe dźěła.
Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow, wotrihanje po wašnju bubiskim a pažskim (Bubi u. Pagenköpfe).
Zhotowi towarstwowe a dźiwadłowe frisury.
Najspěšnišo a najrjadnišo poslužuje.
W Budyšinje, na Kamjentnej hasy čo. 17
při hotelu „Zur Krone".

Kóždu sobotu wot 8—6 hodź.

kozace kože

a wšě druhe družiny kožow a kóžkow kupujetaj stajnje
Kießling & Erdenberger
w „Połměsacu" na Zwonkownej Lawskej hasy

Strykowans a wołma tunjo. K. Erler Zitne wikl 11

Jurij Fuhrmann
w Budyšinje na hornčerske, hasy čo. 10 poruča jědne kola, šijace mašiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź.

---

7 měsacow stary
čehniły pos
je na předań w **Jacobju čo. 20**

Kože
k harowanju
na kožu, předłohi a pjelčiny přijimuje
F. T. Leuner
garbarnja w Budyšinje,
na Sprewjinej hasy 2.

Hans Wuća kozu zapřeže a polo worać poča.
Wón dźiwnu brózdu waleše, kaž nětkóže knoty toča.
Ludźo směja so a wołaja: Što so ći Hanso wuuda?
Hans praji: kajkaž připrawa, nó, tajka je tež brózda.
Płuh wot płuha to rozdźěl je — kaž kozemór a pšenica.
Tuž dźensa hišće nastup so, k **Bjenadźe do Kamjenca.**
Tón wjelo na wubjerku ma — wulko, srěnje a małe —
Wón z płaćenjom tež dočaka, wón předawa te prawe.

Podšity
—kožany mantl—
a někotre wulke **wojerske mantle,** nowe a trjebanesu tunjo na předań **Max Seifert** w Budyšinje na Kamjeńtnej hasy 29

Mjedowe płacki, Bayerske płacki, Eukalyptus poruča **L. Auerswald** Seminarska hasa, rósk Hošic hasy.

Składnostna dźěłba
črijow (Schaftstiefel)
z dwojej pódušu su, tak dołho kaž skład dosaha za 18,50 hr. na předań **Max Seifert** w Budyšinje na Kamjeńtnej hasy 29.

Młoda wysokosućelna čehniwa
kruwa
je na předań w **Sernjanach** č. 3 pola Różanta.

Hobrscy wulki

je wubjerk **rólkatych tobakow**
kaž tež
cigarow, cigaretow, shligowych, rjapikatych a žwańsk. tobakow
firmy
Hermann Gerlich
cigarowa a tobakowa fabrika
w Budyšinje na sukelnskej hasy 7
Zasopředawarjo dostanu wysoke rabaty

Khodownemu pječenju

wurjadna pšeńčna muka-kěžorski wućah kóž. dźěłby.
Zdobom poručam w drobnem předawanju wšě družiny kokošacych picow, wotrubow, lanseje mučki, wosuchow atd.

Pawoł Bennewitz w Budyšinje

Lěkarscy pruhowany **rumaf**
Herm. Cyž z Wichowa
pola Wósporka
ma kóždu **wutoru** wot ranja hač do wječora **w Schmidtec hoscencu w Radworju** rěčne hodźiny.
Rěču serbski! Rěču serbski!

Stejace a pobite drjewo

kupuje za hotowe pjenjezy **rězak w Slepom.**
Powjesće njech so scělu na:
Lausitzer Industrie-Ges. m. b. H. Schleife O.-L.

Trjebane a nowe
meble

kaž tež **wuhotowanja stwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 41
Podźělnje płaćić dowolam.

Tunje! Dobre!
Kholowy wobleki jaki mantle
ma na předań.
Curt Pannach w Budyšinje
na Žitnej hasy 2, 1 poskhód.

Mam stajnje we wulkim wubjerku młode, sylne, wysokosućelne, orig. rańšopr.-holland-ske

kruwy
jałojcy a připuščomne ćelcy
z najlěpšich dójnych stadłow skótplahowanskeho towařstwa niżozemskeje šaki rańšopruskeje, kaž tež dźělbu 8/4 hač 1 1/2 lěta starych jałojcow we swojich hródźach w **„Hotel Kurfürst"** płać. hódno na předań.
Emil Gräfa, skótna wikowarnja
w Budyšinje. Telefon 63 a 418.
Přisp. Skót k rězanju zaměnjam.

Nawěštki přinjesu wužitk!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•B. N.• płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. br. Do wukraja 18 Kč. Kóžde 6o. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihiśiśerńa, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wołodać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 275 **Budyšin — piatk 27. novembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Schežuwańza pschećziwo dr. Stresemannej w bayerskim žejmje.

W mjeschuwbjerku bayerskeho žejma je pschi rozrěčenju wo Locarnskim rěčežnu k wosporjenemu wustupej doschło. Němskoludowski sapósłanz dr. Butmann bě wutoru Stresemannej najhórsche wudma nadowak. Hdyž so žrjedu ministerski pschedsydźa dr. Held pschećziwo tajkemu waschnju wobarasche, jemu němskoludowski sapósłanz Wagner pschiwoła: „Pischeschadźe so ras do dusche wobydlerstwa wotdźělenoho kraja. **Bych srošumił, hdy by wupokazany Elsaß-Lothringski Stresemanna potrjelił.**“ Tele słowa w pożedźenju wulke wosporjenje słudźichu a je strony lěwizy so jawiła: **„Tak žu tež Rathenana do žmjerce saschćiwali!“** Pschedsydźa razuje pschećziwu pschiwolarjej protestowasche. Halle za chwilu hara woćichny a ministerski pschedsydźa dr. Held mócješe dale rěčeć. Wón to cźinjesche, sapreźinjajo: „Tajke słowa, kajkež tym tu žiwjachu, jenož k njeskutkam wjedu, a hdy bychmy jedyn drubeho chcyli potrjelić, potom njebychmy zenje wótcźinje pomhali, ale z tym jenož njepschećelej žiwili. Halle w pokolnischich hodźinach mócješe so wo Locarnskim praschenju wothłosować.

Demokratojo a wulka koalizija.

Demokratiska frakcija w němskim žejmje je žrjedu wo wukworjenju nowseho němskeho kněžerstwa jednała. Jenomyślnje so měnjenje wuprajiło, so je po wustupjenju němskonacionalnych z kněžerstwa nuzne, so ma koalizijske ministerstwo z wobdźělenjom demokratow a sozialdemokratow wutwori.

Po pożedźenju je sapósłanz Erkelenz nowinarjam rjekł, so je demokratiska frakcija botowa, na koalizijskim ministerstwje žadu dźěłać.

Wikowanje z wukrajom so w oktobrje połěpschiło.

W oktobrje 1925 je so tworow do Němskeje sa 1070 milijonow hriwnow dowoženo a sa 846 milijonow hriwnow wuwoženo, mjez tym so bě so w septembrje sa 1054 milijonow hr. dowoženo a sa 776 milijonow hr. wuwoženo. Rozdźěl mjez dowosom a wuwosom w oktobrje je ma po tajkim pomjeńschił. **Pažiwnosć wikowańskeje politiki w cźišym wobłhadźe z tworami je w oktobrje z 228 milijonami hriwnow pornjo 278 milijonam hriwnow w septembrje w tutym lěcze na hač dotal najniišchu měru spadła.**

W oktobrje je dowos zyrobu a napojow wo 47 milijonow hriwnow spadnył a žyrjnow a połhotowych tworow wo 52 a hotowych tworow wo 17 milijonow hr. so powyschił. S powyschenja wuwosa wotpadźe na hotowe twory 44 a na zyrobu a napoje 20 milijonow hr. Kaž so ma, je dowos tohodla mjenschi, dokelž Němska lětža dla žiwnosći dobrych žnjow, mjenje wukrajneho žita trjeba.

Wyšoke italiske wobaračńske zła.

Wubjerk němskeho žejma je wo němsko-italiskim wikowańskim rěčežnju wuradźowak. Wschi tym je so na to pokazało, so žu italiske zła na němske ratarske a industrialne twory tuchu wyschesche dyžli němske zła na italiske twory. Sapósłanzaj Reichert a dr. Leżenne-Jung staj namjetowałoj, so by so němske kněžerstwo konkurrenzy wukrajnych wobaračńskich złow napschećiwo stajiło. Wikowańsko-politiskemu wubjerkej dyrbi so wopomnjenišše pišma pschedpołožić, z kotrehoż je wliw wothódnoseženja italiskeje waluty na němski wuwos do Italskeje spóznać. Němske hospodarstwo dyrbi so pscheciwo wukrajnym wobaračńskim złam schitać.

Brónjowy skład krajnowótrěžinskich swjatkow.

Kedźbliwoscźi Königsbergskeje policije je so poradźiło, tele dny druhi brónjowy skład wuhladźeć. We Wormditth pola Königsberga mócješe wona 5 maschinistich tšelbow, mjez nimi 4 lohke, 200 pschich tšelbow (niobela 08) a nětotre kašcheje ruchnych granatow zebrać. Brónje krajnowótrěžnym swjatkam złukscheja. Wone w skladowni transportneru meblow Brunia Heina leżachu. Policija je składownju sapjatowała, tola so brónje njeje wotwjesće.

Barlinšky drohowi żelesnicarjo wjazy mjedy žadaju.

Sastupjerjo Barlinskich drohowych żelesnicarjow su pschećiwne powyschenje mjedy direktije dróhowneje żelesnicy wotpokazali a su wobsamkli, wschitkim żelesnicarjam wothłosowanje dać.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowańska wobućow. Pódšušowanje spěšne a tunjo

Pschibèraza bjesdźělosć w Němskej.

Wubjerk za indelwe hospodarstwo w němskim žejmje je so z położenjom na dźělowych wikach saběrał, kotrež je dźeń a hubjesche. Wschelake strony su namjety sapodale, kotrež wschě sastaranje dźěłoujenjerjow nastupachu. Němsko-nacionalni zadaja, so bychu jim namjety sapodate

Nowa schmatanja w Chinje.

Neuterej powěsćenja z Pekinga powě, so je po njepotwjerdźenych powěsćach w Mukdenje revoluzija pschećiwo Czangtsolinei wudyrkła. Czangtsolin hu sajeli.

Drohaze saštajenje diplomatiskeho wobtkhada mjes Chile a Sjednoczenymi statami.

Dokelž so republika Chile sapowědowje, rosrisaúšti wuhud w Torne presidenta Cooliđga w Aricasiesej swadje pschićeć, strach nastawa, so so diplomatiski wobtkhad mjes Sjednoczenymi statami a Chile saštaje.

Synoda.

W **Drježdżanach**, 26. novembra 1925

Jena ephorija a jedyn duchowny prohtaj wo to, so by so agenda pschi hłownych Božich khłubach pschemeniła, a wocakutejtaj, so by so wopyt Božich khłubow z tym porjeźił, hdy by agenda wjazy modlitwow na wukerk měła. Rosprawjeć sa to rěčeźesche, so dyrbjało duchownemu dowolene być, z druhich agendow modlitwy wuzwuwać, a so dyrbjała zyrkwina wyschnosć iberku taiskich modlitwow wudaeź; teź rěčeźesche wo tom, so dyrbjała so agenda wudaeź, kiž měła so jenoź rěčeć, dokelž někotsi duchowni spěwaeź njemóža. W rosmołwje sa to rěčachu, so měła so agenda pschedźěłaeź a wobhaćeć, pschećiwo žadanju agendy, kiž ma so jenoź rěčeć, so wjele rěčeźeche tohodła, dokelž žmě duchowny, kiž spěwaeź njemóže, tola dźensa hišo słowa agendy rěčeć. Namjet sa taiski agendu so wotpokasa.

Dale so wuradowaschе wo pschepodaću Wurzenskeho tachantiswa na krajnu zyrkej. Zyrkwina wyschnosć je wo tym wobjebity jakoś wudała, kotrejž synoda na namjet kujsa Hickmanna pschiwa.

Konsistorstwo je synodze rosprawu podało wo dokhodach a wudawkach zyrkwinych dawkow. Wo tutej rosprawje pschednoschnje farař Grafa. Wón pschipóznaiva, so je konsistorstwo w swojim ćaju 320 000 hr. na bok położiło; wone njeby hewak mohło dźeł farařskeje nuzy, kiž ma njesć, dźensa wjazy płaćiež mohło.

Synoda rosprawu jako prawu pschipóznа.

Hanćka.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 27. nazymnika.
Nikazija, biskopa.

1889 załoži so Drježdżanske serbske towařstwo Čornoboh.

1771 poswjeći so Khróšćanska cyrkej přez biskopa Wróskeho z Bacrenstamma, natwarjena wot farara Cyža.

Před wójnu.

Trawka zelena!
Stó dha budźe će syc
Hdyž ja budu třělbu nosyć!

Róża čerwjena!
Stó će, róża, budźe torhać,
Njemóžu ja wjacy k Hancy khodźić!

Winko čerwjene!
Stó će budźe, winko, pić,
Hdyž ja budu w zemi lnuć!

Hora wysoka!
Na tebi je rjeńšo stać,
Hač we khłódnej zemi spać.
Južnoserbski spěw.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer 0, thermometer wo dwjo +3. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer —5, thermometer w nozy —6. Wukłady na mako so pschemeńujaze wjedro. Khłódno, śuchо. — Wječera rano lećesche nad brjohowym morjom, na rańschej Němskej a rańschej a połnoćnej Europu nižina. Wyschina z dołhowjeczorneje Europy je mjes tym na mozy dobywka a nam symniczku pschinjeśła. Dopołdnja je so wuczahnyło. Teź schłeźa stupa dale na rjane. Nad połnoćnym morjach su zawćerawschim hrońe wichory zakhadźale. W wječornym liču je nowy śnjeh padnył. W Italskej su njeziedra a śliwki wulke zapuśczenja sawinowale. Jutśe sobotu ślónčko 7.38 hodź. skhadźa a so 3.57 hodź. khowa. Měsačk 5thadźa popołdnju 3.32 hodź. a so rano 4.56 hodź. khowa.

— **Schkłowa powěsć wo wjedrje za jutśiśu sobotu:** Sklabe śnjehowanje a njerjesnjenje. Podobnje po zyłej Europje. Połnóžna Ruska na krutu tschěskarsku, w połnoćnej je milischo.

— Hač na dalsche budźe śrjedu a sobotu mjes Budyschinom a Malej Subornicu wosobowe auto po 5 ćěrkowjazem płanu jěźdźeć: S Budyschina wot pósta we 6 hodź., we 8 hodź.†, w 11.30 hodź.†, w 12.50 hodź. a w 6 hodź. S Małeschcz w 6.30 hodź., w 8.30 hodź.†, we 12 hodź., w 1.20 hodź., w 6.30 hodź. S Hućiny (wot korčmy) w 6.40 hodź., w 1.30 hodź. pop., w 6.40 hodź., w Malej Subornicy w 6.50 hodź., pop. w 1.40 hodź. a 6.50 hodź. S Małeje Subornicy w 7 hodź., pop. we 2 hodź., w 7 hodź. S Hućiny (wot korčmy) w 7.10 hodź., pop. w 2.10 hodź., w 7.10 hodź. S Małeschcza we 7.30 hodź., w 8.35 hodź.†, w 12.01 hodź.†, pop. we 2.20 hodź., w 7.20 hodź., w Budyschinje (na póśće) we 7.50 hodź. w 9.05 hodź.†, w 12.30 hodź.†, pop. w 2.50 hodź., w 7.50 hodź. S kśiśišikom (†) wosmamjenjene jěźdy budu jenoź sobotu. Dalsche sastanischcza su tehamtśe, kaž hač dotal.

— **Mjasowe jěźki w Budyschinje.** Ssobotu, 28. nowembra wot dop. 9—11 hodź.: fyre howjase mjasо, punt po 40 a 60 pf., fyre ćelace mjasо punt po 60 a 40 pf., fyre świnjace mjasо punt po 60 pf. Świnjace mjasо na cło. 2001—1050.

— **Zlowne pschistanischcźo sa kłeadła w Žitawje.** Njedawno na pośedźenju, wot Budyschiskeho wobkhadneho swjasa powokanem, wosjewi pschedbyda sakkeho wobkhadneho swjasa, dr. Häger, so by hodźi nadźijeć, so zlowne pschistanischcźo sa kłeadła, kiž mějesche so w Herrnskretschen sawjeść, sa wotmyślenu powětrowu ćaru Praha-Drježdżany so w Žitawje saloži.

— **„Powołanje ludowcho wuczerja, akademiske powołanje."** Wo tutom temam rěći Bohołow wjeczor we 6 hodź. w statnej wyschnjej holczajej wukhłaćarni na Marschnerowej dróży 8-10, minister Swonka khłuźby dr. Seyfert, profesor na techniskej wyšokej schuli w Shromadźiznje Drježdżanskeho wuczerskeho towařstwa za wyšokoschulske wukhłowanje ludowych wuczerjow. Kóždy ma pschistup, kiž sajimuje so za tuto powołanje a zdźełanje.

— **Rosprawa polizije.** Pokradnyło je so tudy 24. 11. bliđarski ruczny wos bjes pjerow z katowym dnom, 60 m. dołhi, ćemnozołty wobarbjeny, napadnje wyšoke kolesa, na wozu njeje żelesne pschimadło do boka, ale horje shibnjene. Dale mužlke puczowanske koło znamki „Fuchs" čo. 10026, ćorny wobkut, tajke swjena a schi-

[illegible] blachi, wobkut je jara wobschkodźeny, trochu horje wulshibnjene wobźidło z ćornymaj pschimadłomaj, prawe pschimadło je wobschkodźene, ćemnobrune kožane žedło, torpedowy žamokhód, schěre gumijowe wobrucże, prédku nowy, žady wobschkodźeny mantl, na šadnich kołowych swjenach je schtyri žłamana, kiž je wokoło kuźodneje swita, na wobźidle pobrachuje dźerżak za latarnju. Wo wežowne zdźelenje prošy kriminalne wotdźelenje.

— **Warnuje so psched jebakom,** kiž sa nakładnistwo „Telefonowa adresna knihа za němski stat" (Telephon-Adreßbuch für das Deutsche Reich" Berlin, Potsdammerstr. 80 a) pjenjezy sbéra a je teź hižo w Budyschinje we wobledniich dnjach z wulschćhom wuskupował. Wón rěka Selinger, je nehđe 45 lět stary, 1.80 m wulki, ma połne wobliczo, ćorne krótkopschirščene wuscy, wulki nóš a nosy kóćzak z ćornym wobkukom. Selinger je pschedy pola mjenowaneho nakładnistwa jako puczowazy kupc bźało měł a tohodła wobjedźi wupokasaiku z podobiznu, kotruž je nakładnistwo jemu wustajilo. Kdy by so tuto jebak sapo nehđe pokazał, prošy kriminalne wotdźelenje wo huhdomnu powěsć (telefon 802).

— **Snowsafarjadowanje schulskeje winowatosće w Prusskej.** Pruske statne ministerstwo na wotmyślenje, pschemjenješ pruski schulski porjad nastupaze ćaš schulskeje powinosće. Hač dotal płaćeschе postajenje, so schulska winowatosć pschi 8ońcźenju 14. lěta žiwjenja pschestanje. To je k tomu dowjedło, so starschi žiwych dźeći wobrjedy schulskeho lěta po 8ońcźenju 14. lěcze wot dalšcheho do schulskeho khodźenja wotdźerżowachu. Tohodła na so w noweli postajićej, so schulska winowatosć połne 8 lět traje a dźeći puschcza so hakle na kónzu schulskeho lěta.

Se **Ssmjerjeźkez.** Pschichodnu njedźelu sawołaša knjez konsistorialny rada Rosenkranz farara Fröhlicha, dotal we Steinzleis, sa duschepastyrjom nałeheje wosady. Nowy farař je so wě Němcz. Trajni evangelski wobjedź pola naš su Ssorbja. Nascha zyrkwinska wyschnosć nima sa nuśne, so sa duchowne sastaranje Ssorbow we jich maćerskej rěći postaraeć. Je-li so wo Němcow we wukraju jedna, potom tschaše Serbska wowaka swojim niźku. Hdyž nascha zyrkwinska wyschnosć kolakku sa duchowne sastaranje Němcow we wukraju wupische, potom sankkuće krucze wasche mólchnje. Tuta njepschestawaza spekulazija na Serbsku dobrocźiwosć, schćerdźiwosć a sćerpnosć njech stónčnje pschestanje.

S **Delnjeho Wujeźda.** Kaž khłyschimy, wuhotuje nasche serb. tow. njedźelu, 1. adventa, wjeczor sa „ulk Serbski wjeczor. Mjana dźiwadłowa hra „Burska kreb" so nam pschedstaji.

S **Wojerez.** Drohu jěźbu z autonotbilom wuwjedźechu sandźeny pjatk wjeczor tśi muzy z autom Krawcez zhubliczy w Němczach. K tomu hišcze tele nadrobnosće pomamy: „Cźeźke njeśoże sta so krótko psched Sćepizami w sawinjenju dróhi, dokelž bě so wobruczł pukła. Wos na tele waschnje pocza wjerchacz a sleza na bok. Tśo muźi zakhadźachu so won cźišmyknu a wostachu dźeśi cźaj bjes wědomja ležo. Dwjeju z nich, schofer a wośmy R., nóžeschtaj po khwili sabo stanyć. Pschi tym pytnjeschtaj, so tśeśi towarschi pohonc Krawcez zhubelniczy, zaneje wotmołwy njeda. Jimaj so po dźešišim cźašu poradźi, auto, kiž bě hišcze z jeśdźenje khmane, pokstajicź. Rano wokoło 5 hodź. do Ledźborez dojedźeschtaj, hdźež sawołany lékař spóźna, so bě pohonc jeśdźenje nećicho cźasom wumrěł. Tak je lobkomujkna czorna jěda k sundnemu kóncej dowjedła. Schofer bě so jenoź wobodrił, wobdźelnik R. bě zebi ruku słamak. Morjeny pohonc bě nježenjeny.

S **Mosta** w Delnjej Łužicy. Landbund „ma" we naschej wsy pśches 100 hłosstawow. Sakźenu njedźelu wotmě swoju generalnu shromadźiznu. Wulka generalna shromadźizna sešpda bo wokoło jenicźkeho blida. Běchu so na wsće 10 hłosstawow shromadźile. Cźi wswolichu 3 sastupcow sa shromadźiznu sastupcow. Dwaj słyschnych wustwolichu sa namjeśtnikow wuswolenych. Tak wróći so kóždy z nékajkim hamcźikom k swojej mandźelskej.

S **Deschnja.** Na rjenjertnej njedźeli shromadźi so tudomne wojerske towarstwo wokoło 1412 hłosh. Psched wojej śłužbu sestupa so towarstwo wokoło wójnskeho pomnika. Farař Schewela porěcza nutrne błowa wopomnjeća a pocźeśowanja drohim zemrětym. Pschedbyda pokaži wěnc w mjenje towarstwa. Po wuspěwanju znateho spěwa: „Ja mějach towarscha", poda so wojerske towarstwo na kemschenje.

S **Bobliz** p. Kamenz. Spodźiwne nje[illegible]ože sta so tu wječera wjeczor. Kołojeźdny z wowcami schkleźu na rutnu maj, jěźdźeschе nimale spěšnje po wšy pschi šamych dworach a domach. Wojerska widowa Hona, kotraž hubjene widźi, pschiźe z jeneho dwora a kołojeźdny sawadźi tak nespožowinje do njeje, so jej schtkeńza zyłe ligo rosweza. Lubi dyrbjeschе so sawołaeź, kiž schkleźenźmu tśichu wosstrom a schćerku ranu sajchi.

Hdyž je sebi naš dźěd wowku brał

Něšto stronkow se žwótbnjeje króćiki
napisał Ignat Herrmann.

4] (Pokračowanje.)

„Tak derje! Derje! Wěźeze mam wschеho toho hižo dosć. Njedźiju so dźeše tajicź a nodźu, so by so prajiko, so žiwu tyran. Sšym to derje myślił kaž ł dźowku tak teź ł wami. Wy maeze na ženjenje cźasa dosć, dokelž nimaeze, na cźo byschcze so ženić. Moja dźowka nóžeschе tohorunja hinak wubraeź, lépje, do cźopka — ale spěcha radšcho do nahoty. Konuž njeje radу, tonn njeje teź pomozy. Tak derje! Wsmitaj je — ale potom teź hladajtaj, k a k je sežiwitaj. Nan, pschećiwo kotrehož woli je běrjetaj, njesna nan a njeda wantaj nicžo. Najétaj je teje lubjeźe, sateptaj je w ni— — —"

Dorděcźak bě stary Ptaćžowiski, rěcźeschе pschi tom pschecźo bóle a bóle dybawśe, dónlž jemu słónčnje błóš njepschestkoći. Potom khwataschе je jitwu won a sabuchny ja sobu ł durjemi, jako by nochcył dale žiwjeć wo njeźožu, kotreż tu namaka.

To běschе štruchle pschihotowanje ke khwaji w Ptaćžowskich domje. S pantatom (knjesnom nanom) njeźmědźeschе so two njeźim rěcźeć. Wot toho dnja, hdyž bě so wěź rosbudźiła, shladowaschе njepschećelnje kaž hdy pryedy, njerěcźeschе je žonu, njerěcźeschе je dźowku — dožyła withiba je žiwotnym. Maeź kupowaschе, schtož nóžeschе ta knjeżnu Katrźinku wschо niakupiź, a wschitko ja psched nanom wukhowa, kaj by kradnjene było. Nichtó njeswaji jej jeho rosbuśeźeć. Nawożenja Pospischil pschikhadźeschе někto jara wobkladnitwje w hodźinach, hdyž stary doma njeběschе, so njeby jeho se swojej pschitomnosću rosbudźił, a „pantata" jemu zjała tute wopyty wołoźi. Shudi je kóždy króć, hdyž nježesche nastawaeź pschichodny žun pschińcź, kaž by žo do senje pschepadnył, a sjelwi je jaźo, hdyž běschе Pospischil dawno woteschoł.

Palesche nana Ptaćžowskeho, so bě žebi jeho dźowka pijarja wuswolika. Pijarja! Ruczny móže wunnydlenej měcź, hdyž nicžo njedźěła, jenož ł trošku žebi sejhrawa. Kajke je to dźěło! Nikajke, zjała žane. Kóždy pijar je pschidźany cźłowjek. Najšerschcho jemu žane rjemjeslo wonjako njeje, tak na nikoho a na nicžo teź nicžo njepschicrosće a kóždu khwilu może byeć bjes khlěba. S kóždeho lohkomyślnika może je pijar stacź, ale nit ł pijarja porjadny dźěłaceź, rjemjeślnik. Kak tola, — hdyž nicžo njemóže! A potom budźe khšiź, hłód a hubjenstwo. Ale njech padnjetaj do sahuby, hdyž do njeje tak lésetaj.

Takke bě wo tom šumyślenу Ptaćžowskeź nan, tak so tham ł mozu sahuženskowskeje we žiwotej hidźe pschećiwo mkodenu Pospischilej. Mějesche jeho tak žytcho, so je so jeho sahuženosću ani njewoprašcha, so je njewoprašcha, kajke nadźije na do pschichoda, ł kajkimi sanérami bo sabéra, kak dyge dale žiwy byeć.

Mjerjaspe jeho, so je so wschitzy pschećiwo njemu běchu sapschihajali. Macź, dźowka — a tón zuny cźłowjek, kiž pschikhadźa a jemu dźowku pokradnje.

Tak pschibliżowaschе je a stónčnje nastupi kwaśny dźeń. Běschе na pschedwjeczoru kwaśa, 18. šmjatnika 1808. Pola Ptaćžowskich běschе šmjerć struchło. Wscha šamyślena thodźeschе po donje paninama. Knjeżna Katrźinka rosliwaschе tu a tam horje łyły. Na tajkele waschnje ma je wótzowskeho doma wotenеź!

Pschińdźe wjeczor — pośledni krótcź pschińdźe Pospischil na wopyt. Wobaj je nadźijeschtaj, so je nan we poślednjej khwili wujedna, ale pantata Ptaćžowski shubi je kaž helwak stajnje. Njerěcźeschе ł dźowku, njechcyschе widźeeź nawożenju.

Poślednje pschihoty běchu dokonjane, pośledne podrobnosće běchu dorěcźane. Pospischil běšče dawno woteschol, žonjej hischcze skradźu schukotaschtej, składowaschtej, ruschtej, hdyž so pośje wot nětkle wrócźi pantata a ani ślónčka njepikmyschi lehnyć dźěsče.

Wěrowanje běschе na sajmu rańschu hodźinu postajene — dyrbjeschе tola Pospischil do swojeho sastojnstwa — nimo tohole wobrjada běšče to sa njeho wschędny dźeń dy hewak, wo někajkich radowankach njeběschе rěcź. Hdyž by so kwaźna hoscźina měła žiwjeczeć? Nawożenja njemjeśtne jamu donjagnosće, Ptaćžowski pak we swojim domje tola njeczekpjeschе.

Rosbórjena, wupłakana lehny so knjeżna Katrźina do loża, wotmyślliwschi žebi krucze, so ł prénim saspěwanju kapoucowym stanje, so by nana prošyła, so dyžt ju pośoćowaeź. To ji wón tola njesapreje!

Rano w tśeśej hodźinje śwonjachu hórnikow. W tom cźašu stawaschе tež stajnje stary Ptaćžowski a modleschе so, dokelž běschе pobožny cźłowjek. A cźasczišcho khodźeschе do klóschtra, hdźež měwachu hórnicy konsche, pryedy hač dźeń hewjerišteje jamy sestupowachu.

Knjeżna Katrźinka mějesche njespokojny spar a hdyž ju klinca z swonow šmuk, wuskoczi ł loża, swobleka so spěšnje a běžeschе do narownje spanjeje šiwy. Pschihotowaschе so ł tomu, kaf ł nějnej próstu na nana sarěći, na kolenje psched nim padnje, so by jej ruzy šiožił na hłowu, so by ju pośohnował.

Tschepotaschе, hdyž stojeschе psched durjenj a ł pukotanju wutrobu łuchaschе, hač by so jitnje šeho hiba, hač je nan šamk. Běschе cźicho. Stóčzi potajkim dźowka cźizu a saśupi po porstach do spanjeje šiwy. Ale pośpěschi kaž prosmyrjena. Nanowe łoźo běschе próšne, wuthłodnjene pantata Ptaćžowski bě so łpubił.

Knjeżna Katrźinka da so do hórkeho płakanja a khłipanja waschе kaž w mrokoach je šiwu won, k maćeri, kotraž pódarmo próżowaschе, so by dźowku šmérowała.

Nan je ł domu cźekuł — a pośohnowanje dźowki pschiwa ...

(Pokračowanje šćěhuje.)

Přiloha k číslu 275 „Serb. Nowin“

Piatk, 27. novembra 1925

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšcina

— W Michalskej zyrkwi w Budyšcinje směje 1. njedźelu adventa rano we 8 hodź. němsku spowědź a hyj. wotkasanje, farar Rjeda, dop. w 9 hodź. němski a 1/11 hodź. serbsku Božu słužbu, farar Dyčhek. dop. we 10 hodź. we wotkřesnjej hladarni we Smolicach němsku Božu słužbu farar Rjeda. (Pop. 1/25 hodź. hudźbny adventski nješchpor.) — Wutoru wječor we 7 hodź. w Dobruchi němska a šchtwórtk wječor w 7 hodź. w Chošcezach serbska adventska nutrnosć. — Wumrěli su: 24. 11. Bjedrich Wylem Scholta, makorentnar, bywši optykar w Budyšcinje, 83 l. 4 m. (polkowany na Hrodźišku). Arnošt Wylem Höfger, wumělkar w Sčežiezach, 66 l. 11 m. 17 dn.

— **Krajnozrukwinske shromadźenstwo** w Budyšcinje, na Rózowej hasy 31. Njedźelu dop. w 1/11 hodź. njedźelska šchula. Wječor 1/28 hodź. adventska nutrnosć. Wutoru pop. w 5 hodź. sa žónske, wječor we 8 hodź. pschednoš 9ti se šwětłowobrazami, poličiźaze 9o wot k. sekretara Soedera s Lychdacha we Vogtl. wot „šmjertnete mozy — wjesele žiwjenja“. Sastup darmo. Sšrjedu wječor we 8 hodź. swjatk młodźiny za młode holzy. Schwórtk wječor we 8 hodź. biblijska hodźina. Knjez shromadźenstwowy dohladowar Zimmermann směje pschezo wječor 1/28 hodź. biblijske hodźiny: pónđźelu w Kunnwaldze, tśrjedu w Trjebjezy, pjatk w Rodezach, p. Pomorz. Knjez shromadźenstwowy dohladowar Kschižan směje shromadźiny njedźelu pop. w 3 hodź. adventski swjedźeń w Běłej Horje. Telst: Sjewjenje 22, 1—11. Nječzasy budźe k. knjezerstwowy rada Ryšek s Budyšcina a druhi. Pónđźelu w Drožđźinu a wutoru w Hlinje.

S Budestecz.

Njedźelu, 1. adventa, směje farar Domaschka rano 1/8 hodź. serbsku spowědź, farar Bójz dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske pŕedowanje. Popołdnju we 2 hodź. Boża słužba za dźěći. Pop. w 3 hodź. serbska spowědź, farar Domaschka. Popołdnju w 4 hodź. wosadna shromadźizna w zyrkwi.

S Bukecz.

1. njedźelu swj. adventa rano 1/8 hodź. serbsku spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. Wutoru wječor 1/8 hodź. adventska nutrnosć w Nětzinje. Sšrjedu pop. w 2 hodź. žónske towarstwo pola Fiolia w Pomorzach.

S Budyšchinka.

1. njedźelu adventa dop. w 9 hodź. serbske kemschenje, 1/11 hodź. kemschenje sa dźěći.

S Barta.

1. njedźelu adventa rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje. Pop. w 2 hodź. kemschenje sa dźěći.

S Cźělnjeho.

1. njedźelu adventa dop. w 9 hodź. serbska spowědź a hyj. wotkasanje, dop. w 10 hodź. serbska Boża słužba. Wječor we 8 hodź. bibl. hodźina na sarje. — Sšrjedu, 2. dez., wječor we 8 hodź. bibl. hodźina w Hamorach.

S Delnjeho Wujězda.

1. njedźelu adventa dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska cźitańska Boża słužba.

S Hodźija.

1. njedźelu adventa směje farar Voigt rano 1/8 hodź. serbsku spowědź, farar Wjesar dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. — Sšrjedu pop. w 3 h. shromadźizna žónskeho towarstwa w Cignerycz hosćenzu, wo sostupjenje nowych sobustawow so wutrobnje prošy. Pjatk pop. 1/25 hodź. je němska spowědź a w 5 hodź. němska adventska nutrnosć.

S Huski:

1. adventa rano 1/8 hodź. serbska spowědź, dop. 1/9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. Schtwórtk pop. w 5 hodź. serbska a w 6 hodź. němska Boża słužba se spowědźu w schuli w Gnaschezach. — Sšrjedu pop. žónske towarstwo

S Hornjeho Wujězda.

1. njedźelu adventa dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. — Sšrjedu pop. w 3 hodź. adventska nutrnosć pola Ritšcez we Wulkim Wospinu. Wječor we 8 hodź. biblijska hodźina w pacęcišej jisbje. Schtwórtk pop. w 3 hodź. adventska nutrnosć pola Kralez we Hłupońcy.

S Hrodźišcha.

1. adventa dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. dźěcaza Boża słužba.

S Hucziny.

1. adventa rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. kemschenje sa dźěći. Kollekta na šmjertnej niedźeli je wunjesła 35,15 hr.

S Khwaczicy.

1. niedźelu adventa dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenjow

S Klukscha

1. njedźelu adventa budźe rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. Pop. 1/3 hodź. shromadźizna młodych holzow na sarje. — Wumrěła Marja Augusta swob. Biesoldowa rodź. Biesoldeja, wumělkarka w Brěmienju, 74 l. 8 m. 3 d.

S Klětnego

1. njedźelu adventa dop. w 10 hodź. serbska cźitańska Boża słužba, popołdnju posawonski khór.

S Łupose.

1. njedźelu adventa dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, 1/11 hodź. dźěcźikemschenje.

S Makleschez.

1. adventa dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje, 1/12 hodź. dźěcźikemschenje. Wječor w 7 hodź. sjednoczenje młodźiny w pacęcišej jistwi (śpuźkowobrazy). Pop. 1/3 hodź. žónske towarstwo w pacęcišej jistwi. — Wutoru pop. 1/4 hodź. serbska adventska nutrnosć w Horcźanskej schuli. — Sšrjedu wječor w 7 hodź. serbska adv. nutrnosć pola kubsel Kunatez w Dobroschezach.

S Minakala.

1. advent rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje. — Wutoru pop. w 3 hodź. we Wjeselu pola Brodźiz serbska nutrnosć a spowědź. — Schtwórtk pop. w 3 hodź. we Lomiku pola Wakerez serbska nutrnosć a spowědź. — Schtwórtk pop. w 5 hodź. we Lomiku Adolfshütze a Minakalske žónske towarstwo.

S Nošarzi.

1. njedź. adventa dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, 1/11 hodź. němska Boża słužba. Towarstwo młodźenzow pop. w 2 hodź. na sarje. Towarstwo młodych holzow pop. 1/3 hodź. spěwanje na schuli, po tutym shromadźizna. Schtwórtk, 3. dezembra, wječor 1/28 hodź. na sarje shromadźizna sa žonu.

S Porschiz.

1. adventa rano we 8 hodź. serbske Boże wotkasanje, we 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba, farar Wakiař Mrózak s Kettiz. — Pop. w 2 hodź. w Boschezach dźěćikemschenje (šarlschi dźěl). — Kschesćz. towarstwo muzskeje a žónskeje młodźiny wobdźěli so na adventskim swjedźenju na Běłej Horje. — Sšrjedu wječor 1/28 hodź. w Boschezach němska biblijska hodźina. 3. advent je teź pop. serbske Boże wotkasanje. Wunoschk kollekty za hładanje rowow padnjenych: 53 hr.

S Nakez.

1. njedźelu adventa rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Božo słužba. Pónđźelu wječor we 8 hodź. žónske towarstwo. — Wumrěli: Lenka, Jana Nënza, khěžkarja w Hermanezach mandź. dźowka, 12 l. 8 m. 14 dn. stara. — Jan Bohuwěr Hoffmann, wumělkař w Hermanezach, 71 l. 4 m. 3 dn. starý.

Se Sslepeho.

1. njedźelu adventa serbska spowědź a Božo wotkasanje rano we 8 hodź., serbska Boża słužba dop. 1/10 hodź., němska 1/12 hodź. — Kollekcje so sběratej a) za schlesyšłych dom běbnym w Rósborku a b) za bolinu nadźije w Rudnizach. — Wumrěli: Hanka Blažikez l. Rowneho, stara 11 l. 6 m. 20 dn. — Matej Honko, sahrodnik pola Sslepeho, starý 51 l. 10 m. 14 dn. Sa wobeju so šmjertnu kěrluschi spěwa.

S Wóhlinka

1. adventa rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje. Kollekta. W 2 hodź. kemschenje sa dźěći.

S Wutrancźz.

1. njedźelu adventa dop. w 9 hodź. pŕedowanišk Boża słužba sa swj. wotkasanjom. Wopor sa posawuski khór, kiž budźe teź bo kemschowu a po kemschach naměšnje hudźicy. Pjatk wječor w 7 hodź. tydźenska Boża słužba.

Přilopk.

* **Njeshoże.** Konjowny wikowar s Běleje Horły nad Bohlom bě so wječor w hustej kurjawje se žwojim sapřahom sabludźił a bě na żelesnišce kolije sajěł a po nim dale jěł, so by na bliščišim dwórnischczu zhonił, hdźe s zyla je. Nadobo pschihna špěšnemu cźah s Drježdźan do Barlina. Wikowar możeše so hišće w poźlednim wokomiku wukhowaez, nješ tym je cźah konja a wós zhrabnu. Kóń bě hnydom mortwy, wós bě do tyhaz kruchowo rostřešćany. Špěšnik możeše s wjetšinym sapołožnjom dale jěcz.

* **Sšwoju lubku do wohnja cźišnył.** W jenej bóžni pola Wustija (Ruslja) bě 18-létna prošerska Hana Schöbelez j nětkomuni młodymi dundakami hromadże žiwa. Tele dny bo bróžeń wotpali a w popjele namakachu Schöbelez zwuhlene cźelo. Jedyn z jeje towarischow, 19 létny dundak Richard Lindner bo wusna, so je bróžeń zapalił a Schöbelez do płomjenjow cźišnył. Jeho a jeho towarischow, kotriž sm bo po sdacźu na njeschulu wobdźělili, tu jaseli.

* **Bomba w kinowje.** W Dublinje w Irskej cźišnychu pjatk rano w 7 hodź. bombu do kina, hdyž bo tuchwilu jendźelski wójnski film „Ypern“ pschedstaja. Policijaski buchtaz satśelenaj, dokelž chazyschtaj nadpadej wobaraez. Tśeczeho policijstu cźežko sranichu. Rosbuchnjenje bě po zuymu měsće słyschcež; wotna žuzbownych twarjenjow bo rospukachu. Kinow běchu hižo psched nětkotrym cźasom wobwónjeni republikanzy nadpadli. Tehdy běchu wójnski film shubili. Wobhdźeź pak bě nowy film dostał.

* **Khěža bo sapłuła.** S pschicźinu dołho trajazeho deschcza bo w Serfalo w Italskej khěža sapłuła. Pschi tym bo 7 wołowow mori, 2 bo sranichu.

W młynje.

Novelka.

(Pokrazowanje.)

4

Tamnymaj młynitšimaj pak běšche mjes tym napadło, so w thlódnizy njehraje. Tukašchtaj hnydom na nékajke lubkowanje a wlezěschtaj bo ke khlódnizy. Mjelcźo poškuchaschtaj hubkam a słowam a po thwili wupraženschtaj s wulkej harn. Njempłješchtaj žebi na nicźo druhe, hacź so je Michał holzu, kiž sa wrótnu měješchtaj, wobrezźał, so hy s njej bo wożeniwschi, młyn dojtał. S połnej hidu a sawiczu napjelnjeschtej bo jeje wutrobje. Mjerzaschtaj bo, so nještaj to žamone cźinitoj, staj tola prjedy tu do młyna pschišłoj.

Michał skoczi horje, spyta Hanu schkitacź, wona pak sthiwa bo do rózia w thlódnizy. Nadobo rosbori bo Michał, wucźahny nóž, wocźini jón a tkó do prénjeho. Nóž pak bo saczini, strani jeho pschi tym na porsce a cźišnu jón k semi. Nadpadnikaj sawokaschtaj roshorjcznaj: „Schto, ty nožom chzeješ tej hišćeze kałacź?“ daschtaj bo do njeho s pjasćemi a kopanjom. Pschi bicźu a tołkanju padnychu wschitkaj thjo k semi a kułachu a wałachu bo bijo a rezy we cźmi.

Na dobre šhožo pschidźeja młynk se šwězu. Pschewidźa hnydom wschitko, schto bě so stało. Wón wsa šwoju žowku sa ruku a dźeše s njej do thèże. Hnydom so łaho wrócźi. Bicźtožo běchu mjes tym postanyli. Nožy jim krwawjachu, kule běchu žebi nabili a mjeswocza rosdrapali. Młynk prajeschе jim, so we šwojim młynje bicźa njeczełpi. Nadpadnikaj winowaschtaj a skorzeschtaj na Michała. Młynk puschczi wschitkich thjoch se služby a pschiporuczi jim, so mója hnydom jutśe rano hicź. Mjeu a sežiwjenjeki pjenjes na cźaš, kiž maja po prawom pola njeho wostacź, chze jim wupłaczicź.

Nimo Michała šwarjeschtaj teź na młynka a na konzu wuźypaschtaj so jenoź na młynka. Tajan dźěchu špacź. Rano pschichodneho dnja wopuschczichu młyn. Michał wothzali so šam, tamnaj dźěschtaj hromadźe. Tak stónczi Hanzyna druha luboscź. Tutón ras pak bě wožebitoscź, so běschtaj młynitšaj wschitko wo wšy wupowědałoj. Ludźo pschirěczachu a wudebichu hišćeze wscho, a teź wo starej stawišnje hajnika s Hanu so s nowa powědasche. Wschelake blady a rěcze nastachu wo wšy.

Léta so pominychu. Młynk šestari. Jeho hrjuch bu tołsty, schceroki a wišaty. Jeho šlawy tschepotachu. Wón khodźeše pomału. Wušyny cźasto, jeli so nèhdźe pozhdny. Teź Hana so pschemèni. Běšche dele braka a bu tak pschezo bóle njelepa. Cźumpazo bo hibasche.

Junu rano leżeješe młynk we łožu morwy. Boża ruczka bě jeho sajała. Sa nékotre dny jeho pohrjebachu a nétko běšche Hana w młynje sama.

Nékotre léta hižo běšche w młynje młynśi, kiž běšche po cźažu wscho wjednistwo a hospodarstwo na so wsak a to hižo léta do młynkoweje šmjerzcze. Wšche mérny a pschistojny cźłowjek, nèhdźe thjezeci lét starý. Po młynkowej šmjerzci wjedźeše wschitko tak dale, tołdy wjecźor rosprawjeschе wo młynje a hospodarstwje knjeznje Hanje. Staraschе bo sa wschitko, taš sa šwoje. Hranza jeho mjenowachu.

Na pohrjebje běchu teź nékotši s dalscheho pschecźelstwa, kiž běchu zyle derje žiwi. Mjes nimi běšche teź wudowa s wjazy dźěcźimi. Najstarsche j nich bě dwacźcźi létna knjeźniczka s mjenom Marta. Wudowa běšche j njej hišćeze nékotre dny po pohrjebje w młynje wostała. Wschitkim druhy běchu so sašo dom do šwojeho dźěła wrócźili. Wudowa cźinješe j Hanu prawje rjenje, thwalješe młyn, štót, płat. Powědasche, kak je šemrěšeho rad měła a pschezo sašo wuprajeschе Hanje šwoju šudobu nad šmjerzcźi njeboczičkeho. Sskawjeschе šamo Hanu a jeje rosum, kiž może tajšte wulke hospodarstwo wjesćź. Po cźažu rěcźeschе wo šwojej dźowzy Marzy, so je zyle schwarna holza a so dyrbi Hana tola nékoho se šwójhu pschi šebi měcź. S zuymi ludźimi hospodarićź — tak běšche dale — to pschezo derje njeczini. To hižo wona šama rosumi.

Wudowa pak njespomni nicźo wo šestarjenju Hanzy, tola to prajeschе, so może cźłowjek ras schorjecź a potom nikoho, kiž by jeho wothladał. Pschi tym pak myšleschе šebi tuto: Pschiwjaa-li Hana Marku, tak je możno, so Marka dostanje wudacze darjene, abo so nékcho wožebite namrěje. Hana bě tola hižo pjeczašchtyrzeći lét stara a wudowa myšleschе šebi, so wona tola tak dołho wjazy žiwa njebudźe.

Hana njepschichodże sa tym a njepytny nicźo wo pódlanskich myślach. Pscherźelne, rjanoliczkate a pilne dźěcźo běšche w tutych dujach Hanje tak k ruzy. Běšche nještmérnje dźakowne sa dobre jěcź, tak so Hana do namjeta wudowy šwoli a šebi Marku sa nékotre hriwny mjeny jako dźowku a radźicźelku išdźeja.

W młynje mějeschе so žiwjenje tak dale, kaž dotał. Franz wobstara młyn, pola a štót, kaž by wschitko jeho bylo. Hana stupi j rédka se šitwy, běšche po šmuczenym waschniu žiwa, cźitaschе, hrajeschе klawér, wuschiwaschе a staraschе so wo šwoju šitwu a komoru. Wschelenje wjecźor pschindże Franz k njej horje a rosprawjeschе a wotliczeschе. Tam a žem pschihladowaschе Hana ke dźéku. Marka wobstara derje kuchinu a hródź, dejeschе a pizowaschе štót a staraschе so wo kuchinu. S Franzom rospowědźachtaj so cźasto wo tym a tamnym a tak wuwi so wésta dowěrliwoscź mjes nimaj.

(Pokrazowanje hšlehuje.)

Hotowe šaty! Wušiwane přikrywy, běhaće, pucaki atd. dobro a tunjo. :: Dźěłam sama. **Šantka** za dorosćenych a dźěći. Wobhladajće sebi wustajeńcu bjez nućenja kupjenju. **J. Leps** na Šukelskej hasy 11 **w Budyšinje**

Wolerjo Rósborkſkeho wokrjeża!

Pſchi pſchedstejazych wólbach do wokrjeżneho ſejma mózecże ſo wy we waſchim wokrjeżu jenož ſa liſczinu čo. 3 (zentrum) roſhudźić. Wy njemózecże wulkoležownoſćerjow wolicź, kotſiž wſchitke dawki na małych burow a na krjeżźny ſtaw wotwaleja. Na liſczinje 3 ſteja kandidaczi, **kotſiž wam niczo njepſchiſlubja,** kotſiž pak też njebudu po wólbach wſchitke cźežoty **jenoż na waſche ramjenja klaſcź.** Zentrumſka ſtrona je wěž narodnoſtnych mjeńſchinow ſtajnje ſe ſprawnymi woczemi wobhladowała a budże też Waſche ſajimy w Rósborkſtim wokrjeżu nanajlěpje ſchkitacź.

Woleźe liſczinu cziſło 3.

Košle a druhe spódne wobleczenja

za mužow, žony a dźěći wolmjane, połwolmjane a makowe ſtrykowane lacy, jaki, gamaše, ſykače, nohajcy, rukajcy, we wšěch kajkoſcach a barbach.

Walkowane soki a nohajcy, pjaſtniki, chentlijowe ruběšća a šawle. Wohrěwace podšica.

Bleylowe wobleki.

Tajke a podobne rjane twory kupujeće pola

Rudolfa Osswalda

w Budyšinje jenož an Serbskej hasy 3.

Płaćizny hódne

kožane twory

kaž

wopytowanske toški	čista koža 20.—, 15.—, 12.—, 10.—, 8.—,	2⁵⁰
toški z wobruču	čisto kožane 40.—, 30.—, 20.—, 10.—, 7.50, 6.—,	4⁵⁰
wukhodźowanske koferki	20.—, 15.—, 10.—, 8.—, 6.—,	5⁰⁰
měški	čisto kožane 20.—, 15.—, 10.—, 7.50, 5.—,	3⁰⁰
aktowe toše	z dobreje kože 10.—, 9.—,	7⁵⁰
pućowanske koferki	z mosaznym pružinatym zeſkom 55 cm 0.— / 60 cm 1.— / 65 cm 0.—	

Kurt Martin Richter

w Budyšinje na Kěžorskej drózy.

Předawanje zrěbcow a koni.

Transport **zrěbcow,** kaž też

tři, štyri a połnolětne konje k zaměnjenju

su sobotu, 28. novembra 1925 we

„Hotel zum „Markgrafen" w Budyšinje

na předań a k zaměnjenju.

Gustav Jakisch

konjacy wikowań ze Žitawy.

Schneider & Schulze při Krónje so porućeſai, a wšelakich wěcow s lad hobrakt mata.

Wulki wubjerk

koncertnych cytrow

mandolinow, lěsnych cytrow, lautow, gitarrow, najlěpšich huslow,

klavěr z wurjadnym zynkom

noty a najlěpše truny (hłosowanje nastrolow)

dobre a tunje poruča

M. Uhlig w Budyšinje

na Zadnej Bohatej hasy 24.

Hans Wuća kozu zapřeže a polo worać poča.
Wón dźiwnu bróždu waleše, kaž nběnjže knoty toča.
Ludźo smějachu so a wołachu: Što so ći Hanso wuda?
Hans prajiš: kajkaž připrawa, nó, tajka je też bróžda.
Pluh wot pluha to rozdźěl je — kaž kozemór a pšenica.
Tuž dźensa hišće nastun so, **k Bjenadže do Kamjenca.**
Tón wjele na wubjerku ma — wulke, srědnje a małe —
Wón z płaćenjom też dočeka, wón předawa te prawe.

Žony

Poručam ſwoji wulki ſtład pſchepaſkow, mežačnych a pſchebpabowych powjaſow.

podpołožkow.

Stejm rad k radze.

Wagnerowa w Budyšinje

pſchi ſchulerſkim wrotami čo. 9.

Strympy, rukajcy, šatki za čěłne dźěći.

W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9

Gramola

rěčace aparaty

platy

kaž też wšo

musikalne nastroje

namakaće

w najwjetšim wubjerku

w hudźbnym domje

Herm. Jeremias

w Budyšinje na Kěžor. dr. 8

Telefon 421.

Samsna dźěłarnja a wuporjedźernja

Płaćenje po dźělbach dowolene!

Meble a polstrowe twory

dobre a tunje poruča

Handrij Strympa

w Budyšinje na różowej hasy 15

Vogtlandske gardiny tunjo. K. Erler, Zittauer Str. 11

Młode psy

(němske doggi) su jako strażowanske a čujne płaćizny hódne na předań

O. Spenke w Budyšinje

na Serb. Hrjebjach čo. 18

Darmo

njemóže Wam nichtó ničo dać, ale wobkedźbujće na tunjosć mojich

najlěpšich tworow

eleg. mužacy woblek wot	wot 24.—	hr. sem
manchestrowe wobleki	„ 26.—	„ „
zymske jaki	„ 15.—	„ „
ſkaninowe a dźěłańske kholowy wšěch wulkosćow a šěrokosćow	„ 3.95	„ „
štrykowane a klubowe jaki	„ 4.75	„ „
módre dźěłańske wobleki, jenož najlěpšeje „Lamparſke" twory	„ 7,50	„ „
dźěłanska drasta za wšě powołanje		
košle a spódnje kholowy	„ 2.15	„ „

Hugo Pachaly

w Budyšinje před Šulerſkimi wrotami čo. 1

Płaćenje po dźělbach je dowolene!

Wusłajenca

žonjacych a dźěćacych kłobukow!

Elegantne a tunje, też na wotpłaćenje.

Přińdźće sebi w kóždem času bjez nućenja wobhladać. — **Ponowjenje ſtarych kłobukow** tunjo a krasnje z přetrjebanjom sobupřinjesenych tkaninow pola

H. Fierle w Budyšinje, na Hošći hasy 42b II. Nuſkhód při Komerebanoy na prawo. Tu je też wuporjedźernja za trikoty a nohajcy. Žane klamy!

Vogtlandske gardiny

metr. wot **50 pj.** sem

krasne pokazki, wulki wubjerk.

Madraske gardiny, też za małe wóknа. Vitražowa a rolonowe tkaniny, přikrywy ze sofy, blida a konopeje wot 5 hr. sem, wupjerki, kuchinske a łožowe šaty, čopła košle, kholowy a nohajcy, woskowane płatowe ruby po najtuńšich płaćiznach.

J. Erler na Zwonkowej Ławskej hasy

róžk kronprynceowego mosta.

Rěču serbski

Najlěpše cychi, wupjerki

běłe a pisane

trěnja a trěnčka košlace sukna

po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku

A. Bokelmann nasl.

Kedźbu! Dobra existenca.

Dobremu **Serbej, šewcej, rěznikej, překupcej** (klamarjej) a nimale kóždeho druheho rjemjesła, poskićuje so we wjetšej wsy w Del Łužicy.

Bliže zhoni ważny zajimowań w Domowinje.

Muž. ulstry muž. paletoty moderne formy muž. wobleki muž. kholowy eleg. módy

Na **kredit** při małem napjać. a přihód. wotpłaćenju dostanjeće

Žon. mantl. nazym. a zymske nowosće žonj. wobleki kostum. suknje manuf. twory

meble wšěch družin

dospołne kuchinje, lěhańnje a jědźernje, polstrowe meble

Karl Horn nasl. w Budyšinje

Sobustaw krajneho zwjazka kredit dawacych małych wikowarjow zap. zjedn.

na Hłownem torhošću, nutřkhód na Jerjowej hasy 21.

Tak tunjo kaž jenož móžno

zo mohli też khudši ludźo a dźěłačerjo kopować, předawam ja wobleki za muži, młodostnych, pachołow, hólcow, a dźěći; najlěpše wolmjane cordowe a manchestrſke ſportſke wobleki; dobre a zymſk. jaki (ſportſk. a jednore), kholowy do dźěła, manchestr. kholowy, tkaninowe a Breeches-kholowy, kholowy za młodostnych, pachołow a hólcow, gumijowe mantle, jaki do wětra, ulstry a paletoty, Šwedske mantle, štrykowane jaki, spódnje kholowy, žonjace mantle atd.

A. zwud. Mengerowa w Budyšinje

na Serb. Hrjeb. čo. 6. (Mějeći Wold. Menger)

Přez 40 lět ſtaroznaty kruče zasadny a ſprawny wobkhod.

Swobodne městno za

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1868. Telefon 12.

Ze susodnych a dalšich krajow.

S **Warnsdorfa.** (Warnsdorfskeho mordarja fajelt.) Sobotnej Bürgermeister we Warnsdorfje, na kotrehoj tuchachu, so je kartyhladjerku Schmiedowu sfónjowal, dokelž běchu jeho cyrije a kornat w jeje wobydlenju namakali, bu sawczerawschim rano w jenej korczinje w Podmokkach fajaty. Wón je žo wuznał, so je mordarstwo na Schmiedowej sturžił. Wudawa, so je se jónstej wojuzo ju fadajił. Schmiedowa, ſ kotrejž běsche hižo prjedy wobkhadzowal, je jeho pjecza ſ listom k hebi pscheproshyła. Hdyž je w nozu we 11 hodź. k njej pschischoł, je wona jeho zonje a maczeri wudawała, so je ju sa schiju hrabnyschi dajił, dónž nje wšo domjo shołila, a potom je ju ſ hadrefschczom fadajił. Ziegler, podruźnik pola Schmiedowoje, kiž je mordarstwo wofjewił, bu tohorunja jako podhladny w mordarstwje fajaty, ale po Bürgermeisterowem wuznaczu sažo puschczeny.

Přilopk.

* **Kalanja po twaju.** S Landshuta w Bayerskej so powě: Po twaźu dóńdże w Delnjej Bayerskej k bjźwjej kalanju, kajkeż so w Bayerskej často stanu. Pschi kalanju fakkochu diwsej nkodeju cźowjekow, 20 a 24 lět starju. Dalschich 4 wobdźelnikow tak strascheje fkakachu, so strach wo žiwenje wobstejí.

* **K 17. rožej starschiske wjeżele.** Na jenym ryczerkuble pola Hebemünden w Hannoverskej narodźi so mandjelskimaj, kotrajž staj ratarskaj dźěłacerjej 17. dźěsco. Wschitko dźerži žu ſtrowe.

* **Sožudźenje rubježnikskeje zwólby.** Psched fawnistim žudom w Magdeburku mějesche so rubježnikka zwólba samolwicej, kotraž bě 29 nuži žylna. Zwólba bě wjeż Görtensleben wopytowała. Wona dźěłaschе ſtajnje ſ tajkej wěſtoſcźu, jo ju skoro ženje lepicej njenožačzu. Naiwjedowaš a ſchtyrjo dalschi wobſtorženi dostachu 2½ hacź 5 lět thlostarnje. Obyknymi wobſtorženym mjeńſche jaſtwowe thlostanja naměrichu.

* **Wojowanje w automobilu.** Na dróży, kiž ſ Göppingena do Eßlingena wjedże, dóńdże w nozu k jaſaſtkemu wojowanju mjes poliziſtom a autowym wjednikom. Auto njemóžeſche žiwoſej šwěży, kaž je to pschedpiſmo, po čžmje pomjeriſchi, hdyž pſches město jědžeſche. Jako ſaſtojnik papjery autowego wjednika pruhowaſche, twinuwiſe žo jemu wjednik a ſpyhał ſ autom cźekmyć. Saſtojnik žo ruce rosſudźiwſchi na auto ſkoči. Měſt dóńdże pſchi ſpěſchnej jěſdźe k wojowanju w automobilu, pſchi čžmiž žo wjednik prażowaſche, poliziſtu ſ twoſa dele ſtorčžicź. Tak bě ſaſtojnik nuſowany, ſwój revolwer wucźahnyć a hrožeſche wjednikej, ſo jeho faſeli, jeli ſo hiſchcźe dale pſcheczźiwja. Na tole waſchuje poradi ſo ſaſtojnikej ſkónčžnje, ſo wjednik ſwój auto faſtaji.

* **Pudnórjenu wjeſ namakali.** W Oldenburgſkej pola Jadeſkeho ſaliwa woraſche ratař na ſwojim polu. Nadobo žo jeho kóń pſched jeho woczomaj ſhubi. Sa ſkočom pytaju, wuſſedźichu, ſo bě do ſhowaneje ſtudnje padło, kotraž bě ſrjedź pola a niž hluboko pod rolu. Rektor Schütte ſ Oldenburka je nětko wuſſedźił, ſo ſtudnja ſ ſtarej wěſu ſlinſcha, kotruž žu nětko po měčžim wotkryli. Hdyž běchu hacź do 3 metrow hluboko rył, nadeidźeſchu roſpadnyli ſaſtańſchi hyblenjow. Wjeſ ſu we ſwojim cźaſu na tymjeſchczowu ſemju natwarili. Mězja tehdoła, ſo je žo wjeſ podnórila. Naiſterje jedna žo wo wjeſ Wiſſe, wo kotrejž ſtare piſma ſe 14. lětſtotka powědźa.

* **Poſt we wowczelni.** Do jeneje wowczelnje pola Limbacha we wjerchornej Němſkej bě žo poſt dobył. Tón je ſtabla 17 rostorha a 13 dyrbjachu dołkorć.

* **Auto žo powaróžił.** Na dróży pola Mnichowa žo auto powaróži. Se ſchtyrjoch we nim ſedźazych woſoboch žo jena ſaraſy a dwě cźežaj franſiſchej.

* **Njeſbože ſ motorſkim kolom.** Pola Homberga cźerjeſche motorſke kolo w dźiwej ſpěſchnoſći. Sadu wjednika běhjeſche hiſchcźe jena wdowa a w pódlańſkim woſu tſeſa. Dźiwje honjo ſawadźichu do jeneho woſa. Wjednik motorſkeho kola žo na měſcźe ſaraſy. Tamnej woſobje buſchtej cźežko franſowej.

* **Cźekajuceho měſchcźanoſtu ſajeli.** Pſched nětkim dwěmaj njedźelomaj bě měſchcźanoſta Ota Menge w Goßdorfje pola Schandawy cźekmył, dokelž běchu pyſki, ſo je 3600 hr. gmejnſkich pjenjez pſchefcźehnił. Policija w Podmokkach we pohrónej Cźeſkoſłowakiſkej je nětko Mengu ſajała, mnohe dźiwſke jědnje kolo pſchedawš. Wukoja žo, ſo je Menga, kiž kommuniſtiſkej pſchiſłuſcheſche, zo'n cźaſ, tak dołho hacź je ſo ſhubił, w połnózným Cźechach wokolo cźahał.

Najnowiše z cyłeho swěta.

W Jendźelskej a Hollandskej je ſrjedu wulki wětr ſakhadźał. W Amſterdamje je ſo 14 wjeczežnych cźołmow ſe ſwojim nakładom potepiło. Na Zuiderſkim jeſjorje je ſo parna łódź potepiła. S muſtwa žu ſo ſchtyri muſzoju tepili. W kanalu mjes Jendźelskej a Franzoſskej žu ſo nětkotre łódże potepile.

*

W Neaplu je ſo hród palazzo San Severo ſaſpyntył. Wobydlerjo tſjoch poſthodow ſo do hłubiny ſtorhnuchu. Hacź dotal žu 14 franjezanych ſ roſpadankow ſwuzahali

*

Nuſli kommiſar ſwonkownych naležnoſczow Cźiczerin je do Pariſa pſchijěł a je roſwcźenje ſe ſwonkownym miniſtrom Briandom měł. Cźiczerin cźhze žo w połodniſchej Franzowſkej lěkowacź.

*

Narodna rada njewotwiſnjeje dźěłacjerſkeje rady je kujeczejſtwu woſjewiła, ſo dźěłacjerjo proteſtowanſke wuſtupy wuhotuja, jeli ſo dy Muſſolini do Jendźelskeje pſchiſchoł.

*

Sjednoczene ſtaty połnózneje Ameriki hroża diplomatiſki wodkhad ſ Chile ſaſtajicź, dokelž žo Chile ſapowjeduje, roſtrjeſacź wuſud preſidenta Coolidgea wo nanježnej ſwadźe ſ Peru pſchipoſnacź.

*

Siamſki kral Rama VI. je 44 lět ſtary wumrjeł. Sa nim na tróńje jeho mlódſchi bratr Prajadhipok ſtejnje.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

W naležnoſći dołkada nad wobkhodom wo ſamaležnjit hoſćenzarja **Wilhelma Knecha** w Budyſchinje ſłobnje ſo jednanje po § 69 wukaza wo dołkadu po ſaſoliſſu dokonjanem nuczenem wujednanju. **Hamtſke ſudniſtwo.**

Towařstwowski powěstnik.

Bukecy. Bukečanske ſerbske towařſtwo zmóje njedźelu 1. adventa (29. nov.) pop. zdypkom w 3 hodź. ſwoje poſedźenje we wosadnej ſali. Přednošk ma k. wyšši juſticny radźićel dr. Herrmann z Budyšina wo „herbſkim prawje a nahódnoſćenju kapitala“. Sobuſtawy ſo k tomu wutrobnje přeproſuja, hoſco ſu lubje witani. Předſydſtwo.

Bukecy. Tow. „Radoſć“ wuhotuje njedźelu, 29. nov., w Stangec hoſćencu Serbſki wječor ze ſpěwami, dźiwadłom a rejemi. Programy ſu doſtać pola předſydſtwa a dowěrnikow. Započatk w **6** hodź. Wšěch lubych Serbow wutrobnje přeproſuje předſydſtwo.

Budeſtecy. Tow. „Lubin“ změje, dali Bóh, **njedźelu 1. adventa**, pop. ½6 hodź. pola Rösikec **ſwoju zhromadźiznu.** Přednošk změje **k.** wyšši wučeř Šoca Spěwniki maja ſo ſobu přinjeſć. Wo bohaty wo, pyt proſy Předſydſtwo.

Ralbicy. „Lilija“ njeſpěwa tutón tydźeń, přichodna hodźina ſo hišće wozjewi. Dirigent.

Sokolſkim Jednotam a hercam. Napominam na tutym puću z nowa, wšo wupožčene ſokolſke noty hnydom, tón tydźeń, do Domowiny wróćić. Hdyž wupožčowarjo na porjad njedźerža a na naše próſtwy njedźiwaja, njemóžemy dalšim požadowarjam porjadnje poſłužować. Wſelake noty njehodża ſo z cyła zarunać. Wot jednoty, kiž měješe w poſlednim času noty wupožčene a je tute njedoſpołne do Radworja podała, žadamy, zo ſo wo hišće pobrachowace hnydom poſtara. Jednaćel.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleř w Budyšinje. — Zamołwity za hoſpodarſki dźěł: Arnošt Bart w Brěžkowicach, — za nawóſtki: G. Janak w Budyšinje.

Drjewjane stupnje, drjewjancy a drjewjanc. drjewa,

kupujeze najlěpje a najtuńšo we tworni drjewjanych ſtupnjow a drjewjancow

Oty Hebera

w Budyšinje

na Serbſkej hasy čo. 9. Telefon 1465.

Tohorunja porućam ſwój wulki ſkład bunclow.

Strowotne

žiwotowe powjazy

wot **4.50 hr.** ſom

bjedrowe tworcy (Hüftenformer), **ſtawčiki za prědki, ſportſke paſki, reformowe ſtawčiki, dźěćace ſtawčiki, pjelchowe kholowčki, měſačne kholowy, gumijowe podloły**

Sanitätny dom knjenje Wagnerowe w Budyšinje

před Sulerſk. wrotami 9, blizko Garbařſkej hasy.

Rospodarſki rozhlad.

Pjatk, 27. novembra 1925.

Wežerawſche kurſy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	15,80
1 jendźelſki punt	20,32	100 cźeſkoſł. krónow	12,42
100 ſchwaiz. frankow	80.78	100 pólſk. markow	61,11

Efekty bijachu wežera na Berlinſkej burſy horje. W ſtatnych a wójnſkich požčonkach wulkeho pſchemjenjenja njebě.

Na produktowych wikach bě po ſawcźerawſchim wobkhadowanju widomne ſkruczenje ſa ſ. Orgentlimitaſkorži, ſo ju wuhladny na pſchichodne žně ſchpatne. Tohodła ſo pſchecźiſne płaczźiny dale ſkruczichu. Rožka wołta trochu nahſad. Rjany jecźmjeń je žadny. Wežera płaczeſche **zentnar:**

w Lubiju:

pſchenicźny 10.25—10.90 hr., rožki 7.50 hr. hacź 7.90 hr., jecźmjenja naležnjeho 9.50 hacź 10.75 hr., wowſa 8—8.90 hriwnow.,

w Berlinje:

pſchenicźny 12.10—12.25 hr., rožki 7.75 hr. hacź 7.90 hr., jecźmjenja naležnjeho 9.50 hacź 10.75 hr., naſymneho 7.65—8.30 hr., wowſa 8.55—9.05 hr.

W termiinowym wikowanju:

ſa dezember: 12.75—12.80 hr., rožki hr. 8.40—8.50 hr., wowſa 8.95 hr.,

ſa měrz: pſchenicźny 13.25—13.20 hr., rožki 9.37—9.27 hr., wowſa 9.45 hr.,

ſa mej: pſchenicźny 13.50 hr., rožki 9.55 hacź 9.60 hr.

Wiki wežera w Khrježbuſu. Wutra 1.10—1.20 hr., jeja 15—17 np., jabłuka 15—50 np., kruſchwy 35 np. hacź 60 np., włóſte worjechi 55—70 np., łepſne 1 hr., ſchpinat 20—25 np., morchej 8—10 np., žybła 10 hacź 15 np., howjaſe mjaſo 1.10—1.30 hr., ſwinjaſe 1 hr. hacź 1.40 hr., huſy 1.20—1.30 hr., kury 1 hr., cźeſnjeny kał 6—10 np., běły 5—6 np., kiſały 10 np., banjel (Kürbis) 5—6 np., twaroh 20—25 np., 10 puntow běrnow 30—35 np.,

Wiki wuſitkowcho ſkotu w Leer w rauſchej Frieſiſkej. Pſchihnali běchu 754 howjadłow. Młode dójki a wyſokoſtuczźene krowy płaczachu:

1. družiny	700—8000 hr.
2. družiny	500—650 hr.
3. družiny	350—450 hr.
Wyki ſ pſchipuſchczenju 2. družiny 400 hacź 600 hr..	
Cźeſlički a cźeſlički	100—300 hr.
1 hacź 2-ſtne próſnički	150—350 hr.
Rěſny ſkót	30—50 hr.

po zentnaru žiwoje wahi.

Drobneho ſkotu běchu 71 ſchtuk pſchihnjeſli. Proſzaka 20—25 hr., běłaki 30—60 hr., wowzy a jehnjata 20 hacź 40 hr.

Tydźeńſka roſprawa wulkožmjenjenſkeje Metz a Co. w Berlin-Steglitz. Se Schleſiskeje mało dźeczełowoho žmjenja na witki pſchichadża. S druhich krajinow wažy. We žmjenjach je tukhwilu ſnadny wobrot. Sapiſamy tute płaczźiny:

cźerwjeny dźeczeł	85—110 hr.
běły	98—125 hr.
ſchwedſki	65—90 hr.
luzerna	70—80 hr.
žołty dźeczeł	28—33 hr.
inkarnatſki	20—24 hr.
łupiny žołte a módre	9—10 hr.
hejduſch	14—17 hr.

Na pſchedań

Běhaki w Skaſkowje 19.

Pohłeſchczo ſ hłowakom, w Budyſchinje, Hauenſteinska haſa 1 II pola Ungara.

Krowa, wyſokoſtuczźena, w Běłej cźo. 13.

Wós łoſtaty, Baaſa, telefon 97 w Kamjenzu. — Dźěcźazy wós w Budyſchinje, Arnoldowa haſa 1 I na ſwo.

Na pſchekadźowanje.

Wutoru, 1. 12., dop. w 11 hodź. 3 kórzy boroſcźeneje hole ſ leżownoſcźu. Kupzy ſeidu žo pſchi Kožlowſkim puću, Marja ſwud. Budarka w Njeſwačidle.

Sčo pytaja:

Pjekaſſki, ſtajnje ſobotu na wupomoz, Cźoch na Lubiſſkej dróży 14 w Budyſchinje.

Hołza do domu, Lehmanez konditarnja w Budyſchinje.

Schkrowe depeſche.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Wiki ſu mało wuwite, ale žito na płaczźiny dźerži. Tendenza: ſtajna.

Dop. ¾12 hodź.: Sdnadny wobrot. Tendenza: kruta.

Płaczźiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wołijowe žmjo ſu tuni abo 1000 kg, ſewak 100 kg, płaczźiny po ſtotej hriwnje.

	26. 11.	25. 11.		26. 11.	25. 11.
Pſchenica	243-245	240-243	rapš. wołuſchi	14-15,80	15,50
rožka	155-158	155-158	poch. metaſa	8,80	9,00
naležn. jecźmjen	190-215	190-215	ſemjeńa		
nal. jecźmjen wowſy	153-166	158-166	běrnjaje kružki	15-15,90	15-15,90
	171-181	170-180	łupiny	20-22,00	19 21,00
(futurija: Mais)		—	wołe	23,00	23,00
pſchenicźn. muka	30-35,50	30-35,00	ſany wołuſchi	22-23,00	21-23,00
rjana muka	23-25,00	22-24,00	módre łupiny	—	11-12,50
pſchenicź. rotr.	11,50	11,50	žołte łupiny	—	—
rjane wotruby	9,70	9,70	ſyno, 50 kg	3,90-4,40	3,90-4,40
rapš	—	—	ſłoma, rjana	0,80-1,25	0,80-1,25
lane ſymjo	—	—	„ pſchenicź.	0,75-1,15	0,75-1,15
hrach	23-24,00	22-24,00	„ wowſyna	0,90-1,30	0,90-1,30
pjeluſchki	16-18,00	16-18,00	„ jecźma	0,80-1,20	0,80-1,20

Płaczźiny rěſneho ſkotu na Drjezdźanſkich ſkótnych wikach.

19. novembra:

28 woły, 14 byki, 63 jałowzow a kruwow, 636 cźelatow, 161 wowzow, 306 ſwini.

Woły, byki, kruwy a wowzy běchu we wikowanju ſłabe tohodła ſo wěſte płaczźiny njepoſtajeju.

Płaczźiny ſu

cźelata: 1. 58—62, 3. 50—54, 4. 45—48;

ſwinje: 1. 90—93, 2. 95—97, 3. 85—88

Kuśtnarjec winowe jstwy: dobre a płaćizny hódne wina, znata wubjerna kuchina. **Friedrich Häfele** w Budyšinje Telefon čo. 8

Klanki

wosebitosć:
zo so njerozłamaju.
Wosebje tunjo

Włosowki

(paruki)
wosebitosć:
woprawdźite włosy
bubiwłosowki
teddy-mjedwjedźe w wšěch wulkosćach.

A. Graf
klanhaca hojernja
w Budyšinje
na Bohatej hasy 4

Žonjace toše

kaž toški z wobručku, měški, wopytowanske toški z najlěpšeje kože w znatych tunich płaćiznach.

A. Graf
w Budyšinje
na Bohatej hasy 4
při Mlownem torhošću

Spěwanska wosada w Budyšinje
wuhotuje 1. adwenta 29. nov. pop. 1/2 5 hodź.
a srjedu 2. hodownika wječor we 8 hodź.
w Michalskej cyrkwi w Budyšinje

adventsku hudźbu

Nimo khórow wot Hasslera a Scarlatteho
a pišćelske komposicije wot Mendelsohna a
Joh. Seb. Bacha.

Čisłowane městno — Nječisłowane městno
1,— hr. —,50 hr.

Do časa so khartki w „Dürerhaus a Volksbuchhandlung" předawaju.

Splósk „Erholung" Splósk
Sobotu, njedźelu a sóbotu dny
so kózłopiwo toči
Najlěpše kolbaski! Rětkej je darma!
Přećelnje přeprošujetaj
Bjarnat Mahler a mandźelska.

!! Mali burja, zasydlerjo najeńcy !!

Zjawna zhromadźizna

je njedźelu 29. novembra pop. w 3 hodź. w Psowjach
w Hofmannec hosćeńcu.

Zwjazk małych ratarjow w Sakskej zap. tow.

Serb. tow. „Zahrodka" w Deln. Wujezdźe
změje njedźelu 29. novembra wječor 1/2 8 hodź.
w Haškec hosćeńcu

wulki serbski wječor

Z pěwami, dźiwadłom a rejemi. Hra „burska krew" so předstaji.
Wšě towafstwa a wšitcy Serbja z blizka a daloka so wutrobnje
přeprošuja.

W Pančicach

je druha lokalna karniklaca wustajeńca
přichodnu sobotu 28. a njedźelu 29. novembra 1925
w „Pančičanskim hosćeńcu".
Wo bohaty wopyt prosy zarjadnistwo.

Wulki wubjerk přihódnych

hodownych darow

za kuchinje a dom, wosebnych wěcow a

hrajkow

namakaće w

Centralnem kupnem domje

J. Kohn w Budyšinje na Kěžorskej drózy 14

Při małem napłaćenju so kóžda twora hač do hód wróćopołožił!

N- nižše płaćizny! Wobhladnjće składa dowolene!

Zymske jaki

za muži,
pacholow
a hólcow

Herm. Müller
krawski mišter
w Kamjencu

Pytam
hnydom dla skhorjenja dotalšeje
pilnu serbsku holcu za dom,
Knjeni Zschucke w Budyšinje na Jurjowej hasy 12a

Łožace šaty, barchenty
a wjele druho poruča płaćizny hódno
A. Šulc w Budyšinje
na Mjasowych wikach čo. 10 II
Žane klamy!

MERSIOVSKI
Salonske časniki

Młoda wysokosudelna čehniwa
kruwa
je na předań w Sernjanach č. 3
pola Rózanta.

Zymske ulstry

we wšěch zhotowjenjach

Wulki wubjerk!

Nizke płaćizny!

Herm. Müller
krawski mišter
w Kamjencu
na Pforstske drózy 1

Drjewjane stupnje, buncle, stupnje z wjelbłudow. kosmow

w dobrem wuwjedźenju tunjo.

Willi Sommer w Budyšinje
na Serbskich Hrjebjach 8.

Curt Mahnke

w Budyšinje na Bohatej hasy 16

Tanje hodowne ručne dźěła

Dla spušćenja tutych wěcow budźe so dotalny skład narysowanych a wušiwanych ručnych dźěłow z poniżnych płaćiznow po **25%** předawać.

Naether's Progress-Stühle

Lěhače (lěhańske stoły)

5.50, 17.50, 18.50, 22.50, 27.50, 35.—, 45.—, 50.—
jenož dobre kajkosće
Kurt Martin Richter
w Budyšinje na Kěžorskej drózy čo. 7
dołka — I. poskhod

Přepołożenje wobkhoda!

Swojemu česćenemu wotběrafstwu kaž też wobydlerstwu Budyšina a wokolnosće z tutym zdwórliwje zdźěluju, zo sym **wčera štwórtk** swoju

předawarnju časnikow złotych a slébornych tworow

na Kamjentnu hasu 17

pódla hotela „Krony" přepołožił.

Budu so stajnje prócować, zo bych swoje wotběrafstwo jenoż z bjezporuńnymi kajkostnymi tworami płaćiznosprawnje poskhował. Też

wuporjedźenja časnikow a złotych tworow

swědomitwje a derje wobstaram.

Z počesćowanjom

Kurt Mauer, časnikař.

Korčma

z dwěmaj wobkhodomaj kiž so za różnistwo derje hodźi, je při 15 000 hr. **napłać.** hnydom na předań.

Bliže pola **G. Reinholda**
w Budyšinje na Lotzeskej hasy čo. 7.

Jara rjany, nimale nowy
klankacy wozyčk
je tunjo na předań pola
Rychtarja w Budyšinje
na Wettinskej hasy čo. 13/15 II

Wotcwrjenje wobkhoda!

W swojich dotalnych rumnosćach w Budyšinje na Zadnej Bohatej hasy čo. 8 sym započatk tuteho tydźenja

wosebity wobkhod spódnych a ložowych šatow kaž też šatow za blida a potrjebnosće kuchiny

wotewrił.

Budu so prócować, swoje wotběrafstwo na kóžde wašnje spokojić. Z dobrom pak so dźakuju za hač dotal mi spoščenu dowěru a prošu, mi ju też w swojim nowem předewzaću zachować.

Z najwyššim počesćowanjom

Arnošt Gruhl.

Palma měra na row

Gusty Šöbla

njeboh žiwnosćerja w Nowej Wjesey pola Hudiny
k létnemu smjertnemu dnjej 27. novembra 1925.

Štóž Bohu wjeršnemu so podda
a staji k njemu nadźiju
hdyž přińdźe nuza, kříž a škoda,
dha je Bóh při nim z pomocu,
štóž na Boha so założi,
tón na žadyn pěsk njetwari.

Z tym troštom dźensa přistupiće,
wy zrudni zawostajeni,
a z kwětkami jón wupyšiće,
kiž z sylzami sće mačeli,
tón row, hdźež nětko čiše spi
Waš luby nan a mandźelski.

Tam dźakne sylzy wupłakajće
za wšitko, štož wam činił je,
a Bohu prostwu zapóščelće,
a budźće w połnej nadźiji,
wón knježi tu do wěčnosće
a smjerć a helu přewinje.

Bóh jemu žohnowanje dał je,
so jemu wšitko poradźi,
a swérnje so přec prócowaše
a njebě gramy we wopori,
wón swérnje kemši khodźeše,
Bóh jemu mocy dawaše.

Hdyž běše wótcny kraj we straše,
Wón swoje kubło rozdawa,
kiž z rukomaj sej dobył běše,
wšo swětny njemér spóžera.
Při dźělenju jom' čežko bě,
zo wostaji was w khudobje.

Ty mandźelska, kiž khora běše
a słaba hižo wjele lět,
won na rukach će přenošeše
hač mocy spušćichu joh' nět
tak też, hdyž Bóh joh' zawoła
ze zemskoh' horja do raja.

Kak styskuje to za tebje běše,
to słyšeć, swérna dźowćička,
tuž ruče k pomocy ty dźěše,
a spomha jemu do łoža,
tam Boži hłós won wusłyša,
wšěch k smjertnom' łožu zawoła.

Hdyž wšitcy zhromadźeni běše,
was zwita z połnym rozumom,
a wšitkich po tym rozwučeše,
a zamkny woči spokojom,
wón čehnješe tu ze žałosće,
na krasne kubło njebjeske.

Tuž troštuje khwatajće do domu,
jom' popřejće měr njebjeski,
a čińće wšitcy kaž sće jemu,
na smjertnym łožu lubił,
zo Bóh by žohnowanje dał
tym dźěćom a je skitował.

Tuž nětko sylzam čińće konc,
tam jemu jara derje je,
w błyšcu krasnoh' Božoh' słónca
tam budźe zasowidźenje
hdyž Bóh was zrowa wubudźi,
a jandźel z trubu zatrubi.

Z předełnej sobuželnosću spěšnił
Ota Hoffmann w Hućinje.

Składnostne poskićenja niske płaćiany
dźělba dobrych cychow (Stangeneinen) 2 počahaj, 4 hłowaki **hr. 28,00**
dźělba ložowych damastow 2 počahaj, 4 hłowaki **hr. 30,00**
Makowe damasty Brocarts we hobrskim wubjerku
pisane cychi a hłowakami hr. 7,50 a 8,50
kožlowe tkaniny, běła barchenty
dźělba dobrych normal. spódu khołowow a kožlow
Hilger w Budyšinje na Lotze drózy 20, I — Žane klamy! —

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžda čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 587.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčasnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy tu w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. tu w

Čisło (Nr.) 276 **Budyšin — sobotu 28. novembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Němski žejm Locarnske frjećzenje w druhim cźitanju pschijał.

Němski žejm je schwórtk Locarnske frjećzenje w druhim cźitanju s 271 pschećziwo 159 hłosami a pjatk w tśeśim cźitanju s 291 pschećziwo 174 hłosami pschijał. Pschećziwo njemu hłosowachu nimskonacionalni, kommunistojo, němšcy ludowcy, nazionalni sozialistojo a dźěl hospodarskeho sjednoćenstwa.

W prajenju zastupjenja Němskeje do Swjazka Ludow frajźe zentra, němske ludowcy a demokratiske stronu stronadnje wobsamknychu, němske knježerstwo namolwiwši, so by žo je wšěmi mozami wo to prózowało, so bychu žo hišće do zastupjenja Němskeje do Swjazka Ludow wotkazenja w Locarnskim duchu pschewjedźe. Też bawerska ludowa strona budźe tutemu wobsamknjenju pschihłosowaś. Němskemu knježerstwu je žejm poručił, so by Locarnske frjećzenje 1. dezembra w Londonje podpisało.

Hdy Němska do Swjazka Ludow stupi.

Nowiny swonkowneho ministra Stresemanna „Tägliche Rundschau“ pischu, so Němska hakle do Swjazka Ludow stupi, hdyž je wobsadźenske wójsko pokinuło dźěl Porheinskeje wopischećiš. Němska hakle w februarju pozada, so by žo do Swjazka Ludow pschijała, jeli so žo do teho cźasa Locarnske połoženja dopjelnja.

Amerikanski pósłanc w Barlinje wo wotbronjenju.

Na hoseńsnje amerikanskeje kolonije w Barlinje je amerikanski pósłanc Schurman rěcź měł, w kotrejž je rjekł, „ je wjesełe bróniwje i najwjetšichim strachom sa žiwotowe měr, po kotrymž wšě ludy žadaju. Wotbronjenje abo i najmjenšeho wobnjesłowanja bronjenja pak je i najbližšej kročeju k smjertnowanju žiwota a k sjednanju ludow.

Wobcźežnosće pschi smjenšchenju wobsadźenskeho wójska.

Diplomatiski rosprawnik „Daily Telegrapha“ wo smjenšchenju wobsadźenskeho wójska w Porheinskej pische, so to tomu tśěrze wobcźežnosće nazšchego kradu. Franzowske wojerske wyšchnosće žedźi z dorasom žadaju, so by franzowske wobsadźenske wójsko, kotrež je nětkole 90 000 muži syłna, nanajwjacy wo 30 000 muži smjenšchi. Franzowskemu mějenju, so móže žo jendźelske porheinske wójsko hišće dale smjenšchiś, jendźelšcy diplomatojo a generalojo njepschihłosuja, dokelž je žo jendźelske wójsko porno syłnosći, kotruž je pschez tśi mjenjene letani mjelo, hižo radikalnje smjenšchiło.

Pschikročenje podružnišknego schkitanja.

Němšcoskatna rada žo je sakonjowym nacźinkom wo „pschemjenjenju sakonja podružnišknego schkitanja“ sabjera. Podružnikow schkitacy sakoń, kotryž je žo pschez 2½ lětom wudał, dyrbi žo pschemjenjeć, dokelž je we wšelakich krajach muźene holpodarstwo s podpschenjatymi a pschemyslowymi městnosćenmi hižo sastako. Nowy sakonjowy nacźišk sćěduje postajenja wopschija:

1. Skórźba na wuwjeschnjenje móže hižo w prěnjej instanzy k wuwudej na wuwjeschnjenje dowjesć napschećzo dotalnemu postajenju, po kotrymž wuwud na wuwjeschnjenje hakle w póslednjej instanzy do mozy stupi.

2. Skórźba na šćěhnjenje dźěla pschenajeńskeho frjećzenja je nětko dowoli.

3. „Narunanišća městnosćej“ njetrjeba žo pschi muźenym wuwjeschnjenju wjazy kaž pśedy wobstaraś. Njeje wjazy trjeba, „pschimjerjene“ narunanišće městnosće wobstaraś, w pschichodnje „dobjaboje“ městnosće dobjahaju.

4. Sa podpodružnikow žo podružnišće schkitanje zyle šćěhnje, hdyž žo wo podpodružnikow njejedna, kotśi maja samknjene hospodarstwo.

Sastupjerjo bayerskeho a hessenskeho knježerstwa žo žo pschećziwo wottwarjenju muźeneho hospodarskeho wuprajili. Pschećziwo jich hłosam je žo nowy sakoń z wulkej wjetšchinu pschijał.

*

W Pruskej na žo wot 1. 1. 26 podružnišći pjenjes wo 100 proz. statneho leźownostneho sanuźenjowego dawka powyšchi, z kotrychž 50 prozentow krajej a 50 prozentow gmejnam k zarunanju powschitkownoje finanzneje potrjeby wotpadnje.

Nowe pólske ministerstwo.

Po powěrźenju Warschawskich nowin generala **Żeligowskeho**, kotryž je, kaž je znate, Wilno wobsadźił, sa wójskowego ministra pomjenuja. Na cźoło pólskeho generalneho staba žo nětkuždy pólski wójski minister **Sosnkowski staji.**

Minister finanzow Sdźechowski je poručił, so maja žo slatne wudawki w lěcźe 1926 na 1½ miliardy tyjšcź. Wudawki běchu žo sa 1926 na 1 800 000 złotych do pjeńdza wobliczyłe, tak so dyrbi finanzny minister na 300 milijonow złotych słutowaś.

Pólskemu knježerstwu žo dowěrjenje wuprajiło.

Kommunistojo w pólskim žejmje běchu namjetowali, nowemu knježerstwu njedowěrjenje wuprajiś. Sejmt kommunistiski namjet sacźišnjowschi knježerstwu s wulkej wjetšchinu dowěrjenje wupraji. Pschećziwo knježerstwu hłosowachu. Wukrajinzy, Běłoruzojo, kommunistojo a strona Wuswobodzenja. Nimzy, židza a najswonkowniša prawiza žo wothłosowanja wostajichu.

We Warschawje kommunistow sajeli.

Sobotu w nozy we Warschawje žo policija do domu dobu, w kotrymž měješe swikowajcy wubjerk kommunistiskeje stronu tajne swiradźenje. Wšěm nazołnych kommunistiskich wjednikow je žo sajało. Pschi sajeću je jedyn i nich kruch papjery pódźel, kotrež najšerše wobsahowachu kommunistiskeho centralneho komiteja wobschiješche.

Kommunistiski pósłanc Krolikowski, sa kotrymž bě pólska policija łojazy list wudała, je do Rusklje wupschećhł a je žejmowemu marschalej s rjetom pógdźił, so žiwi mandat złoži.

Briand nowe franzowske ministerstwo wutwori.

Po namołwjenju republikanskeho presidenta je dotalny minister swonkownych naležnosćow Briand snowa spytał, khmanych muźow sa nowe ministerstwo znamakaš. Tón krótź je žo jemu skónčenje schlachćiło. Sozialistow je wón tón raz zyle sboka wostajił, dokelž jemu cźi pschewjesle wutschparanja cźinjachu.

Rosprawa generala Bourgeoisa wo wojerskim połoženju w Europje.

We wukrajnym wubjerku franzowskeje deputerskeje komory je schtwórtk popołdnju general Bourgeois wo wojerskim połoženju statow Małeje ententy, Pólskeje, Jendźelskeje a druhich europiskich statow rosprawił, kaž też wo połoženju Franzowskeje w pschipadźe mózneho nadpada s Němskeje.

Dalsche złowne naprawy Jendźelskeje.

Ministerstwowy pschedsydła Baldwin je w delnim žejmje pschipowjedźił, so budźe žo hyšće na jesenskim sakonjownym nacźišku jednacź, po kotrymž knježerstwo na rjad dalšich twarow dowolne zło połoźiś i wotmyslenjom, so by žo jendźelska industrija psched zusej konkurrenzu pschikała. Dźe wo schtyri abo pjeć industrijow, mjes nimi wo łokawe abo tkane rukajcy, žehlakowki a aluminijowe kuchińske sudobja. W wjedźe druhich industrijow je hišće rosprawa wubjerkow wotcźakanje, kotrež žo je sawalenjesej papjeru, khoščezemi, schćežecemi, emaillowanym sudobjom a nožeźkimi twarami sabjeraju.

Němšcy sastupjerjo, kotśiž w Londonje wo nowym němsko-jendźelskim wikowanišknim frjećzenju jednaja, maja pschi tejle jendźelskej politiju cźežke stejišćo. Zła, kotrež chce Jendźelska na wukrajne twory sawjesć, žo pschede wšěm pschećziwo nětkuždy industriji měrza. Němšcy sastupjerjo žu žo do Barlina wrośći. Žadaju žebi pravo, so žmětli pschećziwo nowym jendźelskim žkam protestowaś, jeli so pschećziwo buchej wikowanišknym frjećzenju sastorca.

Pschićinna potopjenja jendźelskeho podmórskeho cźołma „M 1.“

Po wojsewjenym jendźelskeje admiralkity žu na pódku schwedskeje parneje łódźe „Widara“, kotraž so nětkole we Stockholmskich dokach wupowjedźa, znamjenja žiwotłoseleneje barby spóznali. S tajkej barbu bě jendźelski podmórski cźołm „M 1“ wobarbjeny. Tohodla maja sa to, so je tale parna łódź do podmórskeho cźołma „M 1“ trałyła. Tón je žo pschi tym tak cźežko wobschkodźił, so je žo hnydom potopił.

W Jendźelskej sažo kommunistow jimaju.

Kaž „Daily Expreß“ powź, po prozeju pschećziwo kommunistam dla naschćeńcowanja wojakow k spjećiwnosći hišćeze nětkuždy 30 zbonstawow kommunistiskeje strony jimaju.

Dźěłaćerska strona „Labour party“ a jeje „Trade Unije“ jtej rezolucźiju pschijatej, kotraž pschećziwo kommunistiskemu prozeju w mjenje prawa swobodneho złowa a swobodneje cźišćenja protestuje. We rezolucźiji, kotraž je žo je wšěmi zgubitawami pryzedatschego jendźelskeho dźěłaćerskeho ministerstwa na cźele z Macdonaldom, podpisała, budźe žo blizšchu wuturu w parlamenteje jednacź. Podobne wobsamknjenje je radikalny dźěl liberalnych pschijał.

Khowanje jendźelskeje swjedobjerjenje kralowneje Alexandry.

Cźežke powołanki kralowneje maćerje Alexandry žu žo schtwórtk z zurkowje w Sandringhamu na Wolfertonske dwórnischcźo a wot tam ze żelesnišknim cźahom do Londona dowjesle. Po Božej žłužbje w zyrkwi dźesaćz gardistow łaschcź na kanonfu łafetu donješe, kotruž dźesaćz koni cźehnjeschće. Sa wosom kral s žwojimi tśomi synnami dźěšće. Kralowa Marja a norwegiski kral a kralowa so za nimi w kući wjesełu. Potom zastopnjaj doma kralowneje wuzkuje, jemjenjo se wjolo, najcenkojo a dźěłaćerjo se kublow jemrjeteje kralowneje kročzachu. Puć k żelesnišknemu zastanischcźu bě tśi mile dałoki a bě je žnehom pschikryty. Tyšazy wjeśnjanow špalěr po zołym puću tworjachu. Po pschijěźdu do Londona žo kaschćej do kralowskeje kapale žwj. Jamesskeho hroda staji.

Potwjerdźenje Washingtonskeho dojednanja wo wóžomhodźinskim dźěłaćerskim dnju w Belgiskej.

Wubjerki belgiskeho žejma žu skoro jenonmyslnje namjetu wo potwjerdźenju Washingtonskeho dojednanja wo wóžomhodźinskim dźěłaćerskim dnju pschijałe.

Napjatosć mjes Italskej a Franzowskej.

S pudawkom, kotryž je žo hižo psched nětkotrymi lětami stał, je žo stajna napjatosć mjes Italskej a Franzowskej zhórschiła. Nowiny „Epoca“ a powěźećznja „Volta“ žu wuprajenje generala Sarraila še sabjeja wubjerbake, s kotrymž je tuton Italsku a Mussolinowe knježerstwo wobanił. Sarrail je pjeća pschi skladnosći italsko-grichiskeho konflikta w klubu de Faulbourg italske knježerstwo winował, so je wono tehdy dźiwko krucha grichiskeho kraja a Albanskeje žo smjerzowaš. So by pschicźinił k swadźe s Grichiskej namakało, je skónzowanje italskeje wojerskeje mišnje w Albanskej organisowało a mordarjow najało a sapłaćiło.

W tymle smužle je też italsko-grichiski konflikt s lěta 1923 w franzowskej knihy Pierra Lasturela wopisany. Wudawaŕ cźahopisa „Rassegna Italiana“ je na to Sarraila wopjet namolwił, so by swoje winowanje wróćił abo zaprěł, tola Sarrail njeje žyła wotmołwił. Jedyn dowěrnik je druhi list generalej žamenu pschepodał. W tutym liscze žo praji, so žebi Sillani wšěch krocze wuwnjeła, jeli so Sarrail na list hač do 15. novembra njewotmołwi. Sarrail je mjelcźał. „Rassegna Italiana“ jeho nětko njewuspokojeneho pschiklodnika mjenuje a kóždeho Italcźana namołwja, so by jemu njehańbiśiwe pschiklodźenja „ł pjaśeju do khłamy wćźo storźił.“

Fes je w Turkowskej sakońžy sakasany.

Anatolska telegrafna powěźećznja wo njemérach we Erzerumje źiłdowaze powě: Wschelazy agitatorjo, kotśiž žu je swojim wobhonjećzikom dźěłom sćaći, tola po poschlu wobhnadźili, žu dźěł wobydlerstwa w Erzerumje k demonstrazijam pschećziwo reformam turkowskeho knježerstwa nasćeńcowali. Mjes druhim je žo w Turkowskej je sakonjom sakasało, dale cźapku, kotraž fes rěka, nošjeź. Demonstrantojo pschedu zwarjenje najwyschschemu knježerstwowemu sastojnika pschićeźećznu, wolajo: „**Nochzeny zanych klobuk ow!**“ Policija jich rozsehna. 27 wosobowu je sa sja. Knje-

Prošu prošwědče so sami wo wulkem wubjerku a hódnosći płaćiznow mojich **jakow do wětra, kožanych a wijatych gamašow,** kaž też **polgamašow atd.**

Wunjadne poskićenje: **Šěre ski-čapki** wot 1.50 hr. sem.

T. Albert w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 10 Telefon 1078

kožane twory :-: sporiske wěcy :-: sedłańja

žerstwo je na to w Erzernuje wobkehnjeńśki staw na czaś mětźaza pśichowjedźało, so by ho hibanje ruce pokšćišło. Narodna shromadźizna je jakoń pśichajała, kótryž jakatuje, druhe pśichikrjeze, dyžli kbuk na hłowje nošyć.

Woblehnjeńśki staw w Mukdenje.

Kaž je ho hižo pódało, je ho na Mukden dla śpjeceńskeju Cźangtsolinowemu wójśka woblehnjeńśki staw położył. Powěsć, so bu śpjeceńowarjo Cźangtsolina jaśeli, njeje ho jako wěrna potwjerdźiła. Cźangtsolinowy čłon je ho sapowědźił, swojeho čłona wudaś.

*

Feng Nuśhingowe wójśko je Peking wobkdaźiło. Na to je president chinejeske republiki wojśewił, so swoje sastojnstwo złoži. W diplomatiskich kruhach ho boja, so dyrbi zkowna konferenza swoje pógedźenja stóncźiś. Posledńśe powěśeze praja, so je ho z Cźangtsolinowemu wójśka 100 000 muži śpjeźało

Hibanje arabśkeje niewotwisnosće.

Londonske „Times“ pśicht: Pśiśed nětkuźe tydźenjom je jedyn arabśki wjednik do Europy puśował, so by Swjatej Ludow žadanje Arabow pśedpołožił. Po jenej powěźi su Arabojo hotowi, nadkrjeśtwo Turkowskeje pśiśeć, druha powěź pak praji, so jeli Arabojo dospołnu niewotwisnosć arabiskich krajow žadaju, kótruž cźakaju ho do jenelio njewotwisnego stata sjednośiś. We rozrěźenju se sastupjerjom jenych turkowskich nowin je arabśki wjednik rjekł, so je njewěrno, so jedyn zuły stat arabśke hibanje podpjeruje abo so su Arabojo bróńe z Jendźelskeje dostali.

Napjatosć mjes Peru a Chile.

Sjednośene staty połnocneje Ameriki su z Panamy do cźikeńskich wodow wótnika kóńź „Denver“ pósłale, dokelž je ho napjatosć mjes Peru a Chile zhórśiła. Chile ho sapowjeduje, wunościł kubowjeho wothłoseńowanja w provinzy Tacna Arica pśichipósnaś, kótryž je na jeho njewuspěch wupadnył.

Sprawy.

W Drježdźanach, 27. nov. 1925.

Sśrěźenje (Vertrag) krajneje zyrkwje z tachantstwom we Wurzenje ho w druhim wuradźowanju pśihija.

Potom ho jednaśe wo sakonju, kiž postaji, śehto maja žobustawy synody za puczowanje do Drježdźan a sa pśechwytk w Drježdźanach dostaś. Postaji ho, so to žame dostanu, śehtož ho žejmikam sapóžłanjam pśaći.

Sakoń ho w prěnim wuradźenju jenohłośnje pśihija.

Do wubjerka, kiž ma resoluziju statneho schulskeho sakonja dla wobdźełaś, ho knjes profesor Siegert pśichwoli. Hanźka.

Ze Serbow.

Bnjowniśa.

Sobotu, 28. nazymnika.
Njewinowatych dźećatkow.

1794 spali so pola Sešowa Jurij Ryćeŕ z Hórkow, kiž běše wołeń założił. Pśi wohnju pśeduje Njeswačidlski kaplan Haenich.

Njezapomń modlitwu.

Modl so, zrudna wutroba,
Hdyž śe stysk a horjo tyša:
Twoje skórźby, zdycźmjeńćka
Smilny Wótec w njebju słyši;
Wón śe, wołaš dowěrnje,
Wěsće z nuzy wumóže.

Pśińdźe jeho prawy čas:
Wusłyši wón zdychowanje,
Pśimnje z mócnej ruku nas,
A nam składźa rjeńśe ranjo:
Wšitke sylzy we wóčku
Potom wusušene su. Korla Fiedleŕ.

Njeźela, 29. nazymnika.
1. adventa.

1909 założi so we Khrósćicach towaŕstwo „Serbosław“.
* 1787 w Parcowje Kśesćijan Bjedrich Stempel, delnjołużiski pěsnjeŕ.

Hosianna! Powitany
Budź mi, luby Zbóžniko!
Pój, mój dom je zhotowany.
Stśiń sej w nim póslanćko!
Durje sym śi wotewrił,
Pśebytk rjenje wudebił;
Duž dha pój, zo by w nim bydlił,
Jako kral na trónje sydlił.
Korla Fiedleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 750, hygrometer 0, thermometer wo bujo 0, Dźenja rano we 8 hodź. barometer 725, hygrometer +1, thermometer w nozy —5. Wuhłady na njestajne wjedro. Pohłelenje k šnehowanju. — Symiczka pola naš mjeleźo pśichkhaźa. Druhdźe, wosebje w Francowskej a wieckornej Němskej su wósebnje doły šurowe šnehowe mjeceńe zakhadźale. We Vogesach (Elsaśkothringiske) leži šneh 15 zentrimetrow wušoko. Wšchudźom syma pśichibera. Wječera rano leźeśe nišina šahajo wot Schwedźeske hacź do Cźornego Morja. Wušchina cźełnjeśe ho pśeś Jendźelsku hacź do połnośeje Němśeje. — Jutśe njedźelu 1. adventa śtónczko 7.40 hodź. śtudża a ho 3.56 hodź. thowa. Měśaćk śtudża popołdnju 4 hodź. a ho rano 6.08 hodź. thowa.

— **Schkrowa powěźcź wo wjedrje sa jutśe njedźelu:** Sso wuczahuje, druhdy šnadny šnežk padnje, hewak hišcźe mjernje. Wot połnośeje Ruśkeje k połnośnej wocźopluje, ale tola w połnośnej Ruśkej hišcźe syma tśiśeśa.

— **Sserbśka Boża śłužba w Drježdźanach.** Pśichodnu njedźelu, 2. adventa, je 77 lět saschło, so ju ho we Drježdźanach Boże śłužby sałožiłe. Teź lětźa ho, kaž nětk lětdźesatki dołho, njedźelu 2. adventa Kschižna zyrkej popołdnju ¼4 hodźin Sserbam sa pśedowanje a wudźelenje Božeho wotkasanja wotewri. Pśedowanje śmeje faraŕ Domaschka z Budestez. Wšchitzy zwěrni Sserbjo z Drježdźan a wokolinu ho wutrobnje do Božeje śłužby pśepreschuja. — Sserbśkemu evangelśkemu duchownstwu lubymy my Drježdźanjuzy Sserbjo wutrobnje dźakowni byli, hdy by ho naše serbśke kenšenje, kiž je 2. adventa popołdnju ¼4 hodźin w Kschižnej zyrkwi, jutśe na žwjatym měśnje we wšěch serbśkich evangelśkich wosadach wojśewiło.

— **Shubłeny** je 44-létny hospodaŕski pomocnik ... Sperling z Rabaz, z njedźele, 22. t. m. Wón je nhdźe 1.76 m wulki, šwiśny, ma cźemnobrunźe wołosy a take wobwocźi, tohorunja wuzy, podołhojte wobliczo śrowneje barby, schćromódre wocźi, wjeselowany nós; wobleczeny bruny žaket se cźornymi šmuhami, ... šmuhate tholowy, teź taki laz, běłu pśichekłoschu a kornaŕ, cźorny schlips, selenu pjeśczanu kłobuk, běłu barchentowu koschlu z módrymi šmuhami, schćre trikotowe spódnje kholowy, schćre nošajzy a cźorne schnórowanske cźrije. Schatz a nohajzy njejsu wośmanjenjene. Pśinawadło: pśeni stawcźk prawecho pokajowała je se šranjenjom wot wutśeła šyjnje nuts śrošt. Nochcź šoji paforjeźe nad stawcźkom. — Sperlinga su pjecźa najpósledńy we nozy k 23. 11. 25 w „Naturparku“ widźeli. Po jeho wu-

Albert Rager fotograf. atelje **w Kamjencu**

na rańśej drózy Telefon čo. 239 na rańśej drózy

podawa Wam najlěpše fotografije kóždeje družiny we wobkhodźe a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanja pśijimuje zwonka wobkhoda za mnjo teź knjez frizěr Jupt w Pančicach

— **„Manfred“-wuwjedźenje pśichodnu wutoru.** Kaž nawěśchtk w „Sserb. Nowinach“ wosjewja, wustupi pśichodnu wutoru měśchany chór krajnoškawśeje wosnjeśeje schule z pśechodwjedźenjom „Manfreda“ wot Lord Byrona z hudźbu wot Rob. Schumanna, ze šobuskutkowanjom Pawoła Wiecke, Alice Politz a Walthera Koltenkampa z Drježdźan. Wuwjedźenje wupjelni rjany wumělśi wjeczor a tohodła je pśeje, so by prawje bohacze wopytany byk. Wulke swjatki kaž sjednoczeństwo pśechcełow wumělśtwa, ludowy jewišćezowy swjatk, šwobodne ludowe jewišćezo su tuto wuwjedźenje do swojeho lětneho programa pśichjeli a bjeru swoje sastupne khańźi pola firmy Augušt Förster, Curt Rink na Khežorśkej dróży cźo. 22 a w ludowej kniharni. Sastupne listy pśichedawaju šo šwobodnje we Wellerśej kniharni a w hudźbnym domje Gudera. — S śrěda hdy ho sašo pśichileżnosć pokliczi, tuto wulkotne dźeło pśichdźiś. Tuž ho teź tutón wjeczor najwutrobniśicho k wopytanju porucza

— **Podpjera za małych rentnarjow** sa dezember 1925 wupłaca šo wutoru, 1. dezembra 1925 we hłownej měśchańskej pokładni na radnizy w 2. poskhodze.

— **Kedźbu!** Cźah 3308 z Wósporka, kiž jeźdźi nětśe 1,42 hodźin popołdnju, budźe wot **pónjeźele 30. nowembra** mjes Wósporkom a Lubijom we 10 minjeschinow **pśiježy** jeźdźiś.

— **Swołanje k sběhnjenju rentowych bankowkow.** Němska rentowa banka je 24. novembra 1925 wosjewiła, so ho rentowe bankowki **na 10-rentowych hriwnow** wukaze (bjes wobraza hłowy) z dnjom wudaśa **1. novembra 1932** mitśecźanym a sběhnu. Se swołanymi pjenjezinymi papjerami (bankowkami) może ho hišcźe hacź do 31. dezembra 1925 pola sjawnych kašow płaćiś, abo tele bankowki mója ho sa druhe rentowe bankowki abo sa sakšite pjenjezy saměniś. Po 30. aprylu 1926 budu swołane rentowe bankowki njepłaćiwe a z tym budu wunoseńe teź winowatosći němśkeje rentoweje banki, takle pjenjezy saměnjecź a braś. Na nětśo swołanych z tutym wosjewjenjom rentowe bankowki wudadźa ho nowe papjerjane pjenjezy 10-rentowe-hriwnarje z 3. julija 1925 —, kaž hižo takle wot septembra zu wušcźe.

Se **Žicjenje.** Saśdźenu wutoru wjeczor je ekonomiski radźićeŕ Reichel 80 lět stary zemrěł. Njedawno žebi nohu słamawšći, leżeśe na khorokožu. Njeboźcźeŕ bě dałoko a schćroko znata a ważena wobsoła hišcźe stareje dobreje powahi. Wón pokhadźeśe se Strahwalde poła Lubija. Tu namrě po žiwotim nanje knježi dwór. Pola žyna kławneho šerbśkeho wótcźinza Mošaka-Khožopółśeho w Dažinje, tón bě jemu ź wujom, nawukny rataŕstwo. Pola Rychtarja w Ketlizach ho w rataŕstwe dale wobdźełowali. Luźiśy ratarjo wusłowiśiśi jeho do sakśkeje ratarśkeje rady. Wón bě se sakoženjom Lubijśkeje zokrowarnje, Lubijśkeje žitarnje a młokarnje w Ochranowje (Hermhut). Wiśe postupy w ratarśtwe sejźhowaśe z wulkej kedźbliwosću. Khmane namjeśty rady praktizy nałožowaśe. S nim je ho sašo jedyn z najśich znamjenitych ratarjow pominył. Njech je jemu łohka łužička semja!

S **Budeśez.** Pośledni króć budź wosjewjene, so ma jutśe, na dnju 1. adventa, šerbśke towaŕśwo „Lubin“ wjeczor z dypkom 6 hodźin pola Nósika šwoju zhromadźiznu. Knjes wušśichi wucźeŕ Schźeja je pśichednośe ludoje na ho wsaś. Pśichitomnosći wšćeh šobustawow ho wocźakuje. Hośco ju lubje witani.

S **Minakała.** Tudomne šerbśke towaŕśwo „Statok“ měśeśe saśdźenu njedźelu derje wopytanu zhromadźiznu, pśi kotrejź 5 nowych šobuskawow, z wjeśeba z Lipźic, pśichitupi. To je jara šwjeśelaze, so naśe narodne prozowanje pśeźego rjeńśe płody njeśe a narodna ideja ho rosćerja.

S **Khrósćiz.** Saradźenje sa macźerje budźe šrjedu 2. dezembra popołdnju w 2 hodź. w „Serbśkej gospódze“ w Khrósćizach. Lěkaŕ budźe pśichitomny.

Hdyž je sebi naš dźěd wowku brał

Něśchto stronkow se šwójbnieje króniki napisał Jgnat Herrmann.

5] (Pokračowanje.)

„Njepłaćej, Katka, njepłaćej!“ pokojeśe macźerka dźowku. „Nan je najśerśicho ke njśchi schał — haj runje dźenja je schoł, dźenja, hdyž ho wudawaśch, so by ho sa tebje pomodlił. Wschał by šlyšchała, šwonjachu na hewjezjow, nan je ke njśchi schoł . . .“

Ale dźowazyne njeśwobodne myślicki běchu šylnjśe hacź macźerne wobkrućowanja a posbudźowanja. Njewěrjeśe macźernym słowam — šyła śebi macź šama zyle njewěrjeśe. Wě Ptačowych tajśi dźiwnuchach, so by cźekkuł njepožohnowanjśi dźowki, so by na jeje wěrowanje njeschoł.

Wuběża hodźina za hodźinu — nan njepśichźe.

Knježna Katrźinka běśeśe hižo do dźeśeśa zhotowana, šyła prośeśe, w śchepatatymaj rukomaj dźerjeśeśe modlitwu knižku, jeje wobliczo běśeśe błęde, wupłakanej wocźi hladaśchtej k durjam, hacź jo njewocźinja a hacź njesłuśnje śtónczko pantata, so by ho wujedinak a dźowku pożohnował. Podarmo sa nim pytaśchtej. Nječe po nim ani šłucha ani ducha, ani niš w šubžodźiwje — kaž by ho do senje pśicheźe padnył.

Tak pokazowaśeśe stary cźaśnik hižo sčěstu hodźinu, a pśichźiźe Jan Pospíšil. Hižo w pśechdźeji šhoni, śehto bě ho śtało, a śiara macź pśeśeśeśe jeho, so by šwoju njeźeśu šměrował, so by ji wurěcźał a doręcźał. Chžyśe tola knježna Katka, so by ho šwaj wottorcźił.

„Njepóńdu do zyrkwje bjez nankowego pożohnowanja.“ Rěcźeśeśe do njeje macź, rěcźeśeśe do njeje nawożenja.

„Nó, tiž namaj da nan šwoje žohnowanje, hdyž ho wrćejmoj“, praji Pospíšil, mucźo so byc̀ wjesoły, hacźrunjeź jemu do šměcha njebě.

Wědźeśeśe dnje, j kajkim njewitanym, njelubym naworjenjn je pśichichednemu nanej, ale tak śrudny njebě šebi šwój kwašny dźeń wumnolował.

Pśichźiźe teź starścha wudata šotra knježny Katrźinki, pśichźiźe teź druha, pśichźiźeśa šwakowje, hišcźe nětkajka cźeła a kmotra, a ź dorěcźenym wobcźy poradźi so šónczko nje, so ho klatka rozšudźi do zyrkwje hicź k wěrowanju. A tak stupaśche maty cźah won do sałeho ranja a pśicheźeśe pěśchi do zyrkwje. Njewjeśta měśeśche napołnad wośkoweje klanki. Błeda je leź koža běśeśe nimale pśicheźidźomna, hubje namódrěch. S jednej ruku dźerjeśeśe ho nałoženje, ź druhej dźerjeśeśe jako łkśeźej modlitwu knižku, a hižo běśeśe na cźełu, so dospě k wołtarjej, pśichetoš tu wopuśchcźaźu ju muzy, a knježna Katrźinka šujśe ho na kolenje.

W šaźnej rańśej hodźinje běśeśe zyrkej dośeź husto napjelnjena. Wšchako bě ho njedźiwajo pśicheje mjeleźowoje w blikim a žalonisćnim šuśodśtwje šchuknołako, kak śebi Pospíšilk pśicheźiwo nanowej woli dźowku wotwjedźe, a běśeśe wjele wežpinych, kótśi chyzchu widźeć, kak tajśi kwaš wupada. Liczachu krocźele kwašarjow, kedźbowachu na šwězy, šluchachu kedźbliwje, pśicheprajś-li ho kujes faraŕ abo nawożenja abu njewjesta, wocźakowachu nětkajke šnanje, kotrež bychu mohli wušaźnicź jako wěrźenje ja pśichichodź. Ale niczo takśe ho njesta. Knježna Katrźinka drje šo rozpłaka jara nutrnje pśśi šwojej knjesa duchownemu, ale wažna, dobrocźiwa jeho navěź wrócźi jej pomału měr a wona krutce, wěśeśe wunjekny potom šwoje „haj“.

Teź macźerka płakaśeśe, płakaśchtej tohorunja šotśje njewjesćinej — a hišcźe něchto płakaśche. Sadźu ju zyrkwi sa stokom bliže durjow, w cźemnum kucźe pod khorom šeźeśe — staryj Ptačowśki. Nichtó njebě jeho pśedy pytnył. Ale hdyž je cźemnu kuta bě sašo pśikańnjeje šlyšchećj, wobroćźiśu ju pśichlađowarjo w tu stronu, a twuhladachu pantatu. Wón šeźeśe wo murje šepnęty, brodu jemu dyrkhowaśe, hórke šylny łkuwaczhu jemu po lizomaj a špodnja huba je šłoji. A potom šběhnu šo jeho twjerda ruka a wotrěwaśe nowe a nowe šylły, tiž so kaž hrochowe šornjatka ź wocźow kulachu.

Nasta ropot, wot pśichładowarjej k pśichładowarjej šchepotaśe šo powěśeź, so je ześ nan w zyrkwi, so šeźi pod khorom, a dowjeźe ho šónczkje teź k wuchej błędeje njewjesty.

Běśeśe runje po wěrowanju, a knježna Katrźinka šrawnywšchi nawożenju za ruku khwataśeśe w tu stronu, hdyž šłojeśeśe nan. Nětko da jimaj šwoje žohnowanje. Tuj ho tola jeho wutroba njeje zyle šatwjerdźiła. Spěchnje pśheźłoźi ho pśhed wotokołostojazch, so by hižo na mětnje było, so by pśhed nanom šo poklakła. Ale hdyž mandźelśkaj pok khór dóńdźeschtaj — njebě tu hižo nana Ptačowśkeho. Kaž bě pśchijchoł njewobkedźbowany, tak bě šo šašo šhubił, ani šo by šchtó wědźał, hdy a hdźe. W zyrkwi njeběśeśe.

Mjeleźojo, pokhmurjenje, kaž pśiśedy do zyrkwje, cźehnjeśe nětko khwašny cźah domoj. Tam pśheceźeźo a šmaśi nowomandźelśkimaj ruzy tśećzachu, žórśke po kolchachu, wuprajachu šbožopśeśerja do nowego šlawa a — wšchitzy šo rozeźdźechu.

Jan Pospíšchil dopśchewodźi šwoju lubu mlodu mandźelśku do šiwy, šwokoścha ju, kośeśeśe ruzy pantinonźe a — wotcźidźe teź. Dźěśeśe do hantla, k šwojemu pśijaśelnu blidu. Katrźinka šwosta doma, a hdyž šo šchwarna khwila minu, pośnjeda polikvu, pośyhdże šo — nicźko sašo hižo we šwojej domjazej drašeśe — k šwojemu blidu a dźakuśeśe dale na klotem cźpźzu. Běśeśe tola Katrźinka Ptačowśkeje ź wubjernej wuślušnjawšći a jara wumjelezju mośeśe šłuchaś cźpźzu wušchiwaćj. Wona njetrjebaśeśe tak cźiniś, so by ho něchto sanhlužiła; to dźěśo wukonjeśeśe tohodła, dokelž je jej lubjeśeśe, jeje jemne pority mózachu ź tajśej wušitojnosći a jehlicku dźěłaś a ź cźeńkimi šłotymi nitkami a nětjenym wušchiwankami. Wě.o hotowe kapy a cźpźzy pśhedawaśeśe šnatym burgwškam a šubodkam a to da so klaleśe, so bě jeje hłowu wudźěłk knježnyj Katrźinki Ptačowśkeje.

(Pokračowanje śeźehuje.)

S **Ralbicy.** Saradźenje ša maćerje budźe pśichodnu póndźelu 30. novembra popołdnju w 2 hodź. pola Brěsanez. Lěkaŕ budźe pśichomny.

S **Kamjenca.** W Borschćowskej skale je šalóženu śrjedu jedyn dźěłaćeŕ fraschnje śmjertnje zbožił. Pśichi horje cłahanju kamjenjow ko jednu ze skripkowego powjaza wukamywšchi, dźěłaćeŕja na hłowje a nohomaj cełko iranu.

S **Komorowa** pola Rakez. Nascha gmejnska hótiwa, daś 1. septembra hač do dźenjnišcheho njeje hišcheze wójeńska mša, je ko nětko sajo na 9 lět pschenajała. Nowy najeńk, wšelny Schröber ſ Drježdźan, je ćehdi jo na 9 lět sa lětnje 630 hriwnow wotnajał.

S **Kulowa.** Tudomny hosćeńz „K němšćinu kjorej" wotmaja ćehdi wot 1. dezembra 1925 rěznik knjes Robert Jakubez a jeho mandželska rodź. Ssmolerjez. Pśedawšchi wobsydźeŕ hosćeńza, hosćeńznaŕ Bjarnat Jakubez, je pśeco někotrymi mězazami wumrěł.

S **Niśkeje.** Ssobotu, 21. t. m. ju we dworje Schmidtez kofejownje ješćone kolo šnamki „Expressior")kradnyli. Wone bě 80 hr. hódne. Pśiśed kupjenjom ko wamnuje. Wo wośewjenja, kiž k wušćkódźenju paducha śłuža, prosy ten tudomna policija. — W nozźi k njedźeli ko pola cźuńskarja Naue mitškamachu. Paduchi wutłoćichu we dworje wokomna schkleńzu; śich pak wotećźichu. Tukaja na wěste wobohy. — Dźěłaćeŕ Becker, kiž hišcheze chłostany njeje, bě systematizěł wot motorišćich kołow, kiž pśiśed hosćeźanami w Jśorju pola Niśkeje sastawachu, cźaśnikaŕ, graty a šamo aktowu mapu ſ likkrowymi bleschemi kradnył a kradnjene wěcy ša tunje pjenjeźy pśidawał. Wobskorźeny je k wośchemu stat. Ssud jeho k jastvu na 4 měśnacy šaſudźi. Měźaŕ pśiśerpjtkowańskeje jatby płaći ša wotpołkećeny. Becker wušud měrnje pśichija. — Jenoź krótki cźaš šmědźeśche ko tudomny wyschiśći póstši sekretaŕ Emil Steglich ſwojeho wotpoćźinka śwjeźeńca. Wón tese dny 63 lět stary śemrě. Pola ſwojich kolegow a druhich ludźi bě śemrěty dla ſwojeho śrowneho a pśećźego pomozneho waschnja wośebje wobliźbjeny. Na 16 lět pschiſłuschiśeśche jako zyrkwinski starschi gmejnskej zyrkwinskej radźe we Wódrjezyn. Bohaty pschewod ke pósłednjemu wotpoćźinkej šmědźeńcheje we powschitkownym dźěłowaću. Steglichowa maćeź je hišcheze cźiła a strowa.

S **Niśkeje.** W nozźi k schtwórtkej ſu w naschim měśaćku paduchi śłě šałhadźeli. Na Mužakowskej dróšy ſpytachu ſo do Kuraźa draśtowych cłamow dobyć. Kurak wotnuźi a njeproschenych hościł wotekna. Nětko podachu ſo k Hilbigeź wobuchźowaŕ a cłamam. Tam wosbichu schkleńzu w durjach. Briestkot pschi rosbiću pschiwabi kražnika. Tón też wopraudźe na prošy muža ſ nałkrybjelkom polny wobuća sałapi a pschinny. Na puśku k fraži ſo paduch wutorhny a cźeku.

S **Mužakowa.** (Konzert schulerjow.) Hudźbna schula ša spěw a klaver Berty Heinoweje wuhotowa konzert schulerjow, kiž běsche derje wopytany. — Wukublarinju małych dźěći (Kinderkrippe) wotewri tudy wotnoźka wótcźinskeho žónskeho towaŕstwa 1. dezembra w ſotrowni. Pschijimaju ſo cźěsne dźěći hač do staroby dweju lět, kotrychž maćerje wo dnjo na dźěło thodźa. Ssobustawy žónskeho towaŕstwa ſhromadźuja ſo kóždy tydźeń juru, ſo hrěchu ša wothladaŕnju schiłe. 3. dezembra wotměje ſo ſpomožeńſki konzert na „Tśeśtni".

Z wobkhodnaho žiwjenja.

W dźenjnišchim cźiśe wośewjamy naweźchtk kupjenje Liddy Auerswaldoweje na Hośchiź haźy a cźitamy naschich cźeśenych cźitarjow wośebje na njón kedźbliwych. Tam dostanjecze wschě schokoladowe a zokorowe twory jara płaćišny hódno. Pschi kupjenju powołajece ſo na nawěźchtk w Sserbskich Nowinach.

Towaŕstwowski powěźatnik.

Budyšin. Měsaćna zhromadźizna serb. tow. „Nadźije" wotměje so wěstych pśičinow dla hakle wutoru, 8 dec., w sali „Serb. Domu". Pśińdźe pak potom wšitcy, w polnej ličbje, dokeļ ma so jednaś wo „Ptaśim kwasu". Předsydstwo.

Budyšin. „Bjesada" zarjaduje praktiske rozwučowanje w serbśinje a prosy, zo bychu wšitcy, kotřiž maja mysle so wobdźělić, pśichodnu póndźelu, 30. t. m., wječor we 8 hodź. so w „Serbsk. kofejowni" zhromadźili. Też kóždykuli hósć je lubje witany.

Bukecy. Tow. „Radosć" wuhotuje njedźelu, 29. nov., w Stangec hosćencu Serbski wječor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Programy su dostaś pola předsydstwa a dowěrnikow. Započatk w 6 hodź. Wšěch lubych Serbow wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Hrodźišćo. Tow. „Zerja" spěwa srjedu, 2. decembra, wječor wo 8 hodź. w Njechornju. Pśińdźće wšitcy! Dirigent.

Haslow. Kołojězdne tow. „Błysk" ma 6. dec. hłownu zhromadźiznu. Porjad: Nowowólby. Też přednošk je přilubjeny. Předsydstwo.

Khrošćicy. Bratŕa! Hłowne posedźenje je njedźelu, 29. nov., wječor 1/8 hodź. pola Wjenkec.

Małešecy. Zwučowanje za dźśći je wutoru w 6 hodź. (nie póndźelu). Drasty sobu přinjeść.

Małešecy. Jednota „Sokoł" přeproša jutśe wječor do Zendźic hosćenca na sokołski wječor.

Ralbicy. „Sokoł" zwučuje přich. wutoru we 8 hodź. pola Waldźic. Prosy so, zo bychu wšitcy přišli. Načolnik.

Ralbicy. „Lilija" njespěwa tutón tydźeń, přichodna hodźina so hišće wozjewi. Dirigent.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Tśi schtrejłowcan ke wješe pola Bremy ſu ſo ſ mócnym wětrom w nozźi wot 25. k 26. novembrej pówalili. Kóžda wježa bě 150 metrow wyška. Cłowjekoju njejſu do njeje zboja pschijschli.

S Kiela ſo powje, ſo ſu ſo pschi brjohach połnóžneho morja a pschede wschěm Jendźelskeje je ſylnym wětrom nawalne ſołmy na města a wěsy honiłe a je pócźrjele. Wjele łódźow a cźołmow je ſo rosbiło abo ſo potepiło.

Na dróhy mjes Kasselom a Frankfurtom ſo automobil pschedźěwši ludoweho cźełapalazeho towaŕstwa Milhahna powrócźi. Milhahn a schofer ſo zaraz zabichtaj.

W Južnoſłowjanſkej je ſo ſ mócnej wodu rěki Ssawy krajina pola Broda powodźiła. 200 ſtwójbow je bjes hospody. Pola Sabrjeba ſu ſo hacjenja pschedrěłe. Pschi hornim a delnim běhu Ssawy je ſo wjele wjeſow powodźiło.

Póndźelu 7. hodownika budźa so na Dobruščanskich honach (pola Njeswačidła).
100 losow stejaccko

khójnoweho drjewa

za hotowy pjenjez na přesadźowanje předawać. Wuměnjenja so započatk přesadźowanja tam wozjewja.
Započatk dop. w 10 hodź. Zhromadźenje w Dobruščanskem hosćeńcu. Wobsedźeŕ.

Z nakupowanjom
hodownych darow prošu hižo nětkole započeć!
!!! Wy maće nětkle wužitk !!!
dokelž namakaće **wulki wubjerk** dobreje a tunjeje

zymskeje drasty za žony a dźěći

we wšěch płaćiznach

Kupjene abo napłaćene twory rady wróćo połožu.

W. Häcker w Budyšinje

na Žitnej hasy 7 — mějećel: Ota Harimann — na Žitnej hasy 7
Założeny 1854. — Założeny 1854.

Derje wobkowane **wozy** za konje a kruwy
z najlěpšeho sucheho drjewa poruča najtuńšo
Jurij Werab w Radeberku
kowaŕski mišŕ na Fabrikskej dróhy 25
Žadajśo sebi moje płaćizny.

Roskładźomne Tellowe šokoladowe wěcy kupuje ſo pola **L. Auerswald** Seminarska hasa, rósk Hošće hasy.

M. Mikela
časnikaŕ w Kukowje
poruča
dobre časniki a nawoći
bryle) po najtuńšich płaćiznach.

Syru wołmu
kupuje po najwyšších płaćiznach abo zamjenja na
Ia česane pjerjeńco
Otto Oßwald
štrumpowa fabrika w Budyšinje

Bolace nohi
— rany —
wšeje družiny
a wšša a bjez mylenja w dźěle, bjes bolosćow hoji
direkt. Eichnerowa „Wundenwohl"
Tyza płaći 2,— hr.
Na předaŕ we Wojerecach Badergasse 1, pola dir. Eichnera

Hólčace mantle
poruča
płaćizny hódno
Herm. Müller
krawski mišŕ
w Kamjencu

Optiker **Schmidt**
SPEZIALIST FÜR AUGENGLÄSER
BAUTZEN
MÄLZERSTRASSE

Młoda nowodójna
kruwa
a lěto stara **jałojčka**
stej na předaŕ
w Hermanecach čo. 2
pola Rakec.

Młoda wysokosućelna čehniwa
kruwa
je na předaŕ w Psowjach čo. 39a.

4 měsacy stary rjany płahowanski
kundros
je na předaŕ
w Drobach čo. 14.

Rjana čelčka
je na předaŕ
w Brězyncy čo. 24

Prosata
su na předaŕ
w Małešecach čo 59.

Poskićam česćenemu wobydleŕstwu Budyšina a wokoliny wšędnje přikładźace nowosće za

dary

so hodźace, we wěcel płaćiznach. **Bonbonjery** wot najdźiwjeńšeho hač do najwoschibńšeho wuwjedźenja. Dale poskićam hišće

šokolady, pralinki
druhe cokorowki, kofeje, kakawy
Ruske a Chinske čaje

Liddy Auerswald
na Seminarskej dróży 15 ::: rózk Hošće hasy.

Lehmannec konditorńja a kofejownja
na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hósćne měsnosće - Konditorske pjećwa přeměnjele njadownje.
Wšędnje wot 4—1/27 hodź. a wot 8—12 hodź. koncerluje znaty kapalny mišŕ Stiebitz.
K dobroćiwemu wobhedźowanju: Najlěpše Stanknowske a Reicheiske piwo z ćwicow.

Zymske jupy, zymske přewobleki, Šwedske mantle, wobleki, sportske kholowy, suknjane kholowy, gumijowe mantle, jaki do wětra, dźěłaćeńske drasty
poruča jenoź w dobrych kajkosćach w najwjetšem wubjerku a wopraudźe tunich płaćiznach

Max Udich
krawski mišŕ w Budyšinje, na Znutŕk. Lawskej hasy 3
Wulki skład sukna, zbołowanje po měrje. Njedźiwajcy tunich płaćiznow tola jenoź dobre a rejne twory. Też sobu přinjesene tkaniny so předźěłaja.

K hodam

Poručam:
wonjaco wody, dobre mydła
Kólnisku wodu
fotografiske aparaty
mikroskopy, sylne šklenčy
dalekowidy, teź hońtwjerske
a chemiske kašćiki

Gebr. Miersch nasl.
mějićel Erich Winter w Budyšinje
Telefon 1315 :: na Žitnych wikach 30

KELLING
Barbi, čišći chemiscy
pod rukowanjom z benzinom a prasuje
bóle liški pjelsćowetykaće Tibetske khernarje
pjelsćiny wšěch družin
Samane klamy:
w Budyšinje na Kěžorskej dróży 6 — Telefon 45
w Khośćbuzu na Hródkowskej dróży 4
we Wojerecach na Cyrkwinskej dróży 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej dróży 26

K 1. januarej 1926 **pytna młódźeńca**
domjaceho hólca
k wobstaranju konja.
Skótny lěkaŕ Šołta w Khrošćicach.

Tole je wobhod dobreje twory a tunich płaćiznow K. Erler w Budyšinje na Rěku serbskej.

Hdyž do Budyšina přijdźeće, wopytajće nas; pola K. Erlera na žitnych wikach 11 Kupjiće wopraudźe derje a płaćizny Rěku serbskej hódny

Wutoru, 1. dec. wječor we 8 hodź. w Krónje w Budyšinje.

Manfred

Baseń wot Lord Byron, hudźba wot Robert Schumanna.

Pawot Wiecke / Alica Politz
Waltaf Kottenkamp
Sakske kralne dźiwadłu w Drježdźanach

Měšany khór krajnostawskeje wyšeje šule z Budyšina / posylujeny koncertowy a dźiwadłowy orchestr z Budyšina / wjednistwo: Albert Wotruba.

Zastupne lisćiki: Koncertowe zarjadnistwo Gutter, Budyšin a zasobustawy dźiwadła ludowego zwjazka p. K. Rink na Kěžorsk. drózy 22.

Hrodowska pinca w Budyšinje

Tu spěwa wěcźnje žónski salonowy kwartett.

Spěw. towarstwo „Radosć“
wuhotuje
njedźelu 29. novembra w Bukecach
serbski wječor

Rjany program ze spěwami z dźiwadłom a rejemi.

Započatk wječor w 6 hodź.

Lisćiki su tež do časa na předań

Wšěch lubych Serbow wutrobnje přeprošuje towarstwo „Radosć“.

Jednota „Sokoł“ w Malešecach

Jutře njedźelu, 29. novembra
w Zendźic hoscenca w Malešecach
Wulki Sokolski wječor

Wšitkich Serbow z blizka a z daloka přeprošuje wutrobnje.

Jednota Sokoł.

W Pančicach
je druha lokalna karniklaca wustajeńca
přichodnu sobotu 28. a njedźelu 29. novembra 1925
w „Pančičanskim hoscenču“.
Wo bohaty wopyt prosy zarjadnistwo.

Fotografijowy Meister
rješi w Budyšinje na Kěžorsk. dr. 15
hižu njedźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a niewjesćinskich wobrazow, też na wsach. Tel čo. 438.

Swětowy
PENDŹEŘ
na Lawskej drózy při Lawskej wěži wot 21. hač do 25. nov.
Tirol. Pućowanje přez Pustorski a Ampezzonski doł hač do Innsbruka.
Panorama je wotewrjeny pop. wot 3 hodź. do wječora 9 hodź.

Specialist nowočasneje wožneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje
na seminarskej hasy 5.

Wuporjedźenja časnikow

wuwjeduje najlěpje po najtuńšich płaćiznach
Fritz Nerlich
we Wojerecach
na dwórniščowej drózy 40.

Sórcuchi z kožaneho sukna tunjo. K. Erler Zitne wiki 11.

Hans Wućba kozu zapřeže a polo woraś poča.
Wón dźiwnu bróždu waleše, kaž nětkuše knoty toče.
Ludźo smějachu so a wołachu: Što so ći Hanso wuzda?
Hans prajiše: kajkaž připrawa, nó, tajka je tež bróžda.
Pluh wot pluha to rozdźěli je — kaž kozemór a pšenca.
Tuž dźensa hišće nastup so, k **Bjenadźe do Kamjeńca**.
Tón wjele na wubjerku ma — wulke, srěnje a małe —
Wón z płaćenjom tež dočaka, wón předawa te prawe.

Drježdźanska Wikowanska Banka
akcijowe towarstwo
Budyšska wotnožka w Budyšinje na Dźiwadłowej hasy čo. 8 rózk Šulskeje hasy (Žitne wiki). Tel. čo. 2 a 169
Zawěsćeński wotdźěl. Pućowanski büro.

Z tutym našim wobkhodnym přećelam nastupace našeje
přijimarnje w Kulowje
zdźělimy, zo smy jeje wjednistwo knjezej překupcej
Pawołej Lehmanej
wobkhod kolonialnych a delikatesnych tworow
w Kulowje na Hornčeńskej hasy čo. 2 Tel. 31
přepodali, tak smy přeće knjeza **Narčika**, jeho wot tuteho dźěła wuswobodźić, dopjelnili. Bliže dla bankowskeho wobkhoda zhoniće we přijimarni a pola nas w Budyšinje na Dźiwadłowej hasy 8 rózk Šulskeje hasy (Žitne wiki).

Drježdźanska Wikowanska Banka, akc. tow.
wotnožka w Budyšinje.

Bóščanske hornčeńske twory
předawa najtuńšo
Hanski w Konjecach

MERSITZKY
Domjace časniki

Přez rjwy. gardiny, šaty, W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9.

3 korey rjaneho, stejceho, sylneho
khóinoweho drjewa
ze zemju na kotrejž steji, maju **1. hodownika, dop. w 11 hodź. na přesadźowanje předać.**
Zhromadźujemy so na Koslowskem puću.
Marja Budarjowa w Njeswačidle.

Trjebany
rěpukrajak (Runksmašine)
tunjo na předań w Boranecach čo. 7.

Bóščanske hornčeńske twory
předawa najtuńšo
Brězan w Ralbicach.

Komoty, konopeje a matracy
wuporjedźa a nowe zhotowi
Bjarnat Mechela
Sedlarski mišter w Budyšinje na Tuchofskej drózy 3
Přińdu tež do domu!

Pjelsćowe
mantle
žakety
kornarje
rukawcy
wobsadźenje
čapki
klobuki
ruksajcy
nowodźěla, předźěłanje
kaž też harowanje wšěch kožow
A. Hummler,
kožkarski mišter
w Lubiju
Nikolaiske torhošco 1. Tel. 947

Kedźbu!
Warnuju kóždeho mojenu rjanej **Jadwi K.** něšto poščić a bjer pjenjez dać, dokelž nic wjacy za njeho njeplaću.
Jakub Kubank
w Bronju.

WILHELM RUDOLPH
vorm. Heinr. Müller. Kaiserstr. 8.

W mojem wulkem wosebitem wotdźělu **w I. poskhodźe** **kupujeće nětkle tunjo** w njedosćehnjenem wubjerku

Holčace
zymske mantle 39,50 27,50 19,75 13,75 **9,75**
wołmj. tkan. wobleki 25,50 14,75 9,75 7,50 **4,75**
štrykowane wobleki 24,50 19,75 14,75 9,75 **6,50**

hólčace
zymske mantle 48,00 33,00 21,50 16,50 **14,50**
wołmj. tkan. wobleki 55,00 34,50 22.50 14,50 **9,75**
Kielske sukn̄jane pyaki 38,00 26,50 19,75 **15,75**
jenotliwe kholowy . . 16,50 9,50 5,75 **3,25**

Sepplake wěcy, woprawdźite Stuttgarske drasty, dźěćace kosmiške peleriny, hižo za 10,50 hr. III **Bocenske mantle**, wot 17,50 hr. **hrajkanske kholowy, jački a wobleki k přispinanju, faldate sukn̄je štrykowane, rubjane a z rukudźěłane čapki** 0,75 hač do 4,75 hr. **somoćane a plišowe klobuki** . . . . 17,50 12,50 8,25 6,50 **4,50** **holćace a žonjace Wagnerske čapki** 2,75 1,95 **1,50**

Drasty, kotrež hižo lěta dołho předawam, su najlěpje dźěłane z wuznamnje krutych tkaninow a druhych khmanych přidawkow a sodźa wubjercerte derje a su po najnowšej modźe.

Aeltestes Strumpf-Woll- u. Tricotagenhaus.
Grösstes Specialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a. Platze.

Dźiwajo na nětčišo wobstejnosće, wuhotujemy po wjelestronskem přeću našeho woteběrarstwa
wot póndźele 30. novembra hač z wuforu 15. decembrom 1925
wulke wosebite hodowne předawanje
z wurjadnje tunimi płaćiznami.

Wosebje płaćizny hódno:

teppichi	wot 15.00 hr. sem	ložowe předłohi	wot 2.40 hr. sem
tkaniny za přestrjency	„ 2.30 „ „ za mtr.	kožowe předłohi	„ 10.00 „ „
divanowe přikrywy .	„ 11.00 „ „	blidowe přikrywy	„ 5.20 „ „
čistowołmjane lěhanske přikrywy . .	wot 12.00. hr. sem		

Hecht, Linke & Truöl w Budyšinje
na Znutrk. Lawskej hasy 5, **w korzymju** w hoscenču „Zum Stern“

Wumělske zawěški, Madras-zawěški, zawěškowe tkaniny, polstores, zawěškowe dekoracije, linolije linolijowe přestrjency, linolijowe běhače, wóskowane tkaniny, podšite a pućowanske přikrywy

Wobkedźbujće prošu naše wukładne wokna!

1. přiloha k čisłu 276 „Serb. Nowin“

Sobotu, 28. novembra 1925

Rěč našcho zaposłanca Baczowskcho

w pruskim sejmje 14. nazymnika.

Hdyž so k hospodarskimu finanznemu ministerija złowa jimam, cźinju to, so bych pranamjetej zapósłanza Winckłera a towarschow nastupajo, cźischcź cźo. 1290. swoje stejischcźo wosjewił, wo kotrymž so dźenża jedna. Namjet rěka:

„Sejm cźahł wobsamknjeź, so by so statne ministerstwo prosyło, so by w sajimje Němskowstwa a wschěch kulturnych prócjowanjow hłowne źohlischcźo narańschich namjetnych krajinow Wrótsławk, Königsberg a Schneidemühl jako němske kulturne krjedźischcźa pschi pschiswołenju statnych srědkow wozbeźicze dźiwało.

Moje knjenje a knjeza! Dyrbi tola spodźiwnje z Němcowstwom w tak mjenowanych praněnskich narańschich krajinach stacź. Je-li na so tuto Němcowstwo psches pschipokasanje wozbeźitych srědkow wozbeźicze spěchowacź. Spěchowanje Němcowstwa njeje tola nicžo druhe hacź pocźischcźowanje w tutych krajinach bydlazych narodnych mjenischinow, w tym padze pólskeje mjenischiny a litawskeje w Rańschej Pruskej. Tute mjenischiny płacza runje tak derje swoje dawki do statneje pokładnizy kaž druhy stacźenjo. Po tajkich dawki tutych mjenischinow maja so pschećiwo jich zamjerjenym sniczenju nałožowacź. My mjenischiny dyrbimy z druhimi prowanimi hischcźi tón lichud saplacźicź, z kotrymž nas schwikaju. (Ześmjerce a wokanje na a p r a w i z y.)

Je-li na to pruske kulturne kulturne dźeło byeź, potom mózesch jenož z hrěwom wicź. T o j e n j e m o r a l i s t e, t o j e b a r b a r i s k e.

Sajimawe by było, gnadź ras za tym sledźicź, schto so z tutoho korka statnych srědkow k potłóczowanju „pólskeho straschа“ korni. A to zu runje cźi njewjetschi njepschećelźo pruskeje republiki, pruskeho stata, njesakoniske formazje tak derje w Hornjej Schlesyjskej kaž teź w Rańschej Pruskej. Pokasuju na Hornjn Schlesyjsku, hdyž tamnischi statnje podpieranu pomozny swjazk njesakoniske formazje na pisch. żelesnikki schkit a kaž wschitke rěkaju, podpjeruje, so pomagny zwjazk psches wobtrykowanje ludźi sej kupuje. Pokasuju dale na to, so w Rańschej Pruskej Rańschoněnska wótczinska słužba (Heimatdienst) politiske strony podpjeruje — za tutón samóer so wosebje w Olschtynskim (Allenstein) mjeńcźanski blok wot centra hacź zdo ludowszow wultwori a politiski bój z pólskej ludowej stronu wjedźe, hrube wojowanje, kotrejž niczo z kulturu cźiniecź nima, so tuta rańschoněnska słužba swoju wutu sobu w dźele ma pschi podpjeranju tych puczistow w Olschtynskim wokrjeżu, kotrejž psched nekotrymi dnjemi do dźery tykachu. Je tola napadne, so dyrbjesche runje „Tilsiter Zeitung“ je schule bledźicź, so dyrbjachu so tuczi puczistojo (powrócźerjo) do Rańschoje Pruskeje, wosebje Olschtynskeho wokrjeża pschepydlicź, so bychu pschećiwo „pólskemu straschej“ wustupowali. **Němsko-nacjonalny krajny rada Olschtynskeho wokrjeża wosobinski pschećel tych rycźerkubleržow, na kotrychž kublach buchu tuczi puczistojo jako tak mjenowani „wjeżni dźełaczerjo“ samóczeni.** Němcowarodny krajny rada Olschtynskeho wokrjeża, hrabja Brühl, khodźi pola rycźerkubleržа Lingnana w Starym Olschtynje nuts a won. Won je tola bróńe a munizija wiedźecź dyrbjał, kiž je krajna kriminalna policija z Königsberka wuwisowiła, won je uniformowanych puczistow tam wobsedźowacź dyrbjał, dyrbjesche wo tźelnych wubnuczowanych wódzecź. Napadne dyrbi tola byeź, so dyrbjachu jej hakle po potyzju do K ö n i g s b e r k a hicź, so bychu sajeli a wuzwozili, so tutón nadawk nemjeńkonarodnemu krajnemu radźe dowěrjecź njemóhachu, so pak hnuź tutón krajny rada dale swoju służbu wukonjecź. Tutón nemjeńkonarodny rada je sobustaw rańschoněnskeje wótczinskeje służby („Ostdeutscher Heimatdienst“) a to na wusnamnym mjescu. Won ma postajecź, hdyž statne srědki, kotrejž pruski stat k podpjerje rańschoněnskeje wótczinskeje służby dawa, cźeczа. Njehodźi so pschi tutych swojskach wotpokazacź, so tamne 50 hriwnow, kotrejž tuczi puczistojo mětnacźanje dóstawachu, z mólschnje pruskeho stata do rańschoněnskeje wótczinskeje służby cźeczachu. Pruski stat, pruska republika wudźerzuje tu swojeho hamtšneho rowneržerja. Snadź ecźe snate pschijełowo: „Jenoż najwjetsche cźelata wola swoju swojeho rěmika.“

Pruski stat je tej pjenjezne srědki we wyšokosći wjazy hacź 800 000 hriwnow wustajił, so by pruska kultura do wohrożeneho Olschtyna łahko namakała a to z naiwarjejnom jeneho dźiwadła je sprodźitwnym njemom: „Der Treubank“. Dźak sa tych, kotrychž wy hamt wobkjerjerjo (Gesinnungslumpen) njemjenujecze.

Schtó ma sajimu na tutym dźiwadle? Nichtó druhi hacź kujes sarjadnik „družstwa z wob. ruckowanjom“ a tamni pschistajeni, kotiż tu tu sastarani. Je-li ma stat pjenjezných srědkow wyche a dże wopraudźitu kulturu podpěrowacź, potom by dyrbjał radźcho pjenjesu na wokrjesnu khorownju w Olschtynje nałožecź, kotraż njeje z cźasom pokrocźiła, ju podpjeracź a wutworicź. T a m n y m i l i j o n a m i s t o t y c h h r i w n o w m o h ł b y ł o t u s a w o p r a w o d ź i t e s a j i m y w o b y d l e ź s t w a n a ł o ż o w a cź. Je-li ma pruski stat pjenjes dosć, mohł w Olschtynje ludowe kupjele wutwaricź. Je-li ma stat pjenjes wyschc, mél won na najkhudschich myslicź, so by jich dónt wołosiłt, teź nizi na biesshospodnych sabjeż. Ale pschi tajkim sarjadowanju pjenjes njeby žane satłopitstwo sa sarjadnika wotpadnyło. (Prezident zwoni.) Je bjes dwěla dopokasane, a to je teź wosjpjet z knjeżerskeje strony we wotnoschach na moje krótke napraschowanja zo pschidałko, so stat pjenjezne srědki k potłóczowanju pólskeje mjenischiny wustaja. Hdyž statny sekretar Zweigert na sfromadźitsje wulkrajnych Němzow po „Allgemeine Zeitung“ wufna:

„Statny sekretar Zweigert protestowasche pschećiwo wobstojnej łži njepschećelskich ludow, so by w Němskej mjenischiny

mojźa. Pschedniolschi kujeza wolschskeho zyrkwinskeho radu superintendenta Weidanera z Grimmy wo na zjwojej wjeczi twódźanej muzy němsko-evang. werzbratrow w Karpatiskich krajach; zpěw zyrkwinskeho chóra zjw. Pětrowskeho a jedinzkuny.

Tydzenšku słužbu ma farař Meinde; w Marijinej-Marczinej zyrkwi farař Berg.

S Njeswarzidła.

1. advent rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. — Popołdnju w 2 hodź. kenschenje sa dźěći.

Zapósiane.

Dzenža zjwjeczimy potajkim kermuschu. To je zjwjedźeń radoscze a wjesela, zjwjeczi dźěn zo jenoż junu sa léto. Mkodźi ludźo wschak zo wjeselea, a dźěczi hakle běhaja a wokaja, hacź zuka wjeż klinczi. Czjumpsele a karasela wschak pola naz njeje, kotrejż byschtaj dźěczom jich nalutowane kroschki wot nepleschéranja wotewsake; najebacz toho pak zo tola raduja a wjeselea, wschako drje je dzenža wschudże tykanza a hoszczo dźě zu jim tez titku zobu pschinjeszli. A nascha mkodosta hatke! Dzenža zej starosczow njeczini. Na korczmarjez zurli hizo herzy hudza a naschemu Jankej tola njemójeschi sa slo měcz, hdyż zej tam ze zjwojej Hanku jedyn schmórnjez-taj, staj dźe tez wobaj zyte léto dźěkakoj a tuż staj dzenža woprawdże ras tak prawje wjeselezaj pschi kermuschi. Tola zyle hinak je sa naschu lubu maczerku. Wona ma poknej ruzy dźětacz: hoszczo chzedza tola bycz derje pschijuzeni. Zyle hinak tez pola nana. Je runje powjeczerjał a wschitko zebi pschemyzluje, hacź by tez do korczmy schok? Pohladnje do zjwojeje móschniczki a czini dolhe mjeswoczo, hdyż widzi, so je nimale próżdna. „Sa jenu woprawdźitu kermuschnu worczżinu „fenczatka" wjazy njedobaha a tuż tam hicz njemóżu!" zebi praji. Ssydnje zo k zjwojemu pizanskemu blidu a pschehladuje tam leżaze papjery. Schto to? zo troschku postróża, dawki mam sazo placzicz, haj tu steji: Gewerbesteuer— Einkommensteuer — Umsatzsteuer — Vermögensteuer — Rentenbankzinsen atd. Na to woczini macz durje a rjekuje: „Muzo, zym czi tola sabyka prajicz, wajchtaf je tu hol a je pola wjeznjanosty dawki placzicz kasak. Je mi powdał zuku kolbazu dawkow, kotrez masch hischcze placzicz. Sda zo mi, so bé to Grundsteuer, Zugtiersteuer, Aufwertungssteuer, Brandkasse, za njewém, hacź je to wschо było." — Saczinja durje a běži sazo won na zwoje dźěto. Muż woka za njej: „Nětko pak mi pschestań, tu mohł nasch jedyn tola z koże wujěcz a zo pódla zydnycz, jeli by to schto pomhało. Ssydna je kruczje na zwój stólz a poczina zebi pschemyzlowacz, z wotkel budże tola sa wschitko to pjenjes nabracz. Ssym tola byka a dwě zwinjeczi pschedał a nětko pschezo sazo telko pjenjes trjebam. Zito tola dzenža niczo njepłaczi. Kelko bych tola dzenža dyrbjał zita pschedacz, jeli bych chzył zwój zoky dołh wotrunacz! Póczinje zebi mulicz: „Potajkim zentnar zita płaczi dzenža: praj a pisch 6,75 hr., tak prajesche mi mlynk. To trjebam sa mjdu na mézaz sa 2 khadli 12 zentnarjow a 3 holzy 15 zentnarjow. Potajkim mézaznje 27 zentnarjow, na léto pisches 300 zentnarjow zita sa mjdu, pschi tym pak dyrbju pschidacz, haczrunje je to sa mnje njezmérnje wjele, ma tola industrija hischcze wjazy a naschi najthmaischi ludźo nam czékaju z ratarstwa. Nusa na pjenjesach wschak je tez we industriji tak wulka, so tez tam poczina z dźelom klazacz. Sa prjedy mjenowane dawki trjebam potajkim 35 zentnarjow zita a kak husto so tute dawki wospjetuja a potom so k nim hischcze druhe pschidadża! A tule leża hischcze sliczbowanja wot lékarja a kowarja, wschо hromadże wuczinja tez 30 zentnarjow zita. Hdyż to na zyle léto wobliczju, trjebam do 300 zentnarjow zita za dawki. Hdyż pak smjeju wumlócżene, trasch wot lětuschich dobrych žnjow, pschedam 180 zentn. rożi, 28 zentn. pschenzy a trasch na 40 zentn. jeczmjenja. Wóczinu pomałku dwělowacz, dożahacz to nihdy njebudże. Tele hubjene placzišny sa ratarske wupkody, mjes tym so so wschо druhe w płaczišnach postupi. Dopomnju zo, schto nam lubjachu psched posledními wólbami. Rékasche tola tehdy: Wolcze Hindenburga! Hdyż němskonarodni wotezżi dostanu, potom budże ratarstwu pomhane! Haj, woprawdże, nětko je nam pomhane, a budże nam najskerje, jeli hischcze tkwilku tak dale pójdże, bórzy dopomhane. Mérno wschak je, to dyrbju wusnacz: tak tkudu kermuschu jako bur hischcze njejzym zenje zwjeczič! Dzenža wschak pschižkowo tez mi placzi: „Wschudże dołh a prózdne zaki!" Mjerzaty skónczu dzenža pschi kermuschi zwoje rospominanje a du do loża. — Korczkermuschi zwoje rospominanje a du do loża. — Korczlake myslicżki pisches hłowu, najbóle pak mje myslicżka zerje: Hacź tez to k létu tudy kermuschu zwjeczu na zwojim statoku abo . . . .?

Jedyn njeprózniwy burik.

Miłe zymy z prjedawších časow.

Njewšědnje miłe wjedro lětuscheho měsaza nowembra hacź dotal, słubżuje w naš pschecżo, so by takle dale wostacz mohło, a so snadź naz syma 1925/26 se žurowej symu a z druhimi z njej swižkowazymi njehodami wobczežowacz a czwilowacz njebudże. Czehodla tez to niz? Wschitko je hižom było! Zyły rjad miłych symow w naschej krajinje je w starych kronikach sapisany a słubżuje w naš nadźiju, so by letża takle léto sazo junu pschińcz mohło, dokelż zo kokoděh Božeje stworby stajnje wospětuje.

Léto 1172 běsche tak mjehke, so ptaczki hižom w januaru młode lahnychu. — Léto 1178 běsche w sapoczatku jara miłe, psche czoż tez wschitko sahe kzežesche, ale wot zrjedź měrza hacź do zrjedź meje sničzi wulka zyma z wino a wschitke płody. —

1186 běsche tak snadna zyma a wokoło hodow tak czopło, so schiomy w januaru kzežej pocżachu, a jabłuka běchu w februaru hižom tak wulke, kaž wjókle woršechi; tez wino a zito hižom sahe kzežesche, a dokelż symy a zmjerzła wjaz njepschinidże, běchu konz meje w Duringskej a pod Ssmolnymi Horami hižom žně a na konzu augusta wino srake, a do zyła běsche jara płodne léto a wulke zohnowanje na winje, žadże a pólnych płodach.

1232 sjewi so jako czopłe léto a měsesche jenoż 16 symnych dnjow, na kotrychž termometer pod 0° stojesche. 1286 měsachu posledzenje tři měsazy tak czopłe wjedro, so schtomy a róże kzežachu a dźěczi so w hodownym czasu w rěkach a hatach kupachu.

1328 běsche tak wurjadnje mika syma, so žamo we Rudnych horach w januaru žadowe schtomy kzežachu a w meji zo žně sapoczachu.

1420 kzežachu w aprylu we wschěch sahrodach czernjowe róże a w meji krawjachu wischnje a w fuliju prenje winowe kicze, ale w tutym měsazu pschinidżechu tak žylne mrózy, so běsche na dobo wschě wino sniczene.

1427 stojachu zrjedź Mikwaischa a Luzija (6.—13. dezembra) schtomy w lisču a w kzenju a kostrjanz a druhe pólne kwětki mjes zitom wjesele kzežachu.

1473 běchu žadowe schtomy a zito a pschenza seleny schtwórtk hižom pschekzéte.

1479 běsche syma zyle bjes sněha, jara horze léczo bjes desczeza wot zwjatkow hacź do Michała, tak so mlyny w tym czasu wot Pětra a Pawoła stojachu a nicżo wjaz mlécz njemóżachu. Běsche pak to hewak płodne léto.

1538 měsesche symne léczo ale wokoło noweho léta wijachu dźěczi wěnczki z fijatkow a z kostrjanza.

1557 kzežachu někotre schtomy nasymu, wokoło Michała srawjachu truskalzy a zrjedź dezembra kzežachu róże.

1559 hnydom po nowym léczе wowż pola naš a po zyłej Saksej zjwjachu, tak rjany běsche czas. W měrzu kzežachu žadowe schtomy, ale symny apryl sniczi wscho.

Podobne léta pschinjeżechu tez sczéhowaze létistotki Hdyż tez woprawdże měte symy zara czasto njepschindżechu, możemy tola nadźiju měcz, so tez junu tajku dobrotu stwórby wužijemy a pschežiwimy. D.

Hans Depla: Nó, Motso, hdże dha tak spěšnje snowaš.

Mote Tunka: Sewcoj Rušcy po šimi-stupnje.

Hans Depla: Sto dha z tymi chcesch?

Mote Tunka: Nó, njewěš, zo je njedźelu wulki serbski swjedźeń w Bukecach?

Hans Depla: To wěm, ale tak nobel tam tola njeje, kaž na wšelakich němskich balach, hdźež sej nozy wotsuwaju wot luteho šimi-šami-šumi; pola nas su wšo lubi bratra a sotry, to budże „macha"!

Mots Tunka: Haj, ty mój najlubši, mój pak sebi tež jedyn šmórnjemoj.

Hans Depla: Ty sy jedyn ze starych wojakow, sym sebi myslił, dokelž Bukečanjo hišče wjele do wojakow dźerža, to budże drama.

Mote Tunka: Tv je bjez dźiwa. Tuž pónđźomoj, wšak dźěn tež w tebi, Hanso, wojerstwo we kosćach tči.

Hans Depla: Napiš tež swojej Amaliji, zo budźemy wšo stari dobri znaći w hromadże.

Mote Tunka: A zawjeselimy so tak prawje po serbsku.

K začerjenju bydleńskeje nuzy.

So mohła so nuza na wobydlenjach zaczerić, je z hłownej wězu, njenjesu za twarjenje wobstaracz a z tym dźelawosczu w twarskim pschemyzlu wožiwicz. Nětko zo nowy pucz pokasuje, so by zo kredit za twarjenje dostał.

Po amerikanskich pschikładach zo słoženo, dże nětko wulke němske zaměsczanje towarstwo sczehowazy pucz, so by tym pola njeje zaměsczenym k zjwojej donjazonjosci dopomhało.

„Alba-Nordstern" zjwjenjezaměsczaze podzelne towarstwo w Berlinje je mjenowanemu zamérej zhromadnje z podzelnym towarstwom „Reichsheim" sa zaměsczenje a twarske kredity w Berlinje-Schöneberku na namésce zjewjerneje zwjedby (Berlin-Schöneberg, Nordsternplatz) towarstwo zhromadnych wjazimow wutworiło.

Schtož je z pohrdźenym podzelneho towarstwa Reichsheima zjwoje zjwjenje zaměscził, ma prawo, tak wyschoki kredit sa twarjenje zadacz, kaž zjwjenjozaměsczaza zumma wuczini, tak rucże hacź je se napkazenjom premijow tjeczi dźel zaměsczenskeje summy zapłacżeny.

Sa zaměsczenje zjwjenja płaca tajke zamzne wumenjenja, kotrez zjwjenjozaměsczaze towarstwo pschedpisuje, hdyż pschijimuje.

Kredit ma wurjadnje k wobstaranju nowych bydlenjow, wožebja pak k twarjenju zjwojich zamzných domjazno-cżow służicz. Nichto, schtož zebi da zjwjenje zaměsczicz, wschak nima wintowatoscze, tajki kredit na zo wjacz. Posticzenje kredita sahuja wot dowolnoscze k twarskemu pschedewsaczu pisches podź. tow. „Reichsheim".

a) Reichsheim-A. G. nima winowatosczi, leżowniczej k twarjenju wobstaracz, ale posticzi zaměsczenemu łóżnje kuli możnu podpjeru.

b) Reichsheim-A. G. podawa zaměsczenemu twarske typy a naczisne płaczišny na wuběrk. Tola zaměsczenemu zo tez pschewostaja, na zjwoje khosty twarske naczisne, kaž naczisli wudawkow zhotowicz dacz. W tutych pschipadach wobkhowa pak zebi Reichsheim A. G. prawo, naczisli płaczišny pruhowacz.

c) Reichsheim A. G. postaja twarne pschedewsacze (twarza), kiž ma so zaměsczeneho twar wuwjesecz. Ma-li zaměsczeny w nastupanju toho, so dże na mésce zebi twarza wubracz, pschecża, to budże jo po możnosczi na nje dźiwacz.

d) Prjedy hacź zo twaricz zapocżnje, maja zo wschitke prawa se zaměsczenskeho wuczinjenja podzelnemu towarstwu Reichsheim wotsuwacz. Zaměsczeny ma wschitke wuprajenja a formality, kotrez zu k zakonskemu wotstupjenju trjebne, na zjwoje khosty wuwjesecz.

e) Wumrje-li za czaż twarjenja zaměsczeny, to może Reichsheim A.-G. zebi zadacz, so nanrěuszy (herbja) po dorwarjenju twarjenje pschewostnu. Njemózaze-li pak zo Reichsheim A.-G. zjwojeho prawa, potom dyrbi dźel njepschetrjebaneje zaměsczenskeje summy nanrěwzam wupłacżicz.

Kredit posticża zo wot Reichsheim A.-G. w czasu twarjenja za tym hacź twar postupuje. Wupłacża zo tomu twarnemu pschedewsaczu, kiž je k twarjenju nadawk dostało, a kotrez dyrbi zo kontrolu Reichsheim A.-G., schtož wuzitowanje nastupa, podcżišnycz.

Hdyż je dom natwarjeny, dyrbi zaměsczeny prenju hypotheku tak wyschoku kaž kredit wuczini, k lepschemu Reichsheim A.-G. abo jeneje wot podź. towarstwa Reichsheim mjenowaneje towarschnoscze sapiłacz dacz.

a) Hypotheka wostanje sahadnje tak dołho sapiłana, kaž czaż zjwjenjezaměsczenja traje.

b) Hypotheka wumasnje zo wot Reichsheim A.-G., tak rucże hacź je tole podź. towarstwo wot zjwjenjezaměsczaceho towarstwa zaměsczensku summu wuprajenemi dostało.

c) Je-li zaměsczenska summa abo suma wuplacżena wot zjwjenjezaměsczenskeho towarstwa wjazy hacź hypotheka wuczini, to wuplacży zo wot Reichsheim A.-G. pschesbytk tomu, kiž ma zjenjeły pschijaczej prawo.

Dań sa hypotheki wuczini 5 prozentow na léto a dyrbja zo we schtwórczelitnych dźelach do prédka płacżicz.

Tola tej pschemyzłowym dźěłaczam, mésczańskim a gmejnskim sarjadnistwam, twarskim a sahydleńskim družstwam, kotrej chzedza wjesche sahydleńske twarby wuwjesez, może zo z wobstaranjom kredita pisches hypothekarske zjwjenjezaměsczenje zhromadnje pomhacz.

Dale móża zo twarske sarjadnistwa a pschedewsacza, kiž maju myslo twaricz, podruzinske domy twaricz, ke kotrymž dyrbja jednotliwi podruzinjozy pschidawk k twarskim khostam płacżicz, na Reichsheim A.-G. wobroczicz dla zaměsczenja dopomhazeho z pschidawkom k twarskim khostam, hdyż pisches pschižkuschne sastupjerstwo podrobne wuzahanjenje zjwojeho twarneho pschedewsacza podzelnemu towarstwu Reichsheim A.-G. podadża.

Schtož zebi podrobne wuzahanjenja pscheje, tomu je podawa hłowny zastupjez za Budyschin a wokolinu Albert Hüttenrauch w Budyschinje, na Ssukelnikej haży 3011.

Přilopk.

* **Paduch wuheń sakožił.** W Böhrigenje pola Rosweina bé tele dny njesnaty cżłowjek do pjekarnje sakli, zamk durjow k jenej komorje na lubi rozpacził a schaty, kiž bé tam nadrschol, do brénwjesczka zwjasak. So by pabuscziwo sakrył, bé njesnaty na dwórnaj městnomaj na tśéschnej lubi wuheń założił. Na lubi bé na cżełwe desi stupił, so pschekamał a do mukoweje komory padnył a tehdła dyrbjesche zjwoje pschihotowane schaty lezo wotnjecz. Po pschipravje k spěhanju měchow bé słojczik njepołnaty twarjenje wupuschcził. Wuheń, kiž bé na schtyrjoch městnach założił, mózachu hischcze w prawym czasu podusyczi.

* **W smamjenju wobydleńskeho nuczeneho hospodarstwa.** S Lipka do powě: Pola jeneje stareje knjenje, maczerje znateho Lipczanskeho spisowaczela a autora wjeselokhadzyche wobydleńskich hamt wot jeje maleho wobydlenja je schtyrjomi sjuwami dwě wobydleńskej sinwě pjerzej wjacz. Nězo njepomhachu wusamolknjenja, so stara knjeni cżežko cżerpi; jenoho dnja postaji zo, so ma zo w běhu dwěju hodźinow na nuczene wschitke wuzydlicz. Stara knjeni zo nad tym postaczenjom tak wustroża, so rěcz schubi a hischcze dźenja rěczecz njemóże. Niedźiwajcy tohole wobzarujomneho pschipada wobsteji wobydleńskich hamt na zjwojim prawje a žada zebi 12 000 hriwnow wotrunanja, nimo-li zo zjwojeho prawa mozowacz a wobydlenje zebracz. Tule sumu wšěm wudowa zwjescz njemóże. Za sutón pad sajimuja zo pjecza, kaž złyschimy nětko wyschsche sarjadnistwa, tak so knému po nadźeji, so tajke njeprawdu, wurocżesze z nuczeneho hospodarstwa, zo skónczuje ras wotstronja.

* **Prozeh pschecziwo wopaczenemu kriminalnemu sudnikej.** Njedawno běschtaj wopaczenaj kriminalnaj sudnikaj dweju pokładnicznych pólow we Barlinskim policajskem presidiju narěczkałoj a wurubiłoj. Tukańa na prjedawscheho schkitaiskeho policajstu Wylema Bergera, kiž je zo pónđźelu psched wulkim kamunskim sudom w Barlinje zjwojeho njeschkitka wusnał. Sapowě zo pak, mjeno zjwojeho pomocznika mjenowacz. Jeho k jastwu na dwě léczе sasudźichu.

* **Zalostna zmjerc mlodeho dźěłaczerja.** W rheinskich kabelowych dźěłarnjach w Aachenje sijschchtaj dźěłaczerjej benzin se suda do kotoła, k czemuż žaneje plumwy njewuzikschtaj, schtož pak po pschedpisanje dyrbjeschtaj. Lětemy dźěłaczer zo pschi tym se benzinom wopłuska. Bórzy po tom wołasche — we plomjenjach stejo — wo pomoc. Wšěche zebi zigaretu japałk, pschi czimż bé jeho drasta wuheń popadła. Dźěłaczer zo czežko wopali. Bórzy pak pod zakosnjenymi bolosczemi wudycha.

* **Czertowski njeskutk.** Po powjeschi z Mittena we Westfalskej běschtaj sababjenaj rubježnikaj jeneho agenta z Herbede w bliskosczi Hardensteinskich rospadankow tak sbiłoj, so bé wbohi wědomje zhubił, a běschtaj jemu zjenjezy rubłkoj, kiž bé wodnjo nasběrał. Słónicznaj běschtaj jeho na to z nohomaj telegrafowemu sczejerej pschiwjasałoj a hłowu na żelesnistu kuliju pokazyłoj. Na zboże bé zo sputanemu poradźiło, hłowu trochu wobroczicz, tak so jeho nimojedźazu czah jenoż we wobliczu srani. Wbohemu, kiž bé hischcze bjes wědomja, do khorownje dowjesechu.

* **Swoju lubku sadużył.** Wutoru rano w Warnocźach w Częskołotwskej njeźenjemu pomocnu dźiwačerku Franzišku Schmidez sadajemu we kožu leżo namakachu. Cźęło bě jenoź z lohkej kochulu wodźete a njepokazowasche żanych franzjenzow. Schmidez lubkotwasche z mjazy muźemi, ze kotrymž bě na wječoru morbarstwa jedyn k njej pschischoł. Mordaŕ je por cźrijow a thornaŕ sabył zobuwsacź, schtoż może jeho wuźiskźenje połoźicź.

* **Sswjercź dweju żelesniskeju dźiwačerjow.** W blischkosći Schwandorfskeho dwórnischcźa w Bayerskej dźiwačerjej Dirnthofer a Soller na żelesniskej cźarje wuposcheduschte dźiwka wukonjeschtaj. Jako żo spěschnik, tiź z Lipska do Muichowa jědźachu, blizsche, stupischtaj dźiwačerjej do pódlanskeje kolije, po kotrejź runje rauschi ludźazy cźah pschihna. Tutón dźiwačerjow sbrabny a rosmjezge. Dźiwačerjej ludźazy cźah mkohojtowcho wjedra dla pytkoj njedźěschtaj.

Ze susodnych a dalšich krajow.

S **Pirny.** Wutoru rano namakachu na żelesniskej cźarje Pirna-Podmokly, nědźe 150 metrow sesadu tudyscheje wodarnje muża, kotremuž běsche hlowa wot cźeka wotjedźena. Kaź je pschepytowanje dopokasało, bu tutón cźłowjek hižo pódźelu wječor wot pohledneho cźana, jeduzeho z Podmoklow, pschejedźeny, dokelž jeho zyle prostrjenecho namakachu. Tu jedna żo wo molerja Beyera z Nickern-Lockwitz. Mjdowny sapitz a cźažnik, kotrejź pola njeho namakachu, iwěźcźitschej jeho mjeno. Cźełko wotwjesechu do cźełownje.

* S **Tišlen we Schlesyskej.** Pěkny žorcźik dowoli sebi jedyn tudonny rjemjeślnik. Dwě žonje pschijědźeschtaj se dźěcazymaj wosyckomaj psched jene chlamy. W kóždym wosyczku bě małe dźěcco. Wobej žónzy njewschědnje bosho w chlamach wostaschtaj. Mjes tym pryslak dźěcźi pschemění. Pscheměnjenja żo njedobladawschi, kóžda so swojim najmlódschim domoj wotjědźe. Doma bě żo wě wulke

*S **Muichowa.** Weinheimski dźenik pschinjeże powěźcź, so żu żo we wjesy Neuwiedu dźiwne wěźki zosake, tiź dopominaju na Dieterheimske scherenje a njejżu żo ani psched żudnistwom wusamknjcź. Kaź tam, tak teź w Neuwiedze běsche njedorozcźena burska holza cźinki naczinika, tiź njemóża żebi wujasnicź. Na wschelakorych měsinach tutoho domu dachu żo klepaze swuki słyschecź a morwe wězy poczachu so bjes ludźazeho żobudstkowanja hibacź. Sswobodny knjes je Schrenk-Notzing a dwaj druhaj knjesaj Muichowskeje towarschnoscźe sa metafyzikke wuskuschowanja żu tute zjewjenja pruhowali a żo wuprajili, so je někajke jebanjstwo 15-lětneje holcźki wusamknjene.

* S **Liberza** (Reichenberg). Jedyn wuczobnik we żukodnym Einsiedelu wottocźowasche benzin. Pschi tym cźapzsche z karbidowej lampu do żuda poświećicź. Benzin żo sapaliwschi rosbuchny. Wuczobnik żo śmjertnje wopali.

S **Rumburka.** Młody wuschwordich bě żo do mlodeje holzy z Wulkeho Schunowja w Cźechach sahladak. Te pak wo nim nicźo wědźecź nochcźesche. Jako jeho wondano sasso wotpokasa, jej swoju hluboku lubosć na spodźiwne waschnje dopokasacź spyta. Na wobědmaj rukomaj żo srěsa. Tak trochu krawjo sehnu żo pscheż jeje durje a cźinjesche, kaź by morwy był. Dobrowólnje njeskanu. Dyrbjachu jeho wotnjesecź. Jako běchu jeho sawobalili, dźěsche sasso pjched durje njenaproschnjeje lubeje. Dokelž jeho pschecźo hischcźe njewuhlyknyła, żo jemu cźakanje wosłudźi a słónczuje żo tola wotżali.

Listowanje.

Njesnaty herbski bratr „H. w P.", kotrejž loni w 1. cź. „Serb. Now." moje někotre njedźele prjedy w tydźenjku „Pomhaj Bóh" date „pokazki" sjawnje žudźesche, a ja (podpisany) jemu mějach po pschichlušchnosći a prawdje teź sjawnje wotmolmicź, — cźyrjł tola z poknym swojim mjenom jako cźesiny cźłowjek żo mi pak pišnje pak po wošobje pschedstajicź a to skerje lěpje a najposdźischo hacź do 10. pschichodneho měsaza (hodownika), so bych na jeho lětżawsche z listom a dopišnizu — tola pschez żo bjes mjena — date napraschowanja, pokiwy a hanjenja mohł pěknje wotmolwicź a jeho nodźijomnje polnje spokojicź. „W starem majonstwje"

M. U.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Ssudnisyy na pschesadżowanje.

W **Minakale budże żo póndźelu, 30. novembra 1925** dop. w 11 hodź. nowa rěsakowa pila a nowa pólna kowarnja za hnydomne saplaczenje na pschesadżowanje pschedawacź. Ssadźerjo zhromadźuja żo w mtynje.

Ssudnistwo wukonjeł hamtskeho żudnistwa w Budyschi..je.

*

W **Budestezach** cźo. 25 b. budże żo póndźelu, 30. novembra 25 dop. w 10 hodź.: elektrikke tnuźadło a elektriski motor 8 PS. za hnydomne saplaczenje na pschesadżowanje żo pschedawacź.

Ssudnistwo wukonjeł hamtskeho żudnistwa w Budyschinje.

*

Wobjawknjenje podpisaneho hamtskeho żudnistwa se 23. 11. 1925, po kotremž żo dohlad nad wobkhodom dla wotwobrocźenja konkursowego jednanja wo samożenju inżenéra **Alfreda Möhwalda**, towarschnika firmy Möhwalda & Co. w Budyschinje, wotestuja, żo z tym wudopjelnja, żo postaja żo teź wo samożenju wotewrjenje wikowanskeje towarschnoscźe w firmje Alfred Möhwald & Co. pod 23. 11. 25 dohlad nad wobkhodom wotwobrocźenja konkursneho jednanja dla. Hamtske żudnistwo.

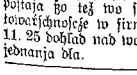

Skótne wiki w Njeswačidle

srjedu, 2. decembra 1925

Gmejnskarada.

Pčeńerja so konje, howjada a swinje.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 28. novembra 1925.

Wjezerawiske kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	16,38
1 jendźelski punt	20,32	100 cźešk. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,76	100 pólsk. markow	58,70

We efektach bě spočatk wuczera na Berlinskej bursy spokojazy. Posdźišcho po kursy wotdrjebjowachu. Podobny bě wobkhod we statnych a wójnskich pożrjonkach.

Produktowe wiki pschinjeżechu wuczera sa khlěbowe žito sasso powyschene płaczśiny. Póbla stej pschenża a rožka jara žadnej. Młyny a wunwožowarjo wospjetuje rožku pytaja. Muka derje dże. Zentnaŕ płacześe wuczera

w Drjezdźanach:

pschenży 11.40—11.65 hr., rožki 8.00 hr. hacź 8.25 hr., jeczmjenja nałetnjeho 10.25 hacź 11.25 hr., nałymneho 9—9.30 hr., wowsa I 9.25—9.65 hr., II. 8.30 hacź 9.40 hriwnow,

w Berlinje:

pschenży 12.30—12.45 hr., rožki 7.85 hr. hacź 8 hr., jeczmjenja nałetnjeho 9.50 hr. hacź 10.75 hr., nałymneho 7.65 hacź 8.30 hr., wowsa 8.55—9.05 hriwnow,

schtwórk w Kamjenzu:

pschenży 10.30—10.80 hr., rožki 7.50 hr. hacź 7.75 hr., jeczmjenja nałetnjeho a nałymneho 9 hacź 10.20 hr., wowsa 7—8.25 złotych hriwnow.

W termiinowym wikowanju:

za dezember: pschenży 13—13.10 hr., rožki 8.57—8.67 hr., wowsa 8.95—8.90 hriwnow,

za měrc: pschenży 13.60—13.72 hr., rožki 9.45—9.50 hr., wowsa 9.60 hr.,

za meju: pschenży 13.75—13.90 hr., rožki 9.25—9.40 hriwnow.

Wiki wužitkowcho skotu wjezera pjatk w Berlinje (Magerviehhof Friedrichsfelde). Pschihnali běchu 915 mlodych dójkow a wyšokožuczelnych krjawow, 5 bykow, 22 prósdnikow a 213 cźelatkow. Te płaczachu:

wyšokožuczelne krjuwy a młode dójki

1. rjadowanje	400—550 hr.
2. rjadowanje	300—400 hr.
3. rjadowanje	200—300 hr.
Jałowje:	
1. rjadowanje	250—430 hr.
2. rjadowanje	160—230 hr.
Byki a prósdniki	36—40 hr.

po zentnarju žiweje wahi.

Wubrany rjany skót bě drózschi. Wiki běchu mérnje. Płaczśiny żo porunjo poślednim wikam lědma pschemělchu.

Na konjaze wiki tam běchu pschihnali 438 konj. Te płaczachu:

	M
1. rjadowanje	900—1200
2. rjadowanje	600—900 hr.
3. rjadowanje	300—600 hr.
dobijaki	50—300 hr.

Sso pukaja:

Blidarski, starschi, Kuhn w Krjebi.

Dołża do domu k 1. abo 15. 1. 26 wuczeŕ Jerna w Wólej Wodźe, Hlowna dróha 49

Na pschedań.

Sslomu k sajźlanju a rutkiza, w Budyschinje, na Czornobóhskej dróhy 12.

Wołaŕ młodaŕ, Popel w Kossach pola Niskeje.

Strěch, 2½ létny, Kralowski młyn pola Delnjeje Kiny.

Kruwu z 4. cźelećcom w Dobrošczach 9 pola Maleschcz.

Kaczki k płahowanju, Struwa w Krakezach.

Na pschesadżowanje.

Ssudnijzy, wutoru 1. 12., pop. ½4 hodź. w hoschcźanu we Sprjojazy — kucza —.

Pop. w 2 hodź. w hoschcźenzu w Kocźinje cźorno-běła kruwa.

Wutoru, 1. dez., dop. w 9 hodź. w Cźornym Luhu pola hajnkownje, 90 m. drjewa k ložcźenzu.

Sstrjedu, 2. dez., pschipołdnju w 12 hodź. w hoschcźenzu we Blunjom kruwa, sjwinja, radioaparat.

Póndźelu, 30. 11., dop. w 10 hodź. 75 m. neßela, 173 m. barchenta, **50** m. płała, zentrifugu, butrowaß, sofa, bufet. Kupzy sendu żo we hoschcźenzu „Ke kwětkowej jahrodze" w Kamjenzu.

Póndźelu, 30. 11., dop. w 9 hodź. w hoschcźenzu we Wulkim Cźiżku pišanske blido.

Pschesadżowanje.

Drjewa póndźelu, 30. 11., dop. w 9 hodź. w hoschcźenzu we jamje w Ruhożcu: 14 m. schcźěkowe, 84 m. kuluchowe, 4 m jěrikowe a 198 m wałcźiny.

Njedźelu, 29. 11. pschipołdnju w 1 hodź. pschi drózy do Kinaschta 44 m palncho khójnowcho drjewa, 40 łohow wałcźiny.

Njedźelu, 29. 11., pop. w 3 hodź. we Wóßliczanskej holi pschi Luhożcźanskim puću: palne drjewo (120 m. kuluchow).

Schkrowe depesche.

Produktowe witi dźenja dop. ¾11 hodź. we Berlinje:

Witi mérne, wjezerawiske płaczśiny z ssatkowachu.

Tendenza: mérna

Dop. ¾12 hodźin: Pschenża żadnischa, rožka mjenje żadna, na posdźišcze termije tunischa.

Płaczśiny na Barlinskich produktowych witkach.

Žito a wołijowe żymje po tunach abo 1000 kg, wowaŕ 100 kg, płaczśiny po złotej hriwnje.

	27. 11.	26. 11.		27. 11.	26. 11.
Pschenża	246-249	242-245	rauh. wołoschi	14-15,40	15,30
rožka	157-160	155-158	poch. melasa	8,80	9,50
nałet. jeczmjeń	190-215	190-215	ječmeńca	—	—
nał. jeczmjeń wowsa	153-166	158-166	běrnjaze krejźi	15-15,90	15-15,90
kukurica (Mais)	171-181	171-181	buny	20-22,00	19 22,00
pschenična muka	—	—	woka	23,00	23,00
rjana muka	30-36,50	30-35,50	lany wołoschi	22-23,00	21-23,00
pschenič. wotr.	23-25,50	22-25,00	módre lupiny	—	11-12,50
rjane wotruby	11,50	11,50	tolte lupiny	—	—
rapź	9,80	9,70	syno, 50 kg	3,90-4,40	3,90-4,40
lane żymje	—	—	słoma, rjana	0,80-1,25	0,80-1,25
hróch	23-24,00	22-24,00	„ pschenič.	0,75-1,15	0,75-1,15
pjeluschki	16-18,00	16-18,00	„ wowsowa	0,90-1,20	0,90-1,80
			„ ječma	0,80-1,20	0,80-1,20

Drjezdźanska burša.

Pschenża	228-233	**běrnaze krejźi**	18,00-18,50
rožka	160-165	**pschenič. wotruby**	10,70-11,20
nałetni ječmjeń	205-225	**rjane wotruby**	10,00-11,70
nałymni ječmjeń	180-186	**pschenična muka**	36,50-38,00
wowsa	185-193	**rjana muka**	28,00-29,00
cźerwjeny kjejzel	162-182	**woka**	29,00-30,00
rapź	320-340	**pjeluschki**	32,00-33,00
kukurica (Mais)	198-203	**hróch**	30,00-31,00
buche truhowéjki	10-10,50	**zofkowe truhł.**	17,00-19,00

Wjezne płaczśiny w Budyschinje.

wot 28. novembra 1925.

Wschě płaczśiny żo po złotej hriwnje rosumja.

Pschedmjet		najnischa płaczśina	najwyschi płaczśina
Pschenża	50 kilo	10,50	11,00
Rožka	50 „	7,50	8,00
Jeczmjeń, nałymski	50 „	9,00	10,50
Wowsa	50 „	8,00	8,50
„ nałymska	50 „	8,00	9.00
„ nowa	50 „	—	—
Raps	50 „	15,00	16,00
Běrny	50 „	2,00	2,40
Ssyno	50 „	4,00	5,00
Sslouma, z masch. młócź., prasz.	50 „	0,80	1.00
„ z masch. „ z łajź.	50 „	1,00	1,20
„ z zypami młócźena	50 „	2,00	2,20
Pschenična muka, 60 %	50 „	17,50	18.50
Rjana muka, 70 %	50 „	14,00	14.50
Pschenične wotruby	50 „	5,75	6,25
Rjane wotruby	50 „	5,75	6,25
Prošata 7/11 schtuk	1 schk.	15,00	32,00

(Sa lěpschu tworu wysche płaczśiny.)

Wjezne płaczśiny wjezera Wschu po złotej hriwnje	**w Kamjenzu** za 1 zentn.	**w Lubiju** za 1 zentn.
Pschenża	10,30—10,80	10.25—10.90
Rožka	7,50—7,75	7,50—7,90
Jeczmjeń	9,20—10,00	9,50—10,75
Wowsa	8,00—9,00	8,50—8.90
Ssyno	4,25—4,50	3,75—5,00
Sslouma, z masch. młócź.	1,00—1,25	1,00—1,50
Sslouma, z sajźlanju	1,00	
Sslouma, z rudu młócźena	—	1,50—2,00
Běrny, pola ratarja (nowe)	1,80—2,00	2,50—3,00
„ hacź na żelesninju	—	—
Butra kg	2,20—2,30	4,80—5,00
Jeja	0,17—0,18	0,18—0,20
Pschenične wotruby	—	5 50—6,00
Rjane wotruby	—	5 50—6,00
Pschenična muka	—	17,50—18 50
Rjana muka	—	13,20—14,25
Prošata, wulke	24—30	—
„ frjenje	—	—
„ małe	—	—
Huby punt	1,20	

Drobnowikowanske płaczśiny w Budyschinje.

28. novembra po hamtskim postajenju

Wschě płaczśiny żo po złot. hriwnje rosumja.

Twora		najnischi płaczśiny hr.	najwyschi płaczśiny hr.
Howjaze mjaso z koscźemi	1 kg	2,00	2,40
Cźelaze mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjaze mjaso	1 „	2.00	2,40
Sswinjaze mjaso	1 „	2,60	3,20
Tukrainy swinjazy schmalz	1 „	2,80	3.60
Pschenična muka	1 „	0.40	0.52
Rjana muka	1 „	0,32	0,34
Khleb	1 „	0,28	0,30
Jedine běrny, nowe	1 „	0,06	0,09
Rajź	1 „	0,40	1,20
Hróch	1 „	0,48	0.72
Ssoli	1 „	0,56	1.20
Amerik. swinjazy schmalz	1 „	1,90	2.20
Sswscheny połcź	1 „	3,20	3.60
Dobre mloko	1 łt.	0,28	0.30
Jedźna butra	1 kg	4,80	5,20
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	schk.	0,16	0,19
Jedźne buny	1 kg	0,40	0,64
Zolor drobny	1 „	0,—	0,64
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjenitne wuhło (domj. tepj.)	1 ztr.	—	1,90
Brunizowe briketta	1 „	—	1,25

Moje wulke

hodowne předawanje

započnje so **wutoru, 1. hodownika 1925**

Wołmjane tkaniy za woblicki
Židźane tkaniny
płokajomne tkaniny
rańše suknje

Mantle
jaki
kostumy

Wołmjane a židźane woblicki
wołmjane a židźane bluzy
suknje
rańše jaki

Moje zasady: Wulki wobrot — mały dobytk při najlěpšich kajkosćach zaručeju najtuńše a najpřihódniše nakupowanje hodownych darow

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownem torhošću — rózk Žitneje hasy

Fotowe projekcijowe powjetšeńske domjace kinowe **aparaty**
a wšě wěcy za atěramske fotografowanje
Fotowy dom
Rich. Hutha
(mějeć Arno Lehnert)
w Budyšinje na serbskej hasy 13
Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotćahi wěcy wustajnje a najspěšniše.

Dobre ćehnje k sebi!

Wobsadki
ze židy a cankow, židźane francy, židźane nahłowjace rubišća z taffeta, moireja židźane rubišća, zelene, běłe, šěre, židźane tkaniny za rubišća

Wołmjane musliny
za šórcuchi, satin, jenobarbne flilcowe sukno, za suknje

Wołmjane suknje
zelene, čerwjene a módre kuntuše, lěćne a zymske čornožidźane jaki

Somoty
nohajcy, zoki, rukajcy, dźěć. drasćički, kłobuki a čapki

Dom tunich płaćiznow a hódnostnje twory

GÖRLITZER JOHANNES
Kaulfhaus Schau
BAUTZEN

Šijace mašiny

prěnjotne fabrikaty, jako
Pfaff, Phönix, Veritas atd.
za domjacu potrjebu a přemysło.
Połožene płaćeńske wuměnjenja.

Clemens Jäckel měj. Gust. Kloeppel

w Budyšinje na Seminarskej hasy 5
wšě narunańske dźěle :: Wuporjedźenja

Kedźbu! Dobra existenca.

Dobremu Serbej, šewcej, rěznikej, pječkupcej (klamarjej) a nimale kóždeho druheho rjemjesła, poskićuje so we wjetšej way w Del. Łužicy.
Bliže zhoni ważny zajimować w Domowinje.

Alfa-separatory

za ručne a mocowe čerjenje, modell 1925.
Připrawjenje cylych mlokowych komorow
Přijomne wotpłaćowanje!
Originalne „Alfa"-narunanske dźěle a wolij; wuporjedźenja wšěch systemow.

Oswald Liebmann

Telefon 321 **w Budyšinje** Třełanska dróha 42.

K hodam

poručam **konopeje, lěhaki, (Chaeselongue) stóły, büffety, khamory, komody, šićowe blidka, kurjeńske blida, wućahowanske bilda** kaž tež wšě druhe **meble.**

Dobre dźěło! Tunje płaćizny!

Wulki wubjerk!

Pawoł Handrik w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 32
třeća khěža wot drjewowych wikow.

Centrifugi

za ručne a mocowe čerjenje, nowe modele 1925.
Přijomne wotpłaćowanja!
Originalne narunanske dźěle a wolij.
Wuporjedźenja wšěch systemow.

Ernst Falting w Njeswačidle
wikowarnja z ratarskimi mašinami. Telefon 40.

Dołholětne nazhonjenje w centrifugach je moje najlěpše rukowanje! Sym kóždu njedźelu wšěch k ręčam.

Drjewjane stupnje, buncle, stupnje z wjelbłudow. kosmow

w dobrem wuwjedźenju tunjo.
Willi Sommer w Budyšinje
na Serbskich Hrjebjach 8.

Auty k wotnajenju!

Wobkhodne jězby, přewjezby za khorych, jězby za kwasy a krćizna tu a wonkach wobstarawa po najtuńšim wobličenju

Max Wencel
w Budyšinje na Paulińskej drózy 42
Łužiska autowa přenajefnja,
Telefon 166

Lěkarscy pruhowany **rumaf**

Herm. Cyž z Wichowa

pola Wósporka
ma kóždu **wutoru** wot ranja haž do wječora **w Schmidtec hoćeńcu w Radworju** rěčne hodźiny.
Ręču serbski! Ręču serbski!

Pfadfinder-jězdne kola

Sćelu jenož na doběrku.
Mužace kola 65.—, 68.—, 72.—, 85.— hriwnow
Žonjace kola 72.—, 76.—, 80.—, 96.— hriwnow
ze samoběžnem koleskom 3.50 hr. wjacy
ze samoběhom a spinadłom 14.— hr. wjacy.
Wšitke jězdne kola maja dwójne zwonowe hnězda.
Za kóžde kolo 2 lěta pisomnje rukuju.
kolesowe wobruče 2.95, 3.65, 3.95, 4,80 hriwnow
kolesowe šlawchi 0.95, 1.35, 1,65 hriwnow
Žadajće sebi hnydom darmo nadrobny zapisk kolow, šijacych mašinow, hudźbnych nastrojow a hrajkow **Emil Levy w Hldesheimje.**

Serbske jaki

šórcuchi a rubliška, kaž ložowe šaty, kosle kholowy, ruby, też ruby za dołhe blida

mužace a hólcace woblicki

ulstry, gumijowe mantle, kaž wšě wołmjane a płatowe twory poruča

Pawoł Hetaš

w Hornim Wujezdźe

Drjewowe přesadźowanje.

Póndźelu 30. novembra dop. 1/2 10 hodź.
budźe so při hłownej drózy wot **Rakec** do **Holešowa** na **Šešowskich honach** wokoło **120 losow**
sćejuceho drjewa
na přesadźowanje předawać. Wuměnjenja so tam wozjewja. **Wobsedźeŕ.**

Drjewowe přesadźowanje.

Njedźelu, 29. nov. 1925 dopołdnja w 11 hodź. budźe w **„Rudnej pincy" w Budestecach**
palne, dołhe, walčk. a kijate drjewo
přesadźowane.
Kumwałdźanske hajniske zarjadnistwo.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 154 a 155 — Filialcy w Khoćebuzu a Wojerecach — Telefon 154 a 155

Agentury na wšelakich městnach Łužicy

Worclowe khamory a worclowe kaščiki

Wuwjeduje wšě bankowske dźěła. Zadanja pjenjezy hač do 11 procentow. Požčuje pjenjezy na najlěpje.
Kupuje a předawa, khowa a zarjaduje ważne papjery.

2. přiloha k čislu 276 „Serb. Nowin“

Sobotu, 28. novembra 1925

Adolf Domaška.

Nyńuje —ſch.

24. novembra kročeſche muž, kotrehož wuſnam ſa wumiće prawa wobſhedźeńſkeje pódy a wſchěch ſ tym ſwiſanych praſcheni je w Němſkej wulki, do ſedmeho dźeſatka twojeho žiwjenja. Adolf Domaſchka je ſakožer a wjednik ſwjatſka němſkich wobnowjerjow pódy (Bodenreformer). Naſhonjenja młodoſće ſu ſrotke do jeho žiwjeńſkeho wotſtupa. Saczijalneje dźerżaſtwa a młodoſće, naſhonjenja, hdyž běſche ludowy wuczer, běchu naſtork a wukhód ſa jeho wjeleſtronſke ſtutkowanje w błoſe a w piśmje k lépſchemu ſtroweho ſarjadowanja žyłeho wobydleńſtwa a potom do zyła wobſhedźeńſtwa pódy a ſemje.

Jako žyn blidarſkeho miſchtra pſcheżiwi Domaſchka w dźeſatych dnjach ſhudobnoſcź, ſtruchloſcź a bědu tamnych, koſtiš maja ſwoje zyłe žiwjenje ſatločeni w ſadach a dwórnych hydłach pſcheſtrachcź, na ſwojim cźele. Jako ludowy wuczer je hłuboko do duſchow ſwojich jemu dowěrjenych dźěcźi ſhładował a pſchi tym ſpóſnał, kak wulki je ſtrach wo ſtrowotu a wo pokoj žyłeho łuda, hdyž njedožahaje a ſtruchłe wobydlenja zyłu wješeloſcź w cźłowjeku podufcźeja, hdyž hróſba pſched tutej wobydleńſtej njehodu ſo ſ alkoholom ſo pohłuſcha. Tute poměry tłóčachu jemu piero do rukow, ſjaſowachu jeho ſ muſ̌emi jenakeje myſłe a ſhubźichu w nim nadźiju, ſo jenož pſches organiſaziju wſchěch pſcheſelow ſo něſchto ſa wobnowjenje a polépſchenje ſeniſkeho prawa wuſkutkowacź a praktiſke ſakonſke poſtajenja dobyć hodźa. Domaſchka wſoa ſo wuczeńſkeho ſaſtojuſtwa a ſaſtupi na polo nowinaſtwa, hdźež běſche móžno, wſchědnje pſches cźſiſcźane ſłowo ſa ſwoje ideje wojowacź.

Wſchón pſcheźiwjeny ſ wyſokim, njeſniczomnym idealiſmom, ſałoži Domaſchka 1896 ſwjatſk němſkich wobnowjerjow pódy (Bund deutſcher Bodenreformer). Programa ſamér tuteho ſjednoczeńſtwa wupraji wón we ſcźehowazej ſadze:

„Swjaſk němſkich wobnowjerjow pódy dźěła ſa to, ſo póda (ſemja) ſakład wſcheje narodneje eksiſtenzy, ſo pod prawo (ſakonſke) ſtaji, kotrež jeje wužiwanje jako dźěłakrana a bydło ſpěchuje, kotrež tóžde njewužiwanje ſ njej wuſamkuje a kotrež wſchitke nahodnoſcźenje, bjes dźěła jenotliwza dozpěte, ſudowemu zyłkej wuſitne cźini.“

W ſwojich takle ryšowanych nadawkach runja ſo tutón ſwjaſk ſ prózowanjemi, kaž je Adolf Wagner, Karl Bücher, Rudolf Sohm a druſy ſaſtupowachu, a Domaſchkowa njeſmérna hibicźiwoſcź dozpě, ſo zyłe hibanje ſeniſ, taſ ſo měſachu ſo bórſy politiſke ſtrony w parlamentach ſ namjetami ſwjaſka ſaběracź. Pod wohniwym wjedniſtwom Domaſchkowym je ſwjaſk ſ roſcźahnym ſuſpěchom wuſtupił ſa ſdźerżenje a powjeſchenje ſtatneho a gmejniſkeho wobhospodźitwa, namrjewſkeho, twaŕſkeho prawa (Erbbaurecht), ſa wupiſowanje dawkow ſa łeżomnoſcźe po proſtej hódnoſcźi, ſa dawk pſchiroſcźenej hódnoty, ſa wutwar małych ſwójſtwow.

Wulki ſajim, kotryž je Domaſchka we wſchěch kruhach ſłudźił, je ſ teho widźecź, ſo ſtej ſ jeho ſpisow „Die Bodenreform“ hižom w 136 000, „Aufgaben der Gemeindepolitik“ w 40 000 eksemplarach nakładowanej a njeſtej jenož w tukraju, ale też w pſcheſołkach, też we wukraju roſcźerjenej.

S poknym prawom ſu Domaſchkowe wulke ſaſłużby wo poſdźehnjenju abo ſnajmjeńſcha polépſchenju bydleńſkeje bědy wot pſcheżan dalſchich kruhow pſchipóſnate. Tuž je też **němſke** knjeżerſtwo pſchi wſchěch praſchenjach wutwarjomnych bydliſcźańſkich jeho radu pytało. Barlinſka univerſita je Domaſchku ſa cźeſcźeneho doktora prawow pomjenowała. Najrjeńſche myto wſcheho ſwojeho njeſpróżneho dźěła pak je Domaſchka ſawěſcźe w tym namakał, ſo ſu ſakładne myſłe jeho prózowanja a ſtutkowanja w 155. artiklu Weimarſkeje wuſtawy ſaměſcźene. Też ſakoń w krajnych domjaznoſcźach (Reichsheimſtättengeſet) pokaſuje jeho duchowne prózowanje.

W młodoſtnej ſahorjenoſcźi Domaſchka dźenſa hiſchcźe wojuje njeſebicźe ſa ſwoju ideju. Schtóž chce ſo ſ jeho žiwjenjom bliže ſaběracź, cźitaj jeho knihu „Aus meinem Leben.“ W njej ſhładujemy do hłubin duſche roſſudneho wojowarja, napjelnjeneho ſe ſylnej krutej wolu zyłe w ſłužbje ſwojeho ludu. S tajkeje knihi móže mnohi pſchikładnoſcźe cźerpacź.

Schtóž chce Domaſchku a jeho prózowanje pohubžowacź — a ſaſudźowacź, cźitaj najprjedy jeho wulkotne ſpisy a ſłyſch jeho wohniwu rěcź. Wěſte ſtrony, wotſebje wulkowobſhudźiwo a kapitaliſtiſcźy lichowarjo łeżomnoſcźow jeho ſyſtematiſcźy ſaſudźeja a kchiwe pohubžowanje wuſpowjadźa.

Hdyž bychmy my Serbja ſo po jeho namjetach prózowali, bychmy lépje ſtali. Na ſwojej pólske dyrbjała kóžda ſerbſka ſwójba bycź na wſy a w měſcźe, to by bylo ſozialne poſdźehnjenje a njeſměrny poſtup w narodnym a duchownym naſtupanju.

Njech je to naſtork k dalſchim rospominanjam. Se wohnjom a krwju mohł ryšowacź wobraſy bědy, ſahubu a wotemrěwanja naſcheho ſerbſkeho ludu.

„Slovansky přehlad“.

Cźaſopiſ ſa póſnacźe politiſkeho, hſpodarſkeho, ſozialneho a kulturneho žiwjenja ſłowjanſkich ſtatow a narodow.

Redaktor: Adolf Cźerny.

Na tutón ważny cźaſopiſ ſwym hižo pſchi ſkładnoſcźi cźitarjow „Serb. Nowin“ tedźiwſchi cźinił, jeho ras a jeho wyſoku ważenoſcź redaktora ſ krótka karakteriſował. Dźenſa tu podam jenož wobſah pohłednjeho cźiſła, kotrež mi runje liſtownoſchcź pſchiſinjeſe. Rozſahnjuje bjespróſtnje wo raſu a bohatym wobſahu tuteho cźaſopiſa, podawajeho wobſchěrny roſhlad po zyłym wulkim Sſokwanſtwje. Dokelž wuthadźa w cźeſkej rěcźi, doporucźamy cźaſopiſ należnje Sserbam, tak daloko ſdźełanym, ſo móža cźeſki pſkany cźaſopiſ cźitacź.

Wobſah cźiſła 7/8.

Naſtawki.

R. Kěnzl-Jizerſki: Seſwypnjenje Bołhariſkeje we ſwětowej wójnje.

Joſ. Nuga: Korutanſky Sſkowinzojo, jich wołudy pſched roſpadnjenjom Rakuſkeje, w cźaſu plebiſzita a po nim.

Dr. Joſ. Sſlavik: Ruſke politiſke ſtrony w dobje ſwětoweje wójnu. (Pokr.)

Dr. Drag. Prochaſka: Sſerbochorwatſka literatura poſledních 30 lét. (Pokracź.)

Samuel Zoch: Sjéſd ſłowjanſkich iſchcźańjanow.

Ad. Cźerny: Sa Frant. Kvapilom.

Se ſłowjanſkeje poeſije.

Juljan Tuwim: Sſwětozar. S pólſkeho cźiny pſchekožił Fr. Kvapil.

Roſhlady wo ſłowjanſkim žiwjenju.

Južnoſłowjanſka: Praſchenje Radicźowego ſaſtupa do knjeżeſtwa. — Paſchicźowe wojſewjenja wo dojednanju radikalow ſ radicźowzami. — Wotewrjenje ſkupcźiny. — Wólba ſinanzneho wubjerka. — Stejniſchcźo ſamoſtatnych demokratow. — Sſmjercź dra. Schuſterſchicźe. — Stejniſchcźo ſ roſkorje grichiſko-bołhariſkeje. — Radicź wo poměru južnoſłowjanſko-bołhariſkim. — Seſkanje min. Beneſcha ſ min. Ninczicźom.

Bołhariſka. Poſtup ſ normalnym poměram — Praſchenje cźeſknjenzow. — Wobłhodna bilanza. — Stronniſke pſcheſpunjenja. — Roſkory w ſtronje ſozialnych demokratow. — Jubilej. — Poměr bołhariſko-južnoſł., bołh.-cźeſkoſłk. — Sſrěcźenje ſ Turkami. — Pomjeſne ſrażenje grichiſko-bołhariſke.

Ruſka. Cźicźerin w Berlinje. — Němſko-ſowjetſke wobkh. ſrěcźenje. — Hoſpodarſka konzeſija. — Sſowjetiſke kłóſtwo. — Pſcheſpydlenje wulkoburſkich ſwójow ſ Wěleje Ruſkeje. — Ruſny žida. — Zyrkwinſki ſjezd „žiweje zyrkwje“. — Druhi ſjéſd „Zyrkwinſkeho wuſwobodźenja“. — Poměry wucźenzow a literatow Ruſkej. — Herzenowy dom. — Dospołne wudacźe ſpisow L. N. Toſſtoho. — Wopomnjeńki po dekabriſtach. — Puſchkinowe dopiſy. — Proſeby dla ſtarych ſamiſnjenjow na ludu a revoluziji. — Sſmjercź M. K. Frudzy.

Pólſka. Snutſkowna politiſka ſituazija. — Expoſe min. pſchedź. Grabſkeho. — Poměr ſ baltiſkim ſtatam, ſ Ruſkej a Cźeſkoſłowakſkej. — Locarno. — Poměr ſ Němſkej. — Hoſpodarſka ſituazija a nowy ſanaziſki program. — Budget na lěto 1925. — Běłoruſojo w Pólſkej: Konfiſkazija a ſakſowanje cźaſopiſow. — Wojowanje wo nar. prawa w kat. zprěwi. — Warſchawſki běłoruſki komitat. — Rosſchćěpjenje běłoruſkeho wotpółſkanſkeho łkuba. — Dr. T. Wroblewſki.

Sſerbſka ludowa rada. —Delegazija naſſjéſdnar. mjeńſchinowGenfu. — Diſkuſzija wo potłóczowanju ſerbſcźiny w ſchuli. — Memorandumtow.: „Les Amis de la Lusace.“

Sſłowjanſke mjeńſchiny: Fibla ſa mjeńſchiny w Grichiſkej. — Sjéſd mjeńſchinow w Genfu.

Literatura, wěda, wumělſtwo.

Knihi a rewuje: L. Niederle: Sſlovanſke ſtarožitnoſti, wotdźěl III, 2. — J. Pata: Uvod do ſtudija luſiſko-ſerbſkeho piſemnictwi. — S. Morawſki: Tundra lat młodoſcźi mojej w Wilnie. — E. Ljaćki: Tundra I.—II. — Z. N. Gippius: Zywija liga. — S. Rodov: Proletarſkie piſateli. — S literaturoy v Podkarpatſke Ruſi. — S. Jovanovići: Uſtavno pravo kralj. S. H. S. — H. Wendel: Der Kampf der Südſlaven um Freiheit und Einheit. — C. Maranelli, G. Salvemini: La queſtione dell' Adriatico. — N. Stanev: Naj nova iſtorija w Bulgarija. — Obſchgodiſchnik ſa Balgarija 1924 hacź 1925. — La Bulgarie d' aujourd' hui 5, 7.

Cźaſopiſy. — Jubileje. — Sſłowjanſke hrowy. (Wobſah: 111 ſtr.)

Kubowe „Cźteni o Lužici“ (Cźitanje wo Łužicy).

W Cźeſkoserbſkim Wěſtniku (Letnik VI, čo. 9) rozpomina prof. dr. Józef Páta, přeł. Jan Bryl.

Žadoſćiwje ſahnych po knizy, woznamjenej hižo z naléčа w naſem Wěſtniku a z nowa pripowědźenej z rjanymi proſpektami pred próźdninami.

Wočakowanje njebě zjebało: přede mnu leži rjenje wuhotowany, wobſažny zwjazk poſledneho dźěła na-

W młynje.

Novelka.

(Pokracźowanje.)

Junu wjecźor ſedźeſchtaj Franz a Maŕka ſamaj we kuchini. Maŕka płataſche měchi. Franz pak hiſchcźe něſchto piſaſche. Wſchitzy druſy běchu hižo do łoża. Tu rjekny Franz k Maŕcy: „Haj, něſto chcźeh ſo Tebje hiſchcźe něſchto wopraſchecź.“ Tute ſłowa praji we hłoſu, ſo Maŕcyna wutroba ſarża a wobliczo ſo roſpryni kaž płomjo. Franz dźeſche dale: „Hoſpodarſtwo njehodźi ſo tak dale wjeſcź. Schtóž ſ cźaſom ſobu njekrocźi, woſtanje wrócźo. Hdyž pak ja něſchto namjetuju, potom ſtajnje rěka: „Tak je pola mojeho nana było, ja jo roſumju, cźemu jenož dale tak woſtajcź.“ Něſto ſym ſebi myſlił, něſchto mam wot domu a něſchto ſym ſebi nalutował. Cźhzu jej namjetowacź, ſo chzu mižy wotnajecź a ſo tu wona woſtanje. Tak ſym potom ſwój knjes a ſměm cźinicź, ſchtož chzu. Tu hodźi ſo něſchto łaſkuźicź. Ssem pak to cźinicź njemóžu, trjebam žonu, a tuž chzu ſo tebje wopraſchecź, hacź chzeſch moja žona bycź.“

Franz njeſwěri drje ſebi nicźo druhe prajicź, hacź tute ſłuche ſłowa. Schtóž pak njeprajeſche, to pſcheradźiſchtej jeho wócźzy. Se ſyłſami ſo napjelniſchtaj a rěcź jeho wjaſny.

Maŕka to też pytny, ſhłódny, prajiwſchi: „Chzu cźi dobra mandźelſka bycź, a dźakuju ſo cźi, pſcheſoż ſym ſhuda hołza, kiž nicźo nima.“ Franz prajeſche: „Njech to njeje twoja ſtaroſcź, to hižo ja wobſtaram, a rěźi-li wutroba, to je ſłowna wěc.“

Něſto drje bě jemu, kaž by Maŕku chapł wokoſchicź, ale pſchi pohłednjech ſłowach bu jemu tak, ſo to njemóžeſche. Wſa tak kop cźornidkowe błeſchki a ſatnka błeſchku. Maŕka pak poſtany, pſchiſtupi k njemu a wokoſchi jeho. Franz ju wobjima, njemóžeſche pak nicźo prajicź.

Na druhi dźeń běſche njedźela. Franz dźeſche horje k ſwojej knjenje a praji ſwój wotpohlad. Wopraſcha ſo też, hacź jemu młyn wotnaja, dokelž je też doroſcźeny a chze něſto ſam ſa ſebje dźěłacź.

Hana hladaſche na njeho mérnje, krucźe a roſumnje. Potom prajeſche: „Młyn Wam njewotnajam. Móżeſce druhu ſeńtwu cźinicź, ſ tej hołzu delka ſo jenož ſjebacźe.“ To prajiwſchi, bu Franzej jaſne, ſo móże to ſe ſwojej knjenju ſamej cźinicź, jeli chzyſche. Hnydom woſlepi jeho bohaſtſwo. Wón pſchimny ju ſa ruku a ſawoła: „Potom woženju ſo ſ tobu.“ Hana da jemu ſmadnu pilitu na ruku prajiwſchi: „Bych tola Wam ſ maczerju bycź mohła, macźe dha Wy mje tak lubo?“ Franz wja jeje ruku a wokoſchi ju. Hana daſche ſo hicź, Franz pak dyrbjeſche ſo k tomu nuczicź a ſkoro ſo jemu ſłowa ſawjercźa. Tu rjekny: „Tak, jeli wopraſdźe chzeſch, tak chzu haj prajicź, a njetrjebamoj na nicźo wjacy cźakacź, dźenſa móżeſch hižo pſchipowědźe ſkſacź.“

Njewěſcźe ſe ſtwy krocźo dźeſche Franz po ſthodźe dele. Na delnim ſthodźenku běſche Maŕka na njeho cźakała. Wobej ruzy jemu napiſchcźo tykaſche. Hdyž pak jeho mjeſwocźo a poſtawu widźeſche, myſłeſche ſebi, ſo je Hana jemu wotpowědźiła, młyn pſchenajecź. Pyrjage wobliczo ſhłédny nahle a ruzy padnyſchtej dele. Franz wobliczo ſhłédny nahle a ruzy padnyſchtej dele. Franz prajeſche jej ſ hórko dybawym hłoſom, bjes toho, ſo na nju pohlada: „Sthonicź ſo tola dyrbiſch. Ssym ſo ſe knjenju ſłubił a du k měſchcźańoſcźe a k ſararjej.“ Sthodowemu wobwoženja ſo dźerżo, hładaſche ſa nim. Hakle po cźaſu roſumi myſł jeho ſłowow.

Popoldnju dźeſche Maŕka horje k ſwojej hoſpoſy a knjenje a rjekny jej, ſo ju proſy, ſo by ju ſe ſłužby puſchcźiła. Hana ſebi žiwej radźe njebě, na tajku próſtwu wotmotkwicź. Stónchnje paſ prajeſche: „Kak pak dyrbju tuto cźinicź? Ty ſy wſchitko pod pohlad měła, žanu druhu tak khětře njedoſtanu, kotrejž ſmějm telko dowěricź a na kotruž móju ſo tak ſpuſchcźecź. Wěm drje, cźehodła chzeſch k ſwojej macźeri hicź. Ale to by hłupoſcź ſa waju wobeju hyła a tak je też nětko ſa tebje lépje.“ Maŕka pak wobſta na ſwojej próſtwje. Hana pak ſo na to roſhnewa a rjekny: „Haj, hdyž a hdźež mje trjebaſcźeſce, tam běch dobra doſcź. Tajte ſu błużobne dźenſniſchi dźeli, jenož na ſebje ſamehо myſłiła! Pſchiwjaſacź cźe njemóžu.“ Tu poczinachu Maŕzy ſyłny do woczow ſtupacź, doniž ſtónczhnje praji: „Tak chzu tak dołho woſtacź, doniž njejſu druhu ſa mnje namakała.“

Hdyž běſchtaj ſo błubjenaj pſchipowědałoj, pſchijědźe ras žid ſ błiſkeho měſta ſ kraſnej thorezitu a rjanymaj konjomaj do młyna. K Hanje prajeſche, ſo njeje jej hacź dotal hiſchcźe njeſło pſchedacź moh., byrnjej ſe jej też cźaſto tunje a dobre twory poruczał. Hana pak buźe ſo nětko wudacź a ſ wěrowanju dyrbi tola we ſwojim ſamſnym woſu jeź. Budźe tola nětko ſ nabobnej knjenju.

Hana dźeſche dele na dwór, wobhłada ſebi konjej a wós a kupi wſchitko, wós ſ konjomaj. Franz njebě runje doma. We wobthodnych należnoſcźach puczowaſche po krajinje. Hdyž wón nětko domoj pſchińdźe, powěda

šeho wěčnje mlódnuceho a njespróceniweho mištra Ludwika Kuby.

„Čteni o Lužici", tak rěka napismo a podtitul woznamjenja, zo jedna so wo „pućowanja z lět 1886—1923", wo kotrychž nam tu spisowaćel powěda, a to nie jenož powěda, ale dopřewodźa je też ze swojimi serbskimi molowanymi wobrazami, hudźbnymi přikładami a z nowej přenjotnej kartu Łužicy. Kniha je wušła z podźełom našeho towarstwa we nakładnistwje „Družstevni práce" w Prazy a wobsahuje na 228 str. nimo zawodneho słowa wšo hromadźe 37 nastawkow z pječimi pjerorysowankami a štyrjomi hudźbnymi přikładami, za kotrymiž sćěhuje na krydowej papjerje šěsćdźesać wulkotnych čišćanych w pisanych barbach přilohow, podawacych wobrazki narodnych drastow a drobnych scenerijow z cyłeje Łužicy.

Njewěrđuje hódnostnu knihu je nam naš luby mištr darił. Njejedna dźe so tu wo nowe rysowanki, přetož zhromadźene su tu we wuběrku z małymi přemjenjenjemi wšě wuznamnišše serbskołužiske rysowanki Kubowe z lěta 1886 hač do 1923, prjedy hróznu rozbrojene w našich časopisach a rozhladach, ale wšitko to dycha jenak čerstwa wón a skutkuje jenak njeposrědnje, jako by było njedawno z nowoty napisane. To je spisowaćel docpěł nic jenož ze swojimi rysowankami a hudźbnymi přikładami, ale hłownje też ze swojim spisowaćelskim wumjelskim pjerom. Jenož zaćitajće so do kniški a huydom pytajeće, z čim Was kniha jima. Wšitko je před Wami woživiło. Widźiće jasnje před sobu naše drohe łužiske kraje, jako staroznate na Was kiwaja wěže starodawneho Budyšina, wjesele Was strowja ródne serbske wjoski ze swojimi rodnymi wobydlerjemi, w zamyslenju sluchaće na styskliwe šumjenje Sprjewje a kedźbliwje připos̀łuchaće rěčam serbskich narodnych dźełaćerjow, kotrychž Wam tu spisowaćel jasnje předwjedźe. W tom jewi so runje najlěpjo naš Ludwik Kuba, w kotremž je harmonisey žiwy tři wumjelc — moleŕ, hudźbnik a spisowaćel. Słowo, wobraz a hudźba su pola njeho zjednoćene w kruty wumjelski cyłk. Tak je tomu też w jeho „Čteni o Lužici", kotrež bychmy też cyle derje mohli mjenować „Łužica ze słowom a wobrazom." A nowa kniha je wjele wjacy hišće. Je z tajkim wěstym našim najnowšim serbskim katechismom, přetož autor njepowěda jenož wo swojich pućowanskich zaćišćach, ale njenapadnje, z městami samo dramatisey podawa nam powučenje wo wosudźe Serbow Łužiskich z dawnych časow hač do dźensnišeho časa.

Wo wosudźe Łužiskich Serbow pisa tu dobry znajeŕ Łužicy, kiž zdobom wopisuje ludowe wašnje a narodne drasty, rozprawuje žiwjenje serbskeho inteligenta a serbskeho bura, zawjedźe nas do serbskeje korčmy a ke serbskim wobrjadam, dopřewodźa nas po krasnych Błótach a wšudźe čini kedźbliwje, hdźe je něšto wosebiteho a zajimaweho, při čimž njezabywa wobroćić skedźbnosć na to, kajke kŕiwdy činja so tu po stałetach ze strony němskich potłóčowarjow našim serbskim bratram, hačrunjež njezhubi nadźiju, zo też tudy sprawna Nemesis dopraji skónčne słowo. W Kubowej knizy poda so wšitko ze žiwym słowom, pisanje a zwučnje nadobo, tak, kaž sym jeho dźěło pohódnosćił we swojej jubilenej knižcy wo našem mištrje před dwěmaj lětomaj, tak, kaž to jenož Ludwik Kuba zamóže, „po kubowsku", bych prajił. Čitajmy jenož te jednotliwe rysowanki wot wopisowanja přenjeje srjody łužiskeje po jutrach, wot wopisowanja serbskeje mejo, wo powědanju wo serbskich hercach, wo Slepom, wo Budyšinje, wo „Herbskej grychće", hač do rozpowědanja wo molerskich wobčežnosćach a wo rozważowanjach poslednich lět — wšitko ma swoju wulku narodopisnu a kulturnje-historisku hódnotu, wšitko je tu napisano duchapołnje, žiwje, samownje a wosobnje. Krajiny, wosoby a wěcy su tu w połnem wobswětlenju. Naspomnju jenož vojanovski wuraznu fysiognomiju najženialnišeho Serba — Jakuba Bartaćišinskeho w narysowanacy „Na słowjanskem Araraće", kotruž je tu na wěčne časy naš mištr ze słowom zajał, runje kaž je ju namolował ze swojim barbičom. A tak cyła Łužica, jeje duša je tu zwobrazowana.

W Kubowej knizy je mnoho znatych dałow. Ale je tu też mnoho noweho, hač dotal njeznateho. Je tu też mnoho samownych nahladow spisowaćelowych, kotrež pohonjeja k rozmyslenjenju a wuždaja snadź też lóst a lubosć k rozmołwje, k napřećiwjenju, k wumjenjenju nahladow. Rozważowanja — a to jara ważne rozważowanja jako memento — a debatu zawšće też wuwabi přidata karta Łužicy, kotruž je jara rjenje narysował Ludwik Kuba młódši*).

Předźenak
Protyka za Serbow
1926

Napředań w „Serbskej knihafni" w Budyšinje
na Lawskich hrjebjach 4.

Tohodla přimajće za knihu a začitajće so do njeje! Budźe Was też z tym přesłapjeć, kak so nam tu we žiwjenju jewi sam spisowaćel knihi na swojich pokhodach po dawnej a dźensnišej Łužicy, w rozmołwach

*) Nimoducy jenož na př. podótkam, zo rozwučowanja wo połobskich Słowjanach (o polapšćinu) ze kruće filologiskeho stojnišća a ze stojnišća dźensnišeje wědy bychu po prawom njsłušałe do „Čteni o Lužici", přetož Połobjanjo tworjachu pódła Łužiskich Serbow skupinu wosebitu, samostatnu, bližšu k połšćinje, t. j. ke skupinje lechickej. Łužiscy Serbjo njejsu potajkim z posledním zbytkom wulkeje połobskoje abo połobsko-baltiskeje ławozy, kaž pišu naši prěni dźełaćerjo wo Łužicy, wot kotrychž so to stajnje přepisuje, ale su ze zbytkom wulkeho nětdy nawješćornosłowjanskeho cyłka, kiž je so samostataje pódła lechiskeje a čěskosłowjanskeje hałozy wutworił. — Za nas njeprawje wužiwane je też pomjenowanje „srbský" město přihódniśeho „łužickosrbský" abo „łužický". — Woboje sym na prawu měru zawjedł w 1. kapitoli swojeho „Uwodu do studia łužickosrbskeho pisemnictwi," na kotruž připokazuju.

Přilopk.

* **Wobkład zu,ha — a kelko pśiniješe?** Po wuprajenjach na mjezynarodnym kongresu wobsedźerjow hotelow, kiž so pśed krótkim w Scheveningenje wotmě, na Schwajzarśke lětnje 25 milijonow śužbnikow śěgnakow i wobkłada zujich wocakowaju. Na 300 000 Amerikanow lětnje Europu wopyta. Wudawki za jich puśowanje wuśinja jano 30 milijonow dollarow a za 30 milijonow dollarow Amerikanjo kóždolětnje w Europe pśicerjebaju. W lěcu 1924 mógeše Franzojska jano 135 000 Amerikanow zapśijaś, kótrejž ji na 200 milijonow frankow dochodow pśinjeješe.

* **Zakotna pjerjecź amerikanskeho wulkoindustrialneho.** Jako cyjnyše pśesident Standartskich extraktownych dźełarnjow, Oskar Fox, na dwórnišću w Perthamboy w New-Jersejskim stacźe kolije pśehekrocźiś, so by kmanjemu cźahej pśichichoł, wosta ł jenej nohu w koliji wiśaco. Dokelź so w kamśnym wokomiku na kamśnej koliji cźah bliźšeje, spyta Fox, so mjes kolije cźišnyś, schtož pak so jemu njeporadźi, dokelź ł nohu wokoło njemóžeše. Tak wosta stejo, ł khribjetom so bliźejemu cźahej wobroceny. Cźah jeho dospoknje roskuskowa.

Domowininy kućik.

Kursus sa pśechodne schowanje se źwěrkowobrazamt běšće sekretariat sandźenu srjedu za rjadowarjow a do wšich stron, do towarśstwow a jenotliwym wosobam pśeprošenjow pósłał. Wobdźěli so 9 wosobow i někotrych towarśstwow. Běchmy, dźiwajo na składnosćny dźeń a mnohosć pśeprošenjow pytajucy sajim łudźiś, wjele wjacy wocakowali. Pokazujemy na tutom městnje hišće raz we wjazorych nastupanjach na „Domowininy kućik, sobotu 14. t. m. Towarśstwowjacy funkcionarojo njech źebi jón wurěsaja a skhowaja, kaž i zyła wšykne podobne a druhe wěcy, towarśstwowe dźełło nastupaje.

Po potrěbnosći naspomnjeny kursus rady wospjetujemy.

Sekretariat.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžnycy, — za nawóstki: G. Janak w Budyšinje.

chu jemu wužmětšejšo, so dóstanje nadobnu knjeni a wós ſ konjemi tu hižo je. Franz dźěše do konjenza a wobdźiwa ſebi konjow, teź nowy wós w kólni ſebi wohlada.

Stary semrěty mlynk běše hižo dawno wšitko wobstarał, so by mohł ſwoju dźowtu wudacź. Nětko pak chyše Hana teź hišće moderne drastu měcź a teź ſtiwinſtu nadobu do khěže. Stajnje leješe Franzej we wuschomaj, so dyrbi ſ njej do města jěcź a kupowacź. Franz pak njechaše ſobu jěcź. Tak jědźeše Hana ſama a powědaše a hordźeše ſe wjeczor, schto bě kupiła. Wšcha ſbožowna ſo wrócźi a wusna lubemu, ſo ma nětko hałe prawe wjeſele na ſwojimi pjenjesami. Nakupjene wězy ſo pschiwjeſeschu, ſ wosa ſkładźechu a do khěže ſnoſzychu. Franz ſestaja a ſarjadowa nadobu, hišeše holdźiti do ſcźeny a wěschešeše wobrazy a druhe wězy. Hdyž bě to wobstarał, wobrocźi wschemu khribjet a njepohladny ćenje wjazy na to. Jenož Hana ſama krocźeše mjes błyschcźatymi blidami, khamorami atd. tam a ſem.

Tak pschibliźi ſo krašny dźeń. Wěrowanje dyrbješe we wjeſnjej zyrkwi a hoſcźina we wjeſnjej korčmje być. Sa wschitko běše najlěpje poſtarane. Sahe rano hižo ſtejeſche błyschcźata khoreita pschihotowana. Njewjeſtu debjeſche ſamodźewk a wěnčk, Marka bě jej pschi hotowanju pomhała. Na dworje ſpěwaſche najmłódſchi, ale najworakawſchi młynſki wěſtu pěſeń. My wjemy cźi wěcźk ruczany. Nawoženja błędny, njewjeſta pak niczo njepytny, ale ſkobaſche a hładkowaſche a runjaſche ſebi njepjeſchestawaźy ſwoju draſtu a ſchleweć. Marka nochzyſche ſobu do zyrkwje hicź, tuž běſche ji knjeni nawbała, ſo ma ſwěcźki do wokna nastajeć a je ſaſwěcźicź, hdyž ſo ſ wjeczora wrócźi. Do kóždeho wokna dyrbi ſi ſwěcźki ſtajicź. Wós nětko wotjedźe. Sskužobni ſtojachu delka pſched khěžu a hładachu ſa kražnym wosom. Pſchi tom pak njeſlutowachu ſ wſcheſlatim wužmětſchowanjom. Marka ſtaji horjeka mjes tym wſchitko do porjadka, pſchihotowa ſwěcźki a ſeſtaja je na wokno.

Wěſche hižo cźma, hdyž ſo wós ſ wěrowanja wrócźi. Wſchě wokna běchu wobſwětlene, torhoſchcźo bě ſe palazymi ſwěcźkami wobdate, mnoho ludu cźakaſche tu na młodeju mandźelſeju. Franz ſtupi jako prěni ſ wosa, kiwaſche nětkotre raſy k ludźom a khwataſche ſpěſchnje do domu. Sa nim ſchumjeſche nowo ſwěrowana a khwataſche, ſo by młodeho mandźelſtwa doſcźahnyła. Tak cźeſnjeſchtaj mandźelſtaj po ſtłodźe horje. Franz krocźeſche nadobo dwaj ſtodźenkaj, tak ſo Hana ſady wosta.

Horjeka na ſtłodźe pak ſtojeſche Marka. Spěſchnje běſche do ſwojeje ſjtwicźki wucźeknyła chyła, njemóžeſche pak dokhwatacź. Zyle ſaſtrózana ſtojeſche, w ruzy ſwěcźku a ſbłdny, hdyž młodeho mandźelſkeho tak ſpěſchnje horje pſchikhwatacź wuhlada. Franz wſa ſwój wuzkoſi kłobuk ſ hłowy a wrjeſny jón na ſemju, wſa dyrkotazu Marku ſa ruku a praſeſche ji:

„Pój". Krucźiſchco dźerźeſche Marka ſwěcźku a njeſhibaſche ſo ſ błaka. „Pój, praju cźi", rejeſche Franz. Tu pſchiběža zyle bjes dycha Hana, ſtupi ſebi pſchi tym na ſwój ſchlewer, ſo ſo rostorha. Pſchimny cuku Franza a rjekny, wótrje: Ssy ty wróćny?" „Wostaj mje, žona!" ſareji Franz na nju, tak ſo ſtrachocźiwje wrócźo ſtupaſche: „Njebi mje!" Marku nadpadny njemóź, Franz wſa ju na ſwojej ruzy, njeješeſche ju po ſkhodźe dele. Wſchitko ſo dźiwaſche. Pohoncź chyſche runje konjej wupſchahnyć. „Dowjes mje hnydom do města!" poruczi jemu Franz. Wotewri pſchi tom wós, ſadźi njemóznu do wosa, ſtupi ſam nuts a ſawrě jón. W ſkoku jědźeſche wós ſ dwora do města.

Kaž njembra ſtejeſche Hana w khěžnych durjach. Torhny ſebi ſchlewer ſ hłowy, wložy ſo jej roſpletle, Torhny ſej ſchlewjer ſ hłowy, wložy běchu ſo roſpletle, „Sapſchahnycź", wołaſche po zyłej khěži. Spěſchnje wucźahny wotroczł mlokowy wós ſ ſólnje a ſapſchahny konjej. Hana běhaſche w ſwojej draſcźe po dworje wokoło, pomhaſche pohoncźej konjej ſapſchahnyć. Běše wěrowanſke cźiſki ſo w błócźe a juſche womaſchu, dołho běła, ſidźana ſukńja ſo cźehnjeſche po zyłym błócźanym dworje. Hdyž běchtaj konjej ſapſchehnjenaj, ſtupi na wós a ſydny ſo pſchi pohoncźu. Ssama měješeſche bicź w rukomaj a bjeſeſche na ſtaraj, cźeſtej kólnej konjej. Rad chyſche cźetnjenaj doſcźahnycź, ale pſchecźo bóle wosta ſady. Loſtło a ſpěſchnje jědźeſche khoreita pſches wjeſ, po dróży nimo wjeſneje korčmy. W korčmje běſche hiſchcźe kwaſne žiwjenje. Wſchitko běſche nanajbóle wobſwětlene. Mlokowy wós ſ běſej žonu pſchi pohonču ſedźo wosta pſchecźo bóle wróćo. Sa krótku hodźinu pſchijědźe korejta do města. Pohoncź wopraſcha ſo, hdźe ma jěcź. Franz pſchiwoła jemu mjeno jednoho hoſcźenza, pohoncź jědźeſche do njeho a Franz wuſtupi ſ jeho Marku ſ wosa.

Pohoncź pak wrócźi ſo ſaſo do młyna.

(Stónčenje pschichodnje.)

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

S. N. płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pf., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pf. Wudawa a dźěłarjej kuhlićišćerjeja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 687.

Za nawěsćiki, kiž maja so had do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pf. Wobdźěnje so stajace nawěsćiki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy z w rjadk płaći so 60 złotych pf. Rabat po tarifje. z w

Čisło (Nr.) 277 **Budyšin — pónjdźelu 30. novembra 1925 — Bautzen** **Lětnik 84**

Wulka ratařska zhromadźizna

zaňdźenu sobotu w „Krónje" w Budyšinje.

S zyłeho Budyšinskeho wokrjesneho hejtmanstwa bě Landbund ratarjow na tutu zhromadźiznu pśeprošył, ale też sastupjerjo knježerstwa a wuspomnjeśowu bě pśeproseni dostali. Ratarjo běchu w bohatej zyle pśiśišnjowali, tak so bě sala pśepołnjelnjena. S wokrjesneho hejtmanstwa bě wokrjesny hejtman Rychtař sam pśiśišał. Budyšańske hamtske hejtmanstwo sastupowaju hamtski hejtman dr. Jungmann, knježerstwowej radźićelaj Berger a Rušak, město Budyšin sastupowaśe měšćanosta dr. Förster.

Zhromadźiznu wotewrě a wodźeśe ekonomiski radźićel Rychtař-Luwoćanski. Zhromadźeny postrowi wuspokaja na wulku nuzu našeho ratarstwa. Wone je samo wjele šćkody z wójny nastałe ako narunaca. S połowu źiwje našeho ratarstwo ako runje telko kaž do wójny, a zkótu mamy we hródźach ako telko kaž do wójny. Schtož pak ratař naplodźi, jeho drózšo pśiśinźe hacź, schtož sa to dostanje. Je-li so tutomu njedostatkej njezadźewa, ratarska produkcija sako popušćeźi. Strach, so mnoge ratarstwo so zahubi, je sako wulki. Knježerstwa a wuspomnjeśe pak nimaju srofumjenja sa hrožaze strachi.

Sapósłanź sakłeho sejma a pśedsyda Landbunda w Sakśi, kubleř Schreibař z Měśišća pola Mišnjina rěkaśe nětko wo położenju ratarstwa. Wón je dobry rěčnik a wobdarjeny człowjek z dobrej šulskej wuzwólnosću. Snajemy jeho z kněžerstwoležnjich wólbow z lěta 1918. Problemam njeźiźe na dno, ale wo nich rěči we powšechnych słowach. Te cźerpa z broschúrow a nowinow.

Prózowanja ratařskich organizacijow wo połepšenje rozraza so, tak wón prajeśe, na wotwlakowazym sadźerjenju knježerstwa. Sakski hospodarski minister drje so wo struchłym położenju ratarstwa pśepopśekasacy dawa. Tola pomhacź nochze, dokeź se swoje kože njeźoże. Ratarstwo, tak měnjeśe, je njewólnik njesnarodneho (internazionalneho) wulkokapitala. Němska nima wjazy wjednistwo śuśełoweje politiki w horjcźi, ale Amerika. Bolschewizmus w dawkastwje a hospodarjenje se mjeńkami (Wechselwirtschaft), schtož němske ratarstwo dotal njeznajeśe, hišćeze to swoje doćinjeschtaj. Zło je tak niske, so nam žitarstwo njeschita. Prezident statneje banki Schacht se swojimi „machinazijemi" je wotrocźł njesnarodneho kapitala. Sozialisowanje němskeho burstwa staźe so po „hymnym puću". To su te „wérne pśiśiśiny" ratarśkeje kriźy. Te podwjasaja dawkown a kupowazu móz našeho ratarstwa. Pomhacź móža **jenož** knježerstwo a strony. Knježerstwo dyrbimy pśepokasacy, so nam jenostronska wuwožna politika fatna njepomha. Kśiśe našeje wótcźiny wukhadza z domowninskeje politiki. Němske ratarstwo dyrbi sebi **same** pomhacź. Staźnje je dopokalo, so dźe na wulkich nadawkach němskeho hospodarstwa sobu dźěłacź. Loni je 500 milijonow zł. hrivnow sa hnojidła wjazy wudawało, so bychmy lśepše žne měli. Našeho ratarstwo je na wuśicźinje. **Zła njesamóźa, kaž su nam pozlednje njedźele dopokasale, płaćizny powyšiću.** (Tele słowa su wedła na mjenu pśiśeźenikow schtikańskeho zjal Pśiśišp. red.) Je-li wola płaćizny posunuja, smjeje zyle hospodarstwo z nich wuźiś. Ratarstwo zanych „bjes dźěła" njeźinaje. Pśichi tymle njedostatku na dźěławych mozach dyrbimy hišćeze tych podpěrać, kótaž dźěła mimoja. To je tronija. Srudna wěc su dźěłaćelśe wobhdźenja industrijowych dźěłaćerjow w ratarśkich statokach. (Snajemy fórzdy naśich burow, so su zobuśtawy Landbunda naśim buram tajke wobhdźenja nanuśowali. To je teź jara struchły staw njepraweje kolegialnosće. Pśiśišp. r.d.).

Najśerje dawk na cźehnity śłót (Zugtiersteuer) a lańadny dawk (Grundgebühr) wo 30 hr., kótaž runje malo ratarstwo cźeźi, zyle spadnje. Teź ratarjowy pśiśenošowy dawk (Gewerbesteuer) dyrbi spadnyć. Nan njepowinna boćakanje na dawk (Stundung) ale śpiśećeze dawka (Steuererlaß). ((Potom pak ma pśiśenošowaźa zuła naśich porjadnych a śłutnych ratarjow prawo, so bo sapłaćene dawki jim sako wupłaća. Runje cźile śwjeśćite. Wobstatk na śkładze leźazeho źita njeńmo dowiśći, w kótrychž jeničzy pśichod naśeho ratarstwa ći, bychu pomjo tym bicźi byli, kótaž ćrbi na wotwjedźenje dawkow njemyśla. Pśiśišp. rat. dopišowarja.) Na smjeńki dawane kredity njesmjeli njejmin'e wrócźo zadacź, ale z wotpłaćenjom sapłaćenje wotkładowacź. Reserwy posta a sozijalnych sawěźenjow dyrbje-li bo na ratarjow sa tuniu daś wuwožśenjow. Sakśim twornjam (Sächsische Werke) dyrbimy porokowacź, so se statutnej pjenjesami lohkomyślnje wobtkadźeja. Němśi stat nětko sa mjdy sastojnikow 7 miliardow wjazy wuda, hacź do wójny. Na konzu žadaśe Schreiber śebi samóra wěsću swonkownu a śnutskownu politiku. Zyle němske ratarstwo dyrbi, so w Reichslandbundźe sjednośiśi. Zhromadźizna dźakowaśe so rěčnikej z dołhim hrimotlazym pśiśleśkom.

Dawkowy syndikus dr. v. Sybel rěčeśe wo dawkowej politiku „Reichslandbunda". Zyle bźeźenje ratarstwa dźe „wo sabopostajenje wunjeśliwosće ratarstwa." Wuzłody ratarstwa dyrbja so tak połoźowacź, so bo proza płaćizi ratarśi, wudawki, wośebje teź sa dawki so snižeźa. Do wójny płaćeśeśe němśki lud 6—7 miliardow dawkow, nětko pak wjeśe 13 miliardow. To je dwójny telko. (Hdyž my burźaj dawkidawarjo do naśich dawkowych knižkow pohladamy, płaćimy niž dwójzy tak wjele kaž do wójny, ale 10—20 rasow wjazy. Tohodla druhe wěśe mjenje płaćia. Schtó su ći druhi?! Pśiśišp. burśkeho dopišowarja.) Tu dyrbi so z połnym wotmachom sapśichinnyć! Wudawki śtata dyrbja so po dokhodach složowacź a niž dokhody po wudawkach. Hewak so z pjenjeźneje bźdy ženje njewudrapamy.

Sapósłanź statneho sejma Domśch z Großhennersdorfa rěčeśe wo położenju ratarstwa w nastupanju swonkowneje politiki němskeje republiki.

Jenohłośnje pśiśijachu seźenkowazu resoluziju:

„Na dnju 28. novembra 1925 w „Krónje" w Budyšinje zhromadźeni ratarjo z wokrjesnych swjatkow se Budyšcina, Kamjenca, Lubija a Žitawy rozsuźuja so jenohłośnje:

Ratarstwo hinje. To sawinuje dokkadnje wopaźna kreditowa politika statneje banki, njesnjeśliwe dawki a sozialne cźeźe, niske płaćizny sa ratarśke wuzłody, njedostatk na dźěławych mozach hišćeze pśiśiwótśeny z wopaźnym dyrbjeśiśkim hospodarjenjom na wobydlenjach.

Tohodla ładamy we najwětšej hospodarśkej nuzy hnydom rasnu pomoź:

1. Pśichmeńenje krótkich kreditow do dołhich pśichi snjeźliwej dani.
2. Dawki maja so po wunoschliwosći ratarstwa pśichmérjeć. Dawk na cźehnity śłót a pśichmeńkowy dawk ako njesprawnej sa ratarstwo njech so hnydom wotstronitej. Leźowonośny dawk pak njech so hnydom na snjeźliwu měru sniži.
3. Płaćizny maja so tak powyšićeź, so bo proza płaćizi ratarśi.
4. Snižeńe tarifow sa milinu.
5. Njedostatk na ratarśkich dźěłaćerjach ma so wotstroniś. Slamanju kontraktow ma so zabźeć.
6. Dyrbjeśiśke hospodarjenje ratarśich wobydlenjow ma so zhubjeć.
7. Sozialne cźeźe dyrbja so snižeć.

Knježerstwo wě wo struchłym położenju ratarstwa. Hacź dotal niczo njeje cźiniło. Skónčnje dźemy kmótki wobzeźi!"

*

Pśichejemy z zyłej wutrobu wšěm žadanjam połny wuspěch a naśemu ratarśtwu dokkadne spśimaźe woprawdźitych winow zahubneho położenja. Tym woprawnym winam na dno žadyn tych rěčnikow bohužeł schoł njeje. To we sajimje naśeho burstwa jara wobžarujemy. (Nichtspomnjenje burśkeho dopišowarja).

Knježerstwowe sakrocźenje pśicźiwo pśichenśiśkim zitowym płaćizinam.

Knježerstwo wojsewja pśichipowjedźenje sakonjoweho nacźiśća, kótrež je žo němśkemu žejmej pśichepodał. Po nim žo knježerstwu potnomóž da, tśébowe žito kupowacź a pśichedawacź, so bychu žo z tym žitowe płaćizny wjeśćite. Wobstatk na śkładze leźazeho žita njeńmo 200 000 tunow (4 milijony zentnarjow) pśichekrocźiś. Němśkostatna žitarnja, kótruž běchu hižo počeli rospuśćićeź, dyrbi po wukasanju ministerstwa za sejmje a ratarstwo žitowe wiwowanje wuwjesć. Powěsć so dźe knježerstwo nusuźeŕpjazemu ratarstwu z nakupjenjom žita pomhacź, je samohla, žitne płaćizny wo maliczkosć wyšśe sejnacź.

Powěsće wo wotmyślenych attentatach w Barlinje.

K podpisanju Locarnskeho rěcźenja w Londonje je žo fwonkowny minister dr. Stresemann z pśichewodom statneju sekretarow Kempnera a Schuberta do Londona podał. Cźaž jich wotjězda je žo potajił. W zhromadźiznach a w parlamenće je žo zjawne pśicźiwo dr. Stresemannej skźiwało. Barlinśej policiji je žo pśichipowědźiło, so žo pśicźiwo dr. Stresemannej murdarśke attentaty pśichipotuja, so by žo jemu zadźewało, do Londona wotjěcź. Zyle pśicźiwo woli dr. Stresemannej je policija tehodła jeho wožebu wótro strajowała.

Němskostatna rada k Locarnskemu rěcźenju a sastupej do Swjatka ludow pśichiłožowała.

Němskostatna rada je sobotu dopołdnja zjawne pozdźeńe měła. We njej je žo z 49 pśicźiwcow 15 hłosam wobsamknjenju němśkeho žejma wo Locarnskim rěcźenju a wo sastupjenju Němśkeje do Swjatka Ludow pśichiłožowało. Pśicźiwcy temu su w němskostatnej radze Bayerska, Mecklenburt-Schwerin, ranšchorpuśka provinza, Braniborska, Pomorska, Delnja Schlesijska hłožowale.

Kommunistojo pśicźiwo Locarnskemu rěcźenju protestuju.

Kommunistojo su pjatk wjeczor w Barlinje pśiśed hrodom zjawnu demonstraziju pśicźiwo Locarnskemu rěcźenju wotměli. Jenož nětkore tyšaźy cźłowjekow žo sejdźechu. Se wśchelakich městnow dwanaźe rěcźnikow k zhromadźiśnje rěcźeśe, mjes nimi teź Klara Zettinowa, kótaž dwě rěcźe w Ruskej pśichebywaśe.

Nota Němskeje na swjatkarjow.

Kaž Parišśe nowiny „Intransigeant" pišchu, su swjatkarjo notu němskeho knježerstwa dostałe, kótaž źeźowaźe žadanje wopśichija:

1. Wobhdźeńśe wójśko dyrbi žo tśěcźo smjeśćiśćicź.
2. Cźaž wobhdźeńa němśkeho kraja dyrbi žo pśichkrócźiś.
3. Pśichedpišma sa twar létadłow dyrbja žo spuśćicź. Wožebje Němska prawo k natwarjenju hobrśtich powětrownych łódźow źada. Wona žo sa to pišomnje swjasa, so njebudźe wójenśke létadła twaricź.

Wupróśdnjenje Kólna je žo hižo sapoćało.

Jendźeśśe wójśko je hižo dźeńa počało z Kólnskeho pasma wucźahnyć, po tajśim dźeń pśedy, hacź bě žo postajiło. Najprjódy žo inźenieurjoj a dźěłaćerjo wojzay do Wiesbadena pśeśeydła, so bychu techniśte pśichoty sa kwartéry jendźelskeho wójśka cźinili. Jendźelśka khorhoj dyrbi žo 31. januara w Khólnje na źwjedźeńśe waśchnje dele puśćicź.

Faszistiske hroźenje pśicźiwo Awstrikej.

Po pozledniej hrožazej rěcźi italskeho ministerskeho pśedsydy Mussolina sastojitoju swojeho wjednika z nasdatosću hišćeze pśechetrjechicź pytaju. Sekretar faszistiśkeje strony w połodnišćej Tirolšej Boderino Mussolinowu rěcź rospominajo mjes druhim pišche: „Innsbruckke khcićenje je jara wužitne. We Minje a Innsbrucku su pśiłobnosć awstrišeho knježeństwa wuwužiwajo žo źmjerce śubjeneho śtata nahowadźiśe, wiśe fahłodnjeni, kótiž žu se śbiteho wójśka źbytni wostali, wśchitzy dyrdomdejniźu, kótiž swoje wótcźinstwo najwjazy hadźajemu pśichedawaju a kótiž mógli žo jušje z faszistiśtim śłotom fźasiźiśaj japoschtolje sćinicź. Pśicźiwo tutemu prakej dyrbi žo pak śłoto pak kchud nakoźicź. Italśka nima žanych pjenjes sa tutych ludźi.

„Neue Freie Presse" praji, so žu faszistiske nowiny w Triencze pśiśed nětkorymi dnjemi pišale: „Italśka pśiśed Brennerom śtej, so by dale postupowała. W pozledniem cźasu je žo Innsbruck jedmjeńsa sćinił, kótruž dźe Italśka rosrěśnycź a wuhojicź." A Mussolini sam je, kaž i najlěpšeho žórka wém, po rěcźi, kótruž je sozialdemokratiśi Winśti sapóśłanz Elibogen w narodnej radźe pśicźiwo Italskej dla italskeje politiki w połodnišćej Tirolšej měł, hrosył, so žo Italśka we połnóznej Tirolšej wotruna.

Nowe franzowske ministerstwo.

Briand je nowe ministerstwo sobotu dowutworił.

Polski spolnjomóznjazy fakoń.

W pośledninm poseđenju senatoweho finanzneho wubjerka je žo spoknomóznjazy fakoń, kotremuž je hižo žejm pschitžkožowal, pschijak. Po nim smě knježerstwo we wukraju za krainu potrjebu pjenjesy poskžowacź.

Wulke wójnske pschihoty w Madjarskej.

We Winje wulkhadźaze nowiny „Abend“ žu powšežej wo wójnskim brónjenju w Madjarskej (Wuheršej) wocźišchezjale W Madjaršej a Awstriršej je po mérowym spreženju fakasane, munizizju dźekacź. Skradźu pak Madjarske munizizju dźekacź dawa, kaž žo helwak jenož pschi wójnskich pschihotach fiawa. Krajny fastawaŕ Horthy a ministerski pschedsydza Bethlen staj w pośledninch mešazach zyle skradźu njedaloko wjeczornueje madjarskeje njeży dwě wulkej fabrizy za artilleriju munizizju ł dźela pod senju natwarjeŋ dakoj, kotrejž stej zyle nowoczasnje pschiprawjenej. W jenej ł njeju žo psched nékotrymi dnjemi rosbuchanjenje sta. Někotre zentrarje rosbuchadkow rosbuchnychu, a wjele cłowjekow žo pschi tym mori abo žo skani. Nowinske powdźeze wo tutym podawku žo poskicźichu.

Wjetscha ł tuteju fábrikow je pschi Platenskim jězoru. Wobej fabrizy žo wužehe khowatej a žo potajatej. Tu nadźěana munizija žo na wulkim artillerišticźim tšelniku khowa, na kotrymž žo madjarska artillerija wschédnje na wótre tšelenje wuwuczuje.

We sylnosći madjarskeho wójska je znate, so wona pschiswolenu wuméru 35 000 muži wjele krócź pschekroczi. Madjarske wójsko je létsa psches 100 000 muži sylne, dokelž pak žo pódla teho wschitzy 18—21-létni muzjzy kóžde lého k dwajnéšaczinemu šuwczowanju ł brónjeni šwolaju, žo tale liczba na 450 000 muži powyscha.

Južnoslowjanske statne finanzy.

Finanzny minister Stojadinowicź je w skupschinje wo statn. finanzach rosprajł a wobliczenje sa wudawki a dothody w schtyrjoch mešazach wot dezembra hacź do mérza dopředka podał. We wudawkach žo thětre lutowanki pschipowjedźa. Mjes dothodami a wudawkami je žo runowaha dospika. Sa twar železnizow a dróhow, sa wuprawjenje wérzniščnczow a druhe spomožne nadawki žu žo khétre kummy postajike.

Sběžk Drusow w Syrifkej.

Sběžkarizy Drusojo žu pola Hasbaye khodi franzowskich zibilistow morili, kotrychž czeka žu žo zakostnje skutschene namakake.

Franzowiske wojerike poslylnjenja žu žo schwórtk w Beirucze ł lódźow na kraj wutadźike. Železnizu wot Gerea do Besra Eschchama, kotruž žu sběžkarjo wupuścili, je žo wuporjedźiła, tak so móża žo wojazy a material hacź na 20 kilometrow wot Sueidy wosyc.

Wojowanje w Chinie.

Amerikanski póslanz w Pekingu, Mac Murray, je šwojemu knjezerstwu powjesć wo spjezeizju pschezběžnoho Czangtsiolinej dał. Wjednik spjezeizny je Kuo Sungling, Czangtsiolinowny prjedawschi hkowny roskasowar. S druhim sběžkowym wjednikom pschezběžnoho Czangtsolinej je general Czingling, roskasowar w Tientšinje. Wón je Czangtsolinej posłuschnosć wupowědźił, tola žo njeje druhemu wjednikej podczinył. W rjadach tych, kotrež žu wot Czangtsolina wotpadli, je wulki njeporjad. Nježichi roskasowarjo jedyn pschezběžnoho druhemu wojuje, kóždy chze po możnosći wjele za sobje ł rospada nahrabacź. W Shanghai-kwanje, Czingtwangtayu a Czinglinje žo krucze wojuje. Wobkhad po železnizy do Mukdena je žo pschetorhnył.

Czangtsiolinowa pschišaha.

Po powěsći ł Mukdena je Czangtsiolin 10 000 wojakow kerčiž žu jemu šwérni wostali pšched šwojim hrodom shromadźił a pschišahał, so ludźe sbžkarjam hacź do pośledniego dychnjenja napschećo stejecź.

S Czangtsiolinoweje wokolnosće wjele wyšokosteja-zych wozow do krajiny pokodnischeje mandžurskeje železnizy cźeka, kotraž pod japanskim wodzenjom steji.

Wjednik sběžkarjow pschećiwo Czangtsolinej, Kuo-sungling, je šwojim wójskom k Mukdenej cźehnje, tola žo ł rosćeżenymi mostami a wutorhanymi kolijemi na železnizy jara sadźerżuje. Czangtsolinej je telegramm pótłał, ł kotrymž jeho namolwja, so knjezerstwa wotriej a jemu Mandžurstu pschewoslajicź, cźitliku provinzu pak fischescźijanskemu generalej Fengej wotstupicź.

Po dalschej powěsći je Czangtsiolin ruskeho pósłanza Karachana, ł Moskwy do Pekinga wrócźo puczowajeho, ł wulkimi cźescźemi powitał a jemu hoscźinu wuhotował, pschi cźimž je Czangtsolin Ruskej wažne konzesije w Mandžurskej cźinił.

Nazynlnosće w Pekingu.

W Pekingu žu njemérny wudyrile. Njemérniznу žu wobydlenja finanzneho a roswuczowanskeho ministra a schefa polizije wupuścili.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl. a najtuńša kupowarnja wobuwow. Pódšuwanje spěšnje a tunjo

Ze Serbow

Kalendarske.

Póndźelu, 30. nazymnika,
Handrija, japoštoła.

1862 Kubšicy so wotpala.
1923 wulki woheń w Dešnje.
† 1892 w Zaršču wjesny sudnik a blidar Jan Mlynk, założeŕ towaŕstwa, zbudźeŕ Serbowstwa.
* 1649 w městačku Jossen pola Wittenberka Křesćijan Hennig, jenički drjewjanopołobski spisowaćel.

O wěčnosć, Boża wěčnosć ty,
Praj tola mi, kak dołha syl

Hdyž lětstotk kóždy tysaty
Ptaćk pěskne zorno wotnjesł by
A zemja wša so wotnjesła, —
By wěčnosć přeco dale šła. —

Jan Waltak.

*

— **Wo wjedrje.** Dźenja rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer +2, thermometer w nozy —4. Wuhlady na njepschemjenjaze wjedro. — Schklenza bě wčera rano jara na hrošne padła. Wot wčerawscheho pschipołdnja khwata sajo na rjane. Wčera rano leješche niżina nad połnócnej hacź krótkorauńschej Europu. Druha běsche nad šrjedźnej Italiju. Wyschina nad wječornej Europu je žo dźenja hacź k nam šunyła a nam wuwjedrjenje pschinjesła. Wjedratnje mjenja, so noiwa niżina pola kupy Island, hižo hacź do Jendźelšeje wubjéžki scźele, nam jutše ł noiwa šamročenje, trochu wocźerjenja a móże być, šněh pschinješe. Dźensa je šmy. Handrija. Skónčicźo šchadże jutše wutorn rano 7.43 hodź. a žo 3.55 hodź. khowa. Měšacźk šchadża wječor 5.09 hodź. a žo dop. 8.22 hodź. khowa.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutše wutorn:** Ponorčzeno, nowe šnjehowanje, w ratišcźej Němšej dale njerjunje, we wječornej Němšej nałkwilnje wocźerjenje, pak dešcźik, pak šněh, hewak wschudźom njerjuje a žo šnjehuje.

S **Budeštez.** Straschny woheń mużesche šandźenu žobotu popołdnju w tudomnym Hanfiju pjekarstwje nastacź. W 4. kliku warjachu tuk sa pjeczenje pampuchow. Běchu trochu wjele tuka do kótlika namjetali. Tohodla chzychu nješchto tłuzoh wotcźerpnycź. Pschi tom žo nješchto tuka rosšida. Hnydom płomjenja tuk łapopadnychu. Warjazy tuk žo w kótliku też łapopadny. Płomjenja po zyłej šjiwi ła pachu. Spytachu woheń ł wodu šalcź. S tym bu ši hórsche. Wołachu šykawy na pomoz. Trubjele fabrikowe twijachu na woheń. Hižo šykawy pschihnachu. Tola we pośledninm wokomiku poradźi žo, woheń še łapanjom popjeła podusycź.

S **Małeschez.** Nascha šokolska jednota wuhotowa nam wčera pěkny šokolski wjeczor. Na njón běchu pschesćelo Ssokolstwa wot dalcka a blišca pschikhwatali. Ssokolski pschednjedźechu nam pod pschewodom hudźby z. . . ske šokolske hibanja. Te šo wschitcy wubjerne šprowadźachu. Wobdźiwanje šbudźi wustupjenje Ssokolow na prěkluchu. Snajemy dawno Małeschanchi a šuhodne jednoty jako naše šobu najlépsche. Tola też schtož wčera na prěkluchu pokasachu, dowoli naschim Ssokolam, so mércź je najlépschimi we nudokonjanosći cźi n.ho šnjezowanja. Schumjazy pschikkeiż mutwoasche wschostronjzy jich wutojnosć. Ale też nasche šokolki nam pokasachu, so žu za hrjadkach rjany škhodźeńk wudokonjanosće dozbile a je ł zyła mózno, žonšikm pod nawjedowanjom šwojich žonšich nacźolnizow so na hrjadła šwércź. Šiwe pschipušnace še štrony bohateho pschihladowarstwa žnérachu za jich wustupjenje. Srohumjenje za cźłone šnjezowanje žonšich a wuwicze jich stawow sa bibicźiwosć w naschim ludu jenož pomałku rosce. A tola je tunje sa žonški šplah taiše šnjezowanje skoro trébnische hacź sa mužiich. Njech žo drje wuščelaja na połach a w ratarstwje do šyrómnosće. Dźiło we powołanju wuwije cźłowjeka jenostronišy. Ssokolste šnjezowanja pschinješe cźito šajo do runowahi. Runje Ssokolstwo wunje temu wschu kódźiwosć. Je nam tola pod lékarskim dohladom wuwuczkło někotre žonške nacźaliniczki. Dyrbimy pschezo šajo na pschikład Cźechow pokasacź. Tónle lud ma najwjazy šrosumjenja za cźełokonczowanje. Załožeŕ němšeho turnarstwa Jahn bě, kaž jeho mjeno hižo praji, Cźech. Pschenjedźenje šokolskeje ideje je cźełi lud ł prošcerstwa a roboczanstwa wušběhnyło do šwobody a samokitosće. Dźensa je cźeski burski lud šobu najbóle samokity w zyłej Europje, na kotrejež hospodarstwo a jemu wobdźiwanja hódnu hospodarske organisazju. Ssokolstwo je do nich pschinješło dobrowólnu dišciplinu a dowěru k šwojim wjednikam. Nětby běchu Cźechi kraj knježich dworow a fórborkow. We rospadowazych khalupkach šydlachu khudakojo a . . bocźe njo. Hdyž dźenja po železnizy pšches kraj Cźechow jědźesch, njebe cźe parnik nimo rjenje wutwarjenych wšow ł hordymi burskimi statokami. Krčžiaze, pódniski kupjage hona wobdźěła hospodarźy a politizy njewotwiżmy cźeli bur. Ale w kóždej wjetschej wšy maschi šokolowny a we městach po dwojich, tšjoch a wjazy. — Po šokolskich šnjezowanjach pschedwjedźechu nam tšjo šokolo žorcźik: „Hwišdaj, ale na bubonczk njesahudźiš.“ Žorcźik po derje pschedstaji a wubudźi wjele šmjecźa. Po tym bu šwjesela rejka hacź do połnoza. Pódla šale bě mózno, za 10 up. šnajnjeschka drobnu nadobu do domu nabobnyć, to réka, je-li maśch w loteriji —e kocze šoše. Ale też někotrunkuli rjanu šerbsku knihu šobu

pschi tym khětro wobschkodźi. Awto ßam ßeßtitka ßej prědkowny lawy blach a blišći kamjentny stołp sadżerża je, hewak by hišćcze dale do ßahrodki sajeło. Dla stołpa ßo wjerzejadło faraczi a tak njemóżeschе awto ßmo naßyjet dożeż. Też ludźaża ponoż, kiž běschе tu bórzy k rukowanj, ta bożiniczej njeßamó. Hakle ßjednorzownemu prózowanju ludźi a dwějoch ßoni ßo poradźi, awto ßaßo „na nohi“ pschinjeßeß. Po ninale dwěhodźinßkim ßapośdźenju poda ßo awto ßwobschkodźenym blachom na dompucz do Budyßchina a ßchofer běschе wjeßoły, ßo ßo wjetßchego njeßoża ßtako njebě. Hubjeny ßuśiśchej cźinjeßche, żadanje nuppomhażeho pohonca na pschipitk ßa ßwój ßtuk lubośeże. Tajka malička ponoż bliżßchemu dyrbjała ßo po ßchośćijanßkim waßchniu bjeße wßeho ßarunanja wukonjeć.

ß **Budworja.** Panczićanka SSokołka Jednota, kiž je ßo ßaßo k nowemu dźiłu ßhrabała a ßwoju hoßpodu pola bratra Bělka namakała, ßeidże ßo tam ßandżeny pjatk k ßwojemu pożedżenju. Njana liczba ßobußtawow a hoßći ßo ßhromadźi. Jednaćhe ßo ßwjeßcha wo pschichodnym ßwjedżenju, kiž ma 27. hodownika w nowej żurli Panczićanßkeho hoßeńcza ßo wotmječ. Chże na tuton ßwój prěni ßwjedżeń bratrowßke jednoty pscheproßyć. Nadrobny porjad ßo poßtaji. Bódła rěčnych a ßpěwnych pschednoßkow a pschedßtajenjow na narjadach ma ßo też dźiwadło hrać. Po dokładnym rospominanju ßwjedżeńßkeho porjada — pschi tym ßo pschećzo wupraji, ßo bychu na ßerbßkich ßwjedżenjach ßo też ßtare ßerbßke reje rejowale (tutón njedoßtatk ßaćaßwaßche ßo na poßlednim wulkim konzerze w Budyßchinje, na kótaż ßamo nětnje notwiny pokazowachu) — rěčeßche bratr Leßchawa wo ßwojej jěßbje do ßtoteje Prahi, hdźež bě njedawno ßjenym towaršßtwom ßo nałajił. Wjeßelßche naß w duchu pśches domjaze hona kuśiße, pśches cźeßku hranicze a płodne krajiny ßawjerneje Cźeßkeje, dóńż kwaßche ßtowßata Praha w błyßchezatym ßlońcu nawjeßcorneje miliny. Hißchęße na ßamym dnju běschtaj ßwědtaj ßwojowańßkeho žiwjenja w najwjeßchej żurli (Luzerne) Wołkawßkeje ßtolizy pschi Wjazßlawßkim namjeśe, hdźež nědźuschi ßtawny cźeßki kral na wyßokim konju trómje. Naßajtra wobhladaschtaj jej ßtaroßławne Hradźany ße ßwojimi njeßachodnymi ßtawißnarßkimi a ludowißnymi bytoßćemi, dale Karlowy móßt, kiž mnoho hißtorije a ßaßtarßkich cźaßow mohł powědaćz. Wßcho tu jara ßajimawe a rěčnik budźe pschichodny króć dale wo tym pśchedniośchowaćz. Wschudźe ßo po ßwojowańßkim bratrowßtwu waßchniu pschijeßchtaj a witaßchtaj a cźujeßchtaj ßo kaj doma. Napjeczi pschikomni pschednoßkej ßeßtrowbacha a jón ßdaßnym pschikleßkom kwitowachu. Se ßokołkej „ßoj horje, żerbźi ßokoł!“ ßkónczi ßo ßajimawa ßhromadźizna, budźe ßnowm pohonjom ßa dalße dźełko w ßajinje żerbßkeho SSokołßtwa a tak lubeho naroda. Na ßdar!

ß **Kamjenza.** Wo ßpěchnoßći dźenßnißchego póßtowho wobłhoda ßwědeźi poßtowy ßwiß njes Kamjenzom a Pożeßnizu. Kołoßćiwny ßo jenoho města ßo druheho ßa 20 minißchinow dojeżże. Ale poßtowy měch ßo lißtami je 36 hodźin po puczu. To rěka, ßa tónle cźaß njeje liß hißchcze w cukowaj bůßtawaczeła, ale jenoż měch ßo lißtami wot jenoho města k druhemu. SSe bychu ßaßkotnißi dźełko měli, jón naßkerje wośebity ßaßoł nad Berlin wokoło wjeße.

ß **Cźorneje Wody** p. Wojerez. Cźeßże njeßboże ßta ßo w prynzowej Schönburgßkej ßchleißowej pěßkowej jamje pola Cźorneje Wody. Dźeßaćer Rośka w jamje pěßk na lowniße nakładowaßche. Nadobo ßo wyßche njeho ße ßcźeny pěßkowzeny kamjeń pußći a ßo dele walißchi Rośku tak k lowniśowej kromje wjerhny, ßo ßo wobžarowmenuh nep pukny a wón hnydom wumrě.

ß **Wojerez.** Wobkrjeżna pomożeźnja ßarjaduje we ßcźehowanych gmejnach (hantißchi wokrjeßach) dny, na kotrychž móża ßo nowißchi wo pschichowanju rentu ßtajeć: w Njedźichowje 30. nowembra dop. wot 8 hacź do 12 hodź. a pop. wot 1 hacź do 4 hodź. pola Minkwica; w Hóßnje, 1. dezembra wot 9—12 hodź. w gnejußkem běrowje; we Bukowje: 1. dezembra pop. wot 2—5 hodź. pola Kubu; w Kulowje: 3. dezembra, wot 11—4 hodź. w ßaßedańßkej ßßwoje mešćeńßkej ßtarßchidy; w Bórkhanorje: 4. dezembra dop. 11—3 hodź. we Werkowej korczmje; we Łaßu: 7. dezembra dop. wot 8—2 hodź. w SSchołcźtz hoßcenzu; we Wujeźdże: 8. dezembra dop. wot 8—2 hodźinomaj we Wolwerej hoßcenzu; w Rólanach: 10. dezembra dop. wot 9 hodź. hacź do pop. 4 hodź. w korczinje „K němßkemu domu“. Namjety pschijimaju ßo wot wokrjeßneho ßpomožerßkeho ßekretara Niemana. Schtóż chże namjet ßtajeć, dyrbi dopokaßaćz, ßo je hižo wulloßnarßke pravo namjetowak, a na mßdowy ßapiß ßtićbowarßkeho lěta 1924 pschinjeßeć.

— **Pschi wokrjeßnych wólbach we Wojerowßkem wokrjeßu ßu ßo ßcźehowaze SSerbja mußwolili:** tk. Micź ß Němczow, Błaża ß Łaßa, SSzykora ß Wujeßda, Jenka ße Wojerez a Schubert ß Daschkow. Dalße podamy we jutßiśchim cźißle.

Z Łužicy.

Se **Scherachowa.** Do naßcheho měßta dostawamy nětko też plun. S tym ßmy ßaßo ßthodźeßik blišże k wulkemu měßtu. Waßchi lubi měßćenßcejo ßebi po ßdaću tuteje dostojnoßcze dośćz wědomi njeßu, pschetož maßo ßi nich ßu ßebi plun do ßwojich domow położeź dali. A tola je plun nowocźaßnu ßrědk, ß kotrymż ßo ß tuteje cźaßnoßcze wotßalja.

ß **Bejerez.** Skakańßtwu ßo pola naß nětkole hubjenje wjeßce. Tohodla ßu tu wjele dźełaczerjow pußchcźili. Też w tudyßchim żeleznem pschewotnißle ßo krótki cźaß dźeła. Dosełi gmejna w ßkale mi'owne dźełka wobßtara, móża ßebi dźełowjeßmerjo ßnajnjerßkich do rukowaj ßtajeć.

ß **Bjarnaćiz.** (Bernstadt.) W nozy k wutori ßu na tudomnym żeleznicźnym moßcze ß jenoho wobhrodźenja ke druhemu powjaßy pschećełowali. Njedożcźnk je ßo najßkerje nadźał, ßo ma lokomotiwka tak malo dhcha, a dyż we tutych pawcźinach wißaju wołtaka. Sa tajße ßlubowißo dyrbjałe naßche jakonje njepałeny łěßny worjeßchinowy popjeł dowolicź.

ß **Wulkeje SSchěny.** Pjatk w nozy k tudomnej Blißigej wumělßkej cźißcźerni woheń wudyri. W měßtrowßkich, hdźež běchu hacź do 11 hodź. dźełali, roßbuchny ßudobje je kißałkami. Woheń ß wulkej ßpěchnoßći wokoło ßo żerjeßche a ßnießi ßa krótki cźaß twarjenje na dwěmaj ßchoßmaj, ßyłu nadobu, wßchě maßchiny a druhe pschipramy, kaž hotowe a njehotowe wudźełki. Bydleńße twarjenje pschi ßadrizu ßo tohornnja ßobu ßpali. Jenoż hole murje ßtejo wołtachu. Tři ßwójby, kiž w domje bydlachu, mózachu jenoż malo wuthowaczą a nimale zyle wobhrodźeńßtwo ßhubichu. Wobßtrodźet domu, ßedźaŕßki mißchtr Kramża, kiž mężeße tu ßwój wobhrod, wßoßebje wulku ßchkodu poczerpi. Mężża, ßo je woheń ß njekedźółiwoßcźu naßtał.

ß **Zitawy.** SSoßrjedu wjeczor wokoło 9 hodźin tu cźeßłiłki mißchtr Gustav Hirsch ßmjertnje ßnjeßoże. Pó cźaße padże do mkunßkeje hrjebje. We wodze wbohcźo Boża ruczka ßaja. Pßches hodźiny trajaze poßpyty, ßnjeßoßenemu ßaßo k żiwjenju pschinjeßeć, njeßu wußpeße měće.

ß **Zitawy.** Tu je hebi 20 lětny ßyn ßahrodnikßeho wobhrodźerja żiwjenje ßkał. Mężża, ßo je njeßbožoweńa lubośeź ß pschićzinu ßamowordarßtwa.

ß **Zitawy.** Na Oldersdorßkich łężownoßcźach blišo mjeßołwu ßkeli rěßak Schołcźiz ßtrmy. W ninu psched krótkim wohenj wudyri, kiž wotdźełenje ßa dźełanje wschelakich drjewjanych kaschejow a ße drjewom, kiž ßo we jich ßhowaśche, ßniźi. Jenoż ludźma poradźi ße wohnjowym woboram ßabjewaćz, ßo ßo woheń na rěßak a drjewowe ßtejbu wupschestrě. Psched nětkotrymi letami bě ßo rěßak nimale zyły ß wohnjom niźiłk. Wohnjowa ßiwełina bě na pschimu njebju dałeko widźeć.

ß **Zitawy.** Pschi wukhańu ßuda w Zgorjelcu pławarni ßo rosbuchnjenje ßta. S tuteje pschiczińy ßo 22 lěty dźiwaćeŕ Willy Loka ß warjazej ßmołu na klołuje a rukowaj wopali. W twarjenju naßa woheń. Telefonißty ßowßałana wohnjowa wobora pschijědźe ß motorßej ßykawu a woheń ßala, předy hacź mózeße ßo rosßcźerjcź.

ß **Zitawy.** W cźeßkim měßtaćku Born a wokolinje je khětro wulke rosßerjenje ßhubßtwo, kotrež knichej tam dwě kolejazej cźełe namakanej. Ta jena běschе 21 lěta dźowka liśtymoßcźerja Elßa Knoblochez a ta druha 16 lětna natalita dźowka Berta Schmidtez ße SScharlitwitz abo ß Pihl. Holzy běßchej bo ßuhodnje wßy na kermußchu ßchlej a wottam ßo ßaßo njewróćeßej. Hdyż ja nimaj pytału, namakachu jeju cźełe w nikußtej wźzy poła wßy Doberna. Napadne je to, ßo je tam woda jenoż 50—60 zentimetrow hłuboka; tohodła mußła wschitky, ßo je ßo ß holzowaj żadławy njeßkuł ßtał. S Cźeßkeje Lipy je ßudußka komißija na meßtno uje tuła pschißchła. Hohłe ßo, ja ßtej holzy w wozy poczmé do rěti padłej a ßmjerzej namakałej. Pschihowaniu ju w njewuprajomnej żałoßći.

Se **Seitendorfa pola Zitawy.** SSandżenu njedźelu popołdnu mori elektrißki grót drohotneho konja pola tudomneho kubleŕa Engleŕa. Grót ßo rostorhnywßchi na ßkoło padny. Prud konja hnydom mori

Se **Shorjelza.** Bankowßki wuczeßnik cźißcźe hobuźdźanym drohowoje żeleßnizy wólbne łopjena pschepodaćz, njedołhada paf ßo wßoła drohowoje żeleßnizy, kiž naßchećzo pschińdźe. Wós mo'edoh cźłowjeka powali. Wón ßo w njeßwuprajomnej żałoßći.

Se **Shorjelza.** Tele dny wjeleßkróćzneho poducha, mßteho Schmidta, psched tudomnym kawnißkim ßudom z 3/4lětnej thkłoßtarni ßaßudźicźu. Tón nadobo k wołnu ßkoczi. SSchkleńźy rosbiwßchi ßpyta cźełnycź. SStrażnik jeho łědma ßadżerża. Schmidt ßo njemóże wobaraćze. Jako druhe wołoßby na ponoż thwatachu, ßamóchu jeho wupißimacź.

Se **Shorjelza** Schtwórtk popołdnu hebi 83 lět ßtara wudowa ß plunom ßawda. Mężża, ßo je dła ßtaroßcźow wo ßeźiwanje ßwojonu żiwjenju kóńz cźiniła.

Se **SSsobośta pola Nyhwałda.** W nozy k pjatkej ßu tu kónia (liśchaka) kradnyli. Kóń mężeße ßaßne hriwy, pschißtißhanu wopußch, bě ßjes pódfowom, 18 lět ßtary, na cźołe mężeße hwěźku a nóß truchu na bźły. Dale kradnychu cźorny konjaz ßwjaz grat (ß kónczejnym komcźom) ße żołtej wotežku. Na ßaßpoßchiwjedźenje je wobkradnjeny 100 hr. myta wußtajił.

Ze susednych a dalších krajow.

Se **Zahanja.** Tudomny wokrjeßny twaŕeń mißchtr Berningan je w Bukońze tři dźeßaći pßched ßnjerzcźu ßmikował. Berningan ß kołom ß Küppera pschijěźdźeli pßches Bukońy jěźo w bydlenju ßchleńcźeŕßkeho dźełaćerja Langk woheń wuhlada. SSćo wuże roßhnćźiwßchi khłowaßke do doma, nanaka pak ßiwine durje ßamknjene. Na to rozbi wokno ßaßée do bydlenja, kiž bě pokne kura, a nadeźdże Langowe tři bźeźi; wunjeße dźeźi, kiž běchu k ßedu ßchenju błiźko, ß twarjenja a ßala ß pomozu hubodom wohenj. Langez mandßelßkaj běßchtaj na dźełe. Dźeźi běchu hebi ße ßapałkami hraßałe a woheń ßamißchkrile.

* S **Berlina.** SSandżenu ßchwórtk ßu tu autowe konßtrukcźiju wotewrili. Ta budźe hacź do 6. dezembra trać. Wuńtajcźicźna leżownoßć je wokoło 9 górzow wułka. Tam ßu wßche drużiny autow a motorißkich kołow wunkaźene. Pschi wotewrjenju bě ßtatny preßident ß Hindenburg pschitomny.

* S **Milano.** (Mailanda.) w Italßkej. Jenemu łoßkomu ßłótnißej ßu we ßpěchnikm na puczu ß Bajßela do Chiazzo 600 000 frankow, ßdźża w hotowych pjenjeßach a ß dźełu w debjeńßkich kradnyli. Wobkradnjeny wudawa, ßo ßu jeho w cźaßu njes Bajßelom a Chiazzo ß nekaßkim narkotißkim (pohlußchezym) ßrědkom pohlußchili a potom wurubili. Sa debjeńßki njeße żanyho zła ßapłaćz. Je-li dyrbi te dopłaćez, pschißłaßi hißchcze na 200 000 frankow.

Hospodarski rozhlad.

Póndjelu, 30. novembra 1925.

Burßa ßandżenu ßobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowßk. frank.	16,25
1 jendźelßki punt	20,32	100 cźeßkßk. krónow	12,41
100 ßáwaiz. frankow	80 85	100 pólß. markow	51,70

Efekty mężaceju ßandżenu ßobotu na Berlinßkej burßy drje pschemeńiałe, ale ßakładnje krute łuhy. Wójnße a ßtatne poţeńonki ßo ßkerje ßeßtabjowachu.

Na produktowych wikach bě połkilenje ßkerje k ßelabßnju żitowych płaczißnow. Te ßo bóle we połdźićich termijach jewichu, njes tym ßo żito na hnydomne pschepodaćze ßwoje pjatkowne płaczißny ßakhowa. Muka mężeße po pjatkownych měrnych wikach ßobotu ßkerje nęrne wiłi. Zentnaŕ płaczeßke ßobotu

w Berlinje:

ßchenicźny 12.30—12.45 hr., rożki 7.85 hacź 8 hr., jecźmjenja naßtńcźeho 9.50—10.75 hr., naßymnecho 7.65—8.30 hr., wowßa 1.r. 8.55—9.05 hr.

W termijnowym wikowanju:

ßa dezember: pschenicź 13.17—13.12 hr. rożki 8.62—8.57 hr., wowßa 8.90 hr.,
ßa měrz: pschenicź 13.72—13.67 hr., rożki 9.50—9.45 hr., wowßa 9.50 hr.,
ßa mej: pschenicź 13.80 hr., rożki 9.85 hr. hacź 9.87 hr.

Na pschedań.

Kredenza, buk, cźemna, nimale nowa, Běła Woda, Mażakowßka dróha 5 II na prawo.

Krumy wyßokokuczełna, w Małej Dubrawy 10; młoda wyßokokuczełna we SSdźarach 22; 3 rauschopruße a tóń k rěju, Anders we Wjeleczinje 67; młody wyßokokuczełna a 1½ létny thyk k pschipuschczenju w Ketkizach 14.

Na pschesadźowanje.

Drjewo palne, hrjebu, 2. 12. dop. w 9 hodź. w Kohlmannez hoßcenzu w Dażinku: 113 m. ßcźćkpow a kumpaczow, 340 m. walczinu.

Schkrowe depesche.

Barlinßke produktowe wiki, dźenßa dop. ¾10 hodź.: Wiki ßu hißchcze njezwuwite. Płaczißny ßkerje nęschto nije. Tendenza jara mérna.

¾12 hodź.: Wobkhod jara żnadny, płaczißny wo 10 pj. niźiche. Tendenza klaßcha.

Płaczißny na Barlinßkich produktowych wikach.

Żito a wołißowe ßyanje wo tunu abo 1000 kg, ßemał 100 kg, płaczißny po Rotej Krbowje.

	28. 11.	27. 11.		28. 11.	27. 11.
Pschenicź rożła	248-249	244-249	rayß. wołußchi	14-15,40	15 40
nakt. jecźmjen	157-160	157-160	pach. metaßo	8,40	8,80
naf. jecźmjen	190-215	190-215	ßeradełka	—	—
wowß	153-166	153 166	ßernjaze tręźi	15-15,50	15-15,90
kukuryza (Maiß)	171-181	171-181	ßuny	20-21,00	19 22,00
pschenicźn. muka	—	—	wo'a	22,00	23,00
rżana muka	30-36,25	30-36,50	lany wołußchi	22-23,40	21-23,00
pschenicź. wotr.	23-25,50	22-25,50	wobre łupiny	—	11-12,50
rżane wotruby	11 50	11,50	olie lupiwe	—	—
rapß	9,80	9,80	ßyrota, kokoß	3,90-4,40	3,90-4,40
lane ßymło	—	—	" pschenicź.	0,80-1,25	0,80-1,25
hrótch	—	—	" wowßina	0,75-1,15	0,75-1,15
wielußchti	23-24,00	22-24,00	" jecźma	0,90-1,30	0,90-1,30
	16-18,00	16-18,00		0,80-1,20	0,80-1,20

Płaczißny rěźneho ßkotu na Barlinßkich ßtótnych wikach.

28. novembra 1925. Po zentn. a ßt. hr.

522 bykow, 561 wołow, 1292 krußwow a jałojzow, 1523 cźelatow, 6957 wowzow, 6431 ßwinj.

Woły: 1. bruźina 52—56 hr., 2. 45—50, 3. 40—43, 4. 34—38.

Byki: 1. bruź. 50—54, 2. 45—48, 3. 40—43.

Jałojzy a krußwy: 1. bruź. 50—54, 2. 40—47, 3. 30, hacź 38, 4. 24—28, 5. 20—22.

Cźelata: 2. bruź. 80—90, 3. 65—75, 4. 50—60, 5. 40—46.

Wowzy: 1. 47—52, 2. 35—42, 3. 27—33.

SSchwinje: 1. bruź. — 2. 92—93, 3. 89—91, 4. 85—88, 5. 80—84, 6. — ranzy a kundrośy 82—86.

Najnowiše z cyłeho świata.

Sa pschichodne lěto je ruße knjeßerßtwo ß 8 miljonow ßłotych rublow ßa kommunißtißku agitaziju poßtajiło

*

W jendźelßkim wojeßkim łěćaßtiwje je w ßandżenych dwanaćich měßaczach 42 łěadłow ß ßemi padło, pschi cźimż je 57 cźłowjekow ßmjerej pocźerpiło.

*

Se wßchěch ßtronow Italßkeje powěßcź wo nuzzajdnym łymnym wjedźerje pschikhładźeja. W poknozy w Modenje je wułki żneh naßchoł. W Mailandze ßtaj dwaj cźłowjekaj na dróßy ßmjerßkoj. Apeminße horu ju je żneńom pschekrnyte. Na horje Abetoni żneh meter wyßoko leżi. W Romje ßamym je 6 gradow łymy.

Přiłopk.

* **Mordaćtwo a ßamomordaćtwo.** SSerjedu wjeczor w Kielu 17lětnu dźowku domownika tudomneje wyßchßchele ßchule ßa twarjenje łódjom a maßchinow, Ernu Dhießej, ßatźełenu namakachu. Jeje łubjeny, 19lětny krawßki, bě ju ßatßełił. Mordaŕ ßo po njeßtutku ßam ßatßełi.

* **Pschelßchiwjeŕ.** Młody cźłowjek, kiž w jenym wobhrodźe w Lubanju dźełaćele, pschełcźiwi tam twory we hódnoßći 1400 hr. S pjenjeßami ßo bjes ßkadu ßhubi. Kriminalna polizija w SSwobnizu jeho popadny. Tu pachoł hižo żaneho cźerwjeneho pjenjeźka wjazy njeměßche.

* **Elefantej wjcho złodźi.** Pjchi prusy w zyrkusu we Bratiślawje wostajł klown Doki, hdyž na nekotre mjeńschiny j manеje wuńdże, zwoju sapiżowansku knižku leżo. W njej mějesche zwój puczowansti paž, něschto stow krónow a nekotre wopřimna. Jako žo wróćił, běchu žo wězni zhubike. Elefant „Baby" bě wjcho schlapnył.

* **Sćmjerej j zuhlowym plunom.** W Barchinje sujeschežichu na kubie w Maksyne Niendorfie nekotři žujenjarjo, dokelž běchu pjcheschane khachlowe durčzka zaczinili. Wjeczer běchu žebi zatepili a žo potom spacz lehnyli. Nasajtra nanamakachu dweju žujenjarjow morwetych; tśerśi bě cźežko zajescheženy. Jcho dyrbjachu do měschczańskeje khorownje pschewjesć.

* **Pohonc a kóń žo zatepiłoj.** Drjewowy wójnik Hauśler j Puschkowa w Schlesyskej mišny wjeczor pó rámje mósł pjches rěku Queis. Sapschaj žuny žo po nahłym brjosu delc. Pohonc drje je pschi pospycźe, wós ke brjohej pschiwjesł, pod jeneho konja pschischoł a tak žo zatepił. Jedyn kóń žo wottorhny a žo k brjohej shraba. Cźełko snjesboženeho hatle na druhi dźeń namakachu.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Bjesada" zarjaduje praktiske rozwučowanje w serbšćinje a prosy, zo bychu wšitcy, kotřiž maja mysle so wobdźělić, dźensa póndźelu, 30. t. m., wječor we 8 hodź. so w „Serbsk. kofejowni" zhromadźili. Też kóždykuli hósć je lubje witany.

Budyšin. Měsačna zhromadźizna serb. tow. „Nadźije" wotmětje so wěstych přičinow dla hakle wutoru, 8 dec., w sali „Serb. Domu". Přińdźće pak potom wšitcy, w połnej ličbje, dokelž ma so jednać wo „Ptačim kwasu". Předsydstwo.

Hrodźišco. Tow. „Zerja" spewa srjedu, 2. decembra, wječor we 8 hodź. w Njechornju. Přińdźće wšitcy! Dirigent.

Haslow. Kołojězdne tow. „Błysk" ma 6. dec., hłownu zhromadźiznu. Porjad: Nowowólby. Też přednošk je přilubjeny. Předsydstwo.

Malešecy. Zwučowanje za dźěći je wutoru w 6 hodź. (nic póndźelu). Drasty sobu přinjesć.

Porśicy. Jednota „Sokol" wuhotuje njedźelu, 6. dec., swój zymski swjedźeń z dźiwadłom a rejemi.

Ralbicy. „Sokol" zwuěuje přich. wutoru we 8 hodź. pola Waldźic. Prosy so, zo bychu wšitcy přišli.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy, — za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

10% **Hodowny rabat** na wšě **hrajki, domjace a kuchinske nadoby** **A. & W. Neuhahn** na Serbskej hasy 4 **10%**

Pytam k nowem lětu jara wjele służ dźowkow, wowotročkow a pohončow **Görlichowa** přistajerka w Budyšinje na Sukelskej hasy čo. 1. Telefon 837

Młody **pjekarski pomocnik** kiž chce konditarstwo nawuknyć, sy hnydom abo bórzy pyta. Pisomne poskićenja pod C 45 na wudawatnju „Serbskich Nowin"

Wupjerki, łož. śaty, bólea pis. W. Köhlerowa, Hłow. torko, 9.

Předawanje **elekromotorow**

1½	PS.	zł. hr.	127,—
3	„	„ „	212,—
3	„	„ „	212,50
4	„	„ „	265,—
5	„	„ „	274,—
5½	„	„ „	317,—
15	„	„ „	470,—

Płaćizny z dokładnym přinjeśakom, cyle nowe mašiny z prénjotnych twornjow. Nimo teho hišće wjele rěpukrajakow, centrifugow a syjace mašiny za płaćizny wjele niže dotalnych. **Carl Gast** w Budyšinje.

Plećene meble **Kurt Martin Richter** **w Budyšinje** na Kěžorskej drózy čo. 7 Telefon 1292

za wšě potrjebnosće ze **samsneje dźełarnje** Wołožene zapłaćenje!

Njewěrjomne wužitki

poskići mojenětřiše walke **hodowne předawanje** žonjacych mantlow, woblekow, bluzow, suknjow, sportskich jakow, tkaninow za mantle, wobleki, njewjesćinske drasty, kožuchowe poćehnjenja, šórcuchow (nowych mustrow) rubišćow, kožuchowe poćehnjenja, šórcuchow (nowych mustrow) rubišćow, jakow, spódnych suknjow, košlow. Njedźiwajcy wurjadnje tunich płaćiznow dostanje kóždy kupc při nakupjenju wot 10 hr. jako **hodowny dar jeneho „Teddy"-mjedwjeća.** Dla spuščenja wotdźěla: za nohajcy, spódnje kholowy, a cychi su twory naspomnjeneho wot dźěla směšnje tunjo na předań. Podźělne płaćenje je dowolene!

Pawoł Otte w Budyšinje na Žitnej hasy čisło 10.

Sórcuchi z kožaneho sukna tunjo. K. Erler Žitne wikl 11.

Rozkładźomne Tellowe šokoladowe wěcy kupuje so pola L. Auerswald Seminarska hasa, rózk Hošic hasy.

Makulaturu ma na předań Smolerjec knihiličerja w Budyšinje.

Klankace wuporjedźenja tunjo a sprawnje **A. & W. Neuhahn** na Serbskej hasy 4

Syna srěnja wysokocućelna **jałojca** z dobrym plahowanskim znamjom kaž też młoda syna **krowa** stej jara tunjo na předań pola **Pawoła Köhlera w Njeswačidle** rěznistwo a skótne wikowarstwo.

Wot wčera **njedźele přip.** sem je wulki transport **kruwow a jałojcow** w Njeswačidle pola knjeza Emila Gneusa při dwórnišću tunjo na předań **Hermann Priemel** skótny wikowař. — Tel. čo. 4.

Moje wulke

hodowne předawanje

započnje so **wutoru, 1. hodownika 1925**

Wołmjane tkaniny za wobleki **Židźane tkaniny** **płokajomne tkaniny** **rańše suknje** **Mantle** **jaki** **kostumy** **Wołmjane a židźane wobleki** **wołmjane a židźane bluzy** **suknje** **rańše jaki**

Moje zasady: Wulki wobrot — mały dobytk při najlěpšich kajkosćach zaručeju najtuńše a najpřihódniše nakupowanje hodownych darow

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownem torhošću — **rózk Žitneje hasy**

Swobodne městno za

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1868. Telefon 12.